KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

59

1946

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON JULKAISEMA

HELSINKI 1950

Helsinki 1950. Työväen kirjapaino.

SISÄLLYSLUETTELO

3. Kiinteistölautakunta

1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 1
2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 6
3. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 28
4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 30
5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 32
6. Kiinteistötoimiston maanmittaus- ja kartastotöiden osaston toimialaan kuuluvat asiat... 33
7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat..... 34
8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset..... 42

4. Tilastotoimisto 45
5. Kaupunginarkisto 52
6. Verotusvalmistelu 57
7. Leski- ja orpokassa 63
8. Ulosottolaitos 67
9. Rakennustarkastus 70
10. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta 71
11. Holhouslautakunta 72
12. Huoneenvuokralautakunnat 73
13. Palotoimi 75
14. Huoltotoimi 82
15. Lastensuojelu 128
16. Oikeusaputoimisto 158
17. Työnvälitystoimisto 161
18. Urheilu- ja retkeilylautakunta 189
19. Kansanhuolto 200
20. Väestönsuojelu 212
21. Asutuslautakunta 214
22. Raittiusvalistuslautakunta 215
23. Ammattioppilaslautakunta 219
24. Kotitalouslautakunta 220
25. Kaupunginkirjasto 222
26. Kaupunginmuseo 233
27. Musiikkilautakunta 234
28. Yleiset työt 238
29. Puhtaanapito 265
30. Liikennelaitos 270
31. Satamahallinto 284
32. Teurastamo 303
33. Elintarvikekeskus 325
Hakemisto 328

3. Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemana [1]) kiinteistölautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna toimistonjohtaja Y. A. Harvia ja sen jäseninä pankinjohtaja L. J. Ahva, toimitusjohtaja K. Huhtala, pääjohtaja J. Hämäläinen, toimitsija T. Hj. Långström, kanslianeuvos G. M. Modeen, kirvesmies K. R. Niemi, toimitsija V. N. Puskala ja notariaattiosaston päällikkö K.-E. Östenson. Lautakunnan valitsemana [2]) lautakunnan varapuheenjohtajana toimi toimitusjohtaja Huhtala. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara.

Tonttijaostoon kuuluivat puheenjohtajana kanslianeuvos Modeen ja jäseninä pääjohtaja Hämäläinen ja kirvesmies Niemi sekä varajäseninä toimistonjohtaja Harvia, toimitusjohtaja Huhtala ja toimitsija Puskala. Maa- ja metsätalousjaostoon kuuluivat puheenjohtajana toimitusjohtaja Huhtala ja jäseninä pankinjohtaja Ahva ja toimitsija Långström sekä varajäseninä toimistonjohtaja Harvia, kirvesmies Niemi ja notariaattiosaston päällikkö Östenson. Talojaoston puheenjohtajana toimi notariaattiosaston päällikkö Östenson ja jäseninä pankinjohtaja Ahva ja toimitsija Puskala sekä varajäseninä pääjohtaja Hämäläinen, toimitsija Långström ja kanslianeuvos Modeen [3]).

Kiinteistölautakunnan kokoukset ja sen käsittelemät asiat. Kiinteistölautakunnalla oli vuoden aikana 45, tonttijaostolla 30, maa- ja metsätalousjaostolla 7 ja talojaostolla 4 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjain pykäläluku oli 1 543 ja lähetettyjen kirjeiden luku 863. Tonttijaoston pöytäkirjain pykäläluku oli 711, maa- ja metsätalousjaoston 65 ja talojaoston 35. Kiinteistötoimiston kansliaosaston diaariin merkittyjen asiain luku oli 3 307, joista toimistopäällikölle kuuluvia asioita oli 380, kansliaosaston sihteerille kuuluvia asioita oli 7, tonttiosastolle kuuluvia asioita oli 1 935, maatalousosastolle kuuluvia asioita oli 144, metsätalousosastolle kuuluvia asioita oli 65, asemakaavaosastolle kuuluvia asioita oli 202, maanmittaus- ja kartastotöiden osastolle kuuluvia asioita oli 132 ja talo-osastolle kuuluvia asioita oli 442.

Lautakunnan vuoden aikana käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Lautakunnan kokoukset päätettiin [4]) pitää maanantaisin klo 15 ja pyhä- tai juhlapäivän sattuessa seuraavana arkipäivänä. Jaostot saivat itse päättää omien kokoustensa ajoista. Tonttijaoston kokoukset päätettiin [5]) pitää keskiviikkoisin klo 15.30.

Ilmoitukset ja kuulutukset. Lautakunnan ilmoitukset ja kuulutukset päätettiin [6]) julkaista Arbetarbladet, Folktidningen, Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen sosialidemokraatti, Työkansan sanomat, Uusi Suomi ja Vapaa sana nimisissä sanomalehdissä.

Viranhaltijat. Kiinteistötoimiston kansliaosaston 37 palkkaluokkaan kuuluvaan toimistoapulaisentoimeen päätettiin valita toimistoapulainen T. M. Tuominen tammikuun 1

---

[1]) Ks. tämän kert. I osan s. 120 ja kiint. lautak. 14 p. tammik. 1 §. — [2]) Kiint. lautak. 14 p. tammik. 2 §. — [3]) S:n 14 p. tammik. 3 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 4 §. — [5]) Tonttij. 16 p. tammik. 1 §. — [6]) Kiint. lautak. 14 p. tammik. 5 §.

p:stä 1947 lukien [1]), tonttiosaston tilapäiseen siirtolapuutarhaneuvojanvirkaan puutarhuri A. R. Wendelin [2]), toiseen tilapäiseen siirtolapuutarhaneuvojanvirkaan puutarhaneuvoja K. Pulsa huhtikuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään [3]), 19 palkkaluokkaan kuuluvaan arkkitehdinvirkaan arkkitehti E. A. Ek marraskuun 1 p:stä lukien [4]) ja tilapäiseen rakennusneuvojantoimeen rakennusneuvoja H. M. Levonen [5]), maatalousosaston II apulaisagronomin virkaan agronomi H. Lappalainen [6]), metsätalousosaston tilapäiseen toimistoapulaisentoimeen rouva S. Rahja huhtikuun 15 p:stä lukien enintään kertomusvuoden loppuun [7]) ja samoin tilapäiseen toimistoapulaisentoimeen neiti M. Tapanainen [8]), asemakaavaosaston 31 palkkaluokkaan kuuluvaan piirtäjänvirkaan piirtäjä R. Frankenhaeuser [9]), toimistoarkkitehdinvirkaan arkkitehti M. O. Kivimaa [10]), 17 palkkaluokkaan kuuluvaan arkkitehdinvirkaan arkkitehti S. H. A. F. Schmidt lokakuun 15 p:stä lukien [11]), ylimääräiseen piirtäjäntoimeen mittausmies U. Oranne [12]) sekä piirtäjäharjoittelijan- ja lähetintoimeen ylioppilas K. L. Bärlund lokakuun 11 p:stä lukien [13]), maanmittaus- ja kartastotöiden osaston 40 palkkaluokkaan kuuluvaan toimistoapulaisenvirkaan ja tammikuun 1 p:stä 1947 lukien 38 palkkaluokkaan kuuluvaan piirtäjänvirkaan toimistoapulainen H. K. Mäkipää [14]), tilapäiseen piirtäjäntoimeen edelleen enintään v:n 1946 loppuun piirtäjä V. O. Teittinen [15]), 22 palkkaluokkaan kuuluvaan mittausteknikonvirkaan maaliskuun 27 p:stä lukien ja myöhemmin 18 palkkaluokkaan kuuluvaan insinöörinvirkaan insinööri M. M. Käyräkoski [16]), kahteen 26 palkkaluokkaan kuuluvaan mittausteknikonvirkaan piirtäjät L. H. Lagerstam ja T. A. Laine maaliskuun 27 p:stä lukien [17]), 16 palkkaluokkaan kuuluvaan insinöörinvirkaan insinööri A. O. Aarnio maaliskuun 27 p:stä lukien [18]), 41 palkkaluokkaan kuuluvaan piirtäjänvirkaan piirtäjä E. M. Ignatius huhtikuun 9 p:stä lukien [19]), 17 palkkaluokkaan kuuluvaan insinöörinvirkaan insinööri N. O. Heino [20]), 17 palkkaluokkaan kuuluvaan insinöörinvirkaan insinööri V. Smeds [21]), 27 palkkaluokkaan kuuluvaan mittausteknikonvirkaan mittausteknikko T. J. Kaskinen toukokuun 21 p:stä lukien [22]), 28 palkkaluokkaan kuuluvaan laskijanvirkaan filosofian maisteri T. T. Virtanen [23]), 29 palkkaluokkaan kuuluvaan tilapäiseen mittausteknikonvirkaan mittausteknikko A. K. Rainesalo [24]), 30 palkkaluokkaan kuuluvan viran mukaisesti palkattuun tilapäisen kartoittajan toimeen mittausteknikko P. J. Savela enintään kertomusvuoden loppuun [25]), kahteen 25 palkkaluokkaan kuuluvaan mittausteknikonvirkaan vaakitsija A. O. Anttila ja rakennusmestari E. W. Laaka [26]), joista Anttila myöhemmin 22 palkkaluokkaan kuuluvaan mittausteknikonvirkaan [27]), sekä 31 palkkaluokkaan kuuluvaan kartoittajantoimeen piirtäjä V. O. Teittinen ja 36 palkkaluokkaan kuuluvaan piirtäjänvirkaan piirtäjä I. M. Auerma, molemmat tammikuun 1 p:stä 1947 lukien [28]), 29 palkkaluokkaan kuuluvaan mittausteknikonvirkaan mittausmies R. Hakio [29]), 30 palkkaluokkaan kuuluvaan kartoittajanvirkaan kartoittaja U. F. Hyppönen marraskuun 12 p:stä lukien [30]), 40 palkkaluokkaan kuuluvaan piirtäjänvirkaan piirtäjä R. E. Kaskinen tammikuun 1 p:stä 1947 lukien [31]), 41 palkkaluokkaan kuuluviin piirtäjänvirkoihin piirtäjät G. M. Grönroos, A.-L. Loiske ja I. M. Stavenhagen tammikuun 1 p:stä 1947 lukien [32]), ja 25 palkkaluokkaan kuuluvaan mittausteknikonvirkaan mittausteknikko T. A. Laine joulukuun 10 p:stä 1946 lukien [33]), talo-osaston apulaispäällikönvirkaan varatuomari V. G. Vartiovaara [34]), 23 palkkaluokkaan kuuluvan viran mukaisesti palkattuun kalliosuojien tarkastajan virkaan V. A. Harmanen kesäkuun 1 p:stä lukien enintään kuluvan vuoden loppuun [35]) ja kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän virkaan osaston päällikkö A. Valta tammikuun 1 p:stä 1947 lukien [36]).

Talo-osaston päälliköksi kaupunginhallitus oli valinnut saman osaston apulaispäällikön U. J. Kallion.

---

[1]) Kiint. lautak. 9 p. jouluk. 1 425 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 15 §. — [3]) S:n 4 p. maalisk. 223 §. — [4]) S:n 21 p. lokak. 1 195 §. — [5]) S:n 16 p. jouluk. 1 462 §. — [6]) S:n 23 p. tammik. 82 §. — [7]) S:n 15 p. huhtik. 452 §. — [8]) S:n 21 p. lokak. 1 200 §. — [9]) S:n 14 p. tammik. 13 §. — [10]) S:n 18 p. helmik. 146 §. — [11]) S:n 14 p. lokak. 1 158 §. — [12]) S:n 14 p. lokak. 1 159 §. — [13]) S:n 14 p. lokak. 1 161 §. — [14]) S:n 14 p. tammik. 14 § ja 18 p. marrask. 1 352 §. — [15]) S:n 14 p. tammik. 48 §. — [16]) S:n 26 p. maalisk. 309 § ja 20 p. toukok. 600 §. — [17]) S:n 26 p. maalisk. 310 §. — [18]) S:n 26 p. maalisk. 317 §. — [19]) S:n 8 p. huhtik. 405 §. — [20]) S:n 15 p. huhtik. 451 §. — [21]) S:n 20 p. toukok. 600 §. — [22]) S:n 20 p. toukok. 601 §. — [23]) S:n 20 p. toukok. 602 §. — [24]) S:n 27 p. toukok. 647 §. — [25]) S:n 8 p. heinäk. 802 §. — [26]) S:n 28 p. tammik. 83 §. — [27]) S:n 21 p. lokak. 1 194 §. — [28]) S:n 21 p. lokak. 1 196 §. — [29]) S:n 21 p. lokak. 1 198 §. — [30]) S:n 11 p. marrask. 1 308 §. — [31]) S:n 18 p. marrask. 1 353 §. — [32]) S:n 18 p. marrask. 1 354 §. — [33]) S:n 9 p. jouluk. 1 426 §. — [34]) S:n 29 p. huhtik. 490 §. — [35]) S:n 6 p. toukok. 563 §. — [36]) S:n 23 p. jouluk. 1 500 §.

Henkilöt, jotka v:n 1946 aikana olivat toimineet tilapäisinä viranhaltijoina kiinteistötoimiston eri osastoilla päätettiin [1]) määrätä edelleenkin hoitamaan virkojaan enintään v:n 1947 loppuun määrätystä peruspalkasta kulloinkin voimassa olevin kalliinajanlisäyksin.

Asemakaavaosastolle päätettiin [2]) palkata arkkitehti O. Flodin maaliskuun 1 p:stä alkaen 105 mk:n tuntipalkasta ja 114 mk:n tuntipalkasta kesäkuun 1 p:stä lukien.

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston tilapäiseen piirtäjäntoimeen päätettiin [3]) määrätä piirtäjä P. Astala tammikuun ajaksi 6 505 mk:n palkkiosta ja tilapäiseen toimistoapulaisentoimeen rouva S. Svärd kesäkuun 15 p:stä lukien enintään vuoden loppuun sekä edelleen tammikuun 1 p:stä 1947 enintään kyseisen vuoden loppuun 45 palkkaluokan mukaan maksettavasta palkasta.

Päätettiin [4]) määrätä halli- ja torikaupan valvoja P. O. Kivi oman toimensa ohella hoitamaan kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän virkaa marraskuun 11 p:stä lukien siksi kunnes uusi isännöitsijä ryhtyy virkaansa hoitamaan.

Talo-osaston ylimääräinen isännöitsijä H. Tanskanen päätettiin [5]) määrätä hoitamaan entisiä tehtäviään toistaiseksi 4 625 mk:n peruspalkasta kulloinkin voimassa olevin kalliinajanlisäyksin.

Metsätyönjohtaja O. Töyry päätettiin [6]) määrätä oman virkansa ohella hoitamaan kaupungin metsätyömaiden työmaahuoltoa koskevia asioita joulukuun 15 p:stä 1946 alkaen 3 kuukauden aikana 2 500 mk:n kuukausipalkkiosta.

Omasta pyynnöstään myönnettiin ero virastaan maanmittaus- ja kartastotöiden osaston vaakitsijalle, insinööri M. Nurmiselle heinäkuun 1 p:stä lukien [7]), tonttiosaston arkkidille O. Küttnerille heinäkuun 15 p:stä lukien [8]), asemakaavaosaston insinöörille V. K. U. Rahikaiselle lokakuun 15 p:stä lukien [9]), maanmittaus- ja kartastotöiden osaston kartoittajalle O. J. Suvannolle lokakuun 1 p:stä lukien [10]), metsätalousosaston tilapäiselle toimistoapulaiselle rouva S. Rahjalle syyskuun 1 p:stä lukien [11]), asemakaavaosaston arkkitehdille A. J. Alapeusolle marraskuun 16 p:stä lukien [12]), kansliaosaston toimistoapulaiselle A. K. Kuusivaaralle lokakuun 1 p:stä lukien [13]), tonttiosaston varastoalueiden tarkastajalle rakennusmestari A. K. Niklanderille marraskuun 16 p:stä lukien [14]), maanmittaus- ja kartastotöiden osaston tilapäiselle piirtäjälle A. Juuselalle joulukuun 1 p:stä lukien [15]) ja saman osaston tilapäiselle mittausteknikolle A. K. Rainesalolle tammikuun 1 p:stä 1947 lukien [16]).

Sairaslomaa virkasäännön mukaisin palkkaeduin päätettiin myöntää kiinteistötoimiston toimistopäällikölle J. A. Savolaiselle tammikuun 16 p:stä tammikuun 23 p:ään [17]), tonttiosaston siirtolapuutarhaneuvojalle E. Kochille tammikuun 30 p:stä helmikuun 28 p:ään ja heinäkuun 17 p:stä syyskuun 17 p:ään [18]), kiinteistötoimiston lähetille T. Kortelaiselle tammikuun 29 p:stä helmikuun 19 p:ään [19]), metsätalousosaston metsänvartijalle A. A. Sireenille tammikuun 25 p:stä helmikuun 25 p:ään [20]), asemakaavaosaston asemakaavainsinöörille H. R. Gefwertille helmikuun 26 p:stä helmikuun 28 p:ään ja maaliskuun 5 p:stä maaliskuun 20 p:ään [21]), maanmittaus- ja kartastotöiden osaston kiinteistöluettelon hoitajalle E. Monnille huhtikuun 2 p:stä toukokuun 2 p:ään [22]), kansliaosaston toimistoapulaiselle E. R. Sandmanille toukokuun 3 p:stä toukokuun 24 p:ään [23]), talo-osaston toimistoapulaiselle A. E. Tiusaselle toukokuun 22 p:stä kesäkuun 12 p:ään [24]) sekä saman osaston apulaispäällikölle V. G. Vartiovaaralle lokakuun 24 p:stä marraskuun 9 p:ään [25]).

Maatalousosaston palveluksessa oleville työntekijöille myönnettiin [26]) esitettyjen lääkärintodistusten perusteella asianmukaiset sairaslomat ja järjestettiin lomista johtuvat palkkaukset.

---

[1]) Kiint. lautak. 23 p. jouluk. 1 499 §. — [2]) S:n 26 maalisk. 316 § ja 4 marrask. 1 272 §. — [3]) S:n 14 p. tammik. 35 §, 11 p. kesäk. 740 § ja 23 p. jouluk. 1 517 §. — [4]) S:n 18 p. marrask. 1 349 §. — [5]) S:n 23 p. jouluk. 1 499 §. — [6]) S:n 9 p. jouluk. 1 440 §. — [7]) S:n 15 p. huhtik. 448 §. — [8]) S:n 11 p. kesäk. 713 §. — [9]) S:n 22 p. heinäk. 843 §. — [10]) S:n 12 p. elok. 883 § ja 19 p. elok. 923 §. — [11]) S:n 12 elok. 887 §. — [12]) S:n 9 p. syysk. 1 004 §. — [13]) S:n 16 p. syysk. 1 040 §. — [14]) S:n 4 p. marrask. 1 274 §. — [15]) S:n 18 p. marrask. 1 350 §. — [16]) S:n 9 p. jouluk. 1 424 §. — [17]) S:n 21 p. tammik. 80 §.— [18]) S:n 5 p. helmik. 113 §, 18 p. helmik. 188 §, 4 p. maalisk. 223 § ja 22 p. heinäk. 844 §. — [19]) S:n 5 p. helmik. 114 §. — [20]) S:n 18 p. helmik. 147 § ja 4 p. maalisk. 225 §. — [21]) S:n 26 p. maalisk. 311 §. — [22]) S:n 8 p. huhtik. 403 §. — [23]) S:n 6 p. toukok. 561 §. — [24]) S:n 11 p. kesäk. 714 §. — [25]) S:n 11 p. marrask. 1 309 §. — [26]) Maa- ja metsätalousj. 16 p. tammik. 1, 2, 3 ja 4 §, 22 p. maalisk. 9 §, 24 p. huhtik. 17, 18, 20 ja 21 §, 26 p. heinäk. 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 41, 42, 43, 45 ja 46 §, 20 p. elok. 51 ja 52 §, 12 p. lokak. 53, 54 ja 55 §, sekä 10 p. jouluk. 65, 66, 67, 68, 69, 78, 79 ja 81 §.

Virkavapautta viranhaltijoille myönnettiin seuraavasti: kiinteistötoimiston toimistopäällikölle J. A. Savolaiselle toukokuun 22 p:stä toukokuun 24 p:ään [1]), maanmittaus- ja kartastotöiden osaston tilapäiselle piirtäjälle rouva S. Svärdille elokuun 12 p:stä marraskuun 3 p:ään [2]), saman osaston tilapäiselle mittausteknikolle A. K. Rainesalolle lokakuun 1 p:stä marraskuun 30 p:ään [3]), sekä kaupungingeodeetille E. A. Saloselle ja asemakaavaosaston I apulaisasemakaava-arkkitehdille B. H. Aminoffille syyskuun 4 p:stä lokakuun 4 p:ään [4]). Kaupunginmetsänhoitajalle T. Ranckenille päätettiin puoltaa virkavapautta täysin palkkaeduin syyskuun 25 p:n ja lokakuun 5 p:n väliseksi ajaksi [5]).

Ehdotus, joka koski kiinteistötoimiston ylempien viranhaltijain kesälomia hyväksyttiin [6]) ja toimistopäällikkö oikeutettiin tekemään siihen tarpeelliseksi katsottuja pienempiä muutoksia. Muiden viranhaltijain kesälomien järjestäminen sekä mahdollisten kesälomasijaisten palkkaaminen jätettiin toimistopäällikön ja asianomaisten osastonpäälliköiden yhdessä ratkaistavaksi.

Luvan myöntäminen sivutoimen hoitamiseen. Päätettiin [7]) kaupunginhallitukselle puoltaa anomuksia, jotka koskivat määrätyin edellytyksin luvan myöntämistä sivutoimen hoitamiseen 6 tapauksessa.

Palkan korottaminen. Tonttiosaston lainopilliselle apulaiselle varatuomari V. Teivoselle päätettiin [8]) maksaa 16 palkkaluokkaa vastaava peruspalkka kulloinkin voimassa olevin kalliinajanlisäyksin syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n 1946 välisenä aikana; talon Mariankatu n:o 22 sopimuspalkkaisen talonmiehen kuukausipalkka päätettiin [9]) korottaa toistaiseksi 2 000 mk:aan maaliskuun 1 p:stä 1946 lukien.

Autojen hoidosta maksettavat korvaukset. Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston käytössä olevien autojen kuljettajina toimiville mittausmiehille päätettiin [10]) maksaa heidän varsinaisen palkkansa lisäksi auton hoidosta aiheutuvasta lisätyöstä 700 mk kuukaudessa lokakuun 1 p:stä 1946 alkaen.

Työehtosopimus ja palkat. Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston mittausmiesten ja kairaajien vetoomus työehtosopimukseen palkankorotusanomuksessaan ei lautakunnan mielestä antanut aihetta toimenpiteisiin [11]).

Viranhaltijain palkkauksessa ilmenneiden epäkohtien korjaaminen. Viranhaltijain palkkauksessa ilmenneiden epäkohtien korjaamista koskevaa ehdotusta päätettiin [12]) asettaa tarkastamaan valiokunta, johon toimistopäällikön ohella kuuluivat lautakunnan jäsenet L. J. Ahva, V. N. Puskala ja K.-E. Östenson. Päätettiin hyväksyä ehdotetut uudet virkojen nimitykset, ehdotus kiinteistötoimiston virkojen nimityksiksi sekä ehdotus kiinteistötoimiston virkojen uudeksi luokitteluksi.

Edustus komiteoissa. Kadunnimikomiteaa päätettiin [13]) täydentää määräämällä sen uudeksi jäseneksi kaupunginarkistonhoitaja filosofian maisteri R. N. Rosén.

Eri maatalouskerhojen välistä yhteistoimintaa suunnittelemaan asetettuun komiteaan valittiin [14]) lisäjäseneksi kansakoulujen kasvitarhatoiminnan v.t. johtaja, opettaja J. F. Palmén.

Lautakunnan edustajiksi komiteaan, joka suunnitteli Bengtsårin koulutilan vastaista käyttöä, päätettiin [15]) valita maa- ja metsätalousjaoston puheenjohtaja filosofian tohtori K. Huhtala ja kaupunginmetsänhoitaja T. Rancken.

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Vakuusasiakirjojen tarkastuksessa todettiin [16]), että puuttuvat velkakirjat olivat joko maksettuina tai niissä määrätyt ehdot täytettyinä kuittausta vastaan luovutettu velallisille.

Diaario. Kiinteistölautakunnan diaarioon merkityistä heinäkuun 1 p:nä ja marraskuun 1 p:nä laadituista keskeneräisten asiain luetteloista päätettiin [17]) poistaa eräitä asioita tarpeettomina.

Rakentamisluvat. Asemakaavaosasto oikeutettiin [18]) antamaan rakennustarkastajalle lausuntonsa rakennuskiellon alaisiin alueisiin kohdistuvista rakennuslupa-anomuksista, mikäli ne eivät koskeneet suurempia yrityksiä tai olleet periaatteellista laatua.

---

[1]) Kiint. lautak. 20 p. toukok. 643 §. — [2]) S:n 12 p. elok. 882 §. — [3]) S:n 2 p. syysk. 969 §. — [4]) S:n 12 p. elok. 885 §. — [5]) S:n 9 p. syysk. 1 008 §. — [6]) S:n 20 p. toukok. 599 §. — [7]) S:n 18 p. helmik. 144 §, 29 p. huhtik. 487 §, 19 p. elok. 921 §, 16 p. syysk. 1 037 ja 1 039 § ja 23 p. syysk. 1 063 §. — [8]) S:n 2 p. syysk. 970 §. — [9]) S:n 4 p. maalisk. 255 §. — [10]) S:n 21 p. lokak. 1 220 §. — [11]) S:n 9 p. jouluk. 1 444 §. — [12]) S:n 8 p. marrask. 1 305 § ja 11 p. marrask. 1 347 §. — [13]) S:n 11 p. kesäk. 709 §. — [14]) S:n 26 p. maalisk. 308 §. — [15]) S:n 14 p. lokak. 1 156 §. — [16]) S:n 30 p. jouluk. 1 532 §. — [17]) S:n 26 p. maalisk. 307 § ja 1 p. huhtik. 370 §. — [18]) S:n 25 p. helmik. 193 §.

Kaupunkipäivät. Vaasassa elokuun 15—17 p:nä pidettäville XI kaupunkipäiville lautakunta päätti [1]) valita edustajikseen varatuomari L. J. Ahvan ja toimitsija V. N. Puskalan ja oikeutti molemmat saamaan kaupungilta matkustussäännön mukaisen korvauksen.

Uusien varastoalueiden järjestäminen. Uusien varastoalueiden järjestämistä suunnittelevaan toimikuntaan päätettiin [2]) kiinteistölautakunnan edustajiksi valita kiinteistötoimiston toimistopäällikkö J. A. Savolainen, tonttiosaston päällikkö P. Hanste ja II apulaisasemakaava-arkkitehti V. Tuukkanen.

Talousarvio. Ehdotus kiinteistölautakunnan talousarvioksi v:lle 1947 hyväksyttiin [3]) ja päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle.

Käyttövarat. V:n 1946 käyttövaroistaan lautakunta myönsi kesä- [4]) ja sairaslomapalkkojen [5]) sekä hautausapujen [6]) ohella mm. 60 512 mk perunapalstojen paaluttamiseen [7]), 8 800 mk erinäisten kurssimaksujen suorittamiseen [8]), 48 666 mk maaperätutkimuksista aiheutuneisiin kustannuksiin [9]), 17 425 mk Marjaniemen siirtolapuutarhan rakennuspiirustusten tarkastusmaksun suorittamiseen [10]), 4 000 mk Suur-Helsingin esikaupunkiliikenteen järjestelyä koskevan diploomityön lunastamiseen [11]), 300 mk asiantuntijapalkkiona varatuomari R. G. I. Kallialle [12]) ja 31 619 mk joulukuusien pystyttämiseksi Senaatintorille, Hakaniementorille ja Mannerheimintien varrella olevaan Arkadian kortteliin n:o 198 [13]).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: määrärahojen ylitysoikeutta [14]), kaluston hankkimista kiinteistötoimistoon [15]), virka- ja palkka-asioita [16]), kaupungin ja Helsingin maalaiskunnan välistä omaisuuden vaihtoa [17]), kaupungin ja Oy. Saseka ab:n välistä aluekauppaa [18]), sekä katukonserttien järjestämistä muusikkojen päivien aikana [19]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: virastotyön rationalisoimista ja virastotalon rakentamista [20]), rakennusasiamiehenviran perustamista ja rakennustoimikunnan asettamista [21]), tontin varaamista Kallion kaupunginosaan suunniteltua postitaloa varten [22]), kiinteistökauppoja [23]), palkka-asioita [24]), rakennustoimiston satamarakennusosaston siirtämistä satamalautakunnan alaiseksi [25]), kiinteän omaisuuden omistusoikeutta [26]), tiemaksuja [27]), päävesijohdon rakentamista Koskelantieltä Mannerheimintielle [28]), kaupungin maatilojen kasvitarhaviljelyä [29]), alueluovutuksia [30]), Käpylän raviratata ympäröivän alueen kunnostamista [31]), pysyväisen huvipuiston järjestämistä kaupunkiin [32]), sekä edustusta asukkaanottolautakunta II:ssa [33]).

---

[1]) Kiint. lautak. 8 p. heinäk. 801 §. — [2]) S:n 9 p. jouluk. 1 427 §. — [3]) S:n 26 p. elok. 944 §, 9 p. syysk. 1 010 §, maa- ja metsätalousj. 26 p. heinäk. 40 ja 49 § ja taloj. 22 p. elok. 25 §. — [4]) Kiint. lautak. 14 p. tammik. 33 §, 11 p. kesäk. 741 ja 742 §, 8 p. heinäk. 829 §, 22 p. heinäk. 874 §, 12 p. elok. 911 §, 19 p. elok. 935 ja 936 §, 26 p. elok. 957 §, 9 p. syysk. 1 023 §, 16 p. syysk. 1 055 §, 23 p. syysk. 1 089 §, 14 p. lokak. 1 179 §, 9 p. jouluk. 1 446 § ja 30 p. jouluk. 1 537 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 34 §, 21 p. tammik. 61 §, 28 p. tammik. 97 §, 18 p. helmik. 165 ja 166 §, 11 p. maalisk. 289 §, 26 p. maalisk. 349 ja 350 §, 8 p. huhtik. 436 ja 437 §, 6 p. toukok. 547 §, 20 p. toukok. 624 §, 8 p. heinäk. 828 §, 19 p. elok. 937 §, 23 p. syysk. 1 094 §, 30 p. syysk. 1 123 §, 7 p. lokak. 1 144 §, 28 p. lokak. 1 257 ja 1 258 §, 4 p. marrask. 1 293 § ja 18 p. marrask. 1 378 §. — [6]) S:n 12 p. elok. 897 § ja 9 p. jouluk. 1 438 §. — [7]) S:n 8 p. huhtik. 425 § ja 11 p. kesäk. 717 §. — [8]) S:n 29 p. huhtik. 488 § ja 21 p. lokak. 1 219 §. — [9]) S:n 20 p. toukok. 626 §. — [10]) S:n 16 p. syysk. 1 036 §. — [11]) S:n 28 p. lokak. 1 249 §. — [12]) S:n 9 p. jouluk. 1 422 §. — [13]) S:n 16 p. jouluk. 1 464 §. — [14]) S:n 18 p. helmik. 143 §, 25 p. kesäk. 779 §, 8 p. heinäk. 803 §, 26 p. elok. 943 § ja 16 p. jouluk. 1 468 §. — [15]) S:n 11 p. maalisk. 267 §. — [16]) S:n 11 p. maalisk. 269 §, 1 p. huhtik. 369 §, 11 p. kesäk. 710 ja 715 §, 25 p. kesäk. 781 §, 19 p. elok. 920 ja 922 §, 30 p. syysk. 1 106 §, 14 p. lokak. 1 162 §, 4 p. marrask. 1 275 §, 18 p. marrask. 1 349 § ja 16 p. jouluk. 1 469 §. — [17]) S:n 15 p. huhtik. 453 §. — [18]) S:n 17 p. kesäk. 776 §. — [19]) S:n 16 p. syysk. 1 041 §. — [20]) S:n 5 p. helmik. 112 §. — [21]) S:n 4 p. maalisk. 221 §. — [22]) S:n 4 p. maalisk. 222 §. — [23]) S:n 11 p. maalisk. 266 § ja 9 p. syysk. 1 009 §. — [24]) S:n 26 p. maalisk. 315 § ja 29 p. huhtik. 489 §. — [25]) S:n 27 p. toukok. 648 §. — [26]) S:n 8 p. heinäk. 804, 805 ja 806 §. — [27]) S:n 12 p. elok. 886 §. — [28]) S:n 2 p. syysk. 971 §. — [29]) S:n 9 p. syysk. 1 005 §. — [30]) S:n 9 p. syysk. 1 005 §, 16 p. syysk. 1 038 § ja 7 p. lokak. 1 128 §. — [31]) S:n 21 p. lokak. 1 197 §. — [32]) S:n 21 p. lokak. 1 201 §. — [33]) S:n 30 p. jouluk. 1 531 §.

2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

V:n 1947 katurakennusohjelma hyväksyttiin [1]).

Myydyt tontit. Kiinteistölautakunta möi vuoden aikana alla mainitut tontit:

Korttelin n:o	Katu	Tontin n:o	Ostaja	Tontin pinta-ala, m²	Huutokauppahinta, mk
66	Herttoniemen teollisuusalue	—	Kulutusosuuskuntien keskusliitto [2])	9 600.0	6 530 000
411	Hietaniemenkatu	2	Laulu-Miehet [3])	70.3 (lisäalue)	200 000
154	Lapinlahdenkatu	10	Helsingin juutalainen seurakunta [4])	925.0	5 600 000
12	Pitäjänmäen teollisuusalue	—	Toimitusjohtaja N. S. Tammilehto [5])	2 939.0	1 705 000
14	S:n	—	Oy. Arma ab. [6])	5 500.0	3 520 000
16	S:n	—	Oy. Insinööritoimisto Alfred A. Palmgren Ingeniörbyrå ab. [7])	2 504.0	1 455 000
18	S:n	1	Oy. Strömberg ab. [8])	75 499.8	15 200 000
225	S:n	3	Maalarimestari Y. Tang [5])	1 392.7	710 000

Pitäjänmäen korttelin n:o 18 tontti n:o 1 myytiin lisäehdoin, että jos ostaja ilman kaupungin suostumusta myy tai vuokraa alueen tai osankin siitä kolmannelle henkilölle 10 vuoden kuluessa kaupantekopäivästä, on hänen kauppahinnan lisäksi suoritettava kaupungille 15 000 000 mk.

Tontteja koskevat kauppakirjat. Sihteerin tehtäväksi annettiin laatia myytyjä tontteja koskevat kauppakirjat niissä tapauksissa [9]), jolloin tonteilla oli määräajassa tehty sovitut perustustyöt. Yhdessä tapauksessa [10]) myönnettiin lykkäystä kauppakirjan allekirjoittamisessa.

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Tapauksissa, jolloin rakennusvelvollisuus katsottiin täytetyksi, päätettiin [11]) luovuttaa takaisin rakennusvelvollisuuden täyttämisen vakuudeksi annetut velkakirjat.

Rakentamisajan pidentäminen. Rakentamisajan pidentämistä koskeviin anomuksiin suostuttiin [12]) monessa tapauksessa, mutta evättiin [13]) myöskin useita.

Aluevaihdot. Päätettiin hyväksyä mm. seuraavat aluevaihdot: korttelin n:o 204 tontin n:o 9 tonttijakoa varten kaupungin ja tilanomistaja T. Björlingin välinen 182.8 m²:n suuruisten maa-alueiden vaihto [14]); korttelin n:o 363 tonttijakoa varten kaupungin ja valtion välinen aluevaihto, jossa valtio luovuttaa kaupungille 368 m²:n suuruisen alueen Castréninkadun varrelta ja 910 m²:n suuruisen alueen kyseisen korttelin kaakkoiskulmasta ja kaupunki puolestaan luovuttaa valtiolle 1 278 m²:n suuruisen alueen Ensi linjan varrelta saman korttelin kaakkoisosasta [15]); kaupungin ja Oy. Parke ab. nimisen yhtiön välinen aluevaihto, jossa yhtiö luovuttaa kaupungille rasitevapaana Malmin kylässä omistamansa tilan RN 3⁹² ja kaupunki luovuttaa yhtiölle asuntoalueeksi n. 6 670 m²:n suuruisen alueen Tapanin kylässä omistamastaan Åsmus nimisestä tilasta RN 5¹³¹ [16]); ja kaupungin ja pro-

---

[1]) Kiint. lautak. 15 p. huhtik. 463 §. — [2]) S:n 11 p. maalisk. 281 § ja 6 p. toukok. 532 §. — [3]) S:n 30 p. jouluk. 1 530 §. — [4]) S:n 17 p. kesäk. 751 §. — [5]) S:n 26 p. maalisk. 313 §. — [6]) S:n 16 p. syysk. 1 048 § ja 14 p. lokak. 1 157 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 8 §. — [8]) S:n 9 p. jouluk. 1 456 §. — [9]) S:n 4 p. maalisk. 238 § ja 1 p. huhtik. 371 §. — [10]) S:n 15 p. huhtik. 484 §. — [11]) S:n 21 p. tammik. 52 §, 26 p. maalisk. 326 §, 13 p. toukok. 567 §, 27 p. toukok. 649 §, 2 p. syysk. 973 §, 16 p. jouluk. 1 475 § ja 30 p. jouluk. 1 533 §. — [12]) S:n 15 p. huhtik. 456 §, 11 p. kesäk. 723 ja 724 §, 8 p. heinäk. 818 §, 7 p. lokak. 1 130 §, 28 p. lokak. 1 239 §, 4 p. marrask. 1 281 ja 1 282 §, 11 p. marrask. 1 310, 1 311, 1 312, 1 317, 1 318, 1 319, 1 320 ja 1 321 §, 18 p. marrask. 1 360, 1 361, 1 362, 1 365, 1 366, 1 367 ja 1 368 § sekä 25 p. marrask. 1 394 §. — [13]) S:n 4 p. marrask. 1 278, 1 279 ja 1 280 §, 11 p. marrask.1 313 ja 1 314 §, 18 p. marrask. 1 363, 1 364 ja 1 369 § sekä 25 p. marrask. 1 395 ja 1 396 §. — [14]) S:n 14 p. tammik. 8 §. — [15]) S:n 11 p. kesäk. 712 §. — [16]) S:n 5 p. helmik. 118 § ja 26 p. maalisk. 313 §.

fessori K. T. Jutilan välinen aluevaihto, jossa professori Jutila luovuttaa rasitevapaana Malmin kylässä Martas nimiseen tilaan RN 8^{21} silloin kuuluneen n. 903 m²:n suuruisen alueen ja kaupunki luovuttaa professori Jutilalle samansuuruisen alueen Malmin kylässä omistamastaan Sonaby nimisestä tilasta RN 5^{1241}). Aluevaihdon yhteydessä päätettiin vuokrata Parke oy:lle sen luovuttamalla tilalla oleva asuinrakennus siksi kunnes yhtiön suunnittelemat asuinrakennukset ovat asuttavassa kunnossa.

Pakilan lyijylöytöalueen valtausoikeuden hankkiminen. Pakilan omakotialueella tehtyjen lyijy ym. mineraaleja sisältävien malmilöytöjen johdosta kaupungin ryhdyttyä toimenpiteisiin määrättyjä alueita koskevien valtauksien hankkimiseksi, päätettiin [2]), että Sosiaalinen asunnontuote oy. Asutus ja A-talon rakennus oy. nimisten yhtiöiden, joille oli vuokrattuna tontteja löytöalueen läheisyydestä ja niiltä alueilta, joille kaupunki oli hakenut valtausoikeutta, antamat suostumukset valtauksen saamiseen kiinnitetään yhtiöiden vuokraoikeuksiin. Kiinnityskuluja varten päätettiin myöntää käyttövaroista 24 000 mk. Merkittiin [3]) tiedoksi Pakilan lyijylöytöalueen valtausoikeutta koskevat kauppa- ja teollisuusministeriön välipäätökset sekä että Pakila XXX—XXXI nimisten valtausalueiden kohdalta oli ministeriöön määräajassa jätetty välipäätöksessä vaaditut selvitykset. Tonttiosaston päällikkö oikeutettiin palkkaamaan 2 henkilöä 60 mk:n iltatuntipalkoin suostumusten hankkimiseksi valtausoikeuden saamiseksi.

Tonttien varaaminen. Päätettiin [4]) varata raajarikkoisten lasten koulukotia varten n. 3 450 m²:n suuruinen tontti n. 3 700 m²:n laajuisine puistopiha-alueineen Invalidisäätiön huoltolaitoksen pohjoispuolelta Ruskeasuolta myöhemmin vahvistettavan asemakaavan mukaisesti.

Kaupungin omistaman Albergan kartanon RN 2^{564} maista palstan RN 2^{453} eteläpuolelta päätettiin [5]) varata n. 2 000 m²:n suuruinen maa-alue seurakunnallista rakennustoimintaa varten sekä antaa asemakaavaosaston tehtäväksi merkitä tämä alue lopulliseen rakennusuunnitelmaan yleisen rakennuksen paikaksi.

Lisäksi varattiin yhtiöille [6]) ja yksityisille [7]) henkilöille lukuisasti tontteja omakoti- ja muilta alueilta vastaista rakennustoimintaa varten. Merkittiin myöskin henkilöt, joille voidaan myydä Pakilasta Sosiaalinen asunnontuote Asutus oy:n rakentamia taloja ja joille voidaan siirtää vastaavan tontin vuokraoikeus.

Vuokrasopimuskaavakkeen vahvistaminen. Vuoden kuluessa vahvistettiin [8]) eräitä vuokrasopimuskaavakkeiksi laadittuja ehdotuksia.

Indeksivuokrat. Eräitä alueita koskevat vuokrat, jotka määrättiin vallitsevan elinkustannusindeksin mukaan, vahvistettiin [9]) huhtikuun 1 p:n 1946 ja maaliskuun 31 p:n 1947 väliseksi ajaksi.

Herttoniemen ja Laajalahden asuntoalueen tonttien vuokrat ja hinnat. Vahvistettiin [10]) eräät Herttoniemen ja Laajalahden asuntoalueen omakotitontteja koskevat vuokrat ja myyntihinnat

Vuokralle annetut asuntotontit ja -palstat. Kiinteistölautakunta teki seuraavat asuntotarkoituksiin käytettävää maata koskevat vuokrasopimukset.

---

[1]) Kiint. lautak. 4 p. marrask. 1 273 §. — [2]) S:n 23 p. syysk. 1 073 §. — [3]) S:n 21 p. lokak. 1 209 §. — [4]) S:n 4 p. marrask. 1 276 § ja 18 p. marrask. 1 356 §. — [5]) S:n 18 p. helmik. 148 §. — [6]) Tonttij. 16 p. tammik. 2 ja 3 §, 20 p. helmik. 94 §, 6 p. maalisk. 113 ja 114 §, 3 p. huhtik. 169 §, 17 p. huhtik. 184 §, 12 p. kesäk. 250 §, 26 p. kesäk. 314 §, 10 p. heinäk. 339 §, 25 p. heinäk. 364 ja 367 §, 25 p. syysk. 491 § ja 9 p. lokak. 516 §. — [7]) S:n 30 p. tammik. 45 §, 20 p. helmik. 70 ja 71 §, 6 p. maalisk. 115 §, 20 p. maalisk. 135 §, 3 p. huhtik. 166 §, 17 p. huhtik. 183 ja 185 §, 8 p. toukok. 203 §, 22 p. toukok. 226 ja 241 §, 26 p. kesäk. 312 §, 28 p. kesäk. 321 §, 10 p. heinäk. 341 §, 25 p. heinäk. 365, 366, 368 ja 372 §, 13 p. elok. 383 §, 4 p. syysk. 415, 416, 435 ja 437 §, 11 p. syysk. 452 §, 18 p. syysk. 463 ja 464 §, 25 p. syysk. 472 ja 488 §, 2 p. lokak. 509 ja 514 §, 9 p. lokak. 519, 520, 535 ja 544 §, 16 p. lokak. 548, 556 ja 570 §, 23 p. lokak. 576 ja 585 §, 30 p. lokak. 601 ja 602 §, 6 p. marrask. 607, 608 ja 621 §, 13 p. marrask. 623, 625, 648, 651 ja 652 §, 27 p. marrask. 656, 672, 674 ja 675 §, 4 p. jouluk. 685 § ja 18 p. jouluk. 718 ja 721 §. — [8]) Kiint. lautak. 14 p. tammik. 19 §, 16 p. syysk. 1 042 § ja 23 p. syysk. 1 066 §. — [9]) S:n 11 p. maalisk. 279 §. — [10]) Tonttij. 20 p. helmik. 93 §, kiint. lautak. 25 p. helmik. 196 §, 12 p. elok. 895 §, 30 p. syysk. 1 108 § ja 21 p. lokak. 1 205 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Herttoniemen asuntoalue, kortt. n:o 110, tontti n:o 1	Trustivapaa bensiini oy. [1]	2000, jouluk. 31	[2] 3 280
S:n s:n kortt. n:o 110, tontti n:o 3	Teknikko O. Oijala [3]	2000, jouluk. 31	[2] 3 530
S:n s:n kortt. n:o 111, tontti n:o 1	Trustivapaa bensiini oy. [1]	2000, jouluk. 31	[2] 3 270
S:n s:n kortt. n:o 111, tontti n:o 9 [4]	Jaostopäällikkö V. Sarèn [5]	2000, jouluk. 31	[2] 3 870
S:n s:n kortt. n:o 111, tontti n:o 14	Kirvesmies K. Ahokas [6]	2000, jouluk. 31	[2] 3 030
S:n s:n kortt. n:o 112, tontti n:o 3	Insinööri K. P. Mykkänen [7]	2000, jouluk. 31	[2] 3 290
S:n s:n kortt. n:o 112, tontti n:o 5	Sorvaaja A. Eerikäinen [8]	2000, jouluk. 31	[2] 3 300
S:n s:n kortt. n:o 115, tontti n:o 1	Yliasentaja K. J. B. Wicklund [9]	2000, jouluk. 31	[2] 3 720
S:n s:n kortt. n:o 115, tontti n:o 3	Putkiasentaja K. Penttilä [10]	2000, jouluk. 31	[2] 3 550
S:n s:n kortt. n:o 115, tontti n:o 4	Trustivapaa bensiini oy. [1]	2000, jouluk. 31	[2] 3 550
S:n s:n kortt. n:o 115, tontti n:o 5	Tienhaaran kattohuopatehdas [11]	2000, jouluk. 31	[2] 3 550
Kortteli n:o 814, tontti n:o 38	Tehtailija O. Syren [12]	1949, maalisk. 31 1999, jouluk. 31	44 000 [13]
S:n n:o 917, tontti n:o 4	Rakennusmestari J. Ääri ja hovioikeudenauskultantti E. Alopaeus [14]	1949, maalisk. 31 1999, jouluk. 31	14 000 [13]
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 7, tontti n:o 2	Insinööri I. Vesamaa [15]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 510 [13]
S:n s:n kortt. n:o 8, tontti n:o 1	Mekaanikko M. Lintula [15]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 890 [13]
S:n s:n kortt. n:o 8, tontti n:o 3	Puuseppä T. Kinnunen [16]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 470 [13]
S:n s:n kortt. n:o 8, tontti n:o 5	Rakennusmestari J. Sainio [15]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 380 [13]
S:n s:n kortt. n:o 22, tontti n:o 1	Rakennusmestari A. Stykki [15]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	4 780 [13]
S:n s:n kortt. n:o 22, tontti n:o 2	Autonasentaja P. Halonen [15]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 900 [13]
S:n s:n kortt. n:o 22, tontti n:o 3	Autoilija I. Peltonen [15]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	6 450 [13]
S:n s:n kortt. n:o 25, tontti n:o 1	Poliisikonstaapeli V. Kuuppo [16]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	27 420 [13]
S:n s:n kortt. n:o 25, tontti n:o 2	Kanslianhoitaja M. Ijäs [17]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	30 500 [13]
S:n s:n kortt. n:o 26, tontti n:o 2	Maanviljelijä E. Hyytiä [17]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	24 680 [13]
S:n s:n kortt. n:o 26, tontti n:o 6	Maanviljelijä N. Ahjolinna [17]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	21 280 [13]
S:n s:n kortt. n:o 28, tontti n:o 1	Sekatyöntekijä E. Hämäläinen [18]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	87 190 [13]
S:n s:n kortt. n:o 28, tontti n:o 2	Leskirouva K. Honkanen [17]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	18 200 [13]
S:n s:n kortt. n:o 29, tontti n:o 2	Viilari H. Nikkanen [17]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	6 310 [13]
S:n s:n kortt. n:o 29, tontti n:o 6	Autonkuljettaja V. Lahti [17]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	6 410 [13]
S:n s:n kortt. n:o 31, tontti n:o 2	Toimitusjohtaja A. Gebhard [15]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	25 240 [13]
S:n s:n kortt. n:o 36, tontti n:o 1	Puutarhaoppilas V. Rakkolainen [17]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	19 830 [13]
S:n s:n kortt. n:o 37, tontti n:o 2	Puuseppä J. V. Krook [19]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	6 750 [13]
S:n s:n kortt. n:o 38, tontti n:o 2	Viilaaja V. R. Merihiisi [19]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 420 [13]
S:n s:n kortt. n:o 52, tontti n:o 2	Kirjaltaja H. Kokkonen [20]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 860 [13]

[1]) Tonttij. 6 p. maalisk. 112 §. — [2]) Vuosivuokrasta kannetaan toistaiseksi ainoastaan 50 %. — [3]) Tonttij. 25 p. heinäk. 370 §. — [4]) V. 1945 tehty vuokrasopimus purettu. — [5]) Tonttij. 20 p. helmik. 72 §. — [6]) S:n 16 p. tammik. 4 §. — [7]) S:n 16 p. lokak. 546 §. — [8]) S:n 30 p. tammik. 68 §. — [9]) S:n 23 p. lokak. 573 §. — [10]) S:n 10 p. heinäk. 340 §. — [11]) S:n 25 p. heinäk. 362 §. — [12]) Kiint. lautak. 6 p. toukok. 532 §. — [13]) Elinkustannusindeksin mukaan. — [14]) Kiint. lautak. 14 p. tammik. 8 §. — [15]) Tonttij. 30 p. syysk. 498 §. — [16]) S:n 30 p. lokak. 604 §. — [17]) S:n 23 p. lokak. 584 §. — [18]) S:n 6 p. marrask. 613 §. — [19]) S:n 4 p. jouluk. 684 §. — [20]) S:n 13 p. marrask. 647 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 53, tontti n:o 3	Kustannusvirkailija B. Taulamo [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	6 720 [3]
S:n s:n kortt. n:o 53, tontti n:o 4	Teknikko R. Tamminen [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	7 230 [3]
S:n s:n kortt. n:o 60, tontti n:o 4	Everstiluutnantti A. Paulaharju [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 880 [3]
S:n s:n kortt. n:o 65, tontti n:o 5	Puuseppä U. Kähäri [4]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 490 [3]
S:n s:n kortt. n:o 67, tontti n:o 4	Kirvesmies V. Töllikkö [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	4 960 [3]
S:n s:n kortt. n:o 67, tontti n:o 7	Työnjohtaja M. Ryyppö [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 540 [3]
S:n s:n kortt. n:o 67, tontti n:o 9	Työnjohtaja E. Kurri [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 560 [3]
S:n s:n kortt. n:o 68, tontti n:o 1	Putkiasentaja E. Härmä [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	15 360 [3]
S:n s:n kortt. n:o 68, tontti n:o 2	Poliisikomissario N. Mikkola [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	14 250 [3]
S:n s:n kortt. n:o 68, tontti n:o 3	Autonkuljettaja E. Mustonen [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	17 200 [3]
S:n s:n kortt. n:o 68, tontti n:o 4	Kansakoulunopettaja J. Salonen [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	10 310 [3]
S:n s:n kortt. n:o 68, tontti n:o 5	Opettaja K. Sirkiä [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	10 390 [3]
S:n s:n kortt. n:o 68, tontti n:o 6	Opettaja V. Liikkanen [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	9 490 [3]
S:n s:n kortt. n:o 68, tontti n:o 8	Metallityöntekijä B. Ahlström [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	6 890 [3]
S:n s:n kortt. n:o 69, tontti n:o 1	Maalari E. Kanerva [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	6 450 [3]
S:n s:n kortt. n:o 69, tontti n:o 2	Hitsaaja U. Pitkä [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	6 320 [3]
S:n s:n kortt. n:o 69, tontti n:o 3	Viilaaja J. Tynnilä [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 560 [3]
S:n s:n kortt. n:o 69, tontti n:o 5	Rikostutkija M. R. Sivonen [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 600 [3]
S:n s:n kortt. n:o 69, tontti n:o 6	Kirvesmies T. Sivonen [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	7 820 [3]
S:n s:n kortt. n:o 84, tontti n:o 2	Asentaja M. Purkunen [5]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 640 [3]
S:n s:n kortt. n:o 85, tontti n:o 4	Sekatyöntekijä O. Kuivalainen [6]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 430 [3]
S:n s:n kortt. n:o 87, tontti n:o 2	Kirvesmies A. W. Paajanen [7]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	4 540 [3]
S:n s:n kortt. n:o 88, tontti n:o 1	Konemestari P. Saloranta [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	4 230 [3]
S:n s:n kortt. n:o 88, tontti n:o 2	Sähköasentaja A. Kousi [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	4 310 [3]
S:n s:n kortt. n:o 88, tontti n:o 4	Rakennusmestari E. Karhu [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	4 290 [3]
S:n s:n kortt. n:o 88, tontti n:o 8	Vaatturi R. Saarivuori [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 760 [3]
S:n s:n kortt. n:o 89, tontti n:o 2	Osastonpäällikkö O. Airio [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	10 290 [3]
S:n s:n kortt. n:o 89, tontti n:o 3	Varastomies O. Adamsson [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	15 480 [3]
S:n s:n kortt. n:o 89, tontti n:o 4	Merimittauspäällikkö V. Kuusela [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	17 220 [3]
S:n s:n kortt. n:o 89, tontti n:o 5	Monttööri I. Birger [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	14 020 [3]
S:n s:n kortt. n:o 90, tontti n:o 2	Poliisikonstaapeli P. Karppinen [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 030 [3]
S:n s:n kortt. n:o 91, tontti n:o 2	Hallitussihteeri L. Junes [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	7 910 [3]

[1]) Tonttij. 23 p. lokak. 584 §. — [2]) S:n 30 p. syysk. 498 §. — [3]) Elinkustannusindeksin mukaan. — [4]) Tonttij. 13 p. marrask. 647 §. — [5]) S:n 18 p. jouluk. 717 §. — [6]) S:n 4 p. jouluk. 684 §. — [7]) S:n 27 p. marrask. 671 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 91, tontti n:o 5	Rakennusmestari T. Keinänen [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	16 050 [3]
S:n s:n kortt. n:o 95, tontti n:o 11	Työnjohtaja E. Ketokivi [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 760 [3]
S:n s:n kortt. n:o 95, tontti n:o 13	Prokuristi O. Paasi [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	4 280 [3]
S:n s:n kortt. n:o 95, tontti n:o 14	Tullivartija J. Paasi [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	4 330 [3]
S:n s:n kortt. n:o 95, tontti n:o 16	Varastonhoitaja V. Hakala [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	4 320 [3]
S:n s:n kortt. n:o 95, tontti n:o 28	Sementtityöntekijä T. Hätönen [4]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	4 110 [3]
S:n s:n kortt. n:o 99, tontti n:o 7	Puuseppä H. Kinnunen [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 960 [3]
S:n s:n kortt. n:o 118, tontti n:o 9	Ompelija M. Sjöblom [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	6 890 [3]
S:n s:n kortt. n:o 118, tontti n:o 10	Asentaja A. Nurmi [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 860 [3]
S:n s:n kortt. n:o 124, tontti n:o 3	Paperinleikkaaja K. Virolainen [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 570 [3]
S:n s:n kortt. n:o 127, tontti n:o 1	Maanviljelijä E. Kuoppa [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	51 640 [3]
S:n s:n kortt. n:o 128, tontti n:o 1	Junailija V. E. Pennanen [5]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 390 [3]
S:n s:n kortt. n:o 128, tontti n:o 2	Vaatturi J. Saikkonen [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	7 210 [3]
S:n s:n kortt. n:o 129, tontti n:o 5	Ratatyöntekijä A. Manninen [6]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 630 [3]
S:n s:n kortt. n:o 130, tontti n:o 3	Asentaja A. Rokka [5]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 800 [3]
S:n s:n kortt. n:o 130, tontti n:o 5	Toimitusjohtaja T. Elovuono [7]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 850 [3]
S:n s:n kortt. n:o 131, tontti n:o 4	Kirvesmies K. Sairanen [4]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 190 [3]
S:n s:n kortt. n:o 131, tontti n:o 9	Kirjanpitäjä O. Rangdell [4]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 580 [3]
S:n s:n kortt. n:o 131, tontti n:o 10	Poliisivirkailija Y. Rajamaa [4]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 420 [3]
S:n s:n kortt. n:o 133, tontti n:o 1	Faktori L. Paronen [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 080 [3]
S:n s:n kortt. n:o 133, tontti n:o 3	Paperinleikkaaja O. Kemppi [5]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	6 560 [3]
S:n s:n kortt. n:o 135, tontti n:o 5	Etsivä E. E. Alho [5]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 340 [3]
S:n s:n kortt. n:o 136, tontti n:o 5	Maalari H. Nylund [2]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 580 [3]
S:n s:n kortt. n:o 137, tontti n:o 2	Rappari K. Kuparinen [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 940 [3]
S:n s:n kortt. n:o 138, tontti n:o 5	Sorvari V. Vainikainen [6]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	7 820 [3]
S:n s:n kortt. n:o 138, tontti n:o 11	Konttoristi M. Tiainen [7]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 730 [3]
S:n s:n kortt. n:o 138, tontti n:o 17	Työntekijä B. Kaltala [4]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	5 520 [3]
S:n s:n kortt. n:o 139, tontti n:o 1	Ent. maanviljelijä A. Pyrrö [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	9 320 [3]
S:n s:n kortt. n:o 139, tontti n:o 2	Ent. maanviljelijä O. ja V. Parviainen [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	9 060 [3]
S:n s:n kortt. n:o 139, tontti n:o 3	Tehdastyöntekijä V. Pyrrö [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 930 [3]
S:n s:n kortt. n:o 139, tontti n:o 5	Lämmittäjä J. Torikka [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	9 480 [3]

[1]) Tonttij. 23 p. lokak. 584 §. — [2]) S:n 6 p. marrask. 613 §. — [3]) Elinkustannusindeksin mukaan. — [4]) Tonttij. 30 p. syysk. 498 §. — [5]) S:n 27 p. marrask. 671 §. — [6]) S:n 13 p. marrask. 647§. — [7]) S:n 30 p. lokak. 604 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 139, tontti n:o 7	Traktorinkuljettaja G. Samuelsson [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	12 590 [2]
S:n s:n kortt. n:o 139, tontti n:o 9	Vääpeli J. Lemmetty [1]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	15 150 [2]
S:n s:n kortt. n:o 139, tontti n:o 10	Poliisikonstaapeli V. Juvonen [3]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	15 170 [2]
S:n s:n kortt. n:o 139, tontti n:o 11	Kauppias K. Mäkelä [3]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	15 180 [2]
S:n s:n kortt. n:o 139, tontti n:o 15	Ent. maanviljelijä Lj. v. Volborth [3]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	19 620 [2]
S:n s:n kortt. n:o 140, tontti n:o 1	Prokuristi T. Sairanen [3]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	11 200 [2]
S:n s:n kortt. n:o 140, tontti n:o 2	Tiehöylänkuljettaja I. Matikainen [3]	1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	11 430 [2]
Marttilan omakotialue, kortt. n:o 3, tontti n:o 12	Poliisikonstaapeli K. J. Salo [4]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	1 790 3 030 [2]
S:n s:n kortt. n:o 3, tontti n:o 13	Aputyöntekijä E. A. Sundström [4]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 620 4 420 [2]
S:n s:n kortt. n:o 3, tontti n:o 14	Poliisikonstaapeli A. I. Bäckman [4]	1951, maalisk. 31 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 450 4 130 [2]
S:n s:n n:o 5, tontti n:o 2	Toimistopäällikkö R. A. Partanen [5]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 600 4 390 [2]
S:n s:n kortt. n:o 5, tontti n:o 3	Kauppamatkustaja K. J. Elovaara [5]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 440 4 110 [2]
S:n s:n kortt. n:o 5, tontti n:o 5	Muurari A. A. Ranta [6]	1950, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 390 4 040 [2]
S:n s:n kortt. n:o 5, tontti n:o 7	Sorvari L. Timonen [7]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 810 4 750 [2]
S:n s:n kortt.n:o 5, tontti n:o 8	Kirvesmies E. J. Tiainen [8]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 100 5 230 [2]
S:n s:n kortt. n:o 5, tontti n:o 13	Yövartija O. A. Jansson [9]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 870 4 840 [2]
S:n s:n kortt. n:o 5, tontti n:o 14	Rappari Y. Wallius [9]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 790 4 710 [2]
S:n s:n kortt. n:o 5, tontti n:o 15	Koekäyttäjä H. V. Liimatainen [9]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 470 4 180 [2]
S:n s:n kortt. n:o 5, tontti n:o 16	Teknikko K. V. Järvinen [9]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 260 3 820 [2]
S:n s:n kortt. n:o 5, tontti n:o 17	Metallihöyläjä E. Kytönen [9]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 420 4 080 [2]
S:n s:n kortt. n:o 5, tontti n:o 18	Autoilija V. R. Kiviö [6]	1950, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 850 4 810 [2]
S:n s:n kortt. n:o 6, tontti n:o 2	Sähköasentaja E. J. Luukkonen [6]	1950, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 040 3 440 [2]
S:n s:n kortt. n:o 6, tontti n:o 3	Kirvesmies K. E. Nyholm [9]	1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	2 390 4 030 [2]

[1]) Tonttij. 13 p. marrask. 647 §. — [2]) Elinkustannusindeksin mukaan. — [3]) Tonttij. 23 p. lokak. 584 §. — [4]) S:n 11 p. syysk. 455 §. — [5]) S:n 30 p. lokak. 593 §. — [6]) S:n 23 p. lokak. 575 §. — [7]) S:n 9 p. lokak. 518 §. — [8]) S:n 16 p. lokak. 545 §. — [9]) S:n 2 p. lokak. 508 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Marttilan omakotialue, kortt. n:o 6, tontti n:o 4	Rakennusmestari R. Heino [1]	1951, kesäk. 30	2 200
		1952, maalisk. 31	3 710
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 6, tontti n:o 5	Rakennusmestari I. Antikainen [3]	1951, kesäk. 30	2 370
		1952, maalisk. 31	4 000
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 6, tontti n:o 6	Rakennusmestari V. Viisas [1]	1951, kesäk. 30	2 080
		1952, maalisk. 31	3 510
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 6,tontti n:o 7	Rakennusmestari A. Lyytikäinen [1]	1951, kesäk. 30	1 930
		1952, maalisk. 31	3 260
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 6, tontti n:o 8	Koekäyttäjä T. Hartikainen [4]	1951, kesäk. 30	1 860
		1952, maalisk. 31	3 130
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 7, tontti n:o 2	Metallityöntekijä T. Hoikkala [5]	1951, kesäk. 30	1 660
		1952, maalisk. 31	2 810
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 7, tontti n:o 3	Uuttaaja A. A. Huurre [6]	1950, kesäk. 30	1 800
		1952, maalisk. 31	3 040
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 8, tontti n:o 1	Kirvesmies I. Messo [6]	1950, kesäk. 30	1 920
		1952, maalisk. 31	3 240
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 8, tontti n:o 5	Rakennusmestari Hj. Miettinen [3]	1951, kesäk. 30	1 520
		1952, maalisk. 31	2 560
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 8, tontti n:o 6	Piirisihteeri A. V. Ketonummi [3]	1951, kesäk. 30	1 900
		1952, maalisk. 31	3 210
		2000, jouluk. 31	[2]
Maunulan asuntoalue, kortt. n:o 217 osittain	Maunulan pienasunnot oy. — Månsas småbostäder ab. [7]	1950, maalisk. 31	535 800
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 219, osittain	Maunulan pienasunnot oy. — Månsas småbostäder ab. [7]	1950, maalisk. 31	535 800
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 224, tontti n:o 44	Poliisikonstaapeli V. J. Oinonen [8]	1951, lokak. 31	1 260
		2000, jouluk. 31	2 100
S:n s:n kortt. n:o 224, tontti n:o 46	Insinööri U. L. Nikkilä [8]	1951, lokak. 31	1 140
		2000, jouluk. 31	1 900
S:n s:n kortt. n:o 224, tontti n:o 50	Autoilija E. Untila [10]	1951, lokak. 31	1 080
		2000, jouluk. 31	1 800
Maunulan omakotialue, kortt. n:o 224, tontti n:o 52	Hissiasentaja Th. K. Mattsson [11]	1951, lokak. 14	1 140
		2000, jouluk. 31	1 900
S:n s:n kortt. n:o 224, tontti n:o 54	Satulaseppä V. U. H. Lundahl [11]	1951, lokak. 14	1 140
		2000, jouluk. 31	1 900
S:n s:n kortt. n:o 224, tontti n:o 56	Hopeaseppä A. I. Jaala [9]	1951, lokak. 31	1 040
		2000, jouluk. 31	1 730
S:n s:n kortt. n:o 271, kokonaan	Maunulan pienasunnot oy. — Månsas småbostäder ab. [12]	1950, maalisk. 31	535 800
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 273, osittain	Maunulan pienasunnot oy. — Månsas småbostäder ab. [12]	1950, maalisk. 31	535 800
		2000, jouluk. 31	[2]
S:n s:n kortt. n:o 274, osittain	Maunulan pienasunnot oy. — Månsas småbostäder ab. [12]	1950, maalisk. 3	535 800
		2000, jouluk. 31	[2]
Pakilan omakotialue, kortt. n:o 107, tontit n:o 8—12 ynnä lisäalueet [13]	Sosiaalinen asunnontuote oy. Asutus [14]	1951, lokak. 1	3 710
		1952, huhtik. 1	6 160
		2000, jouluk. 31 [15]	[2] 3 080
S:n s:n kortt. n:o 109, tontit n:o 1—12 ynnä lisäalueet	Sosiaalinen asunnontuote oy. Asutus [14]	1951, lokak. 1	3 710
		1952, huhtik. 1	6 160
		2000, jouluk. 31 [15]	[2] 3 080

[1]) Tonttij. 9 p. lokak. 519 §. — [2]) Elinkustannusindeksin mukaan. — [3]) Tonttij. 30 p. lokak. 593 §. — [4]) S:n 27 p. marrask. 655 §. — [5]) S:n 9 p. lokak. 517 §. — [6]) S:n 23 p. lokak. 575 §. — [7]) Kiint. lautak. 23 p. syysk. 1 065 § ja 1 071 §. — [8]) Tonttij. 30 p. lokak. 591 §. — [9]) S:n 16 p. lokak. 547 §. — [10]) S:n 23 p. lokak. 574 §. — [11]) S:n 2 p. lokak. 506 §. — [12]) Kiint. lautak. 23 p. syysk. 1 065 ja 1 071 §. — [13]) Tonttia n:o 9 koskeva päätös peruutettu, ks. Tonttij. 9 p. lokak. 530 §. — [14]) Tonttij. 11 p. syysk. 456 §. — [15]) Lisäalueet on jo kesäkuun 1 p:nä 1965 palautettava kaupungin hallintaan, jolloin tontin perusvuosivuokra alenee; ks. v:n 1945 kert. II osan s. 10.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Pakilan omakotialue, kortt. n:o 126, tontti n:o 9	Sosiaalinen asunnontuote oy. Asutus [1]	1950, kesäk. 30	1 230
		1951, maalisk. 31	2 050
		2000, jouluk. 31	[2] 1 025
S:n s:n kortt. n:o126, tontit n:o 11—15	Sosiaalinen asunnontuote oy. Asutus [3]	1951, lokak. 1	5 900
		1952, huhtik. 1	9 800
		2000, jouluk. 31	[2] 4 900
Pirkkolan omakotialue, kortt, n:o 223, tontti n:o 43	Insinööri K. P. Mykkänen [4]	1951, kesäk. 14	930
		2000, jouluk. 31	1 550
S:n s:n kortt. n:o 223, tontti n:o 45	Rouva A. S. Mäkelä [5]	1951, kesäk. 14	930
		2000, jouluk. 31	1 550
S:n s:n kortt. n:o 223, tontti n:o 47	Hissiasentaja A. U. Geijer [5]	1951, heinäk. 14	930
		2000, jouluk. 31	1 550
S:n s:n kortt. n:o 223, tontti n:o 51	Kirvesmies Y. V. Saari [6]	1951, kesäk. 30	890
		2000, jouluk. 31	1 470
S:n s:n kortt. n:o 223, tontti n:o 53	Kirvesmies E. Tapaninen [5]	1951, kesäk. 14	930
		2000, jouluk. 31	1 550
S:n s:n kortt. n:o 231, tontti n:o 3	Kumikorjaaja A. A. Arenius [7]	1951, kesäk. 30	880
		2000, jouluk. 31	1 460
S:n s:n kortt. n:o 231, tontti n:o 5	Rakennustyöntekijä A. Murtokorpi [8]	1951, heinäk. 14	960
		2000, jouluk. 31	1 600
S:n s:n kortt. n:o 231, tontti n:o 7	Autonasentaja V. Hakkarainen [9]	1951, kesäk. 15	790
		2000, jouluk. 31	1 310
S:n s:n kortt. n:o 231, tontti n:o 13	Kivityöntekijä J. Salmi [10]	1951, jouluk. 31	790
		2000, jouluk. 31	1 310
S:n s:n kortt. n:o 231, tontti n:o 15	Rakennusmestari V. Paakki [11]	1951, marrask. 30	680
		2000, jouluk. 31	1 120
S:n s:n kortt. n:o 231, tontti n:o 34	Rakennusmestari A. E. Ilmarinen [7]	1951, kesäk. 30	780
		2000, jouluk. 31	1 300
S:n s:n kortt. n:o 231, tontti n:o 36	Työnjohtaja V. J. Lindholm [4]	1951, heinäk. 14	790
		2000, jouluk. 31	1 320
S:n s:n kortt. n:o 235, tontti n:o 3	Kirjaltaja V. A. Pariola [7]	1951, kesäk. 30	930
		2000, jouluk. 31	1 550
S:n s:n kortt. n:o 235, tontti n:o 5	Toimitusjohtaja O. Valta [6]	1951, kesäk. 30	930
		2000, jouluk. 31	1 550
S:n s:n kortt. n:o 235, tontti n:o 7	Rakennusmestari M. Toivonen [12]	1951, heinäk. 14	890
		2000, jouluk. 31	1 470
S:n s:n kortt. n:o 235, tontti n:o 9	Rakennusmestari Hj. M. Levonen [13]	1951, kesäk. 30	890
		2000, jouluk. 31	1 470
S:n s:n kortt. n:o 235,tontti n:o 15	Muurari A. E. Touhonen [5]	1951, kesäk. 14	900
		2000, jouluk. 31	1 500
S:n s:n kortt. n:o 235, tontti n:o 17	Autonasentaja K. Liimatainen [6]	1951, kesäk. 30	880
		2000, jouluk. 31	1 460
S:n s:n kortt. n:o 235, tontti n:o 19	Liikkeenharjoittaja L. P. Henriksén [6]	1951, kesäk. 30	910
		2000, jouluk. 31	1 510
S:n s:n kortt. n:o 235, tontti n:o 21	Varastonhoitaja D. Sinkkonen [14]	1951, syysk. 14	910
		2000, jouluk. 31	1 510
S:n s:n kortt. n:o 235, tontti n:o 23	Konepajatyöntekijä A. O. Aaltonen [8]	1951, heinäk. 14	900
		2000, jouluk. 31	1 490
S:n s:n kortt. n:o 269, tontti n:o 4	Liikkeenharjoittaja K. V. Lehto [9]	1951, kesäk. 15	1 270
		2000, jouluk. 31	2 120
S:n s:n kortt. n:o 269, tontti n:o 25	Rakennusmestari V. E. Liango [15]	1951, maalisk. 31	1 200
		2000, jouluk. 31	2 000

Pakilan omakotialueen korttelin n:o 126 tontti n:o 9 vuokrattiin lisäehdoin, että kaupungilla on vuokrasopimuksen voimassaoloaikana vuokraajaa enempää kuulematta mahdollisuus malmilöytöjen johdosta suorittaa tutkimuksia, tehdä valtauksia ja käyttää

[1]) Tonttij. 6 p. marrask. 622 §. — [2]) Elinkustannusindeksin mukaan. — [3]) Tonttij. 11 p. syysk. 456 §. — [4]) S:n 10 p. heinäk. 342 §. — [5]) S:n 12 p. kesäk. 247 §. — [6]) S:n 26 p. kesäk. 291 §. — [7]) S:n 26 p. kesäk. 315 §. — [8]) S:n 10 p. heinäk. 343 §. — [9]) S:n 12 p. kesäk. 246 §. — [10]) S:n 18 p. jouluk. 701 §. — [11]) S:n 27 p. marrask. 668 §. — [12]) S:n 10 p. heinäk. 337 §. — [13]) S:n 26 p. kesäk. 312 §. — [14]) S:n 4 p. syysk. 429 §. — [15]) S:n 20 p. maalisk. 134 §.

valtausoikeutta mainitulla tontilla ja sen välittömässä ympäristössä aina 100 m:n etäisyydelle asti sekä että vuokraajalla on oikeus ottaa vettä kaupungin järjestämästä vesipostista 350 mk:n suuruisesta korvauksesta vuodessa, mikä viimeksi mainittu ehto koskee myös Pakilan omakotialueen korttelin n:o 107 tontteja n:o 8—12, korttelin n:o 109 tontteja n:o 1—12 ja korttelin n:o 126 tontteja n:o 11—15.

Varatut tontit. Eri henkilöiden anottua asuntotonttien vuokralleantoa lautakunta päätti varata heille Laajalahden asutusalueelta 226 tonttia, Herttoniemen 45, Pirkkolan 24, Marttilan 19, Maunulan 3 ja Pakilan asutusalueelta 1 tontin.

Lauttasaaren huvila-alue n:o 7. Lokakuun 10 p:nä 1905 tehdyn Lauttasaaren huvila-aluetta n:o 7 koskevan vuokrasopimuksen päätyttyä syyskuun 1 p:nä 1945 päätettiin [1]) kyseisen alueen vuokraus järjestää siten, että alue n:o 7 A, jonka pinta-ala on 0.39 ha, vuokrataan varatuomari H. Thorsille 6 000 mk:n vuosivuokrasta ja alue n:o 7 B, jonka pinta-ala on 0.49 ha, filosofian tohtori J. Pärssiselle 6 200 mk:n vuosivuokrasta, molemmat 3 kuukauden irtisanomisajoin syyskuun 1 p:stä 1945 lukien sekä tavanmukaisin Lauttasaaren huvila-alueita koskevin vuokraehdoin.

Sotainvalidien kesäkoti. Sotainvalidien veljesliiton Helsingin alaosasto nimiselle yhdistykselle päätettiin [2]) vuokrata invalidien kesäkotia varten 15 000 m²:n suuruinen alue Lauttasaaresta 1 500 mk:n vuosivuokrasta toukokuun 1 p:stä 1946 joulukuun 31 p:ään 1947 kuitenkin siten, että vuokra-aika jatkuu edelleen yhden vuoden kerrallaan ellei sitä irtisanota 3 kuukautta ennen vuokrakauden loppua.

Meilahden asuntoalue n:o 22. Rajan siirrosta johtuen merkittiin, että Meilahden asuntopalstan n:o 22 pinta-ala oli 9 400 m², josta vuokra v:lta 1946 määrättiin [3]) 4 350 mk:ksi.

Ab. Missisippi oy:n vuokra-alue. Ab. Missisippi oy:lle Humallahdesta vuokratun 1 120 m²:n suuruisen kesähuvila-alueen vuokra päätettiin [4]) alentaa 15 000 mk:aan huhtikuun 1 p:stä 1946 lukien.

Vuokralle annetut tehdastontit. Kiinteistölautakunta teki seuraavat tehdastarkoituksiin käytettävää maata koskevat vuokrasopimukset:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Herttoniemi, kortt. n:o 59, 1 613 m²:n suuruinen alue	Herttoniemen lautatarha oy. [5])	1947, maalisk. 31 1970, jouluk. 31	43 500 [6])
Pitäjänmäen teollisuusalue, kortt. n:o 14, 3 500 m²:n suuruinen alue	Oy. Sähkö-Lämpö [7])	1949, maalisk. 31 1951, toukok. 31	81 200 [6])
Pitäjänmäen teollisuusalue, kortt. n:o 14, n. 4 000 m²:n suuruinen alue	Teknikko E. A. Talvion ym. perustama yhtiö [8])	1949, maalisk. 31 1975, jouluk. 31	92 800 [6])

Pitäjänmäen teollisuusalueen korttelista n:o 14 vuokrattiin 3 500 m²:n suuruinen tehdastontti lisäehdoin, että kaupungilla on vuokraajaa enempää kuulematta oikeus mahdollisten malmilöytöjen johdosta suorittaa tutkimuksia, tehdä valtauksia ja käyttää valtausoikeutta kyseisellä tontilla tai sen välittömässä ympäristössä sekä n. 4 000 m²:n suuruinen alue lisäehdoin, että ellei kaupunki vuokrakauden päättyessä tarvitse aluetta tai osaa siitä omiin tarkoituksiinsa, vuokraajalla on oikeus saada vuokra-aika pidennetyksi 20 vuodeksi silloin määrättävin ehdoin.

Korttelin n:o 272 tontti n:o 3 a. Lokakuun 10 p:nä 1946 J. H. Seppälä oy:lle vuokrattua korttelin n:o 272 tonttia n:o 3 a koskeva vuokrasopimus päätettiin [9]) purkaa tonttijaonmuutoksen takia ja vuokrata yhtiölle saman korttelin tontti n:o 3 lokakuun 11 p:stä 1946 lukien joulukuun 31 p:ään 1968 vuosivuokrasta, joka lokakuun 11 p:n 1946 ja maaliskuun 31 p:n 1949 välisenä aikana on 71 700 mk ja huhtikuun 1 p:stä 1949 alkaen muodostuu elin-

[1]) Kiint. lautak. 11 p. maalisk. 285 §. — [2]) S:n 29 p. huhtik. 492 §. — [3]) S:n 4 p. maalisk. 234 §. — [4]) S:n 4 p. maalisk. 235 §. — [5]) S:n 15 p. huhtik. 457 §. — [6]) Elinkustannusindeksin mukaan. — [7]) Kiint. lautak. 6 p. toukok. 534 §. — [8]) S:n 18 p. helmik. 142 §. — [9]) S:n 11 p. marrask. 1 315 §.

kustannusindeksin mukaan perusvuosivuokrana 35 850 mk ja muuten puretun vuokrasopimuksen ehdoin.

Puhdistuslaitoksen rakentaminen Bredvikin tilan maille. Suomen osuuskauppojen keskuskunnalle päätettiin [1]) vuokrata marraskuun 1 p:stä 1946 lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin 200 mk:n vuosivuokrasta Bredvik nimisestä tilasta RN 1[5] n. 1 000 m²:n suuruinen alue puhdistuslaitosta varten ehdoin, että viemärit on johdettava ja puhdistuslaitos rakennettava hyväksyttyjen piirustusten mukaisesti; puhdistuslaitos on istutuksin eristettävä ympäröivästä alueesta ja pidettävä moitteettomassa kunnossa; vuokraajan on vastattava kaikesta mahdollisesta puhdistuslaitoksen aiheuttamasta vahingosta; mikäli kaupunki rakentaa alueelle puhdistuslaitoksen, on vuokraajan joko poistettava omansa tai mahdollisesti luovutettava se korvauksetta kaupungille, jolloin vuokraajan on liitettävä omalla kustannuksellaan viemärinsä alueelle rakennettavaan yleiseen viemäriin kaupungin tarkemmin määräämään kohtaan ja luovutettava korvauksetta kaupungin omaisuudeksi se osa kaupungin maalle sijoitetusta yksityisestä viemäristään, minkä kaupunki katsoo tarkoituksenmukaiseksi; sekä että vuokraaja saa ryhtyä rakennustöihin jo ennen marraskuun 1 p:ää, mikäli sopii asiasta alueen nykyisten vuokraajien kanssa.

Lataus oy:lle Vartiokylästä vuokratut alueet. Lataus oy:lle Vartiokylästä vuokrattuja 999.[5] m²:n ja 17 431.[5] m²:n suuruisia tehdasalueita koskevia vuokrasopimuksia päätettiin [2]) jatkaa syyskuun 1 p:stä 1945 joulukuun 31 p:ään 1946 80 000 mk:n vuosivuokrasta sekä lisäksi vuokrata entisiin alueisiin liittyvä 373.[2] m²:n suuruinen Nykulla RN 2[301] nimisen tilan maihin kuuluva lisäalue heinäkuun 16 p:n ja joulukuun 31 p:n 1946 väliseksi ajaksi 2 000 mk:n vuosivuokrasta määrätyin ehdoin. Yhtiön sallittiin kunnostaa tehdasalueen luoteispuolella oleva kaivo sekä vetää siitä vesijohto tehdasalueelle. Kaupungille pidätettiin kuitenkin oikeus kieltää kaivon käyttäminen.

Oy. Renlund ab:n vuokra-alue. Oy. Renlund ab:n vuokraoikeus 24 000 m²:n suuruiseen Sörnäisissä olevaan entiseen ns. Agroksen alueeseen päätettiin [3]) pidentää joulukuun 31 p:ään 1947 240 000 mk:n vuosivuokrasta.

Imatran voima oy:n vuokra-alue. Päätettiin [4]) vuokrata Imatran voima oy:lle n. 2 500 m²:n suuruinen alue Viikinmäki nimisestä tilasta RN 2[2] joulukuun 1 p:stä 1946 alkaen toistaiseksi 6 kuukauden irtisanomisajoin vesilaboratorion ja siihen johtavan veden tuloputken rakentamista varten 5 000 mk:n vuosivuokrasta. Alueelle rakennettavan vesilaboratoriorakennuksen piirustukset hyväksyttiin.

Uunisaaren tehdasalue. Suomen väri- ja vernissatehdas oy:n Uunisaaresta vuokraamaa tehdasaluetta koskevaa vuokrasopimusta päätettiin [5]) pidentää joulukuun 31 p:ään 1950 muuten entisin ehdoin, mutta vuosivuokra määrättiin 92 440 mk:ksi ja alueen pinta-ala merkittiin 9 244 m²:ksi.

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kiinteistölautakunta vuokrasi seuraavat viljelyspalstat alla mainituille henkilöille:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuokra-maksu, mk
Annala, syöttömaa	Rouva M. Holmberg [6])	1946, syksyllä	600
Arabia, syöttömaa	Puutarhuri V. Liemola [6])	1946, syksyllä	1 500
Haaga, Lilla Lindström	Rouva I. Nemlander [7])	1946, syksyllä	2 800
Herttoniemi, 0.25 ha	Rouva C. Tidström [7])	1946, syksyllä	1 000
S:n 0.3 ha	Oy. Masalin ja kumpp. [7])	1946, syksyllä	1 200
S:n 0.3 ha	Halmeen auto oy. [7])	1946, syksyllä	1 200
S:n 0.3 ha	Enso-Gutzeit oy. [7])	1946, syksyllä	1 200
S:n 0.36 ha	Saurion tehdas oy. [6])	1946, syksyllä	1 400
S:n 0.4 ha	Suomen sokeri oy. Töölön tehdas [8])	1946, syksyllä	1 600
S:n 0.5 ha	Metsänvartija A. Saldén [7])	1946, syksyllä	2 000
S:n 0.5 ha	Maanviljelijä E. Sjöholm [7])	1946, syksyllä	2 000
S:n 0.5 ha	Vallilan sosiaalidemokraattinen naisyhdistys [7])	1946, syksyllä	2 000

[1]) Kiint. lautak. 3 p. kesäk. 683 §. — [2]) S:n 22 p. heinäk. 864 § ja tonttij. 16 p. tammik. 30 §. — [3]) Kiint. lautak. 26 p. maalisk. 327 §. — [4]) S:n 25 p. marrask. 1 393 §. — [5]) S:n 14 p. lokak. 1 166 §; ks. v:n 1934 kert. s. 21 ja 241 sekä v:n 1941 kert. s. 344. — [6]) Tonttij. 22 p. toukok. 235 §. — [7]) S:n 8 p. toukok. 212 §. — [8]) S:n 17 p. huhtik. 193 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuokramaksn, mk
Herttoniemi, 0.6 ha ja syöttömaa	Rouva E. Johansson [1])	1946, syksyllä	4 000
S:n, Marsholm, 0.9 ha:n suuruinen Holmbergin torppa	Rouva E. Rehnqvist [2])	1946, syksyllä	5 000
S:n 0.9 ha	Työntekijä V. Helander [3])	1946, syksyllä	4 000
S:n 1.0 ha	Oy. Alkoholiliike ab. [3])	1946, syksyllä	4 000
S:n 1.0 ha	Oy. G. W. Sohlberg [3])	1946, syksyllä	4 000
S:n 1.0 ha	Helsingin puhelinyhdistys [4])	1946, syksyllä	4 000
S:n 1.2 ha	Oy. Karl Fazer ab. [4])	1946, syksyllä	5 000
S:n 1.2 ha	Vesijohtoliike Huber [3])	1946, syksyllä	4 000
S:n 1.38 ha	Herra G. Hägg [5])	1946, syksyllä	5 000
S:n 2.0 ha	Huvilanomistaja V. G. Lindström [6])	1946, syksyllä	8 000
S:n 3.0 ha	Maanviljelijä J. Henriksson [4])	1946, syksyllä	12 000
S:n 4.0 ha	Puutarhuri T. Nummela [4])	1946, syksyllä	16 000
S:n 5.5 ha	Suomen osuuskauppojen keskuskunta [4])	1946, syksyllä	20 000
S:n 5.5 ha	Wärtsilä-yhtymä oy. Kone ja silta [4])	1946, syksyllä	20 000
Kumpula, 0.2 ha	Sotainvalidien veljesliiton Helsingin alaosasto [4])	1946, syksyllä	400
S:n 0.3 ha	Rouva S. Odell [4])	1946, syksyllä	2 000
S:n 0.4 ha	Sorvaaja K. Putkonen [4])	1946, syksyllä	1 500
S:n 0.5 ha	Vartija V. Packalen [3])	1946, syksyllä	2 000
S:n 0.5 ha, puutarha-alue, litt. y	Puutarhuri J. Toivonen [7])	1946, syksyllä	3 000
S:n 0.6 ha	Kone oy. [1])	1946, syksyllä	2 400
S:n 0.7 ha	Autonkuljettaja E. Syvänen [3])	1946, syksyllä	2 800
S:n syöttömaa	Herra A. Augustin [8])	1946, syksyllä	400
S:n s:n	Ajuri E. Leppänen [3])	1946, syksyllä	400
S:n s:n	Puutarhuri J. Toivonen [9])	1946, syksyllä	500
S:n s:n	Rouva E. Luoto [3])	1946, syksyllä	500
S:n s:n	Ajuri K. Stenman [3])	1946, syksyllä	300
Meilahti, 0.13 ha, viljelyspalsta n:o 3	Ratamestari H. Strömberg [4])	1946, syksyllä	500
S:n 4.0 ha	Sotainvalidien veljesliiton Helsingin alaosasto [4])	1946, syksyllä	8 000
Oulunkylä, 0.8 ha	Kauppias K. E. Berggren [2])	1946, syksyllä	4 000
S:n 2 000 m²:n suuruinen peltosarka litt. l.	Johtaja V. Rajala [10])	1946, syksyllä	1 600
S:n Perkiö, 0.4 ha	Oulunkylän maatalouskerhoyhdistys [11])	1946, syksyllä	1 600
S:n raviradan syöttömaa	Ajuri I. Salmi [12])	1946, syksyllä	800
Paloheinä, 0.34 ha	Suomen höyryleipomo oy. [4])	1946, syksyllä	1 300
S:n 0.36 ha	Helsingin kutomo ja kravatti oy. [4])	1946, syksyllä	1 400
S:n 0.36 ha	Helsingin silkkikutomo oy. [3])	1946, syksyllä	1 400
S:n 0.38 ha	Helsingin villakehräämö oy. [3])	1946, syksyllä	1 500
S:n 0.45 ha	Oy. Nikolajeff ab. [3])	1946, syksyllä	1 800
S:n 2.0 ha	Kauppias O. Saarelainen [4])	1946, syksyllä	8 000
Pasila, 0.2 ha	Rouva L. Simonen [2])	1946, syksyllä	1 000
S:n 2.5 ha	Sotainvalidien veljesliiton Helsingin alaosasto [4])	1946, syksyllä	5 000
S:n syöttömaa	Huvilanomistaja J. Aalto [4])	1946, syksyllä	400
Pirkkola, 2.8	Olympiakylän asukkaiden seura [4])	1946, syksyllä	11 000
S:n 0.04 ha	Herra M. Lahtinen [4])	1946, syksyllä	200
Pikänpellonlaidunmaa	Rouva H. Witick [4])	1946, syksyllä	1 000
Ptäjänmäki, 0.2 ha	Helsingin maatalouskerhoyhdistys [9])	1946, syksyllä	800
S:n 3.0 ha	Reimarsin ja Talin vuokraajain yhdistys [4])	1946, syksyllä	11 000
S:n 4.0 ha	Oy. Strömberg ab. [9])	1946, syksyllä	16 000
S:n 5.0 ha	Reimarsin ja Talin vuokraajain yhdistys [9])	1946, syksyllä	20 000

[1]) Tonttij. 22 p. toukok. 235 §. — [2]) S:n 16 p. tammik. 23 §. — [3]) S:n 8 p. toukok. 212 §. — [4]) S:n 17 p. huhtik. 193 §. — [5]) S:n 12 p. kesäk. 284 §. — [6]) S:n 12 p. kesäk. 266 §. — [7]) S:n 16 p. tammik. 14 §. — [8]) S:n 25 p. heinäk. 358 §. — [9]) S:n 22 p. toukok. 235 §. — [10]) S:n 16 p. tammik. 21 §. — [11]) S:n 12 p. kesäk. 265 §. — [12]) S:n 26 p. kesäk. 300 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuokra-maksu, mk
Reijola, 0.2 ha	Rouva E. Oksa [1]	1946, syksyllä	400
S:n 0.27 ha	Raitiovaunukuljettaja A. From [1]	1946, syksyllä	1 000
S:n 0.28 ha	Ajuri J. E. Granlund [2]	1946, syksyllä	1 000
S:n 0.34 ha	Poliisikonstaapeli A. Aarnio [1]	1946, syksyllä	1 500
S:n Mansikkamäki 1 ha	Herra A. Seppälä [3]	1946, syksyllä	5 000
S:n syöttömaa	Poliisikonstaapeli A .Aarnio [1]	1946, syksyllä	1 500
S:n syöttöpalstat g^1 ja g^2	Ajuri E. Vennola [1]	1946, syksyllä	1 000
Reijolanmäen syöttömaa	Herra H. Wilenius [4]	1946, syksyllä	400
Seurasaarentien varrella oleva syöttömaa	Maanviljelijä J. Witick [2]	1946, syksyllä	400
Tapaninkylä, Ahola niminen tila RN 4^{244}	Sementtityöntekijä L. Heino [5]	1951, toukok. 2	v:lta 500
Tarvontien itäp. oleva syöttömaa	Hallintoneuvos K. Rosenlöf [2]	1946, syksyllä	400
S:n s:n syöttömaa	Maanviljelijä J. Witick [2]	1946, syksyllä	1 000
Toukola, 800 m^2	Herra S. Hägg [6]	3 kk. irtis. jälk.	v:lta 400
S:n niitto-oikeus Hämeentien varrella	Rouva A. Puchalski [7]	1946, syksyllä	100
Tuomarinkylä, 1.86 ha	Pakilan maatalouskerhotoimikunta [8]	1946, syksyllä	7 440
Uusipelto, 0.048 ha	Rouva E. Mandelin [1]	1946, syksyllä	200
S:n syöttömaa	Ajuri A. Palotie [2]	1946, syksyllä	600
Vanhakaupunki, 0.1 ha	Herra E. Juuri [2]	1946, syksyllä	400
S:n 0.6 ha	Yhdistyneet villatehtaat oy. Helsingin osasto [2]	1946, syksyllä	2 400
Vartiokylä, kansakoulutontti 0.27 ha	Kansakoulunopettaja J. Salmio [9]	1946, syksyllä	1 080
S:n 1 060 m^2:n suuruinen palsta n:o 205 RN 5^{474}	Herra R. Suurkuukka [10]	1946, syksyllä	1 000

Tapaninkylän Ahola niminen tila vuokrattiin lisäehdoin, että kaupunki saa alueen haltuunsa jo aikaisemminkin 6 kuukauden irtisanomisajan jälkeen tarvitessaan aluetta tiemaaksi.

Ulkoilmateatteri. Suomen työväenteatterin kannatusyhdistykselle päätettiin [11] vuokrata tonttiosaston lähemmin määräämä 3 500 m^2:n suuruinen alue Vesilinnanmäeltä ulkoilmateatteria varten kesäkuun 1 p:n 1946 ja joulukuun 31 p:n 1947 väliseksi ajaksi 3 500 mk:n vuosivuokrasta ehdoin, että alue aidataan ainoastaan köysillä näytännön ajaksi.

Osuusliike Elanto nimiselle osuuskunnalle päätettiin [12] vuokrata myymälärakennusta varten n. 500 m^2:n suuruinen alue Marjaniemen siirtolapuutarhan vierestä toukokuun 1 p:n 1946 ja joulukuun 31 p:n 1950 väliseksi ajaksi 5 000 mk:n vuosivuokrasta ja n. 1 000 m^2:n suuruinen alue Koskelan puistokylästä heinäkuun 15 p:n 1946 ja kesäkuun 30 p:n 1951 väliseksi ajaksi 15 000 mk:n vuosivuokrasta. Samalla hyväksyttiin jälkimmäisen myymälärakennuksen piirustukset.

Paikan luovuttaminen edustussaunaa varten. Suomalaisen saunan ystävät nimiselle yhdistykselle päätettiin [13] vuokrata n. 650 m^2:n suuruinen alue Kesärannan huvilan ja Humallahden uimalaitoksen väliseltä ranta-alueelta kokeilu- ja edustussaunaa varten maaliskuun 1 p:n 1946 ja joulukuun 31 p:n 1950 väliseksi ajaksi 2 000 mk:n vuosivuokrasta tavanmukaisin vuokraehdoin sekä lisäksi ehdolla, että sauna vesijohtoineen rakennetaan valmiiksi kesäkuun 1 p:ään 1947 mennessä, että likavedet johdetaan ainoastaan terveydenhoitolautakunnan hyväksymän puhdistuskaivon kautta mereen ja että kaupungilla on oikeus käyttää saunaa edustustarkoituksiin.

Alueen vuokraaminen Kulosaaresta poikakerhojen työparakkia varten. Kulosaaren seurakunnalle vuokrattiin [14] kesäkuun 1 p:stä 1946 lukien Kulosaaresta 400 m^2:n suuruinen metsikköalue poikakerhon työparakkia varten 3 kuukauden irtisanomisajoin 1 000 mk:n vuosivuokrasta.

---

[1]) Tonttij. 17 p. huhtik. 193 §. — [2]) S:n 8 p. toukok. 212 §. — [3]) S:n 16 p. tammik. 23 §. — [4]) S:n 12 p. kesäk. 284 §. — [5]) Kiint. lautak. 5 p. helmik. 123 § ja 6 p. toukok. 536 §. — [6]) Tonttij. 20 p. helmik. 110 §. — [7]) S:n 22 p. toukok. 235 §. — [8]) S:n 12 p. kesäk. 289 §. — [9]) S:n 17 p. huhtik. 193 § ja 12 p. kesäk. 273 §. — [10]) S:n 16 p. tammik. 11 §. — [11]) Kiint. lautak. 29 p. huhtik. 491 §. — [12]) S:n 5 p. helmik. 122 § ja 8 p. heinäk. 812 §. — [13]) S:n 25 p. helmik. 195 §. — [14]) S:n 3 p. kesäk. 684 §.

Pelastusarmeijan leirialue. Lauttasaaren IV patterialueen lounaisosa luovutettiin [1]) Pelastusarmeijalle leirialueeksi kesäksi 1946 määrätyin ehdoin.

Käpylän ravirata. Käpylän raviradan alue päätettiin [2]) vuokrata Helsingin raviseurojen rata oy. nimiselle yhtiölle 10 vuodeksi vuokrasta, joka on 1 % radalla järjestettävien kilpailujen sisäänpääsymaksujen bruttomäärästä sekä muuten urheilulautakunnan määräämin ehdoin.

Canoa yhdistyksen vuokra-alue. Paddlarklubben Canoa nimiselle yhdistykselle päätettiin [3]) vuokrata Taivalsaaren itärannalta 1 000 m²:n suuruinen alue 1 000 mk:n vuosivuokrasta toukokuun 1 p:n 1946 ja joulukuun 31 p:n 1950 väliseksi ajaksi. Aluetta sallittiin käyttää ainoastaan kanoottien säilytykseen.

Marjaniemen melojat nimiselle yhdistykselle päätettiin [4]) vuokrata 100 m²:n suuruinen alue Vartiokylän tonteilta RT 66 RN 2^{636} ja RT 67 RN 2^{637} kanoottivajaa varten syyskuun 1 p:n 1945 ja elokuun 31 p:n 1950 väliseksi ajaksi 1 000 mk:n vuosivuokrasta määrätyin ehdoin.

Helsingfors kanotklubb oikeutettiin [5]) sisustamaan Humalluodoilla olevaan kerhorakennukseensa vahtimestarin asunto ehdoin, että noudatetaan rakennusten paloteknillisestä luokittelusta annettuja määräyksiä ja että piirustukset esitetään kiinteistölautakunnan hyväksyttäviksi.

Suursuon V.P.K:n vuokra-alue. Suursuon V.P.K. niminen palokunta päätettiin [6]) määrätä luovuttamaan ns. Pasilan sotilasampumarata-alueeseen kuuluvalla maa-alueella oleva kalustovajapaikka korvauksetta kaupungin hallintaan marraskuun 15 p:ään 1946 mennessä ja osoittaa palokunnan tarvetta varten vastaavanlainen alue Suursuon alueelta Maunulan korttelien n:o 216 ja 221 vastapäätä olevalta puistoalueelta entisin ehdoin 100 mk:n nimellisvuokrasta.

Alueen vuokraaminen Kulosaaren korttelista n:o 119. Merkittiin [7]), että kalastaja J. Ekströmille oli vuokrattu Kulosaaren korttelista n:o 119 150 m²:n suuruinen alue kalastustarpeiden säilyttämistä varten tammikuun 1 p:stä 1946 lukien v:n 1950 loppuun 200 mk:n vuosivuokrasta.

Alueen vuokraaminen koiratarhaa varten. Johtaja V. Aschanille päätettiin [8]) vuokrata 1 500 m²:n suuruinen alue Haaga RN 1^{139} nimisestä tilasta koiratarhaa varten huhtikuun 1 p:stä 1946 alkaen 3 kuukauden irtisanomisajoin 12 000 mk:n vuosivuokrasta.

Koirien hautausmaa-alueen laajentaminen. Päätettiin [9]) vuokrata Eläinsuojeluyhdistys Helsingissä nimiselle yhdistykselle yhteensä 1 000 m²:n suuruinen alue Vähä-Meilahti nimisestä tilasta RN 1^{1} koirien ym. seuraeläinten hautausmaaksi 500 mk:n vuosivuokrasta tammikuun 1 p:n 1947 ja joulukuun 31 p:n 1951 väliseksi ajaksi määrätyin ehdoin.

Sikala-alueen vuokraaminen Pasilasta. Sikalanomistaja W. V. Löfille päätettiin [10]) vuokrata Pasilan sikala-alue edelleen v:ksi 1947 24 000 mk:n vuokrasta. Alueen suuruus määrättiin 3 200 m²:ksi.

Alueen vuokraaminen tukkien lastausta varten. Osuuspuu nimiselle osuuskunnalle päätettiin [11]) vuokrata Kulosaaresta Lars Sonckintien ja rannan välinen alue tukkien lastausta varten maaliskuun ajaksi 1 000 mk:n vuokrasta.

Ranta-alueen vuokraaminen Leppävaarasta. Toimistopäällikkö E. Hänniselle päätettiin [12]) vuokrata Albergan kantatilasta RN 2^{564} Räsälä nimisen tilan RN 2^{290} kohdalta 300 m²:n suuruinen ranta-alue ilman vesioikeutta 6 kuukauden irtisanomisajoin 1 000 mk:n vuosivuokrasta ehdoin, että alueelle saa rakentaa ainoastaan venevajan.

Tervalammen työlaitoksen viljelyspalstojen vuokra vahvistettiin [13]) 40 mk:ksi aarilta ensimmäisenä viljelyskautena ja 75 mk:ksi aarilta toisesta viljelyskaudesta alkaen.

Perunapalstojen vuokrat. Perunapalstojen vuokra päätettiin [14]) korottaa 50 mk:ksi aarilta ja ns. nurmikkopalstojen vuokra 40 mk:ksi aarilta v:n 1947 alusta lukien.

Paikkojen vuokralleanto huvitilaisuuksien järjestämistä varten. Tehtiin joukko päätöksiä [15]), jotka koskivat paikkojen ja alueiden vuokralleantoa järjestöille ja yhdistyksille erilaisten huvitilaisuuksien järjestämistä varten.

---

[1]) Kiint. lautak. 14 p. tammik. 20 §. — [2]) S:n 4 p. marrask. 1 273 §. — [3]) S:n 8 p. huhtik. 416 §. — [4]) S:n 2 p. syysk. 980 §. — [5]) S:n 20 p. toukok.608. § — [6]) S:n 14 p. lokak. 1 168 §. — [7]) Tonttij. 20 p. helmik. 81 §. — [8]) S:n 20 p. helmik. 82 §. — [9]) Kiint. lautak. 28 p. lokak. 1 237 §. — [10]) S:n 23 p. jouluk. 1 507 §. — [11]) Tonttij. 20 p. maalisk. 141 §. — [12]) Kiint. lautak. 14 p. lokak. 1 167 §. — [13]) S;n 3 p. kesäk. 691 §. — [14]) S:n 9 p. jouluk. 1 432 §. — [15]) S;n 26 p. maalisk 325 §, 8 p. huhtik. 427 §, 15 p. huhtik. 458 §, 13 p. toukok. 571 §, 20 p. toukok. 609 §, 3 p. kesäk. 690 § ja 11 p. kesäk. 726 §.

Varasto- ym. alueet. Vuoden aikana käsiteltiin lukuisia asioita, jotka koskivat kaikenlaisia varasto- ym. alueita. Tiedot näistä on jätetty vähäarvoisina pois tästä kertomuksesta.

Pidennetyt asuntoalueiden vuokraoikeudet. Kiinteistölautakunta pidensi seuraavia alueita koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosivuokra-mk
		mistä	mihin	
Herttoniemi, huvila-alue n:o 80	Muurari Hj. Rehnqvist [1])	1945, tammik. 1	1946, jouluk. 31	3 600
Kuusisaari, huvila-alue n:o 2	Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys [2])	1947, tammik. 1	1949, jouluk. 31	4 340
S:n s:n n:o 3	Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys [2])	1947, tammik. 1	1949, jouluk. 31	3 520
Lasinleikkaajansaari ja Itä-Pihlajasaari, 34 940 m²	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1947, tammik. 1	1948, jouluk. 31	26 000
Lauttasaari, huvila-alue n:o 6 a	Kauppias T. Hj. Lindberg [4])	1946, tammik. 1	3 kk. irtis. jälk.	11 400
S:n s:n n:o 6 b	Työntekijä B. Lindberg [4])	1946, tammik. 1	3 kk. irtis. jälk.	7 150
S:n s:n n:o 8	Johtaja I. Honkanen [4])	1946, huhtik. 23	3 kk. irtis. jälk.	1 800
S:n s:n n:o 9	Kauppias F. Hj. Lindberg [4])	1946, syysk. 1	3 kk. irtis. jälk.	8 550
S:n s:n n:o 10	Kauppias I. Andersson [4])	1946, tammik. 1	3 kk. irtis. jälk.	2 000
S:n s:n n:o 11	Kaitsija Br. Bergenström [4])	1946, maalisk. 1	3 kk. irtis. jälk.	3 700
Meilahti, huvila-alue n:o 6	Barnavårdsföreningen i Finland [5])	1947, heinäk. 1	6 kk. irtis. jälk.	1 000
S:n s:n n:o 7	Konsuli R. Nyman [6])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	18 750
S:n s:n n:o 14, Tomtebo	Toimittaja P. Nyström ym. [7])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	7 200
Meilahti, huvila-alue n:o 16	Leskirouva H. Vaaranto [8])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	10 600
S:n s:n n:o 18	Diplomi-insinööri J. Rosberg [9])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	8 800
S:n s:n n:o 19	Toimitusjohtaja I. Hellas [10])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	12 500
S:n s:n n:o 20	Ent. asemapäällikkö G. Öller[11])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	11 950
S:n s:n n:o 22	Ulosottoapulainen V.Friberg [12])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	6 200
S:n s:n n:o 25 b	Kauppias J. Virmalainen [13])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	12 000
S:n s:n n:o 26 a	Insinööri O. Tybeck [14])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	7 300
S:n s:n n:o 26 b	Toimistosihteeri V. P. Lindqvist ja rouva S. Mäkisalo[15])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	6 000
S:n s:n n:o 26 d	Kirvesmies V. Luoto [16])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	4 500
S:n s:n n:o 28 b	Leskirouva A. S. Ferm [17])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	750
S:n s:n n:o 29	Herra L. Lillrank [18])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	5 600
S:n s:n n:o 30	Asunto-oy. Kevätkallio [19])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	7 000
S:n s:n n:o 31	Postiljooni J. A. Sundell [20])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	5 300
S:n s:n n:o 33	Herra A. Puustinen [21])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	5 400
S:n s:n n:o 34	Kirvesmies T. Djupsjö [22])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	13 300
Oulunkylä, n:o 3 a, Suursuo	Postiljooni N. Norres [23])	1946, syysk. 1	1955, huhtik. 1	1 200
S:n n:o 13, etel. huvilaryhmä	Kauppias K. E. Berggren [24])	1947, huhtik. 1	1960, tammik. 1	1 500
S:n n:o 14, Suursuo	Aviopuolisot J.ja E.Nuorama[25])	1946, elok. 1	1955, huhtik. 1	600
S:n n:o 15 b, Suursuo, länt. huvilaryhmä	Kirvesmies J. Lehti [26])	1946, elok. 1	1955, huhtik. 1	500
S:n n:o 24, it. huvilaryhmä	Vaihdemies V.G. A. Ekholm [27])	1945, marrask. 1	1950, lokak. 31	1 200
S:n n:o 31, it. huvilaryhmä (Myllyhaka n:o 5)	Herra C. Björkqvist [28])	1946, syysk. 1	1951, elok. 31	4 200
S:n n:o 32, it. huvilaryhmä, (Myllyhaka n:o 6)	Autonkuljettaja A. Landen [29])	1946, syysk. 1	1947, heinäk. 31	1 500
Rajasaari, huvila-alue n:o 1 b	Hammaslääkäri A. von Fieandt [30])	1947, tammik. 1	1949, jouluk. 31	5 900
S:n s:n n:o 2 a	Kristliga föreningen av unga kvinnor i Helsingfors [31])	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	5 000
Toukola, kortt. n:o 903, tontti n:o 2	Neiti E. Åhman [32])	1947, tammik. 1	1949, jouluk. 31	6 400
Tuurholman tila RN I[24], Bergvik, lisäalueineen, 19 965 m²	Teollisuusneuvos S. Wuorion oikeudenomistajat [33])	1946, lokak. 1	1948, syysk. 30	16 000

[1]) Kiint. lautak. 18 p. helmik. 156 §. — [2]) S:n 22 p. heinäk. 854 §. — [3]) S:n 8 p. heinäk. 807 §. — [4]) S:n 21 p. tammik. 56 §. — [5]) S:n 7 p. lokak. 1 137 §. — [6]) S:n 20 p. toukok. 614 §. — [7]) S:n 22 p. heinäk. 858 §. — [8]) S:n 1 p. huhtik. 378 §. — [9]) S:n 22 p. heinäk. 856 §. — [10]) S:n 25 p. marrask. 1 399 §. — [11]) S:n 1 p. huhtik. 379 §. — [12]) S:n 11 p. kesäk. 721 §. — [13]) S:n 25 p. marrask. 1 400 §. — [14]) S:n 25 p. marrask. 1 398 §. — [15]) S:n 25 p. marrask. 1 397 §. — [16]) S:n 25 p. marrask. 1 401 §. — [17]) S:n 22 p. heinäk. 855 §. — [18]) S:n 7 p. lokak. 1 132 §. — [19]) S:n 22 p.heinäk. 857 §. — [20]) S:n 2 p. syysk. 983 §. — [21]) S:n 22 p. heinäk. 859 §. — [22]) S:n 9 p. syysk. 1 011 §. — [23]) S:n 2 p. syysk. 984 §. — [24]) S:n 13 p. toukok. 575 §. — [25]) S:n 11 p. maalisk. 283 §. — [26]) S:n 28 p. tammik. 92 §. — [27]) S:n 11 p. maalisk. 282 §. — [28]) S:n 28 p. lokak. 1 241 §. — [29]) S:n 2 p. syysk. 982 §. — [30]) S:n 15 p. huhtik. 461 §. — [31]) S:n 7 p. lokak. 1 131 §. — [32]) S:n 22 p. heinäk. 851 §. — [33]) S:n 29 p. huhtik. 497§.

Edellä mainitut alueet vuokrattiin seuraavin lisäehdoin: Meilahden huvilapalsta n:o 6 ehdoin, että ellei aluetta rakennuksineen käytetä lastenkotia varten, on vuosivuokra 24 000 mk, sekä Meilahden palstat n:o 29 ja 34 ilman vapaata siirto-oikeutta ja ehdoin, että kaupungin tarvitessa aluetta tai osaa siitä teitä, katuja, johtoja tai muuta yleistä tarvetta varten, on vuokraajan 1 kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovutettava sitä varten tarpeellinen alue; Oulunkylän huvilapalstat n:o 13 ja 14 ehdoin, että vuokraaja ainoastaan kaupungin suostumuksella on oikeutettu laajentamaann nykyisiä rakennuksia tai rakentamaan uusia ja on hänen korvauksetta suhteellisesta vuokranalennuksesta luovutettava kaupungille sen mahdollisesti tarvitsemat alueet sekä että kaupungilla on oikeus saada ensimmäinen kiinnitys vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin; Rajasaaren huvila-alue n:o 2 a ehdoin, että ellei aluetta käytetä nykyiseen sosiaaliseen tarkoitukseensa, on vuosivuokra 10 000 mk; sekä Turholman tilan Bergvik niminen huvila-alue ja siihen liittyvä lisäalue ehdoin, että aluetta käytetään kesähuviloiden pitämistä varten ilman vuokra-oikeuden vapaata siirto-oikeutta ollen lisäalueista perittävä vuokraa 1 000 mk toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n 1946 väliseltä ajalta.

Vallilan tontit. Eräitä joulukuun 31 p:nä 1949 päättyviä Vallilan tontteja koskevia vuokrasopimuksia päätettiin [1]) jatkaa edelleen 10 vuotta ja korottaa tonttien vuokria 50 % nykyisistä määristään tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen. Päätös ei kuitenkaan koske niitä tontteja, joilta rakennukset ovat palaneet ja joiden tonttien vuokraajat eivät ole suostuneet purkamaan vuokrasopimustaan.

Lastenhoitoyhdistyksen vuokratontit. Barnavårdsföreningen i Finland nimiselle yhdistykselle korttelista n:o 302 vuokratun Toisen linjan tontin n:o 12 vuokraoikeutta päätettiin [2]) jatkaa edelleen 5 vuotta tammikuun 1 p:stä 1947 lukien entisin vuokraehdoin.

Meilahden viljelysalue litt. B. Siirrettyään edesmenneen herra K. R. Fermin vuokraoikeuden Meilahden viljelysalueeseen litt. B:hen hänen leskelleen A. S. Fermille kiinteistölautakunta päätti [3]) jatkaa aluetta koskevaa vuokrasopimusta 6 kuukauden irtisanomisajoin entisin ehdoin.

Oy. Lasipalatsi ab:lle vuokrattiin [4]) edelleen korttelista n:o 194 n. 3 000 m²:n suuruinen alue tammikuun 1 p:stä 1946 lukien 3 vuoden ajaksi 1 750 000 mk:n vuosivuokrasta kaupunginvaltuuston määräämin ehdoin.

Stadion-säätiön vuokraoikeus stadionin 4 000 m²:n suuruiseen lisäalueeseen päätettiin [5]) pidentää v:n 1950 loppuun entisin ehdoin.

Wärtsilä-yhtymä oy. Kone ja silta nimisen yhtiön Herttoniemestä henkilökuntansa virkistämiseksi vuokraaman n. 3 ha:n suuruisen alueen vuokraoikeutta päätettiin [6]) jatkaa edelleen maaliskuun 8 p:stä 1946 alkaen 20 000 mk:n vuosivuokrasta entisin ehdoin.

Oy. Karl Fazer konditoria ab:lle Munkkiniemestä vuokratun 209 m²:n suuruisen alueen vuokraoikeutta päätettiin [7]) jatkaa kesäkuun 1 p:stä 1946 joulukuun 31 p:ään 1948 4 400 mk:n vuosivuokrasta, mutta muuten entisin ehdoin.

Tähtitieteellinen yhdistys Ursa nimiselle yhdistykselle päätettiin [8]) vuokrata edelleen 30 m²:n suuruinen alue Kaivopuistosta huhtikuun 1 p:stä 1946 joulukuun 31 p:ään 1956 2 000 mk:n vuosivuokrasta muuten entisin ehdoin paitsi että yleisöltä kannettava pääsymaksu saadaan korottaa enintään 20 mk:ksi.

Bensiininjakeluasemat. Kiinteistölautakunta pidensi seuraavia bensiininjakeluasemien paikkoja koskevat vuokrasopimukset:

---

[1]) Kiint. lautak. 23 p. jouluk. 1 508 §. — [2]) S:n 14 p. lokak. 1 169 §. — [3]) S:n 22 p. heinäk. 855 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 9 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 18 §. — [6]) Tonttij. 30 p. tammik. 54 §. — [7]) Kiint. lautak. 1 p. huhtik. 372 §. — [8]) S:n 26 p. maalisk. 313 §.

Paikka	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosivuokra, mk
		mistä	mihin	
Hietalahdentori	Bensiinin kuluttajain oy. [1])	1946, tammik. 1	1946, jouluk. 31	12 000
Itä-Pihlajasaaren pohjoisosa, 13 200 m²	Oy. Nobel-Standard ab. [2])	1947, tammik. 1	1948, jouluk. 31	63 000
Katajanokka	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1947, tammik. 1	1947, jouluk. 31	30 000
Kulosaarentien ja Herttoniemen bulevardin risteys, 380 m²	Oy. Nobel-Standard ab. [4])	1946, kesäk. 1	1946, jouluk. 31	6 000
Kulosaari	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1947, tammik. 1	1947, jouluk. 31	30 000
Mannerheimintien ja Kivelänkadun risteys	Bensiinin kuluttajain oy. [1])	1946, tammik. 1	1946, jouluk. 31	12 000
Mechelininkatu	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1947, tammik. 1	1947, jouluk. 31	60 000
Merikatu	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1947, tammik. 1	1947, jouluk. 31	30 000
Pitkänsillanranta, kausiasema	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1947, tammik. 1	1947, jouluk. 31	17 500
Puutarhakatu	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1947, tammik. 1	1947, jouluk. 31	30 000
Salomon- ja Annankadun risteys	Oy. Shell ab. [5])	1947, tammik. 1	1949, jouluk. 31	350 000
Sturenkatu	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1947, tammik. 1	1947, jouluk. 31	30 000

Yllä mainittujen Hietalahdentorin sekä Mannerheimintien ja Kivelänkadun risteyksen bensiininjakeluasemien vuokraoikeuksia pidennettiin lisäehdoin, että asemat pidettiin suljettuina.

Salomon- ja Annankadun risteyksen bensiininjakeluaseman vuokrauksesta päätettiin lisäksi, että vuokraajalla on edellä mainitun vuokra-ajan jälkeen oikeus 2 vuoden pidennykseen, ellei kaupunki tarvitse aluetta asemakaavoitukseen, ja että vuokran suuruus tältä ajalta jää lautakunnan uudelleen harkittavaksi.

Bensiininjakelulaitteen asettaminen. Trustivapaa bensiini oy. oikeutettiin [6]) asettamaan Köydenpunojankadun 13—15:een bensiininjakelulaite, jonka maanalaisen säiliön suuruus on enintään 5 000 litraa, 12 000 mk:n vuosivuokrasta 6 kuukauden irtisanomisajoin. Maanalaisen säiliön mittarilaitteineen käyttöön ottamiseen asti yhtiö oikeutettiin pitämään jalkakäytävällä 450 litran vetoista bensiininjakelulaitetta. Lisäksi yhtiölle päätettiin [7]) vuokrata 7 × 14.5 m:n suuruinen alue. Etel. Rautatiekadulta bensiininjakeluasemaa varten lokakuun 1 p:stä 1946 alkaen 1 kuukauden irtisanomisajoin 12 000 mk:n vuosivuokrasta bensiiniasemien vuokraamisesta määrätyin ehdoin.

Asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirto. Kiinteistölautakunta hyväksyi seuraavien asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron:

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
Böle, huvila-alue litt. d.	Työntekijä H. R. Hellgren [8])
Eläintarhan huvila-alue n:o 12	Leskirouva S. Sundelin ja rouva R. M. Aspelin [9])
Haagan kortt. n:o 39, tontti n:o 7	Oy. Haagan puutarha—Haga trädgård ab. [10])
S:n s:n n:o 91, tontti n:o 39	Eläkkeellä oleva T. Vatanen [11])
Hermanni I, kortteli n:o III a, tontti n:o 5	Ajuri H. Kauppinen [12])
S:n s:n n:o VI b, tontti n:o 11	Talonomistaja J. Johanssonin oikeudenomistajat [13])
S:n s:n n:o XI c, tontti n:o 18	Rouvat H. Forsgren ja S. M. Tilly [14])
Herttoniemi, huvila-alue n:o 3	Liikemies J. S. Olsson [15])
S:n s:n n:o 80	Muurari Hj. Rehnqvist [16])
S:n kortteli n:o 110, tontti n:o 2	Dipl. insinööri E. Palander [17])
S:n s:n n:o 110, tontti n:o 4	Oy. G. W. Sohlberg ab. [18])
S:n s:n n:o 112, tontti n:o 1	Teknikko K. Väisänen [19])

[1]) Kiint. lautak. 21 p. tammik. 57 §. — [2]) S:n 8 p. heinäk. 807 §. — [3]) S:n 7 p. lokak. 1 135 §. — [4]) S:n 29 p. huhtik. 503 §. — [5]) S:n 7 p. lokak. 1 136 §. — [6]) S:n 17 p. kesäk. 758 ja 759 §. — [7]) S:n 9 p. syysk. 1 017 §. — [8]) Tonttij. 20 p. helmik. 99 §. — [9]) S:n 13 p. marrask. 642 §. — [10]) S:n 9 p. lokak. 537 §. — [11]) S:n 6 p. maalisk. 130 §. — [12]) S:n 23 p. lokak. 590 §. — [13]) S:n 4 p. jouluk. 688 §. — [14]) S:n 30 p. tammik. 61 §. — [15]) S:n 23 p. lokak. 587 §. — [16]) Kiint. lautak. 18 p. helmik. 156 §. — [17]) Tonttij. 30 p. tammik. 58 §. — [18]) S:n 4 p. syysk. 396 §. — [19]) S:n 25 p. syysk. 495 §.

Tontti tai paslta	Uusi vuokraaja
Hietaniemenkarit	Veneenveistäjä O. E. Lindgrenin perikunta [1])
11 kaupunginosa, kortteli n:o 655, tontti n:o 19	Aviopuolisot V. ja I. Kalliokoski [2])
S:n s:n s:n n:o 657, tontti n:o 26	Ent. saunanpitäjä H. Andersson [3])
21 kaupunginosa, kortteli n:o 658, tontti n:o 6	Leskirouva I. S. Nyströmin oikeudenomistajat [4])
22 s:n s:n n:o 530, tontti n:o 9	Talonomistaja S. Hakala [5])
S:n s:n s:n n:o 542, tontti n:o 9	Talonomistaja J. Kajavan oikeudenomistajat [6])
S:n » » » 545 » » 19	Herra E. A. Salon oikeudenomistajat [7])
S:n » » » 545 » » 27	Liikemies I. Hagert [8])
S:n » » » 550 » » 5	Hammaslääkäri F. Lehtonen [9])
S:n » » » 557 » » 31	Evankelis-luterilainen sisälähetyssäätiö [10])
23 kaupunginosa, kortt. n:o 911, tontti n:o 4	Kalakauppias I. J. Makkonen [11])
S:n s:n s:n n:o 911, tontti n:o 5	Ruokalanpitäjä E. Eronen [12])
S:n » » » 914 » » 17	Muurari T. L. Lehdon oikeudenomistajat [13])
25 » » » 862 » » 20	Agronomi O. ja rouva A. Nikula [14])
S:n » » » 868 » » 15, puolet	Kirvesmies L. Rantanen [15])
S:n » » » 868 » » 17, puolet	Autonkuljettaja E. ja rouva H. H. Peltomäki [16])
S:n » » » 874 » » 4	Leskirouva S. Vuoristo [17])
S:n » » » 874 » » 14	Kirvesmies A. O. Vaarakari ja lakit. ylioppilas R. O. Vaarakari [18])
S:n » » » 874 » » 19	Aviopuolisot L. L. ja L. Järvinen [19])
26 kaup. osa, kortteli n:o 985, tontti n:o 19	Toimitusjohtaja K. ja rouva I. M. Sevilä [20])
S:n s:n n:o 987, tontti n:o 26	Rouva S. Palta [21])
S:n » » 987 » » 32	Rouva O. Laaksonen [22])
S:n » » 987 » » 36	Myymälänhoitaja R. Laine [23])
S:n » » 992 » » 1	Rakennusmestari N. Back [24])
S:n » » 992 » » 3	Opiskelija E. Back [24])
S:n » » 992 » » 7	Postiljooni Y. N. Teräväinen [25])
S:n viljelyspalsta litt. d. 1.372 ha	Rouva E. Wilkman [26])
Kumpula, kortteli n:o 926, tontti n:o 1	Autonkuljettaja J. Hietanen [27])
S:n s:n n:o 926, tontti n:o 28	Varastonhoitaja U. Lahdelma [28])
S:n » » 927 » » 10	Autonkuljettaja V. ja rouva O. Galkin [29])
S:n » » 927 » » 73	Autonkuljettaja R. Laine [30])
S:n » » 929 » » 77	Ent. talonomistaja V. V. Nurmi [31])
S:n » » 933 » » 61	Herra J. Johanssonin oikeudenomistajat [32])
S:n » » 933 » » 63	Herra J. Johanssonin oikeudenomistajat [32])
S:n » » 937 » » 42	Asunto-oy. Limingantie 42 [33])
S:n » » 940 » » 8	Insinööri S. Pohjanpalon oikeudenomistajat [34])
S:n » » 942 » » 23—25	Oy. Hakaniemen kello- ja kultasepänliike ab. [35])
Lauttasaari, huvila-alue n:o 11	Autonkuljettaja E. Rosenqwist [36])
Meilahti, huvila-alue n:o 16	Rakennusmestarin leski H. Vaaranto [37])
S:n s:n n:o 28 b	Leskirouva A. S. Ferm [38])
Mäkelän kortteli n:o III, tontti n:o 3	Johtaja L. Jokinen [39])
Oulunkylä, Länt. huvilaryhmä, Suursuo n:o 10	Uunintekijänleski L.S.Bärmanin oikeudenomistajat [40])
Pasila, kortteli n:o 571, tontti n:o 26	Suomen lähetysseura [41])
S:n s:n n:o 572, tontti n:o 27	Ylikersantti H. ja rouva S. Wessman [42])
Pikku Pässi niminen saari	Leski H. Strömbergin oikeudenomistajat [43])
Pirkkola, kortteli n:o 227, tontti n:o 10	Rouva A. Karujärvi [44])
S:n s:n n:o 228, tontti n:o 31	Työnjohtaja H. Lampinen [45])
S:n » » 228 » » 33	Konepuuseppä U. J. Paavilainen [46])
S:n » » 234 » » 13	Putkityöntekijä V. Virtanen [47])
S:n » » 234 » » 22	Sähköasentaja U. Lehikoinen [48])

[1]) Tonttij. 20 p. helmik. 98 §. — [2]) S:n 30 p. tammik. 40 §. — [3]) S:n 10 p. heinäk. 346 §. — [4]) S:n 30 p. tammik. 64 §. — [5]) S:n 4 p. syysk. 394 §. — [6]) S:n 30 p. tammik. 57 §. — [7]) S:n 16 p. tammik. 33 §. — [8]) S:n 6 p. marrask. 619 §. — [9]) S:n 6 p. maalisk. 131 §. — [10]) S:n 12 p. kesäk. 286 §. — [11]) S:n 26 p. kesäk. 305 §. — [12]) S:n 30 p. tammik. 59 §. — [13]) S:n 16 p. lokak. 558 §. — [14]) S:n 27 p. marrask. 670 §. — [15]) S:n 25 p. syysk. 484 §. — [16]) S:n 26 p. kesäk. 304 §. — [17]) S:n 16 p. tammik. 34 §. — [18]) S:n 18 p. syysk. 467 §. — [19]) S:n 25 p. syysk, 487 §. — [20]) S:n 20 p. maalisk. 148 §. — [21]) S:n 27 p. marrask. 669 §. — [22]) S:n 18 p. syysk. 468 §. — [23]) S:n 4 p. jouluk. 695 §. — [24]) S:n 18 p. jouluk. 720 §. — [25]) S:n 30 p. tammik. 56 §. — [26]) S:n 20 p. helmik. 84 §. — [27]) S:n 22 p. toukok. 239 §. — [28]) S:n 4 p. jouluk. 690 §. — [29]) S:n 20 p. helmik. 96 §. — [30]) S:n 25 p. syysk. 483 §. — [31]) S:n 10 p. heinäk. 351 §. — [32]) S:n 4 p. jouluk. 688 §. — [33]) S:n 20 p. helmik. 102 §. — [34]) S:n 13 p. marrask. 643 §. — [35]) S:n 22 p. toukok. 237 §. — [36]) S:n 6 p. marrask. 620 §. — [37]) Kiint. lautak. 1 p. huhtik. 378 §. — [38]) S:n 22 p. heinäk. 855 §. — [39]) Tonttij. 9 p. lokak. 527 §. — [40]) S:n 30 p. tammik. 62 §. — [41]) S:n 20 p. maalisk. 149 §. — [42]) S:n 30 p. tammik. 41 §. — [43]) S:n 30 p. tammik. 39 §. — [44]) S:n 30 p. tammik. 60 §. — [45]) S:n12 p. kesäk. 275 §. — [46]) S:n 23 p. lokak. 582 §. — [47]) S:n 4 p. jouluk. 696 §. — [48]) S:n 30 p. lokak. 605 §.

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
Pirkkola, kortteli n:o 235, tontti n:o 14	Rouva L. Mölsä [1]
S:n » » 235 » » 28	Puuseppä V. Lampinen [2]
S:n » » 269 » » 26	Konttoripäällikkö O. O. Petramo [3]
Reijola, huvila-alue n:o 16	Autonapumiehenleski M. Jussila [4]
Reimars, kortteli n:o 17, tontti n:o 4	Rouva I. Nyholm [5]
S:n s:n n:o 26, tontti n:o 7	Rouva M. Hellström [6]
S:n s:n n:o 26, tontti n:o 9	Vahtimestari K. O. Lähdekorpi [7]
Sulhanen niminen saari	Leskirouva A. A. Lomperi [8]
S:n » »	Lämmittäjä V. U. Nieminen [9]
Taivaskallio, kortteli n:o 891, tontti n:o 7	Toimitusjohtaja A. V. Tammivuori [10]
S:n s:n n:o 893 a, tontti n:o 17	Rouva L. Wasenius [11]
Tapanila, Innus niminen tila RN 1[6]	Rouva S. A. Siimes [12]
Toukola, kortteli n:o I, huvila-alue n:o 5	Ajuri N. ja rouva O. Salmi [13]
S:n s:n n:o III, tontti n:o 3	Opiskelija E. A. Ruishalme [14]
Vanhakaupunki 54, ns. Hj. Öhrnbergin mäkitupa-alue	Maanviljelijänleski T. A. Öhrnberg [15]

Edellä mainittujen alueiden vuokraoikeudet siirrettiin seuraavin lisäehdoin: Hermanni I korttelin n:o III a tontin n:o 5, Herttoniemen huvila-alueen n:o 3 ja Meilahden huvila-alueiden n:o 16 ja 28 b ehdoin, että vuokra korotetaan entisestään; 23 kaupunginosan korttelin n:o 914 tontin n:o 17 ehdoin, että leskirouva E. Lehdolla on elinkautinen hallintaoikeus alueeseen rakennuksineen; sekä Pasilan korttelin n:o 571 tontin n:o 26 ja Reimarsin korttelin n:o 26 tontin n:o 9 ehdoin, että luovuttajalla on elinkautinen hallintaoikeus edellisessä tapauksessa alueella oleviin rakennuksiin ja jälkimmäisessä tapauksessa nykyiseen huoneistoonsa, mikä viimeksi mainittu oikeus arvioitiin rahassa 47 500 mk:n suuruiseksi vastikkeeksi.

Vuokraoikeuden siirto hyväksyttiin 41 tapauksessa myynnin johdosta, 16 tapauksessa perinnön, 9 tapauksessa testamentin, 4 tapauksessa korvauksetta tapahtuneen luovutuksen, 2 tapauksessa avioliiton purkautumisen, 4 tapauksessa vaihdon ja 1 tapauksessa sekä perinnön että myynnin johdosta.

Asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron yhteydessä tontin vuokraoikeuteen rakennuksineen kiinnitetyt kaupungin myöntämät lainat järjestettiin.

Ryssänsaaren vuokralleanto. Ryssänsaaren vuokraoikeus päätettiin [16] siirtää kalastaja E. M. Tuomelalle ja samalla pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloaikaa 5 vuotta elokuun 1 p:stä 1945 lukien 2 500 mk:n vuosivuokrasta.

Teollisuutta varten vuokrattujen alueiden vuokraoikeuden siirto. Päätettiin hyväksyä mm. seuraavat vuokraoikeuden siirrot: Mustikkamaalta vuokratun 3 850 m²:n suuruisen telakka-alueen uudeksi haltijaksi Ab. Silversundsvarvet-Hopeasalmenveistämö oy. [17], korttelissa n:o 386 olevan 500 m²:n suuruisen autokorjaamoalueen haltijaksi Autoliikenne oy. helmikuun 1 p:stä 1946 lukien [18], korttelissa n:o 275 olevan Lautatarhankadun tehdastontin n:o 24 rakennuksineen haltijaksi Munkkiniemen konepaja oy. [19], korttelissa n:o 532 b olevan 2 250 m²:n suuruisen alueen haltijaksi Oy. Hissinhuolto ab. heinäkuun 1 p:stä 1946 alkaen [20] ja Hanasaarelta työnjohtaja B. Janzonille vuokratun telakka-alueen uudeksi haltijaksi Hanasaaren telakka oy. huhtikuun 1 p:stä 1946 alkaen [21].

Vapaan siirto-oikeuden myöntäminen. Herttoniemen Saha oy:lle päätettiin [22] myöntää vapaa siirto-oikeus yhtiön Herttoniemestä vuokraamaan saha-alueeseen määrätyin ehdoin.

Österbo nimisen huvila-alueen rakennusten ostaminen. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti päätettiin [23] ostaa filosofian tohtori H. M. J. Relanderilta Tullisaarella olevan Österbo nimisen huvila-alueen kaikki rakennukset ja kiinteät laitteet rasitevapaina 260 000 mk:sta ehdoin, että myyjän poika perheineen saa v. 1946 vuokravapaasti hallita huvila-

[1]) Tonttij. 20 p. helmik. 97 §. — [2]) S:n 18 p. syysk. 469 §. — [3]) S:n 9 p. lokak. 539 §. — [4]) S:n 30 p. tammik. 63 §. — [5]) S:n 25 p. syysk. 485 §. — [6]) S:n 13 p. marrask. 644 §. — [7]) S:n 10 p. heinäk. 347 §. — [8]) S:n 12 p. kesäk. 274 §. — [9]) S:n 6 p. marrask. 618 §. — [10]) S:n 22 p. toukok. 238 §. — [11]) S:n 25 p. syysk. 486 §. — [12]) S:n 20 p. maalisk. 150 §. — [13]) S:n 9 p. lokak. 538 §. — [14]) S:n 25 p. syysk. 494 §. — [15]) S:n 20 p. maalisk. 151 §. — [16]) Kiint. lautak. 1 p. huhtik. 377 §. — [17]) Tonttij. 30 p. tammik. 69 §. — [18]) S:n 20 p. helmik. 85 §. — [19]) S:n 20 p. helmik. 108 §. — [20]) S:n 12 p. kesäk. 263 §. — [21]) S:n 9 p. lokak. 536 §. — [22]) Kiint. lautak. 23 p. syysk. 1 075 §. — [23]) S:n 18 p. helmik. 142 §.

rakennuksen lisärakennusta ja että tohtori Relander luopuu vuokraoikeudestaan huvila-alueeseen.

Tunnelin rakentaminen Perämiehenkadulle. Oy. Karl Fazer ab. oikeutettiin [1]) rakentamaan tunneli Perämiehenkadun alitse ja pitämään se paikoillaan 6 kuukauden irtisanomisajoin. Tunnelin pitämisestä on yhtiön suoritettava vuosittain etukäteen 3 000 mk tammikuun 1 p:stä 1947 lukien ja noudatettava seuraavia ehtoja: 1) tunnelin yläpinnan tulee olla ainakin 2 ½ m Perämiehenkadun pinnan alapuolella ja työ on suoritettava avolouhoksena; 2) mikäli kaupungin liikenne ja katujohtosuunnitelmat tulevaisuudessa vaativat, yhtiön on korvauksetta poistettava tai siirrettävä tunnelirakenteensa toiseen paikkaan; 3) vahingoista, joita tulevaisuudessa mahdollisesti aiheutuu siitä, että tunneli on rakennettu katujohtojen alapuolelle, ei yhtiöllä ole oikeutta saada korvausta; 4) tunnelirakenne mitoitetaan päällä olevan maakerroksen painon lisäksi 5 t /m²:n suuruiselle tasaiselle liikkuvalle kuormalle; 5) tunnelirakenteesta ja siihen mahdollisesti tehtävistä muutoksista on ennen rakennustyön alkamista katurakennusosastolle toimitettava täydelliset rakennuspiirustukset; sekä 6) yhtiö vastaa kaikesta rakennustyöstä rakennusaikana tai sen jälkeen johtuneista vahingoista.

Raiteen rakentaminen Elimäenkadun poikki. Rauta- ja metallivalimo Suomi niminen toiminimi oikeutettiin [2]) rakentamaan kapearaiteinen rautatie Elimäenkadun poikki korttelin n:o 696 tontilta n:o 5 toiminimen korttelissa n:o 697 olevalle varastoalueelle seuraavin ehdoin: 1) raide saadaan pitää paikoillaan 5 vuotta syyskuun 1 p:stä 1946 lukien, mutta on tänäkin aikana poistettava 2 viikon kuluessa irtisanomisesta; 2) kaupungille suoritettava korvaus on 1 000 mk vuodessa; 3) raide on rakennettava rakennustoimiston ohjeiden mukaan kiskoa ja vastakiskoa käyttämällä ajoradan tasoon, niin että katuliikenne joka kohdassa voi tapahtua esteettömästi sekä varustettava rakennustoimiston tai poliisilaitoksen ehkä tarpeelliseksi katsomilla liikennemerkeillä; 4) katuliikennettä ei saa vaarantaa raidetta liikennöitäessä; 5) pintaveden virtaamista varten on jätettävä ja kunnossapidettävä tarpeelliset aukot ja tarpeen vaatiessa kustannettava sadevesikaivojen rakentaminen raiteen yläpuolelle; 6) on huolehdittava raiteiden välisen ja puoli metriä niiden kumpaisellekin puolelle ulottuvan alan kunnossa- ja puhtaanapidosta; 7) on vastattava vahingoista, jotka mahdollisesti aiheutuvat raiteiden pitämisestä ja liikennöimisestä ja 8); vuokraoikeuden päättyessä on katu kunnostettava entiselleen.

Ullakkohuoneiden rakentaminen. Ullakkokerroksen sisustaminen asuinhuoneiksi sallittiin [3]) muutamissa tapauksissa.

Kasvihuoneen rakentaminen. Herra A. Vikström oikeutettiin [4]) rakentamaan Marttilan invalidikylästä vuokraamalleen korttelin n:o 5 tontille n:o 25 kasvihuone.

Tilapäisen käymälän sijoittaminen. Työväen urheiluliitto oikeutettiin [5]) pystyttämään tilapäinen käymälä Mechelininkadun varrelle sekä Merisatamaan urheiluliiton liittojuhlan viimeisenä juhlapäivänä, kesäkuun 30 p:nä.

Katukahvilat. Ravintola Elite oy:lle ulkotarjoilua varten vuokratun n. 200 m²:n suuruisen alueen vuokraoikeutta jatkettiin [6]) edelleen toukokuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n 1946 väliseksi ajaksi 5 000 mk:n vuokrasta, sekä samoin pidennettiin [7]) Helsingin osuuskauppa nimisen osuuskunnan vuokraoikeus Arkadiankadun tontin n:o 23 edustalla olevaan nurmikkoalueeseen samaksi ajaksi ravintolan ulkotarjoilua varten entisin ehdoin.

Muuntoasemat. Vuoden kuluessa kaupungin sähkölaitos oikeutettiin [8]) pystyttämään joitakin uusia sähkömuuntoasemia eri puolille kaupunkia. Samoin Malmin sähkölaitos oy:n sallittiin [9]) pystyttää muuntoasema Pukinmäelle II Vantaantien ja Koskitien kulmassa olevalle tontille RN 1^{139} 600 mk:n vuosivuokrasta 3 kuukauden irtisanomisajoin. Viimeksi mainittua muuntoasemaa varten hyväksyttiin piirustukset.

Tanssilavojen rakentaminen. Oulunkylän demokraattiset järjestöt nimisen yhdistyksen sallittiin [10]) rakentaa tanssilava kaupungin omistaman maan rajalle Oulunkylässä yksityisen omistamalle Nybondas RN 4^{149} nimiselle alueelle ehdoin, että lava siirretään 6 m:n päähän rajasta yhden kuukauden kuluessa kaupungin niin vaatiessa.

Suomen kommunistisen puolueen Helsingin piirijärjestö nimisen yhdistyksen Vesi-

---

[1]) Kiint. lautak. 23 p. syysk. 1 067 §. — [2]) S:n 26 p. elok. 947 §. — [3]) S:n 29 p. huhtik. 495 §. — [4]) Tonttij. 18 p. jouluk. 699 §. — [5]) Kiint. lautak. 17 p. kesäk. 756 §. — [6]) S:n 29 p. huhtik. 504 §. — [7]) S:n 13 p. toukok. 569 §. — [8]) S:n 18 p. helmik. 154 §, 20 p. toukok. 615 §, 9 p. syysk. 1 012 §, 23 p. syysk. 1 074 § ja 21 p. lokak. 1 204 §. — [9]) Tonttij. 16 p. tammik. 18 §. — [10]) Kiint. lautak. 27 p. toukok. 652 §.

linnanmäeltä vuokraamaa tanssilava-aluetta päätettiin [1]) laajentaa 6 000 m²:sta 7 000 m²:iin huhtikuun 1 p:stä 1947 alkaen ja oikeuttaa yhdistys aitaamaan alue tonttiosaston osoitusten mukaisesti ja rakentamaan alueelle anomansa rakenteet ja kaksi virvoitusjuomakioskia ehdoin, että alueen vuosivuokra on 20 000 mk edellä mainitusta päivästä lukien.

Tien rakentaminen Mäkelän varastoalueella. Paperihankinta oy:n Mäkelän korttelista n:o VII vuokraaman alueen n:o 2—3—5 vuokraa päätettiin [2]) alentaa lokakuun 1 p:n 1946 ja syyskuun 30 p:n 1947 väliseltä ajalta 25 000 mk eli 16 400 mk:aan ehdoin, että yhtiö laitattaa ajettavaan kuntoon kyseisessä korttelissa n:olla 1 merkityn alueen idänpuoleisen tieosuuden ja kunnossapitää sitä niin kauan kuin mainittu alue vuokrataan uudelle vuokraajalle ei kuitenkaan kauemmin kuin v:n 1946 loppuun. Yhtiön on myöskin perattava alueen halki kulkeva laskuoja tonttiosaston osoittamalla tavalla.

Ajotieoikeuden myöntäminen Korpivaara & Halla oy:lle. Korpivaara & Halla oy. nimisen yhtiön sallittiin [3]) käyttää ajotienä Fredrikinkadun korttelista n:o 217 a vuokraamalleen alueelle myöskin vastaista Salomonkadun osaa ja vuokra-alueen pohjoispuolelle jäävää solaa ehdoin, että yhtiö itse kustantaa teiden väliaikaisen ajokunnon.

Tien rakentaminen Ruskeasuon tontille ja ajoportin siirtäminen. Metallikutomo oy. oikeutettiin [4]) rakentamaan Ruskeasuolta vuokraamalleen tontille n:o 21 omalla kustannuksellaan uusi tie nykyiseltä käyttötieltä sekä siirtämään ajoportti; kaupungin puolesta päätettiin tiealue paaluttaa.

Kunnalliskodin viljelysmaat. Merkittiin [5]), että kaupungin kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen käytössä on tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen 18.0 ha viljelysmaata ja että tilitysvuokra samasta päivästä alkaen on 72 000 mk vuodessa.

Opastuksen järjestäminen Laajalahden asuntoalueella. Mittausteknikko T. Kaskinen päätettiin [6]) määrätä oppaaksi Laajalahden asuntoalueelle asuntotontteja esiteltäessä 5 000 mk:n korvauksesta kuukaudessa syyskuun alusta lukien, ei kuitenkaan kahta kuukautta pidemmäksi ajaksi.

Maatalouskerhotoiminnan uudelleenjärjestäminen. Päätettiin [7]) ryhtyä toimenpiteisiin alueliitoksen yhteydessä ilmenneiden tarpeellisten muutosten toimeenpanemiseksi Helsingin, Oulunkylän ja Pakilan maatalouskerhoyhdistysten toiminnassa.

Kolmivuotiskatselmukset. Kolmivuotiskatselmuksessa määrättyjen korjaus- ja maalaustöiden suorittamisessa myönnettiin [8]) lykkäystä muutamissa tapauksissa.

Koiravaljakkoajot. Helsingin palveluskoiraharrastajat nimisen yhdistyksen sallittiin [9]) järjestää koiravaljakkoajoja lapsille Hesperian puistossa talvisunnuntaisin klo 10—14.

Korvauksen vaatiminen luvattomasta ruokamullan ottamisesta. Helsingin perheasunnot oy. niniseltä yhtiöltä päätettiin [10]) vaatia 18 000 mk:n suuruinen korvaus yhtiön Käpylästä vuokraamastaan korttelista n:o 888 luvattomasti ottamasta ruokamullasta.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Vuoden aikana hyväksyttiin mm. Annalan [11]), Herttoniemen [12]), Koskelan [13]), Kumpulan [14]), Käpylän [15]), Laajalahden [16]), Marttilan [17]), Maunulan [18]), Meilahden [19]), Oulunkylän [20]), Pakilan [21]), Pasilan [22]), Pirkkolan [23]), Pitäjänmäen [24]),

---

[1]) Kiint. lautak. 21 p. lokak. 1 206 §. — [2]) Tonttij. 28 p. kesäk. 319 §. — [3]) Kiint.lautak. 18 p. marrask. 1 357 §. — [4]) S:n 27 p. toukok. 654 §. — [5]) Tonttij. 13 p. marrask. 628 §. — [6]) Kiint. lautak. 16 p. syysk. 1 043 §. — [7]) S:n 19 p. elok. 925 §. — [8]) S:n 29 p. huhtik. 501 §. — [9]) S:n 9 p. jouluk. 1 434 §. — [10]) S:n 18 p. marrask 1 358 §. — [11]) S:n 22 p. heinäk. 845 §. — [12]) Tonttij. 30 p. tammik. 43, 44 ja 68 §, 20 p. helmik. 95 §, 6 p. maalisk. 117 §, 17 p. huhtik. 180 §, 22 p. toukok. 225 ja 231 §, 26 p. kesäk. 292 ja 293 §, 25 p. heinäk. 371 §, 13 p. elok. 382, 385 ja 386 §, 4 p. syysk. 411 § ja 11 p. syysk. 438 §. — [13]) S:n 16 p. tammik. 6 §, 12 p. kesäk. 249 §, 11 p. syysk. 439 § ja 4 p. jouluk. 692 §. — [14]) S:n 9 p. lokak. 534 §. — [15]) S:n 20 p. maalisk. 136 §, 22 p. toukok. 222 ja 223 §, 13 p. elok. 389 § ja 9 p. lokak. 522 §. — [16]) S:n 23 p. lokak. 577 §, 6 p. marrask. 610 §, 13 p. marrask. 624 §, 27 p. marrask. 658 §, 4 p. jouluk. 679 § ja 18 p. jouluk. 702 §. — [17]) S:n 6 p. maalisk. 132 §, 16 p. lokak. 569 §, 23 p. lokak. 583 §, 30 p. lokak. 603 §, 6 p. marrask. 609 §, ja 4 p. jouluk. 680 §. — [18]) S:n 20 p. maalisk. 153 §, 8 p. toukok. 219 §, 12 p. kesäk. 256 §, 26 p. kesäk. 311 §, 4 p. syysk. 412 §, 25 p. syysk. 490 §, 16 p. lokak. 557 § ja 30 p. lokak. 592 §. — [19]) Kiint. lautak. 9 p. syysk. 1 011 § ja tonttij. 3 p. huhtik. 168 § ja 25 p. syysk. 475 §. — [20]) Tonttij. 30 p. tammik. 48 §, 20 p. helmik. 76 §, 12 p. kesäk. 268 §, 13 p. elok. 375 § ja 18 p. jouluk. 714 §. — [21]) S:n 27 p. marrask. 657 §. — [22]) S:n 27 p. marrask. 659 §. — [23]) S:n 16 p. tammik. 5 §, 30 p. tammik. 42 §, 20 p. helmik. 73 §, 3 p. huhtik. 157 ja 158 §, 8 p. toukok. 205 §, 22 p. toukok. 224 §, 12 p. kesäk. 247 ja 248 §, 26 p. kesäk. 290 ja 291 §, 10 p. heinäk. 326, 337, 338 ja 344 §, 25 p. heinäk. 363 ja 373 §, 13 p. elok. 384, 387 ja 388 §, 11 p. syysk. 449 § ja 4 p. jouluk. 681 §. — [24]) S:n 16 p. tammik. 36 § ja 11 p. syysk. 451 §.

Reimarsin [1]), Toukolan [2]) ja Vallilan [3]) vuokra-alueille sekä varasto- ja teollisuusalueille [4]) teetettävien uudisrakennusten piirustuksia ja sikäläisten vanhempien rakennusten muutos- ja lisärakennuspiirustuksia sekä piirustukset autotallia varten Lapinniemen puistoon [5]), koiratarhaa varten Haagaan [6]), Helsingin kaupunkilähetyksen kerhomajaa varten [7]), sähkömuuntoasemia varten [8]), saunarakennusta varten Humallahteen [9]), tanssilavoja varten [10]), ulkoilmateatteria varten Vesilinnanmäelle [11]), Humaluodon kanoottivajaa ja Salomonkadun huoltoasema-aluetta koskevia muutostöitä varten [12]), viikonloppumajaa varten Lauttasaareen [13]), puhdistuslaitosta varten Leppävaaraan [14]) ja kasvihuonetta varten Haagaan [15]).

Rakennustoiminta omakotialueilla. Hyväksyttiin [16]) omakotityypit eräitä Pakilan ja Marttilan omakotialueiden tontteja varten sekä määrättiin rakennusten sijainti tonteilla. Muutamissa tapauksissa hyväksyttiin rakennettavien rakennusten kustannusarviot sekä myöskin määrätyin edellytyksin tehdasmaisesti valmistettujen puutalojen rakentaminen.

Tonttien vuokralleantoa Maunulan omakotialueen korttelista n:o 224 silmällä pitäen hyväksyttiin [17]) korttelin tonttijako, joka oli otettava huomioon kyseisen asuntoalueen lopullista asemakaavaa laadittaessa sekä vahvistettiin tonttien vuokrat.

Maunulan pienasunnot oy. oikeutettiin [18]) ryhtymään rakennustöihin myöskin Maunulan asuntoalueen korttelin n:o 273 eteläosassa, jota varten hyväksyttiin käytettäväksi Maunulan rakennustyypit A ja B sekä määrättiin rakennusten sijainti korttelissa.

Taloudenhoitaja E. J. Havun sallittiin [19]) vuorata Marttilan omakotialueen korttelin n:o 3 tontilla n:o 1 omistamansa lahjatalo vaakasuoralla lautavuorauksella.

Päätettiin [20]) vahvistaa Puutalo oy:n valmistaman Rauhala tyyppisen omakotirakennuksen rakennuskustannukset 800 000 mk:ksi ja Tuomela tyyppisen omakotirakennuksen rakennuskustannukset 715 000 mk:ksi.

Pakilan ja Marttilan omakotialueille rakennettavien eräiden omakotirakennustyyppien piirustusten hinnaksi päätettiin [21]) määrätä 1 800 mk.

Sosiaalinen asunnontuote oy. Asutus nimiseltä yhtiöltä päätettiin [22]) periä 43 150 mk tonttiosaston yhtiön Pakilan omakotialueelta vuokraamille tonteille laatiman rakennustyypin Pa Tp 3 rakennuspiirustuksista.

Omakotilainat. Merkittiin [23]) tiedoksi sosialiministeriön päätökset, jotka koskivat kaupungin välittämiä valtion omakotirahastosta omakotirakennustoimintaa varten myönnettyjä lainoja sekä päätettiin ryhtyä päätösten aiheuttamiin toimenpiteisiin. Lisäksi käsiteltiin vuoden kuluessa lukuisasti kaikenlaisia muita omakotirakennustoimintaa koskevia laina-asioita.

---

[1]) Tonttij. 20 p. maalisk. 137 § ja 4 p. jouluk. 683 §. — [2]) S:n 16 p. lokak. 550 §. — [3]) S:n 30 p. tammik. 49 § ja 16 p. lokak. 565 §. — [4]) S:n 16 p. tammik. 17, 19, 31 ja 37 §, 30 p. tammik. 46 ja 47 §, 20 p. helmik. 75, 77, 78, 106, 109 ja 111 §, 20 p. maalisk. 138 ja 156 §, 3 p. huhtik. 159, 160, 176 ja 177 §, 17 p. huhtik. 197—199 ja 201 §, 8 p. toukok. 207, 203, 210 ja 220 §, 22 p. toukok. 240 §, 12 p. kesäk. 252—255 ja 282 §, 26 p. kesäk. 296, 307 ja 309 §, 10 p. heinäk. 327 §, 13 p. elok. 375 §, 4 p. syysk. 403, 404, 410 ja 423—425 §, 11 p. syysk. 441, 446 ja 453 §, 18 p. syysk. 459 §, 25 p. syysk. 474, 476, 477 ja 496 §, 2 p. lokak. 511 ja 515 §, 9 p. lokak. 543 §, 16 p. lokak. 550, 563 ja 564 §, 23 p. lokak. 578 §, 30 p. lokak. 595 §, 6 p. marrask. 611 §, 13 p. marrask. 626, 627, 636—638, 640, 641 ja 654 §, 27 p. marrask. 660—663 §, 4 p. jouluk. 686, 689 ja 691 § ja 18 p. jouluk. 703—706 §. — [5]) S:n 16 p. tammik. 8 §. — [6]) S:n 20 p. helmik. 74 §. — [7]) S:n 6 p. maalisk. 116 §. — [8]) S:n 3 p. huhtik. 161 § ja 23 p. lokak. 589 §. — [9]) S:n 17 p. huhtik. 200 §. — [10]) S:n 22 p. toukok. 240 §, 12 p. kesäk. 257 § ja 26 p. kesäk. 318 §. — [11]) S:n 12 p. kesäk. 251 §. — [12]) S:n 23 p. kesäk. 320 § ja 30 p. lokak. 596 §. — [13]) S:n 23 p. kesäk. 322 §. — [14]) S:n 10 p. heinäk. 327 §. — [15]) S:n 13 p. elok. 375 §. — [16]) Kiint. lautak. 25 p. kesäk. 783 §, 22 p. heinäk. 846 §, 12 p. elok. 888 §, 16 p. syysk. 1 046 §, 11 p. marrask. 1 316 § ja 18 p. marrask. 1 371 §. — [17]) S:n 22 p. heinäk. 847 §. — [18]) S:n 8 p. huhtik. 413 §. — [19]) Tonttij. 18 p. jouluk. 698 §. — [20]) S:n 16 p. tammik. 38 §. — [21]) Kiint. lautak. 16 p. jouluk. 1 473 §. — [22]) S:n 29 p. huhtik. 494 §. — [23]) S:n 21 p. tammik. 60 §, 11 p. maalisk. 275 ja 276 §, 6 p. toukok. 537 §, 17 p. kesäk. 757 §, 25 p. kesäk. 784 §, 22 p. heinäk. 852 ja 853 §, 2 p. syysk. 977, 978 ja 979 §, 7 p. lokak. 1 129 §, 14 p. lokak. 1 163 §, 28 p. lokak. 1 234 ja 1 235 §, 18 p. marrask. 1 370 §, 9 p. jouluk. 1 457 §, 16 p. jouluk. 1 472 § ja 23 p. jouluk. 1 502 § sekä tonttij. 16 p. tammik. 32 ja 38 §, 30 p. tammik. 55 ja 68 §, 20 p. helmik. 101, 103 ja 107 §, 20 p. maalisk. 152 ja 155 §, 3 p. huhtik. 172 §, 17 p. huhtik. 181, 182, 196 ja 202 §, 8 p. toukok. 206 ja 221 §, 22 p. toukok. 242, 243, 244 ja 245 §, 12 p. kesäk. 238 §, 26 p. kesäk. 306 §, 10 p. heinäk. 323, 324, 348 ja 349 §, 25 p. heinäk. 361 ja 369 §, 13 p. elok. 390 ja 393 §, 4 p. syysk. 397, 430, 431, 432, 433 ja 434 §, 11 p. syysk. 450 ja 454 §, 18 p. syysk. 462, 465 ja 468 §, 25 p. syysk. 470, 471, 489 ja 492 §, 2 p. lokak. 504 ja 505 §, 16 p. lokak. 555 ja 568 §, 23 p. lokak. 572 §, 30 p. lokak. 606 §, 13 p. marrask. 645, 646 ja 653 §, 27 p. marrask. 676, 677 ja 678 §, 4 p. jouluk. 694 § ja 18 p. jouluk. 700, 715 ja 720 §.

Maksunlykkäykset. Tapauksissa, jolloin suostuttiin erilaisten maksujen lykkäykseen, päätettiin [1]) vaatia, että maksettavaksi erääntyneelle erälle suoritetaan 6 %:n korko erääntymispäivän ja maksupäivän väliseltä ajalta.

Kaupungin ja Helsingin osakepankin välinen tilitys. Helsingin osakepankille päätettiin [2]) suorittaa sille kuuluva osuus, 459 977: 40 mk, entisten Sörnäs ab:lle kuuluneiden alueiden v:n 1945 tuloista.

Venepaikkamaksut. Herttoniemen siirtolapuutarhan venepaikkamaksut päätettiin [3]) korottaa 80 mk:aan.

Halkovarastopaikkojen vuokrat. Halkovarastopaikkojen kuukausivuokrat päätettiin [4]) pitää entisellään eli 1: 50 mk:na m²:ltä.

Lupa ulkoilmajuhlien järjestämiseen. Useassa tapauksessa joko myönnettiin [5]) lupa tai puollettiin kaupunginhallitukselle luvan myöntämistä erilaisten ulkoilmajuhlatilaisuuksien järjestämiseksi.

Mainoslupien myöntäminen. Mainosasiain valmistelu ja valvonta päätettiin [6]) siirtää tonttiosastolta talo-osastolle.

Lupa mainosjulisteiden pystyttämiseen joko myönnettiin tai puollettiin kaupunginhallitukselle sellaisen myöntämistä monessa tapauksessa [7]).

Niitto-oikeuden myöntäminen. Muutamissa tapauksissa myönnettiin [8]) lupa pienehköjen nurmikkoalueiden niittämiseen kaupungin ympäristössä määrätystä korvauksesta.

Siirtolapuutarhat. Marjaniemen siirtolapuutarha-alueen rakennustyypit hyväksyttiin [9]).

Vuokraoikeuden menettäminen. Koska kauppias T. Laaksonen oli jättänyt Marjaniemen siirtolapuutarha-alueelta vuokraamansa palstan n:o 267 viljelemättä, päätettiin [10]) hänen menettäneen vuokraoikeutensa kyseiseen palstaan.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: tontin myyntiä Pitäjänmäen teollisuusalueen korttelista n:o 12 [11]), luvan myöntämistä kallion louhimiseen [12]), vuokrankorotuksia [13]), lainoja [14]), ulkoilmatilaisuuksien järjestämistä [15]), korttelin n:o 814 tontin n:o 38 vuokralleantoa [16]), Marttilan omakotialueen tonttivuokria [17]), Vähä-Huopalahden puhdistuslaitoksen rakennustöitä [18]), maanhankintalain toteuttamisesta johtuvia toimenpiteitä [19]), omakotitonttien rakennustyyppejä [20]), tonttien rakennusvelvollisuutta [21]), Marjaniemen siirtolapuutarhan yleisiä istutuksia [22]), parakkirakennusten järjestämistä häädettyjen pienperheitten majoitusta varten [23]), sekä alueen vuokralleantoa tivolin pitämistä varten [24]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: kaupungin rakennustoimintaa [25]), Sörnäisten niemen öljyvarastoalueita [26]), tonttien myyntiä sekä varaamista erilaisiin tarkoituksiin [27]), yhdistysten avustusmäärärahoja [28]), moottoripyörä-

---

[1]) Kiint. lautak. 21 p. tammik. 59 §, 8 p. huhtik. 420 ja 421 §, 15 p. huhtik. 484 §, 21 p. lokak. 1 202 § ja 16 p. jouluk. 1 477 §. — [2]) S:n 8 p. huhtik. 426 § ja 13 p. toukok. 576 §. — [3]) S:n 4 p. maalisk. 231 §. — [4]) S:n 25 p. helmik. 197 §. — [5]) S:n 28 p. tammik. 86 §, 8 p. huhtik. 423 §, 15 p. huhtik. 459 §, 29 p. huhtik. 498, 499 ja 500 §, 13 p. toukok. 595 §, 20 p. toukok. 610 ja 612 §, 11 p. kesäk. 718 §, 17 p. kesäk. 754 §, 8 p. heinäk. 816 §, 22 p. heinäk. 850 § ja 26 p. elok. 949 § sekä tonttij. 8 p. toukok. 217 § ja 12 p. kesäk. 276 §. — [6]) Kiint. lautak. 30 p. syysk. 1 110 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 49 §, 21 p. tammik. 54 ja 55 §, 28 p. tammik. 87, 88 ja 89 §, 5 p. helmik. 124 §, 18 p. helmik. 150, 151, 152, 153 ja 189 §, 4 p. maalisk. 237 §, 26 p. maalisk. 330 §, 1 p. huhtik. 401 §, 8 p. huhtik. 410 ja 415 §, 15 p. huhtik. 460 §, 29 p. huhtik. 530 §, 13 p. toukok. 573 ja 594 §, 20 p. toukok. 611 §, 27 p. toukok. 653 §, 3 p. kesäk. 687, 688 ja 692 §, 11 p. kesäk. 725 ja 749 §, 17 p. kesäk. 753 ja 754 §, 22 p. heinäk. 860 ja 861 §, 12 p. elok. 890, 891, 892, 893 ja 894 §, 26 p. elok. 948 §, 23 p. syysk. 1 069 ja 1 101 §, 30 p. syysk. 1 111 § ja 14 p. lokak. 1 165 § sekä tonttij. 26 p. kesäk. 316 ja 317 §. — [8]) Tonttij. 10 p. heinäk. 331 § ja 25 p. heinäk. 353 §. — [9]) S:n 6 p. maalisk. 118 ja 119 §. — [10]) Kiint. lautak. 9 p. jouluk. 1 433 §. — [11]) S:n 5 p. helmik. 119 §. — [12]) S:n 25 p. helmik. 194 §. — [13]) S:n 11 p. maalisk 280 §. — [14]) S:n 11 p. maalisk. 284 §, 25 p. kesäk. 786 §, 19 p. elok. 927 §, 26 p. elok. 951 §, 9 p. jouluk. 1 457 § ja 23 p. jouluk. 1 502 §. — [15]) S:n 26 p. maalisk. 324 §, 15 p. huhtik. 462 §, 8 p. heinäk. 808 § ja 23 p. syysk. 1 068 §. — [16]) S:n 26 p. maalisk. 329 §. — [17]) S:n 15 p. huhtik. 455 §. — [18]) S:n 15 p. huhtik. 464 §. — [19]) S:n 15 p. huhtik. 465 § ja 21 p. lokak. 1 207 §. — [20]) Tonttij. 20 p. maalisk. 154 §, kiint. lautak. 29 p. huhtik. 502 §, 11 p. kesäk. 719 ja 22 p. heinäk. 848 §. — [21]) Kiint. lautak. 3 p. kesäk. 685 §. — [22]) S:n 26 p. elok. 950 §. — [23]) S:n 5 p. syysk. 1 002 §. — [24]) S:n 28 p. lokak. 1 236 §. — [25]) S:n 14 p. tammik. 16 §. — [26]) S:n 28 p. tammik. 84 §. — [27]) S:n 5 p. helmik. 120 §, 4 p. maalisk. 228 §, 11 p. maalisk. 274 §, 8 p. huhtik. 411 §, 29 p. huhtik. 505 §, 6 toukok. 533 §, 30 p. syysk. 1 109 § ja 9 p. jouluk. 1 436 §. — [28]) S:n 11 p. maalisk. 278 §, 17 p. kesäk. 760 §, 16 p. syysk. 1 047 §, 21 p. lokak. 1 208 § ja 28 p. lokak. 1 238 §.

kilpailuja Eläintarhassa [1]), maanhankintalain täytäntöönpanoa ja sen kaupungille aiheuttamien kustannusten korvaamista [2]), korvausmaksuja [3]), lasten kerhotoimintaa siirtolapuutarhoissa [4]), tivolin pystyttämistä Kaisaniemeen [5]), Helsingin perheasunnot oy:n osakepääoman korottamista [6]), Asunto oy. Sato n:o 14 Annalantie nimisen asunto-osakeyhtiön laina-anomusta [7]), kaupungin suunnittelemien omakotityyppien julkaisemista ja käyttöä [8]), korttelia n:o 888 koskevaa rakennusohjelmaa ym. [9]), sekä vapaaehtoisessa maanluovutuksessa käytettävän vuokrasopimuskaavakkeen tarkistamista [10]).

3. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Haltialan tila. Maatalousosaston tehtäväksi annettiin [11]) suunnitella yhdessä rakennustoimiston puisto-osaston kanssa keittiökasviviljelyä varten kasvihuone ja höyrylavoja Haltialan tilalle.

Maatalousosasto oikeutettiin [12]) purkamaan Haltialan palanut sikala-tallirakennus, käyttämään siitä saadut tiilet omiin tarpeisiinsa sekä luovuttamaan jäljelle jääneet rakennustoimistolle.

Kaluston myynti. Maatalousosaston vanhan kalustonsa myyntiä koskeva suunnitelma päätettiin [13]) hyväksyä. Sen mukaan sellaiset vanhat koneet, joista vielä saa jotakin suurin korjauksin ja osittain uusimalla, tarjotaan tunnetuille liikkeille ja myydään mieluimmin juuri niille, jotka pystyvät korjauksiin paremmin kuin yksityiset. Vanhat hankmo- ym. äkeet, tavalliset ajoneuvot yms. tarjotaan paikkakuntalaisille ja romu taas myydään entiseen tapaan romukauppiaille. Sellaiset osat, joita voi käyttää omiin tarpeisiin, jätetään myymättä.

Maataloustuotteiden inventoimishinnat. Maatalousosastoa päätettiin [14]) kehoittaa käyttämään inventoimishinnoittelussa seuraavia maataloustuotteiden hintoja:

Ruis, mk/kg	8: 75 — 9: 75	Peruna, mk/kg	4: — — 5: —
Vehnä »	9: 50 — 10: 50	Heinä »	2: 70 — 8: —
Ohra »	7: 80 — 8: 80	Oljet »	1: — — 5: —
Kaura »	5: 50 — 7: —		

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kiinteistölautakunta vuokrasi seuraavat viljelyspalstat alla mainituille vuokraajille:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Alberga, RN:o 2^{564}, n. 2.65 ha	Maanviljelijä O. Ekqvist [15])	1947, jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	9 275
Haaga, Isonniityn alue, n. 4.54 ha	Ajuri A. Lilja [16])	1947, jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	13 600
Leppävaaran puutarha eli ns. Olsenin alue, n. 3.40 ha	Puutarhuri S. Björnberg [17])	1947, jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	[18])37 500 50 000
Malmi, n. 1 000 m²	Vuokraaja K. Nummelin [19])	1946, jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	300
S:n n. 5.28 ha	Helsingin maatalouskerhoyhdistys [20])	1946, jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 1 kk. irtis. jälk.	15 500
Munkkiniemi, T3 kv 173 RN:o 1^{463} ja RN:o 1^{1116}, n. 0.12 ha	Konttoripäällikkö I. Vihervaara [21])	1947, jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	1 000
Tali, n. 1.07 ha	Agronomi P. Krott [22])	1950, jouluk. 31	5 000
Viikinmäki RN:o 2, n. 1.28 ha	Puutarhuri V. O. Liemola [23])	1946, jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	2 500

[1]) Kiint. lautak 26 p. maalisk. 318 §.—[2]) S:n 26 p. maalisk. 319 §. — [3]) S:n 8 p. huhtik. 414 ja 418 § ja 4 p. marrask. 1 277 §. — [4]) S:n 20 p. toukok. 606 §. — [5]) S:n 3 p. kesäk. 686 §. — [6]) S:n 19 p. elok. 926 §. — [7]) S:n 9 p. syysk. 1 013 §. — [8]) S:n 30 p. syysk. 1 107 §. — [9]) S:n 27 p. toukok. 650 § ja 7 p. lokak. 1 138 §. — [10]) S:n 25 p. marrask. 1 403 §. — [11]) Maa- ja metsätalousj. 12 p. lokak. 63 § ja 10 p. jouluk. 83 §. — [12]) S:n 26 p. heinäk. 37 §. — [13]) S:n 22 p. maalisk. 14 §. — [14]) S:n 10 p. jouluk. 77 §. — [15]) S:n 10 p. jouluk. 82 §. — [16]) S:n 10 p. jouluk. 71 §. — [17]) S:n 26 p. heinäk. 38 § ja 10 p. jouluk. 86 §. — [18]) Etukäteen yhtenä eränä maksettava maaliskuun 28 p:n 1946 ja joulukuun 31 p:n 1947 väliseltä ajalta. — [19]) Maa- ja metsätalousj. 22 p. maalisk. 11 §. — [20]) S:n 24 p. huhtik. 26 §. — [21]) S:n 10 p. jouluk. 75 §. — [22]) Kiint. lautak. 15 p. huhtik. 466 §. — [23]) Maa- ja metsätalousj. 22 p. maalisk. 10 §.

Pidennetyt viljelysalueita koskevat vuokrasopimukset. Kiinteistölautakunta pidensi seuraavia viljelysalueita koskevat vuokrasopimukset:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosivuokra, mk
		mistä	mihin	
Alberga RN:o 2:564 peltoa 11.6 ha, laidunmaata 23.1 ha	Maanviljelijä J. Kukkamäki [1])	1947, tammik. 1	1947, jouluk. 31 ja sen jälk. vuodeksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	104 000
Backas, RN:o 2, 2.47 ha	Oy. C. T. Ward ab. [2])	1947, tammik. 1	1947, jouluk. 31 ja sen jälk. vuodeksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	25 000
Nybondas RN:o 52 ja Oulunkylän kartano RN:o 6, n. 27.27 ha	Maanviljelijä R. Lindbäck [3])	1947, tammik. 1	1947, jouluk. 31 ja sen jälk. vuodeksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	55 000

Maanviljelijä Lindbäckille vuokrattiin viljelysmaiden lisäksi navetta, tallirakennus, riihi, vaja ja kellari sekä maanviljelijä Kukkamäelle Takala ja Etula nimiset asuinrakennukset ja eräitä talousrakennuksia.

Kaarelan tila. Kaarelan tilan vuokraoikeus päätettiin [4]) siirtää vuokraaja K. Holmbergin kuoleman johdosta hänen leskelleen M. Holmbergille ehdoin, että rintaperilliset suostuvat siirtoon.

Pukinmäen kansakoulu. Merkittiin, että Helsingin maalaiskunnalle Pukinmäen kansakoulua varten vuokrattua Koivuharju eli Björkås nimistä asuinrakennusta ulkohuonerakennuksineen ja 3 000 m²:n suuruista tonttialuetta koskeva vuokrasopimus esikaupunkiliitoksen johdosta oli rauennut joulukuun 31 p:nä 1945 ja päätettiin [5]) sanotut rakennukset alueineen luovuttaa tammikuun 1 p:stä 1946 lukien toistaiseksi suomenkielisten kansakoulujen hallintaan 45 480 mk:n vuosivuokrasta, johon ei sisälly korvaus lämmöstä, tiemaksuista ym. sellaisista kuluista, jotka jäävät kansakoulujen menoiksi.

Tuki ja työ yhdistyksen vuokra-alue. Tuki ja työ — Stöd och arbete nimisen yhdistyksen sallittiin [6]) vuokrata vuokraamastaan Korpaksen tilan alueesta n. 1 ha:n suuruinen alue eräälle palveluksessaan olevalle henkilölle kahdeksi vuodeksi.

Oy. Vacuum Oil Company ab:n vuokra-alue. Oy. Vacuum Oil Company ab:lle edellisenä vuonna Leppävaarasta vuokrattua 0.7 ha:n suuruista peltoaluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin [7]) siirtää maanviljelijä V. Malkille, jolle aikaisemmin oli vuokrattu samansuuruinen viereinen alue, koko peltoalueesta yhteensä 6 300 mk:n vuosivuokrasta.

Pauligin teollisuus oy:n vuokra-alue. Päätettiin [8]) purkaa Pauligin teollisuus oy:n kanssa huhtikuun 19 p:nä 1943 tehty Helsingin pitäjän Vartiokylästä Botbyskog RN 2:287 ja Torsäng RN 2:291 nimisten tilojen maista vuokrattuja, yhteensä n. 13.06 ha:n suuruisia maa-alueita koskeva vuokrasopimus ja vuokrata yhtiölle mainitut alueet sekä lisäksi n. 6 ha:n suuruinen alue Vartiokylässä olevasta Huldasdal nimisestä tilasta RN 2:293 tammikuun 1 p:n 1947 ja tammikuun 1 p:n 1952 väliseksi ajaksi siten, että vuosivuokra on 49 000 mk tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen, mutta 74 000 mk tammikuun 1 p:stä 1948 lukien.

Puutarhuri E. Johanssonin vuokra-alue. Puutarhuri E. Johanssonille Haagan korttelista n:o 63 vuokrattua viljelyspalstaa koskevaa vuokrasopimusta päätettiin [9]) muuttaa siten, että alueen suuruudeksi merkittiin 0.555 ha ja sen vuosivuokraksi määrättiin 5 500 mk.

Puutarhuri V. O. Liemolan vuokra-alue. Puutarhuri V. O. Liemolalle päätettiin [10]) vuokrata Viikinmäki nimisestä tilasta RN 2:2 peltoaluetta kaikkiaan 2.13 ha ja vuosivuokraksi vahvistettiin 5 000 mk tammikuun 1 p:stä 1947 lukien.

---

[1]) Maa- ja metsätalousj. 10 p. jouluk. 73 §. — [2]) S:n 10 p. jouluk. 74 §. — [3]) S:n 10 p. jouluk. 72 §. — [4]) S:n16 p. tammik. 6 §. — [5]) Kiint. lautak. 26 p. maalisk. 331 § §. — [6]) S:n 28 p. lokak. 1 242 §. — [7]) Maa- ja metsätalousj. 16 p. tammik. 5 §. — [8]) Kiint. lautak. 11 p. marrask. 1 322 §. — [9]) Maa- ja metsätalousj. 22 p. maalisk. 15 § ja 26 p. heinäk. 39 §. — [10]) Maa- ja metsätalousj. 12 p. lokak. 57 §.

Munkkiniemen tallirakennus. Päätettiin [1]) vuokrata marraskuun 21 p:stä 1946 alkaen 1 kuukauden irtisanomisajoin Munkkiniemen tallirakennuksen 175 m²:n laajuinen länsiosa ja 2 varastokomeroa Tiiviste oy. nimiselle yhtiölle 4 000 mk:n kuukausivuokrasta ja tallirakennuksen 205 m²:n laajuinen itäosa, värjäämö ja kuivaamo Minkki oy. nimiselle yhtiölle 5 350 mk:n kuukausivuokrasta määrätyin ehdoin.

Rakennusten siirtäminen talo-osaston hallintaan. Vartiokylän kartanon päärakennus samoin kuin Leppävaaran kartanon työnjohtajan rakennus, johon oli sijoitettuna sielullisesti sairaiden miesten lepokoti, päätettiin [2]) siirtää talo-osaston hallintaan.

Toivolan lato. Siirtolapuutarha-alueelle jäänyt Tuomarinkylän ns. Toivolan lato päätettiin [3]) siirtää Tuomarinkylän omassa viljelyksessä olevalle pellolle.

Fallkullan karjarakennus. Hyväksyttiin [4]) muutospiirustukset Fallkullan karjarakennusta varten.

Oikeus sähköjohdon vetämiseen. Maanvuokraaja P. Saarinen oikeutettiin [5]) vetämään sähköjohdot Vindåbacka nimiselle vuokra-alueelleen Malmin ampumaradalta.

Laskuojan kaivaminen Pukinmäellä Sinivuorentien 7:ssä päätettiin [6]) suorittaa kaupungin kustannuksella maatalousosaston toimesta.

Malmin—Tapanilan—Pukinmäen maanvuokramaksun periminen päätettiin [7]) siirtää toukokuun 1 p:ään korottomana.

Stansvikin tilan maanvuokra v:lta 1947 määrättiin [8]) 28 498: 50 mk:ksi.

Halkojen hinnat. Kaupungin maatilojen muonamiehille luontoisetuina luovutettavat halot päätettiin [9]) hinnoittaa kuluvana pestausvuonna ennen kesäkuun 1 p:ää 1946 voimassaolleen hinnan mukaan.

Jäiden otto Vantaanjoesta. Jäiden otto Vantaanjoesta sallittiin [10]) 5 mk:n maksusta m²:ltä.

Aikakauslehtien tilaaminen maatalousosastolle. Päätettiin [11]) myöntää 6 500 mk maatalousosaston käytettäväksi sanoma- ja aikakauslehtien tilaamiseksi seuraavaa vuotta varten.

Maatalouskerhotoiminnan uudelleenjärjestäminen. Päätettiin [12]) asettaa komitea tutkimaan kysymystä maatalouskerhotoiminnan uudelleenjärjestämisestä ja valita komitean jäseniksi varatuomari L. Ahva, kokoonkutsujana, sekä siirtolapuutarhaneuvoja E. Koch ja lastensuojelulautakunnan puheenjohtaja rouva T. Larsson. Päätös päätettiin alistaa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: eläkkeitä [13]), kaupungin edustamista tiekuntien ym. kokouksissa [14]), tarpeettomien latojen hävittämistä [15]), maa-alueiden vuokralleantoa Helsingin maalaiskunnalle [16]), sekä kiinteistöjen jairtaimiston palovakuutuksia [17]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: loma- ja palkka-asioita [18]), Tuki ja työ—Stöd och arbete nimisen yhdistyksen avustamista [19]), viljelyspalstatoimikunnan toiminnan jatkamista [20]), sekä maatalousosaston teuraskarjan myyntiä [21]).

4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kaupungin metsänvartijan virka-asunto. Ruskeasuon tienoon huvila Punamäki 14 päätettiin [22]) määrätä metsänvartijan virka-asunnoksi sekä kehoitettiin talo-osastoa tutkimaan huvilan soveltuvaisuutta tähän tarkoitukseen.

Bengtsårin ent. koulukodin viljelysmaiden vuokraus. Metsätyönjohtaja V. Kalannille

[1]) Kiint. lautak. 23 p. syysk. 1 079 §. — [2]) S:n 23 p. syysk. 1 076 ja 1 077 §. — [3]) S:n 15 p. huhtik. 467 § ja maa- ja metsätalousj. 22 p. maalisk. 16 §. — [4]) Kiint. lautak. 26 p. maalisk. 334 §. — [5]) S:n 12 p. elok. 898 §. — [6]) S:n 11 p. kesäk. 732 §. — [7]) S:n 26 p. maalisk. 333 §. — [8]) Maa- ja metsätalousj. 10 p. jouluk. 80 §. — [9]) S:n 26 p. heinäk. 44 §. — [10]) S:n 16 p. tammik. 7 §. — [11]) S:n 10 p. jouluk. 76 §. — [12]) Kiint. lautak. 18 p. helmik. 157 §. — [13]) S:n 14 p. tammik. 23 §, 16 p. syysk. 1 049 § ja 23 p. syysk. 1 030, 1 081 ja 1 082 §. — [14]) S:n 18 p. helmik. 159 §. — [15]) S:n 1 p. huhtik 380 §, 11 p. marrask. 1 323 § ja 25 p. marrask. sekä 1 405 § maa- ja metsätalousj. 22 p. maalisk. 16 §. — [16]) Kiint. lautak. 23 p. elok. 954 §. — [17]) S:n 25 p. marrask. 1 418 § ja 9 p. jouluk. 1 437 §. — [18]) S:n 14 p. tammik. 22 §, 3 p. kesäk. 693 §, 22 p. heinäk. 866 §, 23 p. elok. 953 §, 2 p. syysk. 985 §, 9 p. syysk. 1 018 §, 16 p. syysk. 1 050 §, 7 p. lokak. 1 154 § ja maa ja metsätalousj. 20 p. elok. 50 §. — [19]) Kiint. lautak. 18 p. helmik. 158 — [20]) S:n 4 p. maalisk. 240 §. — [21]) S:n 23 p. syysk. 1 078 §. — [22]) S:n 29 p. huhtik. 507 §.

päätettiin [1]) vuokrata Bengtsårin ent. koulukodin pellot ja puutarha kuluvan vuoden viljelyskaudeksi 20 000 mk:n vuokrasta ja sallittiin hänen käyttää samoja talousrakennuksia kuin edellisenkin vuokraajan.

Kalastusoikeudet. Kalastaja P. Barckille, ylijunailija A. Österlundille ja palstatilalliselle A. Ekrothille päätettiin [2]) vuokrata edelleen v:ksi 1946 Bengtsårin tilan kalavedet vastaavasti 6 000 mk:n, 1 500 mk:n ja 2 000 mk:n vuokrasta. Bengtsårissa töissä olevien kaupungin viranhaltijain samoin kuin Bengtsårin tilan vuokraajan sallittiin kuitenkin kalastaa kotitarvetta varten.

Merkittiin [3]), että kalastaja K. A. Wikström oli luopunut Stansvikin kalavesien kalastusoikeudesta tammikuun 1 p:stä 1945 lukien.

Kalanviljelyksen ystävät nimisen yhdistyksen avustaminen. Kalanviljelyksen ystävät nimisen yhdistyksen toiminnan tukemiseksi kertomusvuotta varten myönnetty määräraha, 40 000 mk, päätettiin [4]) asettaa yhdistyksen käytettäväksi. Vuotta 1947 varten päätettiin [5]) puoltaa samaan tarkoitukseen 60 000 mk:n suuruista avustusta.

Rakennuspuun ym. myynti kaupungin metsistä. Metsätalousosasto oikeutettiin myymään kaupungin metsistä normaalihintaan valtion geodeettiselle laitokselle 200 kj. pientä tukki-, piiru- ja riukupuuta havaintotornin rakentamista varten [6]), Pakilan demokraattisten järjestöjen lavatoimikunnalle 20 kpl rajalinjapuita [7]) sekä n. 80 runkoa korttelista n:o 888 Helsingin perheasunnot oy:lle [8]).

Lupa sähkölinjan pitämiseen. Herrat F. Örthén ja B. Selenius oikeutettiin [9]) vetämään edelleen, v:n 1950 loppuun, sähkölinjansa kaupungin Haltialassa olevasta muuntajasta Vantaanjoelle 270 mk:n vuosivuokrasta.

Maanviljelijä E. Österbergin sallittiin [10]) vetää sähkölinja Pilslätt nimiseltä tilaltaan Malmin kartanon muuntajaan kaupungin maiden yli ja pitää linja paikoillaan 5 vuotta tammikuun 1 p:stä 1947 lukien 600 mk:n vuosivuokrasta sekä sen lisäksi suoritettavasta 40 mk:n vuosimaksusta yksinkertaisen ja 60 mk:n vuosimaksusta kaksinkertaisen pylvään pystyttämisestä.

Asumisoikeuden myöntäminen Tallskärissä. Talonmies N. Uurron sallittiin [11]) asua Tallskär nimisestä saaresta ostamassaan kalastajamökissä kalastuskausina 1 kuukauden irtisanomisajoin 300 mk:n vuosivuokrasta.

Lupa kivien louhimiseen. Myönnettiin [12]) lupa 2 tapauksessa louhia kiviä kalliolouhoksista 200 mk:n maksusta m^3:ltä; lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle joukko esityksiä [13]), jotka koskivat tällaisen luvan myöntämistä.

Oikeus korjata järviruokoa Vanhankaupungin lahdelta. Maunulan kansanasunnot oy:lle myönnettiin [14]) lupa korjata järviruokoa Vanhankaupungin lahdelta määrätyin ehdoin.

Metsätaloudellisen valistustoimiston avustaminen. Metsätalousosasto oikeutettiin [15]) suorittamaan metsätaloudelliselle valistustoimistolle talousarvionsa tililtä Valistustoiminta enintään 3 000 mk partiolaisten kuljettamiseksi Fallkullan metsän metsänviljelystyömaalle.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: kaupungin metsistä hakatun puutavaran hintoja ja tilityksiä [16]), Bengtsårin ja muiden ulkotilojen metsien vartiointia [17]), Bengtsårin koulutilan vastaista käyttöä [18]), sekä kaupungin lähiympäristön it-pattereiden ja valonheitinasemien purkamista [19]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: kalastusoikeutta kaupungin omistamissa vesissä [20]), kaupungin metsistä kaadettavan rakennuskelpoisen puutavaran käyttöä [21]), sekä Lauttasaaren kahden saaren ja Bruksviken nimisen lahden julistamista luonnonsuojelualueeksi [22]).

---

[1]) Maa- ja metsätalousj. 24 p. huhtik. 27 §. — [2]) S:n 24 p. huhtik. 28 §. — [3]) S:n 26 p. heinäk. 48 §. — [4]) Kiint. lautak. 27 p. toukok. 658 §. — [5]) S:n 12 p. elok. 902 §. — [6]) S:n 1 p. huhtik. 381 §. — [7]) S:n 13 p. toukok. 596 §. — [8]) S:n 11 p. kesäk. 727 §. — [9]) S:n 21 p. tammik. 62 §. — [10]) S:n 16 p. jouluk. 1 480 §. — [11]) S:n 23 p. syysk. 1 083 §. — [12]) S:n 9 p. jouluk. 1 439 § ja 16 p. jouluk. 1 479 §. — [13]) S:n 23 p. tammik. 93 §, 18 p. helmik. 161 §, 25 p. helmik. 199 §, 23 p. maalisk. 335 §, 15 p. huhtik. 468 § ja 469 §, 8 p. heinäk. 819 §, 22 p. heinäk. 867 ja 868 §, 12 p. elok. 900 ja 901 § ja 18 p. marrask. 1 372 §. — [14]) S:n 26 p. maalisk. 336 §. — [15]) S:n 6 p. toukok. 538 §. — [16]) S:n 18 p. helmik. 160 § ja 12 p. elok .903 §. — [17]) S:n 19 p. elok. 928 §. — [18]) S:n 2 p. syysk. 986 §. — [19]) S:n 16 p. jouluk. 1 478 §. — [20]) S:n 14 p. tammik. 24 § ja 22 p. heinäk. 870 §. — [21]) S:n 21 p. tammik. 63 §. — [22]) S:n 1 p. huhtik. 382 §.

5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan- ja tonttijaonmuutokset. Päätettiin kaupunginhallitukselle puoltaa asemakaavan- ja tonttijaonmuutoksia, jotka koskivat korttelin n:o 411 tontteja n:o 7, 9 ja 11 [1]), korttelin n:o 120 Telakkakadun tonttia n:o 5 ja korttelin n:o 123 Pursimiehenkadun tonttia n:o 24 [2]), kortteleita n:o 884—886 ja 888 [3]), korttelin n:o 217 Fredrikinkadun 52:n tonttia [4]), korttelin n:o 38 a Vuorikadun tonttia n:o 10 [5]), korttelin n:o 37 Fabianinkadun tonttia n:o 2 a [6]), korttelin n:o 64 tonttia n:o 14 [7]), korttelin n:o 387 Porvoonkadun tonttia n:o 45 [8]), korttelia n:o 920 [9]), korttelin n:o 18 tontteja n:o 1 ja 2 [10]), korttelin n:o 448 tonttia n:o 8 b [11]) ja korttelin n:o 511 tonttia n:o 2 [12]).

Asemakaavaosaston tehtäväksi annettiin laatia tarpeelliset asemakaavan- ja tonttijaonmuutosehdotukset, jotka mm. koskivat korttelin n:o 38 B tonttia n:o 3 [13]) ja korttelia n:o 867 [14]).

Asemakaavat. Päätettiin kaupunginhallitukselle puoltaa asemakaavaehdotuksia, jotka koskivat Herttoniemen asuntoaluetta [15]), Pitäjänmäen teollisuusaluetta [16]) ja korttelin n:o 624 tonttia n:o 1 [17]).

Asemakaavaosaston tehtäväksi annettiin laatia asemakaava mm. Tammelundin aluetta [18]) ja eräitä Oulunkylän länsiosan alueita varten [19]). Lopullisen asemakaavan laatimista varten käsitellyistä rakennussuunnitelmista tai niitä koskevista muutoksista mainittakoon mm. suunnitelmat Herttoniemen teollisuusaluetta [20]), Mellunkylässä olevien Bredbacka [21]) ja Nybondas [22]) nimisten tilain maita, Paloheinän, Tuomarinkylän, Haltialan ja Pohjois-Haagan asuntoalueita [23]), Espoon pitäjässä olevia eräitä palstatiloja, Oy. Leppävaaran omistamia maita ja Harakan asuntoaluetta [24]), sekä Malmin—Tapaninkylän pääradan itäpuolella olevaa tehdasaluetta varten [25]).

Eräiden korttelien korkeussuhteet. Lautakunta päätti kaupunginhallituksen vahvistettavaksi ehdottaa asemakaava-osaston laatimat seuraavien korttelien korkeussuhteet: korttelien n:o 622 ja 623 [26]), korttelin n:o 814 [27]), korttelin n:o 920 [28]), korttelin n:o 204 [29]), korttelien n:o 301 b ja 363 [30]), korttelin n:o 478 [31]) sekä korttelien n:o 99, 272, 671 ja 789 [32]).

Katujen poikkileikkaukset. Päätettiin kaupunginhallitukselle puoltaa katujen poikkiprofiiliehdotuksia, jotka koskivat Paciuksenkadun jatkeen ja Munkkiniemen uuden sillan poikkileikkausta [33]) sekä Mechelininkadun poikkileikkauksen muutosta korttelin n:o 508 kohdalla [34]).

Katujen ja teiden nimet. Ehdotukset Leppävaaran ja Mäkkylän rakennussuunnitelma-alueen sekä Paloheinän asuntoalueen katujen ja teiden nimiksi päätettiin [35]) hyväksyä eräin muutoksin.

Rakentamisluvat. Lautakunta päätti [36]), että rakennuslupa-anomuksia voidaan puoltaa 1 000 m² pienemmille tonteille vain sellaisissa tapauksissa, että tontille rakennetaan ainoastaan yhden asunnon käsittävä pieni omakotitalo.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: katujen nimiä ja osoitenumeroita Koskelassa ym. [37]), asemakaavanmuutoksia [38]), liitosalueen jakamista kaupunginosiin [39]), Laajalahden asutusalueen rakennussuunnitelmaa [40]), Lauttasaaren

---

[1]) Kiint. lautak. 4 p. maalisk. 248 § ja 26 p. maalisk. 338 §. — [2]) S:n 8 p. huhtik. 430 § ja 20 p. toukok. 617 §. — [3]) S:n 20 p. toukok. 619 §. — [4]) S:n 8 p. heinäk. 823 §. — [5]) S:n 2 p. syysk. 989 §. — [6]) S:n 2 p. syysk. 990 §. — [7]) S:n 8 p. heinäk. 826 § ja 23 p. syysk. 1 084 §. — [8]) S:n 11 p. marrask. 1 327 §. — [9]) S:n 9 p. jouluk. 1 442 §. — [10]) S:n 9 p. jouluk. 1 443 §. — [11]) S:n 16 p. jouluk. 1 481 §. — [12]) S:n 16 p. jouluk. 1 484 § ja 23 p. jouluk. 1 509 §. — [13]) S:n 7 p. lokak. 1 142 §. — [14]) S:n 4 p. marrask. 1 273 §. — [15]) S:n 21 p. tammik. 65 § ja 13 p. toukok. 582 §. — [16]) S:n 14 p. tammik. 29 §, 11 p. kesäk. 734 § ja 17 p. kesäk. 763 §. — [17]) S:n 19 p. elok. 931 §. — [18]) S:n 8 p. heinäk. 824 § ja 23 p. syysk. 1 065 §. — [19]) S:n 5 p. helmik. 126 §. — [20]) S:n 18 p. helmik. 163 § ja 4 p. maalisk. 241 §. — [21]) S:n 26 p. maalisk. 340 §. — [22]) S:n 15 p. huhtik. 482 §, 11 p. kesäk. 735 §, 25 p. kesäk. 796 § ja 9 p. syysk. 1 020 §. — [23]) S:n 6 p. toukok. 544 § ja 27 p. toukok. 663 §. — [24]) S:n 11 p. marrask. 1 328 § ja 25 p. marrask. 1 409 §. — [25]) S:n 11 p. marrask. 1 329 §. — [26]) S:n 14 p. tammik. 27 §. — [27]) S:n 8 p. huhtik. 431 §. — [28]) S:n 8 p. heinäk. 821 §. — [29]) S:n 12 p. elok. 908 §. — [30]) S:n 9 p. syysk. 1 022 §. — [31]) S:n 14 p. lokak. 1 173 §. — [32]) S:n 23 p. jouluk. 1 513 §. — [33]) S:n 27 p. toukok. 660 §, 19 p. elok. 930 §. — [34]) S:n 14 p. lokak. 1 174 §. — [35]) S:n 4 p. maalisk. 244 §, 11 p. maalisk. 287 § ja 16 p. jouluk. 1 482 §. — [36]) S:n 26 p. maalisk. 344 §. — [37]) S:n 14 p. tammik. 28 §, 25 p. helmik. 200 § ja 11 p. maalisk. 288 §. — [38]) S:n 25 p. helmik. 203 §, 4 p. maalisk. 247 § ja 23 p. syysk. 1 084 §. — [39]) S:n 15 p. huhtik. 483 §. — [40]) S:n 29 p. huhtik. 512 ja 514 §.

urheilukenttää [1]), ojatöitä Hankkijan raiteen pohjoispuolella olevalla kerhopalsta-alueella [2]), liikennettä [3]), sekä Kolmikulman puistikon uudelleenjärjestelytöitä [4]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: asemakaavoja [5]), yleistä liikennettä [6]) rakennustöitä korttelin n:o 45 Unioninkadun tontilla n:o 3 [7]), tieoloja liitosalueella ym. [8]), liitosalueen paloasemia [9]), alueen varaamista posti- ja lennätinhallituksen tarvetta varten [10]), suihkukaivojen rakentamista Runebergin esplanaadiin [11]), uimalaitoksen rakentamista Marjaniemeen [12]), autoliikennettä [13]), rakennussuunnitelmia [14]), vapaan uimaranta-alueen järjestämistä Munkkiniemeen [15]), urheilukenttiä [16]), posti- ja lennätinhallituksen anomusta pylväslinjan rakentamiseksi Pasilasta Siltamäkeen [17]), Käpylän raviradan vuokrausta [18]), viemäri- ja vesijohtotöitä [19]), J. Tallbergin perillisille kuuluvan alueen myyntiä Lauttasaaresta [20]), tiloista erotettujen palstojen uudelleenjärjestelyä [21]), Ruskeasuon ratsastushallin eteläosan käyttämistä liikennelaitoksen tilapäisenä vaunuhallina [22]), Lauttasaaren sankarihaudan kunnostamista [23]), Munkkiniemen ajosillan eteläpuolella olevan laiturin kunnostamista [24]), radio- ja teatteritalon sijoittamista Kaartin maneesiin [25]), korttelin n:o 529 eteläosan käyttöä [26]), alueen vuokraamista korttelista n:o 491 tenniskenttiä varten [27]), sekä kaupungin puistojen suunnittelutöitä [28]).

6. Kiinteistötoimiston maanmittaus- ja kartastotöiden osaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijaonmuutokset. Päätettiin kaupunginhallitukselle puoltaa tonttijaonmuutoksia, jotka koskivat kortteleita n:o 275 [29]), 272 [30]) ja 697 [31]) sekä Pitäjänmäen korttelin n:o 1 tonttia n:o 19 [32]).

Karttalehdet. Merkittiin [33]) tiedoksi, että maanmittaus- ja kartastotöiden osastolla oli saatu valmiiksi ja monistettu 1 : 4 000 mittakaavaisia karttalehtiä.

Sähkölinjan kartoitus ja vaakitus. Vanhankaupungin muuntaja-asemalta Salmisaareen suunnitellun sähkölinjan kartoitus ja vaakitus päätettiin [34]) suorittaa maanmittaus- ja kartastotöiden osaston toimesta, mutta kaupungin sähkölaitoksen kustannuksella.

Lohkomistoimitusten suorittaminen kaupungin toimesta. Maanmittaus- ja kartastotöiden osasto oikeutettiin [35]) suorittamaan kaupungingeodeetin harkinnan mukaan yksityisten omistamilla mailla lohkottavien alueiden paalutuksia.

Kaupungin suorittamien soratutkimusten aineiston käyttäminen. Ylioppilas Säynäjärvelle myönnettiin [36]) lupa käyttää kaupungin suorittamien soratutkimusten aineistoa yliopistollisessa tutkielmassaan ehdoin, että yksi kappale tutkielmasta jätetään kiinteistötoimistolle.

---

[1]) Kiint. lautak. 20 p. toukok. 621 §. — [2]) S:n 11 p. kesäk. 731 §. — [3]) S:n 22 p. heinäk. 873 §, 16 p. syysk. 1 051 ja 1 052 § ja 28 p. lokak. 1 248 §. — [4]) S:n 4 p. marrask. 1 288 § ja 11 p. marrask. 1 330 §. — [5]) S:n 25 p. helmik. 204 §, 4 p. maalisk. 242 ja 243 §, 26 p. maalisk. 339 §, 1 p. huhtik. 383 §, 8 p. huhtik. 433 §, 29 p. huhtik. 515 §, 6 p. toukok. 541 ja 543 §, 13 p. toukok. 579, 581 ja 584 §, 3 p. kesäk. 694 ja 695 §, 17 p. kesäk. 765 §, 8 p. heinäk. 822 ja 840 §, 2 p. syysk. 989 §, 23 p. syysk. 1 085 §, 7 p. lokak. 1 142, § 28 p. lokak. 1 250 § ja 16 p. jouluk. 1 483 §. — [6]) S:n 25 p. helmik. 205 ja 206 §, 26 p. maalisk. 343 §, 8 p. huhtik. 428 §, 13 p. toukok. 580 §, 11 p. kesäk. 733 §, 17 p. kesäk. 761 §, 19 p. elok. 929 §, 2 p. syysk. 991 §, 30 p. syysk. 1 113 §, 21 p. lokak. 1 210 ja 1 211 §, 28 p. lokak. 1 246 §, 11 p. marrask. 1 331 §, 18 p. marrask. 1 373 §, 25 p. marrask. 1 410 § ja 23 p. jouluk. 1 512 §. — [7]) S:n 4 p. maalisk. 246 §. — [8]) S:n 26 p. maalisk. 339 §, 6 p. toukok. 545 §, 13 p. toukok. 583 §, 27 p. toukok. 664 §, 11 p. kesäk. 729 ja 730 § ja 21 p. lokak. 1 213 §. — [9]) S:n 26 p. maalisk. 341 § ja 12 p. elok. 909 §. — [10]) S:n 26 p. maalisk. 342 §. — [11]) S:n 8 p. huhtik. 429 §. — [12]) S:n 8 p. huhtik. 432 §. — [13]) S:n 15 p. huhtik. 470 §, 19 p. elok. 932 ja 11 p. marrask. 1 325 §. — [14]) S:n 29 p. huhtik. 511 §, 27 p. toukok. 662 §, 3 p. kesäk. 696 § ja 17 p. kesäk. 762 §. — [15]) S:n 20 p. toukok. 618 §. — [16]) S:n 11 p. kesäk. 736 §, 25 p. kesäk. 787 § ja 21 p. lokak. 1 215 §. — [17]) S:n 8 p. heinäk. 825 §. — [18]) S:n 12 p. elok. 910 §. — [19]) S:n 19 p. elok. 933 §, 26 p. elok. 955 §, 28 p. lokak. 1 247 ja 1 250 §. — [20]) S:n 2 p. syysk. 988 §. — [21]) S:n 30 p. syysk. 1 115 § ja 7 p. lokak. 1 141 §. — [22]) S:n 14 p. lokak. 1 175 §. — [23]) S:n 4 p. marrask. 1 286 §. — [24]) S:n 4 p. marrask. 1 287 §. — [25]) S:n 18 p. marrask. 1 374 §. — [26]) S:n 25 p. marrask. 1 408 §. — [27]) S:n 23 p. jouluk. 1 511 §. — [28]) S:n 30 p. jouluk. 1 535 §. — [29]) S:n 5 p. helmik. 127 §. — [30]) S:n 29 p. huhtik. 517 §. — [31]) S:n 21 p. lokak. 1 218 §. — [32]) S:n 23 p. jouluk. 1 514 §. — [33]) S:n 14 p. tammik. 36 §, 5 p. helmik. 128 §, 18 p. helmik. 167 §, 4 p. maalisk. 250 §, 26 p. maalisk. 348 §, 11 p. marrask. 1 333 § ja 16 p. jouluk. 1 488 §. — [34]) S:n 14 p. lokak. 1 178 §. — [35]) S:n 2 p. syysk. 992 §. — [36]) S:n 5 p. helmik. 129 §.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: palkkiomaksujen taksan korottamista [1]), Helsingin kaupunkialuetta koskevan kartan julkaisemista [2]), kiinteistöluettelon täydentämistä [3]) ja Dahlbacka ja Seppälä nimisten tilojen välisten rajojen selvittelyä [4]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: Helsingin kaupunkia esittävän kartta-aineiston käyttöoikeutta [5]), kaupunkialueen rajoja osoittavien taulujen sijoitusta [6]), eräiden Tikkurilan kylään kuuluvien tilojen siirtoa kaupunkiin kuuluviksi [7]), kaupungin ja valtion välistä Malmin ja Pasilan ampumarata-aluetta koskevaa maanvaihtoa [8]), kaupunkialueeseen kuuluvien kylien nimiä [9]), kaupungin maarekisterin laatimista [10]). Lisäksi annettiin lukuisasti tilojen lohkomisoikeutta koskevia lausuntoja.

7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Vuokralle otetut huoneistot. Kiinteistölautakunta otti kertomusvuoden aikana vuokralle kaupungin virastoja ja laitoksia varten seuraavat huoneistot:

Virasto tai laitos, jota varten huoneisto vuokrattiin	Vuokranantaja	Osoite	Vuokrakausi		Kuukausivuokra, mk
			alkaa	päättyy	
Haagan kirjasto [11])	Ravintola Marienhof	Haaga, L. Puistotie 6	1946, heinäk. 1	1947, kesäk. 30	837
S:n kätilön, terveyssisaren ja kodinhoitajan asunnot [12])	Sisarukset K. M. ja V. Palotie	Haaga, Oikotie 2	1946, tammik. 1	1947, toukok. 31 ja edell. vuod. kerr. 3 kk. irtis. jälk.	1 000
S:n lastenneuvola ja alueläkärin vastaanottohuoneisto [13])	Fastighets ab. Elsebo	Haaga, Asematie 44	1946, tammik. 1	1947, toukok. 31 ja edell. vuod. kerr. 3 kk. irtis. jälk.	[14])981
Lauttasaaren lastentarha [15])	Drumsö ungdomsförening	Lauttasaari, Klaarantie 3	1946, tammik. 1 1946, huhtik. 1	1946, maalisk. 31 1946, jouluk. 31 ja edell. vuod. kerr. 2 kk. irtis. jälk.	1 200 1 600
Malmin alueläkärin huoneisto [16])	Helsingin maalaiskunta	Malmi, Helsingintie 14	1946, tammik. 1 1946, heinäk. 1	1946, kesäk. 30 1946, jouluk. 31	3 450 4 480
S:n terveydenhoitolautakunta [17])	Helsingin maalaiskunta	Malmin ns. terveystalo	1946, heinäk. 1	1947, kesäk. 30	2 590
S:n verotusvalmisteluvirasto [18])	Fr. Sergeliuksen kuolinpesä	Malmi, Helsingintie 1	1946, huhtik. 1	1947, toukok. 31 ja edell. vuod. kerr. 3 kk. irtis. jälk.	600
Oulunkylän lastenneuvola [19])	Proviisori K. Roos	Oulunkylä, Aidasmäki 27	1946, tammik. 1 1946, huhtik. 1	1946, maalisk. 31 1947, toukok. 31 ja edell. vuod. kerr. 3 kk. irtis. jälk.	1 200 1 610
S:n Pakilanh uoneenvuokratoimisto [20])	Rouva T. Blomqvist	Oulunkylä, Patola 22	1946, tammik. 23	14 vrk. irtis. jälk.	600
Pitäjänmäen lastenneuvola [21])	Rouva G. Pelli	Pitäjänmäki, Kaivotie 1	1946, tammik. 1	1 kk. irtis. jälk.	[14])800
Vartiokylän alueläkärin vastaanottohuone [22])	Asunto oy. Puotinkylänkulma	Vartiokylä	1946, maalisk. 1	1947, toukok. 31 ja edell. vuod. kerr. 3 kk. irtis. jälk.	[14])1 800

[1]) Kiint. lautak. 18 p. helmik. 168 ja 169 §. — [2]) S:n 11 p. maalisk. 290 §, 26 p. maalisk. 346 § ja 27 p. toukok. 667 §. — [3]) S:n 13 p. toukok. 587 §. — [4]) S:n 9 p. jouluk. 1 447 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 31 §, 8 p. huhtik. 438 §, 6 p. toukok. 546 §, 20 p. toukok. 623 ja 627 § ja 17 p. kesäk. 775 §. — [6]) S:n 14 p. tammik. 32 §. — [7]) S:n 18 p. helmik. 164 § ja 26 p. maalisk. 345 §. — [8]) S:n 25 p. helmik. 207 §. — [9]) S:n 4 p. maalisk. 249 § ja 21 p. lokak. 1 216 §. — [10]) S:n 3 p. kesäk. 697 §. — [11]) S:n 17 p. kesäk. 770 §. — [12]) S:n 21 p. tammik. 73 §. — [13]) S:n 21 p. tammik. 72 §. — [14]) Lämpöineen. — [15]) Kiint. lautak. 1 p. huhtik. 398 §. — [16]) S:n 30 p. syysk. 1 117 §. — [17]) S:n 4 p. marrask. 1 299 §. — [18]) S:n 29 p. huhtik. 526 §. — [19]) S:n 21 p. tammik. 71 § ja 17 p. kesäk. 768 §. — [20]) S:n 5 p. helmik. 138 §. — [21]) S:n 21 p. tammik. 69 §. — [22]) S:n 11 p. maalisk. 291 §.

Virasto tai laitos, jota varten huoneisto vuokrattiin	Vuokranantaja	Osoite	Vuokrakausi		Kuukausivuokra, mk
			alkaa	päättyy	
Vartiokylän lastenneuvola [1]	Kauppias K. E. Lind	Mellunkylä	1946, tammik. 1	1947, toukok. 31 ja edell. vuod. kerr. 3 kk. irtis. jälk.	500
Ruotsinkieliset kansakoulut [2]	Brändö skolförening	Kulosaari, Kulosaarentie 8	1946, syysk. 1	1947, toukok. 31 ja edell. vuod. kerr. [3]	[4] 1 300
S:n [5]	Privata svenska flickskolan i Helsingfors	Apollonk. 10—12	1946, syysk. 1	Kuten edellä [3]	[6] 2 500
Suomenlinnan poliisivartiokonttori [7]	Puolustusministeriö	Suomenlinnan kruunulinnake Ehrensvärd	1946, kesäk. 1	1951, toukok. 31 ja edell. vuod. kerr. 3 kk. irtis. jälk.	600

Edellä mainittujen huoneistojen vuokraehdoista mainittakoon lisäksi: että Lauttasaaren lastentarhan ja Malmin terveysosaston sisäkorjaustyöt, Malmin verotusvalmisteluviraston korjaustyöt sekä Suomenlinnan poliisivartiokonttorin huoneiston vuosikorjaustyöt kuuluvat kaupungille; että Malmin terveysosaston ulkokorjauksista ym. vastaa Helsingin maalaiskunta; että Lauttasaaren lastentarhan huoneistoon kuuluvassa nuorisoseurasalissa on vuokranantajalla oikeus pitää kokouksia 5—6 kertaa vuodessa velvollisuuksin huolehtia huoneitten siivoamisesta kokouksien jälkeen; sekä että ruotsinkieliset kansakoulut saavat oikeuden käyttää voimistelusaleja, pulpetteja ym. eri korvauksesta.

Merkittiin [8], että kaupunginkirjaston eteläistä haaraosastoa varten Pursimiehenkadun 27:stä vuokratun huoneiston pinta-ala oli määrätyn huoneisto-osan asunnoksi luovuttamisen takia 37.6 m² ja kuukausivuokra 3 159: 50 mk helmikuun 15 p:stä 1946 lukien.

Merkittiin [9], että verotusvalmisteluviraston Malmin piirin toimistohuoneistoa Siltasaarenkadun 3—5:ssä oli supistettava elokuun 1 p:stä 1946 alkaen.

Herttoniemen museorakennus. Hertonäs museum nimiseltä yhdistykseltä päätettiin [10] vuokrata Herttoniemen museorakennuksesta n. 50 m²:n suuruinen huoneisto lämpöineen eräiden korkokuva- ja kipsimallien säilyttämistä varten marraskuun 1 p:stä 1946 lukien toistaiseksi 1 kuukauden irtisanomisajoin 1 000 mk:n kuukausivuokrasta saaden vuokranantaja myöskin käyttää huoneistoa museotarkoituksiin.

Huoneistojen luovuttaminen kaupungin virastojen ja laitosten käyttöön. Joko muilta vuokratuista tai kaupungin itsensä omistamista huoneistoista luovutettiin kaupungin virastoja ja laitoksia varten huoneistoja mm. seuraavasti: verotusvalmisteluviraston käyttöön Pohj. Hesperiankadun 15:stä poliisilaitoksen hallintaan kuulunut 171.5 m²:n suuruinen huoneisto lämpöineen ja valoineen tammikuun 16 p:stä 1946 lukien 4 460 mk:n vuokrasta kuukaudessa [11].

Malmin huoneenvuokralautakunnan käyttöön kaupungin Malmilta Päätien 6:sta vuokraamasta huoneistosta 46.5 m²:n laajuinen 2 huonetta eteisosuuksineen käsittävä huoneisto lämpöineen helmikuun 16 p:stä 1946 alkaen 1 185 mk:n vuokrasta kuukaudessa [12]; terveydenhoitolautakunnan käyttöön Kulosaaren kartanon keltaisesta rakennuksesta 2 huonetta eteisosuuksineen 1 000 mk:n vuokrasta kuukaudessa ja talosta Loviisankatu n:o 6—8 B huone ja keittiö 889 mk:n vuokrasta kuukaudessa, molemmat huoneistot maaliskuun 1 p:stä 1946 alkaen sekä ilman lämpöä ja valoa [13]; Oulunkylän aluelääkärin käyttöön Oulunkylästä huvila Patola 27 ilman lämpöä ja valoa tammikuun 1 p:stä 1946 alkaen 5 880 mk:n vuokrasta kuukaudessa [14]; sekä kaupungin työasiainlautakunnan käyttöön Mariankadun 5:stä 265.6 m²:n laajuinen huoneisto ilman lämpöä ja valoa huhtikuun 8 p:stä 1946 lukien 5 104 mk:n vuokrasta kuukaudessa [15].

---

[1]) Kiint. lautak. 21 p. tammik. 70 §. — [2]) S:n 14 p. lokak. 1 185 §. — [3]) Sopimus irtisanottava viimeistään päättymisvuoden helmikuussa. — [4]) Lämpöineen ja valoineen. — [5]) Kiint. lautak. 14 p. lokak. 1 184 §. — [6]) Lämpöineen. — [7]) Kiint. lautak. 29 p. huhtik. 522 §. — [8]) S:n 28 p. tammik. 99 §. — [9]) S:n 9 p. syysk. 1 027 §. — [10]) S:n 28 p. lokak. 1 265 § ja 30 p. jouluk. 1 539 §. — [11]) S:n 21 p. tammik. 67 §. — [12]) S:n 4 p. maalisk. 259 §. — [13]) S:n 4 p. maalisk. 252 §. — [14]) S:n 26 p. maalisk. 358 § ja 1 p. huhtik. 386 §. — [15]) S:n 29 p. huhtik. 520 §

Päätettiin [1]) purkaa joulukuun 3 p:nä 1945 piiri-insinöörin toimistoa varten Haagasta Huvilapolun 3:sta luovutettua huoneistoa sekä joulukuun 10 p:nä 1945 kaupunginkirjastoa varten Asematien 38:sta luovutettua huoneistoa koskevat vuokrasopimukset sekä luovuttaa Huvilapolun 3:sta Haagan—Pitäjänmäen huoneenvuokralautakunnan käyttöön 31 m²:n suuruinen huoneisto 630 mk:n vuokrasta kuukaudessa ja kaupungin halkotoimiston käyttöön 11 m²:n suuruinen huoneisto 223 mk:n vuokrasta kuukaudessa. Asematien 38:sta päätettiin vuokrata yksi huone lisää 300 mk:n vuokrasta kuukaudessa etupäässä päävuokrasopimuksen mukaisin vuokraehdoin ja luovuttaa se sekä kaupunginkirjastoa varten aikaisemmin luovutettu huone piiri-insinöörin toimiston käyttöön yhteensä 1 200 mk:n vuokrasta kuukaudessa. Vuokrasopimukset, joiden mukaan vuokraajan oli itsensä huolehdittava mm. lämmöstä, astuivat voimaan helmikuun 16 p:nä 1946.

Mellunkylän kansakoulut. Puutarhuri E. Ingraeuksen kanssa tehtyä Mellunkylän suomenkielistä alakansakoulua varten vuokrattua huoneistoa koskevaa vuokrasopimusta päätettiin [2]) täydentää siten, että kyseistä huoneistoa saadaan käyttää myöskin uskonnollisiin tarkoituksiin kuten ennenkin, mutta että poliittisiin tarkoituksiin huoneiston käyttäminen on kielletty.

Mellunkylän uuden suomenkielisen kansakoulun vuokraksi päätettiin [3]) vahvistaa 4 215 mk kuukaudessa eli 50 580 mk vuodessa.

Rakennustarkastuskonttorin vastaanottopaikkojen järjestäminen liitosalueella. Rakennustarkastuskonttori päätettiin [4]) oikeuttaa käyttämään asiakkaittensa vastaanottoa varten liitosalueella rakennustoimiston piiri-insinöörien Haagassa ja Malmilla olevia toimistohuoneistoja sekä Vartiokylässä olevaa aluelääkärin vastaanottohuoneistoa kaksi kertaa viikossa iltaisin kahden tunnin ajan kyseisten virastojen kesken lähemmin sovittavin ehdoin.

Huonekaluvaraston vuokraaminen Malmin huoneenvuokralautakunnan tarvetta varten. Malmin huoneenvuokralautakunnan käyttöön, huonekalujen varastoimista varten, päätettiin [5]) vuokrata Malmilta Airistontien 5:stä vahtimestari J. E. Martinmäen omistamasta huvilasta 4 huonetta 800 mk:n kuukausivuokrasta tammikuun 1 p:stä 1946 alkaen yhden kuukauden irtisanomisajoin.

Poliisihuoneistot. Poliisilaitoksen käyttöön päätettiin luovuttaa Runeberginkadun 3:sta 71 m²:n suuruinen huoneisto tammikuun 16 p:stä 1946 lukien 1 917 mk:n vuokrasta kuukaudessa [6]) ja saman laitoksen käyttöön Ratakadun 10:stä huoneisto A 7 lämpöineen ja valoineen toukokuun 1 p:stä 1946 alkaen 2 700 mk:n vuokrasta kuukaudessa [7]) ja Pengerkadun 5:stä huoneisto A 3 lämpöineen ja valoineen huhtikuun 1 p:stä 1946 alkaen 1 809 mk:n vuokrasta kuukaudessa [8]).

Linja-autoasemalta Oy. Matkahuolto ab:ltä poliisilaitoksen käyttöön päivystyshuoneeksi vuokratun huoneen vuokra-aikaa päätettiin [9]) jatkaa edelleen heinäkuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 1946 420 mk:n kuukausivuokrasta, joka takautuvasti on suoritettava jo huhtikuun 1 p:stä 1946 lukien, mutta muuten entisin ehdoin.

Asunto oy. Euranlinna nimisen yhtiön kanssa tammikuun 30 p:nä 1941 tehtyä poliisilaitoksen käyttöön Eurantien 8—10:stä luovutettua huoneistoa koskevaa vuokrasopimusta päätettiin [10]) niinikään jatkaa tavallisena vuosivuokrasopimuksena kesäkuun 1 p:stä 1946 alkaen 8 815 mk:n vuokrasta kuukaudessa, mutta muuten entisin ehdoin.

Vuoden kuluessa käsiteltiin [11]) kysymystä Euran kauppahallin luovuttamisesta poliisilaitoksen tarvetta varten.

Hyväksyttiin [12]) poliisilaitoksen tarvetta varten Aleksanterinkadun 16—18:sta vuokrattua huoneistoa koskevien vuokraehtojen muutos.

Päätettiin [13]) vuokrata Stadion-säätiöltä stadionin sisäjuoksuradan käyttöoikeus arkipäivisin klo 12—15 kahta luentotuntia ja yhtä voimistelutuntia varten sekä oikeus käyttää lämmintä suihkua yhteensä 9 000 mk:n kuukausivuokrasta marraskuun 11 p:stä 1946 alkaen 1 kuukauden irtisanomisajoin ehdoin, että sopimus ei ole voimassa touko—syyskuun välisenä aikana.

---

[1]) Kiint. lautak. 18 p. helmik. 184 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 39 §. — [3]) S:n 28 p. lokak. 1 261 §. — [4]) S:n 1 p. huhtik. 385 §. — [5]) S:n 4 p. maalisk. 262 §. — [6]) S:n 21 p. tammik. 67 §. — [7]) S:n 6 p. toukok. 550 §. — [8]) S:n 20 p. toukok. 633 §. — [9]) S:n 13 p. toukok. 589 §. — [10]) S:n 14 p. lokak. 1 187 § ja 9 p. jouluk. 1 448 §. — [11]) S:n 28 p. tammik. 104 §, 25 p. helmik. 216 § ja 9 p. syysk. 1 025 §. — [12]) S:n 15 p. huhtik. 472 §. — [13]) S:n 21 p. lokak. 1 228 §.

Helenankadun 2:n ja kahvila Majan rakennuksia koskevat tilitykset. Päätettiin [1]), että v:n 1947 talousarviossa siirretään kaupungin omistamien talojen Helenankadun 2:n ja Kulosaaren kartanon maalla olevan ns. Taucherin huvilan eli kahvila Majan rakennuksia koskevat tilitykset kaupungin talojen kiinteistöjen kohdalta poliisilaitoksen käyttämiin kiinteistöihin kuuluviksi.

Vuokrankorotukset. Kaupungin virastoja ja laitoksia varten vuokrattuja huoneistoja koskevat vuokrankorotukset päätettiin hyväksyä monessa tapauksessa [2]) sekä esittää kaupunginhallitukselle vuokrankorotuksia vastaavat lisämääräraha-anomukset. Asuntoosakeyhtiöiden yhtiövuokran korottaminen tapauksissa [3]), jotka koskivat joko kaupungin omistamia tai kaupungin hoidossa olevia osakehuoneistoja, merkittiin tiedoksi.

Autovajojen vuokraaminen kaupungin laitosten käyttöön. Autovajoja vuokrattiin mm. seuraavasti: poliisilaitoksen käyttöön Munkkiniemestä Tiilimäentien 2—4:stä 500 mk:n kuukausivuokrasta tammikuun 1 p:stä 1946 toukokuun 31 p:ään 1947 ja siitä edelleen vuodeksi kerrallaan 3 kuukauden irtisanomisajoin [4]), Runeberginkadun 58:sta 850 mk:n kuukausivuokrasta syyskuun 1 p:stä 1946 toukokuun 31 p:ään 1947 ja siitä edelleen vuodeksi kerrallaan 3 kuukauden irtisanomisajoin [5]) sekä Oulunkylästä Ruutila 3:sta helmikuun 15 p:stä 1946 alkaen 1 kuukauden irtisanomisajoin 500 mk:n kuukausivuokrasta [6]); puhtaanapitolaitos oikeutettiin [7]) toistaiseksi käyttämään palolaitoksen hallinnassa olevaa Lauttasaaren vapaapalokunnan autotallia ja lisäksi Haagan entisen lihantarkastamon autotallia 320 mk:n vuokrasta kuukaudessa tammikuun 1 p:stä 1946 alkaen [8]); sähkölaitoksen käyttöön luovutettiin [9]) Vilhonvuoren kalliosuojasta n. 750 m²:n laajuinen väestönsuojan holvaamaton osa autojen ja tavarain säilyttämistä varten 7 500 mk:n vuokrasta kuukaudessa helmikuun 1 p:stä 1946 lukien; ja kaupungineläinlääkärille autotalli Eläintarhasta kaupunginjohtajan asuntoalueella olevasta autovajasta [10]).

Merkittiin [11]), että Asunto oy. Eura nimiseltä yhtiöltä Hämeentien 92:sta vuokratun autotallin vuokra on 7 800 mk joulukuun 1 p:stä 1946 alkaen.

Vuokrasopimuksen irtisanominen. Ilmoitus vuokrasopimuksen irtisanomisesta silloin, kun se katsottiin voimassaolevien vuokransäännöstelymääräysten vastaiseksi toimenpiteeksi, päätettiin [12]) jättää huomioonottamatta.

Käpylän urheilijain vuokrahuoneisto. Talo-osasto oikeutettiin [13]) vuokraamaan Käpylän urheilijat nimiselle yhdistykselle Käpylän kirjastotalon alakerroksessa olevat kaksi, yhteensä 75 m²:n suuruista huonetta paini- ja nyrkkeilyharjoituksia varten ja sai yhdistys omalla kustannuksellaan asentaa huoneistoon suihkulaitteen.

Haagan kirjasto. Päätettiin [14]) vuokrata Haagan haarakirjaston tarvetta varten Huopalahden seurakuntatalosta Karjakartanontien 14:stä 42 m²:n suuruinen huone marraskuun 16 p:stä 1946 lukien toistaiseksi.

Huoneiston luovuttaminen Aleksanterinkadun 20:stä tilapäistarvetta varten. Suomen punaisen ristin ja Pelastakaa lapset nimisen yhdistyksen tilapäistarvetta varten päätettiin [15]) luovuttaa Aleksanterinkadun 20:stä 3 huonetta käsittävä huoneisto muutaman viikon ajaksi molemmilta erikseen perittävästä 500 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta.

Verhoilija-ammattikoulun siirtäminen. Päätettiin [16]) siirtää verhoilija-ammattikoulu Fredrikinkadun 54:stä talon Kruunuvuorenkatu n:o 11—13 pohjakerrokseen, jonka kunnostamiseen päätettiin anoa 370 000 mk.

Vallilan kerhohuoneisto. Vallilan kerhokeskuksen kerhohuoneisto päätettiin [17]) vuokrata Lastenruokinnan keskustoimikunta nimiselle yhdistykselle lasten ruokintaa varten tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen tai tarpeen vaatiessa jo aikaisemminkin 1 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Kulosaaren yhteiskoulu. Talo-osasto oikeutettiin [18]) vuokraamaan Kulosaaren yhteis-

---

[1]) Kiint. lautak. 27 p. toukok. 669 §. — [2]) S:n 5 p. helmik. 134 §, 18 p. helmik. 174 §, 25 p. 212 §, helmik. 26 p. maalisk. 360 §, 20 p. toukok. 631 § ja 25 p. kesäk. 794 §. — [3]) S:n 18 p. helmik. 173 §, 8 p. huhtik. 443 §, 20 p. toukok. 634 §, 22 p. heinäk. 875 § ja 16 p. jouluk. 1 493 ja 1 494 §. — [4]) S:n 4 p. maalisk. 251 §. — [5]) S:n 2 p. syysk. 996 §. — [6]) S:n 28 p. lokak. 1 263 §. — [7]) S:n 21 p. tammik. 76 §. — [8]) S:n 18 p. helmik. 178 §. — [9]) S:n 4 p. maalisk. 257 §. — [10]) S:n 14 p. tammik. 41 §. — [11]) S:n 15 p. huhtik. 473 §. — [12]) S:n 28 p. tammik. 106 ja 107 § ja 4 p. maalisk. 258 §, 4 p. marrask. 1 297 §. — [13]) S:n 14 p. lokak. 1 191 §. — [14]) S:n 9 p. jouluk. 1 460 §. — [15]) S:n 11 p. marrask. 1 339 § ja 30 p. jouluk. 1 543 §. — [16]) S:n 11 p. marrask. 1 344 §. — [17]) S:n 7 p. lokak. 1 149 §. — [18]) S:n 4 p. maalisk. 256 §.

koulu oy:lle Brändöntien 4—8:sta Domus nimisestä talosta kaupungin omistukseen siirtynyt osakehuoneisto n:o XIV 7 150 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen määrätyin ehdoin maaliskuun 1 p:stä 1946 alkaen toukokuun 31 p:ään 1947, jonka jälkeen vuokrasopimus jatkuu edelleen vuoden kerrallaan 3 kuukauden irtisanomisajoin.

Vartiokylän kartanon päärakennus. Talo-osasto oikeutettiin [1]) vuokraamaan hallinnassaan oleva Vartiokylän kartanon päärakennus Koulumatkailutoimisto oy:lle ja Suomen retkeilymajajärjestö nimiselle yhdistykselle retkeily- ja kurssitoimintaa varten 10 mk:n vuokrasta m²:ltä kuukaudessa 1 vuodeksi marraskuun 1 p:stä 1946 alkaen ja jatkuu sopimus edelleen vuoden kerrallaan 3 kuukauden irtisanomisajoin sekä ehdoin, että vuokraajat omalla kustannuksellaan suorittavat rakennuksessa tarpeelliset korjaukset.

Vartiokylän kartanon saunan käyttöoikeus. Päätettiin [2]) sallia Suomen retkeilymajajärjestö nimisen yhdistyksen käyttää Vartiokylän kartanon saunaa retkeilijöiden saunoituksen määrätyin ehdoin.

Annalan työväenrakennus. Talo-osasto oikeutettiin [3]) kunnostamaan Annalan kartanon ns. työväenrakennuksen ullakolle asuttava yhden huoneen huoneisto enintään 49 000 mk:n kustannuksin.

Kumpula litt. A ja B nimisten asuinrakennusten vuokrauksen uudelleenjärjestely. Talo-osasto oikeutettiin [4]) vuokraamaan puutarhuri K. Lindbergille Kumpula litt. A niminen asuinrakennus 1 820 m²:n laajuisine tonttialueineen tammikuun 1 p:stä 1946 lukien toistaiseksi molemminpuolisin 6 kuukauden irtisanomisajoin 5 000 mk:n vuosivuokrasta. Aluetta koskeva entinen vuokrasopimus katsottiin rauenneeksi joulukuun 31 p:stä 1945 alkaen. Asuinrakennuksen Kumpula litt. B kunnostaminen annettiin talo-osaston tehtäväksi.

Erinäisen osan vuokralleanto Malmin kaatopaikan alueesta. Talo-osasto oikeutettiin [5]) lopullisesti allekirjoittamaan kaupungin ja Yleinen kemiallinen oy:n välinen määrättyä Malmin kaatopaikka-aluetta rakennuksineen koskeva vuokrasopimus lokakuun 1 p:stä 1945 lukien 146 000 mk:n vuosivuokrasta. Kyseisen yhtiön toimesta mainitulle alueelle rakennettavaa uudisrakennusta varten esittämät piirustukset päätettiin hyväksyä.

Vuokrahuoneiston pakko-otto valtion käyttöön. Merkittiin [6]) valtion pakkotoimin ottaneen käyttöönsä huoltovirastolta vapautuneen ja lastensuojelulautakunnan käyttöön varatun Rahapajankadun 1:stä olevan vuokrahuoneiston helmikuun 1 p:stä 1946 alkaen.

Kaisaniemen ravintolassa suoritettavat korjaustyöt. Oy. ravintola Kaisaniemi restaurant ab. niminen yhtiö oikeutettiin [7]) omalla kustannuksellaan suorittamaan hyväksyttyjen muutospiirustusten mukaiset korjaustyöt Kaisaniemen ravintolan rakennuksissa. Tarpeellisia viemäri- ja vesijohtotöitä päätettiin [8]) suorittaa kaupungin kustannuksella.

Esplanaadikappeli, avonainen terassi, musiikkikappeli ja piha-alue päätettiin [9]) vuokrata turkiseläinten näyttelyä varten joulukuun 5 ja 9 p:n väliseksi ajaksi 5 000 mk:n vuokrasta määrätyin ehdoin.

Ulkoilmakahvila-alueen vuokralleanto soutustadionilta. Talo-osasto oikeutettiin [10]) vuokraamaan Suomen soutuliitolle soutustadionin alueella olevan kahvilarakennuksen n. 1 600 m²:n laajuisine ympärysalueineen ulkoilmakahvilaa varten 3 vuodeksi 10 000 mk:n vuosivuokrasta maaliskuun 1 p:stä 1946 lukien mm. ehdoin, että yhdistys esittää uudet rakennusta koskevat muutospiirustukset.

Linja-autoasema. Oy. Matkahuolto ab:lle vuokrattiin [11]) Simonkadun 1—3:ssa oleva linja-autoasema edelleen heinäkuun 1 p:stä alkaen v:n 1947 loppuun 300 000 mk:n vuosivuokrasta, joka on takautuvasti maksettava jo huhtikuun 1 p:stä 1946 alkaen, mutta muuten entisin vuokraehdoin.

Kertamaksu linja-autoaseman käymälään vahvistettiin [12]) 2 mk:ksi.

Autokorjaamon sijoittaminen korttelii n:o 178. Oy. Ford ab:lle päätettiin [13]) periaatteessa vuokrata 5 vuodeksi korttelissa n:o 178 Hernesaarenkadun varrella oleva talo n:o 14 autojen korjaustoimintaa varten edellytyksin, että yhtiö suorittaa omalla kustannuksellaan suunnittelemansa muutos- ja korjaustyöt.

---

[1]) Kiint. lautak. 28 p. lokak. 1 270 §. — [2]) S:n 23 p. jouluk. 1 520 §. — [3]) S:n 11 p. maalisk. 302 §. — [4]) S:n 28 p. tammik. 102 §. — [5]) S:n 28 p. tammik. 108 §. — [6]) S:n 8 p. huhtik. 441 §. — [7]) S:n 26 p. maalisk. 355 §. — [8]) S:n 5 p. helmik. 130 §, ja 11 p. marrask. 1 336 §. — [9]) S:n 28 p. lokak. 1 264 §. — [10]) S:n 18 p. helmik. 170 §. — [11]) S:n 6 p. toukok. 552 § ja 23 p. jouluk. 1 524 §. — [12]) S:n 14 p. lokak. 1 188 §. — [13]) S:n 20 p. toukok. 629 §.

Kunnalliset työväenasunnot. Päätettiin [1]) hyväksyä vuokralautakunnan määräämät perusvuokrat eräissä kunnallisten työväenasuntojen taloryhmissä ja määrättiin vuokrat 15 %:n korotuksin kannettaviksi joulukuun 1 p:stä 1945 lukien.

Kangasalantien talon n:o 13—19 eräille asukkaille päätettiin antaa varoitus häiritsevästä käyttäytymisestä [2]).

Puistokylät. Tehtiin joukko päätöksiä [3]), jotka koskivat mm. vuokrien vahvistamista ns. puistokyläalueilla; kyseisillä alueilla toimivien talonmiesten palkkauksesta päätettiin [4]), että Koskelan puistokyläaluetta varten palkataan heti tarvittaessa 3 talonmiestä, joista ns. keskustalonmiehen palkkaus kuuluu 39 palkkaluokkaan ja toisten 40 palkkaluokkaan, kaikki vastaavin ikäkorotuksin. Kumpulan ja Toukolan puistokylien talonmiesten palkkaus päätettiin korottaa tammikuun 1 p:stä 1946 lukien myöskin 40 palkkaluokkaa vastaavaksi huomioonottamalla vastaavat ikäkorotukset.

Parakkiasuntojen hankkiminen väliaikaista majoitusta varten. Hyväksyttiin [5]) ehdotus kauppakirjaksi, joka koski viiden parakin ostoa puolustusvoimilta 425 000 mk:n hinnasta häädettyjen pienperheiden väliaikaista majoitusta varten.

Korvausmaksu parakkiasunnoista, jotka päätettiin sijoittaa Käpylään, vahvistettiin [6]) 50 mk:ksi vuorokaudelta. Tapauksessa, jolloin parakin tilapäisasukas kieltäytyy vastaanottamasta huoneenvuokralautakuntien osoittamaa vakinaista asuntoa, päätettiin periä asianomaiselta kieltäytymisestä lukien 50 % korkeampi vuokra parakkiasunnosta.

Kalliosuojat. Kalliosuojien teknillinen hoito päätettiin [7]) määrätä talo-osastolle kuuluvaksi tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen.

Talo-osasto oikeutettiin [8]) kunnostamaan Siltavuoren kalliosuoja häädettyjen pienperheiden tilapäisasunnoiksi käyttämällä tarkoitukseen 60 000 mk kalliosuojien korjausta varten varatusta määrärahasta sekä vuokraamaan kalliosuojan Koulumatkailutoimisto oy:lle 22 mk:sta m²:ltä kuukaudessa ehdoin, että koulumatkailutoimisto vuokraa suojan kyseiseen majoitustarkoitukseen kaupunginhallituksen vahvistamien taksojen mukaan. Sittemmin pienperheiden majoitus päätettiin [9]) siirtää diakonissalaitoksen kalliosuojaan ja järjestää edelliseen miesten joukkomajoitus.

Päätettiin [10]) ryhtyä toimenpiteisiin kalliosuojissa olevissa majapaikoissa ilmenneiden epäkohtien poistamiseksi.

Päätettiin [11]) oikeuttaa talo-osasto vuokraamaan Tähtitorninvuoren kalliosuoja kokonaisuudessaan Valtion tapaturmatoimistolle sotatapaturma-arkistoa varten.

Vuoden kuluessa väestönsuojista vuokratuista varastotiloista mainittakoon huoneenvuokralautakuntien käyttöön Erottajan kalliosuojasta vuokrattu 480 m²:n suuruinen varastotila lämpöineen ja valoineen 12 960 mk:n vuokrasta kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä 1946 lukien[12]) ja kaupungin elintarvikekeskukselle Helsinginkadun 24:stä vuokrattu 198 m²:n suuruinen varastotila tammikuun 1 p:stä 1946 alkaen [13]).

Pohjolan elintarvike oy:lle vuokratun Lauttasaaren kalliosuojan kuukausivuokra päätettiin alentaa toukokuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n 1946 väliseltä ajalta 6 000 mk:sta 4 770 mk:aan [14]).

Erottajan maanalaisen mukavuuslaitoksen ja kioskien vuokralleannon uudelleenjärjestely. Päätettiin [15]) siirtää herra E. Isakssonille tammikuun 1 p:stä 1946 lukien hänen vaimonsa nimissä ollut Erottajan maanalaista mukavuuslaitosta, pakettien säilytyshuonetta, tupakka- ja sanomalehtikioskia n:o 1, kosmeettisten tavarain kioskia n:o 2, kukkakioskia n:o 3 ja väestönsuojan eteisaulassa olevaa kolmea kengänkiilloitustuolin paikkaa koskeva vuokrasopimus siten muutettuna, että maksu mukavuuslaitoksen kertakäytöstä on 3 mk ja maksu tavarain säilytyksestä 5 mk vuorokaudelta, minkä ohella vuokraajan sallitaan sijoittaa eteisaulaan kaksi kengänkiilloitustuolia lisää vuokran ollessa kaikista yhteensä 16 000 mk kuukaudessa. Muilta osiltaan vuokrasopimus päätettiin pitää silloin voimassa

---

[1]) Kiint. lautak. 21 p. tammik. 79 §. — [2]) Taloj. 7 p. maalisk. 6 §. — [3]) Kiint. lautak. 18 p. helmik. 186 §, 6 p. toukok. 548 §, 27 p. toukok. 671 §, 21 p. lokak. 1 221 §, 11 p. marrask. 1 341 § ja 23 p. jouluk. 1 522 § sekä taloj. 28 p. kesäk. 18, 20 ja 21 § ja 20 p. jouluk. 29 §. — [4]) Kiint. lautak. 28 p. tammik. 105 §. — [5]) S:n 5 p. syysk. 1 002 § ja 30 p. syysk. 1 126 §. — [6]) S:n 23 p. jouluk. 1 526 §. — [7]) S:n 25 p. marrask. 1 419 §. — [8]) S:n 14 p. tammik. 46 § ja 28 p. tammik. 101 § — [9]) S:n 16 p. syysk. 1 061 §. — [10]) S:n 11 p. maalisk. 300 §, 6 p. toukok. 553 ja 554 §, 11 p. kesäk. 746 § ja 17 p. kesäk. 769 § sekä taloj. 7 p. maalisk. 15 §. — [11]) Kiint. lautak. 21 p. tammik. 78 §. — [12]) S:n 20 p. toukok. 642 §. — [13]) S:n 13 p. toukok. 592 §. — [14]) S:n 6 p. toukok. 558 §. — [15]) S:n 28 p. tammik. 98 §.

olevine muutoksineen voimassa ja määrätä aikoinaan tehty tulokatselmuspöytäkirja myöskin herra Isakssonia velvoittavaksi.

Virvoitusjuomakioskit. Pidetyssä virvoitusjuomakioskien huutokaupassa vuokrattiin [1]) kaikki 43 vuokralle tarjottua kioskia, eräät kuitenkin määrätyin ehdoin, yhteensä 5 010 600 mk:sta.

Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan virvoitusjuomakioskien pitoa varten mm. seuraavat paikat: kioskikauppias F. Miettiselle n. 15 m²:n suuruinen maa-alue Kulosaaresta Herttoniemen valtatien tontilta n:o 11 2 000 mk:n vuosivuokrasta mm. ehdoin, että kioskin omistusoikeus siirtyy kaupungille tammikuun 1 p:stä 1946 alkaen ilman eri korvausta, mutta että kioskin kunnossapitovelvollisuus kuuluu vielä v. 1946 vuokraajalle [2]); kauppias A. Karlssonille n. 25 m²:n suuruinen maa-alue raitiotien päätepysäkin kohdalta Haagasta huhtikuun 16 p:n ja lokakuun 15 p:n 1946 väliseksi ajaksi 1 200 mk:n vuokrasta sekä edelleen lokakuun 16 p:stä alkaen vuodeksi eteenpäin 2 400 mk:n vuokrasta, mutta muuten entisin ehdoin [3]); kauppias E. Makkaralle Turun maantien korttelien n:o 75 ja 78 välinen tontti Haagasta v:n 1946 loppuun 8 000 mk:n vuokrasta sekä edelleen v:ksi 1947 entisin vuokraehdoin, kuitenkin niin, että kioski ilman eri korvausta siirtyy kaupungin omaisuudeksi tammikuun 1 p:stä 1947 ja vuokra v:lta 1947 on 20 000 mk [4]); sekä kauppias E. Lagerwallille n. 20 m²:n suuruinen alue raitiotien päätepysäkin kohdalta Saunalahdentien varrelta Munkkiniemestä edelleen joulukuun 31 p:ään 1946 1 500 mk:n vuokrasta ja tammikuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 1947 2 400 mk:n vuosivuokrasta, mutta muuten entisin ehdoin [5]).

Herttoniemen valtatien ja Brändöntien risteyksessä olevaan virvoitusjuomakioskiin päätettiin [6]) asentaa vesijohto.

Varastosuojien ym. -tilojen vuokraaminen. Vuoden kuluessa tehtiin joukko päätöksiä [7]), jotka koskivat pienehköjen varastosuojien ym. -tilojen vuokrauksia mm. puhtaanapitolaitoksen sekä vesijohto- ja sähkölaitoksen käyttöön.

Perunakellarin vuokraaminen Kumpulasta. Talo-osasto oikeutettiin [8]) vuokraamaan Helsingin säilyke oy:lle Kumpulassa oleva perunakellari toukokuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n 1946 väliseksi ajaksi 2 000 mk:n kuukausivuokrasta samoilla ehdoilla kuin edellisinäkin kesinä.

Kauppahallit. Vuoden kuluessa vuokrattiin huutokaupalla 3 Kauppatorin kauppahallin myymälää yhteensä 4 950 mk:n kuukausivuokrasta [9]), 4 Hakaniementorin kauppahallin myymälää yhteensä 8 350 mk:n kuukausivuokrasta [10]), 5 Hietalahdentorin kauppahallin myymälää yhteensä 1 900 mk:n kuukausivuokrasta [11]) sekä 1 Kasarmitorin kauppahallin myymälä 900 mk:n kuukausivuokrasta [12]).

Päätettiin [13]) hyväksyä eräitä Hakaniementorin kauppahallin myymälöitä koskevia vuokraoikeuden siirtoja.

Kauppatorin kauppahalli päätettiin [14]) pitää suljettuna elokuun 19 p:nä ns. rottasodan vuoksi ja velvoittaa kauppiaat tällöin puhdistamaan myymälänsä perusteellisesti.

Hakaniementorin kauppahallin väestönsuoja päätettiin [15]) purkaa ja rakentaa sen tilalle entisten piirustusten mukaisesti 27 komeroa käsittävä varastokellari.

Torikauppa. Päätettiin [16]) suorittaa eräitä muutoksia Kauppatorin myyntipaikkojen järjestelyssä. Korttelissa IX olevilta vuokraajilta päätettiin [17]) vaatia huoltolautakunnan varattomuustodistus ja sokeita varten varattuja myyntipaikkoja päätettiin [18]) vuokrata vain Helsingissä köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeuden omaaville henkilöille.

Kukanmyyntipaikat. Pidetyssä kukanmyyntipaikkojen huutokaupassa vuokrattiin [19]) kaikki 16 tarjolla ollutta myyntipaikkaa yhteensä 1 090 600 mk:sta, kuitenkin ehdoin, että

---

[1]) Kiint. lautak. 25 p. helmik. 214 §, 26 p. maalisk. 363 § ja 1 p. huhtik. 400 §. — [2]) S:n 18 p. helmik. 180 §. — [3]) S:n 26 p. maalisk. 362 § ja 28 p. lokak. 1 267 §. — [4]) S:n 1 p. huhtik. 390 §, 15 p. huhtik. 476 § ja 16 p. jouluk. 1 496 §. — [5]) S:n 8 p. huhtik. 446 § ja 28 p. lokak. 1 268 §. — [6]) S:n 29 p. huhtik. 529 §. — [7]) S:n 21 p. tammik. 76 §, 5 p. helmik. 135, 136 ja 137 §, 16 p. syysk. 1 057 § ja 7 p. lokak. 1 147 ja 1 148 §. — [8]) S:n 26 p. maalisk. 359 §. — [9]) S:n 8 p. heinäk. 836 § ja taloj. 7 p. maalisk. 8 § ja 28 p. kesäk. 22 §. — [10]) Taloj. 7 p. maalisk. 9 ja 13 § ja 28 p. kesäk. 23 §. — [11]) Kiint. lautak. 3 p. kesäk. 706 § ja taloj. 7 p. maalisk. 10 §, 28 p. kesäk. 24 § ja 20 p. jouluk. 30 §. — [12]) Kiint. lautak. 8 p. heinäk. 839 §. — [13]) S:n 18 p. helmik. 183 § ja 9 p. jouluk. 1 459 §. — [14]) S:n 12 p. elok. 917 §. — [15]) S:n 18 p. helmik. 182 §. — [16]) S:n 18 p. helmik. 181 § ja 9 p. jouluk. 1 454 §. — [17]) S:n 23 p. syysk. 1 099 §. — [18]) S:n 4 p. marrask. 1 294 §. — [19]) S:n 25 p. helmik. 213 §, 11 p. maalisk. 303 § ja 6 p. toukok. 559 §.

vuokraajien mahdollisesti maksamatta olevat verot ja maksut on suoritettava ennen myyntipaikkojen heille luovuttamista.

Kiinteä kukanmyyntipaikka päätettiin [1]) vuokrata rouva E. I. Laineelle Fredrikin- ja Punavuorenkadun kulmasta 1 500 mk:n vuokrasta tavanmukaisin vuokraehdoin ja rouva H. M. Aaltoselle Mikon- ja Pohj. Esplanaadikadun kulmasta 150 100 mk:n vuokrasta.

Talo-osasto oikeutettiin [2]) vaihtamaan kukkakauppias E. E. Saarisalolle Kampintorilta vuokratun kukanmyyntipaikan Kammion- ja Topeliuksenkadun kulmaan järjestettävään myyntipaikkaan. Vuokraehdot olivat entiset ja vuokra 5 000 mk.

Lapinlahdenkadun varrella olevan kuuden ja Hietaniemen kappelia vastapäätä olevan kahden kukan- ja seppeleenmyyntipaikan vuokrat päätettiin [3]) korottaa 900 mk:ksi kuukaudessa huhtikuun 1 p:stä 1946 lukien.

Kukanmyyntipaikoilla sallittiin harjoittaa [4]) kukkien myyntiä vapunaattona klo 24:ään ja vappuaamuna klo 6:sta alkaen.

Tekokukkien myynti. Päätettiin [5]) sallia tekokukkien myynti palmusunnuntain aattona ja palmusunnuntaina sekä samoin vapunaattona ja vapunpäivänä määrätyissä kukanmyyntipaikoissa 100 mk:n päivävuokrasta kultakin päivältä.

Valokuvauspaikat. Valokuvauspaikkojen huutokaupassa vuokrattiin [6]) kaikki 7 tarjolla ollutta valokuvauspaikkaa yhteensä 57 900 mk:sta, kuitenkin ehdoin, että vuokraajien mahdollisesti maksamatta olevat verot ja maksut on suoritettava ennen valokuvauspaikkojen heille luovuttamista.

Talo-osasto oikeutettiin [7]) vuokraamaan herra V. Törröselle valokuvauspaikka Alppilasta tavanmukaisin vuokraehdoin 5 000 mk:n vuokrasta.

Sanomalehtien myyntipaikat. Päätettiin [8]) oikeuttaa Pikatoimisto Mars huolehtimaan v:n 1946 aikana entiseen tapaansa sanomalehtien katumyynnistä. Myyntipaikkojen lukumäärä vahvistettiin 123:ksi.

Joulukuusien ja -koristeiden myyntipaikat määrättiin [9]). Yksinmyyntipaikoista päätettiin veloittaa 400 mk ja yleisistä myyntipaikoista 200 mk vuorokaudelta. Joulukuusenjalkojen myyntipaikoista päätettiin veloittaa 175 mk koko myyntikaudelta.

Kiinteitä kukanmyyntipaikkoja päätettiin [10]) vuokrata joulupöytäkoristeiden myyntiä varten joulukuun 15 ja 24 p:n väliseksi ajaksi.

Kengänkiilloituspaikat v:ksi 1946 määrättiin [11]). Linja-autoasemalle päätettiin vahvistaa kaksi kengänkiilloituspaikkaa.

Ulkomainonta. Päätettiin [12]) vuokrata Oy. Suomen ulkomainonta—Finlands utereklam ab. nimiselle yhtiölle oikeus asentaa vuokrasopimuksessa lähemmin määrätyin ehdoin ja lähemmin määrätyille paikoille mainospylväitä ja -tauluja ulkomainontaa varten.

Lupa mainosjulisteiden asettamiseen myönnettiin muutamissa tapauksissa [13]).

Kesämajojen pystyttäminen Lauttasaareen. Helsingin poliisien yhdistyksen sallittiin [14]) edelleenkin pystyttää kevytrakenteisia kesämajoja Lauttasaaresta vuokraamalleen ns. Åbergin huvilan alueelle 30 mk:n maksusta majalta kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä 1946 lukien.

Normaalikellot. Päätettiin [15]) hyväksyä Normaaliaika oy:n ja Oy. L. M. Ericsson ab:n kanssa tehdyt normaalikellojen hoitoa koskevat sopimukset irtisanotuiksi sekä korvata Oy. L. M. Ericsson ab:lle kellojen hoidosta v. 1945 aiheutunut tappio, 9 187 mk, lautakunnan määrärahasta Normaalikellojen kunnossapito. Talo-osasto oikeutettiin tekemään uudet sopimukset, jotka koskivat Suurkirkon ja Pakkahuoneen kellojen hoitoa.

Helsingin puhelinyhdistys oikeutettiin [16]) asentamaan ja jatkuvasti huoltamaan 15 ulkonormaaliaikakelloa ja 5 sisäkelloa. Kellojen paikat vahvistettiin.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Hyväksyttiin piirustukset mm. ulkoilmakahvilarakennusta varten soutustadionille [17]) sekä muutospiirustukset korttelin n:o 14 Vironkadun tontille

---

[1]) Kiint. lautak. 1 p. huhtik. 391 §, 8 p. huhtik. 445 § ja 15 p. huhtik. 477 §. — [2]) S:n 13 p. toukok. 593 §. — [3]) S:n 4 p. maalisk. 261 §. — [4]) S:n 29 p. huhtik. 528 §. — [5]) S:n 1 p. huhtik. 392 §. — [6]) S:n 25 p. helmik. 215 § ja 11 p. maalisk. 304 §. — [7]) S:n 27 p. toukok. 675 §. — [8]) S:n 26 p. maalisk. 364 §. — [9]) S:n 25 p. marrask. 1 420 §. — [10]) S:n 9 p. jouluk. 1 455 §. — [11]) S:n 26 p. maalisk. 365 §. — [12]) S:n 26 p. elok. 964 §, 9 p. jouluk. 1 458 § ja 23 p. jouluk. 1 523 §. — [13]) S:n 7 p. lokak. 1 151 ja 1 152 §, 14 p. lokak. 1 186 §, 21 p. lokak. 1 226 §, 11 p. marrask. 1 346 §, 9 p. jouluk. 1 452 §, 23 p. jouluk. 1 528 § ja 30 p. jouluk. 1 541 §. — [14]) S:n 11 p. maalisk. 301 §. — [15]) S:n 14 p. tammik. 43 §. — [16]) S:n 20 p. toukok. 635 §. — [17]) S:n 8 p. huhtik. 442 §.

n:o 2 [1]), saunarakennusta varten Malmin kaatopaikka-alueelle [2]) sekä tehdas- ja varastorakennusta varten kortteliin n:o 178 [3]).

Lupa kotieläinten pitämiseen myönnettiin eräissä tapauksissa [4]).

Vallilan kerhokeskuksen toiminnan tukeminen. Vallilan kerhokeskuksen toiminnan tukemiseksi myönnetyt määrärahat osoitettiin [5]) talousarvion Kiinteistöjen pääluokan taloosasto luvun tililtä Kasvatustoiminta.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: kalliosuojissa olevia majapaikkoja [6]), ikäkorotuksia, eläkkeitä, palkkauksia ym. [7]), lainoja [8]), sotavahinkoja [9]), kiinteistöjen palovakuutuksia [10]), rakennusten, rakennusjätteiden ym. hävittämistä [11]), Kauppatorilla sijainneen autoaseman uudelleensijoitusta [12]), parakkirakennuksien luovuttamista häädettyjen pienperheiden käyttöön [13]), virkamiesruokalan huoneistokysymystä [14]), sekä lastentarhatalon rakentamista Koskelan puistokylään [15]). Lisäksi kaupunginhallitukselle tehtiin lukuisasti esityksiä, jotka koskivat määrärahojen myöntämistä erilaisia muutos- ja korjaustöitä sekä vuokria ja vuokrankorotuksia varten.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: huoneistoym. tilojen osoittamista erinäisten kaupungin laitosten käyttöön [16]), kalliosuojien käyttöä ja hoitoa [17]) määrärahoja avustuksia ja korjaus- ja muutostöitä varten [18]), parannuksia henkilövuokra-autoasemilla [19]), Malmin kaatopaikalle johtavan rautatieraiteen käyttöoikeutta [20]), tenniskentän rakentamista Stansvikin kartanon alueelle [21]), Lapinlahdenkadun 27:n talon ja tontin ostoa kaupungille [22]), kaupungin Oulunkylässä olevien kunnalliskotirakennusten käyttöä tilapäismajoitukseen [23]), sotavahinkojen korvausta [24]), sekä talon rakentamista Vallilan poliisivartiopiirin tarvetta varten [25]).

8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Kaupungingeodeetin antama toimintakertomus v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston henkilökunnan muodostivat kaupungingeodeetti, apulaisgeodeetti, 5 insinööriä, 8 mittausteknikkoa, joista kahden virka oli avoinna, tilapäinen mittausteknikko, kiinteistöluettelon hoitaja, laskija, 4 kartoittajaa, arkistonhoitaja, toimistoapulainen, 2 piirtäjää, 7 tilapäistä piirtäjää ja vahtimestari.

Tontinmittaajan ja tonttikirjanpitäjän tehtävistä mainittakoon seuraavat työt ja toimitukset: 33 tontinmittausta, 92 kivijalantarkastusta, 7 tontin rajojen tarkastusta, 26 muuta toimitusta, 15 laadittua tonttijakokarttaa, 124 tonttikartan ja mittakirjan jäljennöstä, josta kaupunkia varten 3 ja yksityisiä varten 121, 2 muuta todistusta ja otetta kaupunkia varten ja 975 yksityisiä varten sekä 55 kirjelmää maistraatille ym.

Muista osaston tehtävistä mainittakoon seuraavat: karttajäljennöksiä annettiin 317, josta kaupungille 114, vuokratontteja paalutettiin 755, asemakaavan- tai rakennussuunnitelmanmukaisia korttelipaalutuksia suoritettiin 56, rakennusalan paalutuksia 82, katu-

---

[1]) Kiint. lautak. 18 p. helmik. 177 §. — [2]) S:n 1 p. huhtik. 395 §. — [3]) S:n 21 p. lokak. 1 230 § ja taloj. 28 p. kesäk. 16 §. — [4]) Kiint. lautak. 27 p. toukok. 678 §, 17 p. kesäk. 772 §, 23 p. syysk. 1 092 § ja 30 p. syysk. 1 121 §. — [5]) Taloj. 7 p. maalisk. 3 ja 5 §, 28 p. kesäk. 17 ja 19 § ja 20 p. jouluk. 27 ja 28 §. — [6]) Kiint. lautak. 14 p. tammik. 45 §, 26 p. maalisk. 356 §, 20 p. toukok. 636 § ja 8 p. heinäk. 835 §. — [7]) S:n 4 p. maalisk. 254 §, 26 p. maalisk. 357 ja 366 §, 13 p. toukok. 591 §, 27 p. toukok. 668 ja 669 § ja 9 p. syysk. 1 024 §. — [8]) S:n 11 p. maalisk. 295 §, 26 p. maalisk. 354 § ja 11 p. marrask. 1 338 §. — [9]) S:n 11 p. maalisk. 297 §, 1 p. huhtik. 396 §, 15 p. huhtik. 475 §, 29 p. huhtik. 524 §, 27 p. toukok. 670 §, 3 p. kesäk. 701 § ja 22 p. heinäk. 876 §. — [10]) S:n 26 p. maalisk. 361 §, 3 p. kesäk. 699 §, 8 p. heinäk. 832 §, 2 p. syysk. 1 000 §, 4 p. marrask. 1 300 §, 18 p. marrask. 1 385 §, 25 p. marrask. 1 418 § ja 30 p. jouluk. 1 542 §. — [11]) S:n 6 p. toukok. 556 §, 17 p. kesäk. 766 ja 767 §, 26 p. elok. 961 §, 30 p. syysk. 1 125 §, 14 p. lokak. 1 183 ja 1 190 § ja 21 p. lokak. 1 223 §. — [12]) S:n 26 p. elok. 962 §. — [13]) S:n 5 p. syysk. 1 002 §. — [14]) S:n 9 p. syysk. 1 032 §. — [15]) S:n 11 p. marrask. 1 340 §. — [16]) S:n 28 p. tammik. 103 §, 11 p. maalisk. 298 §, 6 p. toukok. 549 ja 557 §, 27 p. toukok. 673 §, 11 p. kesäk. 747 §, 19 p. elok. 940 ja 941 §, 23 p. syysk. 1 091, 1 096 ja 1 097 §, 30 p. syysk. 1 120 § ja 16 p. jouluk. 1 490 §. — [17]) S:n 18 p. helmik. 187 §, 1 p. huhtik. 393 §, 29 p. huhtik. 523 §, 27 p. toukok. 676 § ja 28 p. lokak. 1 259 §. — [18]) S:n 28 p. tammik. 100 §, 11 p. maalisk. 299 ja 305 §, 27 p. toukok. 679 §, 14 p. lokak. 1 182 §, 21 p. lokak. 1 222 § ja 4 p. marrask. 1 301 §. — [19]) S:n 25 p. kesäk. 790 §. — [20]) S:n 16 p. syysk. 1 056 § ja 9 p. jouluk. 1 453 §. — [21]) S:n 23 p. syysk. 1 093 §. — [22]) S:n 20 p. toukok. 628 § ja 14 p. lokak. 1 180 §. — [23]) S:n 14 p. lokak. 1 189 § ja 4 p. marrask. 1 296 §. — [24]) S:n 11 p. marrask. 1 334 §. — [25]) S:n 25 p. marrask. 1 413 §.

jen paalutuksia 11.9 km, 15 paalutusta lohkomistoimituksia varten sekä Pakilan siirtolapuutarhan tieverkoston paalutus ja Koskelan puistokylän loppuosan paalutus. Maaperätutkimuksia suoritettiin 448 pisteellä. Tehtiin uusia kolmiopisteitä 47, rakennettiin torneja 1, pyramiideja 7 ja kattolavoja 22. Kulmamittauksia tehtiin 104 uudella kolmiopisteellä, uusien koordinaattien määräämistä varten 11 vanhalla kolmiopisteellä sekä liitosmittauksia varten 34 vanhalla kolmiopisteellä, monikulmiojonojen liitokset tehtiin 18 kolmiopisteellä, laskettiin kordinaatti 25 uudelle ja 70 vanhalle kolmiopisteelle sekä suunniteltiin uusia kolmiopisteitä 17.

Monikulmiomittauksen yhteydessä rakennettiin uusia pisteitä 542, suoritettiin kulmahavaintoja 661 pistettä, mitattiin monikulmiosivuja 53.7 km, laskettiin väliaikaiset kordinaatit 146 pisteelle sekä lopulliset koordinaatit 821 pisteelle.

Uudismittauksen yhteydessä kartoitettiin 477 ha ja pintavaakitettiin 522 ha.

Tarkkavaakituksella määrättiin korkeudet 30 vaakituskiintopisteelle, mikä vastaa 25.9 km tarkkavaakitusketjua.

Uudismittausten perusteella piirrettiin karttaa 1 : 500 627 ha ja 1 : 2000 476 ha. Piirrettiin ja painettiin karttaa 1 : 4 000 20 karttalehteä, piirrettiin väritysmallit viitenä kappaleena kartalle 1 : 10000 30 karttalehteä varten sekä piirrettiin Laajalahden asutusalueelta korttelikarttoja 99.

Kiinteistöluettelon laatimisen yhteydessä piirrettiin 5 kiinteistöluettelokarttalehteä, täydennettiin aikaisemmin valmistettuja lehtiä, laadittiin 192 rakennusliitekonseptia ja tehtiin tilastoa tonttien pinta-alojen muutoksista.

Kaupungin alueella suoritettuja maanjakotoimituksia, joissa kaupungin edustaja oli saapuvilla, oli yhteensä 19.

Helsingin kaupungin kunnallisten työväenasuntojen kertomus v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Kertomusvuoden 1946 aikana suoritettiin myönnettyjen määrärahojen puitteissa tavanmukaisia rakennusten sisä- ja ulkokorjauksia, joita kuitenkin vaikeutti yhä jatkunut työvoiman ja rakennustarvikkeiden puute. Osa välttämättömiksi havaituista korjauksista, kuten esim. rakennusten vesikattojen uusiminen, jäi tarveaineiden puutteessa suorittamatta, joten katot edelleen vuotivat aiheuttaen harmia talojen asukkaille. Myöskin erinäisten sodanaikaisten pommivaurioiden, kuten seinien ulospullistumisten ja välikattojen seinistä irtaantumisten korjaaminen jäi keskeneräiseksi, mistä johtuivat asukkaiden jatkuvat asuntojen kylmyyttä ja vetoisuutta koskevat valitukset.

Huoneistojen lukumäärään ja vuokriin nähden ei kertomusvuonna tapahtunut muutoksia.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden lukumäärä v:n 1946 päättyessä:

Asuntoryhmä	Huoneistoja	Huoneita
Hietaniemenkatu	68	79
Kirstinkatu	40	44
Somerontie	124	130
Kangasalantie	239	240
Karstulantie	333	500
Sammatintie	48	72
Mäkelänkatu	87	175
Kaikki asunnot	939	1 240

Menot ja tulot. Kertomusvuoden menoarvioon kunnallisia työväenasuntoja varten merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavasta taulukosta:

Menoerä	Määräraha, mk	Kustannukset tilien mukaan, mk
Sääntöpalkkaiset virat	178 296	666 635
Tilapäistä työvoimaa	205 260	211 190

Menoerä	Määräraha, mk	Kustannukset tilien mukaan, mk
Kesälomasijaiset	58 305	34 500
Vuokra	132 200	132 200
Lämpö	117 830	86 552
Valaistus	66 650	63 611
Siivoaminen	9 200	5 896
Vedenkulutus	176 400	303 264
Puhtaanapito	400 000	417 680
Kaluston hankinta	2 400	507
Kaluston kunnossapito	2 500	200
Kasvatustoiminta	20 000	20 000
Korjaukset	800 000	861 564
Leikkikentän ym. rakentaminen Karstulantien varrelle	160 000	—
Yhteensä [1]	2 329 041	2 803 799

Eri asuntoryhmien kesken kustannukset jakaantuivat seuraavasti:

Asuntoryhmä	Mk	Asuntoryhmä	Mk
Hietaniemenkatu	389 714	Sammatintie	174 502
Kirstinkatu	208 137	Kangasalantie 11, isännöitsijän huoneisto	40 600
Somerontie	235 389	Yhteensä	2 599 248
Kangasalantie	401 619	Kerhotoiminta	204 551
Karstulantie	694 902	Kaikkiaan	2 803 799
Mäkelänkatu	454 385		

Vuokrasaatavia oli edellisestä vuodesta siirretty jääminä 96 991: 75 mk. Kertomusvuoden vuokratulo arvioitiin talousarviossa 3 732 768 mk:ksi. Vapaina olleista huoneistoista aiheutui tappiota 163: 50 mk. V:een 1947 siirtyi vuokrasaatavia jääminä 91 792: 25 mk ja poistettiin 3 247 mk. Nettovuokratulot olivat 3 918 580 mk, josta tuloja asuinhuoneistoista 3 888 908 mk, kerhohuoneistosta 7 000 mk ja isännöitsijän maksama tilitysvuokra 22 673 mk.

[1]) Määrä osoittaa vuosikuluja, lukuunottamatta rakennusten ulkokorjauksia, jotka esiintyvät rakennustoimiston menoarviossa. Määrään ei myöskään sisälly rakennuksiin kiinnitetyn pääoman korkoja ja kuoletuksia.

4. Tilastotoimisto

Tilastotoimiston toimintakertomus v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Toimiston henkilökunta. Kaupunginhallituksen kehoitettua kaupungin lauta- ja johtokuntia ottamaan harkittavakseen olivatko tilapäisen työvoiman tililtä kolme vuotta kauemmin palkattujen viranhaltijain hoitamat virat pysyvän tarpeen vaatimat sekä asian niin ollen tekemään kaupunginhallitukselle esityksen niiden muuttamisesta sääntöpalkkaisiksi, tilastotoimisto ehdotti, että yksi ylimääräinen toimistoapulaisenvirka muutettaisiin sääntöpalkkaiseksi ja sijoitettaisiin 41 palkkaluokkaan. Kaupunginvaltuusto teki sittemmin sen mukaisen päätöksen.

Kun kaupungin historian kirjoittaminen jälleen oli tullut ajankohtaiseksi, toimisto katsoi, että sodan syttyessä keskeytyneitä töitä kaupungin historiaa valaisevan ja varsinkin sen demograafisia oloja kuvaavan tilaston aikaansaamiseksi olisi jatkettava. Toimisto ehdotti sen vuoksi, että apulaisaktuaari K.-E. Forsberg määrättäisiin ylimääräiseksi aktuaariksi lokakuun 1 p:stä 1946 enintään v:n 1947 loppuun. Tähän ehdotukseen kaupunginhallitus suostui. Toimisto julisti apulaisaktuaarinviran sijaisuuden haettavaksi, mutta koska päteviä hakijoita ei ilmaantunut, virka jäi tällöin ilman hoitajaa apulaisaktuaari Forsbergin edelleen hoitaessa myös sen haltijalle kuuluvat tehtävät, jolloin hän ei voinut kokonaan antautua uusiin tehtäviinsä.

Satamalaitoksen tavaranmerkitsijä K. Hj. Tuominen, joka v:n 1945 alusta lukien oli siirretty tilastotoimistoon, koska hän ei sodassa saamansa jalkavamman takia voinut hoitaa entisiä tehtäviään, ja määrätty toimiston tilapäiseksi apulaisvahtimestariksi, jonka palkka edelleen suoritettiin satamalaitoksen varoista, siirrettiin maaliskuun 1 p:stä tilastotoimiston palkattavaksi ylimääräiseksi apulaisvahtimestariksi. Toimiston sittemmin tekemän ehdotuksen viran muuttamisesta sääntöpalkkaiseksi kaupunginhallitus epäsi.

Kaupunginvaltuuston päätettyä, että toinen toimiston kahdesta ylimääräisestä toimistoapulaisenvirasta oli muutettava sääntöpalkkaiseksi, kaupunginhallitus oikeutti toimiston merkitsemään v:n 1947 talousarvioehdotukseensa varat uuden tilapäisen toimistoapulaisen palkkaamista varten.

Kaupunginhallituksen kehoitettua kaupungin viranomaisia lähettämään sille ehdotukset viranhaltijain palkkauksessa ilmenneiden epäkohtien poistamisesta tilastotoimisto ehdotti, että apulaisaktuaarien virat siirrettäisiin 31 palkkaluokasta 26 palkkaluokkaan, että kirjaston- ja arkistonhoitajan virka siirrettäisiin 33 palkkaluokasta samoin 26 palkkaluokkaan ja että yksi toimistoapulaisenvirka siirrettäisiin 39 palkkaluokasta 37 palkkaluokkaan. Asiaa ei kuitenkaan ratkaistu vuoden varrella.

Kertomusvuoden aikana kuolivat toimistoapulaiset E. M. J. Mielonen ja T. I. H. Jauhiainen, edellinen elokuun 11 p:nä ja jälkimmäinen elokuun 27 p:nä. Eron saivat toimistoapulaiset B. O. W. Koskio huhtikuun 1 p:stä ja B. M. Kurtén joulukuun 16 p:stä lukien.

Kahteen avoimeksi tulleeseen 39 palkkaluokan toimistoapulaisenvirkaan valittiin 41 palkkaluokan toimistoapulainen T. M. Heimo kesäkuun 1 p:stä ja rouva A. V. Jäppinen kesäkuun 25 p:stä lukien sekä edellisen tilalle ylimääräinen toimistoapulainen G. L. Holmqvist kesäkuun 1 p:stä lukien. Sittemmin valittiin kolmeen avoimeksi tulleeseen ja yhteen seuraavan vuoden alusta perustettuun toimistoapulaisenvirkaan seuraavat henkilöt: 39 palkkaluokan virkoihin neidit S. M. Asteljoki ja A. Railio sekä 41 palkkaluokan virkoihin rouva K. Bergh ja neiti A. Salola, joista viimeksi mainittu kuitenkin sittemmin kieltäytyi vastaanottamasta tointa.

Ylimääräisinä toimistoapulaisina toimivat vuoden aikana seuraavat henkilöt: neiti

G. L. Holmqvist kesäkuun 1 p:ään, jolloin siirtyi sääntöpalkkaiseen virkaan, neiti A. R. Modig helmikuun 1 p:stä lukien ja rouva K. Holmberg toukokuun 1 p:stä lukien, hoitaen kuitenkin enimmäkseen sääntöpalkkaisten virkojen sijaisuuksia. Kuukausipalkalla laskua vastaan olivat eri aikoina mm. neidit A. Metsäaho, K. Palomäki ja W. Thesleff sekä rouva E. Wallinmaa.

Avoinna olevia toimistoapulaisenvirkoja hoitivat: 39 palkkaluokan virkoja ylimääräinen toimistoapulainen B. M. Kurtén tammi- ja helmikuussa sekä toimistoapulainen T. M. Heimo maalis-toukokuun aikana, sijaisenaan rouva E. Wallinmaa; toimistoapulainen S. S. Rainio huhtikuun 1 p:n ja kesäkuun 24 p:n välisenä aikana, sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen A. Modig ja entinen toimistoapulainen B. O. W. Koskio elokuun 16 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana; sekä 41 palkkaluokan virkoja: ylimääräinen toimistoapulainen G. L. Holmqvist tammikuussa ja ylimääräinen toimistoapulainen A. Modig syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana.

Sairaslomaa nauttivat: aktuaari J. R. Torppa joulukuun 22 p:stä 28 p:ään ilman sijaista; toimistoapulaiset E. H. E. Särkisilta marraskuun 14 p:stä joulukuun 13 p:ään sijaisenaan toimistoapulainen H. M. Suolahti, jonka virkaa hoiti toimistoapulainen L. E. Ruotsalainen sekä tämän virkaa toimistoapulainen M. S. Bruun; toimistoapulainen G. Fontell helmikuun 15 p:stä maaliskuun 21 p:ään, sijaisenaan toimistoapulainen M. S. Bruun, jonka virkaa hoiti ylimääräinen toimistoapulainen A. Modig; toimistoapulainen E. M. N. Inberg tammikuun 16 p:stä 23 p:ään ilman sijaista; toimistoapulainen B. O. W. Koskio helmikuussa samoin ilman sijaista; toimistoapulainen A.-M. Erwe tammikuun 15 p:stä 24 p:ään ilman sijaista; toimistoapulainen L. O. Arjomaa heinäkuun 11 p:stä elokuun 10 p:ään ilman sijaista; toimistoapulainen A. D. Grönroos tammikuun 18 p:stä maaliskuun 9 p:ään, sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen G. L. Holmqvist; toimistoapulainen T. I. H. Jauhiainen heinäkuun 17 p:stä lukien kuolemaansa saakka, sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen A. Modig; ylimääräinen toimistoapulainen G. L. Holmqvist lokakuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään, sijaisenaan marras- ja joulukuussa rouva K. Bergh; apulaisvahtimestari O. E. Pettersson syyskuun 19 p:stä lokakuun 3 p:ään sekä ylimääräinen apulaisvahtimestari K. Hj. Tuominen lokakuun 14 p:stä 26 p:ään.

Synnytyslomaa nauttivat aktuaari A. Kytömaa heinäkuun 11 p:stä lokakuun 2 p:ään jolloin hänen virkaansa hoiti aktuaari V. Kuhlefelt sekä tämän virkaa apulaisaktuaari K.-E. Forsberg ja tämän virkaa kirjaston- ja arkistonhoitaja Å. J. Saxén oman virkansa ohella; toimistoapulainen A.-M. Erwe huhtikuun 23 p:stä heinäkuun 15 p:ään, sijaisenaan toimistoapulainen A. D. Grönroos, jonka virkaa hoiti ylimääräinen toimistoapulainen G. L. Holmqvist toukokuun 31 p:ään saakka sekä sen jälkeen rouva E. Wallinmaa; toimistoapulainen L. Arjomaa joulukuun 6 p:stä lukien, sijaisenaan oman virkansa ohella toimistoapulainen A. D. Grönroos; ylimääräinen toimistoapulainen K. Holmberg lokakuun 14 p:stä joulukuun 28 p:ään sijaisenaan rouva E. Wallinmaa.

Toimistoapulainen S. S. Rainio, joka oli valittu virkaansa tammikuun 1 p:stä lukien, sai virkavapautta tammi- ja helmikuun ajaksi, voidakseen hoitaa Oulunkylän kunnan tilinpäätöstöitä; hänen sijaisenaan toimi rouva E. Wallinmaa.

Toimistoapulainen H. H. Sundholm sai oikeuden asua kaupungin ulkopuolella Järvenpäässä v:n 1947 loppuun saakka.

Tilastotoimiston käteiskassan hoitajaksi edesmenneen toimistoapulaisen E. M. J. Mielosen tilalle kaupunginhallitus määräsi toimistoapulaisen A. H. Ikosen, jonka varamieheksi tuli toimistoapulainen S. S. Rainio.

Tukholmassa elokuun 16—17 p:nä pidettyyn pohjoismaiseen tilastokokoukseen osallistui toimistopäällikkö O. Bruun, jolle kaupunginhallitus matka-avustuksena myönsi todellisia matkakustannuksia vastaavan erän sekä kaupungin Tukholman tasaustililtä saadun 30 kruunun vasta-arvon.

Toimiston huoneisto. Huoneenvuokralautakunta päätti tammikuun 7 p:nä, että toimiston huoneistosta kaksi huonetta, niiden välinen pimeä arkistohuone ja eteinen oli luovutettava vuokrattavaksi. Asiasta valitettiin vuokrantarkastuslautakunnalle, joka palautti sen huoneenvuokralautakunnalle, jonka maaliskuun 26 p:nä tekemän päätöksen mukaan tilastotoimisto sai pitää arkistohuoneen hallussaan, ehdolla, että ainoastaan arkistonhoitajalla oli pääsy sinne. Huoneet oli talonomistajan toimesta eristettävä.

Menetettyään täten kaksi, vaikkakin pientä työhuonetta, toimisto katsoi, että eräs sille jäävä suuri huone oli jaettava siten, että siitä ensin erotettaisiin käytävä ja jäljelle

jäävä osa jaettaisiin kahteen huoneeseen. Tätä tarkoittavaan ehdotukseen kaupunginhallitus suostui myöntäen samalla töiden suorittamiseksi 39 000 mk. Toukokuussa uusi järjestely oli valmis. Tilastotoimistolle jäävän huoneiston vuokran määrääminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana tilastotoimisto julkaisi seuraavat 11 teosta:

Toukokuun 27 p:nä Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 35. 1944/45. XVI+485 s.

Kesäkuun 19 » Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 19. 1946. XVI+461 s.

» 19 » Kommunalkalender för Helsingfors stad. 19. 1946. XVI+460 s.

Heinäkuun 19 » Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 55. 1942. Edellinen osa. IV+230 s.

» 23 » Helsingin kaupungin tilasto. I. Terveyden- ja sairaanhoito. 28. 1943. Edellinen osa. IV+141 s.

» 27 » Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 23. 1945. XXXIX +350 s.

» 27 » Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 23. 1945. XXXIX+350 s.

Lokakuun 8 » Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 56. 1943. Edellinen osa. IV+219 s.

Joulukuun 2 » Helsingfors stads statistik. VI. Undervisningsväsen. 14. 1942/43. V+96+28 s.

» 19 » Helsingin kaupungin tilasto. I. Terveyden- ja sairaanhoito. 24—26. 1939—41. Jälkimmäinen osa. IV+60+106 s.

» 19 » Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta 56. 1943. Jälkimmäinen osa. III+297 s.

Kirjapainoissa vallitsevat olot viivästyttivät kertomusvuonna julkaisujen painattamistöitä. Kunnalliskalenteri saatiin tosin kohtuulliseksi katsottavassa ajassa valmiiksi ennen juhannusta, mutta esim. tilastollinen vuosikirja, jonka latomistyöt alkoivat jo kesällä 1945 saatiin julkisuuteen vasta keväällä, ja vaikka seuraavan vuosikerran (1946/47) ensimmäiset käsikirjoitukset lähetettiin painoon kesällä, sujuivat työt painossa niin hitaasti, että sekin vuosikerta tulee ilmestymään myöhäiskeväällä 1947. Kun latomistyöt kestävät lähes 12 kuukautta, on ilmeistä, että aluksi ladotuissa taulukoissa olevat tiedot julkaisun ilmestyessä jo ovat vanhentuneet. Jos kerran ladottua taulukkoa täydennettäisiin sen mukaan kuin uusia tietoja saadaan, vuosikirjaa ei koskaan saataisi valmiiksi.

Muuttaen v. 1933 tekemäänsä päätöstä kaupunginhallitus päätti, että tilastotoimiston on laadittava kunnallista asetuskokoelmaa varten tarvittavat ruotsinkieliset tekstit ja esitettävä ne asianomaisten laitosten viranhaltijain hyväksyttäviksi, kuitenkin siten, että yleisön tietoon saatettavien säännösten ja määräysten ruotsintamisesta on asianomaisen laitoksen pidettävä huolta. Näin ollen tilastotoimiston tulee vastedes vastata miltei kaikkien asetuskokoelmaan otettavien kaupunginhallituksen ja kunnallisten lautakuntien päätösten ruotsinkielisestä tekstistä.

Eripainoksia otettiin seuraavista asetuskokoelmassa julkaistuista asetuksista: Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksestä 2 750+1 000 kpl, kuorma-ajuritaksasta 900 kpl, pika-ajuritaksasta 200 kpl, rakennusjärjestyksestä Oulunkylän ja Pakilan rakennussuunnitelmalla järjestetyille alueille 250 kpl, rakennusjärjestyksestä Pukinmäen rakennussuunnitelmalla järjestetylle alueelle 200 kpl, muutoksista taksaan Helsingin kaupungin kunnallissairaaloissa suoritettavista hoitomaksuista 500 kpl, sekä paloturvallisuusmääräyksistä Helsingin kaupungissa olevia autosuojia varten 500 kpl. Uusia painoksia otettiin seuraavista asetuksista: Kaupungin viranhaltijain eläkesäännöstä 1 000 kpl, kaupungin työntekijäin eläkesäännöstä 2 000 kpl sekä kaupungin virkasäännöstä 1 500 kpl.

Kauppatilaston supistaminen. Kaupunginhallitus asetti komitean harkitsemaan mahdollisuuksia aikaansaada säästöä kaupungin painatus- ja monistustöissä ja valitsi mm. tilastotoimiston toimistopäällikön sen jäseneksi. Komitea mm. tarkasti kaupungin julkaisuja ja katsoi [1]) tällöin, ettei tilastotoimiston toimittamia julkaisuja yleensä voitu supistaa. Poikkeuksen muodosti kuitenkin Ulkomaan kauppa ja merenkulku niminen sarja-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 16.

teos, jossa tuontia ja vientiä koskevissa päätaulukoissa annettiin tietoja kustakin virallisen kauppatilaston nimikkeestä erikseen. Koska virallinen nimikkeistö oli paisunut kovin pitkäksi ja lisäksi voitiin olla sitä mieltä, ettei ollut välttämätöntä julkaista näin yksityiskohtaisesti eriteltyä paikallista tilastoa, komitea katsoi, että kyseisiä päätaulukkoja voitiin lyhentää siten, että esim. vain tavararyhmiä koskevat numerot painettaisiin. Siihen nähden, että kaupunki v. 1941 Helsingin kauppavaltuutettujen toivomuksesta otti tämän julkaisun haltuunsa, jotta tullitariffin mukainen eritelty tilasto kaupungin kauppavaihdosta voitaisiin edelleen julkaista, koska tehtävä oli käynyt Helsingin kauppaseuralle ylivoimaiseksi, komitea kuitenkin ehdotti, että olisi tiedusteltava Helsingin kauppakamarin mielipidettä asiasta ennenkuin lopullinen päätös tehtiin. Kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyi kaupunginhallituksen ehdottaman ponnen, jonka mukaan ulkomaan kauppaa ja merenkulkua koskevassa julkaisussa oli tehtävä komitean ehdottamat supistukset, kuitenkin sen jälkeen kun Helsingin kauppakamari oli antanut lausuntonsa ehdotuksesta. Lausuntoa ei vuoden aikana saatu.

Tietojen ja selvitysten antaminen viranomaisille ja yksityisille. Kuten aikaisempinakin vuosina tilastotoimisto sai kuukausittain sosiaaliministeriön sosiaaliselta tutkimustoimistolta tietoja elintarvikkeiden hinnoista ja elinkustannusindeksistä, joista lähetettiin jäljennökset niitä haluaville kunnallisille elimille. Tilastoa laivaliikenteestä laadittiin kuukausittain käyttämällä satamaliikennetoimiston päiväkirjoja ja tiedot lähetettiin satamaviranomaisille sekä Brysselissä olevalle Institut international de Commerce nimiselle laitokselle. Huolto- ja lastensuojelulautakunnille lähetettiin niiden vuosikertomuksia varten tarvittavat, huolto- ja lastensuojeluvirastoissa täytetyistä avustettujen henkilökorteista saadut tilastotiedot yhteiskunnallista huoltoa v. 1945 saaneista henkilöistä ja lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisista lapsista sekä irtolaisista ja alkoholisteista. Samalle toimistolle lähetettiin neljännesvuosittain tietoja rakennustoiminnasta kaupungissa sekä v:lta 1945 myös vastaavat tiedot niistä kaupungin ulkopuolella olevista alueista, jotka olivat kaupungin rakennustarkastajan valvonnan alaisina. Kansakoulujen tarkastajille annettiin toimiston keräämiä kansakouluoppilaita koskevia tilastotietoja kouluhallitukselle ja tilastolliselle päätoimistolle lähetettäviksi. Uudenmaan lääninhallitukselle toimitettiin eräitä sen vuosikertomusta varten tarvittavia tilastotaulukkoja, Vakuutusyhtiö Pohjolalle tietoja tapaturman varalta vakuutettujen työntekijäin lukumäärästä ja heidän työansioistaan sekä Tukholman kaupungin tilastokonttorille Helsinkiä koskevat tiedot Pohjoismaiden suurkaupunkien yhteistä, näiden tilastollisissa vuosikirjoissa julkaistavaa tilastoa varten. Tilastolliselle päätoimistolle lähetettiin tavanmukainen kaupungin raha-asioita v. 1945 koskeva tilasto sekä lisäksi alueliitoksen johdosta lakkautettujen Oulunkylän, Kulosaaren ja Haagan raha-asioita samana vuonna koskevat tilastot, joista Kulosaarta koskeva tilasto laadittiin toimiston toimesta, kun sitä vastoin Oulunkylän ja Haagan tilastot laadittiin näiden kuntien tilinpäätösten yhteydessä samoinkuin Huopalahden kunnan suoraan päätoimistoon lähetetty finanssitilastokin. Edelleen lähetettiin tilastolliselle päätoimistolle tilastotoimiston keräämät tilastotiedot yleishyödyllisistä rahastoista v. 1945. Valtiokalenterin toimitukselle lähetettiin luettelo siihen otettavista kaupungin virastoista ja niiden viranhaltijoista.

Kaupunginkanslian kehoituksesta tilastotoimisto laati laskelmat, jotka osoittivat eräiden sekä Helsingin että muutamien maaseutukaupunkien viranhaltijain reaalipalkkojen kehityksen v:n 1931 jälkeen sekä näiden viranhaltijoiden palkkatuloistaan suoritettavat tuloverot valtiolle ja kunnalle.

Mikkelin kaupunginhallitus oli tiedustellut miten v. 1842 vahvistetun tonttiäyritaksan arvoja voitaisiin muuntaa nykyajan markka-arvoiksi. Tilastotoimisto selitti vastauksessaan missä määrin Suomen rahan arvo ajanjaksona 1842—1946 oli muuttunut ja miten voitiin laskea se markkamäärä, joka vastaisi v:n 1842 hintatasoa.

Tampereen kaupunginaktuaarille lähetettiin hänen pyytämänsä tiedot kaupungin muuttotilastoa laadittaessa noudatetusta menetelmästä.

Edelleen lähetettiin valtion teknilliselle keskuskirjastokomitealle tietoja toimiston kirjastosta, Etelä-Afrikassa sijaitsevalle Johannesburgin kaupungille tietoja kaupungin yhteiskunnallisen huollon järjestelystä sekä lukuisille virastoille, laitoksille ja yksityisille henkilöille niiden pyytämiä tilastotietoja ja selvityksiä.

Huoneenvuokralautakuntien tilasto. Alueliitoksen jälkeen kaupunki oli jaettu neljään huoneenvuokralautakuntapiiriin, josta kustakin laadittiin erillinen tilasto. Tällöin toi-

sesta piiristä toiseen muuttava tuli tilastossa esiintymään kaupunkiin tulokkaana, vaikka oli kysymys vain kaupungin sisäisestä muuttoliikkeestä. Tämän epäkohdan poistamiseksi tilastotoimisto ehdotti, että asumisluvan saaneet tilastoa laadittaessa jaettaisiin toisessa Helsingin piirissä asuviin ja muualta tulleihin. Samalla toimisto huomautti, että opiskelijat saivat asumisluvan ainoastaan määräajaksi, joten heidän tuli hankkia uusi asumislupa kunkin lukukauden alussa. Tilasto kaupungissa asumisluvan saaneista tuli tällöin harhaanjohtavaksi eikä osoittanut kaupunkiin muuttaneiden todellista lukua. Vaikka tilastossa oli tietoja asumisluvan saaneiden opiskelijain luvusta, joten se voitiin vähentää muuttaneiden kokonaisluvusta ja koska uusittuja asumislupia annettiin muillekin henkilöille kuin opiskelijoille, toimisto ehdotti, että asumisluvat jaettaisiin uusiin ja uusittuihin.

Liitosalueen väestötilasto. Helsingin väestöä koskevat tiedot perustuvat papiston ja siviilirekisterinhoitajan tilastoon kirkonkirjoissa ja siviilirekisterissä v:n 1940 lopussa olleista henkilöistä sekä seuraavien vuosien tietoihin syntyneistä kuolleista ja muuttaneista. Näiden tietojen avulla on mm. voitu laskea väestön ikäryhmitys kunakin vuonna. Alueliitoksen kautta kaupunkiin liitetyllä alueella asuvat henkilöt tulivat kaupungin asukkaiksi. Jotta kaupungin väestötilastoa voitaisiin jatkuvasti hoitaa entiseen tapaan, oli välttämätöntä hankkia tietoja liitosalueen väestön suuruudesta ja ikäryhmityksestä v:n 1945 päättyessä. Toimisto saikin nämä tiedot Oulunkylän, Huopalahden ja Kulosaaren seurakuntien papistolta ja vastaavien alueiden siviilirekisterien hoitajilta; nämä seurakuntien alueet joutuivat kokonaan kaupungin rajojen sisäpuolelle. Helsingin maaseurakunnan alue sitä vastoin jaettiin alueliitoksen kautta kahteen osaan, joilla oli yhteiset kirkonkirjat. Seurakunnan kirkkoherra rovasti O. Weckström laati kuitenkin omaamiensa tietojen nojalla luettelon kaupunkiin siirretyllä seurakunnan alueella asuvista henkilöistä ja lupasi myös seuraavilta vuosilta antaa tiedot syntyneistä, kuolleista ja muuttaneista erikseen kaupunkiin ja maalaiskuntaan kuuluvilta seurakunnan osilta sekä vielä ilmoittaa muutot toisesta osasta toiseen mikäli tietoja niistä saadaan. Täten kaupungin väestötilasto voidaan ulottaa koko uuden kaupunkialueen käsittäväksi. V. 1951, jolloin kirkonkirjat tavanmukaisessa järjestyksessä on uusittava, on ne asetusten mukaisesti kirjoitettava erikseen kaupungin ja maalaiskunnan osalta, jolloin taasen saadaan luotettava perusta väestötiedoille.

Verotilasto. V. 1945 oli v:n 1943 tuloista valtion tulo- ja omaisuusverotuksessa verotetuista siirretty tietoja reikäkortteihin, jotka tehdyn sopimuksen mukaan oli lähetetty tilastolliseen päätoimistoon käsiteltäviksi. Siellä vallinneen työruuhkan vuoksi työtaulukot saatiin valmiiksi vasta kesäkuussa, joten varsinaiset julkaistaviksi tarkoitetut taulukot voitiin laatia vasta syksyllä. Ne julkaistaan v. 1947 ilmestyvässä v:n 1946/47 tilastollisessa vuosikirjassa.

V:n 1945/46 vaihteessa ryhdyttiin laatimaan tilastoa v:n 1944 tuloista kunnallisverotuksessa verotetuista, jolloin myös laadittiin vastaava tilasto liitosalueen kuntien kunnallisverotuksesta. Työ kesti miltei koko vuoden; reikäkortit käsiteltiin Oy. Watsonin tilastokoneissa.

Syksyllä sovittiin tilastollisen päätoimiston kanssa v:n 1945 tuloista valtion verotuksessa verotettuja koskevasta yhteisestä tilastosta. Tällöin katsottiin, että työ vastedes oli suoritettava päätoimiston johdolla ja sen henkilökunnan toimesta. Tilastotoimisto sitoutui maksamaan reikäkorttien lävistäjien palkat enintään 16 kuukauden ajalta; lävistäjäksi siirtyi tällöin päätoimiston palvelukseen rouva E. Wallinmaa. Päätoimiston tulisi kustantaa perforoimistyö mikäli se kesti kauemmin kuin 16 kuukautta sekä huolehtia tarkastuksesta, tabuloinnista ja taulukkojen laatimisesta; tilastotoimistolle oli annettava sen tarvitsemat taulukot. Päätoimisto ryhtyi työhön vuoden lopussa, mutta aikaisempi suunnitelma muuttui sikäli, että ainoastaan määräosa verotetuista oli otettava käsittelyn alaiseksi.

Koska veroluetteloita ei enää käytetty verotusvalmisteluvirastossa eikä niiden tilalle käytäntöön otettuja kortistoja voitu saada tilastotoimistoon reikäkorttien lävistämistä varten, oli lävistämistyöt suoritettava verotusvalmisteluviraston talossa, Pohj. Hesperiankadun varrella olevassa ent. suojeluskuntatalossa. Siellä käytettävissä oleva sähkövoima saatiin kuitenkin vaihtovirtana kun sitä vastoin toimiston lävistyskoneet käyttivät tasavirtaa. Toimiston täytyi sen vuoksi hankkia tasasuuntaaja, joka saatiin 10 187 mk:n hintaan, minkä erän kaupunginhallitus myönsi yleisestä kalustomäärärahasta.

Hedelmällisyystutkimus. Edellisenä vuonna aloitettua ja osaksi virastovaratyöntekijäin avulla suoritettua v:n 1926, 1929 ja 1932 hedelmällisyyttä koskevaa tutkimusta jatkettiin kertomusvuoden aikana toimiston vakinaisella työvoimalla. V:n 1929 ja 1932 tiedot lävistettiin reikäkortteihin ja kaikkien vuosien kortit käsiteltiin Oy. Watsonin (International Business Machines Companyn) tilastokoneissa. Apulaisaktuaari K.-E. Forsberg on tutkimuksen tuloksista kirjoittanut kirjoituksen, joka v. 1947 tullaan painattamaan aikakauskirjassa Ekonomiska samfundets tidskrift.

Kunnallisten viranomaisten vuosikertomukset. Yleisten töiden lautakunta oli v. 1945 ehdottanut, että kaupunginhallitus ryhtyisi toimenpiteisiin kunnallisissa vuosikertomuksissa vallitsevan suuren kirjavuuden poistamiseksi ja kertomuksien yhdenmukaistamiseksi. Tilastotoimisto esitti siltä pyydetyssä lausunnossa eräitä tietoja kyseisistä kertomuksista sekä huomautti mm., että lauta- ja johtokuntien kertomusten tulisi eräin poikkeuksin olla täydelliset, ts. selostaa kaikki niiden käsittelemät ja lopullisesti ratkaistut asiat, jolloin saataisiin aikaan luotettava ja kätevä hakuteos; että selostuksiin olisi otettava yksinomaan päätökset ilman asioiden esivaiheita ja perusteluja ellei siihen ole erikoisia syitä; että lauta- ja johtokuntien kaupunginhallitukselle ja muille kunnallisille viranomaisille annetuista lausunnoista olisi vuosikertomuksiin otettava ainakin luettelo; että kaikki tiedot virastojen ja laitosten henkilökunnasta (vaalit, eroamiset, virkavapaudet, sijaisuudet yms.) olisi keskitettävä näiden vuosikertomuksiin ja siis jätettävä pois muiden näitä asioita käsittelevien viranomaisten kertomuksista; että virastojen ja laitosten vuosikertomuksiin olisi otettava tarkka ja asiallinen, mutta samalla liiallista sanavuolautta karttava selostus vuoden varrella suoritetuista töistä ja että siten laadittuna yhtenäisen kuvan luominen viraston tai laitoksen kehityksen kulusta pitemmän ajanjakson aikana kävisi mahdolliseksi; että rahatoimisto olisi velvoitettava laatimaan kertomus toiminnastaan kunakin vuonna; että revisiotoimiston vuosikertomus olisi julkaistava kunnalliskertomuksessa sekä että ne kaupungin toimielimet, joiden vuosikertomukset julkaistaan kunnalliskertomuksessa tai terveyden- ja sairaanhoito nimisessä julkaisussa, olisi oikeutettava julkaisemaan kertomuksensa myös ruotsinkielellä. Kaupunginhallitus päätti toukokuun 9 p:nä asiaa esiteltäessä antaa asianomaisille ohjeet niiden toimintakertomusten laatimisesta, pääasiallisesti seuraten tilastotoimiston lausunnossa esitettyjä suuntaviivoja.

Liikennelaitoksen tultua kunnallistetuksi tilastotoimisto huomautti sille lähetetyssä kirjelmässään, että valtuuston v. 1916 tekemän päätöksen mukaan sen tulisi vastedes julkaista vuosikertomuksensa kunnalliskertomuksessa ja että se voisi omia tarpeitaan varten saada eripainoksia tästä. Liikennelaitoksen lautakunnan sittemmin ehdotettua, että laitos edelleen saisi julkaista vuosikertomuksensa erillisenä painotuotteena sekä suomen- että ruotsinkielellä kaupunginhallitus tilastotoimiston ehdotuksen mukaisesti päätti, että kertomus oli painettava kunnalliskertomuksessa, mutta että laitos saisi ottaa siitä sekä suomen- että ruotsinkielisen eripainoksen.

Koska väestönsuojelulautakunta ei ollut ohjesääntönsä mukaisesti laatinut vuosikertomuksia v:lta 1941 eikä sitä seuraavilta vuosilta, tilastotoimisto kaupunginhallitukselle lähettämässään kirjelmässä huomautti tästä. Väestönsuojelulautakunta ilmoitti tällöin, että se oli ryhtynyt toimenpiteisiin v. 1941—44 koskevan yhtenäisen kertomuksen laatimiseksi.

Julkaisuvarasto siirrettiin kesällä kaupunginarkiston toimiston takana olleesta varastosuojasta toiseen paikkaan Sofiankadun 1:n piharakennuksen kellariin.

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa missä määrin tilastotoimistolle myönnettyjä määrärahoja käytettiin:

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat talousarvion mukaan	Siirto- ja lisämäärärahat	Yhteensä käytettävissä olevia varoja	Menot	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—)
	Mk				
Sääntöpalkkaiset virat	1 063 276	[1])2 366 931	3 430 207	3 430 206	+ 1
Tilapäistä työvoimaa	445 180	[2]) 16 478	461 658	610 507	[4])— 148 849
Vuokra	171 600	—	171 600	162 448	+ 9 152
Valaistus	12 000	—	12 000	4 836	+ 7 164
Siivoaminen	8 000	—	8 000	13 015	[5])— 5 015
Painatus ja sidonta	1 500 000	[3]) 137 294	1 637 294	1 589 669	[6])+ 47 625
Tarverahat	67 000	—	67 000	98 891	[4])— 31 891
Yhteensä	3 267 056	2 520 703	5 787 759	5 909 572	— 121 813

Talousarvioon sisältyvät määrärahat nousivat 3 267 056 mk:aan, johon on lisättävä edellisestä vuodesta siirtynyt painatus- ja sidontamäärärahan käyttämätön osa 137 293: 65 mk. Asianomaisilta tileiltä siirrettiin kaupunginhallituksen myöntämät erät sairaslomaym. sijaisten palkkaamiseen sekä sääntöpalkkaisten viranhaltijain kalliinajanlisäyksiä varten yhteensä 2 383 408: 85 mk. Toimiston käytettävänä oli siis kaikkiaan 5 787 758: 50 mk. Menoja oli yhteensä 5 909 572: 15 mk; seuraavaan vuoteen siirrettiin töiden myöhästymisen johdosta painatusmäärärahan käyttämätön osa, 47 624: 55 mk. Koska hintojen ja palkkojen kohoamisen vuoksi tilapäisen työvoiman, siivoamisen ja tarverahojen määrärahat osoittautuivat riittämättömiksi, toimisto sai kaupunginvaltuustolta oikeuden ylittää niitä enintään 192 000 mk. Kirjojen mukaan ylitykset nousivat 185 755: 05 mk:aan. Kun toisilla tileillä syntyi säästöä, mm. vuokramenoissa, johtuen tämä arkistotilojen tilitysvuokran vähenemisestä niiden tultua luovutetuiksi kaupunginarkistolle, ylittivät toimiston kokonaismenot 63 941: 40 mk:lla myönnetyt määrärahat.

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 41 782: 60 mk.

Talousarvioehdotus. V:n 1947 talousarvioehdotus päättyi 4 045 293 mk:aan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi sen kaupunginhallituksen ehdottamin 2 000 mk:n vähennyksin, joten sen loppusumma oli 4 043 293 mk; tähän ei kuitenkaan sisälly sääntöpalkkaisille viranhaltijoille suoritettavat kalliinajanlisäykset.

Lähetysten lukumäärä oli 3 493; niistä oli lähetettyjä kirjeitä 1 142 ja jaettuja julkaisuja 2 351. Vuoden aikana eräät ulkomaan kirjastot ja virastot, joiden kanssa ennen sotaa oli ollut julkaisujen vaihtoa, joka kuitenkin sodan aikana oli keskeytynyt, pyysivät että niille lähetettäisiin niiltä puuttuvat sodanaikaiset julkaisut. Toimisto lähetti tämän johdosta osittain suuriakin julkaisulähetyksiä mm. New York Public Library'lle, Washingtonissa sijaitsevalle Army Medical Library'lle sekä useille Tanskan, Norjan, Hollannin ja Sveitsin kunnallisille ja muille tilastovirastoille. Myös Tukholman kaupunginarkistolle lähetettiin täydellinen sarja Helsingin kunnalliskertomusta. Nämä lähetykset aiheuttivat toimistolle huomattavia rahti- ja postikuluja.

Kirjasto lisääntyi 524 numerolla. Tilastotoimisto sai tekemiensä pyyntöjen johdosta useilta tahoilta ulkomailta sodan aikana julkaistuja, mutta postiyhteyksien keskeytymisen vuoksi saamatta jääneitä julkaisuja.

[1]) Siitä 2 284 757: 85 mk kalliinajanlisäysten suorittamiseen, 9 440 mk palkankorotuksiin, 69 365 mk viransijaisten ja 3 368 mk sairaslomasijaisten palkkaamiseen. — [2]) Sairaslomasijaisten palkkaamiseen. — [3]) Siirretty v:sta 1945. — [4]) Kaupunginvaltuuston sallima ylitys. — [5]) Sallittu ylitys 5 000 mk. [6]) Siirrettiin v:een 1947.

5. Kaupunginarkisto

Kaupunginarkiston toimintakertomus v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Henkilökunta. Kaupunginarkistoa v. 1945 perustettaessa sen palvelukseen arkistonhoitajan lisäksi kiinnitettiin ainoastaan amanuenssi sekä toimistonhoitaja, jonka varsinaisten töittensä ohessa tuli huolehtia kirjastosta ja konekirjoitustehtävistä. Kuten oli odotettavissa, tämä kantahenkilökunta miltei alusta alkaen osoittautui liian vähäiseksi, ja nimenomaan sen jälkeen kuin arkiston toimistosta etäällä oleva Temppeliaukion kalliosuoja keväällä 1946 oli siirtynyt arkiston käyttöön ja kaupunginvaltuuston toukokuun 28 p:nä 1946 hyväksymien säännösten nojalla oli aloitettava pakolliset asiakirjasiirrot eri virastoista, työvoiman lisääminen kävi välttämättömäksi. Näistä syistä kaupunginarkisto toukokuun 24 p:nä 1946 teki esityksen uuden amanuenssinviran perustamisesta lokakuun 1 p:stä 1946 lähtien. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä kesäkuun 19 p:nä 1946 tämän esityksen kaupunginhallitus elokuun 1 p:nä 1946 uuden viran haltijaksi neljästä hakijasta valitsi valtionarkiston nuoremman amanuenssin, filosofianmaisteri S. I. Möllerin.

Kun väestönsuojelutoimisto syksyllä 1945 lopetti toimintansa, sen siihenastinen vahtimestari E. Parkkali, joka muiden tehtäviensä lisäksi oli huolehtinut Temppeliaukion kalliosuojan lämmityksestä, toistaiseksi siirrettiin kaupunginarkiston palvelukseen. Kaupunginarkiston tehtyä esityksen oman vakinaisen vahtimestarinviran tarpeellisuudesta kaupunginvaltuusto kesäkuun 19 p:nä 1946 vakinaisti tämän viran heinäkuun 1 p:stä lukien ja oikeutti kaupunginhallituksen siihen siirtämään vahtimestari Parkkalin.

Muita muutoksia kaupunginarkiston vakinaisen henkilökunnan kokoonpanossa ei v:n 1946 aikana tapahtunut. Kaupunginarkistonhoitajana oli siten filosofianmaisteri R. Rosén, amanuensseina filosofianmaisterit V. Mattila ja S. Möller, toimistonhoitajana neiti A. Soura ja vahtimestarina herra E. Parkkali. Vahtimestarin kesälomasijaisena ja samanaikaisesti Temppeliaukion kalliosuojan lämmittäjänä toimi herra O. Parkkali.

Kaupunginarkistoon siirrettyjen ent. Haagan ja Oulunkylän kuntien arkistojen eräitä järjestelytöitä suorittivat keväällä 1946 Haagan kauppalan ent. toimistoapulainen rouva E. Hilbert ja Oulunkylän ent. kunnansihteeri E. Stenholm. Vuoden kuluessa toimeenpantuihin laajoihin sisäisiin siirtoihin osallistui kaksi valtionarkiston vahtimestaria.

Tässä yhteydessä lienee vielä mainittava, että amanuenssi Mattila osaksi kaupunginhallituksen myöntämän kaksiviikkoisen virkaloman, osaksi kesälomansa aikana touko—kesäkuussa suoritti arkistotutkimusmatkan Tukholmaan, missä hän oli tilaisuudessa tutustumaan mm. sikäläisen kaupunginarkiston toimintaan ja kokoelmiin.

Toimisto- ja arkistotilat. Edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, että kaupunginarkiston aluksi oli tyydyttävä säilytystiloihin, joita ei voitu pitää riittävinä eikä myöskään täysin turvallisuusvaatimuksia vastaavina. Tässä suhteessa v:n 1946 kuluessa tapahtui huomattava parannus sen kautta, että kiinteistölautakunta helmikuun 18 p:nä päätti maaliskuun 1 p:stä lukien luovuttaa arkiston käyttöön Temppeliaukion kalliosuojan. Sen jälkeen kuin kalliosuojassa ollut ent. väestönsuojelutoimiston omaisuus siltä osalta, mikä ei jäänyt kaupunginarkiston käyttöön, kevättalven kuluessa oli siirretty muuanne ja välttämättömät muutos- ja hyllytystyöt kaupunginhallituksen helmikuun 21 p:nä myöntämän 295 000 mk:n suuruisen määrärahan turvin oli suoritettu loppuun, voitiin

suoja kesäkuun lopulla ottaa arkiston käyttöön. Tämän jälkeen toimitettujen sisäisten siirtojen yhteydessä tyhjennettiin Sofiankadun 1:ssä pihan puolella oleva asiakirjojen säilytyspaikaksi sopimaton varasto, joka sittemmin joutui painatustöiden valvojan ja tilastotoimiston hallintaan.

Lukuunottamatta Sofiankadun talon n:o 1 ensimmäisessä kerroksessa kadun puolella olevaa toimistohuoneistoa, joka palonvaaralta suojaamattomana ei sovellu arkistojen säilytyspaikaksi ja josta siellä aikaisemmin olleet asiakirjat ja arkistohyllyt sen vuoksi on siirretty muuanne, kaupunginarkiston käytettävissä tätä nykyä on hyllytilaa n. 4 500 m, mikä määrä eri varastojen kesken jakaantuu siten, että Temppeliaukiolla on n. 2 000 m, Sofiankadun 4:ssä n. 1 000 m ja Unioninkadun 27:ssä n. 1 500 m. Näitä ensi näkemältä verraten huomattavia lukuja arvosteltaessa on kuitenkin otettava huomioon, että viimeksimainittuja maanalaisia varastoja jo nyt on ollut pakko käyttää laajemmassa mitassa kuin niiden vähemmän tarkoituksenmukaisen sijainnin ja osaksi epätyydyttävän turvallisuusasteen vuoksi on suotavaa ja että Temppeliaukiolla suuri osa käyttötilasta kaupunginhallituksen päätöksen nojalla muiden sopivien säilytystilojen puutteessa on ollut luovutettava eräiden maistraatin ja raastuvanoikeuden toistaiseksi kaupunginarkiston hoitovaltuuksien ulkopuolella olevien, osaksi varsin uusien arkistonosien säilytyspaikaksi. Kun siirtomääräysten alaista aineistoa on runsaasti ja siirtoja paitsi arkistonhoidollisista syistä olisi joudutettava myöskin virastoissa yleisesti vallitsevan tilanpuutteen vuoksi, on arkiston tilakysymys siten yhä edelleen ajankohtainen. Ellei jokin muu ratkaisumahdollisuus lähivuosina nouse näköpiiriin, on sen vuoksi ehkä pyrittävä siihen, että Temppeliaukion kalliosuojan arkistotiloja laajennetaan, ja että sen yhteyteen samalla järjestetään maanpäällinen toimistohuoneisto; tällöin ainakin jossakin määrin myöskin voitaisiin supistaa järjestelytöissä olevien virkailijoiden jatkuvaa, ajanpitkään terveydelle vahingollista oleskelua maanalaisissa suojissa.

Toiminta kunnallisena arkistokeskusviranomaisena

Kaupunginarkiston asema maakunta-arkiston tehtävien hoitajana Helsingin kaupungissa. Jo kaupunginarkiston perustamisvaiheessa silloinen v.a. arkistonhoitaja oli laatinut ehdotuksen kaupunginarkiston entistä läheisemmästä liittämisestä maan yleiseen arkistolaitokseen siten, että se, samoin kuin esim. Tukholmassa on asianlaita, tulisi toimimaan maakunta-arkiston tehtävien hoitajana paitsi puhtaasti kunnallisiin arkistonmuodostajiin nähden myöskin suhteissaan niihin valtion viranomaisiin (oikeus- ja järjestysviranomaiset, tullikamarit ym.), joiden toiminta yksinomaan tai pääasiallisesti kohdistuu Helsingin kaupunkiin. Saatujen kokemusten nojalla jonkin verran uusittuna tämä arkisto-olojen kehityksen kannalta merkityksellinen ehdotus v:n 1946 aikana joutui jatkokäsittelyn alaiseksi sikäli, että siitä kaupunginhallituksen toimesta hankittiin mm. maistraatin ja raastuvanoikeuden lausunnot. Nämä kävivät myönteiseen suuntaan, mutta varsinaista valmisteluastetta pitemmälle tämä asia, jonka edelleenkehittämiseksi tietenkin on käytävä neuvotteluja valtion asianomaisten elinten kanssa, ei vielä ehtinyt.

Asiakirjojen siirtäminen virastoista ja laitoksista kaupunginarkistoon. Perustamisvaiheen perintöä oli myöskin kysymys kaupungin virastojen ja laitosten velvoittamisesta yhtenäisten ohjeiden mukaisesti siirtämään vanhoja asiakirjojaan kaupunginarkistoon. Kaupunginarkiston lähetettyä toukokuun 14 p:nä kaupunginhallitukselle laatimansa luonnoksen kaupunginvaltuusto toukokuun 28 p:nä vahvisti lopulliset säännökset.

Seulomiskysymys. Vaikea kysymys yhtenäisten seulomissäännösten aikaansaamisesta on jatkuvasti ollut pohdittavana, mutta lopullisten ehdotusten teko on täytynyt lykätä siksi, kunnes virka-arkistojen ensitarkastus on saatu päätökseen ja järjestelytöiden edistyessä nykyistä varmemmin voidaan päätellä, paljonko pääsarjojen lisäksi on olemassa sellaista rinnakkaisaineistoa, joka määrävuosien kuluttua haitatta voidaan hävittää.

Erikoisen ajankohtainen seulomiskysymys on tilivirastoissa, mutta niissä sen pikaista ratkaisua vaikeuttaa toisaalta nykyisille kirjanpitojärjestelmille ominainen perin suppea kirjoihinviemistapa, jonka seurauksia on, että tarpeeksi yksityiskohtaisten tietojen saamiseksi on pakko laillisen vanhenemisajan umpeenkuluttuakin säilyttää sellaisiakin tositteita, jotka muuten sopisivat hävitettäviksi, toisaalta tositteiden oikeudellisen pätevyyden varmistamiseksi vakiintunut käytäntö sidottaa kaikki tositteet liitteineen lujiin

kansiin, joista myöhemmin tapahtuva toisarvoisten tai kokonaan tarpeettomien papereiden poistaminen tulisi hankalaksi ja suhteettoman kalliiksi. Tarkastuksissa on mm. pohdittu sellaista ratkaisumahdollisuutta, että esim. tilaavievät, myöhemmin haitatta hävitettävät valtakirjat ja papintodistukset alunperin erotettaisiin jatkuvasti säilytettävistä palkkakuiteista omiksi sarjoiksi. Asia voitaneen ottaa käsiteltäväksi kun keskeisessä asemassa olevan rahatoimiston laaja arkisto v:n 1947 aikana joutunee yksityiskohtaisesti järjestettäväksi.

Esitykset ja lausunnot. Yleiseen kunnalliseen arkistohallintoon kuuluvista, kaupunginarkiston antamista esityksistä ja lausunnoista on edellisessä kosketeltujen lisäksi mainittava seuraavat:

Kaupunginhallitukselle maaliskuun 21 p:nä ja huhtikuun 3 p:nä väestön- ja ilmasuojeluviranomaisten arkistojen sijoituksesta ja järjestämisestä; huhtikuun 24 p:nä maistraatin arkiston eräiden osien sijoittamisesta Temppeliaukion kalliosuojaan; lokakuun 24 p:nä kaupunginarkiston henkilökunnan palkkojen järjestelystä; sekä joulukuun 7 p:nä toisen kaupunginvoudin arkiston eräiden tositteiden seulomisesta;

Kiinteistötoimistolle huhtikuun 9 p:nä maistraatin ja raastuvanoikeuden arkistojen eräiden osien säilytyspaikoista;

Rakennustoimiston kansliaosastolle tammikuun 25 p:nä eräästä ehdotuksesta korttihakemiston jaoitteluksi;

Lastensuojeluvirastolle marraskuun 1 p:nä eräiden kortistojen säilyttämisestä; sekä

Kunnalliselle keskustoimistolle marraskuun 10 p:nä kaupunkien ja kauppaloiden arkistojen hoidosta.

Tässä yhteydessä on myös mainittava, että kaupunginarkistonhoitaja, tosin varsinaista kirjallista lausuntoa antamatta, osallistui niihin neuvotteluihin, joita syksyllä käytiin kortistodiaarien käytäntöönottomahdollisuuksista kaupungin virastoissa ja ensi sijassa kaupunginhallituksen diaarinpidossa.

Tarkastukset ja arkistoneuvonta. Kaupunginarkiston johtosäännön 11 §:n mukaisia tarkastuksia suoritettiin ensimmäisen kerran seuraavissa virastoissa ja laitoksissa sekä niiden arkistoja muodostavilla osastoilla:

terveydenhoitolautakunta; työväenopisto; elintarvikekeskus; holhouslautakunta; terveydellisten tutkimusten laboratorio; ruotsinkielisten kansakoulujen kanslia; liikennelaitos (uudempi arkisto); kunnalliskoti ja sen työlaitos; työnvälitystoimisto; Marian sairaala; Kivelän sairaala; kulkutautisairaala; tuberkuloosisairaala; Nikkilän sairaala; lastentarhain kanslia; kaupunginmuseo; ensimmäisen ja toisen kaupunginvoudin konttorit; Sedmigradskyn pientenlastenkoulujen ja Marian turvakodin johtokunta; oikeusaputoimisto; lastensuojeluvirasto; lastenhoidonneuvolat Tehtaankadun 1:ssä, Savilankadun 3:ssa ja Intiankadun 13:ssa; musiikkilautakunta; asuntojentarkastuskonttori; kiinteistötoimiston maatalousosasto Pukinmäellä; ammattiopetuslaitosten tarkastaja.

Uusintakäyntejä, joiden yhteydessä etupäässä neuvoteltiin järjestelytöiden edistyessä esiintyneistä tulkintakysymyksistä, kaupunginarkistoon toimeenpantavien siirtojen laajuudesta ja seulontasuunnitelmien laatimisesta, suoritettiin useissa v. 1945 ja 1946 tarkastetuissa virastoissa ja laitoksissa. Lisäksi kaupunginarkistonhoitaja oli saapuvilla valtionarkiston toimituttamassa, Helsingin kaupungin kannalta monestakin syystä tärkeiden, Helsingin maalaiskunnan arkistojenosittais tarkastuksessa. Kaikkiaan suoritettiin tarkastuksia ja uusintakäyntejä lähes 70.

Yleensä viranomaisten arkistokysymykseen kohdistuva harrastus on lisääntynyt, ja useimmilla tahoilla pyritään nyttemmin vakavasti ottamaan huomioon kaupunginarkiston taholta esitetyt ohjeet ja toivomukset. Tyydyttävien tulosten saavuttamista vaikeuttavat kuitenkin toisaalta monilla tahoilla vallitseva ankara tilanpuute ja sen aiheuttama asiakirjojen epätarkoituksenmukainen, toisinaan jopa jo alkeellisen lajittelutyönkin kannalta hankala sijoitus, toisaalta virka-arkistojen vastuunalaisiksi hoitajiksi määrättyjen viranhaltijain muu työtaakka, joka useinkin estää heitä täysin voimin omistautumasta arkistojen perinpohjaiseen kunnostamiseen.

Valtionarkiston antamien ohjeiden mukaan asiakirjoja ei saa säilyttää tulelta turvaamattomissa puutaloissa, ullakoilla tai kellareissa. Tarkastustilaisuuksissa tällaisten epäkohtien poistamiseen tai lieventämiseen on kiinnitetty vakavaa huomiota. Laajakantoisiin rakennusyrityksiin ei nykyoloissa tosin ole mahdollista ryhtyä, mutta yleensä on kuitenkin tarkastuksissa keksitty jokin vaikkapa vain väliaikainen ratkaisu (eräässä tapauk-

sessa puutaloon on rakennettu erillinen arkistoholvi, muualla erillinen komero tai eristetty kellari on voitu järjestää verraten tyydyttäväksi asiakirjojen säilytyspaikaksi). Eräissä poikkeuksellisen vaikeissa tapauksissa kaupunginarkisto on suostunut ottamaan haltuunsa jonkin verran sellaisiakin arkistoaineksia, jotka ikänsä puolesta eivät vielä olisi siirronalaisia. Vaikka parannuksia täten on saatu aikaan, on eräillä tahoilla kuitenkin jatkuvasti aihetta huolestumiseen. Näin on asianlaita mm. kiinteistötoimistossa, jonka tulenvaaralta kutakuinkin suojaamattomissa huoneissa säilytettäviä eri osastojen osaksi täysin korvaamattomia asiakirjoja, karttoja ja piirustuksia jatkuvasti tarvitaan, minkä vuoksi mikään siirto kaupunginarkistoon ei voi tulla kysymykseen, sekä muutenkin heikohkossa talossa Katariinankadun 1:ssä, jossa useiden muiden virastojen ohella toimii terveydellisten tutkimusten laboratorio ja jossa esim. räjähdyksestä aiheutuva tulipalo varovaisuustoimenpiteistä huolimatta helposti voisi käydä kohtalokkaaksi. Näihin ja niihin verrattaviin, välttämättä korjattaviin epäkohtiin tarkastusten yhteydessä tutustuttuaan kaupunginarkisto katsoo velvollisuudekseen kiinnittää niihin huomiota siinä mielessä, että selvitettäisiin, missä määrin tämän hetken vaikeuksista huolimatta on mahdollisuuksia järjestää asianomaisten talojen johonkin osaan valtionarkiston asettamia vaatimuksia vastaavat arkistosuojat.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot. Kaupunginhallituksen myönnettyä tarpeelliset määrärahat siirrettiin, kuten edellä jo on mainittu, kaikki arkiston toimistossa ja Sofiankadun 1:n pihanpuoleisessa varastossa olleet asiakirjat varmempiin säilytystiloihin, osaksi Sofiankadun 4:ään ja Unioninkadun 27:ään, osaksi Temppeliaukion kalliosuojaan. Ensinmainittuihin varastoihin keskitettiin tällöin pääasiallisesti sellainen arkistoaineisto, jota viranomaiset toistaiseksi jatkuvasti tarvitsevat (esim. kaupunginhallituksen, rahatoimiston ja rakennustoimiston asiakirjat sekä henkikirjasarja), kun sen sijaan Temppeliaukiolle siirrettiin vähemmän ajankohtaiset mutta historiallisesti arvokkaat asiakirjat (esim. vanhan kaupunginkassan arkisto, kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin asiakirjat v:lta 1875—1910). Samaa sijoitussuunnitelmaa pyrittiin suurin piirtein noudattamaan myöskin virastojen pakollisten asiakirjasiirtojen alkaessa.

Asiakirjoja kaupunginarkistolle luovuttivat v:n 1946 kuluessa seuraavat virastot, laitokset ja yksityiset virkamiehet:

kaupunginhallitus; rahatoimisto; tilastotoimisto; kiinteistötoimiston talo-osasto; rakennustoimisto; palolaitos; huoltovirasto; lastensuojeluvirasto; terveydenhoitolautakunta; Marian sairaala; musiikkilautakunta ja kaupunginorkesterin toimisto; oikeusaputoimisto; ensimmäinen ja toinen kaupunginvouti; satamahallintotoimiston satamaliikenneosasto; työasiamiehen toimisto; kaupunginsihteeri E. Waronen; apulaisasemakaavaarkkitehti B. Aminoff; kaupunginkamreeri P. Björk; ent. Kulosaaren, Haagan, Huopalahden (ynnä Lauttasaaren ja Munkkiniemen) ja Oulunkylän kunnat; valtionarkisto (Huopalahden kunnan v:n 1923—36 henkikirjojen kaksoiskappaleet, talletuksena ja Lapinlahden eli Leppäsuon kauppapuutarhan arkisto); Nylands nation (M. Weckströmin laatima Helsingin kaupungin tonttikirja v:lta 1849 ym.); toimittaja V. Pinomaa (Helsingin kaupungin maitokonttorin johtokunnan pöytäkirjat v:lta 1917—18); Pääkaupungin perhehakkuut (järjestön arkisto); osastonjohtaja W. Mattlar (Helsingin nuorten talkootoimikunnan arkisto v:lta 1941—43).

Kaiken kaikkiaan nämä luovutukset käsittivät 254 arkistolaatikkoa, 109 asiakirjapakettia ja 172 pienempää yksikköä eli yhteensä n. 440 hyllymetriä.

Tosiasiallisesti, joskaan ei vielä muodollisesti kaupunginarkistolle lisäksi on luovutettu Temppeliaukion kalliosuojassa oleva väestönsuojelutoimiston n. 90 hyllymetriä käsittävä arkisto, joka kaupunginarkiston valvonnan alaisena tulee järjestettäväksi väestönsuojelulautakunnan toimesta. Kaupunginhallituksen suostumuksella samaan paikkaan on siirretty maistraatin ja raastuvanoikeuden asiakirjoja n. 515 hyllymetriä; kuten edellä on mainittu, eivät nämä asiakirjat toistaiseksi ole kaupunginarkiston hoidossa.

Liitoskuntien asiakirjoja kaupunginarkistoon siirrettäessä niiden joukkoon oli joutunut pienehkö määrä sellaisia asiakirjoja, karttoja ja piirustuksia, jotka aikaisemmin annettu-

jen ohjeiden mukaan olisi ollut toimitettava mm. verotusvalmistelu- ja huoltoviranomaisille sekä rakennustoimistoon. Inventoinnin yhteydessä nämä virheellisyydet oikaistiin.

Inventoinnit, järjestely- ja luetteloimistyöt. Kaikki v:n 1946 aikana vastaanotetut asiakirjat inventoitiin ja asetettiin paikoilleen. Yksityiskohtaisesti järjestettiin ja osaksi myös luetteloitiin seuraavat joko aikaisemmin tai v:n 1946 aikana kaupunginarkistoon siirretyt asiakirjaryhmät: tilastotoimisto; majoituslautakunta; sosiaalilautakunta jaostoineen; työväenasiainlautakunta; kasvatuslautakunta; holhouslautakunta; muonitustoimikunta ja sen työn jatkamiseksi asetetut elimet; työväenasuntojen hallintolautakunta; halkokonttori; keskuskeittola; Helsingin kauppaseuran eläke- ja avustuskassa; Pallokenttä oy.; Helsingin golfiklubi; eräiden komiteain asiakirjat; arkkitehti Hård af Segerstadin paperit; huoltolautakunnan tilit; satama- ja tuulaakikonttorit; Haagan kauppala; sekä Oulunkylän kunta. Järjestelyn ja luetteloinnin alaisina olivat vuoden vaihteessa rahatoimikamarin asiamiehen arkisto, Huopalahden kunnan eri elinten asiakirjat ja kaupunginvaltuuston pöytäkirjojen liitteet. Yleiskortistoa tarkastettiin ja täydennettiin.

Kirjasto. Osa kaupunginhallituksen kirjastosta yhdistettiin kertomusvuonna kaupunginarkiston kirjastoon.

Kirjalahjoituksia tekivät vuoden varrella kaupunginarkistolle: Göteborgin, Tammisaaren ja Hämeenlinnan kaupungit, Tukholman kaupunginarkisto, Stadshistoriska institutet (Tukholma), Helsingin yliopisto, Ruotsin valtionarkisto, arkkitehti E. Fabritius, filosofianmaisteri I. Jauhiainen, filosofiantohtori E. M. von Frenckell ja kamreeri A. Pesola.

Sen jälkeen kuin v. 1945 aloitetut kaupunginarkiston kirjaston inventointi- ja luetteloimistyöt v. 1946 oli saatettu päätökseen, havaittiin kirjaston vuoden lopussa käsittävän yhteensä 3 455 yksikköä.

Kaupunginkirjaston ja tilastotoimiston kirjaston Helsinkiä koskeviin kirjavarastoihin on tutustuttu vertauskohtien saamiseksi kaupunginarkiston tarpeita silmälläpitäen.

Kirjeenvaihto, arkiston käyttö. Saapuneita kirjelmiä diarioitiin v:n 1946 aikana 122 ja menneitä 107. Jäljennöksiä, todistuksia ja selvityksiä annettiin 55; 24 tapauksessa hengillepanoa koskevat, kirjallisesti pyydetyt etsiskelyt jäivät osaksi tai kokonaan tuloksettomiksi. Asiakirjoja annettiin eri viranomaisille lainaksi 251 arkistoyksikköä. Asiakaskäyntejä (tutkijoita sekä tietojen ja selvitysten tarvitsijoita) merkittiin yhteensä 72. Puhelimitse annetuista vastauksista tiedusteluihin ja selvityspyyntöihin, joita on ollut runsaanlaisesti, ei ole pidetty luetteloa.

Tulot ja menot. Mitään tuloja kaupunginarkistolla, joka vielä v:n 1946 aikana tilinpidollisesti oli yhdistettynä kaupunginkansliaan, ei ollut; menot, niihin laskettuina myöskin tilitysvuokrat, nousivat, sikäli kuin ne on voitu erottaa kaupunginkanslian menoista, n. 359 133 mk:aan.

6. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunnan, tutkijalautakunnan, tulo- ja omaisuuslautakunnan sekä näiden lautakuntien yhteisen verotusvalmisteluviraston kertomus v:lta 1946 sisälsi seuraavaa:

Taksoituslautakunta

Kaupunginvaltuuston joulukuussa 1945 hyväksyttyä taksoituslautakunnan esityksen sen jäsenmäärän lisäämisestä 36:sta 46 jäseneen, kuuluivat lautakuntaan seuraavat jäsenet: tarkastaja A. Ahola, filosofian maisteri A. Alenius, autonkuljettaja K. Altti, ylijunailija K. E. Björkman, kirjanpitäjä A. Bockström, kauppatieteiden kandidaatti C. G. von Bonsdorff, kähertäjä M. W. Fager, prokuristi Chr. von Gerich, toimitusjohtaja E. Haaki, lääketieteen ja kirurgian tohtori K. Ignatius, jonka vapauduttua toimestaan toukokuun 28 p:stä lähtien proviisori V. K. Purasmaa, raitiovaunukuljettaja J. W. Johansson, filosofian maisteri V. V. Juthas, maalari A. Keskiväli, kustannusvirkailija E. Ketola, kauppias L. Koivujuuri, rakennusmestari R. Kotivirta, sähköasentaja E. Kulmala, maalari B. Laheri, konttoristi L. S. Lehto, professori M. Leppo, jonka vapauduttua toimestaan helmikuun 6 p:stä lähtien opettaja S. Rekola, filosofian maisteri, pankinjohtaja L. Levämäki, vakuutusjohtaja K. A. Linnos, varatuomari A. Linturi, agronoomi M. Liuttula, toimittaja L. Meller, liikennetarkastaja H. J. Mustonen, insinööri V. Niemistö, kirvesmies K. Niinikoski, varatuomari T. Nordberg, maalari B. Nylander, hovioikeuden auskultantti H. Olsson, asioitsija O. Partanen, kirvesmies E. Peuranen, hioja H. J. Poutanen, johtaja G. Pätynen, metsänvartija O. Skogman, putkiasentaja J. Slup, vapaaherra R. Standertskjöld-Nordenstam, kauppias K. A. Teräskallio, hovioikeuden auskultantti E. Tuominen, taksoitussihteeri T. Uimonen, rouva A. L. Valkama, kamreeri G. Weckström, autonasentaja H. A. Westerlund, varatuomari R. Westin ja kauppaneuvos L. Viljanen.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg ja varapuheenjohtajana tarkastaja Ahola.

Laajempia ja tärkeämpiä kysymyksiä valmisti yleiskokousta varten lautakunnan asettama valmisteluvaliokunta, johon varatuomari Nordbergin puheenjohtajana ollessa kuului yhteensä 9 jäsentä.

Tapahtuneen alueliitoksen johdosta kaupungin asukasluku oli tuntuvasti lisääntynyt, minkä takia lautakunta kertomusvuonna toimi neljänätoista jaostona (edellisenä vuonna 10). Yleiskokouksia oli 7, jaostojen kokouksia yhteensä 524 sekä valmisteluvaliokunnan kokouksia 12. Lautakunnan yleiskokousten pöytäkirjat sisältävät yhteensä 43 pykälää ja valmisteluvaliokunnan pöytäkirjat 34 pykälää. Yleiskokouksissa päätettiin seuraavista asioista: puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisesta; tuloilmoitusten antoajasta; tuloilmoitusten antoajan pitentämisestä tehtyjen anomusten käsittelystä; valmisteluvaliokunnan asettamisesta; verovelvollisille annettavassa kuulutuksessa kosketeltavista asioista; rakennusten arvonpoistoista; asuntoedun laskemisesta liitosalueella; luontoisetujen arvoista; käyvän vuokran määräämisestä palkannauttijain kokonaan tai osaksi vuokravapaasta asunnosta; virkapukujen hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; matkakustannusten vähennyskelpoisuudesta, kun työpaikka on toisessa kunnassa; virkamiesten edustuskulujen vähennyskelpoisuudesta;

soittajille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; tulonvähennyksistä erinäisille työntekijäryhmille työkalujen kulumisesta; teatteri- ja filminäyttelijöille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; ammattikirjallisuuden hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; yhdistyksille suoritettujen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuudesta; merivartiolaitoksen palveluksessa olevien toimirahojen sekä laivastossa palvelevien leirirahojen ja purjehdusrahojen verottamisesta; Helsingissä myyntitoimintaa harjoittavien puunjalostusteollisuuslaitosten verottamisesta; kiinteistöjen harkintataksoituksesta; liitosalueen taksoitusperusteista; lautakunnan jakautumisesta jaostoihin; neljän jäsenen valitsemisesta tutkijalautakuntaan; ja maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteista.

Lautakunnalle saapui muiden paikkakuntien taksoituslautakunnilta ja muilta viranomaisilta suuri määrä tiedusteluja ja tiedoituksia taksoitusta koskevista asioista, koskien enimmäkseen yksityisiä verotusobjekteja.

Taksoitus, joka toimitettiin v:n 1945 tulojen perusteella, valmistui heinäkuun alussa ja taksoitusluettelo oli nähtäväksi esillepantuna kahden viikon aikana samassa kuukaudessa. Taksoituksen tuloksesta mainittakoon, että tuloilmoitusten lukumäärä oli 223 078 ja verotettujen lukumäärä 215 994. Taksoituksessa kertyi 173 831 099 veroäyriä, joista kiinteistötulojen osalle tuli 6 583 844 äyriä, elinkeinotulojen osalle 42 440 810 äyriä sekä palkanluontoisten tulojen osalle 124 306 445 äyriä.

Kunnallistaksoituksen ohessa suoritettiin kansaneläkevakuutusmaksujen määrääminen ja maksuunpanoluettelo oli nähtäväksi esillepantuna samaan aikaan kuin taksoitusluettelo.

Tutkijalautakunta

Tutkijalautakuntaan kuuluivat itseoikeutettuina jäseninä maistraatin jäsenet kunnallispormestari L. Ehrnrooth, puheenjohtajana, oikeusneuvosmies C. Oker-Blom ja kunnallisneuvosmiehet Y. Similä ja E. Forsman, jonka viimeksi mainitun sijaisena elokuun 12 ja 15 p:nä pidetyissä jaostokokouksissa toimi v.t. kunnallisneuvosmies R. Lax, kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä konttoristi M. Engberg, toimitusjohtaja L. Kinnunen, oikeusneuvos N. Luukanen, varatuomari B. G. Rehbinder, varatuomari R. Rönnholm, toimitsija A. Rönnqvist, kirvesmies V. Valoranta ja liikkeenjohtaja S. A. Viljanen, sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäseninä filosofian maisteri A. Alenius, ylijunailija K. E. Björkman, hioja H. J. Poutanen ja johtaja G. Pätynen.

Lautakunta käsitteli elokuussa taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli n. 2 400. Lautakunnan käsiteltyä muistutukset veroäyrimäärä aleni 172 596 658:aan, joista jäi kiinteistöjen osalle 6 562 569 äyriä, elinkeinotulojen osalle 41 987 928 äyriä ja palkanluontoisten tulojen osalle 124 046 161 äyriä. Tutkijalautakunnan päätös ja kunnallisverojen kantoluettelo oli nähtäväksi esillepantuna kahden viikon aikana syyskuussa. Veroäyrin hinnaksi vahvistettiin 9 mk.

Verolautakunta

Verolautakuntaan kuuluivat seuraavat valtiovarainministeriön määräämät henkilöt: varatuomari R. Westin, lautakunnan puheenjohtajana, sekä jäseninä varatuomarit J. E. Blomkvist, A. Linturi, H. J. Pohjalainen ja U. I. Miesmaa, hovioikeuden auskultantit W. W. Wirtanen, O. Korhonen, R. Zeiden, B. Ekman, A. Jalanne, P. Tuokko, A. Eerola ja O. Karas, kansliapäällikkö V. Nikko, reviisorit I. Krieg, V. Suosalmi ja K. Lindroos, ekonoomi L. J. Kallio, osastonjohtajat A. Standertskjöld, G. Willberg, S. Saaresmaa, I. J. Tarpila, H. S. B. Häggström, E. Päiviö, A. Perttula ja E. Pöysti, kiinteistöosaston käsittelijät M. Klinthe ja B. Lindström, liikeosaston käsittelijät A. Kostiala, G. Finnberg ja V. Leinonen, toimistopäälliköt E. Haapkylä ja E. Söderström, rautateiden virkamiehet E. Montell, A. Haapanen ja R. Aspegren, agronoomit A. J. Tamminen ja M. J. Liuttula sekä palopäällikkö O. Rundman. Lisäksi kuului lautakuntaan sama lukumäärä ministeriön määräämiä varamiehiä.

Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat lautakuntaan varatuomarit U. Kivi, V. Karhunen, K. B. v. Fieandt ja B. G. Rehbinder, kamreeri R. Estlander, toimitusjohtajat G. Pätynen, K. Honkala ja A. Liukkonen, johtaja R. Husso, vakuutusjohtaja K. A. Linnos, liikkeenhoitaja U. Merilinna, toimistoapulainen V. Sumu, vartiomies H. Hela-

meri, kauppatieteiden kandidaatti E. Varanko, isännöitsijät L. Englund, V. Molin ja B. Ärt, taksoitussihteeri T. Uimonen, vaakamestari A. E. Niklander, räätäli E. Paasio, bensiininmyyjä H. Luotonen, toimittaja N. Nilsson, kirjanpitäjä E. Linnanvirta, toimitsijat S. Tuominen ja T. Hietanen, liikennetarkastaja H. J. Mustonen, filosofian maisteri S. Stenius, agronoomi M. Liuttula, seppä E. V. Riihilampi, filmityöntekijä A. E. Räisänen, lehtori O. Lehtokari, toimistosihteeri T. Mutikainen ja U. Systä. Valtuuston valitsemia varamiehiä oli sama lukumäärä.

Vuoden kuluessa tapahtui kuitenkin muutamia henkilömuutoksia. Lautakunta toimi seitsemänä jaostona, ollen kullakin jaostolla ministeriön määräämät puheenjohtaja ja valtionasiamies. Ensimmäisen kokouksensa lautakunta piti tammikuun 28 p:nä ja toisen yleiskokouksensa helmikuun 14 p:nä, kun taasen jaostokokoukset kestivät marraskuun loppuun saakka. Kertomusvuonna toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1945 ynnä erinäisiä muita, jälempänä mainittuja valtionverotuksia. Tulo- ja omaisuusveroluettelojen samalla kun eräiden valtionverojen jälkiverotuksia koskevien veroluettelojen lyhennysotteet olivat nähtäväksi esillepantuina marraskuun 19 p:stä joulukuun 2 p:ään, sanotut päivät mukaanluettuina.

Valtion tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

Verotuslautakunnan määräämä	Mk	
Tulovero	4 566 623 236	
Omaisuusvero	525 789 853	
Veronlisäys [1]	10 963 986	
Jälkivero edellisiltä vuosilta	399 084	5 103 776 159
Palautettava ennakkomäärä	150 443 303	
Palauttamattomat ennakot [2]	22 902	150 466 205
Tuloista pidätetty veron ennakko	961 789 924	
Ennakkoverolipuilla maksuunpantu veron ennakko	1 874 921 767	
Suoritettava tulo- ja omaisuusveromäärä	2 413 097 372	
Poisjätetyt pennimäärät yhteensä	46 773	
Vähennykset [3]	4 386 528	5 254 242 364

Verotettujen lukumäärä oli 224 135 ja veroilmoitusten lukumäärä 221 327. Tulo- ja omaisuusverotuksesta tehtiin 3 272 määräaikaista valitusta.

Kertomusvuoden aikana määrättiin verovelvollisten maksettavaksi tulo- ja omaisuusveron ennakkoa omaisuuden sekä sellaisten tulojen perusteella, joihin nähden ei tapahtunut veron ennakkopidätystä tulon lähteellä.

Tammikuussa valmistui suhdanneverotus v:lta 1944 ja veroluettelon lyhennysote pidettiin asianomaisten nähtävänä tammikuun 25 p:stä seuranneen helmikuun 7 p:ään, sanotut päivät mukaanluettuina. Tämän verotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	Helsingissä mk	Kulosaaressa mk
Osakeyhtiöille määrätty vero	1 767 418 659	45 654
Osuuskunnille määrätty vero	9 065 365	—
Muille verovelvollisille määrätty vero	28 480 176	970 239
Yhteensä	1 804 964 200	1 015 893
Jälkiverotus	62 617 726	—
Veron kokonaismäärä	1 867 581 926	1 015 893

Verotettujen lukumäärä oli Helsingissä 1 136 ja Kulosaaressa 8. Helsingin verotuksesta tehtiin 241 ja Kulosaaren verotuksesta 2 määräaikaista valitusta.

[1]) V. 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain 96 §:n perusteella. — [2]) S:n 45 §:n perusteella. — [3]) V. 1944 annetun alusverolain 13 §:n perusteella.

Helmikuussa valmistui ylimääräinen varallisuusverotus v:lta 1944 ja veroluettelon lyhennysote pidettiin asianomaisten nähtävänä seuranneen maaliskuun 7—20 p:nä. Tämän verotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	Helsingissä mk	Kulosaaressa mk
Osakeyhtiöille määrätty vero	264 018 286	1 187 340
Osuuskunnille määrätty vero	27 636 960	—
Muille verovelvollisille määrätty vero	151 832 392	5 097 862
Yhteensä	443 487 638	6 285 202

Verotettujen lukumäärä oli Helsingissä 21 061 ja Kulosaaressa 251. Helsingin verotuksesta tehtiin 715 ja Kulosaaren verotuksesta 4 määräaikaista valitusta.

Huhtikuussa valmistui II omaisuudenluovutusverotus, joka toimitettiin v:n 1944 omaisuuden perusteella, ja veroluettelon lyhennysote pidettiin asianomaisten nähtävänä huhtikuun 23 p:stä seuranneen toukokuun 6 p:ään, sanotut päivät mukaanluettuina. Tämän verotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	Helsingissä mk	Kulosaaressa mk	Haagassa mk	Huopalahdessa mk
Osakeyhtiöille määrätty vero	2 372 511 649	1 332 496	805 512	21 537 263
Osuuskunnille määrätty vero	98 710 777	—	—	—
Muille verovelvollisille määrätty vero	532 360 354	12 461 787	2 242 404	25 664 771
Yhteensä	3 003 582 780	13 794 283	3 047 916	47 202 034

Verotettujen lukumäärä oli Helsingissä 23 138, Kulosaaressa 244, Haagassa 225 ja Huopalahdessa 852. Helsingin verotuksesta tehtiin 879 valitusta, Kulosaaren verotuksesta 15 valitusta sekä Haagan ja Huopalahden verotuksesta yhteensä 39 valitusta.

Verotusvalmisteluvirasto

Kertomusvuoden aikana otettiin viraston palvelukseen tai määrättiin viraston palveluksessa olevat uusiin virkoihin seuraavasti: apulaisjohtajaksi ent. II sihteeri E. Blomkvist tammikuun 1 p:stä lukien, sihteeriksi apulaissihteeri W. Wirtanen, jaostopäälliköiksi liikekäsittelijät R. Zeiden, J. Louhivaara, K. Lindroos ja V. Leinonen, liikekäsittelijöiksi ylimääräinen liikekäsittelijä V. Suosalmi, ent. osastonjohtajat A. Kostiala, S. Häggström, A. Perttula helmikuun 1 p:stä lukien ja O. Karas lokakuun 1 p:stä lukien, kiinteistökäsittelijöiksi ent. osastonjohtajat G. Lovén ja B. Söderholm sekä ylimääräinen kiinteistökäsittelijä E. Liusvaara ja ent. apulaisosaston johtaja V. Pellikka helmikuun 1 p:stä lukien, apulaissihteeriksi ent. apulaisosastonjohtajat K. Paavola ja R. Kytö kesäkuun 1 p:stä lukien, varatuomari E. Helanen syyskuun 5 p:stä lukien ja ent. osastonjohtaja P. Lappalainen kesäkuun 1 p:stä lukien, osastonjohtajiksi ent. apulaisosaston johtajat M. Ainio, H. Blomstedt ja A. Denisoff, toimisto päällikkö E. Haapkylä ja ent. apulaisosaston johtaja O. Kaareskoski helmikuun 1 p:stä lukien, ent. käsittelijä P. Lappalainen maaliskuun 1 p:stä lukien, ent. apulaisosaston johtaja H. Murtoharju, P. Paakkanen, A. Ehnqvist ja P. Puhakka kesäkuun 1 p:stä lukien, toimistopäälliköksi ent. osastonjohtaja N. af Ursin elokuun 1 p:stä lukien, apulaisosastonjohtajiksi ent. ylimääräiset käsittelijät O. Eklund, R. Hohenthal, A. Jaakkola, O. Kamppinen, R. Kytö, U. Lehmusvuo, K. Paavola, P. Puhakka, U. Rosenlew, K. Salmi ja V. Surakka helmikuun 1 p:stä lukien, K. Nisula, O. Vuorimies, H. Udd, P. Paakkanen, E. Kivirikko, J. Lindén, A. Turunen, O. Halme ja E. Räsänen, käsittelijäksi ylimääräinen kanslia-apulainen I. Virla, osastonhoitajiksi ent. toimistoapulaiset A. Edelmann, V. Cederqvist, S. Lake, S. Svinhufvud, F. Grönroos, M. Granberg, A. Lassman, E. Lindholm, V. Etholén, E. Österman, E. Pietilä, E. Liljeström, T. Öller, S. Anckar, I. Haverinen, S. Korhonen, L. Holmström, K. Holsti ja H. Pieviläinen kesäkuun 1 p:stä lukien, sekä ent. kanslia-apulainen D. Lönnberg joulukuun 1 p:stä lukien, konekirjoitusosaston apulaishoitaja ent. toimistoapulainen G. Pulkkinen heinäkuun 1 p:stä lukien, toimistoapulaisiksi liitosalueella kanslia-apulaiset

A. Dahlström, E. Huhta, K. Lindstedt, A. Salenius, K. Söderberg ja S. Vilkman tammikuun 1 p:stä lukien, kanslia-apulaisiksi ent. ylimääräiset kanslia-apulaiset C. Ahlström, E. Ahola, S. Ahvenainen, Hj. Asplund, H. Eronen, O. Järvinen, H. Koistinen, E. Korjula, K. Lahdelma, A. Lehtovirta, V. Lindberg, H. Nieminen, M. Nikander, M. Nissinen, T. Pentti, H. Kamppinen, H. Pykälämaa, T. Ruoho, P. Salokoski, S. Sundqvist, H. Tallgren, A. Talsi, M. Wickström, H. Väre ja E. Åkerberg toukokuun 1 p:stä lukien.

Viraston palveluksesta erosivat jaostopäällikkö J. Louhivaara joulukuun 31 p:nä, apulaissihteerit E. Nuorvala tammikuun 10 p:nä, V. Parpola toukokuun 31 p:nä ja L. Lindberg kesäkuun 7 p:nä, liikekäsittelijä E. Mäkinen maaliskuun 15 p:nä, kiinteistökäsittelijä B. Söderholm toukokuun 31 p:nä, osastonjohtajat E. Dahlberg kesäkuun 20 p:nä, W. Isosalo syyskuun 30 p:nä ja H. Blomstedt joulukuun 31 p:nä, apulaisosastonjohtajat O. Kamppinen maaliskuun 31 p:nä, V. Rautapalo huhtikuun 30 p:nä sekä R. Hohenthal ja V. Surakka toukokuun 31 p:nä, sekä kanslia-apulaiset K. Reinholm tammikuun 11 p:nä, S. Gummerus helmikuun 1 p:nä, M.-L. Sadenius helmikuun 11 p:nä, T. Valtia helmikuun 15 p:nä, A. Rytkönen helmikuun 28 p:nä, L. Virtanen maaliskuun 1 p:nä, M.-L. Samulin maaliskuun 31 p:nä, D. Wasström huhtikuun 1 p:nä, E. Grundström toukokuun 31 p:nä, S. Vilkman kesäkuun 30 p:nä, M. Karkinen kesäkuun 30 p:nä, A. Talsi heinäkuun 24 p:nä, O. Järvinen heinäkuun 31 p:nä, S. Jaakkola syyskuun 30 p:nä, S. Ahvenainen lokakuun 15 p:nä, sekä S. Asteljoki ja A. Sillanpää joulukuun 31 p:nä.

Virkavapautta nautti kertomusvuoden aikana 16 viranhaltijaa, kaikki sairauden perusteella, vaihdellen loma-aika 9 p:stä 293 p:ään.

Kunnan varoista suoritettiin kertomusvuoden aikana palkkaa sääntöpalkkaisille viranhaltijoille 6 267 838 mk, tilapäisille virkailijoille 13 478 288 mk ja ylityökorvauksina 2 734 427 mk, kun taasen valtion varoista suoritettiin pysyväisille toimenhaltijoille 7 943 611 mk varsinaisina palkkoina ja 1 457 315 mk ylityöstä, tilapäisille apulaisille 13 705 587 mk ynnä lisätyövoiman käyttämisestä yksinomaan valtion verotuksissa 8 544 073 mk. Miesten tuntipalkka oli vuoden aikana 45—80 mk ja naisten tuntipalkka 34—36 mk.

Viraston huoneistosta maksettiin vuokraa kunnan varoista 859 700 mk ja valtion varoista 907 144 mk. Kertomusvuoden päättyessä oli virastolla kunnan varoilla ostettua kalustoa 1 632 757 mk:n arvosta ja kirjoitus- ynnä laskukoneita 271 699 mk:n arvosta sekä valtion varoilla ostettua kalustoa 1 252 690 mk:n arvosta ynnä kirjoitus- ja laskukoneita 425 658 mk:n arvosta.

Toiminnasta kertomusvuoden aikana mainittakoon, että vuoden alussa tapahtuneen alueliitoksen johdosta, jolloin kaupunkiin liitettiin Huopalahden ja Oulunkylän kunnat, Haagan kauppala, Kulosaaren huvilakaupunki ja osa Helsingin maalaiskuntaa, perustettiin uudet paikallistoimistot Malmille, Helsingintien taloon n:o 1, Oulunkylään, Juhannusmäen taloon n:o 11, Munkkiniemeen, Laajalahdentien taloon n:o 12 ja Lauttasaareen, Klaarantien taloon n:o 9, minkä lisäksi Malmin aluetta varten perustettiin maaliskuun alusta sivukonttori Siltasaarenkadun 5:een. Tältä uudelta kaupunkiin liitetyltä alueelta v:n 1945 tuloista ja omaisuudesta kertyneet verot sisältyvät edellä oleviin tulostietoihin.

Rahaolojen säännöstelemisestä joulukuun 28 p:nä 1945 annetun lain ja valtioneuvoston sanotusta säännöstelemisestä saman kuukauden 31 p:nä antaman päätöksen aiheuttamat toimenpiteet, joista aiheutui virastolle raskas työtaakka, verolautakunta ja sen puheenjohtaja ovat vuoden kuluessa suorittaneet.

Valtiovarainministeriön v. 1945 kaupungin kiinteistöjen arvioimista varten asettama toimikunta lopetti toimintansa kertomusvuoden alkupuoliskolla, mutta vuoden alussa asetti mainittu ministeriö uuden, 5 henkisen toimikunnan arvioimaan toimistopäällikkö L. Hervosen johdolla liitosalueen kiinteistöjä, mikä työ saatiin loppuunsuoritetuksi v:n 1947 loppupuolella.

Kunnallistaksoituksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 1 551 lausuntoa lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle, kun taasen valtion verotuksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin noin 3 600 valtion asiamiehen vastinetta läänien tarkastuslautakunnille ja noin 60 lausuntoa valtiovarainministeriölle. Sitä paitsi lähetettiin eri virastoille noin 3 800 kunnallistaksoitusta tahi valtionverotusta koskevaa muuta kirjelmää. Vuoden kuluessa saapui sellaisia kirjelmiä, joissa ei ole pyydetty lausuntoa ja jotka koskevat kunnallistaksoitusta, noin 500 ja valtion verotuksia koskevia

noin 800. Kaupunginhallituksen käsiteltävänä oli 1 829 kunnallisveroa koskevaa lyhennys- ja lykkäysasiaa, joista sellaisia, joissa vero oli poistettu, 697, joissa vero oli oikaistu, 265, joissa vero oli pysytetty muuttamatta, 520 ja joissa veron maksuaikaa oli pidennetty, 347.

Kansaneläkemaksua koskevia lyhennysasioita oli kaupunginhallituksen käsiteltävänä 302, joista sellaisia, joissa maksu oli poistettu, 162, joissa maksu oli oikaistu, 114 ja sellaisia, joissa maksu oli pysytetty muuttamatta, 26.

Asianvalvojan toiminnasta mainittakoon seuraavaa: Veronkavalluksesta nostettiin 7 syytettä. Kaupungin asiamiesosaston ja lääninhallituksen pyynnöistä annettiin lausunto n. 140 vuosihaaste-, konkurssi-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasiassa. Sellaisissa tapauksissa, jolloin jälkiverotusoikeutta ei enää ollut, perittiin kunnalle ja valtiolle vahingonkorvauksia n. 30 000 mk. Lähes 200 virheellisen veroilmoituksen antajaa kuulusteltiin, jolloin saatiin selville ja asianmukaisesti verotettiin tai jälkiverotettiin n. 15 000 000 mk ilmoittamatonta tuloa ja omaisuutta.

Viraston menoista antoivat viraston tarkkailijat kyseessä olevalta vuodelta laatimassaan kertomuksessa lähemmän selvityksen, johon tässä viitataan, päätyen kunnan menot 27 693 083 mk:aan ja valtion menot 35 632 777 mk:aan. Varsinaisia tuloja ei virastolla ollut muita kuin evankelisluterilaisten seurakuntien suorittama 60 000 mk:n korvaus seurakunnille toimitetusta taksoitusluettelon kappaleesta, mikä määrä tilitettiin suoraan rahatoimistolle, sekä toimituskirjain lunastusta kunnalle n. 125 000 mk, mikä määrä niinikään tilitettiin suoraan rahatoimistolle, ynnä suoraan lääninkonttorille tilitetty valtion toimituskirjain lunastusmäärä n. 25 000 mk.

Verotusvalmisteluviraston tarkkailijain kertomus v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Verotusvalmisteluviraston tehtävät lisääntyivät v. 1946 huomattavasti uusien verotustehtävien johdosta. Kun osa näistä tehtävistä kohdistuu sellaiseen valtion verotukseen, joiden tehtävien suorittamisesta sopimusta valtion ja kunnan välillä ei ole tehty, myönsi valtio näitä töitä varten yhteensä 5 717 300 mk. Tällä rahamäärällä palkattiin mm. tarvittu lisätyövoima. Viraston menoarviossa olevia menomomentteja ylitettiin kertomusvuonna jossain määrin, mutta hyväksyttiin ylitykset asianmukaisesti.

Verotusvalmisteluviraston v:n 1946 tilien loppuyhdistelmän mukaan olivat valtionmenot 35 623 777 mk ja kaupungin menot 27 693 083 mk.

Verotusvalmisteluviraston palveluksessa oli v. 1946 330 valtion ja 103 kaupungin palkkaamaa toimenhaltijaa. Niiden toimenhaltijain lukumäärä, jotka saivat palkkansa osaksi valtion ja osaksi kaupungin varoista, oli vakinaisissa viroissa 221 sekä tilapäisissä töissä 210.

---

7. Leski- ja orpokassa

Leski- ja orpokassan johtokunnan v:lta 1946 antama toimintakertomus sisälsi seuraavaa:

Kassan yhdeksäntenä toimintavuonna kuuluivat sen johtokuntaan kaupunginjohtaja E. Rydman puheenjohtajana sekä jäseninä vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm ja toimistonhoitaja S. Hiisivaara kaupunginvaltuuston valitsemina sekä kemian työntekijä E. Angelvirta, sairaalatarkastaja M. Saarenheimo ja johtaja S. Seppälä kassan jäsenistön valitsemina. Näistä kaupunginjohtaja Rydman ja sairaalatarkastaja Saarenheimo olivat vuoden lopussa eroamisvuorossa. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan joulukuun 18 p:nä 1946 kaupunginjohtaja Rydmanin uudestaan ja kassan jäsenistö kokouksessaan huhtikuun 15 p:nä 1946 sairaalatarkastaja Saarenheimon uudestaan kuluvan vuoden alusta. Johtokunnan varapuheenjohtajana toimi johtaja S. Seppälä ja sihteerinä kansliasihteeri A. Danielson. Sääntöjen määräämässä kassan jäsenten vuosikokouksessa, joka pidettiin huhtikuun 15 p:nä, valittiin v:n 1946 tilejä tarkastamaan kamreeri V. Kerkkänen ja tarkastaja V. Laitinen sekä varalle kamreeri R. Brandt ja opettaja S. Rekola.

Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen mukaan suoritti kaupunki edelleenkin kassan myöntämille eläkkeille kalliinajanlisäyksiä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin palkannauttijoille.

Viimeksikuluneena vuonna suoritti maisteri T. Jylhä kassan tilan matemaattistilastollisen tutkimuksen, joka kohdistui tammikuun 1 p:ään 1945. Tutkimusta varten kerättiin kassan toimesta tarpeelliset tiedot sen jäsenistä ja eläkettä saavista kuolinpesistä. Tutkimuksessa pyrittiin mikäli mahdollista käyttämään tätä kassan omasta toiminnasta saatua aineistoa. Kun kassan jäsenluku kuitenkin tarkastettavan ajanjakson lopussa oli vain 2 182 ja saatua aineistoa voitiin käyttää vain viiden vuoden ajalta, joka sekin oli sotien takia poikkeuksellista, oli pakko oleellisissa kohdissa käyttää muualta lainattuja laskuperusteita. Tarkastuksen tuloksena maisteri Jylhä totesi, että kassan tulojen ja menojen pääoma-arvot ovat käytännöllisesti katsoen yhtä suuret. Jos varmuuslisäksi lasketaan 10 % hänen laskemansa 5 %:n sijaan, pitäisi maksuja korottaa nykyisestään n. 5 %:lla. Kun kuitenkin kaupunki kassan sääntöjen mukaan vastaa sen sitoumuksista, katsoi maisteri Jylhä esittämiensä laskelmien perusteella kassan nykyisiä maksuja riittäviksi. Tässä yhteydessä maisteri Jylhä totesi, että kun kassan nykyiset maksut perustuvat aikanaan 5 $^1/_2$ %:n korkokannalla suoritettuihin laskelmiin, hänen käytettyään tutkimuksessaan apukassoille yleistä 4 ½ %:n korkokantaa, kassan tähänastiset menot ovat olleet arvioituja pienemmät.

Helsingin makasiiniosakeyhtiön toiminnan siirryttyä kaupungille lopetti sanotun yhtiön eläke- ja apukassa toimintansa ja sen varat, 2 869 536: 30 mk, luovutettiin kaupungille käytettäväksi sopivaksi katsottavalla tavalla. Kaupunginvaltuusto päätti maaliskuun 27 p:nä 1946 luovuttaa varat Helsingin kaupungin leski- ja orpokassalle ehdolla, että näistä varoista on maksettava ne taannehtivat maksut, jotka joutuvat Helsingin makasiiniosakeyhtiön eläke- ja apukassan entisten jäsenten suoritettaviksi heidän liittyessään ennen v:n 1946 loppua leski- ja orpokassan jäseniksi. Kaupunginvaltuusto täydensi syyskuun 4 p:nä 1946 tätä päätöstään määräyksellä, että jos Helsingin makasiiniosakeyhtiön eläke- ja apukassaan kuulunut henkilö, joka ennen v:n 1946 päättymistä liittyi kaupungin leski- ja orpokassaan, kuoli ennenkuin hän suoritti vähintään 10 vuoden maksut viimeksi mainittuun kassaan, ei hänen kuolinpesältään pidätetä uupuvaa määrää

niin monelta kuukaudelta, kuin hän kuului Helsingin makasiiniosakeyhtiön eläke- ja apukassaan, vaan suoritetaan vastaava määrä mainitun yhtiön eläke- ja apukassasta Helsingin kaupungin leski- ja orpokassalle siirtyneistä varoista.

Avustuskassalain määräysten mukaan oli kaikkien avustuskassojen viime vuoden loppuun mennessä saatettava sääntönsä sanotun lain määräysten mukaisiksi. Tämän johdosta hyväksyi kassan jäsenistö ylimääräisessä kokouksessaan marraskuun 18 p:nä 1946 kassan sääntöihin tehtävät avustuskassalain vaatimat muutokset. Näin muutetut säännöt kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan marraskuun 27 p:nä 1946 ja sosiaaliministeriö vahvisti kassan uudet säännöt joulukuun 30 p:nä 1946. Uusien sääntöjen mukaan kassan nimi muuttui Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassaksi.

Kassan yhdeksäntenä toimintavuonna oli siihen liittyneiden uusien jäsenten lukumäärä suurempi ja siitä eronneiden lukumäärä pienempi kuin edellisenä vuonna. Päättyneen toimintavuoden aikana kuolleiden jäsenten lukumäärä oli 21 suurempi kuin edellisenä vuonna. Jäsenmäärä eri eläkeluokissa oli seuraava:

Maksavat jäsenet	I luokka		II luokka		III luokka	IV luokka	V luokka	Yhteensä
	kuukausi palkkaisia	tunti- tai viikko-palkkaisia	kuukausi palkkaisia	tunti- tai viikko-palkkaisia				
V:sta 1945 jäljellä olevia .	367	746	317	33	373	242	131	2 209
Uusia	86	43	32	30	65	11	16	283
Eronneita	15	19	11	—	3	6	1	55
Kuolleita	7	30	3	2	8	4	3	57
V:een 1947 jääneitä	299	723	459	62	425	228	184	2 380
Eläkeluokasta toiseen siirtyneitä:								
Entisen luokan mukaan ...	132	17	19	1	26	40	—	235
Uuden luokan mukaan ...	—	—	143	2	24	25	41	235

Kassan jäseniksi hyväksytyt henkilöt jakautuivat eri virastojen, laitosten ym. kesken seuraavasti:

Virasto, laitos tai hallintohaara	Jäseniä kaikkiaan	Omasta pyynnöstä kassasta eronneita	Omasta pyynnöstä kaupungin palveluksesta eronneita	Kuolleita	Jäseniä vuoden päättyessä	Niistä naisia
Revisiotoimisto	10	—	—	—	10	2
Kaupunginhallitus	28	—	—	1	27	—
Rahatoimisto	19	—	—	—	19	3
Tilastotoimisto	9	—	2	—	7	3
Kaupunginarkisto	1	—	—	—	1	—
Verotusvalmisteluvirasto	41	—	—	—	41	—
Maistraatti	8	—	—	—	8	—
Ulosottolaitos	76	—	1	4	71	1
Rakennustarkastuskonttori	9	—	2	—	7	—
Raastuvanoikeus	34	—	—	1	33	—
Syyttäjistö	5	—	—	—	5	—
Palolaitos	136	—	4	—	132	—
Terveydenhoito ja poliisilaitoksen sairashuolto	49	2	—	1	46	1
Sairaanhoito	126	—	3	2	121	10
Huoltotoimi	102	—	7	1	94	11
Oikeusaputoimisto	2	—	—	—	2	—
Työnvälitystoimisto	16	—	—	—	16	—
Urheilu- ja retkeilytoimisto	11	—	—	—	11	—
Suomenkieliset kansakoulut	118	—	—	—	118	7

Ruotsinkieliset kansakoulut	22	—	—	1	21	—
Työväenopistot	4	—	—	—	4	—
Ammattikoulut	14	—	—	—	14	—
Kaupunginkirjasto ja kaupunginmuseo	15	—	—	—	15	3
Kaupungiorkesteri	52	—	—	—	52	—
Kiinteistötoimisto	83	1	—	2	80	5
Rakennustoimisto	527	—	12	23	492	3
Puhtaanapitolaitos	73	1	2	5	65	—
Satamat	164	2	1	2	159	1
Teurastamo	26	—	2	—	24	1
Elintarvikekeskus	5	—	—	—	5	—
Vesijohtolaitos	86	—	2	2	82	—
Kaasulaitos	182	—	1	4	177	—
Sähkölaitos	260	1	8	3	248	2
Liikennelaitos	179	1	—	5	173	2
Yhteensä	2 492	8	47	57	2 380	55

V:n 1946 kuluessa 55 henkilöä erosi kassan jäsenyydestä ja 57 jäsentä kuoli, joten jäsenten lukumäärä vuoden päättyessä oli 2 380. Ikäänsä nähden jäsenet jakautuiva seuraavasti:

Ikä vuoden päättyessä, vuotta	Jäseniä kaikkiaan	Eronneita	Kuolleita	Jäseniä vuoden päättyessä
—24	11	—	—	11
25—29	32	2	—	30
30—34	134	10	1	123
35—39	370	15	1	354
40—44	472	14	4	454
45—49	409	11	3	395
50—54	344	—	7	337
55—59	286	—	14	272
60—64	218	1	11	206
65—69	133	2	6	125
70—74	66	—	9	57
75—	17	—	1	16
Yhteensä	2 492	55	57	2 380

Kassan 57 edesmenneen jäsenen ikä vaihteli 34 vuodesta 75 vuoteen. Heidän jälkeensä jääneet lesket, 55, ja orvot, 35, jakautuivat ikänsä mukaan seuraavasti:

Eläkeluokka	Lesket iän mukaan, vuotta										Orvot iän mukaan, vuotta																	
	25—29	30—34	35—39	40—44	45—49	50—54	55—59	60—64	65—69	70—	0—1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	21 [1]
I	—	1	4	4	4	7	6	6	—	3	1	1	—	1	2	1	1	2	1	1	3	3	1	4	3	4	1
II	—	—	1	1	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III	—	2	—	—	—	2	1	2	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	—	3	5	5	4	11	11	10	2	4	2	2	1	2	2	1	1	3	1	1	3	3	1	4	3	4	1

Eläkettä nauttivia leskiä on vuonna 1946 kuollut 3 ja mennyt uuteen avioliittoon 4 ja lapsieläkkeitä on päättynyt yhteensä 11.

[1]) Mielisairas.

Kertomusvuoden lopussa voimassa olevien eläkkeiden edustama rahamäärä kuukautta kohden oli yhteensä 151 057 mk, jakautuen leskien ja orpojen kesken sekä eläkeluokittain seuraavasti:

Eläkeluokka	Eläkettä nauttivia leskiä	Leskieläkkeitä, mk	Eläkettä nauttivia orpoja	Orpoeläkkeitä, mk	Eläkkeitä kaikkiaan, mk
I	187	56 100	100	10 320	66 420
II	41	16 400	23	3 187	19 587
III	47	23 500	23	3 600	27 100
IV	28	19 600	7	1 610	21 210
V	16	14 400	8	2 340	16 740
Yhteensä	319	130 000	161	21 057	151 057

Jatkuvien jäsenmaksujen suorittamisesta johtokunta vapautti neljä kassan jäsentä. Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot	Mk	Menot	Mk
Eläkemaksut	1 719 882: 45	Agio	6 750: —
Kaupungin osuus eläkkeisiin	1 284 469: 50	Kulungit	142 541: —
Kaupungin suorittamat kalliinajanlisäykset	7 074 489: —	Suoritetut eläkkeet	1 734 314: —
Korot	656 679: 80	Suoritetut kalliinajanlisäykset	7 074 489: —
		Poistot	22 905: 40
Yhteensä	10 735 520: 75	Yhteensä	8 980 999: 40

Ylijäämä oli siis 1 754 521: 35 mk.

8. Ulosottolaitos

Ulosottolaitoksen tarkkaajan kertomus toimintavuodelta 1946 oli seuraava:

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkkailuosaston päätehtävänä oli edelleenkin valvoa toisen kaupunginvoudin konttorin toimintaa, joka käsitti verojäämien pakkoperintää.

Alempana annetaan tietoja toisen kaupunginvoudin konttoriin perittäväksi jätetyistä verolipuista sekä perimisen tuloksista v. 1946:

	Lukumäärä tammikuun 1 p:nä	Vuoden aikana saapuneita	Yhteensä	Näistä lipuista: perittiin	palautettiin	Jäi jäljelle v:een 1947	Perittyjä %:na koko lukumäärästä
Kunnallisvero	114 380	54 195	168 575	33 174	28 412	106 989	19.7
Valtion tulo- ja omaisuusvero	48 552	58 835	107 387	21 440	13 496	72 451	20.0
S:n ennakkomaksut .	11 869	93	11 962	4 266	2 661	5 035	35.7
Kirkollisvero	75 647	70 317	145 964	45 073	39 461	61 430	30.9
Yhteensä	250 448	183 440	433 888	103 953	84 030	245 905	24.0

Näiden verolippujen edustama veromäärä oli seuraava:

	Kunnallisvero, mk	Valtion tulo- ja omaisuusvero, mk	Kirkollisvero, mk	Yhteensä, mk
Edellisestä vuodesta jäljellä olevien	190 911 542	[1])153 866 555	8 440 655	353 218 752
V. 1946 perittäväksi saapuneiden	129 189 563	[2])174 873 897	17 315 023	321 378 483
Yhteensä	320 101 105	328 740 452	25 755 678	674 597 235
Perittyjen	57 896 895	[3]) 57 546 579	8 314 286	123 757 760
Palautettujen	49 206 431	[4])126 188 930	5 240 894	180 636 255
V:een 1947 jääneiden	212 997 779	[5])145 004 943	12 200 498	370 203 220
Yhteensä	320 101 105	328 740 452	25 755 678	674 597 235

Lisäksi perittiin kunnallisveron lisäystä 5 516 942 mk sekä valtion tulo- ja omaisuusveron lisäystä 3 906 245 mk, johon jälkimmäiseen määrään sisältyy ennakkomaksujen lisäystä 666 950 mk.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 84 030 merkinnöin, ettei veromääriä voitu laillisesti periä seuraavista syistä:

[1]) Siitä 56 297 369 mk ennakkomaksuja. — [2]) S:n 214 558 mk. — [3]) S:n 15 091 435 mk. — [4]) S:n 7 281 772 mk. — [5]) S:n 34 138 720 mk.

Muist.: Aikaisemmin sanottiin määrättynä vuonna maksuunpannun kunnallisveron olevan lähinnä edellisen vuoden veroa, koska se oli määrätty verovelvollisten sen vuoden tulojen perusteella. V. 1934 tapahtuneella lainmuutoksella on säädetty, että verotusmäärä on varainhoitovuoden veroa, ts. sen vuoden, jona maksuunpano tapahtuu. Vertailumahdollisuuksien saamiseksi muihin verolajeihin ja edellisiin verotusvuosiin ei tätä terminologiaa kuitenkaan ole noudatettu esillä olevassa toimintakertomuksessa, vaan tarkoittavat siinä mainitut vuosiluvut verotetun tulon nautintavuosia.

	Verovelvolliset olivat:				
Kunnallisvero vuodesta:	Varattomia	Löytymättömiä	Muut esteet	Virka-apu tapaukset	Yhteensä
1942 ja aikaisemmin	9 729	2 957	278	2 041	15 005
1943	3 125	1 806	1 022	1 351	7 304
1944	612	1 886	437	3 168	6 103
Yhteensä	13 466	6 649	1 737	6 560	28 412
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodesta:					
1942 ja aikaisemmin	4 667	1 455	461	1 111	7 694
1943	644	1 714	327	2 754	5 439
1944	20	172	—	171	363
Ennakkomaksut	•	•	•	•	2 661
Yhteensä	5 331	3 341	788	4 036	16 157
Kirkollisvero vuodesta:					
1942 ja aikaisemmin	9 604	4 752	614	2 119	17 089
1943	4 701	4 846	551	1 630	11 728
1944	708	4 461	160	5 315	10 644
Yhteensä	15 013	14 059	1 325	9 064	39 461

Perittäviksi jätetyistä kunnallisverolipuista palautettiin 16.9 %, valtion tulo- ja omaisuusverolipuista 12.6 %, saman veron ennakkomaksulipuista 22.2 % sekä kirkollisverolipuista 27.0 % eli kaikista 19.4 %. Koko palautusmäärästä, 84 030 verolipusta, oli kunnallisverolippuja 33.8 %, valtion tulo- ja omaisuusverolippuja 19.2 % ja kirkollisverolippuja 47.0 %. Estelajin mukaan palautettujen verolippujen ryhmitys oli seuraava: Verovelvollisen varattomuus 41.5 %, verovelvollisen löytymättömyys 29.6 %, muita estelajeja 4.7 % ja virka-apupyynnöin palautettuja verolippuja 24.2 %. Nämä luvut valaisevat perintätyön kielteistä puolta. V. 1945 palautettiin 77 629 verolippua, joten palautettujen verolippujen lukumäärä kertomusvuonna kasvoi 6 401 eli 8.2 %. Palautettujen verolippujen raha-arvo nousi 86 261 040 mk:sta 180 636 255 mk:aan eli 109.4 %.

Edellä mainittujen verojäämien lisäksi perittiin ulosottolaitoksen toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

Vero- tai maksulaji:	Perittyjen verolippujen luku	Peritty määrä, mk
Koiravero	272	104 535
Kauppayhdistysten veloittamat maksut	1 080	57 263
Sairaalamaksut	134	64 224
Erilaiset uudisrakennusmaksut	24	59 773
Tuulaaki- ja liikennemaksut	3	20
Makasiinivuokra	1	16 200
Radiolupamaksut (maaseutuosaston perimät)	904	227 140
Ruotsalaisen Olaus Petrin seurakunnan veloittamat verot	38	8 956
Venäläisen kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat verot	1 422	205 348
Juutalaisen seurakunnan veloittamat verot	28	15 362
Suhdannevero	124	9 351 153
Sotalaina	2 248	12 479 065
Sotavakuutus	456	685 746
Omaisuudenluovutusvero	2 789	24 054 177
Ylimääräinen tulovero	2 567	8 793 137
Lisävero v:n 1943 tuloista	687	476 829
Ylimääräinen varallisuusvero	1 392	12 041 659
Ylimääräinen metsävero	6	119 211
Perintö- ja lahjavero	34	828 755
Kansaneläkemaksut	29 520	4 235 061
Yhteensä	43 729	73 823 614

Kuten edellä olevasta yhdistelmästä ilmenee, perittiin kertomusvuonna sekalaisten verojen ja maksujen jäämiä yhteensä 43 729 verolippua, joista kertyi kaikkiaan 73 823 614 mk. Tästä tuotti suhdannevero 12.7 %, sotalaina 16.9 %, omaisuuden luovutusvero 32.6 %, ylimääräinen varallisuusvero 16.3 %, ylimääräinen tulovero 11.9 %, kansaneläkemaksut 5.7 % ja muut sekalaiset verot ja maksut yhteensä 3.9 %. Kyseisten verolippujen lukumäärä oli 5 390 eli 14.1 % suurempi ja rahallinen perintätulos 14 765 493 mk eli 25.0 % parempi kuin v. 1945.

Kaikkiaan perittiin v. 1946 147 682 Helsingin verolippua, edellisenä vuonna 116 533 verolippua, toisin sanoen siis 31 149 verolippua eli 26.7 % enemmän kuin v. 1945. Näiden verolippujen edustama raha-arvo veronlisäyksineen kasvoi kertomusvuonna 207 004 561 mk:aan oltuaan v. 1945 148 360 872 mk, joten rahallinen perintätulos kasvoi 58 643 689 mk eli 39.5 %.

Kunnallisveron perintätulos muodostui v. 1946 melkoista paremmaksi kuin edellisenä vuonna, sillä perittyjen verolippujen lukumäärä eneni edellisen vuoden vastaavaan määrään verraten 10 265 eli 44.8 % ja niiden raha-arvoon nähden 20 001 918 mk eli 52.8 %. Kunnallisverolippujen koko tilitettävä verolippuvarasto, yhteensä 168 575 verolippua, edustaen raha-arvoltaan 320 101 105 mk, kasvoi v:n 1945 verolippujen lukumäärään verraten 4.1 % ja rahamäärään verraten 22.0 %. Koko verolippuvarastosta saatiin perityksi verolippujen lukumäärään nähden 19.7 % ja rahamäärään nähden 18.1 % edellisen vuoden vastaavien tulosten ollessa 14.1 % ja 14.4 %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille 16.9 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja 15.4 % sen edustamasta rahamäärästä, edellisen vuoden vastaavien tulosten ollessa 15.2 % ja 12.8 %. Perimättömien jäämien v:een 1947 siirtynyt jäännös laski verolippujen lukumäärään nähden 70.6 %:sta 63.5 %:iin ja niiden edustamaan rahamäärään nähden 72.8 %:sta 66.5 %:iin.

V:n 1945 saavutuksiin verrattuna valtion tulo- ja omaisuusveron pakkoperintä tehostui suuresti. Perittiin näet 9 319 verolippua eli 56.9 % enemmän ja raha-arvoon nähden 20 233 685 mk eli 49.1 % enemmän kuin v. 1945. Tämän veroryhmän perittävien verolippujen lukumäärä, yhteensä 119 349 verolippua edustaen raha-arvoltaan 328 740 452 mk, kasvoi v:n 1945 verolippujen lukumäärään verraten 28 197 verolippua eli 30.9 % ja rahamäärään nähden 88 313 366 mk eli 36.7 %. Perittyjen verolippujen ja raha-arvon suhde koko tulo- ja omaisuusverolippujen varastoon oli vastaavasti 21.5 % ja 17.5 %, vastaavien suhdelukujen v. 1945 oltua 18.0 % ja 15.6 %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille 13.5 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja 38.4 % sen raha-arvosta, v:n 1945 vastaavien lukujen oltua 15.7 % ja 20.4 %. Saman veroryhmän perimättömien jäämien v:een 1947 siirtynyt jäännös oli lukumäärään nähden 64.9 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja raha-arvoltaan 44.1 %, v:n 1945 vastaavien lukujen oltua 66.8 % ja 64.0 %.

Kirkollisveroja perittiin v. 1946 6 175 eli 15.9 % enemmän, rahassa edustaen 2 137 658 mk eli 34.6 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Koko verolippuvarasto, 145 964 verolippua, raha-arvoltaan 25 755 678 mk, väheni verolippujen lukumäärään nähden 4.7 % ja kasvoi rahamäärältään 39.7 % v:een 1945 verrattuna. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille tässä verolajissa 27.0 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja 20.3 % sen raha-arvosta. V:n 1945 vastaavat prosenttimäärät olivat 25.2 % ja 20.7 %. Saman veroryhmän perimättömien jäämien v:een 1947 siirtynyt jäännös aleni lukumäärään nähden v:n 1945 49.4 %:sta 42.1 %:iin ja kasvoi raha-arvoltaan v:n 1945 45.8 %:sta 47.4 %:iin.

Maaseudulta virka-avun pyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 21 066 ja rahassa 34 324 742 mk, mikä merkitsee 5 025 verolippua eli 31.3 % ja 10 423 962 mk eli 43.6 % enemmän kuin v. 1945.

Toisen kaupunginvoudinkonttorin perimäin vero- ja maksujäämien kokonaismärää nousi v. 1946 168 748 verolippuun, joista veronlisäyksineen kertyi 241 329 303 mk. Täydelleen perittyjen verolippujen luku oli siis 36 174 eli 27.3 % ja niiden tuottama rahamäärä 69 067 652 mk eli 40.1 % suurempi kuin v. 1945.

Ulosottolaitoksen tarkkaaja valvoi kertomusvuoden aikana tuontuostakin toimittamillaan tarkastuksilla myös sekä ensimmäisen kaupunginvoudin että avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorien kassa- ja pankkivarain hoitoa ja kirjanpitoa.

9. Rakennustarkastus

Helsingin kaupungin rakennustarkastustoimiston kertomus v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Helsingin kaupungissa harjoitetun rakennustoiminnan tilastosta selviää, että uudisrakennuksia varten vahvistettujen piirustusten lukumäärä on huomattavasti noussut v:sta 1945, v. 1945 219 kpl ja v. 1946 612 kpl. Mutta suunnitellut rakennukset ovat pääasiassa olleet pieniä omakotirakennuksia. Rakennusluvan saaneiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli vain 1 004 170 m³, sen ollessa v. 1945 1 036 595 m³. Asuinhuonelisäys, 2 711, nousi huomattavasti v:sta 1945, jolloin se oli 744, mutta normaalivuosien n. 7 500 suuruiseen huonelisäykseen nähden se on varsin pieni.

Vuoden aikana vahvistettiin piirustuksia 612 uudisrakennusta varten, joista 261 oli lisärakennuksia tai korotuksia, sekä 208 muutostöitä varten. Uudisrakennussuunnitelmissa oli 1 476 asuinhuoneistoa ja näissä 4 175 asuinhuonetta ja keskimäärin 2.8 huonetta huoneistoa kohti. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli suunnitelmissa 167 169 m³. Sanottujen rakennusluvan saaneiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 1 004 178 m³.

Vuoden aikana valmistui 210 uudisrakennusta, näistä 103 lisärakennuksia tai korotuksia sekä muutostöitä 121. Valmistuneissa rakennuksissa oli 1 413 asuinhuoneistoa ja näissä 2 854 asuinhuonetta, mutta kun vuoden aikana puretuissa rakennuksissa oli 143 huonetta, on vuoden asuinhuonelisäys 2 711. Valmistuneissa asuinhuoneistoissa oli keskimäärin 2.0 huonetta. Varasto-, myymälä-, työhuone- ym. tiloja oli valmistuneissa rakennuksissa yhteensä 65 238 m². Näiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 616 008 m³.

Rakennustarkastustoimiston valvonnan alaisena oli vuoden aikana 717 työmaata: uudis- ja lisärakennuksia 644 ja muutos- ja korjaustöitä 73. Kortiston mukaan on työmailla suoritettu tarkastuksia n. 3 000.

Rakennusainekulutus rakennustarkastustoimiston valvonnan alaisissa uudisrakennuksissa oli v:n 1946 aikana n. 0.9 miljoonaa tiiltä, n. 2 500 tonnia sementtiä ja n. 460 tonnia rautaa.

Piirustusten tarkastamisesta ja rakennustöiden valvonnasta kantoi kaupunki vuoden aikana rakentajilta 1 536 321 mk. Tämän lisäksi suorittivat rakentajat vuokria rakennusaikana käyttämästään katumaasta 249 426 mk, joten kaupunki sai vuoden kuluessa rakennustoiminnan kautta tuloja 1 785 747 mk. Rakennustarkastuksesta aiheutuneet menot olivat 2 987 583 mk.

10. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toiminnastaan v. 1946 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna itseoikeutettuina jäseninä rakennustarkastaja A. Toivonen, joka samalla toimi puheenjohtajana, asemakaava-arkkitehti B. Brunila ja kaupunginarkkitehti H. Ekelund sekä kaupunginvaltuuston vuodeksi kerrallaan valitsemina jäseninä professori J. S. Sirén, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja rakennusteknikko E. Fahlenius. Sihteerinä toimi rakennustarkastuskonttorin toimistonhoitaja S. von Schoultz.

Toimikunta oli koolla 21 kertaa ja pöytäkirjojen pykäläluku oli 442. Tarkastettujen piirustusten lukumäärä jakautuu seuraavasti:

Asuin- ja liikerakennuksia	16
Tehdas-, varasto- yms. rakennuksia	76
Korotus- ja lisärakennuksia	13
Huvila-, talous- ym. rakennuksia liitosalueella	210
Julkisivunmuutoksia	25
Mainoksia	5
Yhteensä	345

Toimikunnan menot nousivat kertomusvuonna 27 900 mk:aan.

11. Holhouslautakunta

Holhouslautakunnan kertomus toiminnastaan v. 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Holhouslautakuntaan kuuluivat v. 1946 puheenjohtajana korkeimman oikeuden presidentti O. Möller sekä jäseninä hallintoneuvos M. E. Jaakkola, varatuomari N. A. Lahtinen ja hallitusneuvos R. R. Lehto. Lautakunnan sihteerinä oli edelleen varatuomari H. L. Borenius.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 45 varsinaiseen kokoukseen. Sääntömääräiset kokoukset pidettiin joka tiistai, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin sääntömääräisiä kokouksia oli kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena maanantaina. Puheenjohtajan vastaanotto oli lisäksi joka perjantai, kesäkuukausina joka torstai. Lokakuun alusta 1946 lautakunnassa järjestettiin päivittäin asiakirjojen vastaanotto klo 10—12, mikä järjestely aiheutui alueliitoksesta ja lautakunnan töiden lisääntymisestä yleensä ja joka osoittautui varsin tarkoitustaan vastaavaksi. Marraskuun 18—23 p:nä lautakunnan sihteeri teki kaupunginhallituksen myönnettyä siihen tarpeelliset varat opintomatkan Ruotsiin, jossa hän tutustui Tukholman ja Göteborgin holhousviranomaisten toimintaan ja työskentelytapoihin. Tammikuun 16 p:nä 1946 vanhempi oikeusneuvosmies E. von Bonsdorff toimitti raastuvanoikeuden puolesta holhouslain 72 §:n edellyttämän tarkastuksen lautakunnassa.

Lautakunnan kokouksissa laadittujen pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 1 340 ja sen vuoden aikana tarkastamien holhoustilien luku oli 858. Sen ohessa lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille suullisia neuvoja ja tietoja holhouksenalaisten asioiden hoidosta.

Lautakunnan holhouskirjaan oli v:n 1946 alussa merkitty 1 439 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista edellisiä oli 1 181 ja jälkimmäisiä 258; holhoustoimista oli 546 lakimääräisiä ja 635 määräykseen perustuvia. Vuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 397 uutta holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista 365 liitosalueelta siirtyneitä, sekä poistettiin päättyneinä 172 holhous- ja uskotunmiehen tointa. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä yhteensä 1 664 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista lakimääräisiä holhoustoimia oli 632 ja määräyksiin perustuvia 718, eli yhteensä 1 350, sekä uskotunmiehen toimia 314. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakuntien holhouksessa olevat henkilöt.

12. Huoneenvuokralautakunnat

Huoneenvuokralautakuntien toiminnasta [1]) v. 1946 mainittakoon seuraavaa:

Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakunnat huolehtivat huoneenvuokrasäännöstelystä annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja säännöstelymääräysten noudattamisen valvonnasta kaupungissa. Kaupungin keskeisten osien huoneenvuokra-asioita käsitteli kolme varsinaista ja viisi väliaikaista huoneenvuokralautakuntaa, joiden kesken noudatettiin asiajakoa. Kaupungin syrjäosat muodostivat kolme itsenäistä huoneenvuokrapiiriä, joissa kussakin oli oma huoneenvuokralautakunta. Huoneenvuokralautakuntien yhteisistä asioista huolehti huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta, johon kuuluivat huoneenvuokralautakuntien yhteinen puheenjohtaja, lautakuntien toiminnanjohtaja sekä kaksi muuta jäsentä. Neuvottelukunnan taas muodostivat huoneenvuokralautakuntien yhteinen puheenjohtaja, varsinaisten lautakuntien puheenjohtajat ja varsinaiset jäsenet sekä toiminnanjohtaja.

Kertomusvuoden aikana kanta-Helsingin piirin huoneenvuokralautakunnat kokoontuivat 2 849 kertaa, liitosalueen lautakunnat 331 kertaa, keskuslautakunta 60 ja neuvottelukunta 16 kertaa, kuten alla olevasta yhdistelmästä ilmenee:

Kanta-Helsingin lautakunnat:	Kokouksia		Kokouksia
I	473	Malmin piirin lautakunta	106
II	290	Oulunkylän—Pakilan piirin lautakunta	111
III	394	Haagan—Pitäjänmäen piirin lautakunta	114
IV	301	Keskuslautakunta	60
V	286	Neuvottelukunta	16
VI	436		
VII	101	Yhteensä	3 256
VIII	346		
I B	36		
II B	42		
IV B	144		

Kokouksissa käsiteltiin 70 486 asiaa, niistä kanta-Helsingin piirin lautakuntien käsittelemiä 64 121, Malmin piirin lautakunnan 2 463, Oulunkylän—Pakilan piirin lautakunnan 1 293, Haagan—Pitäjänmäen piirin lautakunnan 1 676, keskuslautakunnan 833 ja neuvottelukunnan käsittelemiä 100. Käsittellyt asiat koskivat:

	Kanta-Helsinki [2])	Malmi	Oulunkylä—Pakila	Haaga—Pitäjänmäki
Perusvuokran vahvistamista	984	107	48	32
Irtisanomislupia	2 493	187	79	58
Liikehuoneistojen vuokrasuhteita	598	18	7	14
Alivuokralaisten vuokramaksun suuruutta	540	2	2	15
Huoneistojen käytön tehostamista	3 899	119	136	—
Asumislupia	30 403	1 079	682	560
Asunnonvälitystä (osoitukset, vaihdot, väliaik. sop.)	7 018	770	223	407
Muita asioita	19 119	181	116	590
	65 054	2 463	1 293	1 676

[1]) Ks. myös Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja v:lta 1946—47. — [2]) Tähän sisältyvät myös keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan käsittelemät asiat.

Vapautuvia huoneistoja ilmoitettiin asunnonvälitykseen kanta-Helsingin piirissä 2 770, Malmin piirissä 285, Oulunkylän—Pakilan piirissä 173 ja Haagan—Pitäjänmäen piirissä 79 ja asuntoja välitettiin vastaavasti 3 130, 285, 164 ja 79. Ensiksi mainituista 2 500 annettiin vuokralle asunnonvälityksen kautta ja 630 eri lautakuntien toimesta luvatonta vuokrausta ja eri sisäänkäytävällä varustettujen huoneiden erilliseksi julistamista koskevien juttujen yhteydessä.

Välitettyjen huoneistojen suuruus oli:

	Kanta-Helsinki	Malmi	Oulunkylä—Pakila	Haaga—Pitäjänmäki
1 huone	1 374	127	73	41
1 huone + keittiö (tai kaksio)	1 003	133	75	22
2 huonetta + keittiö	390	21	15	14
3 huonetta + keittiö tai suurempia	363	4	1	2
Yhteensä	3 130	285	164	79

Tehostamistoimenpiteisiin ryhdyttiin seuraavasti:

a) ns. ensisijaisilla toimenpiteillä saatu uusia asuinhuoneistoja:	Asuinhuoneistoja			
1) tehostamispäätöksen 3, 4 ja 6 §:iin nojautuen	95	7	—	—
2) tehostamispäätöksen 5 ja 6 §:iin nojautuen	279	6	11	—
b) toissijaisia toimenpiteitä sovellettu:	Tapauksia			
1) yksinäisiä henkilöitä määrätty vuokralaisiksi	676	37	21	—
2) perheitä määrätty vuokralaisiksi	193	—	26	—

Lomanviettoasuntoja määrättiin luovutettavaksi pakolliseen asunnonvälitykseen kanta-Helsingin piirissä 22 ja Malmin piirissä 2.

Perheenjäsenten lukumäärä niissä perheissä, joille itsenäinen asunto välitettiin oli kanta-Helsingin piirissä 8 827, Malmin piirissä 1 118, Oulunkylän—Pakilan piirissä 517 ja Haagan—Pitäjänmäen piirissä 240.

Huoneenvuokralautakuntien menot nousivat kertomusvuonna 24 150 798 mk:aan ja tuloja kertyi pöytäkirjain lunastuksista 299 203 mk.

13. Palotoimi

Palolautakunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta v. 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palotointa, kuuluivat v. 1946 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana lakitieteen kandidaatti C. A. Öhman, varapuheenjohtajana teknologian tohtori Y. J. Talvitie ja muina jäseninä toimitsija R. J. Heinonen, palokorpraali A. E. Koskinen ja diploomi-insinööri V. J. Niemistö sekä itseoikeutettuna jäsenenä kaupungin rakennustarkastaja, arkkitehti A. V. Toivonen. Varajäseninä olivat tammikuun 1 p:stä elokuun 28 p:ään palokorpraali V. Kaarisola, elokuun 28 p:stä vuoden loppuun toimitsija E. Hakala ja vakuutustarkastaja G. O. Rundman sekä itseoikeutettuna varajäsenenä apulaisrakennustarkastaja I. Ahonen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli toimitusjohtaja K. Huhtala ja sihteerinä varatuomari E. K. Uski sekä tämän estyneenä ollessa tammikuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään varatuomari S. Hellevaara.

Lautakunnan kokoukset ym. Palolautakunta kokoontui 20 kertaa ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku oli 443. Saapuneita kirjeitä oli 155 ja lähetettyjä 138. Lautakunnan kertomusvuoden aikana ratkaisemat asiat olivat seuraavat:

Lautakunta päätti [1]) valita 3-henkiseen komiteaan, joka laatii ehdotukset palolautakunnan johtosäännöksi ja palokunnan ohjesäännöksi sekä 7-henkiseen komiteaan, joka laatii ehdotukset palokunnan sisäpalvelusohjesäännöksi, puheenjohtajaksi lautakunnan puheenjohtajan C. A. Öhmanin, sekä jäseniksi ensiksimainittuun palokorpraali A. E. Koskisen ja diploomi-insinööri V. J. Niemistön sekä viimeksi mainittuun palopäällikkö W.W. Bergströmin, toimitsija R. J. Heinosen, apulaispalopäällikkö L. A. Karton, diploomi-insinööri V. J. Niemistön, vanhempi palokorpraali S. A. Ojasen sekä palokersantti A. E. Winqvistin. Komiteain sihteeriksi valittiin lautakunnan sihteeri S. Hellevaara.

Lautakunta päätti [2]) ostaa Dodge-merkkisen sairaidenkuljetusauton 400 000 mk:n kauppahinnasta.

Lautakunta päätti [3]) ostaa kaksi kappaletta autoradioita Oy. Helvar nimiseltä yhtiöltä.

Lautakunta päätti [4]) myöntää palokunnan säätiön varoista Helsingin palokunnan urheilijat nimiselle yhdistykselle 10 000 mk:n ja Palomiesten ammattiosastolle n:o 1 7 500 mk:n suuruisen avustuksen.

Lautakunta päätti [5]) jakaa liitosalueen nuohouspiireihin n:o XIV—XXIV.

Lautakunta päätti [6]) myöntää 500 000 mk kahden käytetyn amerikkalaisen sairaankuljetusauton ostamista varten.

Lautakunta päätti [7]) oikeuttaa palopäällikön hankkimaan 2 uutta henkilöautoa ja esittää kaupunginhallitukselle kahden vanhan henkilöauton sekä yhden pakettiauton myymistä.

Esitykset. Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat: Kulosaaren, Lauttasaaren ja Munkkiniemen väliaikaisten asemien saattamista palokunnan

---

[1]) Palolk. 1 p. helmik. 59 § ja 15 p. maalisk. 82 §. — [2]) S:n 15 p. maalisk. 100 §. — [3]) S:n 1 p. huhtik. 117 §. — [4]) S:n 1 p. huhtik. 118 § ja 3 p. toukok. 151 ja 152 §. — [5]) S:n 5 p. kesäk. 204 §. — [6]) S:n 21 p. lokak. 350 §. — [7]) S:n 27 p. marrask. 398 §.

käyttöön soveltuviksi [1]); komitean asettamista palolautakunnan ja palokunnan johtosääntöjen laatimista varten [2]); nuohousmaksujen korottamista [3]); vapaaehtoisten palokuntien avustusmäärärahan jakamista [4]); kustannusarvioita Lauttasaaren, Kulosaaren ja Munkkiniemen paloasemien muutos- ja korjaustöistä [5]); uusien palokaivojen rakentamista ja entisten suurentamista Malmilla, Tapanilassa ja Puistolassa [6]); sairaankuljetus- ym. autojen siirtämistä Korkeavuorenkadun 39:stä vartioasemille ja autovajan muuttamista palomiesten asunnoiksi [7]); suutarin ja räätälin toimien vakinaistamista [8]); palokunnan sairaankuljetusautojen käyttömaksujen korottamista [9]); vedenottopaikkojen järjestämistä Pitäjänmäelle [10]); kapellimestarin ja siivoojan virkojen vakinaistamista [11]); Jeep-auton ostamista palokunnalle [12]); uusien palokaivojen rakentamista Pitäjänmäelle ja erinäisten sammutusvälineiden luovuttamista Pitäjänmäen vapaaehtoiselle palokunnalle [13]); ruiskulaivan hankkimista [14]); 20 000 000 mk:n suuruisen määrärahan merkitsemistä v:n 1947 talousarvioon Malmin paloaseman rakennushankkeen aloittamista varten [15]); paloalipäällystökurssien järjestämistä [16]); nuohoustaksan perushintojen korottamista [17]); paloturvallisuuden tehostamista satama- ja varastoalueilla [18]); vss. palokypärien myymistä [19]); toisen palotarkastajan apulaisen viran perustamista [20]); Munkkiniemen paloaseman laajentamista [21]); sekä nuohoustaksan korottamista liitosalueella [22]).

Lausunnot. Palolautakunnan kaupunginhallitukselle v. 1946 antamat lausunnot koskivat seuraavaa: liitosalueen tieolojen järjestelyä [23]); Helsingin vapaaehtoisen palokunnan vakuutusmaksujen suorittamista v:lta 1946 [24]); Dodge-merkkisen sairaankuljetusauton ostamista Kulosaaren kotiseuturahaston säätiö nimiseltä yhtiöltä [25]); pohjoispaloaseman kunnostamista palomiehistön asuinhuoneistoiksi [26]); rakennustoimiston talorakennusosaston liitosalueen palosemia varten laatimaa kahta tyyppiehdotusta [27]); nuohousohjesäännön 4 §:n 1 momentin muuttamista [28]); työehtosopimuksen uutta palkkatariffia [29]); ylityökorvauksen suorittamista palokunnan autonkuljettajille yön aikana tehtävistä kuljetuksista [30]); 25 palokypärän luovuttamista Oulunkylän vapaaehtoiselle palokunnalle [31]); palokunnan työnjohtajan, varastonhoitajan, alipäällystön ja miehistön palkkojen korottamista [32]); autonsäilytysvuokran perimistä palomestari I. Vesihiideltä [33]); nuohoojien ammattikoulutuksen järjestämistä [34]); nuohoussääntöjen tarkistamista liitosalueiden kohdalta [35]); korvauksen maksamista nuohoustoimen hoitajille osallistumisesta palotarkastuksiin [36]); pohjoispaloaseman käytön selvittämistä varten asetetun komitean mietintöä [37]); valtuutettujen E. Riipisen ja E. Peurasen aloitetta, joka koski eräiden palomiesten eroittamista [38]); Puotinkylän—Mellunkylän vapaaehtoinen palokunta nimisen yhdistyksen anomusta saada avustusta kalustosuojan ja kokoushuoneen rakentamiseen [39]); moottoriruiskun letkuineen ja lisätarvikkeineen korvauksetta luovuttamista Puotinkylän—Mellunkylän vapaaehtoinen palokunta nimiselle yhdistykselle [40]); 100 000 mk:n suuruisen avustusmäärärahan myöntämistä Degerön vapaaehtoiselle palokunnalle [41]); Helsingin palomiesten ammattiosasto nimisen yhdistyksen anomusta asuinhuoneistojen järjestämisestä palomiehille [42]); Sockenbackan vapaaehtoisen palokunnan avustusanomusta [43]); Helsingin vapaaehtoisen palokunnan anomusta sen maksettavaksi asetetun irtaimiston vakuutussumman korvaamisesta [44]); ja Pakinkylän vapaaehtoisen palokunnan anomusta avustuksen myöntämisestä [45]). Lisäksi lautakunta antoi lausuntonsa 25 eri asemakaavan- ja rakennuksenmuutosehdotuksesta.

---

[1]) Palolk. 16 p. tammik. 17 §. — [2]) S:n 1 p. helmik. 59 §. — [3]) S:n 22 p. helmik. 78 §. — [4]) S:n 15 p. maalisk. 94 §. — [5]) S:n 15 p. maalisk. 95 §. — [6]) S:n 1 p. huhtik. 116 §. — [7]) S:n 3 p. toukok. 159 §. — [8]) S:n 22 p. toukok. 168 §. — [9]) S:n 5 p. kesäk. 202 § ja 27 p. elok. 290 §. — [10]) S:n 5 p. kesäk. 205 §. — [11]) S:n 28 p. kesäk. 226 §. — [12]) S:n 28 p. kesäk. 231 §. — [13]) S:n 28 p. kesäk. 235 §. — [14]) S:n 28 p. kesäk. 236 §. — [15]) S:n 27 p. elok. 277 §. — [16]) S:n 27 p. elok. 294 §. — [17]) S:n 10 p. syysk. 298 §. — [18]) S:n 10 p. syysk. 300 §. — [19]) S:n 10 p. syysk. 304 §. — [20]) S:n 18 p. lokak. 346 §. — [21]) S:n 27 p. marrask. 399 §. — [22]) S:n 31 p. jouluk. 430 §. — [23]) S:n 16 p. tammik. 29 §. — [24]) S:n 1 p. helmik. 54 §. — [25]) S:n 22 p. helmik. 71 §. — [26]) S:n 15 p. maalisk. 97 §. — [27]) S:n 1 p. huhtik. 121 §. — [28]) S:n 25 p. huhtik. 141 §. — [29]) S:n 25 p. huhtik. 142 §. — [30]) S:n 3 p. toukok. 154 §. — [31]) S:n 22 p. toukok. 179 §. — [32]) S:n 22 p. toukok. 192 §. — [33]) S:n 5 p. kesäk. 206 §. — [34]) S:n 5 p. kesäk. 207 §. — [35]) S:n 5 p. kesäk. 208 §. — [36]) S:n 28 p. kesäk. 227 §. — [37]) S:n 28 p. kesäk. 238 §. — [38]) S:n 25 p. syysk. 317 §. — [39]) S:n 21 p. lokak. 353 §. — [40]) S:n 21 p. lokak. 354 §. — [41]) S:n 21 p. lokak. 355 §. — [42]) S:n 13 p. marrask. 383 §. — [43]) S:n 13 p. marrask. 386 §. — [44]) S:n 27 p. marrask. 396 §. — [45]) S:n 31 p. jouluk. 439 §.

Palolaitos

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli palokunnan vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 210, vuoden aikana otettiin 126 uutta viranhaltijaa ja samana aikana erosi 50 viranhaltijaa, joten vakinaisten viranhaltijain kokonaismäärä vuoden lopussa oli 286 henkilöä, nimittäin sammutusvahvuuteen kuuluvia 274, palotarkastaja ja apulainen 2, toimistohenkilökuntaan kuuluvia 6 sekä työnjohtaja, varastonhoitajia ja räätälimestari 4.

Alueliitoksesta johtuen perustettiin tammikuun 1 p:stä 1946 alkaen 1 palomestarin, 4 palokersantin, 12 vanhemman palokorpraalin, 12 nuoremman palokorpraalin, 12 vanhemman palomiehen ja 36 nuoremman palomiehen virkaa.

Palolautakunta valitsi palomestariksi tammikuun 1 p:stä lukien palokunnan toimistonhoitajan H. Virranteen.

Perustettuihin neljään palokersantin virkaan palopäällikkö nimitti tammikuun 13 p:stä 1946 lukien palokorpraalit A. J. Kasken, V. I. Lehden, G. W. Lindroosin ja T. J. Mannisen.

Palolautakunta valitsi lisäksi palokuntaan tammikuun 1 p:nä 1946 perustettuun palotarkastajan apulaisen virkaan rakennusmestari V. Vahernon. Avoimeen toimistonhoitajan virkaan palolautakunta valitsi eversti B. Heinrichsin tammikuun 21 p:stä 1946 lukien, sekä syyskuun 1 p:stä 1946 lukien palokunnan toisen naispuolisen toimistoapulaisen toimeen neiti K. Kirveen ja räätälimestariksi herra S. Ahtolan.

Kertomusvuoden aikana siirtyivät täysin palvelleina eläkkeelle ruiskumestarit T. V. Jaale, O. L. Johansson ja O. E. Mikander sekä korpraalit J. F. Risto ja O. S. Sormu. Työkomennuskunnan vahvuus kasvoi vuoden aikana 14 ammattimieheen.

Terveydentila. Kertomusvuoden aikana oli palokunnan terveydentila tyydyttävä. 139 palomiestä sairasti yhteensä 2 830 päivää.

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana ei sattunut kuolemantapauksia eikä pysyväiseen työkyvyttömyyteen johtavia tapaturmia. Lievempien tapaturmien lukumäärä oli sitävastoin aika huomattava. Toukolan tulipalo- ja räjähdysonnettomuudessa huhtikuun 11 p:nä vahingoittui 11 miestä, joista palomestari Harne ja 7 muuta oli vietävä sairaalaan. Seuraavana päivänä vahingoittui Arkadiankadun 33:n ullakkopalossa palomestari Åström ja 4 muuta, joten rivistä poistuneiden lukumäärä yksistään huhtikuun 11 ja 12 p:nä nousi 16 mieheen. Tapaturmien joukossa muodostivat lievemmät luunmurtumat, nyrjähdykset ja savumyrkytykset pääosan.

Kalusto. Alueliitoksen kautta siirtyivät Munkkiniemen, Kulosaaren ja Haagan paikallisten palokuntien kalustot kaupungin palokunnalle, jolloin pienemmän sammutuskaluston ohessa saatiin mm. kolme paloautoa varusteineen. Lisäksi ostettiin Kulosaaren yhdyskunnalta käytetty Dodge-merkkinen sairaankuljetusauto, koska lisäytyneistä kuljetuksista ei muuten selvitty, sekä liikkumaan pystyviä potilaita varten Chevrolet-merkkinen henkilöauto 325 000 mk:n hinnasta.

Palokunnan letkuvarasto oli kertomusvuoden lopussa 39 979 m letkua.

Palokunnan miesvahvuus ja moottoriajoneuvojen luku oli vuoden lopussa seuraava:

Paloasema	Henkilökunta				Moottoriajoneuvot								Moottoriruiskuja
	Päällystöä	Alipäällystöä	Miehistöä	Kaikkiaan	Paloautoja	Vesivahinkojen suojeluautoja	Henkilöautoja	Sairaankuljetusautoja	Linjakorjausautoja	Kuormaautoja	Kalustoautoja	Kaikkiaan	
Pääpaloasema	4	13	118	135	11	1	5	7	1	3	1	29	13
Kallio	2	6	53	61	7	—	1	1	—	1	—	10	2
Käpylä	—	1	28	29	3	—	—	—	—	—	—	3	1
Pasila	—	1	10	11	2	—	—	—	—	—	—	2	—
Sörnäisten niemi	—	—	10	10	2	—	—	—	—	—	—	2	—
Munkkiniemi	—	1	12	13	2	—	—	—	—	—	—	2	1
Kulosaari	—	1	14	15	2	—	—	—	—	—	—	2	1
Yhteensä	6	23	245	274	29	1	6	8	1	4	1	50	18

Palokunnalla oli 3 letkuautoa, 2 konetikapuuautoa, 3 savusukellus- ja valaistusautoa ja 21 ruiskuautoa, joista viimeksi mainituista kolme oli varustettu 2 500, neljä 2 000, yksi 1 700, kolme 1 600, viisi 1 000, kaksi 800 ja kolme 500 min./litr. pumpulla. Edellä mainituista ruiskuautoista oli kuusi varustettu lisäksi tehokkaammilla vaahtosammutuslaitteilla. Moottoriruiskuja oli 18, joista neljä 1 500, neljä 1 000, kahdeksan 600 ja kaksi 200 min./litr. tehoisia.

Palohälytysverkosto. Palolennätinkeskuksia oli pääpaloasemalla sekä Kallion, Käpylän, Pasilan ja Sörnäisten niemen paloasemilla. Kulosaaren ja Munkkiniemen paloasemat voitiin hälyttää ainoastaan puhelimitse.

Palokelloja oli käytännössä kaikkiaan 276, joista yksityisiä 28. Automaattihälyttäjiä oli kymmenessä paikassa. Palohälytyspuhelin oli kytkettynä kolmella johdolla puhelinkeskukseen erikoisnumerolla 500. Paloasemien välisiä tiedoituksia varten oli asemien välillä suoraan kulkeva puhelinjohto.

Palopostit. Vesijohdon palopostit lisääntyivät 34:llä ja oli niitä kaikkiaan 1 754 kpl.

Palotarkastukset. Kaupungin alueella olevien kiinteistöjen yleisen palotarkastuksen suoritti palotarkastaja T. Sundquist apulaisineen. Paitsi näitä tarkastuksia piiripalomestarit suorittivat tarkastusta tulenaroissa ja henkilöturvallisuuteen nähden vaarallisissa laitoksissa kukin omassa piirissään. Näistä tarkastuksista apulaispalopäällikkö L. Karto suoritti 108 sekä palomestarit C.-W. Åström 177, A. A. R. Harne 212, H. H. Virranne 80 ja O. O. Lyly 34. Tämän ohella palopäällikkö toimitti tarkastuksia yleisissä kokoussaleissa, teattereissa, bensiininsäilytyspaikoissa, filmivarastoissa, suurehkoissa autovajoissa ym. tulenaroissa paikoissa.

Turvavartio teattereissa. Teattereissa yms. huoneistoissa oltiin vartiossa näytäntöjen aikana yhteensä 1 328 kertaa seuraavasti: Kansallisteatterissa 2 miestä 287 kertaa, Kansanteatterin ylioppilastalossa olevalla näyttämöllä 2 miestä 259 kertaa ja Koiton näyttämöllä 1 mies 224 kertaa, Ruotsalaisessa teatterissa 2 miestä 385 kertaa, ja Suomalaisessa oopperassa 3 miestä 173 kertaa. Tämän lisäksi asetti vapaaehtoinen palokunta 1 miehen turvavartion Punaiseen myllyyn 186 kertaa, Työväen teatteriin 100 kertaa, Lilla teatern nimiseen teatteriin 106 kertaa, Nya teatern nimiseen teatteriin 38 kertaa, sekä muihin tilapäisnäytäntöihin 1 miehen 30 kertaa.

Nuohoustoimi. Kaupunki oli nuohoustöiden suorittamista varten jaettu 24 nuohouspiiriin.

Nokivalkeiden lukumäärä v. 1937—46 oli seuraava:

1937	18	1941	30	1944	24
1938	17	1942	35	1945	51
1939	16	1943	19	1946	101
1940	45				

Tulipalot. Palokunta hälytettiin kertomusvuoden aikana 1 055 kertaa, niistä 550 kertaa todellisen tulipalon tai tulipalovaaran johdosta, 101 kertaa nokivalkean tähden, 43 kertaa käryn tai savun takia, 15 kertaa happikoje- tai pulmoottoriavustuksen antamista varten, 32 kertaa erehdyksestä, 7 kertaa yksityisen hoidossa olevassa palolennätinverkostossa esiintyneen vian takia, 142 kertaa ilkivaltaisuudesta (edellisenä vuonna 148 kertaa), 65 kertaa veden pumppuamista varten, 72 kertaa oven avausta varten sekä 28 kertaa muista syistä. Edelliseen vuoteen verrattuna hälytysten lukumäärä lisääntyi 150 ja tulipalojen 66.

Tulipaloja oli Helsingissä tammikuussa 41, helmikuussa 43, maaliskuussa 40, huhtikuussa 39, toukokuussa 55, kesäkuussa 33, heinäkuussa 78, elokuussa 46, syyskuussa 32, lokakuussa 48, marraskuussa 40 ja joulukuussa 55.

Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 406 tapauksessa puhelimitse, 139 tapauksessa palolennättimellä ja 5 tapauksessa suullisesti. 356 tulipaloa sattui päivällä klo 6—18 ja 194 tulipaloa yöllä klo 18—6 välisenä aikana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Kivirakennuksia	Puurakennuksia	Yhteensä
Uudisrakennuksia	8	1	9
Asuinhuoneita	85	33	118
Keittiöitä	16	1	17
Elokuvateattereita	2	—	2
Sairaaloita	2	—	2
Liikehuoneistoja	10	—	10
Työhuoneita tai verstaita.	27	4	31
Tehtaita tai tehdashuoneita	19	6	25
Valimoja	4	1	5
Hiekan kuivaamoja	1	1	2
Laboratorioita	6	—	6
Kahvipaahtimoita	3	—	3
Leipomoita	1	—	1
Saunoja	3	1	4
Kattoja	5	—	5
Kaasujohtoja	1	—	1
Roskakuiluja	4	—	4
Kellareita	13	3	16
Ullakoita	25	1	26
Pesutupia tai pesuloita	3	—	3
Kuivaushuoneita	4	—	4
Pannuhuoneita	15	—	15
Pölykanavia	3	—	3
Muuntajia	2	—	2
Autohalleja tai -vajoja	14	—	14
Bensiininjakeluasemia	1	—	1
Varastoja	21	2	23
Ruokailukoppeja	—	6	6
Vartiokojuja	—	8	8
Ulkorakennuksia	—	10	10
Tuntematon irtipääsypaikka	—	—	10
Muita tulen irtipääsypaikkoja	—	—	164
Yhteensä	298	78	550

Taulukossa luettelemattomat muut tulen irtipääsypaikat olivat: autoja 35, halkopinoja 9, kaatopaikkoja 14, laivoja 9, lautakasoja 1, moottoriveneitä 2, ruohikkoja 48, raitiovaunuja 1, roskalaatikoita 27, laitureita 5, tanssilavoja 2 ja terva- tai pikipatoja 11. Eri palopiireissä sattui tulipaloja seuraavasti: I palopiirissä 140, II palopiirissä 170, III palopiirissä 179, IV ja V palopiirissä yhteensä 58, sekä palopiirien ulkopuolella 3. Allaolevasta yhdistelmästä selviää, miten tulipalot jakautuivat kaupunginosittain:

I	kaupunginosa	22	
II	»	30	
III	»	13	
IV	»	35	
V	»	21	
VI	»	35	
VII	»	33	
VIII	»	16	
IX	»	9	
X	»	40	
XI	»	35	
XII	»	31	
XIII	»	28	
XIV	»	35	
XV	kaupunginosa	17	
XVI	»	18	
XVIII	»	1	
XX	»	33	
XXI	»	8	
XXII	»	33	
XXIII	»	10	
XXV	»	13	
XXVI	»	9	
Pasila		4	
Meilahti		9	
Alueet rautat. itäp.		9	
Palopiirien ulkop.		3	
		Yhteensä	550

Tulen irtipääsyn syyt olivat seuraavat:

Avotulen varomaton käsittely	35	Räjähdys	13
Tulisijan tai savujohdon viallisuus	17	Sähkösilitysrauta	22
Tuhkan varomaton säilytys	14	Varomaton tupakointi	35
Hitsaus- tai uuttauskojeen varomaton käyttö	13	Ylikuumeneminen	26
Itsesytytys	15	Huolimattomuus	55
Kamiina	10	Lasten leikkiminen tulella	31
Kipinä	34	Ilkityö	14
Oikosulku	32	Muut syyt	57
Puukaasutin	34	Tuntematon syy	93
		Yhteensä	550

Kertomusvuoden aikana sattuneista 550 tulipalosta oli 326 eli n. 59.3 % pieniä eli sellaisia, että ne sammutettiin sanko- tai jollakin muulla ensiapuruiskulla, 197 eli n. 35.8 % keskikokoisia, jotka sammutettiin käyttämällä yhtä vesijohtoa, moottoriruiskua tai ns. säiliöauton suihkua sekä 27 eli n. 4.9 % vakavanlaatuista, joissa tarvittiin suurehko määrä vesisuihkuja tulen sammuttamiseen.

Vakavaluontoisiin tulipaloihin kuuluviksi voidaan lukea seuraavat tulipalot:

Vakavin tulipalo vuoden aikana oli elokuun 24 p:nä, jolloin Oy. Huolintakeskuksen Jätkäsaaressa olevat laajat miljoonavarastot paloivat poroksi. Sammutuksessa käytettiin pumppuautoa yli 6 tuntia sekä 3 610 m letkua 4 eri palopostista. Vahingonkorvaukset nousivat yli 13 000 000 mk:aan ja vakuutetun omaisuuden arvo n. 40 000 000 mk:aan.

Toinen suurpalo sattui syyskuun 27 p:nä Elannon leipätehtaalla Kaikukadun 2:ssa. Palossa tuhoutuivat leipätehtaan yhteydessä toimivan valssimyllyn kolme ylintä kerrosta täydellisesti. Vahingonkorvaukset nousivat 2 500 000 mk:aan ja vakuutetun omaisuuden arvo n. 100 000 000 mk:aan.

Edellä mainittujen suurpalojen lisäksi oli vuoden aikana vielä useampia huomattavia paloja, joista mainittakoon uudisrakennuksen palo Haapaniemenkadun 6:ssa ja ullakkopalo Hämeentien 39:ssä helmikuun 7 p:nä, huvilapalo Lauttasaaressa helmikuun 25 p:nä, Yhtyneiden kuvalehtien varastopalo Vellamonkadun 34:ssä helmikuun 25 p:nä, liiketalon palo Malmilla maaliskuun 15 p:nä, työpajan palo ja räjähdysonnettomuus Toukolan Rantakorttelin 1:ssä huhtikuun 11 p:nä, ullakkopalo Arkadiankadun 33:ssa huhtikuun 12 p:nä, tukkuliike Silvon varastopalo Kaisaniemenkadun 2:ssa toukokuun 7 p:nä ja HSS-purjehdusseuran paviljonkipalo Sirpalesaaressa heinäkuun 27 p:nä.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 453 800 593 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 2 029 632 476 mk eli yhteensä 2 483 433 069 mk. Vahingon suuruus tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 29 297 424 mk:aan ja kiinteimistön osalta 10 108 580 mk:aan eli yhteensä 39 406 004 mk:aan uhatun omaisuuden arvosta.

Vertailun vuoksi on seuraavassa merkitty palovahingon korvausprosentit v:n 1935—46 väliseltä ajalta:

1935	0.4	1938	0.8	1941	0.9	1944	0.2
1936	1.1	1939	0.8	1942	0.8	1945	2.3
1937	1.3	1940	1.0	1943	0.4	1946	1.6

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 18 115 kertaa, josta 17 290 kertaa sairaiden ja 825 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljettamiseen. Vastaavat luvut v. 1945 olivat 16 234, 15 286 ja 948. Kuljetusten lukumäärä lisääntyi siis 1 881:llä. Ajojen lukumäärä oli päivää kohden n. 50 eli 6 enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetukset jakautuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaus-tapauksia	Tapa-turmia	Yh-teensä	Kuukausi	Sairaus-tapauksia	Tapa-turmia	Yh-teensä
Tammikuu	1 773	76	1 849	Heinäkuu	1 296	89	1 385
Helmikuu	1 529	77	1 606	Elokuu	1 302	59	1 361
Maaliskuu	1 590	70	1 660	Syyskuu	1 243	62	1 305
Huhtikuu	1 485	44	1 529	Lokakuu	1 447	66	1 513
Toukokuu	1 424	82	1 506	Marraskuu	1 503	59	1 562
Kesäkuu	1 269	85	1 354	Joulukuu	1 429	56	1 485
				Yhteensä	17 290	825	18 115

Kuljetusmatkojen pituus oli 147 149 km, edellisenä vuonna 104 888 km. Kuljetuksista suoritettiin kaupunginkassaan yhteensä 1 244 493 mk, edellisenä vuonna 1138 417 mk.

Palolaitoksen todelliset kustannukset v. 1946 käyvät ilmi seuraavasta taulukosta:

Menoerä	Määräraha, mk	Kustannukset kirjojen mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	84 600	82 200	+ 2 400
Sääntöpalkkaiset virat	27 770 420	27 750 170	+ 20 250
Tilapäistä työvoimaa	270 540	438 208	— 167 668
Kesälomasijaiset	1 063 800	737 499	+ 326 301
Vuokra	1 403 104	1 403 104	—
Lämpö	1 824 635	2 106 446	— 281 811
Valaistus	119 400	158 705	— 39 305
Siivoaminen	40 000	66 275	— 26 275
Vedenkulutus	45 500	73 719	— 28 219
Puhtaanapito	35 500	39 613	— 4 113
Kaluston hankinta	5 196 000	3 265 036	+1 930 964
Kaluston kunnossapito	1 000 000	2 198 911	—1 198 911
Painatus ja sidonta	20 000	49 329	— 29 329
Tarverahat	90 000	290 882	— 200 882
Vaatteiden pesu	112 000	181 063	— 69 063
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	15 000	26 349	— 11 349
Yleisten laitteiden kunnossapito	35 970	33 125	+ 2 845
Käyttövoima	27 000	9 956	+ 17 044
Autojen käyttö	2 139 350	2 091 604	+ 47 746
Vakuutusmaksut	66 000	65 126	+ 874
Hevosten elatus	25 000	—	+ 25 000
Työkomennuskunta	1 797 440	1 665 828	+ 131 612
Yhteensä	[1]) 43 181 259	[1]) 42 733 148	+ 448 111

Avustuksia saivat Helsingin vapaaehtoinen palokunta 252 557 mk, Suomen palosuojeluyhdistys 133 680 mk ja Liitosalueen vapaaehtoiset palokunnat 735 000 mk.

Tuloja kertyi 2 399 611 mk, josta sairaankuljetuksista saatuja maksuja 1 244 493 mk, henkilökunnan suorittamia luontoisetujen korvauksia 424 454 mk ja sekalaisia tuloja 730 664 mk.

Avustus- ja huvirahasto. Palokunnan avustus- ja huvirahasto sai alkunsa siitä, että kaupunginvaltuusto myönsi v. 1922 palokunnalle osan kertyneistä sairaankuljetusmaksuista. Rahaston pääoma oli kertomusvuoden alussa 441 459 mk.

Rahasto lisääntyi kertomusvuoden aikana sairaankuljetusmaksuista 124 694 mk, koroista 19 939 mk ja lahjoista 600 mk eli yhteensä 145 233 mk.

Rahaston menot, joihin sisältyvät kirjojen sekä urheilupalkintojen hankkiminen, tarjoilu miehistölle juhlapäivinä, palokunnan kesäkodin vuokra ja ylläpitäminen ym., nousivat yhteensä 137 059 mk:aan. Vuoden päättyessä rahaston pääoma oli 449 633 mk.

Helsingin vapaaehtoinen palokunta

Vapaaehtoisen palokunnan päällystön luku oli 23 sekä miehistön 281.

Kalustoon kuului 4 ruiskuautoa ja 3 moottoriruiskua sekä 3 000 m letkua.

Vapaaehtoisen palokunnan lentävään osastoon kuului 32 miestä. Sen hälytys oli järjestetty puhelinkeskukseen yhdistetyllä hälytyspuhelimella. Kaupunki avusti kertomusvuonna vapaaehtoista palokuntaa 246 843 mk:lla. Vapaaehtoinen palokunta kutsuttiin 21 kertaa antamaan avustusta tulipaloissa kaupungissa ja sen lähiympäristössä. Huomattavimmat tulipalot, joiden sammuttamiseen vapaaehtoinen palokunta ansiokkaasti osallistui olivat Kauklahden lasitehtaan palo huhtikuun 6 p:nä sekä Jätkäsaaren varastoalueen palo elokuun 24 p:nä 1946.

[1]) Kaupunginvaltuuston yleisistä käyttövaroista myönnettiin lisäksi 85 700 mk palopäällystökursseja ja 47 057 mk paloalipäällystökursseja varten sekä kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 77 926 mk tapaturmaisesti kuolleen palokorpraali V. A. Merimaan omaisille, 13 500 mk kahden edustajan lähettämistä varten Oslossa pidettäviin pohjoismaiden palomiesten urheilu- ja kalustokilpailuja varten.

14. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan kertomus[1]) Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta v. 1946 oli seuraava:

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Huoltolautakunnan toiminnassa ovat kertomusvuonna muodostaneet keskeisen aseman suunnitelmat ja toimenpiteet, joiden kautta on pyritty toisaalta saattamaan varsinainen huollon saajiin kohdistuva huoltotoiminta mahdollisimman tarkoituksenmukaiseksi ja nykyaikaisen sosiaalihuollon periaatteita vastaavaksi sekä toisaalta kehittämään ja yksinkertaistamaan virasto-organisaatiota ja työmenetelmiä. Tässä tarkoituksessa suoritettujen uudistusten ja toimenpiteitten yksityiskohdista tehdään selkoa tuonnempana. Mainittakoon kuitenkin jo tässä, että ensiksi mainittuun tavoitteeseen on liittynyt lautakunnan järjestämä huoltoviraston henkilökunnan jatkokoulutus talvikauden kestäneiden syventävien opintokurssien avulla, kun taas jälkimmäisessä suhteessa viraston keskuskanslian, asiamies- sekä kassa- ja tilitoimistojen muutto Siltasaarenkadun 3:ssa sijainneista epätyydyttävistä huoneistoista tilavampiin ja nykyaikaisempiin huoneistoihin Helsinginkadun taloon n:o 24 on eräissä suhteissa helpottanut virastotyön yksinkertaistamistyötä.

Huoltolautakunnan toimintaa koskeviin säännöksiin nähden on mainittava, että lautakunnan alaisten viranhaltijain johtosääntöön teki huoltolautakunta päätöksellään syyskuun 2 p:nä eräitä väliaikaisia muutoksia, joista lautakunnan tärkeimpiä päätöksiä koskevassa luvussa tehdään tarkemmin selkoa. Yleisistä huoltolautakuntaa koskevista ja kertomusvuonna annetuista lainsäännöksistä merkittäköön tässä tärkeimpinä mm. helmikuun 28 p:nä annettu laki alkoholistilain väliaikaisesta muuttamisesta ja samana päivänä annettu asetus alkoholistin määräämisestä yleiseen alkoholistihuoltolaan, huhtikuun 5 p:nä annettu laki työtä vieroksuvien henkilöiden määräämisestä työhön tai erikoistyölaitokseen vastaavine asetuksineen, lokakuun 11 p:nä annettu laki kansaneläkelain muuttamisesta, joulukuun 20 p:nä annettu asetus kansaneläkelain toimeenpanosta annetun asetuksen muuttamisesta, joulukuun 30 p:nä annettu laki eräisiin rangaistus-, huolto- ja hoitolaitoksiin otettujen henkilöiden tapaturmakorvauksesta vastaavine asetuksineen sekä joulukuun 30 p:nä annetut invaliidihuoltolaki ja invaliidihuoltoasetus. Näiden lisäksi on mainittava valtioneuvoston päätökset huoltoasiain neuvottelukunnan sekä raittius- ja alkoholiasiain neuvottelukunnan perustamisesta sosiaaliministeriöön, asevelvollisten omaisille sodan aikana annettavan vapaan sairaanhoidon ja hautausavun lakkauttamisesta, alkoholistihuoltolaan määrättyjen hoito- ja matkakustannuksista, irtolaisten työlaitoshoidon päiväkustannuksista, kuntien ryhmityksestä lisäeläkeosuuden maksamiseksi kansaneläkelaitokselle ja eräiden tilojen siirtämisestä Helsingin maalaiskunnasta Helsingin kaupunkiin. Huoltotoimintaa yleensä koskevista säännöksistä olivat huomattavimmat laki perhelisälain muuttamisesta vastaavine asetuksen ja valtioneuvoston päätöksen muutoksineen, laki veritutkimuksen toimittamisesta avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen elatusvelvollisuuden määräämistä koskevissa asioissa sekä ammattiopintojen avustuslain täytäntöönpanoa koskevan valtioneuvoston päätöksen muuttaminen.

---

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1948.

Yhteiskunnallisen huollon kaupunkikunnalle aiheuttama rasitus pysyi edelleenkin samalla suhteellisen edullisella tasolla kuin kolmena edellisenä vuonna. Tämä johtui ennen kaikkea siitä, että kaupungin asukkaat joutuivat turvautumaan köyhäinhoitoon varsin vähäisessä määrässä, vaikka tilastonumerot tässä suhteessa hieman nousivatkin edellisestä vuodesta. Joitakin numeroita mainitaksemme oli köyhäinhoitolain nojalla välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaislukumäärä 8 106, mikä tiesi 1 057 henkilön eli 15.0 %:n lisäystä edelliseen vuoteen verraten. Varsinaisten avunsaajien kohdalla suhteellinen lisäys oli tätä suurempi, 16.9 %, mutta tilapäistä avustusta — alle 500 mk:n suuruista kotiavustusta — saaneiden lukumäärässä sitä vastoin oli tapahtunut 11.7 %:n väheneminen. Kolmea edellistä vuotta lukuunottamatta edusti välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaislukumäärä alhaisinta arvoa v:n 1924 jälkeen. Kertomusvuoden tilastonumerot osoittivat siten köyhäinhoitorasituksen aallonpohjan edelleen jatkuneen, kuitenkin jo alimman kohtansa sivuuttaneena ja nousuvaihetta ennakoivana. Viimeisen kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset lukumäärät sekä heidän prosentuaalinen osuutensa kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä väestöstä seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta
1937	18 872	6.4	1942	9 554	2.9
1938	16 141	5.3	1943	7 672	2.3
1939	16 053	5.1	1944	6 768	2.0
1940	16 657	5.2	1945	7 049	2.1
1941	14 424	4.5	1946	8 106	2.2

Niinikään on huoltolautakunnan työtupiin otettujen työntekijäin määrä ja heidän yhteenlaskettujen työpäiviensä summa jatkuvasti ollut sangen alhainen. Sitävastoin nousivat sekä irtolais- että alkoholistihuollossa olleitten lukumäärät korkeimpiin arvoihinsa koko irtolais- ja alkoholistilakien voimassaoloaikana. Niistä uusista huoltotoimen alaan kuuluvista tehtävistä, jotka lautakunta kertomusvuonna on saanut suorittaakseen kodinperustamislainalain ja työtä vieroksuvien henkilöiden määräämisestä työhön tai erikoistyölaitokseen annetun lain täytäntöönpanossa, on lautakunnalle aiheutunut menoja ainoastaan hallintokulujen muodossa.

Huoltotoimen kustannuksista voidaan mainita, että bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 56.8 milj. markalla tehden kertomusvuonna 152 384 542: 70 mk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano, kokoukset, kirjeenvaihto

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 12 jäsentä ja 12 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:
Järjestösihteeri V. Porkkala
Insinööri F. Kreander
Leikkaaja L. Heinonen
Ompelija E. Tilli
Filosofian maisteri M. Borg-Sundman
Rovasti F. E. Lilja
Filosofian maisteri J. Saukkonen
Terveyssisar M. Boman
Tullivartija S. Lindroos

Varajäsenet:
Autonasentaja E. Nurminen
Pastori F. Fernström
Toimistosihteeri S. Nieminen
Filosofian maisteri D. Sivén [1])
Varatuomari I. Sahlan
Kauppatieteen kandidaatti A. Puukari
Toimitusjohtaja S. Saarinen
Liittosihteeri H. Bjurström
Tullaaja H. Enberg

[1]) Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan syyskuun 4 p:nä ulkomaanmatkan vuoksi vapautusta pyytäneen Sivénin tilalle toimitsija M. Rombergin.

Jäsenet:
Kirjaltaja I. Mattila
Rouva S. Saveri
Pankinjohtaja V. Sipi

Varajäsenet:
Pianoteknikko J. Virtanen
Luennoitsija A. Rinne
Filosofian maisteri A. Linko

Lisäjäsenet:
Siivooja A. Syrjälahti
Levyseppä H. Kumpulainen
Toimittaja O. Rikberg
Teologian tohtori V. Päivänsalo
Varatuomari M. Olsson
Tarkastaja M. Björklund
Rehtori H. Blomqvist
Tullipäällysmies A. Forsström
Rouva A. Appelberg
Puhtaanapitotyöntekijä E. Hintikainen
Rouva E. Niklander
Toimistosihteeri M. Tamminen

Varalisäjäsenet:
Pankkivirkailija A. Lindström
Rouva V. Pessi
Kappaompelija L. Pyykkö
Kansakoululääkäri E. Alho
Huoltojohtaja R. Orava
Ekonoomi S. Visapää
Kansakoulunjohtaja K. Salzman
Rouva L. Sjöblom
Sairaanhoitajatar V. Stenius
Liikkeenhoitaja U. Merilinna
Konttoristi E. Lankinen
Filosofian maisteri O. Suominen

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Porkkala ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 5 valvontapiiriin ja kukin kahteen alueeseen. Alueiden valvojina alla mainituissa alueissa toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet:

Ia	jäsen Saveri	Ib	lisäjäsen Päivänsalo
IIa	jäsen Boman	IIb	lisäjäsen Hintikainen
IIIa	jäsen Lilja	IIIb	lisäjäsen Rikberg
IVa	jäsen Saukkonen	IVb	lisäjäsen Niklander
Va	jäsen Lindroos	Vb	lisäjäsen Kumpulainen

Osastot ja jaostot. Kaupungille vahvistetun huolto-ohjesäännön mukaisesti huoltolautakunnassa jatkuvasti toimii neljä osastoa: hallinto-osasto, köyhäinhoito-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihuolto-osasto.

Hallinto-osastoon kuului lautakunnan puheenjohtaja Porkkala puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Kreander varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhoito-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja apulaisjohtaja Toivola irtolais- ja alkoholistihuolto-osastojen puheenjohtajan ominaisuudessa sekä jäsenet Lilja ja Mattila valittuina.

Köyhäinhoito-osastoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäseninä köyhäinhoito-osaston jaostojen varapuheenjohtajat, nimittäin Boman, Heinonen, Lilja, Lindroos, Saveri, Saukkonen, Tilli ja Sipi, joista viimeksi mainittu osaston varapuheenjohtajana.

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa 9 jaostoon. Näistä jaostot I—VI käsittelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhoitoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi huoltolaitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vailla olevien muutakin köyhäinhoitoa koskevat anomukset katsomatta siihen, missä kaupunginosassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Saveri ja lisäjäsen Päivänsalo, toisessa jaostossa jäsen Boman ja lisäjäsen Hintikainen, kolmannessa jaostossa jäsen Lilja ja lisäjäsen Rikberg, neljännessä jaostossa jäsen Saukkonen ja lisäjäsen Niklander, viidennessä jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Kumpulainen sekä kuudennessa jaostossa jäsen Heinonen ja lisäjäsen Blomqvist.

Seitsemäs jaosto käsitteli ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Tilli ja jäsenenä lisäjäsen Björklund.

Kahdeksas jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta määrättynä sekä varapuheenjohtajana jäsen Sipi ja jäsenenä lisäjäsen Olsson.

Yhdeksäs jaosto käsitteli kodinperustamislainalain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Borg-Sundman ja jäsenenä jäsen Mattila.

Irtolaishuolto-osastoon ovat kuuluneet puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättynä sekä valittuina jäsenet Boman ja Saukkonen, edellinen varapuheenjohtajana, ja lautakunnan lisäjäsenet Syrjälahti ja Tamminen. Irtolaishuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja yleisvalvojina ovat toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Boman, Saukkonen, Syrjälahti ja Tamminen.

Alkoholistihuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättynä sekä jäseninä lautakunnan jäsenet Sipi ja Lindroos, edellinen varapuheenjohtajana, ja lisäjäsenet Niklander ja Appelberg. Alkoholistihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä, jossa yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Sipi, Lindroos, Niklander ja Appelberg.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt:

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Lilja, varapuheenjohtajana Heinonen ja jäsenenä Blomqvist sekä varalla Puukari, Nieminen ja Salzman;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Mattila, varapuheenjohtajana Borg-Sundman ja jäsenenä Orava sekä varalla Virtanen, Sahlan ja Olsson; sekä

Työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Tilli sekä jäseninä Saveri, Visapää ja Forsström.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa sekä sen hallinto-osastossa oli rahatoimenjohtaja E. von Frenckell sekä köyhäinhoito-, irtolais- ja alkoholistihuolto-osastoissa kaupunginhallituksen jäsen J. Kivistö. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa edustivat kaupunginhallitusta seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden haltuunottoa ja sen käyttämistä hoidon korvaamiseen koskevat asiat, kodinperustamislainajaostossa sekä samoin kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnassa ja huoltolautakunnan työtupien johtokunnassa kunnallisneuvos M. Hannula sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 7 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 50 asiaa. Hallinto-osasto kokoontui 12 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 506 asiaa. Köyhäinhoito-osastolla oli 3 kokousta ja niissä käsiteltiin 12 asiaa, ja sen eri jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita	Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita
I	18	3 491	V	17	1 191
II	21	5 244	VI	19	4 703
III	23	3 398	VII	15	1 563
IV	22	3 699	VIII	8	827
			IX	48	1 941

Irtolaishuolto-osasto piti 26 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 1 485 asiaa. Alkoholistihuolto-osastolla oli 27 kokousta, joissa se käsitteli kaikkiaan 3 264 asiaa. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta kokoontui 14 kokoukseen käsitellen niissä 279 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 18 kokousta ja niissä asioita yhteensä 430. Työtupien johtokunta kokoontui 11 kertaa käsitellen 184 asiaa.

Kirjeenvaihto. Huoltolautakunta ja koko sen alainen huoltovirasto lähettivät kertomusvuonna yhteensä 59 463 kirjelmää. Saapuneita kirjelmiä oli kaikkiaan 44 436. Näihin lukuihin ei sisälly lautakunnan alaisten huoltolaitosten kirjeenvaihto.

II. Tärkeimmät päätökset

Alueliitoksen aiheuttama kotipaikkaoikeustulkinta. Kuten v:n 1945 vuosikertomuksessa on mainittu, alisti huoltolautakunta alueliitoksen yhteydessä esiintulleessa köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeuden siirtymistä koskevassa kysymyksessä hyväksymänsä tulkinnan kaupunginhallituksen lopullisesti ratkaistavaksi. Kaupunginhallitus hyväksyi sittemmin tulkinnan seuraavassa, kunnallisen keskustoimiston antamassa sanamuodossa:

Sellaisten henkilöiden kotipaikkaoikeus, jotka nauttivat täyttä köyhäinhoitoa yksityiskodeissa tai laitoksissa, kunnalliskoti niihin luettuna, määräytyy sen perusteella, mihin kuntaan tulevalla alueella henkilö on ennen tällaiseen hoitoon joutumistaan asumisen tai henkikirjoituksen nojalla saavuttanut kotipaikkaoikeuden jakamattomassa kunnassa.

Viranhaltijain johtosääntö. Sen johdosta, että kaupunginhallitus oli elokuun 14 p:nä 1946 huoltolautakunnan hallinto-osaston esityksestä päättänyt, että irtolais- ja alkoholistiasioita hoitava apulaisjohtaja O. Toivola syyskuun 1 p:stä lukien määrätään hoitamaan ensimmäisen apulaisjohtajan tehtäviä toistaiseksi ja irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian esimies P. Ahokas omien tehtäviensä ohella osaa apulaisjohtaja Toivolalle kuuluneista tehtävistä, päätti [1]) huoltolautakunta tehdä vastaavat, väliaikaiset muutokset viranhaltijain johtosäännön asianomaisiin pykäliin. Nämä väliaikaiset muutokset koskivat 15 ja 23 §:iä, 22 §:n kumoamista sekä uuden 15a §:n lisäämistä johtosääntöön.

Virastoasioiden käsittelyjärjestyksen uudistaminen. Huoltolautakunta, hallinto-osasto ja köyhäinhoito-osasto käsittelivät vuoden kuluessa useita kysymyksiä, jotka koskivat virastoasioiden käsittelyjärjestyksen uudistamista ja virastoteknillisten työmenetelmien rationalisointia.

Merkittävin näistä oli huoltolautakunnan marraskuun 4 p:nä tekemä päätös köyhäinhoitoasioiden käsittelyjärjestyksen ja siihen liittyvien virastoteknillisten työmenetelmien uudistamisesta. Huoltoasioiden käsittelyn jouduttamiseksi ja yksinkertaistamiseksi pyritään sen mukaan jatkuvissa avustustapauksissa myöntämään avustus toistaiseksi eikä lyhyeksi, tavallisesti 3 kuukauden määräajaksi, kuten aikaisemmin, ja lisäavustusten myöntäminen tiettyjä vähäisempiä erikoistarkoituksia varten jätetään kanslianesimiesten ja apulaisjohtajien ratkaistavaksi. Virastoteknilliset uudistukset liittyivät kokouspöytäkirjojen yksinkertaistamiseen, keskusrekisterikortiston muuttamiseen yksinkertaisemmaksi hakukortistoksi, tilastotyön supistamiseen yms.

Toinen laajakantoinen muutos tapahtui yksityisiin köyhäinhoitolain mukaisiin korvausvelvollisiin kohdistuvan perimistoiminnan siirtämisessä kokeilutarkoituksessa asiamiestoimistosta huoltokanslioihin [2]). Uudistuksen johtavana ajatuksena on yhdistää perimistoiminta samaan paikkaan, josta avunsaajat nostavat avustuksensakin ja jossa heidän olosuhteensa ja maksukykynsä tunnetaan.

Ehkäisevä köyhäinhoito. Kun oli ilmennyt, että kansaneläkelaitokselle saapui usein työkyvyttömyyseläkeanomuksia, jotka muutaman vuoden vakuutusmaksujen laiminlyönnin takia olisivat tulleet kokonaan hylätyiksi, kääntyi kansaneläkelaitos huoltolautakunnan puoleen ilmoittaen, että asianomaiset voisivat saada työkyvyttömyyseläkkeen ja lisäeläkkeen, jos maksamatta olevat vakuutusmaksut ennen lopullisen päätöksen tekoa suoritettaisiin. Kansaneläkelaitos tiedusteli samalla, voisiko huoltolautakunta tällaisten vakuutettujen puolesta suorittaa kyseiset vakuutusmaksut ottamalla huomioon, että sanotut henkilöt eläkeanomuksen hylkäämisen vuoksi saattaisivat joutua köyhäinhoidon varaan.

Köyhäinhoito-osasto käsitteli [3]) asian ja ottaen huomioon ne taloudelliset edut, jotka olivat kunnalle voitettavissa, jos kyseisissä tapauksissa maksettaisiin suorittamattomat vakuutusmaksut köyhäinhoitolain 1 §:n 2 mom:n mukaisena ehkäisevänä köyhäinhoitona, päätti periaatteellisena kantanaan ilmoittaa ohjeeksi köyhäinhoitojaostoille, että

[1]) Huoltolk. 2 p. syysk. 36 §. — [2]) Hallinto-os. 4 p. maalisk. 105 §. — [3]) Köyhäinhoito-os. 15 p. huhtik. 4 §.

jaostot voivat ehkäisevänä köyhäinhoitona myöntää varoja maksamatta olevien kansaneläkevakuutusmaksujen suorittamiseksi siinä tapauksessa

a) että henkilö pelkästään hänestä itsestään riippumattomista syistä aikanaan suorittamatta jääneiden vakuutusmaksujen vuoksi voisi kansaneläkelaitoksen ilmoituksen mukaan menettää mahdollisuutensa työkyvyttömyyden vuoksi anomaansa eläkkeeseen, mikä hänelle tultaisiin myöntämään siinä tapauksessa, että tarpeellinen määrä maksuja tulee suoritetuksi;

b) että henkilö eläkehakemuksen hylkäämisen vuoksi voisi joutua köyhäinhoidon tarpeeseen; sekä

c) ehdoin, että henkilö antaa huoltolautakunnalle valtuutuksen täten maksettujen vakuutusmaksujen takaisin perimiseen hänelle myönnettävästä eläkkeestä joko yhdessä tai useammassa erässä.

Avustusnormit. Kertomusvuoden kuluessa on niitä köyhäinhoidollisia ravintoavustuksia varten vahvistettuja perusnormeja, joista tarkemmin on tehty selkoa v:n 1945 vuosikertomuksessa, ravintoindeksin jatkuvan kohoamisen vuoksi kahdesti korotettu, niin että ne lokakuun 1 p:stä alkaen olivat seuraavat:

Ikäraja, vuotta	Kuukausiavustus, mk	Ikäraja, vuotta	Kuukausiavustus, mk
0—3	410	11—14	765
4—6	480	15—	860
7—10	575	Ulkona aterioivat	940

Joulukuun aikana sovellettiin [1]) kuitenkin väliaikaisesti perusnormeja, jotka kaikissa ikäryhmissä olivat 225 mk yllä olevia suuremmat.

Korvausten periminen yksityisiltä. Yhdenmukaisen menettelyn aikaansaamiseksi köyhäinhoitojaostojen ja viranhaltijain toimintaan niiden tehdessä velkomispäätöksiä ja harjoittaessa perimistoimintaa köyhäinhoitolain edellyttämiin yksityisiin korvausvelvollisiin nähden käsittelivät sekä huoltolautakunta että köyhäinhoito-osasto tätä kysymystä.

Huoltolautakunta päätti [2]) sotapalveluksessa olleiden korvausvelvollisten köyhäinhoitovelkojen perimistoimintaa varten antaa seuraavat ohjeet:

Kaikki sellaiset yksityisiin korvausvelvollisiin kohdistuvat köyhäinhoitoa koskevat velkomistapaukset, joissa korvausvelvollinen on ollut sotapalvelusta suorittamassa sodan aikana, on esitettävä velan poistamistarkoituksessa asianomaisille köyhäinhoitojaostoille seuraavissa tapauksissa:

1) jos köyhäinhoitovelka on syntynyt sotapalveluksen aikana;

2) jos korvausvelvollinen on kaatunut sodassa tai kuollut sotapalveluksessa ollessaan;

3) jos korvausvelvollinen on sodassa tullut invaliidiksi ja sen vuoksi nauttii sotatapaturmalain edellyttämää korvausta;

4) jos sotapalveluksessa ollut korvausvelvollinen on sodan aikana tai sen jälkeen solminut avioliiton ja nyt huoltaa perhettä, joka käsittää, paitsi korvausvelvollista, vaimon ja ainakin yhden alaikäisen lapsen.

Kaikki muut sotapalveluksessa olleiden korvausvelvollisten ennen sotapalveluksen alkua syntyneet köyhäinhoidon velkomistapaukset jäävät edelleen voimaan, mutta niille myönnetään edelleen maksulykkäystä ilman eri päätöstä kuluvan vuoden loppuun saakka. Näiden velkomistapausten johdosta ei siihen mennessä ryhdytä mihinkään toimenpiteisiin, lukuunottamatta niitä toimenpiteitä, jotka suoritetaan vanhentumisen estämiseksi.

Samassa yhteydessä suoritetussa periaatekeskustelussa huoltolautakunta oli yksimielinen siitä, että yksityisiin korvausvelvollisiin kohdistuvassa perimistoiminnassa on pyrittävä mahdollisimman suureen humaanisuuteen ja sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen, ja yleiseksi periaatteeksi hyväksyttiin se, että korvausta ei olisi vaadittava henkilöltä, joka kohtuudella katsoen tekee taikka on tehnyt parhaansa elatusvelvollisuutensa täyttämiseksi.

[1]) Köyhäinhoito-os. 27 p. marrask. 11 §. — [2]) Huoltolk. 28 p. maalisk. 24 §.

Perimistoiminnassa noudatettavia yksityiskohtia käsitteli [1]) köyhäinhoito-osasto huhtikuun 4 p:nä. Lähtien siitä lain säännöksestä, että keneltäkään korvausvelvolliselta ei olisi vaadittava korvausta köyhäinhoidosta siinä tapauksessa, että hän korvausta suorittamalla voisi menettää mahdollisuutensa itsensä ja omaistensa elättämiseen, osasto katsoi tarpeelliseksi ensin määritellä ne tulot, jotka henkilön katsottiin tarvitsevan itsensä ja omaistensa elättämiseen. Vasta nämä tulorajat ylittävästä tulojen osasta katsottiin korvauksen perimisen yleensä voivan tulla kysymykseen. Asiassa noudatettaviksi yleisohjeiksi osasto hyväksyi [1]) seuraavan normeeraavan taulukon sitä täydentävine selityksineen:

Korvausvelvollisen perhesuhteet	Raja (kuukausitulot [2]), johon asti jätetään velkomatta		Ylimenevältä osalta velotaan kuukaudessa enintään	
	Ensisij. korv. velv. [3])	Toissij. korv. velv. [4])	Ensisij. korv. velv. [3])	Toissij. korv. velv. [4])
Yksinäinen nainen	4 400	5 500	25	15
Yksinäinen mies	5 000	6 000	25	15
Yks. nainen + kotona oleva lapsi	6 000	7 500	20	10
Yks. mies + kotona oleva lapsi	6 500	8 000	20	10
Mies + vaimo, joka ei ole ansiotyössä	6 000	7 500	20	10
Mies + vaimo + 1 kotona oleva lapsi	7 000	9 000	20	10
Mies + vaimo + 2 kotona olevaa lasta	7 800	10 000	15	10
Mies + vaimo + 3 kotona olevaa lasta	8 600	11 000	15	10
Mies + vaimo + 4 kotona olevaa lasta	9 500	12 500	10	5

Tuloksi lasketaan miehen tai naisen tulot, taikka jos molemmat ovat ansiotyössä, molempien yhteenlaskettu tulo. Jos vaimo on ansiotyössä koko päivän kodin ulkopuolella, lisätään edellä mainittuihin arvoihin 1 500 mk, ja jos vain osan päivästä, niin ainoastaan osa 1 500 mk:sta. Jos prosentuaalisesti laskettu summa on alle 50 mk, korotetaan se siihen. Jos taas summa on yli täyden 50- tai 100 luvun, korotetaan se lähinnä ylempään 50- tai 100 lukuun.

Edellä esitettyä normitaulukkoa ei voida matemaattisesti käyttää kaikkiin tapauksiin. Ankarampaa asteikkoa olisi noudatettava siinä tapauksessa, että elatusvelvollisen voidaan todeta vakavasti laiminlyöneen elatusvelvollisuutensa, joko laiskuuden, haluttomuuden tai välinpitämättömyyden vuoksi, samoin, milloin henkilö köyhäinhoitoa saadakseen tai korvausvelvollisuudesta vapautuakseen on antanut itsestään ja olosuhteistaan erehdyttäviä tietoja.

Normeja alentavina seikkoina olisi lisäksi otettava huomioon perheen tavallista alhaisempi vuokra, minkä lisäksi kaikki luontoisedut olisivat arvioitavat todelliseen arvoonsa eikä puhtaasti verotusarvoihinsa. Lisäksi olisi normeja alentavina seikkoina otettava huomioon kaikki mahdolliset sivutulot, samoin kuin lasten tulot.

Normeja korottavina tekijöinä taas olisi sairaus, osatyöttömyys, lisäelatusvelvollisuus, kuten sisarusten, kasvattilasten ym. elättäminen, tavallista suurempi vuokra, lääkärin määräämä ruokavalio, matkakulut työpaikalle, perheen asuminen useammalla paikkakunnalla, kotiapulaisen tai lastenhoitajan palkka siinä tapauksessa, että vaimo on ansiotyössä, seikka, että useampi lapsi käy oppikoulua ym. sellaiset seikat, jotka nostavat perheen kohtuullisia elatuskustannuksia yli normaalin.

Kuntoisuuspisteiden raha-arvo työlaitoksissa. Kun työlaitoksessa hoidettaville irtolaisille laskettavan ns. kuntoisuuspisteen raha-arvo sosiaaliministeriön määräyksestä oli helmikuun 1 p:stä lukien korotettu 60 p:iin, päätti [5]) huoltolautakunta korottaa myös köyhäinhoitolain nojalla Tervalammen ja Käpylän työlaitoksiin otetuille hoidokeille laskettavan kuntoisuuspisteen raha-arvon samasta päivästä lukien entisestä 40 p:stä 60 p:iin.

Ahkeruus- ja taskurahat kunnalliskodissa. Hintatason nousun johdosta päätti [6]) hallinto-osasto, korottaa kunnalliskodin hoidokeille kuukausittain myönnettävien ahkeruusrahojen enimmäismäärän 160 mk:sta 200 mk:aan [6]) sekä hoidokkien omaan käyttöön

[1]) Köyhäinhoito-os. 15 p. huhtik. 3 §. — [2]) Kaikki tulot rahassa laskettuina. — [3]) Ehdottomasti korvausvelvolliset. — [4]) Ehdollisesti korvausvelvolliset. — [5]) Huoltolk. 28 p. maalisk. 14 §. — [6]) Hallinto-os. 2 p. toukok. 215 §.

heiltä talteen otetuista omista rahavaroistaan samalla kertaa taskurahoiksi jätettävän määrän 250 mk:sta 500 mk:aan [1]).

Huoltolaitosten hoitopäiväkustannukset. Hallinto-osasto päätti [2]) kunnalliskodin johtokunnan suorittamiin laskelmiin nojautuen vahvistaa velottavaksi hoidosta kunnalliskodissa tammikuun 1 p:stä 1946 lukien valtiolta ja toisilta kunnilta korvausta haettaessa 80 mk hoitovuorokaudelta sekä yksityisiltä korvausvelvollisilta korvausta haettaessa Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaaville annetusta hoidosta 40 mk hoitovuorokaudelta.

Tervalammen työlaitoksessa v. 1946 noudatettavaksi hoitopäiväkustannukseksi hallinto-osasto vahvisti [3]) 87 mk.

Kunnalliskodin haaraosastot. Hallinto-osasto päätti [4]) lakkauttaa toistaiseksi Oulunkylässä ja Vartiokylässä olevat kunnalliskodin tilapäiset haaraosastot, koska ne huonokuntoisina ja puutteellisesti varustettuina olivat tarkoitukseensa vähemmän sopivia ja koska kunnalliskodin hoidokkitilannekin sen toistaiseksi salli. Täten vapautuvat huonetilat luovutettiin kiinteistötoimiston käyttöön varattaviksi perheellisten asunnottomien tilapäisasunnoiksi.

Lautakunnan edustus huoltojärjestöissä ym. Kaupunginhallituksen oikeutettua sairaalahallituksen neuvottelemaan huoltolautakunnan edustajien kanssa kunnalliskodin sairaalaosaston mahdollisesta siirtämisestä sairaalahallituksen alaiseksi, huoltolautakunta sairaalahallituksen pyynnöstä määräsi [5]) edustajikseen neuvotteluihin huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen ja kunnalliskodin johtajan H. Waahterlinnan. Eräisiin muihin tehtäviin valitsi hallinto-osasto huoltolautakunnan edustajiksi: niiden 14 yhdistyksen ja järjestön valvojiksi, joille kaupunginhallitus oli yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahasta myöntänyt avustuksia, vastaavan lukumäärän lautakunnan jäseniä ja lisäjäseniä; sekä Helsingin vapaan huollon keskukseen vuodeksi 1947 edustajaksi toimitusjohtaja A. Asteljoen ja varaedustajaksi lautakunnan puheenjohtajan V. Porkkalan.

III. Esitykset

Kertomusvuonna teki lautakunta kaupunginhallitukselle seuraavat tärkeimmät esitykset:

esitys 8 tunnin työaikalain soveltamisesta Tervalammen työlaitoksessa maaliskuun 1 p:stä 1946 lukien [6]);

esitys komitean asettamisesta tutkimaan mahdollisuuksia pääkaupungin sosiaalihallinnon tehostamiseen huoltotoimen toimitusjohtajan laatimassa muistiossa pääkaupungin sosiaalisen huollon hallintoa koskevista kysymyksistä sekä huoltoviraston hoidettavan huoltotyön kehittämisestä ja virastoteknillisistä parannuksista esitetyllä tavalla [7]);

esitys kunnalliskodin sairaalarakennuksen korjaamiseksi valtion sotavammasairaalan käytön jäljiltä [8]);

esitys puutarha- ja keittiökasvitarhapalstojen varaamisesta ja kunnostamisesta Tervalammen työlaitoksen viranhaltijain käyttöön [9]);

esitys huoltolautakunnan alaisten virkojen palkkaluokkien tarkistuksesta [10]);

esitys yhden vakinaisen ja yhden varajäsenen valitsemisesta Uudenmaan työlaitosliiton liittovaltuustoon [11]);

esitys 50 000 mk:n suuruisen määrärahan myöntämiseksi huoltoviraston viranhaltijoille järjestettäviä jatkokoulutuskursseja varten [12]);

ehdotus huoltolautakunnan alaisten viranhaltijoiden palkkauksessa ilmenneiden epäkohtien poistamiseksi [13]);

esitys kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen sekä työtupien miesosastojen, lukuunottamatta suutarinverstasta, lakkauttamisesta toistaiseksi [14]); sekä

esitys, että työtupien työttömiä naisia varten tarkoitetulle C-osastolle saataisiin osaston työtehon lisäämiseksi ottaa vapailta työmarkkinoilta 10 ammattitaitoista ja täysin

---

[1]) Hallinto-os. 4 p. maalisk. 76 §. — [2]) S:n 4 p. maalisk. 104 §. — [3]) S:n 1 p. huhtik. 150 §. — [4]) S:n 9 p. syysk. 360 §. — [5]) Huoltolk. 5 p. elok. 311 §. — [6]) S:n 20 p. helmik. 6 §. — [7]) S:n 20 p. helmik. 7 §. — [8]) Hallinto-os. 4 p. maalisk. 81 §. — [9]) S:n 1 p. huhtik. 128 §. — [10]) Huoltolk. 7 p. kesäk. 30 §. — [11]) Hallinto-os. 5 p. elok. 321 §. — [12]) Huoltolk. 2 p. syysk. 37 §. — [13]) Hallinto-os. 28 p. lokak. 396 §. — [14]) Huoltolk. 4 p. marrask. 47 §.

työkykyistä työntekijää työpalkkasäännöstelyn edellyttämin palkoin ja kaupungin vakinaisille työntekijöille määrätyin ehdoin ja eduin [1]).

Näiden lisäksi on kaupunginhallitukselle tehty määrärahoja ym. tavanomaisia juoksevia asioita koskevia esityksiä.

Helsingin poliisilaitoksen huolto-osastolle teki [2]) lautakunta esityksen, että huolto-osasto ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin sen johdosta, että nuorten naishenkilöiden oli havaittu varsin huolestuttavassa määrässä oleskelevan öiseen aikaan niissä laivoissa, jotka purkausta tai lastausta varten olivat saapuneet Helsingin satamiin.

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa antoi lautakunta eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja. Osan lausuntopyynnöistä käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallinto-osasto, minkä lisäksi useihin annettuihin lausuntoihin liittyi huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokunnilta vaaditut lausunnot. Tärkeimmistä lausunnoista mainittakoon seuraavat, ryhmiteltyinä siten, että ensiksi esitetään sosiaaliministeriölle ja sen jälkeen kaupunginhallitukselle ja muille kaupungin viranomaisille annetut.

Tervalammen työlaitosta koskeva sanomalehtikirjoitus. Maaliskuun 5 p:lle päivätyllä kirjelmällään n:o 850 sosiaaliministeriö oli kehoittanut huoltolautakuntaa hankkimaan Tervalammen työlaitoksen johtajan ja johtokunnan lausunnot sekä antamaan oman lausuntonsa Vapaa Sana nimisessä sanomalehdessä olleen kirjoituksen »Valitukset eivät lakkaa Tervalammen työlaitokselta» johdosta. Hankittuaan vaaditut lausunnot hallinto-osasto omassa loppulausunnossaan esitti [3]) sosiaaliministeriölle, ettei asia antaisi aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Kunnalliset kodinhoitajattaret. Kaupunginhallitus pyysi [4]) toukokuun 11 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 2/895 lausuntoa Vallilan sosialidemokraattisen naisyhdistyksen aloitteesta, jossa ehdotettiin ryhdyttäväksi pikaisiin toimenpiteisiin kunnallisten kodinhoitajattarien palkkaamiseksi ja heidän toimintansa järjestämiseksi siten, että varattomat perheet saisivat tarvitsemansa avun korvauksetta. Antamassaan laajahkossa lausunnossa huoltolautakunta asettui kannattamaan aloitetta todeten ehdotetun kaltaisen sosiaalisen toiminnan tarvetta huomattavassa määrässä esiintyneen mm. huoltolautakunnan avustusta nauttivien kuntalaisten keskuudessa.

Väestönsuojissa olevien yömajojen epäkohdat. Kun eräät kaupunginvaltuutetut olivat valtuustoaloitteessaan kiinnittäneet huomiota kaupungin omistamissa, yömajakäyttöön luovutetuissa väestönsuojissa todettuihin epäkohtiin ja niissä majailevan asosiaalisen väestöaineksen keskuudessa vallitseviin olosuhteisiin sekä esittäneet, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin havaittujen puutteiden ja epäkohtien poistamiseksi mm. antamalla huoltolautakunnan tehtäväksi soveltaa irtolaislakia yömajojen asukkaisiin, pyysi kaupunginkanslia helmikuun 8 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 1/1012—46 huoltolautakunnalta lausuntoa asiassa. Lausunnossaan huoltolautakunnan hallinto-osasto, huomauttaen huoltoviraston toimesta jo aikaisemmin kiinnitetyn asiaan huomiota ja ryhdytyn kaikkiin käytettävissä oleviin toimenpiteisiin alkoholisti- ja irtolaislakien soveltamiseksi kyseisiin tapauksiin, viimeksi mainittujen osalta kuitenkin poliisiviranomaisten ensin todettua asianomaiset irtolaisiksi, esitti [5]) keinoina parannusten aikaansaamiseksi yhden väestönsuojan varaamisen yksinomaan asosiaalista ainesta varten ja yhden pelkästään perheellisiä ja asunnonsaantia odottavia varten, kurin ja järjestyksen tiukentamisen suojissa, niiden terveydellisten olosuhteiden parantamisen ym.

Päivystyskysymys. Kaupunginhallituksen pyydettyä lokakuun 28 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 106/207—46 lausuntoa ns. päivystyskomitean mietinnöstä huoltolautakunnan hallinto-osasto antamassaan lausunnossa ilmoitti [6]), että ns. varallaolo huoltolautakunnan alaisista laitoksista tulee kysymykseen ainoastaan kunnalliskodissa.

Kroonillisten sairaitten hoitopaikkakysymys. Kun sairaalahallitus oli kaupunginhallitukselle esittänyt, että kaupungissa vallitsevan ankaran sairaspaikkojen puutteen johdosta kunnalliskotiin järjestettäisiin tilapäisesti sairasosasto sellaisia kroonillisia potilaita varten, jotka eivät enää tarvitse varsinaista sairaalahoitoa, pyysi kaupunginhalli-

[1]) Hallinto-os. 4 p. marrask. 418 §. — [2]) Huoltolk. 4 p. marrask. 50 §. — [3]) Hallinto-os. 1 p. huhtik 151 §. — [4]) Huoltolk. 7 p. kesäk. 32 §. — [5]) Hallinto-os. 4 p. maalisk. 75 §. — [6]) S:n 4 p. marrask. 426 §.

tus lokakuun 5 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 300/222—46 asiasta huoltolautakunnan lausuntoa. Antamassaan lausunnossa huoltolautakunta asettui [1]) aloitteeseen nähden kielteiselle kannalle, koska tilanahtaus ja siitä johtuvat epäkohdat kunnalliskodissa muutenkin olivat varsin tuntuvat.

Kunnalliskodin sikalakysymys. Kaupunginkanslian marraskuun 15 p:lle päivätyllä lähetteellä n:o 5—6/771—46 pyydettiin huoltolautakunnalta lausuntoa kiinteistötoimiston kaupunginhallitukselle tekemästä aloitteesta, joka koski lastentarhatalon rakentamista Koskelan puistokylän alueelle, minkä suunnitelman toteuttamisen yhteydessä lähellä olevaa kunnalliskodin sikalarakennusta olisi lakattava käyttämästä sikalana. Lausunnossaan hallinto-osasto asettui [2]) ehdotuksessa esitettyyn sikalan lakkauttamiseen nähden kielteiselle kannalle, koska sikalan merkitys kunnalliskodin hoidokkien ruokataloudelle oli sangen tärkeä, ja ehdotti sopivamman paikan tutkimista lastentarhatalolle samalta alueelta.

Vapaitten huoltojärjestöjen avustusanomukset. Eri järjestöjen avustusanomuksista antoi huoltolautakunta tai sen hallinto-osasto kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot:

Kolmentoista eri järjestön ja yhdistyksen anomuksesta, että niille yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta myönnettäisiin apurahoja niiden toiminnan tukemiseksi [3]);

Suomen huoltotyöntekijäin liiton anomuksesta, että sille myönnettäisiin 100 000 mk:n avustus liiton Helsingissä pidettävien 30-vuotisjuhlien järjestämistä varten [4]);

Pelastusarmeijan anomuksista, jotka koskivat 40 000 mk:n ja 50 000 mk:n suuruisten avustusten saamista lämmittelytuvan ylläpitämistä varten kodittomille miehille sekä aterioiden jakamiseksi sen yhteydessä [5]);

Helsingin vapaan huollon keskuksen anomuksesta saada avustusta yhteensä 2 327 000 mk sanotun keskuksen ja Kansanavun Helsingin paikallistoimiston hallinto- ja toimistomenoihin [6]); sekä

Kaatuneitten vanhemmat nimisen yhdistyksen anomuksesta, joka koski 200 000 mk:n avustuksen saamista yhdistyksen toiminnan tukemiseksi [7]).

Muut lausunnot. Erikseen on lisättävä, että huoltolautakunta on eri osastojensa ja jaostojensa toimesta antanut viranomaisille ja huoltojärjestöille tuhatmäärin yksityisiä huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten tällaista lausuntoja ovat pyytäneet kansaneläkelaitos ja valtion tapaturmatoimisto.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huomattavin muutos viranhaltijakunnan keskuudessa oli ensimmäisen apulaisjohtajan J. Jacobssonin siirtyminen eläkkeelle elokuun 1 p:stä lukien ja kolmannen apulaisjohtajan O. Toivolan määrääminen hoitamaan ensimmäisen apulaisjohtajan tehtäviä sekä samassa yhteydessä, lautakunnan päätöksissä selostetulla tavalla, tapahtunut apulaisjohtajien virkatehtävien väliaikainen uudelleen järjestely. Apulaisasiamiehen avoinna olleeseen virkaan valitsi [8]) kaupunginhallitus varatuomari A. Heinosen. Lisäksi mainittakoon, että kanslianesimies H. Walli hoiti toisen apulaisjohtajan virkaa tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n välisen ajan vakinaisen viranhaltijan ollessa sairaslomalla sekä että kanslianesimies L. Koivisto siirtyi eläkkeelle heinäkuun 25 p:stä lukien ja kanslianesimiehet P. Roine ja H. Koljonen erosivat lokakuun 1 p:stä lukien.

Tässä yhteydessä on syytä myös mainita, että huoltotoimen toimitusjohtaja A. Asteljoki ja v.t. toinen apulaisjohtaja H. Walli tekivät touko—kesäkuussa 4 viikkoa kestäneen opinto- ja tutkimusmatkan Tukholmaan ja eräisiin muihin Ruotsin kaupunkeihin.

Huoneistot ym. Viraston keskuskanslia, rekisterikanslia, kodinperustamislainakanslia, irtolais- ja alkoholistihuoltokanslia, asiamiestoimisto sekä kassa- ja tilitoimisto muutettiin helmi—maaliskuun aikana Siltasaarenkadun talosta n:o 3—5 Helsinginkadun talossa n:o 24 sijaitseviin työtupien käytöstä vapautettuihin huoneistoihin.

---

[1]) Huoltolk. 14 p. lokak. 43 §. — [2]) Hallinto-os. 2 p. jouluk. 441 §. — [3]) Huoltolk. 28 p. maalisk. 13 §. — [4]) S:n 4 p. marrask. 45 §. — [5]) Hallinto-os. 4 p. helmik. 20 § ja 9 p. syysk. 351 § — [6]) S:n 2 p. toukok. 208 §. — [7]) S:n 7 p. lokak. 393 §. — [8]) Khs 7 p. maalisk. 797 §.

Alueliitoksen johdosta perustettiin uusi huoltokanslia Malmille, aluksi Helsingin maalaiskunnan huoltotoimiston entiseen huoneistoon, mistä se myöhemmin muutettiin Hämeentien taloon n:o 25, sekä saman kanslian vastaanottopaikka Oulunkylään, aluksi Juhannusmäen taloon n:o 11, josta se sittemmin muutettiin Sarkapellon taloon n:o 1. Näiden lisäksi oli vuoden alkupuolella järjestetty liitosalueella asuvia avunsaajia varten iltavastaanotot Herttoniemen ja Lauttasaaren kansakoulutaloihin sekä Haagan kansanhuoltotoimiston huoneistoon.

Samanaikaisesti lakkautettiin Katajanokalla sijainnut huoltokanslia, joten huoltokanslioiden kokonaislukumäärä pysyi ennallaan.

Vuoden alusta lukien on keskusviraston yhteyteen avattu erillinen pieni kanslia kodinperustamislaina-asioiden hoitoa varten.

Köyhäinhoitoa varten asetetut huoltokansliat pidettiin yleisöä varten avoinna entiseen tapaan arkipäivisin klo 9—14 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 9—13.

Kansliatyö. Köyhäinhoidon saamista koskevia anomuksia tehtiin köyhäinhoitoa varten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 18 917, joiden jakautuminen ja käsittely eri kanslioiden osalta selviää taulukkoliitteestä 11. Lisäksi vastaanotettiin rekisterikansliaan sairaaloiden maksusitoumusanomuksia 3 715, joista rekisterikanslia käsitteli 2 833 ja loput valmisteltiin eri huoltokanslioissa.

Köyhäinhoitoa varten asetetuissa huoltokanslioissa vuoden kuluessa käsiteltyjen asioiden kokonaislukumäärä oli 93 874, jotka jakautuivat eri kanslioiden osalle taulukkoliitteen 11 osoittamalla tavalla. Näiden kanslioiden kodissakävijät suorittivat yhteensä 25 134 kotikäyntiä tapausten tutkimiseksi ja jakautuivat ne eri kanslioihin kuuluvien valvontapiirien kesken siten, että I kanslian osalle tuli 4 335, II 5 105, III 3 361, IV 4 522, V 2 110 ja VI (laitoskanslian) 5 701. Kanslianesimiehet toimittivat edellisten lisäksi yhteensä 620 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Kanslioiden diakonissat suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Diakonissojen täten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 15 623.

Rekisterikansliassa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 6 030 uudella kortilla, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 145 851 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli ns. aktien luku kasvoi 5 269 ja oli niiden kokonaismäärä vuoden lopussa 144 067. Kansliassa aikaisemmin pidetty erillinen sairaala- ja lääkehoitokortisto yhdistettiin kertomusvuonna huoltokanslioiden huoltokortistoihin. Kansliassa käsiteltiin vuoden aikana 2 833 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 1 251 tapauksessa, 503 tapauksessa varattomuustodistus, loppusosan anomuksista rauetessa tai tullessa hylätyiksi. Rekisterikanslian kodissakävijät suorittivat yhteensä 3 027 tutkimuskäyntiä. Rekisterikanslian tehtäviin on lopuksi kuulunut huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten katsausten ja tutkimusten laatiminen ja suorittaminen sekä niitä varten tarvittavan aineiston kokoaminen ja myös kaupungin ja valtion julkaisemia tilastokatsauksia varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen ja asianomaisille viranomaisille toimittaminen.

Kodinperustamislainakansliassa otettiin vastaan 1 954 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli kansliassa 7 615.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan ilmoitettiin tai muuten tuli sen tietoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 316 uutta irtolaistapausta ja 1 230 uutta alkoholistitapausta. Kanslian kodissakävijät saivat tutkittavakseen kaikkiaan 5 687 tapausta, joista uusintakäsittelyyn joutui 4 141 edellisinä vuosina rekisteröityä irtolais- ja alkoholistitapausta. Tutkimuksia ja kuulusteluja suorittivat kodissakävijät näissä tapauksissa yhteensä 13 795 ja valvontakäyntejä 2 178. Irtolaisiin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 267, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 144, jälkivalvontapäätöksiä 204, työlaitokseen lähettämispäätöksiä 166 ja pakkotyöhön lähettämispäätöksiä 11; kotikuntaan lähetettiin 39 irtolaista. Alkoholisteihin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 1 167, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 586, jälkivalvontapäätöksiä 194 ja huoltolaan lähettämisesityksiä 212. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista henkilöistä, luvultaan 752, ja alkoholistihuollossa olleista, luvultaan 1 991, on edempänä luvuissa Irtolaislakiin perustuva huolto ja Alkoholistihuoltolakiin perustuva huolto. Lisäksi annettiin kansliasta työvoimaviranomaisille lausuntoja 1 400 ns. pinnariksi epäillystä henkilöstä.

Asiamiestoimiston viiden eri kanslian tehtävät on v:n 1938 kertomuksessa tarkemmin

selostettu, joten tässä esitetään vain kertomusvuoteen kohdistuvia numerotietoja niiden kansliatoiminnasta. Asiamiestoimiston yleiskanslian monihaaraisista yleisluontoisista tehtävistä ei kuitenkaan asian laatuun katsoen ole esitettävissä tilastonumeroita.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 928 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 430 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 927, joista 686 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitetyiksi 915, joista 711 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kansliaan saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 855 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 1 395:een.

Valtiontapausten eli D-kanslia haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 931 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 807 huoltolautakunnan, 105 lastensuojelulautakunnan ja 19 molempien antamaa huoltoa. Näiden lisäksi kanslia haki valtiolta korvausta 183 sotasiirtolaisen saamasta huollosta ja 37 raajarikolle lautakunnan toimesta hankitusta proteesista tai muusta heidän liikuntakykyään ja toimeentulomahdollisuuttaan edistävästä apuneuvosta. Näistä hylättiin yksi proteesihakemus. Näiden tehtävien lisäksi kanslia hoiti asiat, jotka koskivat köyhäinhoidon korvauksen perimistä ja korvaussummien toimittamista valtiolle tapauksissa, joissa ulkomailla köyhäinhoitoa saaneilla olit äällä omaisuutta tai korvauskykyisiä korvausvelvollisia, ja oli täten hoidettuja tapauksia 58.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 14 338 avunsaajapäähenkilölle annetusta avustuksesta, joista 11 592 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa sekä loput, 2 746 tapausta, lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 2 181, joista 1 941 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 3 851 tapausta, niistä huoltolautakunnan 3 761 ja lastensuojelulautakunnan 90. Työlaitokseen kanslia lähetti työllään annettua köyhäinhoitoa korvaamaan 37 miestä ja 2 naista.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 7 698 henkilöä eli 2.1 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli tästä luvusta 2 736, naisia 4 810 ja alle 16-vuotiaita lapsia 152. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä lisäystä 1 111 henkilöä eli 16.9 %. Miesten kohdalla lisäys oli 16.9 %, naisten kohdalla 16.1 % ja lasten 49.0 %. Huolimatta lisäyksestä on varsinaisten avustettujen luku, vuosia 1943—45 lukuunottamatta, pienempi kuin minään vuonna v:n 1928 jälkeen.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiavustusta vuoden aikana alle 500 mk saaneita oli 408 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 54 henkilön eli 11.7 %:n vähennystä. Samalla kun turvautuminen köyhäinhoidon avustukseen oli varsinaisten avustuksen saajain kohdalla lisääntynyt, oli tilapäisten avunsaajain määrä edelleen alentunut, mikä aleneva suunta oli jatkunut jo v:sta 1939 alkaen. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 8 106 henkilöä.

Näiden lisäksi on kotiin annetuista varsinaisista kotiavustuksista välillisesti tullut osalliseksi 2 086 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 451 ja lapsia 1 635. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan yhteissum-

maksi 10 192, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osalliseksi tulleiden koko määrän.

Yllä esitettyihin lukuihin sisältymättöminä ja niistä erillään pidettävinä ryhminä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 855, sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 132 henkilöä.

Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä v. 1937—46 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946
	Absoluuttiset luvut									
Varsinaiset avunsaajat	14 994	12 853	12 249	13 021	11 942	8 388	6 972	6 259	6 587	7 698
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	18 872	16 141	16 053	16 657	14 424	9 554	7 672	6 768	7 049	8 106
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	25 420	21 019	20 425	21 527	19 236	11 740	8 939	7 677	8 130	10 192
	%:na väkiluvusta									
Varsinaiset avunsaajat	5.1	4.2	3.9	4.1	3.7	2.6	2.1	1.9	1.9	2.1
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	6.4	5.3	5.1	5.2	4.5	2.9	2.3	2.0	2.1	2.2
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	8.7	6.9	6.5	6.7	6.0	3.6	2.7	2.3	2.4	2.7

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 81.3 % syntynyt muulla paikkakunnalla [1]) kuin Helsingin kaupungissa. Maalaiskunnissa oli syntynyt 60.6 %, maamme kaupungeissa 34.4 %, ulkomailla 4.8 % ja 0.2 %:n syntymäpaikka oli tuntematon. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla [1]) kuin Helsingissä syntyneitä	2 107	4 125	27	6 259
%:na varsinaisista avunsaajista	77.0	85.8	17.8	81.3

Siten siis yli $^3/_4$ miehistä ja runsaasti $^4/_5$ naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläissyntyisiä. Kertomusvuonna tässä suhteessa ilmenevä tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 1 834 henkilöllä eli 23.8 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	644	1 137	53	1 834
%:na varsinaisista avunsaajista	23.5	23.6	34.9	23.8

[1]) Tuntematon syntymäpaikka siihen luettuna.

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista on v. 1937—46 kehittynyt seuraavasti:

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	2 795	2 597	2 715	2 921	2 668	1 767	1 434	1 314	1 590	1 834
%:na varsinaisista avunsaajista ..	18.6	20.2	22.2	22.4	22.3	21.1	20.6	21.0	24.1	23.8

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten ja valtion tapausten osuus lähenteli siis neljättä osaa kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli hallitsevassa asemassa sairaus, kivulloisuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 62.3 %, josta mielisairaus 19.7 %, tuberkuloosi 6.7 %, vajaamielisyys 2.1 %, raajarikkoisuus 1.2 %, nivelreumatismi 1.0 %, sokeus ja kuurous 0.5 % sekä muut sairaudet 31.1 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous 25.4 %:lla ja seuraavina riittämätön ansio 1.8 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 1.7 %:lla, huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta 1.4 %:lla, työttömyys 1.2 %:lla, synnytys 0.7 %:lla, perheen suurilukuisuus 0.6 %:lla, aviopuolison kuolema 0.2 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 4.7 %:lla. Eri syyryhmät ovat edelliseen vuoteen verraten muuttuneet vain aivan vähäisessä määrässä. Eri sukupuolien osalta eroaa useimpien syyryhmien suhteellinen osuus toisaalta miesten ja toisaalta naisten kohdalla suhteellisen vähän. Kuitenkin on toisaalta merkittävää, että muutamissa syyryhmissä sukupuolien välinen ero oli varsin tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 33.4 %:lla, mutta miehillä vain 11.3 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 13.6 %:lla ja naisista vain 2.8 %:lla sekä muu sairaus miehillä 38.4 %:lla ja naisilla 26.9 %:lla. Aviopuolison kuolema, aviopuolison perheensä jättäminen, huolehtiminen aviottomista lapsista ja synnytys esiintyi syynä yksinomaan naisten kohdalla.

Ryhmittämällä eri syyryhmät muutamiksi suuremmiksi ryhmiksi havaitaan, että eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna on kymmenvuotiskautena 1937—46 kehittynyt seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946
Vanhuudenheikkous	13.7	17.4	18.7	18.5	19.6	26.2	28.6	30.8	27.4	25.4
Mielisairaus ja vajaamielisyys	13.5	15.9	16.8	15.2	16.9	21.3	23.0	24 3	23.4	21.8
Muut sairaudet [1]	41.7	40.8	38.7	34.7	34.3	37.3	37.4	34.9	39.0	40.5
Aviopuolison kuolema	0.1	0.4	0.1	0.1	0.0	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2
Perheen suurilukuisuus	1.1	1.1	0 8	0.7	0.7	0.8	0.5	0.4	0.4	0.6
Epäsosiaalinen elämäntapa [2]	5.4	6.3	5.9	6.5	7.3	6.5	6.0	4.1	5.0	6.3
Työttömyys	16.6	12.4	13.8	19.7	15.7	2.6	0.3	0.7	1.1	1.2
Muut syyt [3]	7.9	5.7	5.2	4.6	5.4	5.1	4.1	4.6	3.6	4.0
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai viallisuus 67.1 %:lla, vanhemmista johtuva seikka 26.3 %:lla ja jokin muu syy 6.6 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on myös selvitetty avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsyy, milloin se on katsottu niin huomattavaksi, että se oleellisesti vaikuttaa avustuksen tarpeeseen. Huomioonotettava lisäsyy on esiintynyt 467 henkilön kohdalla, joissa 205:llä oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivulloisuus tai muuten vähentynyt työkyky, 114:llä juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus, 33:lla riittämätön ansio sekä 26:lla perheen suuruus, muiden lisäsyiden esiintyessä harvemmin.

[1]) Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. — [2]) Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytys. — [3]) Tähän on luettu riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan avunsaajat jaetaan laitoksissa olleisiin, sijoituskodeissa yksityishoitoa saaneisiin ja kotiavustusta nauttineihin, mutta on osa heistä saanut kahdessa muodossa annettua köyhäinhoitoa. Tämän mukaan ryhmittyvät varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1 420	2 012	104	3 536
» yksityishoidossa olleita	2	1	—	3
» kotiavustusta saaneita	790	2 236	26	3 052
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	524	561	22	1 107
Yhteensä	2 736	4 810	152	7 698

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa köyhäinhoitotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiavustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia [1])	Yhteensä
Laitoksissa olleita	1 944	2 573	126	4 643
Yksityishoidossa olleita	2	1	—	3
Kotiavustusta saaneita	790	2 236	26	3 052
Yhteensä	2 736	4 810	152	7 698

Laitoshoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiavustuksen ohella oli siis saanut 4 643 henkilöä eli 60.3 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 64.1 %), ja yksinomaan kotiavustusta 39.7 % (edellisenä vuonna 35.8 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.04 % (edellisenä vuonna 0.1 %).

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. V. 1937 aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1946 aikana saaneista henkilöistä:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia [1])	Yhteensä
Säännöllinen	1 128	2 907	3	4 038
Lyhytaikainen	1 608	1 903	149	3 660
Yhteensä	2 736	4 810	152	7 698

Suurimmalla osalla eli 52.5 %:lla kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus säännöllistä. Miehet ja naiset erosivat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä 41.2 % mutta naisista 60.4% sai säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 2.0 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta. Edelliseen vuoteen verraten oli säännöllistä avustusta saaneiden prosenttiluku jonkin verran alentunut.

Edellä esitettyä jakoperustetta käyttäen on lisäksi otettu selvää, miten suuri osa varsinaisista avunsaajista on köyhäinhoidon vakinaisia asiakkaita. Tiedot on tällöin rajoitettu koskemaan viisivuotiskautta 1942—46 ja havainnot ovat seuraavat: uusia ensi kerran v. 1946 avustettuja henkilöitä oli 2 571, joista 578 heti joutui saamaan säännöllistä avustusta; koko viisivuotiskauden aikana säännöllisesti avustettuja oli 2 719 eli 35.3 % kaikista varsinaisista avunsaajista, ja on tätä ryhmää pidettävä köyhäinhoidon pysyvänä rasituksena; näiden lisäksi oli koko viisivuotiskautena avustettu vielä 1 152 henkilöä, mutta olivat he saaneet eräinä vuosina säännöllistä, eräinä taas lyhytaikaista tahi myös yksinomaan lyhytaikaista avustusta. Molempien viimeksi mainittujen ryhmien yhteissumma 3 871 osoittaa niiden henkilöiden määrää, jotka viiden viimeksi kuluneen

[1]) Kotiavustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiavustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

vuoden aikana enemmän tai vähemmän säännöllisesti olivat joutuneet turvautumaan köyhäinhoidon varsinaiseen avustukseen.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittyivät siten, että heistä oli naimattomia 46.9 %, naimisissa olevia 23.4 %, eronneita 8.2 % ja leskiä 21.5 %. Miehet ja naiset ryhmittyivät varsin eri tavoin siviilisäätyynsä nähden: kun miehistä oli naimattomia 45.7 %, naimisissa olevia 38.7 % ja leskiä 7.4 %, oli naisista naimattomia 47.6 %, vajaa kolmasosa eli 29.6 % leskiä ja vain 14.7 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 8.2 % ja naisista 8.1 %.

Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista varsinaisista avunsaajista 66.4 % aviosyntyisiä ja loput 33.6 % aviottomia. Isä oli kuollut 17 avustetulta lapselta ja 13 lapsen isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista oli 98.0 % 16 vuotta täyttäneitä ja vain 2.0 % alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli alla olevan taulukon mukainen:

Ikä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	62	2.3	59	1.2	121	1.6
20—29	294	10.7	477	9.9	771	10.2
30—39	567	20.7	634	13.2	1 201	15.9
40—49	650	23.8	605	12.6	1 255	16.6
50—54	272	9.9	270	5.6	542	7.2
55—59	244	8.9	354	7.4	598	7.9
60—69	349	12.8	963	20.0	1 312	17.4
70—	298	10.9	1 448	30.1	1 746	23.2
Yhteensä	2 736	100.0	4 810	100.0	7 546	100.0

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli miltei puolet eli 48.5 % kaikista täysikasvuisista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 57.5 %, mutta miesten kohdalla 32.6 %. Nuoremmista ikäryhmistä esiintyivät suurimpina ryhmät 40—49 ja 30—39 tehden vastaavasti 16.6 % ja 15.9 %. Miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 40—49 23.8 % ja 30—39 20.7 %, naisista vastaavasti 12.6 % ja 13.2 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

Ammatti	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	57	2.1	87	1.8	144	1.9
Maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja harjoittavia	35	1.3	44	0.9	79	1.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	191	7.0	519	10.8	710	9.4
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	153	5.6	264	5.5	417	5.5
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 076	39.3	1 112	23.1	2 188	29.0
Muita työntekijöitä	943	34.5	1 147	23.9	2 090	27.7
Merimiehiä ja kalastajia	60	2.2	16	0.3	76	1.0
Yleisessä palveluksessa tai yksit. laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	50	1.8	74	1.5	124	1.7
Yksityisten palvelijoita	—	—	1 037	21.6	1 037	13.7
Muun elinkeinon harjoittajia	34	1.2	155	3.2	189	2.5
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	137	5.0	355	7.4	492	6.5
Yhteensä	2 736	100.0	4 810	100.0	7 546	100.0

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät

yms. ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä yli puolet kaikista täysikasvuisista avunsaajista; erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus miltei ¾, naisista vajaa puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä eli yli viidesosa kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ym. ammattityöntekijöitä 42.7 % ja muita työntekijöitä 23.7 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloja koskeva selvitys [1]) osoittaa: 2 024 avunsaajaa asui 1 huoneen asunnoissa, 701 2 huoneen asunnoissa sekä 130 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 961 ja yömajoissa 287 henkilöä, loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomat. Jos nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole ollut tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 49.3 %, kahden huoneen 17.1 %, kolmen tai useamman huoneen asunnoissa 3.2 %, asukkeina 23.4 % sekä yömajoissa 7.0 %.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 1 944 miestä, 2 573 naista ja 126 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 4 643 eri henkilöä (edellisenä vuonna 4 221).

Laitoshuoltopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 929 228 (edellisenä vuonna 864 428), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 200.1 huoltopäivää (edellisenä vuonna 204.8). Keskimääräinen huoltopäiväluku aleni miesten kohdalla 181.0 päivästä 177.8:een ja naisten kohdalla 227.9 päivästä 225.0:aan, mutta nousi lasten kohdalla 37.2 päivästä 44.2:een. Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1946.

16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**1 944**	**2 573**	**4 517**	**344 632**	**579 027**	**923 659**	**204.5**
Kaupungin omat laitokset	**1 707**	**2 069**	**3 776**	**302 093**	**481 604**	**783 697**	**207.6**
Huoltolautakunnan alaiset	*515*	*698*	*1 213*	*112 322*	*180 988*	*293 310*	*241.8*
Kunnalliskoti	437	695	1 132	97 563	179 505	277 068	244.8
Kunnalliskodin yhteydessä oleva työlaitos	128	—	128	9 887	—	9 887	77.2
Tervalammen työlaitos	64	8	72	4 872	1 483	6 355	88.3
Sairaalat	*776*	*604*	*1 380*	*46 791*	*36 337*	*83 128*	*60.2*
Marian sairaala	283	176	459	9 836	6 348	16 184	35.3
Kivelän sairaala	274	333	607	10 509	21 311	31 820	52.4
Tuberkuloosisairaala	251	74	325	25 362	7 528	32 890	101.2
Kulkutautisairaala	4	5	9	254	65	319	35.4
Malmin sairaala	27	34	61	830	1 085	1 915	31.3
Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskuskodit	*524*	*837*	*1 361*	*142 980*	*264 279*	*407 259*	*299.2*
Nikkilän sairaala	439	763	1 202	132 268	248 051	380 319	316.4
Kivelän sairaala	82	81	163	7 675	13 877	21 552	132.2
Keskuskodit	13	14	27	3 037	2 351	5 388	199.6
Muiden omistamat laitokset	**310**	**582**	**892**	**42 539**	**97 423**	**139 962**	**156.9**
Vanhainkodit ja turvakodit	*10*	*159*	*169*	*2 792*	*33 503*	*36 295*	*214.8*
Vanhainkoti Altenheim	—	6	6	—	2 098	2 098	349.7

[1]) Ks. s. 39.

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Vanhainkoti Annikoti	—	2	2	—	671	671	335.5
» De gamlas hem	—	6	6	—	1 976	1 976	329.3
» Hemgården	—	3	3	—	1 095	1 095	365.0
» Iltala	—	5	5	—	1 519	1 519	303.8
» Mariayhdistyksen	—	16	16	—	5 187	5 187	324.2
» Marttakoti	—	1	1	—	334	334	334.0
» Rouvasväenyhdistyksen	—	5	5	—	1 550	1 550	310.0
» Ruotsalaisen metodistiseurakunnan	—	7	7	—	2 344	2 344	334.9
» Vaasan ukkokoti	1	—	1	365	—	365	365.0
» Venäläisten	6	30	36	1 913	9 020	10 933	303.7
Lepokoti Kallioniemi	—	1	1	—	365	365	365.0
Äitienkoti Ensikoti	—	23	23	—	1 827	1 827	79.4
» Solhem	—	3	3	—	177	177	59.0
Pippingskjöldin hoitola	—	35	35	—	2 392	2 392	68.3
Kotiniemen kasvatuslaitos	1	—	1	181	—	181	181.0
Kuhankosken tyttökoti	—	4	4	—	1 460	1 460	365.0
Naisten asuntola Valkonauha	—	9	9	—	279	279	31.0
Kuuromykkäkoti Salmela	1	—	1	60	—	60	60.0
» Åvik	—	4	4	—	1 058	1 058	264.5
Diakonissalaitoksen sairaskoti	—	1	1	—	151	151	151.0
Harlun aluehuoltolaitos	1	—	1	273	—	273	273.0
Työkodit ja siirtolat	—	*2*	*2*	—	*286*	*286*	*143.0*
Rajamäen naissiirtola	—	2	2	—	286	286	143.0
Sairaalat, parantolat yms.	*200*	*255*	*455*	*14 293*	*10 575*	*24 868*	*54.7*
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto	—	33	33	—	393	393	11.9
Helsingin yleisen sairaalan muut osastot	73	127	200	2 646	3 541	6 187	30.9
Diakonissalaitos	2	—	2	75	—	75	37.5
Suomen punaisen ristin sairaala	91	66	157	2 304	1 423	3 727	23.7
Joroisten kunnan sairaala	—	1	1	—	14	14	14.0
Kotkan yleinen sairaala	—	1	1	—	24	24	24.0
Tammisaaren sairaala	18	—	18	5 759	—	5 759	319.9
Kätilöopisto	—	1	1	—	5	5	5.0
Heinolan reumasairaala	—	1	1	—	40	40	40.0
Erilaiset keuhkotautiparantolat	5	11	16	687	949	1 636	102.2
Invaliidisäätiön sairaala	7	2	9	786	123	909	101.0
Raajarikkoisten huoltolaitos	—	1	1	—	247	247	247.0
Helsingin sairaskoti	—	6	6	—	2 021	2 021	336.8
Veikkolan parantola	—	4	4	—	146	146	36.5
Kaatumatautisten hoitolat	7	5	12	2 036	1 649	3 685	307.1
Mielisairashoitolat	*97*	*177*	*274*	*24 949*	*52 765*	*77 714*	*283.6*
Lapinlahden sairaala	21	21	42	748	853	1 601	38.1
Niuvanniemen sairaala	—	2	2	—	730	730	365.0
Pitkäniemen sairaala	1	2	3	106	545	651	217.0
Seilin sairaala	—	1	1	—	185	185	185.0
Kellokosken sairaala	30	55	85	9 920	18 694	28 614	336.6
Seinäjoen piirisairaala	5	11	16	1 825	3 689	5 514	344.6
Harjavallan piirimielisairaala	6	3	9	1 545	935	2 480	275.6
Moision »	—	1	1	—	44	44	44.0
Tammisaaren »	—	30	30	—	9 582	9 582	319.4
Uudenkaupungin »	1	28	29	365	10 038	10 403	358.7
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitos	2	—	2	730	—	730	365.0
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola	12	11	23	4 037	3 330	7 367	320.3
Helsingin diakonissalaitoksen Rinnekoti	13	13	26	4 351	4 140	8 491	326.6
Toivolan poikakoti	6	—	6	1 322	—	1 322	220.3
Alkoholistihuoltolat	*5*	*2*	*7*	*505*	*294*	*799*	*114.1*
Lapinjärven	2	—	2	309	—	309	154.5
Perniön	3	—	3	196	—	196	65.3
Sairilan	—	2	2	—	294	294	147.0

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**51**	**75**	**126**	**1 976**	**3 593**	**5 569**	**44.2**
Kaupungin omat laitokset	**41**	**64**	**105**	**1 530**	**2 768**	**4 298**	**40.9**
Huoltolautakunnan alainen	*11*	*22*	*33*	*287*	*1 104*	*1 391*	*42.2*
Kunnalliskoti	11	22	33	287	1 104	1 391	42.2
Sairaalat	*29*	*41*	*71*	*1 190*	*1 389*	*2 579*	*36.8*
Marian sairaala	16	24	40	453	602	1 055	26.4
Kivelän sairaala	1	—	1	83	—	83	83.0
Tuberkuloosisairaala	4	3	7	536	278	814	116.3
Kulkutautisairaala	7	10	17	109	381	490	28.8
Malmin sairaala	1	5	6	9	128	137	22.8
Mielisairaalat	*1*	*1*	*2*	*53*	*275*	*328*	*164.0*
Kivelän sairaala	1	1	2	53	275	328	164.0
Muiden omistamat laitokset	**10**	**12**	**22**	**446**	**825**	**1 271**	**57.8**
Sairaalat, parantolat yms.	*10*	*10*	*20*	*446*	*607*	*1 053*	*52.7*
Helsingin yleinen sairaala	5	5	10	160	215	375	37.5
Suomen punaisen ristin sairaala	3	3	6	59	52	111	18.5
Invaliidisäätiön sairaala	1	1	2	107	32	139	69.5
Raajarikkoisten työkoulu	—	1	1	—	107	107	107.0
Kiljavannummen parantola	1	—	1	120	—	120	120.0
Piikkiön lastentalo	—	1	1	—	201	201	201.0
Mielisairashoitolat	—	*2*	*2*	—	*218*	*218*	*109.0*
Lapinlahden sairaala	—	1	1	—	37	37	37.0
Diakonissalaitoksen Rinnekoti	—	1	1	—	181	181	181.0

Näiden taulukoiden mukaan tuli 84.8 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 31.7 % huoltopäivistä huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairashoitoloissa oli runsaasti puolet eli 52.2 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 515 miestä, 698 naista ja 33 lasta eli yhteensä 1 246 eri henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 110 henkilön lisäystä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Kunnalliskoti ja sen yhteydessä oleva työlaitos

Kunnalliskodin kannalta merkityksellisimpänä tapahtumana voidaan pitää aikaisemmin selostettua huoltolautakunnan kaupunginhallitukselle tekemää esitystä kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen väliaikaisesta lakkauttamisesta, minkä esityksen kaupunginhallitus joulukuun 5 p:nä hyväksyi. Sen nojalla siirrettiin kaikki vielä työlaitoksessa jäljellä olleet hoidokit ennen vuoden loppua Tervalammen työlaitokseen. Samalla siirrettiin työtupien puuseppäosaston työntekijät kunnalliskodin puutyöosastolle työskentelemään. Vielä on mainittava, että laitoksen sairaalarakennuksessa useita vuosia toiminut valtion sotavammasairaala luovutti käytössään olleet huoneistot helmikuun 4 p:nä kunnalliskodin omaan käyttöön.

Hoidokit. Kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa hoidettiin kertomusvuonna 497 miestä ja 695 naista, yhteensä 1 192 täysikasvuista henkilöä, sekä 33 lasta, joista 11 poikaa ja 22 tyttöä, eli siis kaikkiaan 1 225 eri henkilöä, joista osa oli vuoden kuluessa sekä kunnalliskodissa että työlaitoksessa ja eräät useampia kertoja jommassakummassa. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 784 henkilöä, vuoden varrella otettiin 441 ja poistettiin 393 henkilöä. V:een 1947 jäi siis jäljelle laitoksiin 832 henkilöä. Kaikkiin hoidokkien lukumäärää koskeviin numerotietoihin sisältyvät myös ns. sotasiirtolaiset.

Poistetuista henkilöistä:			
Siirtyi vapaaseen elämään	182	Karkasi laitoksesta	4
Lähetettiin kotikuntaansa	4	Kuoli	117
Lähetettiin muihin laitoksiin	86	Yhteensä	393

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistuminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu	56	34	794	Heinäkuu	47	32	739
Helmikuu	50	15	807	Elokuu	20	25	743
Maaliskuu	36	37	824	Syyskuu	20	23	761
Huhtikuu	45	55	817	Lokakuu	39	21	789
Toukokuu	40	42	800	Marraskuu	44	39	817
Kesäkuu	21	40	758	Joulukuu	23	30	828
				Koko vuosi	441	393	790

Huoltopäiviä oli koko vuonna 288 346, joista 278 459 kunnalliskodissa ja 9 887 työlaitoksessa. Huoltopäivät jakautuivat seuraavasti:

	Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden	
	Kunnalliskoti	Työlaitos	Yhteensä	Kunnalliskoti	Työlaitos
Miesten	97 563	9 887	107 450	223	77
Naisten	179 505	—	179 505	258	—
Lasten	1 391	—	1 391	42	—
Kaikkiaan	278 459	9 887	288 346	239	77

Menot ja tulot. Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	30 886 707: —	Kunnalliskodin	264 900: 90
Työlaitoksen	4 004 956: 55	Työlaitoksen	771 171: 40
Yhteiset menot	3 676 055: 65	Yhteiset tulot	1 551 905: —
Yhteensä	38 567 719: 20	Yhteensä	2 587 977: 30

Lisäksi on vielä mainittava talousarvioon sisältymättöminä tuloerinä laitokseen sijoitettuna olleen sotaväen majoituksesta laskettu hyvitys 696 918 mk, puolustusvoimille luovutetun irtaimiston vuokra 33 264 mk sekä sairaalarakennuksen desinfioimiskustannuksista saatu hyvitys 39 128 mk.

Tuotannollisista laitoksista tuottivat voittoa maanviljelys 586 236 mk ja pesula 993 226: 10, mutta sikala sen sijaan tuotti tappiota 487 109: 15, mikä johtui sikakannan vähentämisestä. Tuotantolaitosten yhteinen voitto oli näin ollen 1 092 352: 95 mk (edellisenä vuonna 736 777: 45 mk).

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden, lapset ja sotasiirtolaiset mukaan lukien oli 133: 75 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja työlaitoksen tulot, saadaan hoidokkipäivän nettokustannukseksi 124: 78 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten voitto, alenee hoidokkipäivän nettokustannus 120: 99 mk:aan.

Hoidokkien työ. Työkykyiset hoidokit työskentelivät laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä, sikalassa ja pesulaitoksessa. Hoidokeista oli 34 miestä vuoden varrella korvaamassa työllään kaupungin heille aikaisemmin antamaa huoltoa ja laskettiin heidän työkorvauksensa arvo 113 075 mk:ksi.

Lääkärinhoito. Poliklinikalla käyntien luku oli 3 138, ollen suurin maaliskuussa, 344 käyntiä, ja alhaisin elokuussa, 174 käyntiä.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 117 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Vanhuudentaudit	4	27	31
Tartuntataudit	1	2	3
Hermoston taudit	1	3	4
Verenkiertoelinten taudit	15	29	44
Hengityselinten taudit	13	2	15
Ruoansulatuselinten taudit	1	3	4
Virtsaelinten taudit	3	—	3
Luuston ja nivelten taudit	1	5	6
Kasvaimet	2	5	7
Yhteensä	41	76	117

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Laitosten saarnaaja toimitti laitoksen kirkossa 51 suomenkielistä ja 12 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta. Edellisissä oli osanottajina yhteensä 3 400 ja jälkimmäisissä 431 henkilöä. Erikseen on sairasosastoilla sekä Oulunkylän ja Puodinkylän haaraosastoissa pidetty säännöllisesti hartaushetkiä, joissa muutaman kerran ovat vierailleet laitoksen ulkopuolelta saapuneet papit ja kuorot. Ehtoollisjumalanpalveluksia on pidetty suomenkielellä 26 ja ruotsinkielellä 4, minkä lisäksi eri osastoissa ja yksityisten sairaitten kohdalla on järjestetty ehtoollistilaisuuksia. Myös useita lasten kastamisia on toimitettu. Lisäksi tulevat vielä ne hartaustilaisuudet, joita ulkopuoliset järjestöt tai yksityiset ovat saapuneet pitämään hoidokkien viihdytykseksi.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ovat edustaneet useat konsertit, joista mainittakoon kaupungin vakinaisen palokunnan äitienpäivänä toimeenpanema, sekä laitoksen omasta toimesta järjestetyt säännölliset elokuvaesitykset. Kertomusvuoden heinäkuun 1 p:stä lukien on hoidokkien keskuudessa toiminut opintokerho, jonka kokouksissa on käsitelty erilaisia sivistyskysymyksiä ja jonka toimintaan on ottanut osaa n. 10 % hoidokeista. Laitoksen kirjasto saatiin jälleen sijoitetuksi entisiin huoneisiinsa. Kirjastossa on kaikkiaan 2 098 nidettä, minkä lisäksi kaupunginkirjastosta saatiin käytettäväksi 200 teosta. Hoidokkien käytössä oli lisäksi 120 vuosikertaa sekä suomen- että ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin aikaisempaan tapaan laitoksen omiksi tarpeiksi pääasiallisimpien viljelyskasvien ollessa erilaisia ruokajuureksia ja keittiövihanneksia sekä rehuviljakasveja. Nettovoitto oli 586 236 mk.

Sikala. Sikakanta käsitti vuoden alussa 176 ja lopussa 111 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 127 elävää eläintä ja 1 557 kg sianlihaa. Laitosten omaan talouteen toimitettiin 9 913 kg sianlihaa. Sikalan tuottama tappio oli 487 109: 15 mk. Tappio aiheutui siitossikojen siirtämisestä Tervalammen työlaitoksen sikalaan, mikä siirto kirjanpidollisesti merkittiin vain elävän irtaimiston luetteloon ilman hyvitystä.

Pesulaitos. Pesulaitoksessa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 299 996 kg (edellisenä vuonna 292 711 kg) vaatteita. Pesulassa työskenteli 2 hoitajaa, lämmittäjämekaanikko ja 17 palkattua pesuapulaista sekä keskimäärin 5 hoidokkia päivittäin, joiden viimeksi mainittujen päivätyöstä velottiin pesulalta 10 mk henkilöä kohden. Pesula tuotti voittoa 993 226: 10 mk.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 169 eri henkilöä.

Köyhäinhoitolain nojalla oli näistä laitoksessa 72 eri henkilöä, joista 64 miestä ja 8 naista. Heistä oli köyhäinhoitolain 56 §:n nojalla 19 miestä, 31 §:n nojalla 45 miestä ja 7 naista sekä 31 ja 56 §:ien nojalla 1 nainen. Edellisestä vuodesta oli jäänyt jäljelle 19 miestä ja 6 naista, vuoden varrella otettiin 45 miestä ja 2 naista sekä poistettiin 31 miestä ja 5 naista, joten v:een 1947 jäi 33 miestä ja 3 naista köyhäinhoitolain nojalla.

Irtolaislain nojalla hoidettiin laitoksessa kokonaisluvusta 97 eri naista. Vuoden alussa heitä oli 46 ja seuraavaan vuoteen jäi jäljelle 36.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu	7	9	70	Heinäkuu	22	7	53
Helmikuu	6	8	67	Elokuu	8	5	60
Maaliskuu	9	23	64	Syyskuu	3	2	55
Huhtikuu	15	18	57	Lokakuu	6	9	53
Toukokuu	6	9	49	Marraskuu ...	28	12	67
Kesäkuu	6	12	50	Joulukuu	10	10	71
				Koko vuosi. [1])126		124	59

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 21 700, josta köyhäinhoitolain nojalla hoidettujen 6 355 ja irtolaislain nojalla hoidettujen 15 345.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 4 541 603: 85 mk ja bruttotulot 1 654 068: 75 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 1 816 177: 15 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 209: 29 mk (rakennuskorjauksiin käytetyt 49 780: 50 mk huomioonottaen 211: 58 mk). Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 133: 07 mk (edellisenä vuonna 77: 33). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 49: 37 mk hoitopäivältä (vastaavasti edellisenä vuonna tuloa yli kustannusten 1: 47 mk).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä, tehden kaikkiaan 16 792 työpäivää. Tästä määrästä oli työvelvollisten työpäiviä 1 106 ja köyhäinhoitolain 31 §:n nojalla laitokseen otettujen hoidokkien työpäiviä 3 840 sekä irtolaisten työpäiviä 11 846. Työvelvollisten laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 51 823: 65 mk:n arvosta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkäri kävi tarkastamassa hoidokkeja, ja hänen vastaanotoillaan oli kaikkiaan 341 potilasta. Lisäksi kävi lääkärin vastaanotoilla hänen kotonaan kymmenkunta hoidokkia. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Hoidokkien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit käymällä pitämässä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Lisäksi kävivät Helsingin seurakuntien edustajat silloin tällöin hengellistä ohjelmaa esittämässä.

Muusta henkisestä virkistystoiminnasta mainittakoon, että yhteislauluharjoituksia naishoidokeille pidettiin kerran viikossa ja että naishoidokkien keskuudessa toimi 3-ääninen kuoro. Yhteisiä ohjelmallisia tilaisuuksia, joissa pääasiassa hoidokit huolehtivat ohjelman suorituksesta, oli kertomusvuonna 8. Syys- ja talvikautena oli naishoidokeilla kerran viikossa kerhoilta, jossa luettiin, laulettiin ja ommeltiin. Kirjailija U. Karhumäki ja metsänhoitaja T. Rancken ovat pitäneet muutamia esitelmiä. Vihdoin mainittakoon laitoksen 1 089 nidettä käsittävän kirjaston, helsinkiläisten päivälehtien, eräitten aikakausjulkaisujen sekä radiovastaanottimien suomat mahdollisuudet vapaa-ajan viettoon ja henkiseen virkistykseen.

Maatila. Viljelty pinta-ala käsitti kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa 200.49 ha sekä n. 30 ha raivattua laidunmaata. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat kylvö- ja satomäärät.

[1]) Niihin lukuihin nähden, jotka koskevat laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen määriä, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on saatettu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

Kasvi	Viljelysala ha	Kylvömäärä kg	Sato	
			Kaikkiaan kg	Hehtaaria kohden kg
Ruis	20.00	4 000	17 300	865.0
Kevätvehnä	10.77	3 410	15 290	1 419.7
Ohra	17.06	3 930	22 850	1 339.4
Herne	0.80	550	1 900	2 375.0
Kaura	25.16	6 720	32 625	1 296.7
Peruna	9.41	25 000	66 500	7 067.0
Heinä, kuiva	62.82	•	152 000	3 350.9
» tuore (AIV)		•	135 000	7 731.9
Timoteinsiemen	1.77	•	215	121.5
Apilansiemen	1.50	•	255	170.0
Täyskesanto	4.75			
Puutarha	4.35			
Laidun	12.81			
Muiden viljelyksessä	21.75			
Viljelemätön peltoala tulvan alla	7.54			
Raivattua laidunta	30.00			

Lannoitukseen käytettiin 1 900 kuormaa karjanlantaa, 1 810 kg kalkkisalpietaria, 1 600 kg kalisuolaa, 250 kg ammoniumsulfaattia, 5 830 kg superfosfaattia ja 400 kg ammoniumnitraattia. Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 2 932. Nautakarja käsitti vuoden alussa 113 ja lopussa 91 päätä. Koko karjan (73 kpl) keskituotanto oli tarkastusvuonna 1945—46 2 347 kg maitoa, 96 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.1 ja säännöllisten (52 kpl) vastaavasti 2 419 kg, 98 kg ja 4.1 %. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 97 ja lopussa 242 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 52 sikaa ja 358 porsasta. Lampaiden luku oli vuoden alussa 21 ja lopussa 25, joista 8 karitsaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 3 täysikasvuista henkilöä, joista 2 miestä ja 1 nainen. Heidän huoltopäiviensä yhteinen lukumäärä oli 1 095.

Kotiavustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiavustusta kaikkiaan 4 159 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 3 052 sai yksinomaan kotiavustusta vähintään 500 mk:n arvosta. Tilapäistä avustusta eli kotiavustusta alle 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 408 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annetusta kotiavustuksesta tuli vielä osalliseksi 451 aviopuolisoa ja 1 635 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset olivat osallisina varsinaisesta kotiavustuksesta:

Lasten luku	Perheitä, joihin kuului			Perheitä yhteensä	Lasten luku	Perheitä, joihin kuului			Perheitä yhteensä
	mies ja vaimo	mies	vaimo			mies ja vaimo	mies	vaimo	
1	70	1	221	292	6	7	—	3	10
2	74	—	174	248	7	4	—	1	5
3	43	—	83	126	8	1	—	—	1
4	32	—	32	64					
5	14	—	8	22	Yhteensä	245	1	522	768

Alle 16-vuotiaita lapsia oli näissä varsinaista kotiavustusta saaneissa perheissä siis kaikkiaan 1 635 eli perhettä kohden keskimäärin 2.1 (edellisenä vuonna 1.9).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiavustusta saaneet sekä kotiavustuksista osallisiksi joutuneet, saadaan summaksi 6 653 (edellisenä vuonna 4 930), joka luku ilmaisee niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiavustuksia.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Rahana annettujen avustuksien osuus oli 87.7 % ja tarveaineina annettujen osuus 12.3 %. Mitä kotiavustustasoon tulee, on sitä vuoden kuluessa elinkustannusindeksin noustessa vastaavasti korotettu. Tästä johtuen osoittaa tapausta kohden laskettu keskimääräinen avustus nousua edellisiin vuosiin verrattuna. Tapausta kohden kuukaudessa laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1937 ...	306: 04	1939 ...	321: 68	1941 ...	405: 58	1943 ...	496: 19	1945 ...	726: 90
1938 ...	317: 15	1940 ...	350: 95	1942 ...	435: 26	1944 ...	519: 28	1946 ...	1 268: 69

Kertomusvuoden eri kuukausina Helsingin kaupungissa asuville jaetut kotiavustukset sekä vastaavien avustustapausten lukumäärä näkyvät seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Kotiavustustapauksia	Lisäksi avustuksesta osallisia	Yhteensä	Kotiavustukset, mk					
				Rahana	Polttopuina	Ruokana	Vaatteina	Muussa muodossa	Yhteensä
Tammikuu	1 876	642	2 518	1 817 319	330 465	3 865	7 809	7 594	2 167 052
Helmikuu	1 951	730	2 681	1 979 753	366 296	4 290	14 755	2 284	2 367 378
Maaliskuu	2 060	870	2 930	2 224 089	339 042	3 805	6 793	4 098	2 577 827
Huhtikuu	2 056	810	2 866	2 290 736	223 177	9 350	14 586	42 027	2 579 376
Toukokuu	2 046	801	2 847	2 242 284	209 900	12 710	11 843	40 879	2 517 616
Kesäkuu	1 887	633	2 520	2 099 288	75 096	10 220	15 669	47 881	2 248 154
Heinäkuu	1 888	558	2 446	2 042 996	49 011	7 405	13 117	7 542	2 120 071
Elokuu	1 883	602	2 485	2 048 560	56 065	2 840	12 245	34 253	2 153 963
Syyskuu	1 894	601	2 495	2 066 467	214 909	1 830	10 255	42 657	2 336 118
Lokakuu	1 908	735	2 643	2 134 936	508 207	2 030	22 095	28 019	2 695 287
Marraskuu	1 995	791	2 786	2 330 504	439 844	2 627	14 918	23 125	2 811 018
Joulukuu	2 062	909	2 971	2 891 308	293 002	1 960	53 186	8 102	3 247 558
Koko vuosi	23 506	8 682	32 188	26 168 240	3 105 014	62 932	197 271	288 461	29 821 918

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvat toimivat entiseen tapaan kolmena osastona sijaiten kaikki osastot talossa Helsinginkatu 24. Näistä osastoista:

A-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia varattomille täysi-ikäisille henkilöille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa ja jotka vanhuuden, henkisen tai ruumiillisen sairaalloisuuden, ruumiinvamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ainoastaan osittain pystyivät omalla työllään hankkimaan itselleen elatusta sekä joiden työtupiin ottaminen katsottiin yhteiskunnallisen huollon tarkoitusperien mukaiseksi;

B-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia niille alkoholisti- ja irtolaisnaisille, lähinnä valvonta-asteella oleville, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja joille ei ollut onnistuttu saamaan sopivaa ansiotyötä muualla; sekä

C-osaston tarkoituksena oli varata tilaisuutta ansioon ja itse-elatukseen varattomille, työttömyyden vuoksi yhteiskunnallista huoltoa tarvitseville työkykyisille, työhaluisille ja ilman omaa syytään työttömille naisille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Työskentely tapahtui A-osastolla 5 työryhmässä, joista 3 oli naisia varten, B-osastolla yhtenä ryhmänä sekä C-osastolla 3 ryhmänä. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa kaikille osastoille yhteisesti 300. Työtupien kaikki osastot olivat suljettuina heinäkuun 15 p:n ja elokuun 14 p:n välisen ajan.

Työtupien säännönmukaista toimintaa ovat haitanneet monet eri tekijät. Niinpä jouduttiin huoltovirastolle tapahtuneen työtupien huonetilojen luovutuksen johdosta järjestelemään osastoja uudelleen, suorittamaan koneiden uudestiasetteluita ym. Raaka-aineiden, etenkin kangasalan tuotteiden saannin vaikeudesta johtui, että omista tarveaineista valmistettuja tuotteita voitiin vain rajoitetussa määrässä valmistaa. Tästä johtuen on työtupien ainoassa myymälässäkin ollut vain niukasti tavaraa kaupan. Sensijaan asiak-

kaiden omista tarveaineista valmistettavien esineiden tilauksia oli tarjona runsaasti. Työtupien työsaavutusten kannalta on tuloksia heikentävästi vaikuttanut lisäksi se, että vaativampiin töihin pystyvät työntekijät ovat hakeutuneet vapaisiin töihin.

Työtuvissa valmistetuista tuotteista muodostivat pääosan erilaiset ompelu- ja räätälintyöt: kaupungin sairaaloille, muille laitoksille ja virastoille sekä varattomille kansakoulunoppilaille tehdyt vaatetusesineet, tilaustöinä valmistetut peitteet, patjat ja matot. Puutyöosastolla suoritettiin huone- ja talouskalujen korjauksia. Jalkinekorjaamossa korjattiin sekä köyhäinhoidollista kotiavustusta saavien henkilöiden että myös muunkin yleisön jalkineita.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina s. 81 olevasta taulukosta 12 tarkemmin ilmenevällä tavalla. Sanottu lukumäärä oli pienimmillään, 174, kesäkuun 16 p:n ja heinäkuun 13 p:n sekä suurimmillaan, 185, marraskuun 3—30 päivien välisenä aikana. Työntekijäin lukumäärä oli pitkin vuotta huomattavasti talousarviossa edellytettyä alhaisempi. Työpäivien lukumäärä koko vuonna oli 43 202.

Työtupien bruttomenot olivat 11 654 628 mk ja bruttotulot 7 055 102: 15 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jää 4 599 525: 85 mk. Kun näiden kirjanpidon mukaisten arvojen perusteella lasketaan keskikustannus työntekijää ja työpäivää kohden, saadaan bruttomenoiksi 106: 47 mk (edellisenä vuonna 66 :95 mk). Vuoden päättyessä myymättömänä olevan valmistevaraston sekä työainevaraston arvo oli 1 628 373: 60 mk, eikä tätä summaa ole otettu huomioon työntekijäin päiväkustannuksia laskettaessa.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona on työtuvilla ollut oma, joskin normaalivuosia pienempi kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu estää joutumasta suoranaisen köyhäinhoitoavustuksen varaan. Niinikään työtupien erikoisosastot ovat jatkuvasti tarjonneet työmahdollisuuksia valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä vähäiselle määrälle työttömiä.

Lopuksi on huomautettava, että työtupien A- ja C-osastoilla työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa, sensijaan sisältyvät B-osastolla työskennelleet irtolais- ja alkoholistinaiset asianomaisiin irtolais- ja alkoholistitilastoihin.

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk		Mk
Aleksandras understödrahasto ...	370: 80	Kordelinin, Alfred, avustusrahasto	11 641: 95
Bergmanin, Maria, testamenttirahasto	522: 75	Lampan, Elsa Maria, rahasto ...	782: 30
Brobergin, Gustava Katharina, ym. rahastot	600: —	Mattsson-Kivilän, Isak, puolisoiden apurahasto	6 903: 95
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux rahasto	554: 15	Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	718: 65
Gardbergin, Lisette, rahasto	52: 25	Sierckenin, Carl, rahasto	146: 40
Grefbergin, Emma, rahasto	8 860: —	Wavulinin, Waldemar, lahjoitusrahasto	784: 15
Gripenbergin, Hedvig Charlotta, rahasto	585: 55	Westzynthiuksen, W. J. S., testamenttirahasto	1 092: 65
Hanellin, Carl Gustaf rahasto ...	271: 90		Yhteensä 46 928: 80
Holmströmin, John, rahasto kainojen köyhien hyväksi	13 041: 35		

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustukseksi 132 eri henkilölle yhteensä 46 088: 15 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvaroja

saaneita henkilöitä ole myöskään tämän kertomuksen yleisissä tilastollisissa selvityksissä otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhoitolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 752 eri henkilöä, joista 165 miestä ja 587 naista. Niinä vuosina, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on kunakin vuonna kohdistettu irtolaishuoltotoimenpiteitä seuraavasta asetelmasta ilmenevään lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1942	69	597	666
1938	132	359	491	1943	75	629	704
1939	176	466	642	1944	63	571	634
1940	145	551	696	1945	71	548	619
1941	112	579	691	1946	165	587	752

Kuten havaitaan, oli irtolaishuollossa olleiden lukumäärä suurempi kuin yhtenäkään aikaisempana vuotena koko irtolaislain voimassaoloaikana.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 316, erikseen miehistä uusia 129 ja naisista 187. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1942	20	202	222
1938	71	171	242	1943	37	203	240
1939	79	185	264	1944	15	116	131
1940	53	238	291	1945	41	128	169
1941	35	169	204	1946	129	187	316
				Yhteensä	598	1 845	2 443

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka kymmenvuotiskautena 1937—46 ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 24.5 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Mainittakoon vielä, että kertomusvuonna huollettujen 752 henkilön lisäksi käsiteltiin irtolaisina 8 miestä ja 11 naista, jotka kuitenkin vielä kertomusvuoden kuluessa siirrettiin alkoholistihuoltoon ja jotka tilastollisessa selvittelyssä on luettu alkoholisteihin. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, että uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 104 eli 13.9 %, erikseen miehistä 15.8 % ja naisista 13.3 %. Kaikista irtolaisista oli syntynyt, prosenteissa:

	Miehiä	Naisia	Kaikkiaan
Suomen kaupungeissa	30.3	33.9	33.1
» maalaiskunnissa	68.5	65.2	66.0
Ulkomailla	1.2	0.9	0.9

Muita kuin Suomen kansalaisia oli irtolaisista 1 mies ja 5 naista. Äidinkielenä oli suomi 679:llä eli 90.3 %:lla, ruotsi 70:llä eli 9.3 %:lla ja lopulla 3:lla jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne erityiset perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen,

jota on katsottu pääperusteeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	31	18.8	84	14.3	115	15.3
Työn vieroksuminen	46	27.9	130	22.2	176	23.4
Kerjuu	8	4.8	2	0.3	10	1.3
Ammattihaureus	—	—	370	63.0	370	49.2
Muu peruste	80	48.5	1	0.2	81	10.8
Yhteensä	165	100.0	587	100.0	752	100.0

Irtolaisnaisista joutui 63.0 % huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput työn vieroksumisen, kuljeksivan elämän tai kerjuun nojalla. Miehistä suurin osa, 80 eli 48.5 %, otettiin huoltoon muilla perusteilla s.o. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle, [1]) mutta varsin monilla, 46:lla eli 27.9 %:lla, huollon perusteena oli työn vieroksuminen. Loput oli huollossa kuljeksivan elämän tai kerjuun perusteella. Uusiin naispuolisiin irtolaisiin nähden oli perusteista ammattihaureuden osuus 41.2 % ja työn vieroksuminen 32.1 % sekä loput kuljeksivan elämän ja kerjuun. Vastaavasti uusilla miesirtolaisilla eri perusteet esiintyivät miltei täsmälleen samoissa suhteissa kuin kaikilla miespuolisilla irtolaisilla.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat, kuten tunnettua, varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä ehdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määräajan ns. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	89	54.0	98	16.7	187	24.9
Kotikuntaan lähettäminen	5	3.0	25	4.3	30	4.0
Irtolaisvalvonta	10	6.1	90	15.3	100	13.3
Työlaitos	39	23.6	202	34.4	241	32.0
Pakkotyö	2	1.2	33	5.6	35	4.7
Jälkivalvonta	15	9.1	135	23.0	150	19.9
Ilman huoltotoimenpiteitä	5	3.0	4	0.7	9	1.2
Yhteensä	165	100.0	587	100.0	752	100.0

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 24.9 % ja valvonta-asteelle 13.3 %, työlaitoksessa oli 32.0 % ja pakkotyössä 4.7 %. Suljetussa laitoshuollossa oli siis viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan yli kolmasosa, 36.7 %, kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 9 henkilöön nähden ei ehditty kertomusvuoden puolella täytäntöönpanna huoltotoimenpiteitä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 53.2 %, valvonta-asteelle 9.2 %, työlaitoksessa oli 19.3 %, pakkotyössä 1.6 % ja jälkivalvonnassa 4.4 %.

Työlaitokseen ja pakkotyöhön toimittamiseen nähden on huomattava, että poliisiviranomaiset joutuivat useasti soveltamaan irtolaislain 20 §:n 3 mom:ssa olevaa sään-

[1]) Suurin osa näistä on ollut henkilöitä, jotka ovat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

nöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käypiä lievempiä huoltotoimenpiteitä tehtävä maaherralle esitys irtolaisen lähettämisestä laitokseen, jos tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Erinäisistä käytännöllisistä syistä on laitokseen lähettämisesitykset jätetty poliisiviranomaisten tehtäväksi. Ehdollisesti vapautettiin ennen vuoden päättymistä työlaitoksiin toimitetuista 9 miestä ja 131 naista. Työlaitoksiin palautettiin 2 ehdollisesti vapautettua miestä ja 60 naista. Lopullisesti vapautettiin työlaitoksista 3 miestä ja 38 naista. Pakkotyölaitoksesta vapautettiin ehdollisesti 2 naista, jotka kumpikin palautettiin sinne takaisin.

Huoltopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 46 492, josta 7 062 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	89	53.9	361	61.5	450	59.8
Naineita, yhdessä asuvia	53	32.1	69	11.7	122	16.2
» erossa asuvia	13	7.9	65	11.1	78	10.4
Leskiä	2	1.2	25	4.3	27	3.6
Eronneita	8	4.9	67	11.4	75	10.0
Yhteensä	165	100.0	587	100.0	752	100.0

Laillistamatta yhdessä asuvia oli näistä 5 miestä ja 9 naista. Aviottomina syntyneitä oli kaikista irtolaisista 93 eli 12.4 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 11.5 % ja naisista 12.6 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu miehistä 21 ja naisista 92.

Lapsia oli kaikkiaan 207 irtolaisella yhteensä 318, joista aviottomia 112.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosenteissa olivat irtolaishuollossa olevien keskuudessa seuraavat:

	[1] 18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60 v.—	Yhteensä
Miehiä	3.7	30.9	33.3	22.4	7.3	2.4	100.0
Naisia	7.8	43.5	31.5	14.1	2.7	0.4	100.0
Kaikkiaan	6.9	40.7	31.9	16.0	3.7	0.8	100.0

Kaikkien miespuolisten irtolaisten keski-ikä oli 35 vuotta 5 kuukautta sekä naispuolisten 31 vuotta. Nuorin irtolaismies oli 18- ja vanhin 67-vuotias, nuorin irtolaisnainen 18- ja vanhin 71-vuotias.

Koulusivistys. Irtolaisista 29 eli 3.9 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 55 eli 7.3 %, kansakoulun käyneitä oli 602 eli 80.0 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 34 eli 4.5 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 21:llä eli 2.8 %:lla ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 8:lla eli 1.1 %:lla. Kolmen irtolaisen koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

[1] Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	2	1.2	1	0.2	3	0.4
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	1	0.6	13	2.2	14	1.9
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	8	4.9	43	7.3	51	6.8
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	5	3.0	14	2.4	19	2.5
b) työntekijöitä	1	0.6	24	4.1	25	3.3
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	53	32.1	246	41.9	299	39.8
Muita työntekijöitä	84	50.9	84	14.3	168	22.3
Merimiehiä ja kalastajia	9	5.5	1	0.2	10	1.3
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	2	1.2	3	0.5	5	0.7
Yksityisten palvelijoita	—	—	145	24.7	145	19.3
Muun elinkeinon harjoittajia	—	—	3	0.5	3	0.4
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	—	—	10	1.7	10	1.3
Yhteensä	165	100.0	587	100.0	752	100.0

Mitä yksityisiin ammatteihin tulee, muodostivat apu- ja sekatyöntekijät, luvultaan 74, suurimman ja muista selvästi erottuvan ryhmän miesten joukossa.

Naisista taas oli eniten kotiapulaisia, nimittäin 145, mutta varsin huomattavina ryhminä esiintyivät myös tarjoilijat ja ravintola-apulaiset, luvultaan 115, tehdastyöntekijät, luvultaan 98, aputyöntekijät, luvultaan 60, itsenäiset ompelijat, luvultaan 32, sekä liikeapulaiset, luvultaan 22. Suurin osa irtolaisista oli tehdas- ym. ammattityöntekijäin kodeista, kaikkiaan 182, muiden työntekijäin kodeista oli lähtöisin 173. Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät sekä oman että vanhempiensa ammatin mukaan suurin piirtein suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty sellaisia yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja kuin heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan, erinäisiä tarttuvia sairauksiaan, asumisolosuhteitaan, alkoholinkäyttöään yms.

Kaikista irtolaisista oli 570 eli 75.8 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta. Ensimmäinen irtolaiskäsittely oli yleensä, varsinkin naisilla, tapahtunut varhaisessa iässä. Kun otetaan huomioon nekin, jotka vasta kertomusvuonna ensi kerran joutuivat irtolaiskäsittelyyn, havaitaan, että miehistä oli 23.0 % ja naisista 66.1 % joutunut ensi kerran irtolaisena käsitellyksi alle 25-vuotiaina sekä vastaavasti alle 21-vuotiaina miehistä 7.3 % ja naisista 37.7 %.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 361 eli 48.0 % kaikista, miehistä erikseen 129 eli 78.2 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 55.4 %. Kaikista tuomituista oli 203 kaksi tai useamman kerran tuomittuja, niistä miehiä 89. Omaisuusrikokset olivat olleet irtolaisten yleisimmin tekemiä rikoksia, nimittäin 62.2 % kaikista, seuraavalla sijalla oli »muiden» rikosten osuus, 19.1 %. Väkijuomalainsäädäntöön kohdistuvia rikoksia oli 15.2 % ja yksilöön kohdistuvia rikoksia 3.5 %. Rikoksista tuomitut irtolaiset olivat yleensä tehneet ensimmäisen rikoksensa nuorina, miehistä 24.8 % alle 21-vuotiaina ja 46.5 % alle 25-vuotiaina, naisista vastaavasti 38.8 % ja 65.5 %.

Sukupuolitautia oli aikaisemmin sairastanut miehistä 40 ja naisista 340; miehiä koskevat tiedot perustuvat heidän omiin ilmoituksiinsa. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 6 miestä ja 4 naista. Mielisairaalassa oli aikaisemmin hoidettu 7 miestä ja 13 naista.

Irtolaisten väkijuomien käyttöä koskeva selvitys osoitti, että vain 34 eli 4.5 % oli raittiita, 408 eli 54.3 % käytti väkijuomia jonkin verran ja 309 eli 41.1 % juopotteli.

Kertomusvuonna asuivat irtolaiset pääasiassa seuraavasti:

Asui	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kotona	56	33.9	62	10.6	118	15.7
Asukkina	33	20.0	195	33.2	228	30.3
Yömajassa	59	35.8	153	26.1	212	28.2
Muualla [1])	17	10.3	177	30.1	194	25.8
Yhteensä	165	100.0	587	100.0	752	100.0

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli huollossa olevista irtolaisista saanut 198 henkilöä eli 26.3 % kaikista, erikseen miehistä 31.5 % ja naisista 24.9 %. Kertomusvuonna sai heistä köyhäinhoidollista avustusta 11 miestä ja 18 naista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli 65 851 mk.

Lisäksi huollettiin heitä, lukuunottamatta irtolaistyölaitoksia, köyhäinhoitotoimenpitein muissa laitoksissa yhteensä 3 658 huoltopäivää, jotka jakautuivat seuraavalla tavalla:

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	102	406	508
Työlaitokset	369	—	369
Sairaalat	103	641	744
Tuberkuloosisairaalat	105	12	117
Mielisairaalat	265	996	1 261
Yhteensä	944	2 055	2 999

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 2 878 530: 25 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta 100 850: 30 mk, joten nettomenoiksi jäi 2 777 679: 95 mk.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 1 991 eri henkilöä, joista 1 794 miestä ja 197 naista, eli enemmän henkilöitä kuin yhtenäkään aikaisempana vuonna. Niiden vuosien aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1942	493	50	543
1938	764	41	805	1943	650	98	748
1939	817	38	855	1944	509	109	618
1940	533	14	547	1945	1 445	198	1 645
1941	426	12	438	1946	1 794	197	1 991

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 826 miestä ja 93 naista eli yhteensä 919 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kerran vasta kertomusvuonna alkoholisti-

[1]) Tarkoittaa lähinnä hotelleissa ja matkustajakodeissa asuvia sekä asunnottomia.

huoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 968 miestä ja 104 naista eli kaikkiaan 1 072 henkilöä. Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1942	242	43	285
1938	484	24	508	1943	346	78	424
1939	315	8	323	1944	191	65	256
1940	150	4	154	1945	915	126	1 041
1941	201	8	209	1946	968	104	1 072
				Yhteensä	4 197	496	4 693

Uusien alkoholistien yhteissumma 4 693 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi kuluneena kymmenvuotiskautena. Naisia oli näistä kaikista vain 10.6 %. On vielä mainittava, että alussa esitetyn, kokonaisluvun lisäksi alkoholisteina käsiteltiin 29 henkilöä, jotka kuitenkin ennen pitkää vielä kertomusvuoden kuluessa siirrettiin irtolaishuoltokäsittelyyn ja on heidät tilastollisessa selvityksessä luettu irtolaisiin. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 24.0 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosenteissa laskien:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	48.0	36.6	46.9
» maalaiskunnissa	49.7	61.4	50.8
Ulkomailla	2.3	2.0	2.3

Muita kuin Suomen kansalaisia oli alkoholisteissa 14 henkilöä. Äidinkielenä oli suomi 1 782:lla eli 89.5 %:lla, ruotsi 198:lla eli 9.9 %:lla ja 11:llä jokin muu kieli.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lainmukaisiin huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	17	1.0	—	—	17	0.8
Häiriö tai pahennus	630	35.1	55	27.9	685	34.4
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	92	5.1	3	1.5	95	4.8
Rasitukseksi joutuminen	114	6.4	7	3.6	121	6.1
Köyhäinhoidon tarve	6	0.3	—	—	6	0.3
Juopumuspidätykset	865	48.2	126	64.0	991	49.8
Vapaaehtoisuus	70	3.9	6	3.0	76	3.8
Yhteensä	1 794	100.0	197	100.0	1 991	100.0

Juopumuspidätykset olivat jatkuvasti huoltoon joutumisen perusteena suurimmalla osalla alkoholisteja, 49.8 %:lla. Toisella sijalla olivat ne, jotka olivat olleet ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, 34.4 % (edellisenä vuonna 22.7 %). Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 11.2 % (edellisenä vuonna 16.2 %). Vaarallisuus oli perusteena vain 0.8 %:lla. Uusien alkoholistien kohdalla

olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet jokseenkin saman suuruiset. Vapaaehtoisena oli huollossa 76 alkoholistia [1]).

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta poispäästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	1 012	56.4	94	47.7	1 106	55.6
Raittiusvalvonta	434	24.2	70	35.5	504	25.3
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	96	5.4	16	8.1	112	5.6
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	90	5.0	11	5.6	101	5.1
Jälkivalvonta	162	9.0	6	3.1	168	8.4
Yhteensä	1 794	100.0	197	100.0	1 991	100.0

Mahdollisuudet alkoholistien sijoittamiseksi huoltolahoitoon ovat edellisiin vuosiin verraten parantuneet, ja osaksi siitä johtuen on huoltolahoidossa olleiden absoluuttinen lukumäärä ja prosentuaalinen osuus huomattavasti noussut. Jos lasketaan yhteen sekä ne, jotka huoltoloihin lähetettiin tai siellä jo edellisestä vuodesta olivat, että ne, joiden kohdalla huoltolaan lähettämispäätöstä ei syystä tai toisesta kertomusvuoden aikana pantu täytäntöön, oli huoltolahoitoasteella olevien osuus 10.7 %. Vertailun vuoksi on paikallaan mainita, että kaikkien niiden alkoholistien osuus, jotka olivat saaneet tai joille oli suunniteltu annettavaksi huoltolahoitoa, eli siis ryhmiin Huoltolahoito ja Jälkivalvonta luetut, oli kertomusvuonna viidesosa kaikista huolletuista alkoholisteista sen oltua edellisenä vuonna vain 13.4 %.

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 78.6 %, raittiusvalvontaan 12.6 %, huoltolahoitoon määrättynä oli 5.6 %, kun sitä vastoin jälkivalvontaan oli uusista alkoholisteista ehtinyt vain 3.2 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 23 262 joista 1 405 oli naisten.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittyivät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	553	30.8	48	24.4	601	30.2
Naineita, yhdessä asuvia	933	52.0	81	41.1	1 014	50.9
» erossa asuvia	116	6.5	20	10.1	136	6.8
Leskiä	40	2.2	23	11.7	63	3.2
Eronneita	152	8.5	25	12.7	177	8.9
Yhteensä	1 794	100.0	197	100.0	1 991	100.0

Naimisissa olevista miehistä asui kuitenkin 116 ja naisista 20 erossa aviopuolisostaan. Aviottomina syntyneitä oli alkoholisteista 5.0 %, erikseen miehistä 4.6 % ja naisista 8.1 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu 5.6 % kaikista alkoholisteista. Lapsia oli 915 alkoholistilla yhteensä 1 768, joista aviottomia 56.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, että suurin osa alkoholisteja oli 30—39 vuotiaita, nimittäin 40.7 %. Myös 40—49 vuotiaita oli runsaasti, 34.1 %.

[1]) Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kun asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet ns. jälkivalvontaan.

Alle 21-vuotiaita oli vain 0.7 % ja 50 vuotta vanhempia oli 13.7 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60 v.—	Kaikkiaan
Luku	13	215	811	679	234	39	1.991
%	0.7	10.8	40.7	34.1	11.7	2.0	100.0

Kaikkien alkoholistihuollossa olleiden miesten keski-ikä oli 39 vuotta ja 5 kuukautta ja naisten 40 vuotta ja 4 kuukautta, sekä uusien alkoholistien vastaavasti 37 vuotta 11 kuukautta sekä 38 vuotta 8 kuukautta. Keski-iät ovat täten nousseet edelliseen vuoteen verraten.

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 88 eli 4.4 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 143 eli 7.2 %, kansakoulun käyneitä oli 1 383 eli 69.5 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa käynyt oli 74 eli 3.7 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 139:llä eli 7.0 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 25 eli 1.3 %, kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 136:lla eli 6.8 %:lla ja kolmen alkoholistin koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	61	3.4	1	0.5	62	3.1
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	6	0.3	2	1.0	8	0.4
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	159	8.9	23	11.7	182	9.1
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	139	7.7	13	6.6	152	7.6
b) työntekijöitä	21	1.2	8	4.1	29	1.5
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	855	47.7	92	46.7	947	47.6
Muita työntekijöitä	439	24.5	32	16.2	471	23.7
Merimiehiä ja kalastajia	38	2.1	—	—	38	1.9
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	49	2.7	—	—	49	2.5
Yksityisten palvelijoita	—	—	16	8.1	16	0.8
Muun elinkeinon harjoittajia	13	0.7	6	3.1	19	0.9
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	14	0.8	4	2.0	18	0.9
Yhteensä	1 794	100.0	197	100.0	1 991	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat jatkuvasti tehdas- ym. ammattityöntekijät kuuluen siihen 47.6 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- ym. työntekijäin) osuus oli huomattava, 23.7 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät, muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoojat yms.), itsenäiset liikkeenharjoittajat sekä yksityisten palvelijat.

Vanhempiensa ammatin mukaan ryhmittyivät kaikki alkoholistit siten, että 575 oli ammattityöntekijäin, 354 itsenäisten liikkeenharjoittajain, 350 muiden työntekijäin, 345 maatalousammatteja harjoittavien, 123 liikealalla työskentelevien, 107 virkamiehien ja vapaiden ammattien harjoittajien kodeista, muiden ammattiryhmien ollessa aivan vähäisiä.

Muita tietoja. Yllä olevien selvitysten lisäksi on jatkuvasti tutkittu alkoholistien juopottelun laatua, rikollisuutta, sairauksia, niitä olosuhteita, joissa he asuvat ym. ja esitetään seuraavassa eräitä tärkeimpiä täten saatuja tietoja.

Alkoholistihuoltoon otettujen henkilöiden juopottelun ja heidän pääasiallisesti käyttämiensä väkijuomien laatua valaisee seuraava yhdistelmä:

Väkijuomien laatu	Juopottelun laatu						Alkoholisteja kaikkiaan		
	jatkuva		kausittainen		säännötön				
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Väkevät juomat	507	28	163	10	1 117	155	1 787	193	1 980
Olut	1	—	—	—	4	1	5	1	6
Viini	—	2	—	—	2	1	2	3	5
Yhteensä	508	30	163	10	1 123	157	1 794	197	1 991

Pääasiallisesti viiniä käyttäviä oli vain viisi, minkä lisäksi 410 väkevien juomien ja oluen ryhmiin luetuista alkoholisteista käytti sitä lisäjuomana. Mainittakoon vielä, että lisäjuomana oli 106 alkoholistilla tapana käyttää teknillisiä juomia, so. denaturoitua spriitä, eau de colognea ym. tai myös muita huumausaineita. Väkijuomien käytön alkoholistit olivat aloittaneet seuraavan yhdistelmän osoittamassa iässä:

	Väkijuomien käyttö oli alkanut huoltoon joutuneiden ollessa						Alkoholisteja kaikkiaan
	Alle 18 v.	18—20 v.	21—24 v.	25—29 v.	30— v.	Ikä tuntematon	
Miehet	281	815	448	189	60	1	1 794
Naiset	8	53	36	48	52	—	197
Kaikki, luku	289	868	484	237	112	1	1 991
» %	14.5	43.6	24.3	11.9	5.6	0.1	100.0

Rikoksista tuomittuja [1]) oli alkoholisteista 575 eli 28.9 %, joista 44 naista. Näistä oli 208 miestä ja 19 naista kaksi tai useamman kerran tuomittuja. Omaisuusrikokset olivat olleet alkoholistien yleisimmin tekemiä rikoksia, 56.6 % kaikista, yksilöön kohdistuvia rikoksia oli 13.2 %, väkijuomalainsäädäntöön kohdistuvia 9.1 % ja loput muita rikoksia. Rikoksista tuomituista alkoholisteista oli suuri osa tehnyt ensimmäisen rikoksensa sangen nuorella iällä, nim. alle 21-vuotiaana, miehistä 20.3 % ja naisista 18.2 %. Jos tämä ikäraja korotetaan 25 vuoteen, niin nousevat vastaavat prosenttiluvut 40.5 %:iin ja 29.6 %:iin. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 201 eli 10.1 %, niistä 58 naista.

Sukupuolitauteja oli ennen huoltoonjoutumisvuotta sairastanut 391 miestä ja 52 naista. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 75 miestä ja 5 naista. Mielisairaaloissa [2]) oli hoidettu 143 miestä ja 6 naista.

Seuraava yhdistelmä osoittaa, missä alkoholistit kertomusvuonna suurimman osan vuotta asuivat:

Asui:	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kotona	1 125	62.7	104	52.8	1 229	61.7
Asukkina	208	11.6	53	26.9	261	13.1
Yömajassa	334	18.6	34	17.3	368	18.5
Muualla	127	7.1	6	3.0	133	6.7
Yhteensä	1 794	100.0	197	100.0	1 991	100.0

[1]) Tiedot perustuvat pääasiallisesti asianomaisten omiin ilmoituksiin. — [2]) Hoidon syynä ei ole tarvinnut olla varsinainen mielisairaus, koska vaikeimpia alkoholisteja on aikaisemmin huoltoloiden puutteessa täytynyt hoitaa mielisairaaloissa.

Työssä oli miehistä 1 549 eli 86.4 % ja naisista 153 eli 77.7 %. Työttömiä oli 241 miestä ja 44 naista. Pysyväisesti työkyvyttömiksi todettiin 4 miestä.

Köyhäinhoitoavustusta oli ennen huoltoon joutumistaan saanut miehistä 562 ja naisalkoholisteista 45 yhteensä 607 henkilöä eli 30.5 % kaikista alkoholisteista. Kertomusvuonna sai köyhäinhoidon avustusta yhteensä 142 henkilöä eli 7.1 % kaikista alkoholisteista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli kaikkiaan 492 988 mk. Lisäksi hoidettiin heitä köyhäinhoitolain nojalla eri laitoksissa seuraavien lukujen lähemmin osoittamalla tavalla.

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	2 087	37	2 124
Työlaitokset	2 349	291	2 640
Sairaalat	2 385	119	2 504
Mielisairaalat	1 442	73	1 515
Tuberkuloosisairaalat	708	—	708
Yhteensä	8 971	520	9 491

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 2 346 720: 60 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti valtiolta, muilta kunnilta ja yksityisiltä korvauksina yhteensä 74 267: 65 mk, joten kaupungin lopullisiksi nettomenoiksi jäi 2 272 452: 95 mk.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 15 293 eri henkilöä, joista miehiä 13 465 ja naisia 1 828. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 2 200 henkilöä enemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 6 392 ja syytteeseen asetettiin 3 109 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 32 030. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuoden aikana oli kutakin pidätettyä miestä kohden 2.04 ja kutakin naista kohden 2.46. Eniten pidätyksiä sattui syys- ja elokuussa, vähiten helmi- ja tammikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista jupumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 2 689 sekä irtolaisina rekisteröityjä 652.

Juopumuspidätykset v. 1937—46 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1937	16 640	1 563	18 203	20 357	3 717
1938	17 464	1 604	19 068	20 155	2 691
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1941	12 466	1 319	13 785	15 104	2 638
1942	13 795	1 484	15 279	17 922	4 127
1943	15 668	1 267	16 935	20 680	5 012
1944	10 834	526	11 360	13 021	2 187
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu taulukko-osastossa, taulukoissa 9 ja 10.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1946 varoja yhteensä 104 424 384 mk, josta määrästä kuitenkin 1 000 000 mk kaupunginhallituksen käytettäviksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 103 424 384 mk, johon sisältyi Helsingin sokeaintalosäätiölle tuleva 81 675 mk:n suuruinen avustus, minkä lisäksi kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus myönsivät vuoden varrella lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 29 787 380: 95 mk, josta määrästä 336 441: 35 mk viljelyspalstatoimintaa varten.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 152 466 217: 70 mk:aan mutta kun siitä vähennetään Helsingin sokeaintalosäätiölle jaettu 81 675 mk:n avustus sekä viljelyspalstatoimintaan käytetyt 336 441: 35 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 152 048 101: 35 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 37 282 377: 50 mk, jää jäljelle 114 765 723: 85 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1946. Mainittuun summaan sisältyy tällöin myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Edellisestä vuodesta nousivat nettomenot 50 251 442: 40 mk:lla. Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1937—46 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1937	43 319 251: 85	1942	42 236 475: 90
1938	37 437 812: —	1943	41 433 239: 30
1939	37 559 245: —	1944	42 932 471: 60
1940	44 656 114: 05	1945	64 514 281: 45
1941	47 858 836: 75	1946	114 765 723: 85

Seuraavat taulukot [1]) osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1946:

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut
	Markkaa ja penniä		
Korvaukset annetusta huollosta	13 400 000 —	12 905 468 35	— 494 531 65
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	305 000 —	264 900 90	— 40 099 10
Työlaitos	696 000 —	771 171 40	+ 75 171 40
Maanviljelys	650 000 —	1 026 144 —	+ 376 144 —
Sikala	1 115 000 —	941 326 75	— 173 673 25
Pesulaitos	4 023 200 —	4 223 732 —	+ 200 532 —
Tervalammen työlaitos	1 578 000 —	1 654 068 75	+ 76 068 75
Tervalammen maatila	7 270 700 —	6 888 558 20	— 382 141 80
Työtuvat	4 000 100 —	7 055 102 15	+3 055 002 15
Luontoisetujen korvaukset	1 406 398 —	[2]) 1 551 905 —	+ 145 507 —
Yhteensä	34 444 398 —	37 282 377 50	+2 837 979 50

[1]) Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa. V. 31. 1946. —
[2]) Luontoisetujen korvauksista saatiin koko korvaussumma kunnalliskodista.

Menot	Talousarvioon otetut määrärahat	Vuoden varrella myönnetyt lisämäärärahat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) tai ylitys (—)
	Markkaa ja penniä			
Huoltolautakunta ja sen kansliat ...	8 941 445 —	10 442 238 75	19 021 256 75	+ 362 427 —
Kassa- ja tilitoimisto ...	901 056 —	998 545 10	1 643 018 35	+ 256 582 75
Asiamiestoimisto ...	2 758 858 —	3 822 473 25	6 280 282 40	+ 301 048 85
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset ...	1 334 031 —	2 120 036 —	3 676 055 65	— 221 988 65
Kunnalliskoti ...	21 043 104 —	6 611 199 50	30 886 707 —	— 3 232 403 50
Työlaitos ...	3 224 598 —	1 136 433 50	4 004 956 55	+ 356 074 95
Maanviljelys ...	294 088 —	153 512 —	439 908 —	+ 7 692 —
Sikala ...	1 109 973 —	318 620 —	1 428 435 90	+ 157 10
Pesulaitos ...	2 036 570 —	1 150 345 —	3 230 505 90	— 43 590 90
Tervalammen työlaitos ...	3 699 718 —	904 899 25	4 541 603 85	+ 63 013 40
Tervalammen maatila ...	6 782 300 —	318 811 —	5 072 381 05	+ 2 028 729 95
Työtuvat ...	11 381 968 —	1 370 357 25	11 654 628 —	+ 1 097 697 25
Yksityishoito ...	150 000 —	— —	7 200 —	+ 142 800 —
Sairaanhoito ...	14 700 000 —	— —	22 660 231 85	— 7 960 231 85
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	500 000 —	— —	1 194 805 75	— 694 805 75
Suoranaiset avustukset ...	24 000 000 —	103 469 —	35 601 873 05	—11 498 404 05
Päivähoitokustannukset ...	15 000 —	— —	14 892 —	+ 108 —
Matkakulut ...	110 000 —	— —	180 533 30	— 70 533 30
Hautauskulut ...	360 000 —	— —	508 826 —	— 148 826 —
Viljelyspalstatoiminta ...	— —	336 441 35	336 441 35	— —
Yhteensä	103 342 709 —	29 787 380 95	152 384 542 70	—19 254 452 75

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi on verrattu huoltotoimen bruttomenoja kunakin vuonna kaupungin väkilukuun, jolloin on käytetty kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyä väkilukua kunkin vuoden lopussa. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on täten laskettu meno asukasta kohden ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1937 ...	196: 92	1939 ...	181: 30	1941 ...	210: 10	1943 ...	195: 05	1945 ...	281: 97
1938 ...	178: 91	1940 ...	191: 64	1942 ...	194: 93	1944 ...	195: 32	1946 ...	410: 01

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiestoimiston toimesta perittiin v. 1946 rahakorvauksina annetusta huollosta 18 963 173: 60 mk, josta 12 905 468: 35 mk koski huoltolautakunnan ja 6 057 705: 25 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty ...	3 371 473: 95	436 155: 20	3 807 629: 15
Toisilta kunnilta peritty ...	4 112 006: 55	1 823 217: 15	5 935 223: 70
Yksityisiltä peritty ...	5 421 987: 85	3 798 332: 90	9 220 320: 75
Yhteensä	12 905 468: 35	6 057 705: 25	18 963 173: 60

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 38 mieheltä ja 1 naiselta Käpylän ja Tervalammen työlaitoksissa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä

oli kertomusvuonna yhteensä 164 898: 65 mk, josta 160 604: 15 mk huoltolautakunnalta saadun ja 4 294: 50 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	12 905 468: 35	6 057 705: 25	18 963 173: 60
Työllä korvattu	160 604: 15	4 294: 50	164 898: 65
Kaikkiaan	13 066 072: 50	6 061 999: 75	19 128 072: 25

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 170 016: 45 mk eli 1.3 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta saatujen korvausten määrä 380 994: 75 mk eli 12.7 % ja toisilta kunnilta perittyjen 1 340 383: 60 mk eli 48.4 %, kun sitä vastoin yksityisiltä perittyjen määrä aleni edellisen vuoden ennätysmäärästä 1 551 361: 90 mk eli 22.2 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1937—46 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1937	21.7	1939	41.3	1941	34.3	1943	49.7	1945	54.8
1938	35.6	1940	32.4	1942	35.1	1944	47.9	1946	42.0

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa. Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1937	15.6	1939	18.2	1941	15.0	1943	17.7	1945	13.3
1938	17.0	1940	13.3	1942	17.5	1944	16.2	1946	8.5

IV. Taulukkoliitteet

1. Köyhäinhoidon avunsaajat asunto-olojensa mukaan v. 1946

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
1 huone	503	1 474	47	2 024
2 huonetta	244	421	36	701
3 »	37	50	9	96
4— »	9	25	—	34
Asui asukkina	228	727	6	961
» yömajassa	240	47	—	287
» laitoksissa koko vuoden	738	1 341	1	2 080
Tuntematon	737	725	53	1 515
Yhteensä	2 736	4 810	152	7 698

2. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1946

Huoltomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet				Lyhytaikaista avustusta saaneet [1]				Avunsaajia kaikkiaan
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	
Yksinomaan laitoksissa olleita	758	1 360	3	2 121	662	652	101	1 415	3 536
Yksinomaan yksityishoidossa olleita	2	1	—	3	—	—	—	—	3
Yksinomaan kotiavustusta saaneita	193	1 270	—	1 463	597	966	26	1 589	3 052
Laitoshoidossa ja yksityishoidossa olleita	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	175	276	—	451	349	285	22	656	1 107
Yksityishoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	1 128	2 907	3	4 038	1 608	1 903	149	3 660	7 698

3. Kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen työtoiminta v. 1946

Työtoiminnan haarat	Työtoiminnasta kertyneet tulot, mk				Siitä	
	Kunnalliskodille tehdyistä töistä	Työlaitokselle tehdyistä töistä	Muille laitoksille ja yksityisille tehdyistä töistä	Yhteensä	Käytettyjen työtarvikkeiden arvo, mk	Nettotulot (työpalkat), mk
Puunjalostamo	148 548	2 223	311 275	462 046	209 579	252 467
Jalkinetyöt	102 230	4 692	37 080	144 002	50 043	93 959
Sepäntyöt	48 238	130	19 085	67 453	8 947	58 506
Maalaamo	68 362	4 827	231 759	304 948	76 305	228 643
Räätälintyöt	92 539	14 920	14 109	121 568	72 787	48 781
Sekalaistyöt	75 723	250	17 049	93 022	4 207	88 815
Yhteensä	535 640	27 042	603 357	1 193 039	421 868	771 171

[1]) Ks. tämän kert. s. 97.

4. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1946

Huollossa olleita koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste									Huollossa olleita kaikkiaan		
	Kuljeksiva elämä		Työn vieroksuminen		Kerjuu		Ammattihaureus	Muu peruste				
	Mp.	Np.	Mp.	Np	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M. sp.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	**31**	**84**	**46**	**130**	**8**	**2**	**370**	**80**	**1**	**165**	**587**	**752**
Siviilisääty												
Naimattomia	26	61	25	70	4	1	229	34	—	89	361	450
Naineita, yhdessä asuvia	3	7	15	19	2	—	45	37	1	57	72	129
Naineita, erossa asuvia	1	8	3	12	2	—	42	3	—	9	62	71
Leskiä	1	2	1	7	—	1	15	—	—	2	25	27
Eronneita	—	6	2	22	—	—	39	6	—	8	67	75
Syntyperä ja kasvatuspaikka												
Aviosyntyisiä	24	76	38	114	8	1	321	76	1	146	513	659
kotona kasvatettuja	21	66	33	106	7	1	285	70	1	131	459	590
kodin ulkopuolella kasvatettuja	3	10	5	8	1	—	36	6	—	15	54	69
Aviottomia	7	8	8	16	—	1	48	4	—	19	73	94
kotona kasvatettuja	4	5	7	5	—	—	25	2	—	13	35	48
kodin ulkopuolella kasvatettuja	3	3	1	11	—	1	23	2	—	6	38	44
Syntyperä tuntematon	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
kotona kasvatettuja	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
kodin ulkopuolella kasvatettuja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ammattiryhmä												
Virkamiehiä yms.	1	—	—	—	—	—	1	1	—	2	1	3
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	—	7	—	1	—	—	5	1	—	1	13	14
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	—	4	3	15	—	—	24	5	—	8	43	51
Liikehenkilökuntaa:												
a) päällystöä, työnjohtajia	1	1	3	2	—	—	11	1	—	5	14	19
b) työntekijöitä	—	3	—	5	—	—	16	1	—	1	24	25
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	5	34	12	61	1	—	150	35	1	53	246	299
Muita työntekijöitä	22	8	25	21	7	1	54	30	—	84	84	168
Merimiehiä ja kalastajia	2	—	3	—	—	—	1	4	—	9	1	10
Yleisten laitosten palveluskuntaa	—	—	—	—	—	—	3	2	—	2	3	5
Yksityisten palvelijoita	—	25	—	24	—	—	96	—	—	—	145	145
Muun elinkeinon harjoittajia	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	—	2	—	1	—	1	6	—	—	—	10	10

5. Irtolais- tai alkoholistihuollossa olleet henkilöt rikollisuutensa, irtolaisuutensa tai väkijuomien käytön alkamisiän mukaan v. 1946

Huollossa olleiden rikollisuus, irtolaisuus tai väkijuomien käyttö alkoi heidän ollessaan	Irtolaishuollossa olleet						Alkoholistihuollossa olleet								
	Teki ensimmäisen rikoksen			Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsittelyyn			Teki ensimmäisen rikoksen			Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsittelyyn			Alkoi käyttää väkijuomia		
	Mp.	Np.	M. sp.	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M. sp.	Mp.	Np	M.sp.	Mp.	Np.	M. sp.
Alle 18 v.	11	29	40	2	45	47	31	2	33	17	3	20	281	8	289
18—20 »	21	61	82	10	176	186	77	6	83	22	13	35	815	53	868
21—24 »	28	62	90	26	167	193	107	5	112	30	11	41	448	36	484
25—29 »	23	39	62	33	93	126	118	10	128	31	10	41	189	48	237
30—34 »	25	16	41	31	47	78	86	7	93	26	8	34	39	30	69
35—39 »	9	14	23	27	34	61	58	7	65	9	6	15	16	12	28
40—44 »	6	4	10	13	16	29	27	4	31	4	6	10	4	8	12
45—49 »	3	3	6	12	5	17	9	2	11	1	1	2	—	—	—
50—54 »	1	2	3	4	2	6	3	1	4	2	—	2	1	1	2
55—59 »	1	1	2	5	—	5	3	—	3	1	—	1	—	—	—
60— »	1	—	1	2	2	4	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ikä ilmoittam.	—	1	1	—	—	—	12	—	12	—	—	—	1	—	1
Kaikkiaan	129	232	361	165	587	752	531	44	575	143	58	201	1 794	197	1 991

6. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koske-

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	**6**	**46**	**18**	**124**	**33**	**131**	**28**	**96**
Pidätetty irtolaisuudesta								
0 kertaa	—	6	2	35	—	46	1	38
1 kerran	4	19	7	36	19	26	18	17
2 kertaa	—	8	6	27	8	24	7	20
3 »	2	4	2	17	4	15	1	13
4— »	—	9	1	9	2	20	1	8
Irtolaishuollon peruste								
Kuljeksiva elämä	3	19	6	32	9	14	3	10
Työn vieroksuminen	3	13	5	30	7	26	6	22
Kerjuu	—	—	—	—	4	1	2	—
Ammattihaureus	—	14	—	62	—	90	—	64
Muu peruste	—	—	7	—	13	—	17	—
Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu								
Varoitus	4	11	9	25	22	16	18	16
Kotikuntaan lähettäminen	1	7	2	11	1	5	—	1
Irtolaisvalvonta	—	6	2	20	1	21	—	17
Työlaitos	1	14	2	44	9	58	7	30
Pakkotyö	—	2	—	3	—	4	—	5
Jälkivalvonta	—	6	1	21	—	26	1	27
Ei toimenpidettä	—	—	2	—	—	1	2	—
Syntymäpaikka								
Helsinki	3	5	3	11	5	23	5	12
Helsinkiä ympäröivät kunnat [1])	—	1	1	4	—	3	1	—
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	—	1	—	3	—	3	—	2
» » » maalaiskunnat	—	6	2	12	6	10	2	6
» Suomen kaupungit	—	9	2	25	3	20	5	16
» » maalaiskunnat	3	24	10	69	19	70	15	59
Ulkomaat	—	—	—	—	—	2	—	1
Asui pääasiassa v. 1946								
Kotona	2	11	10	14	11	9	11	8
Asukkina	1	7	1	34	7	46	5	37
Yömajassa	2	12	4	34	13	37	12	18
Muualla	1	16	3	42	2	39	—	33
Työkyky huoltovuonna								
Työkykyisiä	6	46	18	124	32	131	28	96
Pysyvästi työkyvyttömiä	—	—	—	—	1	—	—	—
Saanut köyhäinhoitoa v. 1946	—	—	1	2	3	2	2	—
» » ennen huoltoon joutumista	1	2	2	14	4	29	11	33
Rikollisuus								
Tuomittu 0 kertaa	4	35	7	80	7	89	3	57
» 1 kerran	1	6	2	27	14	25	5	20
» 2 kertaa	—	5	3	9	6	11	8	7
» 3 »	—	—	2	3	4	2	5	4
» 4— »	1	—	4	5	2	4	7	8
Tuomittu v. 1946	—	1	5	3	—	4	2	5
Väkijuomien käyttö								
Raitis	2	7	—	11	1	7	1	1
Käyttää jonkin verran	2	32	14	92	20	77	16	49
Juopottelee	2	7	4	21	12	47	11	46
Tuntematon	—	—	—	—	—	—	—	—
Pidätetty juopumuksesta v. 1946								
Koko vuonna 0 kertaa	3	35	12	93	20	86	16	50
» » 1—2 »	2	6	3	22	6	25	8	20
» » 3— »	1	5	3	9	7	20	4	26
Käsitelty myös alkoholistina v. 1946	—	1	—	—	3	1	2	4

[1]) Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

vien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1946

35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v		55—59 v.		60 v.—		Kaikki ikäluokat		
Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np	Mp.	Np.	M.sp.
27	**89**	**25**	**52**	**12**	**31**	**5**	**11**	**7**	**5**	**4**	**2**	**165**	**587**	**752**
5	30	5	14	2	13	—	4	2	4	3	—	20	190	210
15	23	11	8	5	8	4	3	4	1	—	2	87	143	230
3	13	4	15	2	3	1	2	1	—	—	—	32	112	144
4	10	3	10	2	4	—	2	—	—	1	—	19	75	94
—	13	2	5	1	3	—	—	—	—	—	—	7	67	74
3	5	4	3	2	1	—	—	—	—	1	—	31	84	115
9	20	7	12	4	2	2	4	2	1	1	—	46	130	176
1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	8	2	10
—	63	—	37	—	28	—	7	—	4	—	1	—	370	370
14	1	14	—	6	—	3	—	4	—	2	—	80	1	81
12	12	10	9	6	6	3	2	4	—	1	1	89	98	187
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	25	30
3	12	2	10	2	3	—	1	—	—	—	—	10	90	100
6	33	8	11	2	8	2	3	1	1	1	—	39	02	241
—	7	2	6	—	3	—	2	—	1	—	—	2	133	35
5	22	3	16	2	11	—	3	2	3	1	—	15	35	150
1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	4	9
6	10	2	11	—	3	2	3	—	—	—	—	26	78	104
—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	10	13
2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	11	14
2	3	3	6	1	4	1	3	1	1	—	—	18	151	69
4	19	4	12	1	6	—	2	2	1	—	—	21	310	131
13	53	15	22	7	17	2	3	4	3	4	2	92	22	414
—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	2	5	7
7	10	7	3	3	4	2	3	2	—	1	—	56	162	118
6	32	5	17	3	14	2	4	2	4	1	—	33	195	228
10	20	9	21	4	6	1	3	3	—	1	2	59	153	212
4	27	4	11	2	7	—	1	—	1	1	—	17	77	194
27	89	25	52	12	31	5	11	7	5	4	2	164	587	751
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1	4	—	4	1	4	1	1	2	—	—	1	11	118	29
9	26	11	16	5	15	2	6	5	3	2	2	52	46	198
2	47	5	28	3	12	3	6	1	1	1	—	36	355	391
8	22	7	9	2	8	—	1	1	—	—	—	40	118	158
8	12	6	5	4	4	1	3	2	1	1	1	39	58	97
4	4	3	5	1	2	1	1	1	1	—	1	21	23	44
5	4	4	5	2	5	—	—	2	2	2	—	29	33	62
4	2	2	1	2	—	—	1	—	1	—	—	15	18	33
—	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	4	330	34
12	35	9	18	5	11	4	3	5	—	4	—	91	217	408
15	51	16	34	7	19	1	8	2	4	—	2	70	39	309
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
11	36	11	16	4	11	3	3	3	2	4	—	87	132	419
9	26	6	17	5	9	2	3	2	1	—	1	43	130	173
7	27	8	19	3	11	—	5	2	2	—	1	35	125	160
2	4	3	2	—	5	—	—	—	—	—	1	10	19	29

7. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1946

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60 v.—		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan ...	**12**	**1**	**59**	**9**	**136**	**11**	**319**	**35**	**408**	**49**	**394**	**33**	**229**	**23**	**129**	**19**	**76**	**10**	**32**	**7**	**1794**	**197**	**1991**
Alkoholistihuollon peruste																							
Vaarallisuus ...	—	—	—	—	2	—	3	—	8	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	17	—	17
Häiriö tai pahennus ...	—	—	18	2	35	5	110	10	140	15	159	8	87	8	46	4	27	2	8	1	630	55	685
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti ...	1	—	—	—	5	1	13	—	26	1	29	1	9	—	8	—	—	—	1	—	92	3	95
Läheisen henkilön rasitukseksi joutuminen ...	1	—	7	—	10	—	24	2	22	3	19	—	14	1	5	1	10	—	2	—	114	7	121
Köyhäinhoidon tarve ...	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	6	—	6
Juopumuspidätykset ...	10	1	32	7	80	5	148	19	198	30	165	22	113	14	63	14	35	8	21	6	865	126	991
Vapaaehtoisuus ...	—	—	2	—	4	—	20	4	13	—	18	2	3	—	6	—	4	—	—	—	70	6	76
Huoltotoimenpiteen laatu																							
Varoitus ...	12	1	45	6	89	4	179	20	238	26	195	14	117	11	77	5	37	3	23	4	1 012	94	1 106
Raittiusvalvonta ...	—	—	5	3	31	5	72	10	96	16	108	9	63	8	34	11	18	6	7	2	434	70	504
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	—	—	2	—	5	1	19	—	19	4	26	4	16	3	4	2	4	1	1	1	96	16	112
Huoltolahoito, täytäntöönpantu ...	—	—	2	—	3	1	21	2	15	2	23	5	15	—	3	1	7	—	1	—	90	11	101
Jälkivalvonta ...	—	—	5	—	8	—	28	3	40	1	42	1	18	1	11	—	10	—	—	—	162	6	168
Syntymäpaikka																							
Helsinki ...	6	1	21	3	50	3	104	4	98	11	89	6	46	3	17	—	5	1	7	2	443	34	477
Helsinkiä ympäröivät kunnat [1] ...	—	—	3	—	1	1	6	—	7	—	11	—	4	—	—	—	3	—	1	—	36	1	37
Muut Uudenmaan l:n kaupungit ...	—	—	—	—	1	—	2	1	8	1	12	—	7	—	7	—	1	—	1	—	39	2	41
Muut Uudenmaan l:n maalaiskunnat	1	—	3	—	8	—	23	2	35	3	23	2	20	4	14	3	10	1	2	1	139	16	155
Muut Suomen kaupungit ...	4	—	16	1	27	1	54	10	86	7	85	6	53	5	29	3	21	3	4	—	379	36	415
Muut Suomen maalaiskunnat ...	1	—	16	5	47	6	124	16	163	26	163	19	95	10	59	13	32	5	16	4	716	104	820
Ulkomaat ...	—	—	—	—	2	—	6	2	11	1	11	—	4	1	3	—	4	—	1	—	42	4	46

[1]) Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

8. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heidän elämäänsä koskevien tietojen mukaan ikäluokittain v. 1946

	Alle 20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40 v.—		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np	M.sp
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	**12**	**1**	**59**	**9**	**136**	**11**	**319**	**35**	**408**	**49**	**860**	**92**	**1 794**	**197**	**1 991**
Asui pääasiassa v. 1946															
Kotona	12	1	42	6	80	7	225	18	271	30	495	42	1 125	104	1 229
Asukkina	—	—	9	3	23	4	27	9	48	8	101	29	208	53	261
Yömajassa	—	—	7	—	28	—	48	6	61	8	190	20	334	34	368
Muualla	—	—	1	—	5	—	19	2	28	3	74	1	127	6	133
Työsuhde huoltovuonna															
Työssä olevia	10	1	51	6	109	9	262	25	361	37	756	75	1 549	153	1 702
Työttömiä	2	—	8	3	26	2	57	10	47	12	101	17	241	44	285
Pysyvästi työkyvyttömiä	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	4	—	4
Saanut köyhäinhoitoa v. 1946	—	—	3	—	6	2	20	2	33	2	70	4	132	10	142
Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan	—	—	3	—	18	1	83	7	113	12	345	25	562	45	607
Käsitelty irtolaisuudesta (kerjuusta) ennen v. 1946															
Ei käsitelty	12	1	59	8	132	7	301	24	389	36	758	63	1 651	139	1 790
Varoitettu	—	—	—	1	2	2	12	6	12	3	61	11	87	23	110
Toimitettu kotikuntaan	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	13	—	15	—	15
Määrätty yleiseen työhön	—	—	—	—	2	2	5	5	6	10	28	18	41	35	76
Rikollisuus															
Tuomittu 0 kertaa	11	—	35	7	101	8	211	26	280	42	625	70	1 263	153	1 416
» 1 kerran	1	1	17	1	20	3	66	3	79	6	139	11	322	25	347
» 2 kertaa	—	—	6	1	9	—	19	5	26	1	38	4	98	11	109
» 3 »	—	—	—	—	2	—	13	—	10	—	25	1	50	1	51
» 4 »	—	—	1	—	4	—	10	1	12	—	33	6	60	7	67
» kertaluku tuntematon	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Tuomittu v. 1946	—	—	9	1	13	—	26	3	25	2	47	4	120	10	130
Pidätetty juopumuksesta v. 1946															
Koko vuonna 0 kertaa	3	—	9	1	18	1	54	9	71	12	158	14	313	37	350
» » 1—2 »	2	—	9	4	25	3	78	6	96	9	229	13	439	35	474
3—	7	1	41	4	93	7	187	20	241	28	473	65	1 042	125	1 167

9. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1946

Ikä, vuotta	Henkilöitä, jotka vuoden varrella pidätettiin: 1 kertaa	2 kertaa	3 kertaa	4 kertaa	5 kertaa	6—9 kertaa	10— kertaa	Kaikkiaan pidätetty	Näistä: Syytteeseen asetettuja	Ei ennen pidätettyjä	Alkoholisteina rekisteröityjä	Irtolaisina rekisteröityjä	Kaikkiaan pidätyskertoja	Näistä johti syytteeseen
Miehiä														
Alle 18	76	7	2	—	—	1	—	86	14	71	—	—	102	14
18—20	274	49	24	6	3	6	—	362	55	263	9	5	528	71
21—24	779	141	79	40	12	21	8	1 080	180	689	68	8	1 752	234
25—29	1 110	252	103	60	33	55	21	1 634	301	870	155	20	3 033	398
30—34	1 391	261	166	67	49	90	61	2 085	502	950	399	43	4 496	676
35—39	1 605	397	207	125	58	114	56	2 562	562	919	509	33	5 430	753
40—44	1 378	380	179	93	57	108	59	2 254	508	775	559	32	4 964	701
45—49	893	233	107	72	47	63	40	1 455	288	483	314	19	3 272	406
50—54	589	150	78	47	25	37	22	948	184	276	204	8	2 023	232
55—59	349	99	34	23	17	22	11	555	98	166	99	8	1 173	142
60—	326	64	14	19	8	7	6	444	56	167	64	6	752	66
Kaikki	8 770	2 033	993	552	309	524	284	13 465	2 748	5 629	2 380	182	27 525	3 693
Naisia														
Alle 18	8	—	—	—	—	—	—	8	1	8	—	—	8	1
18—20	38	11	5	—	1	1	—	56	11	42	2	10	88	11
21—24	98	21	13	8	3	3	1	147	22	78	14	41	258	25
25—29	164	43	16	13	5	17	5	263	54	121	25	76	550	66
30—34	193	42	24	12	7	22	12	312	68	147	46	89	750	85
35—39	198	64	37	22	11	24	15	371	70	132	71	96	965	90
40—44	120	41	27	15	6	20	13	242	56	74	50	73	706	75
45—49	102	38	13	13	10	13	6	195	29	70	44	44	503	40
50—54	57	14	10	5	3	9	6	104	27	36	30	24	304	52
55—59	38	7	9	3	—	6	4	67	16	28	16	10	234	25
60—	40	6	8	2	2	4	1	63	7	27	11	7	139	9
Kaikki	1 056	287	162	93	48	119	63	1 828	361	763	309	470	4 505	479

10. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1946

	Vastaanotettuja anomuksia	Evättyjen anomusten ilmoituksia	Lähetteitä huoltolautakunnan alaisiin			Maksusitoumuksia		Lääke- ja sairaanhoitotarvikemääräyksiä	Suoritettuja kotiavustuseriä	Suoritettuja maksuja hoitokoteihin	Suoritettuja laitoshoitomaksuja	Annettuja varattomuustodistuksia	Annettuja lausuntoja kansaneläkeasioissa	Annettuja muita todistuksia ja lausuntoja	Muita asioita	Asioita yhteensä
			kunnallis-kotiin	työlaitoksiin	työtupiin	sairaaloihin	muihin laitoksiin									
Kansliat																
I	3 110	125	—	—	—	369	—	672	6 804	—	—	564	174	3 430	562	15 810
II	3 372	155	—	—	—	212	—	276	6 8 069	—	—	227	183	5 794	—	20 778
III	2 720	62	—	—	—	267	—	1 789	7 504	—	—	167	106	1 920	—	14 539
IV	3 290	127	—	—	—	165	2	2 607	7 378	—	—	237	228	3 525	—	17 559
V	1 231	57	—	—	—	108	1	717	2 380	—	—	152	70	12	2 802	**7 530**
VI	5 194	154	407	65	122	633	260	809	5 651	7	3 290	257	91	722	—	17 662
Yhteensä	18 917	680	407	65	122	1 754	263	9 360	37 786	7	3 290	1 604	852	15 403	3 364	93 874
Kuukausi																
Tammikuu	2 301	69	52	5	2	83	27	622	3 124	1	239	158	47	12 264	—	18 994
Helmikuu	1 700	78	38	7	14	134	21	682	2 934	—	143	92	48	395	—	6 286
Maaliskuu	1 792	88	36	3	2	176	31	672	3 409	1	193	149	98	436	87	7 173
Huhtikuu	1 504	76	38	6	6	174	25	831	3 261	2	390	144	56	217	730	7 460
Toukokuu	1 497	58	35	1	5	128	41	1 073	3 288	—	316	137	68	279	183	7 109
Kesäkuu	1 463	70	17	2	2	173	9	711	3 333	1	253	114	31	218	—	6 397
Heinäkuu	1 226	42	42	7		129	11	736	3 038	2	370	143	51	212	71	6 080
Elokuu	1 117	40	18	2	9	161	3	759	2 853	—	214	151	67	164	69	5 627
Syyskuu	1 430	31	17	4	2	126	5	884	2 871	—	255	192	60	394	84	6 355
Lokakuu	1 793	22	43	12	5	165	18	814	3 104	—	391	157	139	187	331	7 181
Marraskuu	1 538	44	50	15	5	131	16	811	3 196	—	239	116	84	291	321	6 857
Joulukuu	1 556	62	21	1	70	174	56	765	3 375	—	287	51	103	346	1 488	8 355
Yhteensä	18 917	680	407	65	122	1 754	263	9 360	37 786	7	3 290	1 604	852	15 403	3 364	93 874

15. Lastensuojelu

Lastensuojelulautakunnan v:lta 1946 antama kertomus [1]) oli seuraavan sisältöinen:

Yleiskatsaus

Monet seikat ovat johtaneet lastensuojelutoiminnan sellaiseen vaiheeseen, että lastensuojelulautakunnan täysihuollossa olevien lasten lukumäärän pysytellessä suurin piirtein ennallaan lastensuojelumenot ovat jatkuvasti lisääntyneet paljon suuremmassa määrässä kuin mitä markkamme arvon aleneminen edellyttäisi. Tämän ymmärtämiseksi on mainittava, että viime vuosina erikoisesti kehitetyn pikkulasten huollon ohella on myöskin kouluikäisten ja varhaisnuorison kasvatuksessa ruvettu kiinnittämään entistä suurempaa huomiota lasten ja heidän kotiolojensa yksilölliseen tarkkailuun ja siten tarpeellisiksi havaittuihin ennakolta ehkäiseviin toimenpiteisiin. Lisäksi on valtiovalta sälyttänyt lastensuojelulautakunnan hoidettavaksi vuosi vuodelta yhä uusia sellaisia huolto- ja avustustehtäviä, joilla on varsin vähän taikka ei laisinkaan käsitteellistä yhteyttä varsinaisen lastensuojelun kanssa. Täten jaettavat avustukset tosin suoritetaan valtion varoista, mutta näihin eriluontoisiin tehtäviin tarvittavan henkilökunnan palkkaus ja toimistokustannukset enentävät huomattavasti lastensuojeluviraston menoja.

Mitä tulee lautakunnan hallinnossa oleviin lastenhuoltolaitoksiin, on yhä jatkunut yleinen elintarpeiden ja vaatetavaroiden niukkuus suuresti vaikeuttanut niiden toimintaa siitäkin huolimatta, että kansanhuoltoministeriö on joskus hellittävimmissä tapauksissa myöntänyt luvan pienempien pistevapaiden kangasmäärien ostamiseen ja että silloin tällöin on saatu vähän ulkomaistakin apua. Erikoisesti on mainittava, että kaupungin koulukodit ovat maanhankintalakia sovellettaessa menettäneet suurimman osan tiluksistaan, mistä johtuen oppilaiden työkasvatusmahdollisuudet ja laitosten tuotannollinen toiminta tulevat vastaisuudessa jäämään entistä vähäisemmiksi.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan ja sen eri osastojen kokoonpano. Uuden ohjesääntönsä mukaisesti lautakunta toimi useampiin osastoihin jakautuneena ja oli sen sekä eri osastojen kokoonpano seuraava:

Puheenjohtaja:
Larsson, T. L., museonhoitaja

Varapuheenjohtaja:
Virkkunen, P. E., teologian tohtori

Jäsenet:
Ylppö, A. H., yliopiston professori
Meinander, R., lakitieteen kand.
Virkkunen, P. E., teologian tohtori
Bruun, E., kirjastonhoitaja
Larsson, T. L., museonhoitaja
Ilvesviita, O., huoltovirkailija
Tainio, O. K., sihteeri

Varajäsenet:
Heiniö, P. J., ylilääkäri
Lindberg, B., varatuomari
Lahdensuu, S. lääketieteen tohtori
Mickwitz, A.-M. rouva, filosofian maisteri
Huttunen, M., rouva
Lassila, T., lehtori
Ronimus, L., liikeapulainen

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1948.

Lisäjäsenet:
Borg-Sundman, M., filosofian maisteri
Päivänsalo, V., teologian tohtori
v. Weissenberg, G. K. B., filosofian maisteri
Saarinen, T., rouva
Ruuskanen, E., rouva
Lappeteläinen, E., ompelija

Varalisäjäsenet:
Hytönen, A., filosofian maisteri
Jännes, N., lääketieteen lisensiaatti
Saltzman, K. opettaja
Leino, H., kassanhoitaja
Leskinen, I., kassanhoitaja
Ristimäki, I. L., rouva

Lautakunnan varsinaiset jäsenet, jäsen Meinanderia lukuunottamatta, muodostivat samalla lautakunnan alaisissa laitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan, johon opettajakunnan edustajana kuului opettaja V. E. Kivisalo ja opettajiston varaedustajana opettaja T. R. Reino.

Kaupunginhallitusta edusti sekä lautakunnassa että koulujen johtokunnassa kunnallisneuvos M. Hannula.

Eri osastojen puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi ja jäseniksi määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet sekä kaupunginhallituksen edustajat:

Turvattomain lasten huolto-osasto:
Virkkunen, P. E., puheenjohtaja
Bruun, E., varapuheenjohtaja
Ruuskanen, E.
Päivänsalo, V.

Suojelukasvatusosasto:
Meinander, R., puheenjohtaja
Ilvesviita, O., varapuheenjohtaja
Ylppö, A. H.
Borg-Sundman, M.

Kaupunginhallitusta edusti toimitsija U. W. Väre.

Erityishuolto-osasto:
Ylppö, A. H., puheenjohtaja
Meinander, R., varapuheenjohtaja
Saarinen, T.
Lappeteläinen, E.

Työhuolto-osasto:
Larsson, T., puheenjohtaja
Tainio, O. K., varapuheenjohtaja
v. Weissenberg, G.

Kaupunginhallitusta edusti Suomen kunnantyöntekijäin liiton puheenjohtaja J. Kivistö.

Ulkopuolisina jäseninä kuuluivat työhuolto-osastoon insinööri A. Breitholtz ja käsityöidenopettaja S. Jutila sekä näiden varamiehinä insinööri L. Blomstedt ja ompelija S. Huotari.

Opetuksen tarkastuksesta lautakunnan alaisissa kouluissa huolehti Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön mukaisesti suomenkielisten kansakoulujen ensimmäinen tarkastaja, filosofian tohtori A. I. Huuskonen. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintoon kuuluvissa kouluissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit voivat käydä vastaanottokodissa asuen kaupungin ruotsalaisissa kouluissa sekä hoitopaikkojensa lähellä sijaitsevissa vieraiden kuntien ylläpitämissä ruotsinkielisissä kansakouluissa.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunnan työn jakaannuttua osastojärjestelmän pohjalle edellytettiin uudessa lastensuojeluohjesäännössä varsinaisia lastensuojelulautakunnan kokouksia tarvittavan pitää suhteellisesti harvoin, vain pari kertaa vuodessa. Sellaisia hallinnollisia ym. virastojen välisiä asioita, joiden käsittely ei siedä viivytystä, oli kuitenkin pitkin vuotta niin runsaasti, että lautakunnan piti kokoontua kerran kuukaudessa, välistä kahdestikin, eli yhteensä 15 kertaa. Kansakouluasioita, kuten opettajain vaaleja sekä opetussuunnitelmain vahvistamisia ja lukuvuoden pituutta käsiteltiin 3 kokouksessa. Lautakunnan pöytäkirjoihin oli kertomusvuonna merkitty yhteensä 645 (edellisenä vuonna 642) toimitusjohtajan esittelemää asiaa. Eri osastojen toimintaselostus seuraa tuonnempana.

Kätilöopiston anomuksesta päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että mainitun opiston oppilaat oikeutettaisiin harjoittelemaan käytännöllistä lastenhoitoa Sofianlehdon pikkulastenkodissa 3—4 oppilaan ryhmissä 2 kuukautta kerrallaan, edellyttäen, että

opisto suorittaa lastenkodille korvauksen heidän ruoastaan ja että nämä oppilaat asuvat kätilöopistossa [1]);

Lisäksi päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että Mannerheimliiton lastenhoitokurssit saisi käyttää Sofianlehdon pikkulastenkotia käytännöllisen työn opetuskenttänä 8 kurssilaiselle kerrallaan, edellyttäen, että nämä asuvat laitoksen ulkopuolella [2]);

että alaikäisten lainrikkojain säilyttämistä varten heidän asiainsa tutkintoaikana varattaisiin huoltolautakunnan käytöstä vapautunut Rahapajankadun talossa n:o 1 sijaitseva huoneisto, ja, kun mainittu huoneisto oli luovutettu toisiin tarkoituksiin, että kyseiseksi säilytyspaikaksi järjestettäisiin Runeberginkadun talossa n:o 3 oleva 5 huonetta ja keittiö käsittävä huoneisto [3]);

että lautakunnan työhuoltotoimisto oikeutettaisiin kiireellisissä tapauksissa käyttämään kaupungin varoja työskentelyvälineiden hankkimiseksi työhuoltoapua tarvitseville ja että näistä samoista varoista saataisiin myös maksaa tarpeen vaatiessa eroitus, joka syntyy, milloin sosiaaliministeriö ei sellaisenaan hyväksy osaston myöntämää määrää [4]);

että kaupunginhallitus asettaisi komitean selvittelemään lasten ulkoilupaikkojen ja puistotätitoiminnan järjestämistä [5]);

että kaupunginhallitus antaisi rakennustoimiston tehtäväksi laatia yhdessä Ryttylän koulukodin johtajan kanssa suunnitelman Toimela-nimisen oppilasasuntolan sisustamisesta mainitun laitoksen maataloushenkilökunnan asunnoiksi, koska näiden asuntoina olleet Siltalan tilan rakennukset oli maanluovutuksen yhteydessä menetetty [6]);

että lasten leikkikenttätoiminnan järjestämiseksi Pirkkolan omakotialueella myönnettäisiin 100 000 mk [7]); ja

että lautakunnan esitys poikien eristyslaitoksen perustamisesta ohjesääntöehdotuksineen ja kustannuslaskelmineen hyväksyttäisiin [8]).

Työhuoltotoimiston esityksestä päätettiin merkitä v:n 1947 talousarvioehdotukseen kunnallista ammattiopetusavustusta varten 800 000 mk:n suuruinen määräraha entisen 200 000 mk:n asemesta [9]).

Lastensuojeluviraston ja lastensuojelulaitosten henkilökunnan sairas- ja synnytysloma-anomuksia lautakunta käsitteli yhteensä 63 (edellisenä vuonna 69) hankkien kaupunginhallitukselta sijaisten palkkaamiseen tarvittavat määrärahat.

Edellä mainittujen esitystensä lisäksi antoi lautakunta sosiaaliministeriön ja kaupunginhallituksen pyynnöstä kertomusvuonna 17 (26) eri lausuntoa, joista useimmat koskivat lasten- ja nuorisonhuoltoon anottuja avustusmäärärahoja.

Oman erikoisryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 85 (20) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläislasten luovuttamista ottolapsiksi Ruotsiin.

Saapuneiden tietojen mukaan olivat eri tuomioistuimet Ruotsissa vuoden loppuun mennessä näistä hyväksyneet 20 (7), mutta evänneet 9 (2) adoptioanomusta; muihin nähden siirtyi ratkaisu seuraavaan vuoteen.

Kaupungin lasten- ja nuorisonhuollon kehittämiseksi ja uudelleen järjestämiseksi toimi kertomusvuonna useampiakin komiteoja ja valiokuntia, joissa mm. lastensuojelulautakunta oli edustettuna. Niinpä kaupunginhallituksen asettamassa komiteassa, joka selvitteli kysymystä Bengtsärin kantatilan käytöstä, lautakuntaa edusti lakitieteen kandidaatti R. Meinander; leikkikenttä- ja puistotätitoiminnan järjestämistä pohtivassa komiteassa filosofian maisteri E. Bruun ja rouva O. K. Tainio; sekä lasten koulunkäynnin ja jälkihuollon tehostamista suunnittelevassa komiteassa nuorisonhuoltaja K. Helasvuo. Kokouksessaan huhtikuun 16 p:nä antoi lautakunta puheenjohtajansa sekä professori A. Ylpön, filosofian maisteri E. Bruunin, lastenlääkäri U. I. Muroman ja johtaja L. H. Härmälän tehtäväksi tutkia kysymystä, voitaisiinko ja millä ehdoilla Sofianlehdon pikkulastenkotia käyttää lastenhoitokurssilaisten harjoituskenttänä. Samassa kokouksessa asetti lautakunta toisen valiokunnan, johon tulivat lautakunnan puheenjohtaja ja toimitusjohtaja sekä rouva O. K. Tainio valmistelevasti tutkimaan vastaanottokodin erinäisten toimihenkilöiden anomusta, että siivouksesta perittävä erä heidän luontoisetujensa korvauksesta poistettaisiin, ja lokakuun 8 p:nä pidetyssä kokouksessa saivat puheenjohtaja

---

[1]) Lastens. lk. 19 p. maalisk. 56 §. — [2]) S:n 7 p. toukok. 40 §. — [3]) S:n 19 p. maalisk. 40 § ja 16 p. huhtik. 41 §. — [4]) S:n 19 p. helmik. 48 §. — [5]) S:n 16 p. huhtik. 30 §. — [6]) S:n 16 p. huhtik. 50 §. — [7]) S:n 7 p. toukok. 27 §. — [8]) S:n 4 p. kesäk. 55 §. — [9]) S:n 23 p. heinäk. 50 §.

ja filosofian maisteri E. Bruun tehtäväkseen selvitellä kysymystä, saataisiinko sellaisia lapsia, joille ei riitä hoitopaikkoja kaupungissa olevissa seimissä, sijoitetuksi päivähoitoon yksityisperheisiin maksua vastaan. Edelleen asetettiin valiokunta valmistelemaan kysymystä joko kodissakävijöiden toiminnan toisin järjestelystä tahi toisen kodissakävijän palkkaamisesta aviottomain lasten osastolle, kuuluen tähän valiokuntaan lautakunnan puheenjohtaja ja toimitusjohtaja sekä professori A. Ylppö, lakitieteen kandidaatti R. Meinander ja naistarkastaja M. Ahlberg [1]).

Lastensuojeluvirasto

Yleinen toimisto. Lastensuojelun toimitusjohtajana ja samalla lastensuojeluviraston päällikkönä toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen ja sihteerinä varatuomari A. Koskenkylä. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat olivat yhdistettyinä huoltolautakunnan tilitoimistoon, kun taasen lastenhuoltokorvausten perimisestä huolehti kummallekin lautakunnalle yhteinen huoltotoimen asiamiesosasto. Yleisen toimiston kansliatehtäviä hoiti neiti C. Nyström neiti A. Haajasen avustamana sekä vastaanotto- ja rekisteritoimistoa neiti M. Tawaststjerna neitien H. Ståhlmanin ja hänen erottuaan elokuun 1 p:nä A. Rantasen ja T. Parman suorittaessa toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimiset. Edellisten lisäksi toimi rekisteritoimistossa kirjoitus- ja kotikäyntiapulaisena rouva I. Arstila.

Turvattomain lasten huoltotoimisto. Lastenhuollontarkastajana toimi pastori K. F. Palomäki, apulaisenaan rouva A. Stegman. Kansliatehtävistä huolehti neiti E. Ekholm neiti G. Boldtin ja rouva A. Kauralan avustamina, joista viimeksi mainitun jälkeen hänen erottuaan huhtikuun 10 p:nä tuli neiti E. Kartama. Toimiston kodissakävijöinä olivat rouva M. Hainari, neiti K. Kivikoski ja rouva E. Räty.

Suojelukasvatustoimisto. Nuorisonhuoltajana oli filosofian maisteri K. Helasvuo. Toimistoa hoiti rouva A. Alanen neiti E. Kydin avustamana ja kodissakävijöinä toimivat opettaja A. Gronow huhtikuun 13 p:ään asti ja hänen jälkeensä opettaja E. Järvinen sekä filosofian maisteri P. Väistö.

Aviottomain lasten huoltotoimisto. Lastenvalvojana toimi hovioikeudenauskultantti A. E. Heiskanen, varamiehenään lautakunnan sihteeri A. Koskenkylä. Lastenvalvojan perimistoimistoa hoiti rouva M. Tolvanen rouvien G. Mannisen ja K. Leppäsen avustamina. Kodissakävijänä toimi rouva I. Glansenstierna-Stenvall ja hänen kuoltuaan heinäkuun 14 p:nä oli tämän viran väliaikaisena hoitajana rouva A. Tiula vuoden loppuun. Lastenvalvojan toimistotehtävistä huolehtivat rouvat A. Kattelus, L. Honkanen, V. Hyvärinen ja E. Nylund. Lasten sijoitusta ja hoitoa valvoi naistarkastaja M. Ahlberg.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimistoa hoiti rouva S. Hiisivaara rouva B. Forsmanin huolehtiessa tarkastuskäynneistä ja lastenhoidonneuvolain avustaessa anomusten vastaanottamisessa ja myönnettyjen avustusten jakamisessa. Toimistoapulaisina olivat neiti L. Kauppinen ja rva L. Penttilä.

Työhuoltotoimiston hoitajana toimi filosofian maisteri M. Törnudd apunaan yhteiskuntatieteiden kandidaatti H. Laitila, rouva T. Sinervo ja kiireimpinä aikoina lisäksi tilapäinen apulainen.

Lastensuojelulautakunnan lääkärinä toimi lääketieteen- ja kirurgiantohtori U. Muroma omistaen suurimman osan ajastaan Sofianlehdon pikkulastenkodin ja vastaanottokodin valvontaan, mutta huolehtien myöskin muiden lastenhuoltolaitosten terveydenhoidollisesta tarkastuksesta.

Lastensuojeluviraston vahtimestarin tehtäviä hoiti K. Miettinen asiapojan ja asiatytön avustamana ja eri toimistojen yhteisenä järjestysmiehenä toimi V. G. Hellsten heinäkuun 1 p:stä alkaen.

Lähetetyt kirjelmät. Lautakunnan ja sen eri osastojen tekemäin päätösten johdosta tai muusta syystä lähetettiin lastensuojeluvirastosta kertomusvuoden kuluessa yhteensä 31 988 (edellisenä vuonna 29 733) kirjelmää tai laajempaa esitystä. Näistä oli lautakunnan tai yleisen toimiston hallinnollisia esityksiä 997 (983), rekisteritoimiston lähetteitä 1 371 (1 107), turvattomain lasten huolto-osastolta toimitettuja 2 889 (3 100), suojelukasvatus-

[1]) Lastens. lk. 23 p. heinäk. 47 §.

toimistosta lähetettyjä 4 986 (3 873), aviottomain lasten huoltotoimistosta 10 562 (12 871), äitiysavustus- ja perhelisätoimistosta 6 713 (3 897) ja työhuoltotoimistosta 4 470 (3 902). Lisäksi eri osastoilta lähetettiin joukko toimistoonkutsuja, joita ei ole katsottu tarpeellisiksi rekisteröidä.

Ilmoitukset lastensuojelutoimenpiteitä kaipaavista lapsista. Lukuunottamatta suojelukasvatustoimistolle ilmoitettuja sekä kesäksi maalle toimitettuja ja leikkikentille ilmoittautuneita lapsia, joista seuraa eri selostus, jätettiin lautakunnan vastaanotto- ja rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa yhteensä 4 128 (edellisenä vuonna 2 461) ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista ja nuorista henkilöistä, jakautuen nämä ilmoitukset niitä tehneisiin nähden seuraavasti:

Huoltolautakunta	187	Lastensuojeluyhdistykset	216
Poliisilaitos	45	Lastensuojelulautakunnan eri osastot	1 531
Muut viranomaiset	572	Yksityiset henkilöt	857
Vanhemmat itse	720	Yhteensä	4 128

Ilmoittajain tiedonantojen mukaan oli ilmoituksen aiheena:

Lasten pahoinpitely tai huono hoito	314	Lasten avioton syntyperä	776
Lasten turvattomuus	1 725	Kasvatukselliset syyt	215
Vanhempain huono elämä	223	Adoptioasian selvitys	171
Lasten aistiviallisuus tai vähälahjaisuus	45	Muut syyt	659
		Yhteensä	4 128

Minkä verran ilmoitetuista lapsista oli toimitetun tutkimuksen jälkeen otettava lautakunnan huostaan samoin kuin muutkin heihin kohdistuneet erikoisemmat toimenpiteet ilmenevät seuraavista tässä kertomuksessa esiintyvistä selostuksista.

Lastensuojelulautakunnan huostaan otetut lapset. V:n 1946 alussa oli lastensuojelulautakunnan täysihuollossa edellisestä vuodesta jäljellä kaikkiaan 1 442 lasta. Vuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 940 lasta (edellisenä vuonna 723), joten kertomusvuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 2 382 (2 244) lasta. Edellä mainituista 2 382 lapsesta oli 378 suojelukasvatusta tarvitsevaa ja 1 989 ns. köyhäinhoidollista eli turvatonta lasta. Sitäpaitsi oli 15 lasta osan vuodesta suojelukasvatustoimiston ja osan vuodesta turvattomain lasten huoltotoimiston huollossa. Lasten vaihtuminen vuoden kuluessa selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Huolto-osasto	Jäljellä v:sta 1945		Uusia		Yhteensä		Eronneita [1]		Jäljellä v:een 1947		V:den 1946 kuluessa poistettuja ja uudelleen hoitoon otettuja	
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä
Suojelukasvatusosaston huollossa	141	60	121	71	262	131	86	59	176	72	57	34
Turvattomain lasten huoltotoimiston hoivissa	688	553	444	319	1 132	872	379	292	753	580	29	26
Yhteensä	829	613	[2]554	[2]386	[2]1 383	[2]999	[2]454	[2]347	929	652	86	56

Kuten edellä olevasta asetelmasta ilmenee, oli kertomusvuoden kuluessa hoidetuista lapsista 142 sellaista, jotka syystä tai toisesta poistettiin lautakunnan luetteloista, mutta myöhemmin otettiin jälleen lautakunnan hoitoon.

[1]) Tähän sisältyy 3 poikaa ja 6 tyttöä, jotka jo kertomusvuoden alussa poistettiin lautakunnan huostasta. — [2]) Kahdessa tai useammassa ryhmässä esiintyvä lapsi on otettu summaan vain kerran.

Edellä mainituista 2 382 lapsesta osa oli sijoitettu lautakunnan omiin laitoksiin, osa valtion ja yksityisten ylläpitämiin lastenhuoltolaitoksiin sekä yksityiskoteihin. Sitäpaitsi hoidettiin aistiviallisia ja raajarikkoisia sekä tylsämielisiä heille sopivissa erikoislaitoksissa. Lasten jakaantuminen eri huoltomuotojen mukaan sekä huoltopäivien luku eri huoltopaikoissa selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltomuoto	Lapsia			Huoltopäiviä			
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	Keskim. hoidokkia kohti
Suojelukasvatusta tarvitsevia							
a) *lapsia*							
Lautakunnan alaisissa laitoksissa	188	82	270	39 978	10 788	50 766	188.0
Sairaaloissa	25	26	51	2 641	2 898	5 539	108.6
Muissa laitoksissa	10	5	15	1 915	870	2 785	185.7
b) *nuoria henkilöitä*							
Seimelän tyttökodissa	—	4	4	—	1 250	1 250	312.5
Onnelan tyttökodissa	—	1	1	—	59	59	59.0
Yläneen tyttökodissa	—	21	21	—	2 641	2 641	125.8
Vuorelan kasvatuslaitoksessa	—	4	4	—	552	552	138.0
Kotiniemen kasvatuslaitoksessa	14	—	14	3 674	—	3 674	262.4
Käyrän turvakodissa	2	—	2	730	—	730	365.0
Rajamäen työsiirtolassa	20	—	20	3 574	—	3 574	178.7
Väinölän turvakodissa	—	24	24	—	891	891	37.1
Östensön turvakodissa	12	—	12	3 572	—	3 572	297.7
Järvilinnan vastaanottolaitoksessa	19	—	19	2 233	—	2 233	117.5
Lausteen poikakodissa	2	—	2	730	—	730	365.0
Pohjolan poikakodissa	1	—	1	284	—	284	284.0
Pernasaaren eristyslaitoksessa	1	—	1	365	—	365	365.0
Sippolan koulukodissa	1	—	1	365	—	365	365.0
Kylänpään tyttökodissa	—	1	1	—	197	197	197.0
Rusutjärven tyttökodissa	—	2	2	—	149	149	74.5
Suvilinnan tyttökodissa	—	11	11	—	1 881	1 881	171.0
Yhteensä	*262*	*131*	*393*	*60 061*	*22 176*	*82 237*	*209.3*
Turvattomia							
a) *lapsia*							
Lautakunnan alaisissa laitoksissa	459	310	769	74 419	45 693	120 112	156.2
Yksityisissä lastenhuoltolaitoksissa	368	266	634	86 653	66 417	153 070	241.4
Sairaaloissa	48	27	75	2 652	1 487	4 139	55.2
Yksityisissä perheissä	332	312	644	96 172	93 683	189 855	294.8
Aistiviallis- ja raajarikkoisten hoitoloissa	5	3	8	1 131	627	1 758	219.8
Vajaamielisten hoitoloissa	49	42	91	14 366	13 930	28 296	310.9
b) *nuoria henkilöitä*							
Perttulan kasvatuslaitoksessa	1	—	1	365	—	365	365.0
Seimelän tyttökodissa	—	2	2	—	461	461	230.5
Kaupunkilähetyksen naissiirtolassa	—	1	1	—	72	72	72.0
Lausteen poikakodissa	1	—	1	365	—	365	365.0
Pohjolan poikakodissa	3	—	3	608	—	608	202.7
Yhteensä	*[1])1 132*	*[1])872*	*[1])2 004*	*276 731*	*222 370*	*499 101*	*249.1*
Kaikkiaan	**[1])1 383**	**[1])999**	**[1])2 382**	**336 792**	**244 546**	**581 338**	**244.1**

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 1 482 eli 62.2 % ja aviottomia 900 eli 37.8 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 59.4 ja 40.6 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 76.1 ja 23.9. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 946:lla eli 63.8 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 431:llä eli 29.1 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 105 eli 7.1 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 380:llä eli 42.2 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 465:llä eli 51.7 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 55:llä eli 6.1 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

[1]) Kahdessa tai useammassa ryhmässä esiintyvä lapsi on otettu summaan vain kerran.

Ikäänsä nähden jakaantuivat lapset seuraavasti:

Ikä vuoden päättyessä, vuotta	Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia		Turvattomia lapsia		Lapsia kaikkiaan	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Alle 2	—	—	292	14.6	292	12.3
2— 6	1	0.3	534	26.6	535	22.5
7—12	34	8.6	597	29.8	629	26.4
13—15	95	24.2	414	20.7	503	21.1
16—17	167	42.5	138	6.9	298	12.5
18—	96	24.4	29	1.4	125	5.3
Yhteensä	393	100.0	2 004	100.0	2 382	100.0

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nim. 1 714 eli 74.2 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 62 ja muualla Uudenmaan läänissä 96, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 437 eli 18.9 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus oli 1 565:llä eli 65.7 %:lla Helsingissä, 32:lla kaupunkia ympäröivissä kunnissa sekä 35:llä muualla Uudenmaan läänissä. Vain 120:llä oli kotipaikkaoikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 174 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, on heidät ryhmitetty vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 930 eli 39.0 %, muiden työntekijäin 507 eli 21.3 %, palvelijoiden 253 eli 10.6 %, itsenäisten liikkeenharjoittajain 193 eli 8.1 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 252 eli 10.6 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 56 eli 2.4 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, miksi edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan useimmissa tapauksista jokin vanhemmista johtuva seikka. Ainoastaan 608:ssa eli 25.5 %:ssa tapauksissa syy johtui lapsesta; 311 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 297 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 1 641:ssa eli 68.9 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 449 eli 18.8 % lapsista otettiin huollettavaksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 392:lta eli 16.5 %:lta oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 190 lasta eli 8.0 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 408 lapsen, 17.1 %:n, vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 95 tapauksessa, 4.0 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 2 071:llä eli 86.9 %:lla suomi, 261:llä eli 11,0 %:lla ruotsi ja 50:llä eli 2.1 %:lla jokin muu kieli.

Suojelukasvatuksen alaiset hoidokit ja niitä varten tarkoitetut laitokset

Suojelukasvatusta tarvitsevat edellä mainituista lautakunnan huostaan otetuista lapsista olivat lastensuojeluviraston suojelukasvatusosaston huollossa ja oli näiden huoltamiseen käytettävissä seuraavat kaupungin ylläpitämät laitokset.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti Sofianlehdossa. Edellinen näistä toimii havainnoimislaitoksena kouluikäisten lasten vastaisiin hoitopaikkoihinsa sijoittamista varten, jota paitsi käytökseltään moitteettomat lapset voivat sen koululaisosastolla asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa. Ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asunnon ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville pojille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksin jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen. Vastaanottokodissa oli yhteensä 104 ja ammattioppilaskodissa 36 hoitopaikkaa. Kummankin laitoksen johtajana toimi opettaja M. Tuokko apunaan ylikatsastaja M. Pitkänen ja emännöitsijänä neiti E. Gröning. Poikaosaston hoitajana toimi neiti I. Hänninen ja tyttöosaston hoitajana

neiti E. Nieminen, kummallakin apunaan hoitajaharjoittelija. Ammattioppilaskotia hoitivat neidit I. Jääskeläinen ja H. Ilvesvaara. Näiden lisäksi oli kaikilla osastoilla yhteinen keittäjä ja leipoja sekä lämmittäjätalonmies, ompelija, 2 pesijää ja 5 palvelijaa.

Ryttylän koulukoti omine maatiloineen, joka sijaitsee Hausjärven pitäjässä, voi ottaa vastaan 100 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana toimi diploomi-insinööri V. Antila ja opettajina T. R. Reino ja P. Toivonen. Avoinna oleva kolmannen opettajan virka oli oppilaiden satunnaisen vähälukuisuuden johdosta edelleen täyttämättä. Emännöitsijänä oli neiti M. Nurmi. Viidessä eri kotikunnassa asuvien oppilaiden hoitajina toimivat neidit E. Roselius, T. Eskola, A. Ohraniemi, A. Haavisto ja A. Latva. Opetusta eri ammateissa antoivat veistonopettaja L. Keinänen, konepuuseppä I. Saipion avustamana, metallitöidenopettajat L. Aranko, S. Colliander ja seppä K. Moisio, räätälimestari K. V. Laakso, suutarimestari J. A. Lampinen, puutarhuri L. Päivike, maataloustöiden johtaja V. Niittylä ja karjakko E. Toivonen. Näiden lisäksi kuului laitoksen toimihenkilöihin keittäjä, leipoja, 2 palvelijaa, 2 pesijää, lämmittäjä, tallimies, navetta-apulainen ja 3 maataloustyöntekijää.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen, joka sijaitsee Lohjan pitäjässä, on tarkoitettu 40 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka osallistui myös opetukseen, toimi neiti H. Laaksonen. Opettajana oli A. Itkonen sekä emännöitsijänä ja samalla talousaskareiden ohjaajana neiti L. Nummenkorpi. Lastenhoitajana ja samalla käsitöiden opettajana toimi neiti T. Peltola syyskuun 1 p:ään asti sekä sen jälkeen neiti A. Pöysälä. Maanviljelystehtävistä huolehti maataloustöiden johtaja J. Arola tallimiehen ja 1 maataloustyöntekijän avustamana ja navettatöistä karjakko M. Juola syyskuun 1 p:ään saakka sekä hänen jälkeensä V. Syrjänen käyttäen vanhempia oppilaita apunaan. Lisäksi laitoksessa oli hoitajaharjoittelija ja palvelija, toimien viimeksi mainittu myös puutarhanhoitajana.

Tavolan koulukoti, joka sijaitsee Nummen pitäjässä, on tarkoitettu enintään 25 kehityksensä puolesta apukouluasteella olevalle suomenkieliselle pojalle. Laitoksen oppilasasuntolassa oli 15 sijaa. Osa oppilaista oli sijoitettu täysihoitoon laitoksen lähellä oleviin yksityisiin perheisiin. Koulukodin johtajana ja samalla opettajana toimi J. Jokinen sekä emännöitsijänä ja oppilasasuntolan hoitajana neiti M. Leppäniemi apunaan keittäjä ja palvelija.

Toivolan koulukoti, joka sijaitsee Helsingin pitäjän Pakinkylässä, on tarkoitettu 85 kansakouluikäiselle lapselle. Laitos oli lastensuojeluviraston eri toimistoille osittain yhteinen ja mainitaan siitä lähemmin turvattomain lasten huoltotoimiston yhteydessä.

Tietopuolinen opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty pääasiallisesti pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa.

Koulukotien hoidokit. V:n 1946 aikana oli kaikkiaan 144 suojelukasvatusosaston hoidokkia sijoitettu edellä mainittuihin kaupungin ylläpitämiin koulukoteihin, Toivolaa lukuunottamatta, ja ilmenee oppilaiden vaihtuminen niissä seuraavasta yhdistelmästä:

Koulukoti	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1945	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1947	Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohd.
Ryttylä	46	34	80	22	58	18 953	236.9
Toivoniemi	21	13	34	14	20	7 337	215.8
Tavola	24	6	30	9	21	8 550	285.0
Yhteensä	91	53	144	45	99	34 840	241.9

Asianomaisten johtajain lastensuojeluvirastoon kuukausittain lähettämien arvostelujen mukaan, joissa eri arvostelijain vaatimusten mahdollinen erilaisuus on luonnollisesti otettava huomioon, käyttäytyi seuraavasta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä koulukotien oppilaista v. 1946 hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Ryttylä	Toivoniemi	Tavola
Hyvin	67	81	84
Tyydyttävästi	13	17	8
Huonosti	20	2	8
Yhteensä	100	100	100

Muissa suojelukasvatukseen käytettävissä olleissa laitoksissa vaihtuivat hoidokit seuraavasti:

Hoitokoti	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1945	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1947	Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohd.
Vastaanottokoti	22	128	150	129	21	7 345	49.0
Ammattioppilaskoti	25	7	32	9	23	8 365	261.4
Toivolan koulukoti	—	3	3	2	1	216	72.0
Yhteensä	47	138	185	140	45	15 926	86.1

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 137 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 33 poikaa ja 17 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 45 poikaa ja 42 tyttöä sekä poistettiin 24 poikaa ja 22 tyttöä, joten seuraavaan vuoteen jäi 54 poikaa ja 37 tyttöä. Huoltopäiviä oli 25 932.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 51 lasta yhteensä 5 539 päivää; 10 poikaa ja 14 tyttöä oli sitäpaitsi ollut jossain muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 5 poikaa ja 8 tyttöä.

Alaikäiset lainrikkojat. Suojelukasvatustoimiston puolesta hoiti nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät Vankeusyhdistyksen ylläpitämä Nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti esitutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä lastensuojelulain määräämästä lautakunnan edustuksesta poliisikuulustelussa ja oikeudessa, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotias.

Nuorisonrikollisuuden ehkäisemisessä suojelukasvatustoimisto taasen sai huomattavaa tukea kaupungin nuorisojärjestöiltä ja niiden keskuudestaan muodostamilta Helsingin suomenkieliseltä ja ruotsinkieliseltä nuorisotyötoimikunnalta. Useat järjestöjen jäsenet ja johtohenkilöt samoinkuin eräät muut yksityiset kansalaiset toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien tai siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten vapaaehtoisina valvojina.

Nuorisonrikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot siitä, paljonko rikospoliisi v:n 1946 aikana tutki eri ikäisinä rikoksia tehneitä alaikäisiä:

	Alle 15 v.		15—17 v.		18—20 v.		Kaikkiaan		
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Rikokseen syylliseksi todettuja	63	5	291	49	431	171	785	225	1 010

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin v. 1946 irtolaisuuden takia [1]) 26 alle 18 vuotiasta henkilöä pidätysten luvun ollessa saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina [1]) 41.

V:n 1946 aikana saapui huoltolautakunnan alkoholistihuolto-osastolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä juopuneista alle 18-vuotiaista: pidätyksiä oli 110 ja pidätettyjä 94 eri henkilöä. Viimeksi mainituista oli poikia 86 ja tyttöjä 8.

[1]) Luvut on laskettu eri perustein kuin edellisenä vuonna.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaina rikoksensa tehneet sekä joku määrä syytteeseen asetettuja tai tuomittuja 15—17 vuotiaana rikoksen tehneitä viimeksi mainittujen pääosan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaisuuden takia tai juopuneena pidätetyt, lukuunottamatta 3 poikaa, jotka alkoholistilain nojalla jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi.

Kaikkiaan saapui v:n 1946 aikana 731 suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia koskevaa ilmoitusta, jotka ilmoitusten tekijäin ja ilmoitusten syiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Ilmoituksen tekijä							
Kouluviranomainen	46	11	1	3	47	14	61
Poliisi- tai oikeusviranomainen	165	22	52	23	217	45	262
Huoltoviranomainen	11	3	52	12	63	15	78
Lastensuojeluviranomainen	38	13	48	17	86	30	116
Yksityinen henkilö	80	33	43	58	123	91	214
Yhteensä	340	82	196	113	536	195	731
Ilmoituksen syy							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	—	—	—	—	—	—	—
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	39	10	—	—	39	10	49
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	202	32	9	8	211	40	251
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	—	—	—	—	—	—	—
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	2	—	3	2	5	2	7
Havaittu irtolaiseksi	70	36	84	81	154	117	271
Ehdollinen tuomio	16	2	37	8	53	10	63
Tavattu juopuneena	9	2	63	11	72	13	85
Muu syy	2	—	—	3	2	3	5
Yhteensä	340	82	196	113	536	195	731
Jäljellä v:sta 1945	34	9	26	8	60	17	77
Kaikkiaan	**374**	**91**	**222**	**121**	**596**	**212**	**808**
Kohdistetut toimenpiteet							
Osaston päättämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	127	20	61	13	188	33	221
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta	—	—	2	—	2	—	2
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
Toimitettu kotikuntaansa	23	13	18	17	41	30	71
Toimitettu lääkärin hoitoon	2	—	4	2	6	2	8
Muu toimenpide	8	3	11	6	19	9	28
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	62	19	31	22	93	41	134
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, sopimuksen nojalla	24	5	10	18	34	23	57
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	11	3	3	4	14	7	21
Nuorisohuoltajan toimenpide tai ei mitään toimenpidettä	82	25	73	33	155	58	213
Yhteensä	339	88	213	115	552	203	755
V:een 1947 jääneitä	35	3	9	6	44	9	53
Kaikkiaan	**374**	**91**	**222**	**121**	**596**	**212**	**808**

Tutkimuksen yhteydessä pyydettiin psykiatrilääkärin lausunto toiselta kaupunginlääkäriltä 23 tapauksessa, kansakoulujen lastenpsykiatrilta 34, Malmin kasvatusneuvolalta 14, Samfundet Folkhälsan i svenska Finland nimisen järjestön mentaalihygieniseltä

neuvonta-asemalta 15, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosaston lääkäriltä 18, yhteensä 104 tapauksessa, minkä lisäksi eräitä hoidokkeja ohjattiin psykiatrilääkärin yksityisvastaanotolle.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta:

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa						
	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jäljellä v:sta 1945	59	29	34	2	81	43	124
V. 1946 valvontaan tulleita	125	27	48	4	135	69	204
Yhteensä	184	56	82	6	216	112	328
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	3	2	—	—	—	5	5
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	15	10	19	1	29	16	45
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastensuojelulaitokseen	28	7	14	1	32	18	50
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	4	—	3	—	4	3	7
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuoltoosaston huollettavaksi	10	4	3	—	11	6	17
V:een 1947 jääneitä	124	33	43	4	140	64	204
Yhteensä	184	56	82	6	216	112	328

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusosasto 77 alaikäiselle henkilölle.

Suojelukasvatustoimiston lastensuojelulaitoksiin tai maksulliseen perhehoitoon sijoittamat lapset ja nuoret henkilöt ilmenevät sivulla 6 olevasta taulukosta.

Turvattomain lasten huoltotoimiston hoidokit ja lastenkodit

Kuten sivulla 6 esitetystä yhdistelmästä näkyy, oli turvattomain lasten huoltotoimiston hoivissa kertomusvuoden aikana yhteensä 2 004 (vuotta aikaisemmin 1 877) köyhäinhoidollista, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa eli 1 278 (1 228) lasta oli sijoitettu yksityishoitoon, nimittäin 644 (601) yksityisiin perheisiin ja 634 (627) yksityisiin lastenkoteihin. Koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille ole aina heti sopivaa kasvatuskotia saatavissa, oli toimiston käytettävissä seuraavat lastenkodit:

Sofianlehdon pikkulastenkodissa on eri osastoillaan yhteensä 100 hoitopaikkaa 0—2 vuoden ikäisille lapsille. Kodin johtajana toimi neiti L. Härmälä ja emännöitsijänä neiti A. Kortteisto. Eri osastoja hoitivat neidit T. Hamara, I. Karjalainen, S. Peura ja S. Pirkkalainen. Heidän apunaan toimi 10 ammattitaitoista lastenhoitajaa ja 15 palkatonta hoitajaharjoittelijaa kuusi kuukautta käsittävissä vuoroissa. Lisäksi kuului tämän laitoksen henkilökuntaan ompelija, keittäjä, 5 palvelijaa, 2 pesijää ja lämmittäjä-talonmies.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoineen on 35 hoitopaikkaa, on tarkoitettu pääasiallisesti lastentarhaiässä oleville normaalikykyisille lapsille. Kodin johtajana toimi neiti M. Ritvanen sekä lastenhoitajina neidit A. Carlén, K. Nyholm, T. Pertto, E. Rehnström ja I. Nikula lokakuun 15 p:ään saakka ja tämän jälkeen K. Kontio. Näiden lisäksi kuului lastenkodin henkilökuntaan ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Kullatorpan lastenkodissa hitaammin kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaiässä olevia lapsia varten on niinikään 35 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti A. Orola ja lastenhoitajina toimivat neidit K. Koivula, E. Raivo, A. Valkonen ja A. Vallenius. Lisäksi oli tässäkin lastenkodissa ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Toivolan koulukoti Helsingin pitäjän Pakinkylässä omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 85 huonohoitoiselle kansakouluiässä olevalle lapselle. Laitoksessa toimi vain suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu, koska sinne sijoitetut ruotsinkieliset lapset voivat opiskella koulukodin lähellä sijaitsevassa Oulunkylän ruotsinkielisessä kansakoulussa. Koulukodin johtajana toimi F. M. Kurkiharju lokakuun 31 p:ään asti ja sen jälkeen V. Ilasmaa sekä toimistoapulaisena rouva A. Kurkiharju. Opettajina toimivat V. Kivisalo sekä R. Honkapirtti elokuun 1 p:ään asti ja sitten H. Lummaa sekä näiden lisäksi rouva L. Kivisalo. Tässäkin koulukodissa oli kolme eri oppilasasuntolaa, joiden hoitajina toimivat neidit A. Eskola, H. Hirvonen ja I. Kallio. Lisäksi oli laitoksen aitauksen ulkopuolella sijaitsevaan rakennukseen järjestetty alaikäisistä lainrikkojista heidän asiainsa tutkintoaikana huolehtiva eristysosasto, jota hoiti laitoksen puuseppäkatsastaja M. Larjala. Koulukodin emännöitsijänä toimi rouva L. Vilkuna ja maataloustöiden johtajana P. Karvia sekä puutarhurina J. E. Lindqvist. Sitäpaitsi kuului laitoksen henkilökuntaan suutari, maataloustöiden johtajan apulainen, ompelija, keittäjä, karjakko ja 5 palvelijaa.

Vastaanottokodin koululaisosastolle sijoitetut köyhäinhoidolliset lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Lastenkotien valvonnasta huolehti lähinnä lastenhuollontarkastaja naistarkastajain avustamana. Lasten terveydenhoidon tarkastus sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissäkin kodeissa kuului lautakunnan lääkärille.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa v:n 1946 aikana selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofianlehdon pikkulastenkoti	Reijolan lastenkoti	Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Toivolan koulukoti	Vastaanottokodin koululaisosasto	Yhteensä
V:sta 1945 hoitoon jääneitä	91	33	30	—	74	60	288
V. 1946 hoitoon otettuja	199	123	21	58	23	111	535
Yhteensä	290	156	51	58	97	171	823
Näistä:							
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:							
sijoitettiin yksityishoitoon ...	1	14	—	1	—	12	28
siirrettiin toiseen lastenkotiin	36	43	9	1	9	33	131
toimitettiin sairaalaan	5	—	—	—	—	—	5
b) Toimiston hoidosta poistettuina:							
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	97	60	3	20	4	48	232
luovutettiin toisten maksuttomaan hoitoon	26	10	—	3	1	9	49
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	4	—	1	—	—	4	9
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	—	—	1	4	5
kuoli	17	—	1	—	—	1	19
poistettiin muista syistä	1	—	—	—	5	1	7
Poistettuja yhteensä	187	127	14	25	20	112	485
V:een 1947 jääneitä	103	29	37	33	77	59	338

Yksityishoitoon sijoitetut normaalilapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. V. 1946 hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana on ollut useammassa hoitopaikassa. Näin on asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin

sijoitettuun 3 lapseen nähden, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 6 lapseen nähden, Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettuun 6 lapseen nähden ja maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuun 2 lapseen nähden.

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1945 hoitoon jääneitä	110	294	137	312	853
V. 1946 hoitoon otettuja	277	80	96	117	570
Yhteensä	387	374	233	429	1 423
Näistä					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	7	109	1	16	133
siirrettiin kunnan lastenkotiin	8	16	3	14	41
siirrettiin yksityisiin lastenkoteihin	4	2	3	4	13
siirrettiin sairaalaan	5	3	1	—	9
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	1	—	2	—	3
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	100	42	4	26	172
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	2	—	1	3	6
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	1	—	—	2	3
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	22	13	10	14	59
poistettiin työkykyisiksi tultuaan	12	7	27	31	77
poistettiin muista syistä	—	1	—	—	1
kuoli	1	—	—	—	1
Poistettuja yhteensä	163	193	52	110	518
V:een 1947 jääneitä	224	181	181	319	905

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja huoltolautakuntien välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston kodissakävijät ja lastenhoidonneuvoloiden hoitajat, kun taasen maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset huoltolautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastenhuollontarkastaja apulaisineen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatuskodeissa oli lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Huonoiksi näyttäytyneistä hoitopaikoista siirrettiin lapset parempiin kasvatuskoteihin tai asiallisten syiden vaatiessa myöskin kaupungin omiin lastenhuoltolaitoksiin.

Aistiviallisia, raajarikkoisia ja vajaamielisiä lapsia oli turvattomain lasten huoltotoimiston huollossa yhteensä 99 seuraavassa taulukossa mainituissa laitoksissa, ollen näihin nähden huomattava, että sokeain-, kuuromykkäin- ja raajarikkoisten kouluissa olleet lapset viettivät lomansa jossain muualla.

Laitos	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1945		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1947		Kaikkiaan	Keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä		Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä		
Turun kuuromykkäinkoulu	1	1	—	—	2	—	1	1	—	515	257.5
Mikkelin kuuromykkäinkoulu	—	—	2	—	2	2	—	—	—	383	191.5
Porvoon kuuromykkäinkoulu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raajarikkoisten huoltolaitos	1	—	1	—	2	2	—	—	—	383	191.5
Helsingin sokeainkoulu	—	—	—	2	2	—	2	—	—	477	238.5
Toivolan vajaamielisten kasvatuskoti Muhoksella	6	—	2	—	8	3	—	5	—	1 627	203.4
Suomen kirkon sisälähetysseuran diakonissalaitos Kuopiossa	6	7	—	—	13	1	2	5	5	4 077	313.6
Helsingin Diakonissalaitos	25	22	2	2	51	7	3	20	21	16 631	326.1
Vaajasalon langettavatautisten parantola	3	—	—	1	4	—	—	3	1	1 279	319.8
Oulun kaatumatautisten huoltokoti	2	—	—	—	2	—	—	2	—	730	365.0
Kortejoen langettavatautisten miesparantola	1	—	1	—	2	2	—	—	—	213	106.5
Seinäjoen piirisairaalat	1	—	—	—	1	1	—	—	—	273	273.0
Kuhankosken tyttökoti Laukaassa	—	9	—	1	10	—	1	—	9	3 466	346.6
Yhteensä	46	39	8	6	99	18	9	36	36	30 054	303.6

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi toimitti lautakunta 30 kansakoulukurssin suorittaneelle yksityishoitoon sijoitetulle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista ammatillista jatko-opetusta seminaareissa, kauppa-, maamies- ja talouskouluissa, konekirjoituskursseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa laitoksissa, käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 333 472: 90 mk, josta saatiin sosiaaliministeriöltä 119 650 mk:n suuruinen korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

Sijoitusalue	Lapsia				
	Jäljellä v:sta 1945	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1947
Espoo	10	2	12	6	6
Kirkkonummi	6	2	8	2	6
Siuntio	3	3	6	2	4
Vihti	24	4	28	5	23
Helsingin pitäjä	18	6	24	12	12
Tuusu a	9	4	13	3	10
Sipoo	2	1	3	—	3
Nurmijärvi	30	2	32	8	24
Ylivieska	2	—	2	—	2
Somero	60	16	76	14	62
Nurmo	8	3	11	4	7
Mäntsälä	12	1	13	1	12
Joroinen	1	—	1	—	1
Lohja	5	—	5	—	5
Eri kunnat	122	73	195	53	142
Yhteensä	312	117	429	110	319

Paikallisasiamiehinä toimivat neiti F. Berg Helsingin pitäjässä, rouva J. Carlberg Espoossa, neiti M. Hoffman Kirkkonummella, rouva A. Olin Vihdissä, neidit J. Bergström Siuntiossa, H. Savimaa Tuusulassa, I. Saarikoski Nurmossa, H. Jaantila Lohjalla, rouva I. Jalava Nurmijärvellä, filosofian maisteri M. Pettersson Sipoossa, terveyssisar E. M.

Silver Hyvinkäällä, opettajat I. Hyysti Mäntsälässä ja T. Saarinen Nummella, kansanopiston johtaja J. Kytömäki Ylivieskassa ja kanttori H. Kantola Somerolla.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 75 lasta 4 139 päivää; näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 6 poikaa ja 6 tyttöä, 1 449 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 7 poikaa ja 2 tyttöä.

Edellisestä vuodesta oli turvattomain lasten huoltotoimiston hoidossa 1 241 lasta, kertomusvuoden aikana otettiin toimiston huostaan 763 lasta, ja poistettiin 671 lasta, joten, kuten jo aikaisemmin esitetystä yhdistelmästä näkyy, toimiston hoiviin v:een 1947 jäi yhteensä 1 333 lasta, joista 1 aistiviallinen ja 71 vajaamielistä.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 400 mk:sta 1 500 mk:aan kuukaudelta. Tuberkuloottisten lasten hoidosta maksettiin lastenkoti Droppenille 50—60 mk päivältä. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoitoja matkakustannukset kuin myöskin hellyttävissä tapauksissa myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat normaalikykyiset lapset aikaisemmin selostettuine jatko-opetuksineen maksamaan yhteensä 12 551 201: 50 mk eli keskimäärin 6 263 mk vuodessa kutakin lasta kohden — maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta perittyjä korvauksia sekä valtiolta ammattiopetuskustannuksiin saatua osuutta lukuunottamatta.

Lasten kesävirkistystoiminta

Annettuaan toukokuun 31 p:nä 1945 päätöksen lasten maallesiirron tukemiseksi määrätyin ehdoin myönnettävästä enintään 50 %:n valtionavusta sosiaaliministeriö ilmoitti aikaisemmasta käytännöstä luopuen jättäneensä lasten kesäksi maalle lähettämisen kokonaisuudessaan kuntien omaan hoitoon. Kun sijoituskotien hankkiminen elintarvikepulan kärjistyessä oli entisestään vaikeutunut, kehoitti sosiaaliministeriö kiinnittämään erityistä huomiota vapaiden matkalippujen myöntämiseen sukulais- ja tuttavaperheiden luo kesäksi matkustaville vähävaraisten kotien lapsille.

Noudattaen tätä kehoitusta jaettiin lastensuojeluvirastosta 664 vapaata rautatielippua sellaisille 15 v. nuoremmille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut varaa niitä lunastaa. Lisäksi hankittiin vanhempain avulla joukko maksuttomia ja maksullisiakin kesäkoteja, joille viimeksi mainituille turvattomain lasten huolto-osasto välitti hoitomaksut. Lasten oleskelu maalla kesti useimmissa tapauksissa koko kesän, poikkeustapauksissa vain lyhyemmän ajan. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus, joka tapahtui osittain lastentarhoissa, mutta useimmat kesäksi maalle lähetettävät lapset tutki lautakunnan lääkäri, tohtori Muroma, joko lastensuojeluvirastossa tai omalla vastaanotollaan.

Kyseisten matkalippujen hinnoista myönsi rautatiehallitus sosiaaliministeriön esityksestä 50 %:n alennuksen. Tämä huomioonotettuna tuli vapaasti jaettujen lippujen yhteishinnaksi 100 256 mk, mistä valtio korvasi puolet, joten siis kaupungin osuudeksi jäi 50 128 mk.

Sellaisille lapsille, joilla ei ollut sopivaa kesänviettopaikkaa maaseudulla, järjestettiin leikkikenttätoimintaa seitsemällä eri kentällä, nimittäin Vallilassa, Eläintarhassa, Hietarannassa, Kaivopuistossa, Toukolassa sekä Taka-Töölössä ja Pirkkolan omakotialueella. Näille ilmoittautuneita lapsia oli yhteensä 2 129. Keskimäärin päivää kohden koko kesän aikana pysytteli kentillä 714 lasta jakautuen seuraavasti kutakin kenttää kohden: Eläintarha 165, Vallila 72, Hiekkaranta 123, Kaivopuisto 95, Toukola 83, Töölö 68 ja Pirkkola 108. Ohjelma leikkikentillä oli vaihteleva, kuten edellisinäkin kesinä. Kaikille leikkikentille yhteisiä juhlia järjestettiin kaksi, joista toinen heinäkuussa ja toinen elokuun lopussa, joka oli samalla toiminnan päättäjäisjuhla. Lisäksi pidettiin heinäkuun 29 p:nä kaikkien kenttien yhteisellä avustuksella radiotunti, johon osallistui 100 lasta.

Aviottomain lasten huoltotoimisto

Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten huoltotoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat edelleenkin aviottomain lasten tiedusteleminen ja luette-

loiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen, elatusmaksujen periminen, äitien opastaminen lastenhoidossa sekä lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen lasten luku oli seuraava:

V:sta 1945 jäljellä olevia	2 855	Luetteloista poistettuja	557
Uusia hoidokkeja	861	V:een 1947 jääneitä	3 159

Toimiston saatua tietoonsa aviottoman lapsen syntymisen tai siirtymisen kaupunkiin taikka aviottoman äidin raskauden merkittiin pääasiassa äidin ilmoituksen perusteella luetteloon tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja elatusvelvollisesta sekä ne todisteet, jotka äiti saattoi esittää elatusvelvollisuuden selvittämiseksi. Näihin tietoihin perustuvat seuraavat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Äidit siviilisäädyn mukaan:

Naimattomia	2 865
Leskiä tai laillisesti eronneita	240
Naineita	29
Tuntematon	25
Yhteensä	3 159

Elatusvelvolliset siviilisäädyn mukaan:

Naimattomia	1 520
Leskiä tai laillisesti eronneita	191
Naineita	598
Tuntematon	850
Yhteensä	3 159

Äidit iän mukaan:

—15 vuotiaita	3
16—19 »	292
20—24 »	1 085
25—29 »	838
30—34 »	545
35—39 »	291
40— »	82
Tuntematon	23
Yhteensä	3 159

Elatusvelvolliset iän mukaan:

—15 vuotiaita	—
16—19 »	81
20—24 »	603
25—29 »	628
30—34 »	470
35—39 »	287
40—49 »	248
50— »	73
Tuntematon	769
Yhteensä	3 159

Äidit ammatin mukaan:

Virkanaisia ja vapaiden ammattien harjoittajia	46
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	38
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	231
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	415
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	899
Muita työntekijöitä	270

Äidit ammatin mukaan:

Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	63
Yksityisten palvelijoita	828
Muun elinkeinon harjoittajia	23
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	346
Yhteensä	3 159

Elatusvelvolliset ammatin mukaan:

Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	166
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	175
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	192
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	233
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	897
Muita työntekijöitä	398

Elatusvelvolliset ammatin mukaan:

Merimiehiä ja kalastajia	102
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	216
Muun elinkeinon harjoittajia	15
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	765
Yhteensä	3 159

Lasten sijoittamisessa avustivat äitejä naistarkastajat, jotka yksityisesti tiedustelemalla tai sanomalehdissä ilmoittamalla hankkivat sopivia hoitokoteja. Hoitokustannusten suorittaminen tuotti luonnollisesti varattomille äideille suuria vaikeuksia, minkä vuoksi ne useimmissa tapauksissa suoritettiin lautakunnan puolesta ja velottiin elatusvelvollisilta sopimusten tai tuomioiden sekä äideiltä maksukyvyn mukaan.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat kodissakävijät ja lastenhoidonneuvolain hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään 4 kertaa vuodessa. Tällöin seurattiin lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä annettiin äideille ohjeita lasten järkiperäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lapset katsottiin olevan sairashoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Kodissakävijäin ja lastenhoidonneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoitoolot olivat seuraavat:

Äitinsä luona olevista lapsista sai:		Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	
Hyvän hoidon	74.3	Hyvän hoidon	87.2
Suhteellisen hyvän hoidon	24.7	Suhteellisen hyvän hoidon	12.8
Epätyydyttävän hoidon	1.0	Epätyydyttävän hoidon	—
Äidin koti oli:		**Kasvatusäidin koti oli:**	
Hyvässä kunnossa	70.7	Hyvässä kunnossa	78.7
Suhteellisen hyvässä kunnossa	25.8	Suhteellisen hyvässä kunnossa	21.3
Epätyydyttävässä kunnossa	3.5	Epätyydyttävässä kunnossa	—

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli v:n 1946 aikana 55, joista kuollessaan 37 oli sairaalassa, 11 lastenkodissa, 2 kotona ja 5 lapsen kuolinpaikka oli tuntematon.

Kuoleman syy:		Kuoleman syy:	
Keskosia	13	Aivokalvontulehdus	2
Äkillinen vatsa- ja suolitulehdus	12	Aivokuume	1
Syfilis	1	Aivoverenvuoto	1
Verenvuoto aivoissa	1	Verenmyrkytys	1
Kurkkumätä	3	Kouristus	1
Keuhkokuume	4	Hukkuminen	1
Ravintomyrkytys	4	Väkisynnytys	1
Synnynnäinen heikkous	2	Ohutsuolen tulehdus	1
Sydäntauti	1	Tuntematon	4
Tuberkuloosi	1	Yhteensä	55

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja tavallisesti äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskeisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määristä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskeisellä ja lautakunnan hyväksymällä sopimuksella 191 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 17.

Oikeudessa oli edellisestä vuodesta siirtyneitä juttuja vireillä 19 ja uusia haasteita otettiin 182. Koska näistä 31 tapauksessa ei vastaajaa saatu laillisesti haastetuksi ja kun 23 juttua sovittiin sekä 31 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin siis oikeudessa lopullisesti 116 elatuskannetta. Näistä oli aikaisemmin tehtyjen sopimusten tai oikeuden päätösten varassa olleiden elatusapumaksujen korotuksia 6. Jutuista voitettiin 103, hävittiin 9 riittämättömien todistusten vuoksi ja 4 tapauksessa oli samasta syystä tai

siksi, että lapsen äiti kieltäytyi antamasta selvitykseen tarpeellista tietoa, oikeudenkäynnistä toistaiseksi luovuttava, koska hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa 294 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muillekin huoltoviranomaisille pyynnöstä virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyyntöjen kokonaismäärä oli 348.

Lähetettyjen kirjeiden luku, kuten toisessa yhteydessä jo on mainittu, oli kertomusvuonna 10 562.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

T u l o t:

Säästö v:sta 1945:		
Juoksevan tilin ja kassan saldo	mk 712 937: 65	
Valvottujen säästötilien saldo	» 2 412 508: 51	3 125 446: 16
Helsinkiläisten suorittamat elatusmaksut		6 509 155: 89
Ulkokuntalaisten » »		11 368: 65
Kunnalle suoritettavat korvaukset		1 805 084: 20
Käyttövarat oikeuskuluihin		102 972: 55
» tilapäisiin avustuksiin		39 420: —
Oikeuskulujen korvaukset		144 956: 45
Tilapäisten avustusten korvaukset		20 370: —
	Yhteensä	11 758 773: 90

M e n o t:

Helsinkiläisille äideille suoritettu lastenhoitoavustus		6 825 735: 45
Ulkokuntien lastenvalvojille suoritetut maksut		11 368: 65
Kunnalle suoritetut:		
elatusmaksukorvaukset		1 427 081: 05
oikeuskulujen korvaukset		247 929: —
Tilapäisten avustusten korvaukset		59 790: —
Siirto v:een 1947:		
Juoksevan tilin ja kassan saldo	365 104: 80	
Valvottujen säästötilien saldo	2 821 764: 95	3 186 869: 75
	Yhteensä	11 758 773: 90

Tilapäiset avustukset. Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi sekä lastenvalvojan oikeus- ym. kuluihin oli toimiston käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 67 000 mk:n suuruinen määräraha, mutta tarvittiin tähän 170 736: 30 mk, minkä käyttö sisältyy edellä olevaan tiliselvitykseen. Tämän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista 1 800 mk kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille. Helsingissä yksityisiin perheisiin sijoitetuille lapsille ja heidän hoitajilleen järjestettiin yhteinen joulujuhla.

Holhoustehtävät. Erityisten holhousmääräysten perusteella oli lastenvalvojan holhouksen alaisena kertomusvuonna 23 alaikäistä. Näistä oli 3 varattomia ja 20 alaikäisellä oli holhouslautakunnalle tilitettäviä varoja.

Ottolapsiksi hyviin, lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 123 (144) aviotonta lasta.

Kasvattilapset

Lastensuojelulain säännösten mukaan tulee lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueellaan olevien kasvattilasten hoitoa ja kasvatusta. Näillä tarkoitetaan sellaisia lapsia, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä ovat jättäneet vieraan henkilön tai jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli kertomusvuonna yhteensä

613 (663) kasvattilasta, joista poikia 281 (340) ja tyttöjä 332 (323). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 382 (478) ja aviolapsia 231 (185). Suurin osa kasvattilapsista oli sukulaistensa luona hoidettavana ja lastensuojeluviraston kodissakävijät huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Äitiysavustukset ja perhelisät

Äitiysavustukset. V:n 1946 aikana lisääntyi äitiysavustusanomusten lukumäärä n. 79.6 prosentilla. Erityishuolto-osastolla oli 24 kokousta, joissa käsiteltiin 5 667 (edellisenä vuonna 3 159) anomusta. Anomuksista hyväksyttiin 5 656 (3 150) ja hylättiin 11 (9). Anojien lukumäärän kasvu lienee johtunut suurimmaksi osaksi yleisestä syntyväisyyden noususta ja eri puolilla kaupunkia sijaitsevien äitiys- ja lastenneuvoloiden tekemästä valistustyöstä. Myöskin ns. liitosalueen tultua vuoden alusta liitetyksi kaupunkiin, siirtyi huomattava joukko äitiysavustuksen anojia kaupungin toimialueelle. Vuoden aikana jätettiin liitosalueelta yhteensä 1 045 anomusta. Näiden lisäksi siirtyi 27 liitosalueella v. 1945 myönnettyä tai osittain maksettua äitiysavustusta Helsingissä maksettavaksi. Äitiysavustuksen määrä oli 2 000 mk syntynyttä lasta kohden. Vuoden alusta hyväksyi lautakunta ns. harkintaverorajaksi 800 äyriä, mikä raja heinäkuun alusta korotettiin 1 200 äyriksi. Rajan huomattavasti ylittävissä tapauksissa oli anomukseen liitettävä tarkempi selvitys anojan taloudellisesta tilasta ja muista avustuksen myöntämiseen vaikuttavista seikoista, joista myöskin kotikäynneillä otettiin selvää. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee anojien tai heidän miestensä veroäyrien määrä:

Veroäyrejä	Anojia	Veroäyrejä	Anojia
—	995	1 000—1 500	354
1—499	2 906	1 500—	32
500—999	1 380		Yhteensä 5 667

Anomuksia ottivat vastaan lastensuojeluviraston lisäksi äitiys- ja lastenneuvolat sekä liitosalueen kätilöt. Lastensuojeluvirastoon jätettiin 1 225 (edellisenä vuonna 650) ja neuvonta-asemille 4 442 (2 509) anomusta, joista viimeksi mainituista lastensairaalan neuvolaan 2 (8), Töölön 568 (327) ja Toukolan 169 (97) sekä Marian sairaalan neuvolaan 82 (77), Lastenlinnan neuvolaan 27 (54), Maitopisarayhdistyksen lastenhuoltokeskuksiin: Harjutori 6:ssa olevaan 575 (137), Hauhontien 8:ssa olevaan 304 (554), Martankadun 1:ssä olevaan 40 (28) ja Pohjolankadun 1:ssä olevaan 87 (39); kätilöopiston äitiysneuvonta-asemalle jätettiin 695 (402), kulkutautisairaalan lastenneuvolaan 16 (13), Unioninkadun 45:ssä olevaan kaupungin äitiysneuvolaan 813 (773) sekä Arkadiankadun 27:ssä lokakuun 1 p:nä 1946 avattuun lastenneuvolaan 35 ja Loviisankadun 6—8:ssa syyskuun 17 p:nä 1946 avattuun äitiysneuvolaan 54 anomusta. Liitosalueella jätettiin Malmin lastensuojelutoimistoon 455, Lauttasaaren neuvolaan 119, Munkkiniemen 80, Haagan 72, Oulunkylän 120, Pakilan 85 ja Pitäjänmäen neuvoloihin 44 anomusta. Herttoniemen, Vartiokylän, Santahaminan, Kulosaaren, Tammelundin, Marjaniemen ja Degerön alueella asuneiden 70 anojan avustukset maksettiin suoraan lastensuojeluvirastosta ja sisältyvät nämä lastensuojeluvirastoon jätettyjen anomusten summaan.

Äitiysavustuksen hakijoista oli 5 341 (2 867) naimisissa olevaa ja 326 (292) naimatonta. 76 (54) anojaa synnytti kaksoset. Äitiysavustuksen anojain tai heidän miestensä ammatti ilmenee seuraavasta asetelmasta:

Virkamiehiä ja opiskelijoita	1 218	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	2 180
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	100	Kotiapulaisia	86
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	418	Muita työntekijöitä	1 111
Autonkuljettajia	360	Ammatti tuntematon	194
			Yhteensä 5 667

V:n 1946 loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 10 596 436 mk.Luontoisavustuksia annettiin 811 362 mk:n arvosta. Luontoisavustukset olivat 1 000 mk:n arvoisia, aikaisempia huomattavasti kangaspitoisempia lastenvarusteita sisältäviä pakkauksia. Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin, kuten aikaisemminkin, kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Perhelisälakiin v:n 1946 aikana tehdyt muutokset laajensivat perhelisää saavien perheiden piiriä huomattavasti. Perhelisän hakijoitten määrä nousi edelliseen vuoteen verrattuna yli viisinkertaiseksi. Perhelisälakiin tehtyjen laajennusten johdosta tulivat nelilapsiset perheet vuoden alusta ja kaksilapsiset leskien ja työkyvyttömien perheet heinäkuun 1 p:stä avustuksesta osallisiksi. Lakiin tehtyjen muutosten johdosta tuli 750 uutta perhettä saamaan perhelisää. Vuoden alussa tapahtuneessa alueliitoksessa siirtyi 300 perhettä ympäristökunnista kaupungin alueelle.

Vuoden aikana oli erityishuolto-osastolla käsiteltävänä 963 (edellisenä vuonna 189) perhelisäanomusta, joista 213 (57) oli leskien ja 23 työkyvyttömien anomuksia. Näistä hylättiin 17 (1), joista 16 tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti ylimmän sallitun rajan ja yhdessä tapauksessa perheen lapset eivät olleet Suomen kansalaisia. Verotettavan tulon raja oli 4-lapsisella perheellä 800, 5-lapsisella 960, 6-lapsisella 1 120 jne. Kaksilapsisella leskiperheellä oli veroraja 558, 3-lapsisella 670 jne. Perhelisän määrä oli 2 800 mk lasta kohden. Perhelisän hakijoilla oli perhelisään oikeutettuja lapsia yhteensä 4 081, joista 3 995 alle 16-vuotiasta ja 85 sellaista 16 vuotta täyttänyttä, mutta alle 20-vuotiasta, jotka huomioitiin perhelisää myönnettäessä sen takia, että he jatkoivat koulunkäyntiään tai opintojaan sekä 1 sellainen 16 vuotta täyttänyt lapsi, joka huomioitiin työkyvyttömyyden takia. Perhelisän hakijoitten lapset jakaantuivat eri suuruisiin perheisiin seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä	Lasta perhettä kohden	Perheitä
2	109	7	33
3	82	8	6
4	420	9	2
5	230	10	1
6	80		Yhteensä 963

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän hakijat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita	135	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	244
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	13	Työnjohtoasemassa olevia	18
Liike- ja varastoapulaisia	63	Muita työntekijöitä	212
Autonkuljettajia	64	Leskiä, työkyvyttömiä ja muita ilman ammattia	214
			Yhteensä 963

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä — 4 064 900 mk:sta jaettiin suurille perheille 2 942 100 mk, leskiperheille 987 700 mk ja työkyvyttömien perheille 135 100 mk. Luontoisavustuksia hankki perhelisätoimisto 426 240 mk:n, Väestöliitto 1 200 000 mk:n ja anojat itse 2 438 660 mk:n arvosta. Perhelisästä käytettiin viljelysten edistämiseen 2 800 mk, kotieläimiin ja niiden rehuun 89 327 mk, asuinrakennusten kunnostamiseen 55 962 mk, sänkyihin ja vuodevaatteisiin 784 356: 20 mk, huonekaluihin 267 655 mk, astiastoihin ja muihin taloustarvikkeisiin 84 680 mk, vaatetukseen 2 358 286: 80 mk, elintarvikkeisiin 22 532 mk sekä muihin luontoissuorituksiin 399 301 mk.

Perhelisän hakijoitten luo tehtiin vuoden kuluessa 1 236 kotikäyntiä, joilla kodissa-

kävijä tutustui perheen taloudellisiin ja terveydellisiin olosuhteisiin ja neuvotteli perhelisän tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä. Liitosalueella asuvista perheistä pyydettiin tarvittaessa paikallisten terveyssisarien lausunto.

Kuten toisessa yhteydessä jo on mainittu, lähetti lastensuojeluvirasto kertomusvuoden aikana 6 713 (3 897) äitiysavustus- ja perhelisäasioita koskevaa kirjettä.

Työhuoltotoimisto

Ammattiopintojen avustaminen. Ammattiopintojen avustuslain mukaan on työhuoltoviranomaisten tehtävä sosiaaliministeriölle esityksiä opintoapurahan ja lainan myöntämisestä ammattioppilaitoksissa sekä korkeakouluissa opiskeleville, määrätyissä tapauksissa myös tehtaissa ja verstaissa työskenteleville oppilaille ja harjoittelijoille sekä oppikoulujen oppilaille. Sosiaaliministeriö ratkaisee asiat työhuoltoviranomaisten esitysten perusteella, joiden esitysten tulee sisältää paitsi tarkkoja tietoja asianomaisen taloudellisesta asemasta ja aikaisemmasta koulutuksesta myös perustelu anomuksen hyväksymiseksi tai hylkäämiseksi sekä lausunto asianomaisen sopivaisuudesta valitsemalleen ammattialalle.

V. 1945 ammattiopintojaan varten apurahoja, lainoja ja lahjavara-avustuksia saaneiden joukossa oli 457 sellaista opiskelijaa, joiden saama päätös edellytti huollon jatkuvan vielä 1946—47. Työhuoltotoimistolla oli tammikuun 1 p:nä 1946 heille varattuja apurahoja ja lainoja yhteensä 4 118 880 mk sekä lahjavaroja 79 625 mk. Liitosalueen kunnista siirrettiin työhuoltotoimistolle sitäpaitsi 28 opiskelijalle jaettavaksi 115 140 mk apurahoja ja 55 500 mk lainoja. Näistä 485 edelliseltä vuodelta siirtyneestä opiskelijasta, joista 342 oli helsinkiläisiä ja 143 ulkokuntalaisia, oli kuitenkin 32 keskeyttänyt opiskelunsa vuoden vaihteessa ja 8 myöhemmin, joten heille varatut rahat palautettiin sosiaaliministeriöön. Näille opiskelijoille on edelleen elinkustannusindeksin noustessa myönnetty yhteisillä anomuksilla (208) ja uusin esityksin (53) 1 086 400 mk lisäapurahoja sekä 266 500 mk lisälainoja. Heille on niinikään kunnallisista ammattiopintojen avustusvaroista myönnetty avustuksina 165 060 mk.

Koska v:n 1945 aikana sodan juuri edellisen vuoden loppupuolella päätyttyä 3—4 vuosiluokkaa opiskelijoita joutui olosuhteiden pakosta aloittamaan opiskelunsa samanaikaisesti, oletettiin silloin v:n 1945 apurahojen, lainojen ja avustusten saajain yhteisen luvun 656 jäävän työhuoltotoimiston aikakirjoissa harvinaiseksi huippuluvuksi. Mutta näin ei kuitenkaan käynyt, sillä tiedon levitessä ammattiopintojen avustuslain suomista eduista on anojain lukumäärä päinvastoin noussut, ja työhuoltotoimiston työmäärä on siten vastaavasti kasvanut. V:n 1946 aikana jätti kaikkiaan 883 uutta opiskelijaa anomuksensa työhuoltotoimiston hoidettavaksi. Heidän puolestaan tehtiin sosiaaliministeriölle 906 apuraha-, laina- ja avustusanomusta. Näistä anomuksista kuitenkin vain 848 ratkaistiin v:n 1946 aikana, joten 58 tapausta siirtyi v:een 1947. Mainituista 848 tapauksesta oli lopullisesti myönteisiä 713 — koskien 698 opiskelijaa — ja kielteisiä 130; sitäpaitsi 5 alunperin myönteistä päätöstä peruutettiin myöhemmin vuoden kuluessa opintojen keskeytymisen vuoksi ja niitä vastaavat varat palautettiin sosiaaliministeriöön. Entisten avustuksensaajain puolesta jätettiin sosiaaliministeriölle 85 uutta esitystä lisäapurahojen ja -lainojen saamiseksi. Näistä anomuksista sosiaaliministeriö antoi 55 tapauksessa myönteisen, 32 tapauksessa kielteisen päätöksen. V:n 1946 aikana tehtiin siis sosiaaliministeriölle kaikkiaan 991 esitystä. Kertomusvuoden aikana sosiaaliministeriö hylkäsi 43 anomuksen kohdalla joko apurahaa tai lainaa koskevan osan. Yleensä ministeriön päätös oli työhuolto-osaston lausunnon mukainen; vain eräissä harvinaisissa poikkeustapauksissa sosiaaliministeriö myönsi lainan osaston kielteisestä kannasta huolimatta.

Alla olevassa taulukossa avustuksensaajat on ryhmitelty sukupuolen ja siviilisäädyn mukaan ja lisäksi, samoin kuin heille myönnetyt avustusmäärät, niiden opetuslaitosten ja kurssien kesken, missä avustuksensaajat opiskelevat:

	V:sta 1945 jäljellä olevia avustuksensaajia	V:n 1946 uusia avustuksensaajia					Kaikkiaan	Myönnetty		Maksettu
		Miehiä	Naisia	Naimattomia	Naimeita	Joilla oli lapsia		apurahoja	lainoja	apurahoja ja lainoja
								mk		
Yliopistot	20	143	12	128	27	20	175	—	2 934 000	1 191 000
Teknillinen korkeakoulu	9	164	3	137	30	21	176	—	3 657 000	1 357 250
Teknilliset opistot ja koulut	297	218	—	137	81	61	515	2 841 370	2 386 000	5 221 815
Kauppakorkeakoulut	12	33	5	29	9	5	50	—	470 000	348 000
Kauppaopistot ja -koulut	26	6	17	22	1	1	49	232 800	42 000	223 600
Yhteiskunnalliset korkeakoulut	8	2	2	3	1	1	12	37 400	81 000	91 890
Ebeneserkodin kasvattajaseminaari	1	—	—	—	—	—	1	4 200	—	9 800
Lukioluokat ja keskikoulu	16	7	9	15	1	—	32	77 450	—	80 830
Suomen taideakatemia ja taideteollisuuskeskuskoulu	6	3	1	4	—	—	10	60 300	18 000	74 800
Sibeliusakatemia ja kirkkomusiikkiopisto	2	2	—	2	—	—	4	20 000	10 000	19 300
Teatterikoulu	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2 000
Maatalousopisto	1	—	—	—	—	—	1	—	—	6 900
Käsityöseminaari ja -koulu	—	—	5	5	—	—	5	38 800	36 000	17 700
Kasvatusopilliset talouskoulut	—	—	4	4	—	—	4	55 800	25 000	17 100
Merenkulkukoulut	2	—	—	—	—	—	2	—	—	14 000
Sairaanhoitajatarkoulut ja terveydenhuolto-opisto	1	—	5	4	1	1	6	31 900	—	30 900
Kätilöopisto	8	—	11	11	—	—	19	162 900	38 000	104 370
Kodin- ja lastenhoitokurssit	5	—	9	9	—	1	14	89 000	—	95 870
Eri ammattikoulut ja -kurssit	38	16	21	36	1	—	75	348 100	10 000	314 270
Yhteensä	453	594	104	546	152	111	1 151	4 000 020	9 707 000	9 221 395

Uusista apurahojen, lainojen ja avustusten saajista oli helsinkiläisiä 355 ja ulkokuntalaisia, helsinkiläisissä oppilaitoksissa opiskelevia 343. Suomenkielisiä oli 616 eli 88.3 % ja ruotsinkielisiä 82 eli 11.7 %, prosenttilukujen oltua v. 1945 vastaavasti 77.4 ja 22.6. V:n 1946 uusille anojille sosiaaliministeriö myönsi kaikkiaan 2 836 070 mk apurahoja, 9 440 500 mk lainoja sekä sosiaaliministeriön käytettävissä olevien lahjavarojen jäännöksestä 77 550 mk avustuksina, joten sosiaaliministeriö siis kaiken kaikkiaan suoritti työhuoltotoimistolle v:n 1946 lopussa voimassa olleiden päätösten mukaisesti 3 922 470 mk apurahoja, 9 707 000 mk lainoja sekä lahjavaroista 77 550 mk. Työhuoltotoimiston käytettävissä olleista varoista jaettiin v:sta 1945 periytyneille ja uusille anojille kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 725 265 mk apurahoja, 5 164 650 mk lainoja sekä työhuoltotoimiston hallussa olleesta lahjavaramäärästä 157 175 mk:sta tuli jaetuksi 29 opiskelijalle 119 075 mk. Sosiaaliministeriöön palautettiin lahjavaroja 2 000 mk, joten niitä jäi v. 1947 jaettavaksi 36 100 mk. Näin ollen kohosi työhuoltotoimiston maksamien opinto-apurahojen, -lainojen ja avustusten määrä kunnalliset avustukset 39 opiskelijalle 212 405 mk huomioiden 9 221 395 mk:aan. Kertomusvuoden aikana palautettiin sosiaaliministeriölle kaikkiaan 574 760 mk — 207 260 mk apurahoja sekä 367 500 mk lainoja. Tästä määrästä oli v. 1946 työhuoltotoimistolle lähetettyjä, mutta sittemmin vuoden kuluessa peruutettuja ja palautettaviksi määrättyjä varoja 212 500 mk. Palautuksen syynä oli opiskelijan kuolema, opintojen keskeytyminen ym. seikat.

Taulukkoa tarkastellessa kiintyy huomio erikoisesti siihen, että 155 uudesta yliopistossa opiskelevasta on 27 naimisissa, Teknillisen Korkeakoulun oppilaista vastaavasti 167:stä 30, teknillisten oppilaitosten 218 oppilaasta 81 jne. Mainituilla naimisissa olevilla opiskelijoilla oli useilla jo 2, jopa 3:kin lasta.

Ajankohdalle kuvaavana esimerkkinä voidaan mainita, että opintolainananojain joukossa oli vuonna 1946 myös korkeamman virkamiesluokan, jopa yliopiston professorienkin poikia. Heidän kohdallaan päätös kuitenkin perheen varallisuussuhteiden vuoksi on useimmissa tapauksissa ollut kielteinen.

Sotaorpojen huolto. Sotaorpojen ja -leskien työhuoltolakien mukaan on työhuoltoviranomaisen pidettävä luetteloa kunnassa asuvista sotaorvoista ja -leskistä, tehtävä esityksiä sosiaaliministeriölle työhuollon tai muun avustuksen antamisesta sotaorvoille ja -leskille sekä huolehdittava sosiaaliministeriön päätösten täytäntöönpanosta.

Kertomusvuoden lopussa oli työhuoltotoimistossa rekisteröity 1 053 poikaa ja 945 tyttöä yhteensä 1 998 sotaorpoa (edellisenä vuonna 1 693). Nämä jakautuivat eri vuosiluokkiin ja sukupuoleen nähden seuraavasti:

Syntymävuosi	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Syntymävuosi	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
1927	19	21	40	1937	76	70	146
1928	36	19	55	1938	108	92.	200
1929	32	25	57	1939	95	82	177
1930	44	34	78	1940	105	100	205
1931	46	45	91	1941	96	95	191
1932	54	48	102	1942	54	39	93
1933	55	47	102	1943	33	20	53
1934	49	68	117	1944	18	21	39
1935	64	40	104	1945	5	6	11
1936	63	72	135	1946	1	1	2
				Yhteensä	1 053	945	1 998

V. 1946 jätettiin työhuoltotoimistolle kaikkiaan 67 (75) sotaorpoja koskevaa työhuoltoanomusta, joista työhuolto-osasto kokouksissaan hylkäsi 3; sosiaaliministeriö antoi hylkäävän päätöksen 6 tapauksessa asianomaisen taloudellisten olojen sekä huonojen opintotodistusten vuoksi. Hyväksyttyjä työhuoltoanomuksia oli 58 (51) koskien 31 poikaa ja 27 tyttöä, joille 800—2 600 mk:n kuukausiavustuksina myönnetty työhuolto aiheutti lastensuojelulautakunnalle 322 762 mk:n kustannukset (edellisenä vuonna 383 112: 25 mk). Pukukankaita ostettiin vähävaraisille sotaorvoille 31 299 (6 371) mk:n arvosta, minkä määrän sosiaaliministeriö korvasi presidentti Kallion rahaston varoilla.

Sosiaaliministeriön edellisinä vuosina antamien päätösten mukaisesti työhuoltoa annettiin jatkuvasti v:n 1946 puolella 17 pojalle ja 24 tytölle, yhteensä 41 (14) sotaorvolle. Huoltokustannukset näiden kohdalta olivat 321 391 mk.

Alaluokilla olevilla sotaorvoilla on mahdollisuus saada opiskeluunsa avustusta presidentti Kallion rahastosta. Tätä etua käytti hyväkseen 17 oppilasta, joille myönnettiin 49 520 mk. Eräälle sotaorvolle invaliidiavustuksena myönnetty 6 320 mk jää säästöksi v:een 1947. Presidentti Kallion rahasto on siis myöntänyt sotaorvoille kertomusvuonna 49 520 mk (56 510 mk,) josta on käytetty 43 200 mk.

Työhönsijoitustapaukset ohjattiin yleensä kaupungin työnvälitystoimistoon. Jotkut vaikeasti sijoitettavat orvot saivat kuitenkin työpaikat työhuoltotoimiston välityksellä.

Huollon jakautuminen eri huoltomuotojen mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltomuoto	V:sta 1945 siirtyneitä huoltotapauksia		V. 1946 huoltoon otettuja		Kustannukset
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	mk ja p.
Ammattikoulutus:					
Seminaarit	—	1	—	—	14 198 —
Tekniska läroverket	1	—	—	—	6 790 —
Teknillinen opisto	—	—	1	—	5 500 —
Teknillinen koulu	1	—	2	—	40 833 —
Kauppaopisto	1	—	1	—	11 450 —
Kauppakoulu	—	1	1	1	35 118 —
Kirkkomusiikkiopisto	—	1	—	—	17 440 50
Ompelijataropisto	—	2	—	—	23 305 50
Vaatturiammattikoulu	1	—	—	1	15 443 —
Kultaseppäkoulu	—	—	1	—	3 600 —
Verhoilija-ammattikoulu	1	—	—	—	15 466 —
Lastenhoitokurssit	—	—	—	1	18 000 —
Parturi- ja kampaajakoulut	—	2	—	2	23 992 —
Kokki- ja stuerttikoulu	—	—	1	—	5 400 —
Lukioluokat	3	3	—	4	64 223 —
Keskikoulu	4	10	14	14	220 211 —
Valmistava poikien ammattikoulu	5	—	10	—	69 690 50
Valmistava tyttöjen ammattikoulu	—	4	—	4	53 492 50
	17	24	31	27	644 153 —
Avustukset presidentti Kallion rahastosta	—	—	9	9	49 520 —
Kankaita jaettu 83 orvolle	—	—	•	•	31 299 —
					724 972 —

Kaikkiaan jäi siis sosiaaliministeriön korvattavaksi sotaorpojen huollosta aiheutuvia kustannuksia 724 972 (445 993: 25) mk.

Sotaleskien huolto. Työhuoltotoimiston kortistossa oli joulukuun 31 p:nä 1946 1 742 sotaleskeä (edellisenä vuonna 1 566). Lisäys johtuu pääasiassa vuoden alussa tapahtuneesta alueliitoksesta.

Vuoden kuluessa tehtiin sosiaaliministeriölle sotaleskien puolesta 194 (213) työhuolto- ja avustusanomusta. Näistä oli 10 ulkokuntalaisia koskevaa. 15 anomusta hylättiin. Työhuoltoa myönnettiin 149 (171) tapauksessa, joista 91 (115) tarkoitti ammattikoulutuksen myöntämistä ja 58 (41) työvälineapua. Presidentti Kallion rahastosta myönnettiin avustusta 28 (12) leskelle, jotapaitsi 2 leskeä nosti jo edellisenä vuonna myönnetyn avustuksen. Työhuolto jatkui sitäpaitsi 33 lesken kohdalta vuodelta 1945 (30 ammattikoulutus- ja 3 työvälineaputapausta).

V. 1946 työhuoltoa saaneista sotaleskistä oli lapsettomia 17, 1 lapsen äitejä 54, 2 lapsen äitejä 39, kolmen tai useamman lapsen huoltajia 12. Mainittujen leskien joukossa oli 5 ylioppilasta, 5 keskikoulun käynyttä, 1 kauppakoulun käynyt; muut olivat käyneet kansakoulun sekä useimmat suorittaneet lisäksi ompelu-, kampaamo-, konekirjoitus-, hattujenvalmistus- ym. kursseja tai käyneet talouskoulun, kansanopiston, valmistavan tyttöjen ammattikoulun jne.

Työhuoltoavustus eli ns. päiväraha oli lapsettomien leskien kohdalla 75 mk tammi—lokakuulta ja huoltovelvollisten 90 mk tammi—syyskuulta. Marraskuusta lukien päiväraha korotettiin lapsettomien kohdalta 85 mk:ksi ja huoltovelvollisten kohdalta 110 mk:ksi. Työhuoltoavustukset sekä myönnetty työvälineapu kohosivat yhteensä 1 200 305: 80 mk:aan (1 098 204: 10), josta koulutuksen osalle tuli 465 090: 80 mk ja työvälineavun 735 215 mk (334 150). Kuten huomataan, laski ammattikoulutusta saaneiden leskien lukumäärä, vaikka koulutuskustannukset kokonaisuudessaan hiukan kohosivatkin. Työvälineavun kohdalla sekä huollettavien lukumäärä että kustannukset sensijaan kohosivat huomattavasti.

Presidentti Kallion rahaston varoista maksettiin v. 1946 28 sotaleskelle kaikkiaan avustuksina 131 800 (65 800) mk, johon sisältyy jo edellisenä vuonna myönnetyt 11 800 mk. Yhdelle kaatuneen isälle myönnettiin 1 400 mk. Sotaleskille kertomusvuoden aikana myönnetyistä avustuksista, 120 000 mk:sta, jäi v:n 1947 aikana maksettavaksi 8 000 mk. Ruotsista saatuja villalankoja jaettiin 59 sotaleskiperheelle. Työhönsijoitustapaukset ohjattiin, joitakin vaikeasti sijoitettavia tapauksia lukuunottamatta, työnvälitystoimistoon.

Sotaleskien työhuollon jakautuminen eri huoltomuotojen mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltomuoto	Tapauksia: V:sta 1945 siirtyneitä	Tapauksia: Uusia
Ammattikoulutus:		
Ompelu- ja konekutomakurssit	16	29
Hattujen valmistuskurssit	—	10
Käsityöseminaari	3	1
Konekirjoitus- ja kirjanpitokurssit	—	4
Talousalan kurssit	1	3
Huoltoalan koulutus	1	2
Hieromakurssit	1	2
Kosmetologi-, parturi- ja kampaajakurssit	3	—
Kauppakoulu	2	1
Alakansakouluseminaari	1	1
Mielisairaanhoito- ja kätilökurssit	1	1
Lääkintövoimisteluopisto	1	1
Verhoilukurssi	—	1
Yhteensä	30	56

Huoltomuoto	Tapauksia
Työvälineapu:	
Ompelu-, turkisompelu- ja kutomakoneita	25
Ompelutyövälineitä (mallinukkeja, peilejä, silitysrautoja ym.)	14
Hattutyövälineitä	8
Kampaajan ja kosmetologin välineitä	10
Hierojan välineitä	1
Presidentti Kallion rahastosta myönnetyt avustukset	30
Hylätyt ja peruutetut anomukset	20
Yhteensä	108

Työhuollon sotaleskille antaman taloudellisen tuen ja työvälineiden tehokkaan käytön toteamiseksi työhuoltotoimiston kodissakävijä teki tarkistuskierroksen v. 1943—44 työhuoltoa saaneiden sotaleskien koteihin, jolloin ilmeni, että melkein kaikissa tapauksissa leskille on ollut ratkaisevalla tavalla apua saamastaan koulutuksesta, jonka nojalla he ansaitsivat elatuksensa tai joissakin tapauksissa ainakin huomattavalla tavalla voivat muun ansiotyön ohella auttaa perheen toimeentuloa saavuttamallaan uudella työtaidolla. Korkeimmin palkattujen konepiirustuskurssilaisten kohdalla on saavutettu »täystyöllisyys», sillä he toimivat sataprosenttisesti omalla alallaan hyvin menestyen. Melkein yhtä valoisat ovat tulokset ompelukurssilaisten keskuudessa. Yhdessäkään tapauksessa ei ole katsottu olevan syytä ottaa käytettäväksi annettua työvälinettä pois leskeltä.

Lastensuojelulautakunnan työhuolto-osasto kokoontui kertomusvuoden kuluessa 22 (15) kertaa. Pöytäkirjat osaston kokouksista käsittävät yhteensä 1 365 (1 089) asiaa. Työhuoltotoimiston kodissakävijä teki 803 (613) kotikäyntiä. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 3 261, kortteja ja lyhyitä tiedonantoja lähetettiin 1 209, yhteensä 4 470 (3 902).

Lastenhoidonneuvolat

Paitsi Maitopisarayhdistyksen kunnan avustuksella kaupungin eri osissa ylläpitämää 5 lastenhoidon neuvonta-asemaa, Mannerheimin lastensuojeluliiton lukuun Lastenlinnassa toiminutta sekä Marian sairaalan ja kulkutautisairaalan yhteydessä olevia neuvonta-asemia, lautakunta ylläpiti heinäkuun 1 p:ään asti kolmea kunnallista lastenhoidonneuvolaa. Näistä toimi yksi Tehtaankadun 1:ssä sijaitsevassa lastensairaalassa, ja sen toiminta-alueena oli edelleenkin Kruununhaka, Kaivopuisto, II ja III kaupunginosa sekä Suomenlinna, toinen Töölössä Savilankadun 3:ssa toiminta-alueenaan Töölö, Meilahti ja Ruskeasuo sekä kolmas Toukolassa Intiankadun 13:ssa ollen sen toiminta-alueena Annalan, Arabian, Kumpulan, Toukolan ja Vanhankaupungin asutusalueet. Töölössä ja lastensairaalassa sijaitsevien neuvoloiden alueet olivat jaetut kahteen piiriin, kummallakin eri hoitajansa. Toukolan neuvolan hoitaja valvoi sitäpaitsi lastensuojelulautakunnan toimeksiannosta avioliiton ulkopuolella syntyneitä sekä hoitokodeissa olevia lapsia, paitsi neuvolan toiminta-alueella, myös Käpylässä ja Vallilassa. Koska edellämainitut neuvolat kunnallisista äitiys- ja lastenneuvoloista maaliskuun 31 p:nä 1944 annetun lain mukaisesti siirrettiin vuoden keskivaiheessa terveydenhoitolautakunnan alaisiksi, ovat ne jättäneet sille toimintaselostuksensa koko vuodelta, joten tässä yhteydessä ei ole aihetta niistä enempää mainita.

Terveydenhoito

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin, koulu- ja lastenkoteja valvovan lääketieteen ja kirurgian tohtori U. Muroman selostus vallinneesta terveydentilasta ja terveydellisistä olosuhteista mainituissa laitoksissa v. 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Ohjesäännön mukaiset tarkastukset pidettiin yllämainituissa laitoksissa. Kaikki näihin koteihin otetut lapset tarkastettiin. Äkillisissä sairastapauksissa turvauduttiin Ryttylän, Toivoniemen ja Tavolan koulukodeissa näiden laitosten etäisen aseman vuoksi Helsingistä paikallisten lääkärien apuun. Muissa tapauksissa huolehti sairashoidosta tohtori U. Muroma.

Tautitapaukset näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

Tauti	Lastenkodit				Koulukodit				Vastaanotto- ja ammatti-oppilaskoti	Yhteensä
	Sofianlehto	Reijola	Kullatorppa	Malmi	Rytylä	Toivoniemi	Tavola	Toivola		
Nuhakuume	96	64	14	10	54	12	4	20	30	304
Vatsa- ja suolitulehdus	207	3	10	6	14	—	4	8	4	256
Paiseita	36	6	15	3	25	—	14	25	11	135
Vesirokko	81	4	—	1	—	—	—	—	—	86
Korvatulehdus	25	6	8	—	7	1	4	5	5	61
Ihottuma	14	—	—	7	8	4	—	4	22	59
Loukkaantumiset	—	2	2	—	33	—	—	6	8	51
Paratyfus	36	—	—	—	—	—	—	—	—	36
Keuhkokatarri	19	—	2	—	2	1	—	—	—	24
Angina	—	3	—	1	10	—	—	—	7	21
Sikotauti	—	—	—	—	—	—	—	—	18	18
Ientulehdus	13	—	—	—	1	—	—	—	—	14
Syyhy	2	—	—	5	1	—	—	—	5	13
Silmätulehdus	—	8	—	1	2	—	—	—	1	12
Pemphigus	9	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Kaularauhastulehdus	7	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Tuberkuloosi	2	—	—	1	2	—	—	—	1	6
Keuhkokuume	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Tulirokko	—	—	5	—	—	—	—	—	—	5
Kurkkumätä	2	—	—	—	—		—	—	3	5
Keuhkopussintulehdus	—	—	2	—	—	—	—	—	1	3
Umpisuolentulehdus	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2
Nivelreumatismi	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2
Peritty kuppatauti	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Hinkuyskä	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Keltatauti	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Yhteensä	558	97	58	35	160	19	26	69	117	1 139

Kulkutaudin luontoisena esiintyi Sofianlehdon lastenkodissa vesirokkoa, paratyfusta nuhakuumetta sekä Kullatorpassa tulirokkoa.

Lapset rokotettiin kurkkumätää ja isorokkoa vastaan.

Asunto-olot olivat olosuhteisiin nähden kohtalaiset, Sofianlehdossa sekä vastaanotto- ja ammattioppilaskodissa erittäin hyvät. Kullatorpan lastenkotiin olisi välttämättömästi rakennettava oma sauna.

Yleinen siisteys eri laitoksissa oli kaikin puolin tyydyttävä.

Ruoanvalmistusmahdollisuudet olivat yleensä hyvät, paitsi Sofianlehdon lastenkodissa tarvittaisiin parempi hella ja uudet suuremmat keittokattilat. Ruokakin oli yleensä hyvää ja riittävää, joten lasten paino lisääntyi yleensä hyvin.

Lapsille annettiin runsaasti raakoja vihanneksia sekä heikommille vitolia tai kalanmaksaöljyä vitamiinitarpeen tyydyttämiseksi.

Ruoan säilytys oli yleensä asiallista.

Lasten peseytyminen ja puhtaus olivat tarkoitustaan vastaavat.

Lasten vaatetuksessa on vielä toivomisen varaa, vaikka paljon on saatu täydennystä kertomusvuoden aikana. Sama koskee myös vuodevaatteita.

Koulukoteihin sijoitettujen lasten hampaiden hoidosta huolehti kaupungin kouluhammasklinikan johtaja T. H. Ekman suorittaen hampaiden korjaukset kauempana sijaitsevissa laitoksissa lautakunnan tätä tarkoitusta varten hankkimilla välineillä. Vastaanotto ja ammattioppilaskodin hoidokit sekä Toivolan koulukodin oppilaat kävivät tarpeen vaatiessa kouluhammasklinikassa.

Menot ja tulot

Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat v. 1946 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan [1]) 59 014 873: 50 mk, jakautuen seuraaviin eriin:

[1]) Tähän eivät sisälly lastenhoidonneuvolain kustannukset 1 119 170: 40 mk.

	Mk
Lastensuojelulautakunta	6 403 146: 95
Lastenkodit	12 294 635: 50
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	5 699 741: 80
Toivolan koulukoti	4 097 793: 35
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit	6 688 641: 60
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	10 320 293: 60
Kunnallinen lisäavustus ammattiopetukseen	205 405: —
Suojelukasvatuksen alaisten lasten sijoitus valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	765 437: 70
Palkkiot suojelukasvatuksen alaisten yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	51 983: —
Keuhkotautisten lasten hoito	2 007 169: —
Tylsämielisten, aistiviallisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	1 266 149: —
Lasten hammashoito, kesävirkistystoiminta sekä matkakulut	1 060 397: 40
Lastenvalvojan kansliamenot sekä aviottomain lasten avustaminen	170 736: 30
Kuolukotien maatilat	6 639 643: 30
Yksityisille lastensuojeluyhdistyksille myönnetyt avustukset	1 342 700: —
Yhteensä	59 014 873: 50

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety alla mainittujen lastenhuoltolaitosten huoneistojen korjauskustannuksia seuraavat määrät:

	Mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	353 397: 05
Reijolan lastenkoti	81 886: 50
Kullantorpan lastenkoti	81 803: 30
Malmin lastenkoti	116 717: —
Ryttylän koulukoti	1 353 245: 25
Toivoniemen koulukoti	209 075: 85
Toivolan koulukoti	269 709: 25
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	508 840: 65
Yhteensä	2 974 674: 85

Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot nousivat v. 1946 [1]) 17 190 796: 60 mk:aan, jakautuen seuraaviin eriin:

	Mk	Mk
Lastenhoidosta saatu korvaus:		
Valtiolta	436 155: —	
Vierailta kunnilta	1 823 217: 35	
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	3 798 332: 90	6 057 705: 25
Koulukotien valtionapu		2 528 529: 35
Koulukotien oppilastöistä saadut tulot		364 411: 90
Ammattioppilaskodin hoidokkien suorittama korvaus		481 475: —
Maatilojen tilittämät tulot:		
Ryttylän tilan	2 920 928: 45	
Toivoniemen tilan	1 106 746: 80	
Toivolan tilan	1 614 837: 45	5 642 512: 70
Laitosten ja maatilojen henkilökunnan suorittamat luontoisetujen korvaukset		2 116 162: 40
Yhteensä		17 190 796: 60

[1]) Lukuunottamatta lastenhoidonneuvoloista kertyneet tulot, 2 540 mk.

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta 61 989 548: 35 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittaviksi nettomenoiksi 44 798 751: 75 mk eli 19 224 635: 25 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Toivoniemen ja Ryttylän tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa on huomioitu myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 77 993 mk ja Ryttylässä 526 661 mk eli yhteensä 604 654 mk, joista laitosten tuloihin sisältyy 30 %:n valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suorituksien sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennuskustannusten kuoletusten jälkeen osoitti maataloustilien päätös voittoa Toivoniemessä 44 415: 60 mk ja Ryttylässä 15 214: 90 mk eli yhteensä 59 630: 50 mk. Kunkin tilan nettotuotto otettiin vähennyksenä huomioon koulukotien valtionavun lopputilityksessä.

Eri laitosten varsinaiset nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset, yksityishoitoon lähetettyjen lasten vaatetus sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus toimihenkilöiden palkoista poisluettuna, nousivat v. 1946 seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan, mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	6 456 992: 55	186: 96	68 241: 91
Reijolan lastenkoti	1 643 866: 05	140: 50	51 283: —
Kullatorpan lastenkoti	1 686 586: —	136: 02	49 645: 48
Malmin lastenkoti	1 347 679: 05	114: 79	41 899: 73
Ryttylän koulukoti	4 502 143: 10	210: 81	76 947: 10
Toivoniemen koulukoti	1 039 317: 30	142: 06	51 852: 20
Tavolan koulukoti	752 409: 20	91: 75	33 487: 28
Toivolan koulukoti	3 827 575: 70	136: 88	49 959: 42
Vastaanottokoti	4 443 469: 80	130: 51	47 637: 51
Ammattioppilaskoti	891 238: —	78: 36	28 600: 48
Yhteensä	26 591 276: 75	147: 21	53 732: 24

Edellä mainitut päiväkustannukset jakautuivat eri laitoksissa seuraavalla tavalla:

Menoerä	Lastenkodit				Koulukodit				Vastaanottokoti	Ammattioppilaskoti	Kaikkiaan
	Sofianlehto	Reijola	Kullatorppa	Malmi	Ryttylä	Toivoniemi	Tavola	Toivola			
	Markkaa ja penniä										
Palkkaukset	94 27	85 30	75 70	48 41	112 17	80 12	48 08	73 60	62 55	25 65	75 38
Vuokra, lämpö ja valo	31 40	19 25	16 82	29 19	47 63	17 35	7 85	15 48	24 55	10 42	24 67
Ruokinta	39 81	24 50	29 35	24 39	31 56	25 56	21 95	31 42	30 34	33 70	31 27
Vaatetus ja kalusto	11 08	6 45	9 83	9 56	13 90	9 54	10 28	12 14	7 61	4 22	9 91
Muut menot	10 40	5 —	4 32	3 24	5 55	9 49	3 59	4 24	5 46	4 37	5 98
Yhteensä	186 96	140 50	136 02	114 79	210 81	142 06	91 75	136 88	130 51	78 36	147 21

Ottamalla huomioon maatalouskirjanpidon osoittaman tuoton alenevat oppilaiden päiväkustannukset Toivolassa 133: 80 mk:aan, Ryttylässä 210: 01 mk:aan ja Toivoniemellä 139: 99 mk:aan.

Hintatason jatkuneesta noususta ja erinäisistä muistakin syistä johtuen kohosivat lastenhoitokustannukset edelliseen vuoteen verrattuna kaikissa laitoksissa yhteensä keskim. 34: 08 mk kutakin hoitopäivää kohden.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin lastensuojelulautakunnan v:n 1946 menoarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 1 342 700 mk. Tästä saivat *Lastentyökotiyhdistys* kouluikäisten lasten päiväkotien ylläpitoa varten 245 020 mk; *Yhdistys koteja kodittomille lapsille* Haagassa ylläpitämänsä lasten vastaanottokodin avustamiseksi 31 320 mk; *Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto* lastenlinnan neuvonta-aseman ylläpitämiseksi 68 580 mk sekä saman liiton Helsingin osasto yksinäisiä naisia ja heidän lapsiaan varten ylläpitämänsä Sophie Mannerheimin kodin tukemiseksi 76 950 mk; *Suomen lastenhoitoyhdistys* lastenkotiensa avustamiseksi 297 000 mk; *Helsingin kaupunkilähetys* ylläpitämiensä Korson poikakodin, Kilon tyttökodin ja Pasilan lastenhuoltolan avustamiseksi 74 250 mk; *Maitopisarayhdistys* avunannosta äitiysavustuksien jakamisessa ja lastenhuoltoasemien ylläpitoa varten 392 040 mk; *Pelastusarmeija* ylläpitämiensä lastenkotien ja lastenseimien tukemiseksi 29 290 mk; *Helsingin Ensi Koti* 101 250 mk sekä *Kalliolan työkeskus* 27 000 mk.

Näiden avustuksien lisäksi jakoi kaupunginhallitus lautakunnan tilien ulkopuolella yleishyödyllisten yritysten ja laitosten määrärahasta lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 532 600 mk. Näistä varoista saivat *Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys* sekä sen Sörnäisissä, Vallilassa, Toukolassa, Pasilassa ja Käpylässä toimivat osastot suorittamansa nuoriso- ja poikatyön tukemiseksi yhteensä 47 500 mk; *Svenska kristliga föreningen av unga män* kasvatussosiaalisen työnsä tukemiseksi ja vähävaraisten poikain kesävirkistystoimintaa varten 12 000 mk; *Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys* ylläpitämäänsä tyttökotia ja kasvatussosiaalista työtänsä varten 30 000 mk; *Helsingin poikakotiyhdistys* kahden ylläpitämänsä poikakodin tukemiseksi 30 000 mk; *Sairaanhoitajatar H. Kivimäki* Leppävaarassa sijaitsevan pikkulastenkotinsa avustamiseksi 15 000 mk; *Kalliolan kannatusyhdistys* poika- ja tyttökerhotyön avustamiseksi 30 000 mk; *Lastenkoti Bethel* Haagassa 5 600 mk; *Helsingin kaupunkilähetys* vapaan lasten- ja nuorisotyön sekä lasten kesäsiirtolan tukemiseksi 50 000 mk; *Helsingin sosialidemokraattinen nuorisoyhdistys* 10 000 mk; *Helsingin nuorisotyötoimikunta* 70 000 mk; *Vallilan sosialidemokraattinen nuoriso-osasto* 7 500 mk; *Helsingin kristillisen työväen nuoriso-osasto* 2 500 mk; *Helsingin sosialidemokraattisen nuorison aluetoimikunta* 10 000 mk; *Vallilan nuoret Kotkat* 10 000 mk; *Helsingin nuoret Kotkat* 7 500 mk; *Suomen demokratian pioneerien liitto* 40 000 mk; *Parasta lapsille yhdistys* 37 500 mk; *Suomen naisten demokraattinen liitto* 40 000 mk; *Käpylän nuoret Kotkat* 7 500 mk; *Lomakodin kannatusyhdistys* 40 000 mk; *Tapanilan sosialidemokraattinen työläisnuoriso-osasto* 7 500 mk; *Tapanilan sosialidemokraattisten lasten raittiusosasto* 7 500 mk; *Suomen demokraattisen nuorisoliiton Uudenmaan piirijärjestö* 10 000 mk ja *Mannerheim-liiton* Malmin osasto 5 000 mk.

Näiden lisäksi myönsi kaupunginvaltuusto kertomusvuoden kuluessa *Helsingin lastenruokintakomitealle* yhteensä 1 022 184 mk pääasiallisesti lahjoitusvaroilla järjestetyn lastenruokinnan keitto- ja jakelukustannuksiin.

Kaupungin avustamain yksityisten lastenhuoltolaitosten toiminnan valvominen oli lähinnä lautakunnan lastenhuollontarkastajan tehtävänä, ja on hän antanut tässä suhteessa tekemistään havainnoista kaupunginhallitukselle eri selostuksen.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat joulukuun 31 p:nä 1946 seuraavan suuruiset:

	Pääoma mk	Korot mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille	39 664: —	10 089: 35
L. A. Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto	9 443: —	2 788: 15
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille	60 060: —	11 589: 65

	Pääoma mk	Korot mk
M. Kotschakin lastenvaatetusrahasto	53 229: —	15 413: 60
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	52 204: 65	—
Johan Gustaf Rosenbergin rahasto	12 080: —	5 607: 05
Lasten kesäsiirtolain rahasto	20 697: —	9 606: 70
Yhteensä	247 377: 65	55 094: 50

Hyvösen lastenkoti

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden G. ja M. Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jonka pääomaa oli kertomusvuoden lopussa jäljellä 2 104 695 mk. Tämän rahaston korkovaroilla tarkoittivat lahjoittajat ylläpidettäväksi Kotkankadun talossa n:o 14 n. 30 hoitopaikkaa käsittävää lastenkotia puutteenalaisille suomea tai ruotsia puhuville lapsille, mihin ne eivät varsinkaan viime vuosina ole riittäneet siitäkään huolimatta, että lautakunta on suorittanut tähän lastenkotiin sijoittamistaan lapsista tavanomaiset kuukausimaksut.

Hyvösen lastenkodin ja sen hoidokeille Vihdin pitäjässä Enäjärven rannalla ylläpidettävän Hyvölä nimisen kesäkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsema johtokunta, johon kertomusvuonna kuuluivat talousneuvos M. Sillanpää puheenjohtajana sekä muina jäseninä lastentarhaintarkastaja E. Borenius, varatuomari M. Mustakallio, toimistovirkailija Y. Aittokoski ja professori A. Ylppö.

Lastenkodin johtajana oli neiti I. Siirala, joka toimi myöskin johtokunnan sihteerinä. Lääkärinä toimi tohtori H. Huhtikangas. Lisäksi kuului laitoksen henkilökuntaan 3 lastenhoitajaa, 2 keittäjää, siivooja ja ompelija.

Lapsia oli kaikkiaan 40, joista poikia 22 ja tyttöjä 15. Edellisestä vuodesta oli jäljellä 32 lasta ja vuoden aikana otettiin kotiin 8 uutta lasta. Kodista muutti pois 9 lasta ja 31 jäi kodin hoitoon vuodeksi 1947. Lasten ikä vaihteli 1 vuodesta 17 vuoteen. Huoltopäiviä oli kaikkiaan 12 040. Lasten terveydentila oli koko kertomusvuoden aikana tyydyttävä, ainoastaan 1 nivelreumatismi- ja 12 influensatapausta sattui.

Lastenkodin menot v. 1946 olivat seuraavat:

Menoerä	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Lasta ja päivää kohden, mk
Palkat	640 580	671 822	55: 80
Talous	313 900	413 498	34: 34
Vaatetus	69 500	94 932	7: 89
Kalusto	20 000	12 988	1: 08
Lämpö ja valo	90 000	69 129	5: 74
Pesu	11 200	10 133	—: 84
Vuokra	60 000	60 000	4: 98
Kulungit	100 000	106 241	8: 83
Yhteensä	1 305 180	1 438 743	119: 50

Tuloja oli kaikkiaan 1 439 996 mk, josta säästöä edellisestä vuodesta 1 213 mk, lasten elatusmaksuja 424 577 mk, lasten ansioita 20 613 mk, täysihoitomaksuja kodille 39 600 mk, henkilökunnan suorittamia luontoisetujen korvauksia 148 403 mk, säätiön varoja [1]) 805 000 mk ja korkotuloja 590 mk. Säästöön jäi v:teen 1947 1 253 mk.

[1]) Tähän sisältyy arvioitu vuokra 60 000 mk.

16. Oikeusaputoimisto

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v. 1946 oli seuraava:

Tammikuun 9 p:nä 1946 pitämässään kokouksessa kaupunginvaltuusto valitsi oikeusaputoimiston johtokuntaan v:ksi 1946 seuraavat jäsenet: oikeusneuvos G. Nybergh, toimittaja A. Sumu, varatuomari I. Sahlan ja hovioikeudenauskultantit E. Tuominen ja L. Saurama. Näistä johtokunta valitsi, saman kuun 24 p:nä pitämässään kokouksessa, puheenjohtajaksi oikeusneuvos G. Nyberghin ja varapuheenjohtajaksi toimittaja A. Sumun. Kaupunginhallituksen edustajana johtokunnassa oli päätoimittaja L. Aho.

Johtokunnalla oli vuoden aikana kaikkiaan neljä kokousta, joissa käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusavustajan tointa hoiti edelleen varatuomari Y. Hämesalo ja apulaisoikeusavustajan tointa varatuomari S. Korpela. Toimistoapulaisena oli rouva S. Lindegrén. Kesälomasijaisina toimistossa olivat varatuomari M. A. Eklund ja ylioppilas J. Nyström.

Toimiston menosääntö nousi kertomusvuonna 293 206 mk:aan oltuaan edellisenä vuonna 245 711 mk. Myönnetyt määrärahat eivät ole kuitenkaan olleet riittäviä, vaan on niitä tarvinnut ylittää. Tarverahoja varten on pyydetty lisämäärärahaa 23 302 mk.

Oikeusaputoimisto sai vuoden aikana toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt) ja Tukholman läänin oikeusaputoimistolta (Stockholms läns rättshjälpsanstalt). Sitä paitsi oltiin molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten kotimaassa toimivien oikeusaputoimistojen kanssa.

Kertomusvuonna on oikeusaputoimistossa asiakkaiden ja asioiden luku huomattavasti lisääntynyt edelliseen vuoteen nähden, mikä pääasiallisesti johtui liitosalueitten yhdistämisestä kaupunkiin. Työ- ja palkkariidat ovat suuresti lisääntyneet. Niistä on kuitenkin suurin osa saatu sovinnolla järjestetyiksi. Perheen elatusasiat muodostavat myös hyvin huomattavan ryhmän ja samoin avioeroasiat. Lukumäärältään suurin asiaryhmä oli kuitenkin veroasiat. Huoneenvuokra-asioita oli edelliseen vuoteen nähden jonkun verran vähemmän. Seuraavat numerotiedot osoittavat lähemmin oikeusaputoimiston toiminnan kertomusvuonna.

Käyntien luku oli 11 054, edellisenä vuonna 9 489, v. 1944 8 763 ja v. 1943 8 322.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden	Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden
Tammikuu	26	979	37.7	Heinäkuu	27	1 069	39.6
Helmikuu	24	897	37.4	Elokuu	27	1 032	38.2
Maaliskuu	25	895	35.8	Syyskuu	25	873	34.9
Huhtikuu	24	919	38.3	Lokakuu	27	882	32.7
Toukokuu	26	993	38.2	Marraskuu	26	928	35.7
Kesäkuu	23	862	37.5	Joulukuu	23	725	31.5
				Yhteensä	303	11 054	36.5

Kuten edellä olevasta yhdistelmästä ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 303 päivää. Käyntien luku päivää kohden oli 36.4 sen edellisenä vuonna ollessa 31.4 ja v. 1944 29.0.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 64 ja pienin 3.

Seuraavat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin ym. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Tällaisia asioita oli kaikkiaan 1 502, joista 1 484 oli kertomusvuonna tulleita ja 18 edellisestä vuodesta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1 659, niistä hakemuskirjoja 729.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	Mp	Np	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	5	1	6
Palstatilallisia	2	—	2
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	25	69	94
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	16	52	68
Tehdas- ym. ammattityöläisiä	267	138	405
Muita työläisiä	109	106	215
Merimiehiä ja kalastajia	5	—	5
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	14	21	35
Yksityisten palvelijoita	—	63	63
Muun elinkeinon harjoittajia	10	12	22
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	7	457	464
Yhteensä	460	919	1 379

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoitusoikeuteen kuuluvia asioita:		Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	16
vuokrariitoja	19	Yleisiä veroja koskevia asioita	267
työ- ja palkkariitoja	223	Holhousasioita	16
muita velkomisjuttuja	42	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	199
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	19	Pieniä rikosjuttuja	8
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Toimeksiantoja	12
avioriitoja	23	Sotilasavustuksia ja -huoltoeläkkeitä	4
avioeroja	174	Tapaturma-asioita	27
perheen elatusasioita	228	Huoneenvuokra-asioita	189
kuolleeksi julistamisia	3	Yhteensä	1 502
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	33		

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 484 kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	422	Annettu eri viranomaisille	729
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	210	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille	44
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	79	Yhteensä	1 484

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 729 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	8	Maatalousministeriö	5
Korkein oikeus	9	Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	4
Korkein hallinto-oikeus	7	Kansanhuoltoministeriö	3
Valtiovarainministeriö	22	Sisäasiainministeriö	3
Puolustusministeriö	8	Sosiaaliministeriö	66
Kauppa- ja teollisuusministeriö	1		

Uudenmaan läänin:	
maaherra	93
kuukausipalkkojen tarkastuslautakunta	1
kansanhuoltopiirin piiritoimisto	2
tulo- ja omaisuusveron tarkastuslautakunta	31
Turun ja Porin läänin maahrrea	2
Hämeen läänin maaherra	2
Vaasan » »	1
Kuopion » »	1
Kymen » »	6
Helsingin kaupungin:	
kaupunginhallitus	119
maistraatti	3
raastuvanoikeus	14
huoltolautakunta	1
tutkijalautakunta	7
kansanhuoltolautakunta	5
huoneenvuokralautakunta	63
vuokrantarkastuslautakunta	61
lastensuojelulautakunta	3
ensimmäinen kaupunginvouti	45
poliisilaitos	2
verovirasto	59
Turun hovioikeus	14
Vakuutusoikeus	15
Valtion tapaturmatoimisto	3
Helsingin tuomiokunnan tuomari	1
Oulaisten tuomiokunnan tuomari	1
Mäntsälän ym. pitäjien käräjäkunnan kihlakunnanoikeus	2
Tuusulan ym. pitäjien käräjäkunnan kihlakunnanoikeus	1
Ähtärin ym. pitäjien käräjäkunnan kihlakunnanoikeus	1
Hinta- ja palkkaneuvosto	5
Arvioimistarkastuslautakunta	1
Lahden kaupungin raastuvanoikeus	2
Tampereen » »	1
Oulun » »	1
Porvoon » »	1
Suomen pankki	3
Valtiokonttori	1
Kansaneläkelaitos	3
Patentti- ja rekisterihallitus	1
Ulkomaalaisten omaisuuden hoitokunta	1
Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkoherranvirasto	1
Lappeenrannan kaupunginvouti	1
Porin »	1
Helsingin työasiainlautakunta	1
Mikkelin »	1
Helsingin piirin nimismies	1
Hyvinkään » »	1
Karjalohjan » »	1
Kymin » »	1
Pielisjärven » »	1
Sipoon » »	1
Urjalan » »	1
Virtain » »	1
Impilahden kunnan arvioimislautakunta	1
Yhteensä	729

Se seikka, että 79 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää jatkaneet asiaansa, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 44 edellä mainittua asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 270 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden aikana loppuun 210 asiaa, joista 206 juttua voitettiin ja 4 hävittiin. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden aikana toimiston puolesta 313 kertaa 186 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 303:een, esiinnyttiin niin muodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.

17. Työnvälitystoimisto

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston toimintakertomus[1]) v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Työmarkkinat ja hallinnolliset toimenpiteet

Valtioneuvoston marraskuun 2 p:nä 1945 tekemän, työnvälitysasioiden väliaikaista järjestelyä koskevan päätöksen mukaisesti työnvälitystoimisto kuului edelleen kertomusvuonna hallinnollisesti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön alaisuuteen. Kyseisen päätöksen mukaisesti oli jokaisessa kunnassa joko työnvälityslain edellyttämä kunnallinen työnvälitystoimisto tai valtion työnvälitystoimisto tai valtion palkkaama työasiamies. Ministeriötä ja paikallisia elimiä yhdistävinä ja viimeksi mainittuja johtavina ja valvovina eliminä oli yhteensä kuusitoista piiritoimistoa. Näin ollen toimi maassamme koko maata käsittävä yhtenäinen työnvälitysverkosto.

Vaikka erikseen annettujen ohjeiden mukaan työasiamiehet ja niin ollen myöskin työvoimapiirit edelleen huolehtivat tehtävistä, jotka koskivat työaineiden ja työvoiman säännöstelyä, työttömyyden vastustamista jne., joiden kunnallisille elimille kuuluvista tehtävistä lähinnä vastasivat työasianlautakunnat, työnvälitystoimistot pysyivät näistä tehtävistä vapaina suorittaen työnvälityslain määräysten mukaisesti yksinomaan työnvälitystä.

Työvoiman saanti kävi kertomusvuonna yhä vaikeammaksi kaikilla aloilla merialaa lukuunottamatta. Sataa työpaikkatarjousta kohden oli vielä v. 1945 150.1 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku laski kertomusvuonna 140.7:ään. Lasku oli sitä merkittävämpi, kun ottaa huomioon, että toimisto tehostetulla toiminnallaan veti piiriinsä yhä uusia asiakkaita.

Työvoiman suhteelliseen niukkuuteen olivat monet seikat vaikuttamassa. Armeijan palveluksesta kotiutettujen asemiesten työhönsijoitusvaihe oli kertomusvuoden alkaessa jo ohi. Sotakorvausteollisuus oli ennättänyt saada huomattavan laajuuden ja oli niellyt melkoisen osan vapaana olleesta työvoimasta. Mitä nimenomaan juuri Helsinkiin tulee on mainittava myös asunnonsäännöstelyn kaupunkiinmuuttoa ja kuntien välistä työnvälitystä estävä vaikutus. Sodanaikainen ja sodanjälkeinen ammattikoulutuksen riittämättömyys ulotti vaikutuksensa kaikille aloille, mikä ilmeni ammattitaitoisen työvoiman puutteen muodossa.

Poikkeuksena yleisestä työvoiman puutteesta on mainittava, että seurauksena rakennusalalla vallitsevasta rakennusaineiden riittämättömyydestä ja niiden ankarasta säännöstelystä, minkä takia rakennuslupia ei voitu myöntää, rakennustyöntekijöiden kohdalla varhaiskeväällä ja uudelleen aivan vuoden lopussa esiintyi työn puutetta. Ilmiö ei kuitenkaan saanut laajempia mittasuhteita.

Työnvälitystoiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi työnvälityksen keskuselimenä toimiva kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö antoi kertomusvuonna uudet määräykset mm. vakanssiluetteloista. Ministeriö järjesti myös lähinnä työasiamiehiä varten kursseja, joilla esitelmöitsijöinä esiintyivät eräät Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston virkailijat. Työnvälitysvirkailijakunnan kouluttamista ajoi myös Työnvälitysvirkailijoiden yhdistys, jonka vuosikokouksessa Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston virkailijat esitelmöivät ammattiasioista.

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1946/47.

Kertomusvuoden alussa aloitti toimintansa uusi ravintolaosasto, jonka toiminta alalla vallinneesta työvoiman puutteesta huolimatta muodostui odottamattoman vilkkaaksi ja joka suuressa määrässä pystyi palvelemaan ravintoloitsijoita ja ravintolahenkilökuntaa Helsingin ulkopuolellakin.

Merimiesosaston toiminta muuttui jonkinverran luonteeltaan, kun merimiesvälityksestä syyskuun 16 p:nä annetun kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön päätöksen mukaan otettiin käytäntöön ns. vuoroperiaate, josta työmarkkinaosapuolten järjestöt olivat jo aikaisemmin keskenään periaatteessa sopineet. Huolimatta siitä, että meriliikenne kertomusvuonna vielä oli melko hiljaista, osoittivat osaston välitysluvut uudistuksen jälkeen kasvavaa suuntaa.

Nuorisovälityksen yhteydessä ryhdyttiin kertomusvuonna tarmokkaasti kehittämään ammatinvalinnan ohjaustoimintaa. Yhteistyö koululaitoksen kanssa sujui hyvin. Nuorisovälityksen ja koululaitoksen yhteistyöelimessä, Helsingin kaupungin ammatinvalintakomiteassa, jossa työnvälityksen lisäksi olivat edustettuina kansakoulut ja ammattikoulut ja jonka puheenjohtajana toimi kaupunginjohtaja J. W. Keto, laadittiin työsuunnitelma, jota ryhdyttiin jo kertomusvuoden aikana toteuttamaan. Tässä mielessä komitean nimissä järjestettiin mm. erikoiset jatkokoulun opettajien valmennuskurssit ja julkaistiin alan kirjallisuutta. Soveltuvuuskokeitten kehittämiseen kiinnitettiin erityistä huomiota.

Henkisen työn välitystoiminnasta on mainittava yhä kiinteämpi yhteistyö ylioppilasjärjestöjen kanssa. Ylioppilasvälityksen hoitaja palkattiin kertomusvuonna työnvälitystoimiston määrärahoilla.

Paitsi sisäisten järjestelyjen avulla työnvälitystoimisto muutoinkin määrätietoisesti pyrki yhä suuremmassa määrässä saavuttamaan työmarkkinaosapuolten luottamusta. Tämä tapahtui varsinkin erikoisosastoilla aktiivisen mainostoiminnan sekä sanomalehtihaastattelujen, radio- y.m. esitelmien avulla jne.

Yhteyden palattua lähinnä muihin pohjoismaihin olivat Helsingin kaupungin työnvälitystoimistonkin virkailijat kosketuksissa Ruotsin, Norjan ja Tanskan vastaavien virkailijoiden kanssa.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Lautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna edelleen varatuomari A. A. Anerio. Varapuheenjohtajana oli toimittaja N. S. Teerimäki. Jäseninä toimivat johtaja V. Korhonen ja talousneuvos O. R. Vilamo työnantajien edustajina sekä liittosihteeri V. Liljeström ja leipuri K. R. Lindholm työntekijäin edustajina. Työnantajien edustajien varajäseninä olivat insinööri V. J. Hintikka ja varatuomari H. G. H. Hallberg. Työntekijäin edustajien varajäseninä olivat pianoteknikko J. Virtanen ja toimitsija J. E. Saveri. Kaupunginhallitusta edusti työnvälityslautakunnassa sen vuosijäsen, kanslianeuvos G. M. Modeen.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 10 (edellisenä vuonna 15) kokousta. Kokouksissaan lautakunta käsitteli yhteensä 168 (241) asiaa. Lautakunnan tekemistä lopullisista päätöksistä mainittakoon seuraavat:

Lautakunta valitsi [1]) asianomaisten keskusjärjestöjen ehdotusten mukaan kolmivuotiskaudeksi 1947—49 erikoisosastojen toimikuntiin seuraavat jäsenet, joista molemmat ensiksi mainitut työntekijäin ja jälkimmäiset työnantajain edustajiksi:

henkisen työn osaston toimikuntaan jäseniksi toimitsija J. H. Hakulisen, liittosihteeri A. A. Happosen, toimitusjohtaja A. P. Kauppisen ja ekonomi G. A. Hannénin sekä varajäseniksi liittosihteeri V. J. W. Kanervan, konttoristi L. S. Lehdon, filosofianmaisteri H. J. Hormion ja pääsihteeri G. W. E. Sjöbergin;

nuoriso-osaston toimikuntaan jäseniksi liittosihteeri T. A. Sumun, luennoitsija E. Salomaan, asiamies G. H. M. Burmeisterin ja johtaja E. V. P. Varangon sekä varajäseniksi liittosihteeri V. Liljeströmin, toimitsija T. Espon, sosiaalijohtaja A. Kaskelan ja rehtori A. Salojoen sekä herrat Espon ja Salojoen kuoltua [2]) heidän tilalleen liitto-

[1]) Työnv. lk. 7 p. maalisk. 28 § ja 9 p. huhtik. 34 §. — [2]) S:n 9 p. huhtik. 35 § ja 19 p. jouluk. 166 §.

sihteeri O. Lindblomin ja varatuomari T. Sivulan; koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajaksi valittiin [1]) pastori A. A. W. Palmgren ja hänen varamieheksi työväen akatemian johtaja R. H. Oittinen;

merimiesosaston toimikuntaan jäseniksi asiamies K. R. Tuomikosken, lämmittäjä A. N. Kangasmaan, merikapteenit K. T. Päiviön ja S. J. Östlingin sekä varajäseniksi asiamies V. L. Ahokin, alikonemestari V. R. Syrjäsen, osastopäällikkö A. Heikkisen ja konetarkastaja K. A. Höökin;

maatalousosaston toimikuntaan jäseniksi liittosihteeri E. Antikaisen, toimittaja K. H. Lehden, toiminnanjohtaja J. W. M. Harju-Jeanty'n ja liittosihteeri V. V. Korsbäckin sekä varajäseniksi puutarhatyöntekijä G. V. Laineen, herra H. Kasasen, maatalous- ja metsätieteenkandidaatti L. J. Kivivuoren ja agronomi G. C. Karlbergin sekä herra Kasasen sairastuttua vaikeasti hänen tilalleen [2]) liittosihteeri V. A. Oraksen; sekä

vastaperustetun ravintolaosaston toimikuntaan jäseniksi toimitsijat Y. Karisalmen ja E. Kermanin, johtajat K. Koskisen ja Y. F. Lumen sekä varajäseniksi järjestäjä V. R. Tuomiojan, leipuri K. R. Lindholmin, toimitusjohtaja V. A. Heinosen ja ravintoloitsija M. R. Salmen.

Työnvälityslautakunnan ja työnvälitystoimiston v:n 1945 toiminnasta laadittu kertomus päätettiin [3]) hyväksyä.

Esitykset. Työnvälityslautakunnan kertomusvuoden aikana asianomaisille viranomaisille tekemistä esityksistä mainittakoon seuraavat:

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle tehty esitys meriliikennettä koskevien ammattiryhmänimitysten saattamisesta työnvälitystilastossa sopusointuun merilain ja asianomaisten järjestöjen päättämien nimitysten kanssa [4]);

Kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset, jotka koskivat avustuksen myöntämistä eräille työnvälitystoimiston virkailijoille osallistumista varten työnvälitysvirkailijoiden yhdistyksen vuosikokoukseen [5]); lisämäärärahojen myöntämistä ammatinvalinnan ohjaustoiminnan kehittämiseksi [6]); eräiden jatkuvasti tarpeellisiksi todettujen tilapäisten virkojen vakinaistamista [7]); määrärahan myöntämistä huonekalujen hankkimista varten työnvälitystoimistoon [8]); määrärahan myöntämistä johtaja S. Seppälälle ja osastonjohtaja W. Mattlarille osallistumista varten pohjoismaiden työnvälitysvirkailijoiden kursseihin ja neuvottelupäiviin Uddevallassa [9]); työnvälitystoimiston v:n 1947 talousarvioehdotuksen hyväksymistä [10]); virkailijain palkkauksen järjestelyä [11]); sekä määrärahan myöntämistä väliseinän rakentamista varten työnvälitystoimiston Aleksanterinkadun 21:ssä sijaitsevaan huoneistoon [12]).

Lausunnot. Kertomusvuoden aikana työnvälityslautakunta antoi mm. seuraavat lausunnot: kaupunginvaltuustolle puoltavat lausunnot Tuberkuloosipotilaitten liiton ja Suomen lakimiesliiton anomuksista saada toimilupa työnvälityksen harjoittamiseen jäsenilleen [13]); kulkulaitoksen ja yleisten töiden ministeriölle työnvälitystoimiston merimiesosaston järjestelystä [14]); sekä kaupunginhallitukselle merimiesosaston entisen johtajan, diplomimerikapteeni F. E. Huhtalan erottamista virastaan koskevan valituksen [15]) ja hänen eläkeasiaansa koskevan anomuksen [16]) johdosta.

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimiston osastojaossa tapahtui, kuten jo edellä mainittiin, kertomusvuonna se muutos, että vuoden alusta perustettiin uusi erikoisosasto ravintolahenkilökunnan työnvälitystä varten. Näin ollen toimistossa oli 5 erikoisosastoa, nimittäin henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto. Yleisinä osastoina toimivat työnvälitystoimistossa miesosasto ja naisosasto, jotka kumpainenkin jakaantuivat alaosastoihin, miesosasto rakennus- y.m. ammattimiesten alaosastoon, metalli- y.m. ammattimiesten alaosastoon ja sekatyömiesten alaosastoon sekä naisosasto kotiapulaisten alaosastoon, tehdas- y.m. ammattityöntekijäin alaosastoon sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosastoon.

[1]) Työnv. lk. 9 p. huhtik. 36 §. — [2]) S:n 9 p. huhtik. 37 §. — [3]) S:n 9 p. toukok. 54 §. — [4]) S:n 9 p. huhtik. 43 §. — [5]) S:n 9 p. huhtik. 45 §. — [6]) S:n 9 p. toukok. 56 §. — [7]) S:n 27 p. kesäk. 101 §. — [8]) S:n 27 p. kesäk. 107 §. — [9]) S:n 8 p. elok. 108 §. — [10]) S:n 15 p. elok. 122 §. — [11]) S:n 4 p. marrask. 143 §. — [12]) S:n 4 p. marrask. 151 §. — [13]) S:n 9 p. toukok. 46 § ja 4 p. kesäk. 88 §. — [14]) S:n 9 p. toukok. 61 §. — [15]) S:n 15 p. elok. 120 §. — [16]) S:n 19 p. jouluk. 160 §.

Henkilökunta. Sääntöpalkkaiset viranhaltijat olivat seuraavat:

Työnvälitystoimiston johtajana oli filosofianmaisteri E. S. Seppälä. Erikoisosastojen osastonjohtajina olivat henkisen työn osastolla filosofianmaisteri Y. J. Vuorjoki, nuoriso-osastolla filosofianmaisteri W. Mattlar, merimiesosastolla diplomimerikapteeni F. E. Huhtala syyskuun 26 p:ään saakka ja ekonomi N. B. Mattsson virkaatekevänä lokakuun 1 p:stä alkaen sekä maatalousosastolla agrologi Å. R. C. von Schoultz syyskuun 5 p:ään saakka. Virkaatoimittavana ammatinvalinnanohjaajana toimi syyskuun 15 p:stä lukien filosofiantohtori K. V. J. von Fieandt. Alaosastojen osastonhoitajina olivat rakennus- y.m. ammattimiesten alaosastolla herra V. A. Jyrkänne, metalli- y.m. ammattimiesten alaosastolla konemestari V. J. Lähikari, sekatyömiesten alaosastolla herra T. T. Leander, kotiapulaisten alaosastolla neiti S. A. M. Rechardt, tehdas- y.m. ammattityöntekijäin alaosastolla filosofianmaisteri K. I. Sihvonen sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosastolla neiti L. A. Ahkia. Merimiesosaston naisasiakkaitten työnvälityksessä oli osastonhoitajana neiti A. Ahovaara. Toimentajina olivat filosofianmaisteri T. T. Virtanen sekä neidit H. L. Koski, A. T. Melanen, A. E. Vallinheimo ja A. I. Vitikka, rouvat A. D. Ekroth, M. E. Kuittinen, E. Saarela ja A. V. Seppälä sekä ekonomi N. B. Mattsson ja herrat T. I. Linnajoki, R. J. Ryöti ja M. O. Turunen. Neiti H. L. Koski ja ekonomi N. B. Mattsson toimivat kertomusvuonna ylimääräisinä osastonjohtajan apulaisina ja ekonomi Mattsson lokakuun 1 p:stä lukien merimiesosaston virkaa toimittavana osastonjohtajana. Virkaa toimittavana kirjaajana oli neiti H. T. Vuorinen. Vahtimestareina toimivat herrat V. O. Kauhanen, V. J. Lahtinen ja P. J. Leppäluoto.

Kertomusvuoden aikana erosivat työnvälitystoimiston palveluksesta osastonjohtaja F. E. Huhtala syyskuun 26 p:nä, osastonjohtaja Å. R. C. von Schoultz syyskuun 5 p:nä, toimentajat A. E. Vallinheimo kesäkuun 18 p:nä ja T. T. Virtanen syyskuun 15 p:nä sekä vahtimestari P. J. Leppäluoto syyskuun 15 p:nä.

Työnvälityslautakunnan päätöksen perusteella ja kaupunginhallituksen myönnettyä tarkoitukseen tarpeelliset varat osallistuivat työnvälitystoimiston johtaja E. S. Seppälä ja osastonjohtaja W. Mattlar Uddevallassa pidettyihin pohjoismaisiin työnvälitysvirkailijoitten neuvottelupäiviin. Osastonjohtaja Y. J. Vuorjoki nautti lokakuun alusta lukien vuoden loppuun saakka osittaista virkavapautta henkisen työn alojen työmarkkinatutkimusten suorittamista varten. Ylimääräinen osastonjohtajan apulainen H. L. Koski toimi kuukauden ajan vaihtovirkailijana Tukholman työnvälityksessä.

Kustannukset [1]). Työnvälitystoimiston kokonaismenot nousivat kertomusvuonna 6 927 160: 30 mk:aan (edellisenä vuonna 5 121 211: 75 mk:aan). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 6 858 370 mk (5 114 239: 15 mk). V:n 1945 menoista, 5 121 211: 75 mk:sta, valtio suoritti korvausta yhteensä 2 419 325: 50 mk. Korvauksen jakaantuminen osastoille ilmenee taulukkoliitteestä.

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna verrattuna edelliseen vuoteen selviää seuraavasta asetelmasta:

Osasto	Vuonna 1946		Vuonna 1945	
	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä
Yleiset osastot	3 062	2 257	3 593	3 498
Henkisen työn osasto	1 076	2 697	2 242	4 200
Nuoriso-osasto	1 825	2 825	906	2 320
Merimiesosasto	391	386	273	312
Maatalousosasto	312	230	254	181
Ravintolaosasto	526	4 478	—	—
Kaikkiaan	7 192	12 873	7 268	10 511

Laitoksen huoneistot. Vastaperustetulle ravintolaosastolle saatiin kertomusvuoden toukokuussa työasiainlautakunnan kanssa yhteinen uusi huoneisto Mariankadun talosta n:o 5. Henkisen työn osaston ja nuoriso-osaston yhteisessä huoneistossa Aleksanterinkadun 21:ssä suoritettiin perusteellinen korjaus. Muissa suhteissa ei muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut.

[1]) Ks. myös taulukkoliitettä 1.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhön sijoittamista ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun saakka. Jos anomus tämän ajan umpeenkuluttua mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön kohdalle. Samoin menetellään niissä tapauksissa, joissa työnhakija on osoitettu työhön, mikä on niin lyhytaikaista, että hän jo saman kalenterikuukauden sisällä tulee uudistamaan työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa merkitään se siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Kertomusvuoden aikana tehtiin työnvälitystoimistolle yhteensä 44 452 työnhakemusta, josta miesten tekemiä 23 770 eli 53.5 % ja naisten tekemiä 20 682 eli 46.5 %. Mainittakoon kuitenkin, että työnhakemusten määrä kertomusvuonna oli suurimmillaan toukokuussa, jolloin voimassa olleiden työnhakemusten määrä siirrot mukaanluettuina nousi 6 461:een. Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna käyvät ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	23 770	53.5	32 221	66.7	—8 451	—26.2
Naisten työnhakemukset	20 682	46.5	16 094	33.3	4 588	+28.5
Yhteensä	44 452	100.0	48 315	100.0	—3 863	— 8.0

Miesten työnhakemukset olivat edellisestä vuodesta vähentyneet 8 451 eli 26.2 %, uaisten työnhakemukset sensijaan lisääntyneet 4 588 eli 28.5 %. Työnhakemusten kokonaismäärä oli vähentynyt 3 863 eli 8.0 %. Edellisen vuoden suhteellisen korkeat luvut ja vastaava alennus miesten kohdalla kertomusvuonna aiheutuivat siitä, että armeijasta vapautuneitten asevelvollisten työhönsijoitus saatiin kokonaan loppuunsuoritetuksi jo vuonna 1945, joten, kun työllisyys kertomusvuonna oli kaikilla aloilla hyvin korkea, työnhakemusten määrä luonnollisesti aleni.

Työnhakemusten ryhmittyminen eri ammattialoille selviää taulukkoliitteistä [1]). Miesten kohdalla suurimmat ryhmät muodostivat erinäiset toimet (sekatyöläiset, lähetit y.m.), 32.9 % kaikista miesten työnhakemuksista, meriliikenne 17.1 %, liikeala 14.0 % ja rakennusteollisuus 10.3 %. Vastaavasti naisten kohdalla suurimmat ryhmät olivat liikeala, 33.4 % kaikista naisten työnhakemuksista, erinäiset toimet (siivoojat, lähetit y.m.) 22.1 %, taloustoimet 17.4 %, ja ravintola- ja hotelliliike 16.0 %.

Työnhakemusten jakaantumisesta työnvälitystoimiston eri osastoille [2]) mainittakoon, että 11 478 eli 25.8 % kaikista työnhakemuksista jätettiin henkisen työn osastolle — niistä 957 ylioppilasvälitykselle — 7 547 eli 17.0 % sekatyömiesten alaosastolle, 6 753 eli 15.2 % puhdistus- ja aputyöläisten alaosastolle sekä 4 469 eli 10.1 % merimiesosastolle.

Työtä hakeneet henkilöt. Työnvälitystoimiston asiakkaina oli kertomusvuonna 18 061 eri henkilöä, joista miehiä 9 418 eli 52.1 % ja naisia 8 643 eli 47.9 %. Huomioonottaen, että sama henkilö useissa tapauksissa esiintyy työnhakijana eri kuukaisina, esitetään seuraavassa taulukossa työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärä kuukausittain:

Kuukausi	Työnhakijoita kaikkiaan			Hakijoista vieraskuntalaisia					
				Kaikkiaan			%		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tammikuu	1 568	1 191	2 759	•	•	•	•	•	•
Helmikuu	1 805	1 305	3 110	399	358	757	22.1	27.4	24.3
Maaliskuu	2 079	1 208	3 287	397	289	686	19.1	23.9	20.9
Huhtikuu	2 702	1 594	4 296	566	395	961	20.9	24.8	22.4
Toukokuu	2 830	1 871	4 701	538	347	885	19.0	18.5	18.8
Kesäkuu	2 063	1 387	3 450	381	259	640	18.5	18.7	18.6
Heinäkuu	1 432	1 118	2 550	316	164	480	22.1	14.7	18.8
Elokuu	1 413	1 455	2 868	297	265	562	21.0	18.2	19.6
Syyskuu	1 437	1 754	3 191	366	445	811	25.5	25.4	25.4
Lokakuu	1 609	1 737	3 346	376	504	880	23.4	29.0	26.3
Marraskuu	1 652	1 573	3 225	203	170	373	12.3	10.8	11.6
Joulukuu	1 590	1 332	2 922	159	145	304	10.0	10.9	10.4

[1]) Ks. s. 184—187.

Työnhakijoitten lukumäärä pysyi kertomusvuonna sangen muuttumattomana ollen korkeimmillaan toukokuussa, 4 701, ja alimmillaan heinäkuussa, 2 550. Vieraskuntalaisia oli edelleen verraten runsaasti työnvälitystoimiston työnhakijoina, keskimäärin 18.1 % (edellisenä vuonna 27.0 %). Lasku aiheutui tietenkin pääasiassa alueliitoksesta, joka tapahtui kertomusvuoden tammikuun 1 p:nä.

Kokonaisluvussa tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuina käyvät ilmi allaolevasta yhdistelmästä:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	9 418	52.1	13 948	70.4	—4 530	—32.5
Naiset	8 643	47.9	5 866	29.6	+2 777	+47.3
Yhteensä	18 061	100.0	19 814	100.0	—1 753	— 8.8

Miesten lukumäärä aleni 4 530 eli 32.5 %, naisten lukumäärän noustessa 2 777 eli 47.3 %. Koko toimiston kohdalla työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärä laski 1 753 eli 8.8 %.

Työtä hakeneiden henkilöiden jakaantuminen eri ammattialoille, josta yksityiskohtaiset tiedot esitetään taulukko-osastossa, ei ole aivan sama kuin työnhakemusten. Niinpä miesten kohdalla suurin ryhmä oli meriliikenne, 1 903 hakijaa eli 20.2 % kaikista miespuolisista työnhakijoista. Seuraavina järjestyksessä olivat liikeala, 1 659 hakijaa eli 17.6 % kaikista miespuolisista hakijoista, erinäiset toimet (sekatyöt, lähetintoimet y.m.) 1 511 hakijaa eli 16.0 %, rakennusteollisuus 1 120 hakijaa eli 11.9 % ja metalliteollisuus 1 073 hakijaa eli 11.4 %. Naisten kohdalla liikeala oli verrattomasti suurin, 3948 hakijaa eli 45.7 % kaikista naispuolisista hakijoista. Seuraavina olivat ravintola- ja hotelliliike 1 890 hakijaa eli 21.9 % ja erinäiset toimet 1 038 hakijaa eli 12.0 %.

Jakaantumisesta toimiston eri osastoille [1]) on mainittava, että yleisten osastojen työnhakijoitten lukumäärä oli 4 519 eli 25.0 % kaikista hakijoista, henkisen työn osastolla oli 5 807 hakijaa eli 32.2 %, nuoriso-osastolla 3 058 eli 16.9 %, ravintolaosastolla 2 104 eli 11.7 %, merimiesosastolla 2 066 eli 11.4 % ja maatalousosastolla 507 eli 2.8 %.

Kuvan työnvälitystoimiston työnhakija-asiakkaiden määrästä viikoittain v. 1946 antaa kertomuksen taulukkoliitteenä oleva yhdistelmä, josta ilmenee työnhakijain lukumäärä kunkin viikon lauantaina kello 11 sekä erikseen, paljonko työnhakijoista oli työssä olevia ja paljonko vieraskuntalaisia.

Tarjotut työpaikat. Työpaikkatarjouksista on huomautettava, että sellaisilla työaloilla, joilla esiintyy työvoiman puutetta, työpaikkatarjoukset voivat olla voimassa verraten pitkän ajan siirtyen tällöin niinkuin työnhakemuksetkin kuukaudesta toiseen.

Toimiston täytettäväksi tarjottiin kertomusvuonna 31 594 työpaikkaa, joista miesten paikkoja 14 939 eli 47.3 % ja naisten paikkoja 16 655 eli 52.7 %. Eniten oli yht'aikaa työpaikkatarjouksia voimassa toukokuussa, 4 565 tarjousta. Alimmillaan oli työpaikkatarjousten lukumäärä joulukuussa, 2 569 työpaikkaa.

Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	14 939	47.3	18 540	57.6	— 3 601	— 19.4
Naisten paikat	16 655	52.7	13 645	42.4	+ 3 010	+ 22.1
Yhteensä	31 594	100.0	32 185	100.0	— 591	— 1.8

Miehille tarjottujen työpaikkojen lukumäärä aleni 3 601 eli 19.4 %. Naisille tarjottujen työpaikkojen lukumärä sensijaan kohosi 3 010 eli 22.1 %. Työpaikkatarjousten kokonaisluku väheni 591 eli 1.8 %. Edellisenä vuonna oli v:een 1944 verrattuna ollut nousua 14 387 eli 80.8 %.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 140.7 työnhakemusta. Tämä n.s. yleinen rasitusluku oli v. 1945 150.1 ja v. 1944 166.1. Työpaikkatarjousten jakaantu-

[1]) Ks. taulukkoliitettä 2.

misesta eri ammattialoille [1]) mainittakoon, että miesten kohdalla suurin osa, 7 752 eli 51.9 %, lankesi erinäisten tointen (sekatyöt, lähetintoimet y.m.) osalle. Seuraaviksi suurimmat ryhmät muodostivat rakennusteollisuus 2 342 eli 15.7 %, liikeala 985 eli 6.6 % ja meriliikenne 931 eli 6.2 %. Vastaavat luvut naisten kohdalla olivat taloustoimet 4 696 eli 28.2 % kaikista naisille tarjotuista työpaikoista, liikeala 3 772 eli 22.6 %, erinäiset toimet 3 639 eli 21.8 % sekä ravintola- ja hotelliliike 3 150 eli 18.9 %.

Työpaikkatarjousten jakaantumisesta toimiston eri osastoille mainittakoon, että sekatyömiesten alaosastolle jätettiin 8 736 työpaikkatarjousta, mikä on 27.7* % kaikista työpaikkatarjouksista. Seuraavina järjestyksessä olivat puhdistus- ja aputyöläisten alaosasto, 6 504 tarjousta eli 20.6 %, henkisen työn osasto 4 303 eli 13.6 % ja nuorisoosasto 3 351 eli 10.6 %. Ylioppilasvälitykselle tarjotut 763 työpaikkaa jakaantui eri aloille seuraavasti: maatalous 1 naisten paikka, henkinen työ 156 miesten ja 347 naisten paikkaa, ravintola-ala 60 naisten paikkaa ja taloustoimet 199 naisten paikkaa, yhteensä 156 miesten ja 607 naisten paikkaa.

Työnvälitykset. Työnvälitystoimiston aikaansaamien työnvälitysten lukumäärä ilmenee seuraavasta taulukosta, jossa välitykset on jaettu kuukausittain huomioonottaen myös muihin kuntiin toimitetut välitykset:

Kuukausi	Välityksiä kaikkiaan			Välityksistä muihin kuntiin toimitettuja					
				Kaikkiaan			%		
	Miesten	Naisten	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä
Tammikuu	1 082	890	1 972	58	14	72	5.4	1.6	3.7
Helmikuu	1 097	748	1 845	46	16	62	4.2	2.1	3.4
Maaliskuu	866	824	1 690	43	23	66	5.0	2.8	3.9
Huhtikuu	885	1 184	2 069	55	54	109	6.2	4.6	5.3
Toukokuu	1 345	1 281	2 626	64	48	112	4.8	3.7	4.3
Kesäkuu	1 259	982	2 241	196	46	242	15.6	4.7	10.8
Heinäkuu	1 026	943	1 969	106	53	159	10.3	5.6	8.1
Elokuu	883	1 036	1 919	94	34	128	10.6	3.3	6.7
Syyskuu	902	1 039	1 941	85	55	140	9.4	5.3	7.2
Lokakuu	1 112	1 161	2 273	118	49	167	10.6	4.2	7.3
Marraskuu	857	869	1 726	56	47	103	6.5	5.4	6.0
Joulukuu	845	870	1 715	63	24	87	7.5	2.8	5.1
Kaikkiaan	12 159	11 827	23 986	984	463	1 447	8.1	3.9	6.0
%	50.7	49.3	100.0	68.0	32.0	100.0	—	—	—

Työnvälitysten kokonaisluku oli 23 986, josta miesten paikkoja 12 159 eli 50.7 % ja naisten paikkoja 11 827 eli 49.3 %. Muihin kuntiin toimitettiin 1 447 välitystä eli 6.0 % välitysten kokonaismäärästä. Vastaava luku edellisenä vuonna oli 2 086 välitystä eli 8.2 % sen vuoden välitysten kokonaismäärästä. Välityksiä tilapäisiin toimiin oli kertomusvuonna 12 438 eli 51.9 % kaikista välityksistä (edellisenä vuonna 12 452 eli 48.9 %). Miesten kohdalla tällaisia välityksiä oli 6 620 eli 54.4 % miesten välityksistä ja naisten kohdalla 5 818 eli 49.2 % naisten välityksistä.

Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	12 159	50.7	16 166	63.5	— 4 007	— 24.8
Naisten välitykset	11 827	49.3	9 275	36.5	+ 2 552	+ 27.5
Yhteensä	23 986	100.0	25 441	100.0	— 1 455	— 5.7

Työnvälitysten lukumäärässä tapahtui kertomusvuonna miesten kohdalla varsin huomattava vähennys, 4 007 eli 24.8 %. Naisten kohdalla sensijaan välityksen lukumäärä nousi 2 552 eli 27.5 %, joten kokonaisvähennys supistui 1 455:een eli 5.7 %:iin. V. 1945 oli v:een 1944 verrattuna tapahtunut lisääntymistä 12 336 eli 94.1 %.

[1]) Ks. taulukkoliitettä 2.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 54.0 välitystä (edellisenä vuonna 52.7) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 75.9 (79.0) välitystä.

Työnvälitysten jakaantuminen eri ammattialoille ilmenee taulukkoliitteistä. Tässä mainittakoon vain, että miesten kohdalla useimmat välitykset, 7 226 eli 59.4 % kaikista miesten välityksistä, kuului ryhmään erinäiset toimet (sekatyöt, lähetintoimet y.m.). Seuraavaksi suurin ryhmä oli rakennusteollisuus 1 472 eli 12.1 % ja sitä seurasivat meriliikenne 773 välitystä eli 6.4 % ja liikeala 668 välitystä eli 5.5 %. Vastaavat luvut naisten kohdalla oli taloustoimet 3 327 välitystä eli 28.1 %, erinäiset toimet 3 181 välitystä eli 26.9 %, liikeala 2 392 välitystä eli 20.2 % sekä ravintola- ja hotelliliike 2 157 välitystä eli 18.2 %.

Työnvälitysten jakaantumisesta toimiston eri osastoille mainittakoon, että suurin osa työnvälityksistä toimitettiin sekatyömiesten alaosastolla, 7 740 välitystä eli 32.3 % toimiston kaikista välityksistä. Seuraavana järjestyksessä tuli puhdistus- ja aputyöläisten alaosasto, joka välitti 6 137 paikkaa eli 25.6 %, henkisen työn osasto 2 582 välitystä eli 10.8 % ja nuoriso-osasto 2 209 välitystä eli 9.2 %. Ylioppilasvälityksellä oli 399 välitystä, nimittäin maatalouteen 1 naistenvälitys, henkiseen työhön 97 miesten ja 172 naisten, ravintola-alalle 29 ja taloustoimiin 100 naisten välitystä, yhteensä 97 miesten ja 302 naisten välitystä.

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat, puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osasto (Henkisen työn välityskeskus). Henkisen työn osaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina ekonomi G. A. Hannén ja kauppatieteiden kandidaatti A. P. Kauppinen sekä työntekijäin edustajina johtaja J. H. Hakulinen ja sihteeri A. A. Happonen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina filosofianmaisterit H. J. Hormio ja G. V. Sjöberg sekä työntekijäin edustajina sihteeri V. J. W. Kanerva ja toimitsija L. Lehto. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 2 kertaa.

V:n 1946 aikana jatkui henkisen työn tekijöille suotuisa työmarkkinatilanne. Työvoiman puutetta esiintyi eräillä henkisen työn aloilla; mm. erikoispätevyyden omaavista naiskonttoristeista, opettajista ja teknikoista oli kysyntä tarjontaa suurempi, eikä työttömyydestä voitu puhua. Sijoittautumisvaikeuksia oli etupäässä vain vanhimmilla sekä varsinaista ammattipätevyyttä omaamattomilla, nimenomaan nuorilla miespuolisilla työnhakijoilla. Mitä erikoisesti konttorialaan tulee, jolla osaston työnvälitystoiminta oli vilkkainta, kasvoi työvoiman kysyntä huomattavimmin kevätkaudella, aiheuttaen etenkin erikoispätevyyden omaavien naiskonttoristien palkkojen nousua. Syyskaudella saattoi taasen huomata kyseisen työvoiman kysynnän vähäistä laimenemista sekä pidättyväisyyttä työnantajien palkkatarjouksissa. Nämä ilmiöt todennäköisesti johtuivat vastaavista vaihteluista talouselämässä yleensä.

Kertomusvuoden alusta vakinaistettiin osaston ja Suomen ylioppilaskuntien liiton yhteisesti alkuunpanema ylioppilasvälitys siten, että sen hoitaja sai palkkionsa osaston määrärahoista, mutta harjoitti edelleen työnvälitystoimintaansa liiton huoneistossa. Ylioppilasvälityksen työnvälitystilasto sisällytettiin työnvälitystoimiston tilastoihin siten, että ylioppilasvälityksen työnhakijat sijoitettiin henkisen työn ryhmään Muu ammattiala, joten osaston työnhakijamäärä lisääntyi niiden luvulla, mutta tarjotut työpaikat ja välitykset merkittiin työpaikan laadun mukaan eri ryhmiin ja siis myös muidenkin henkisen työn osaston tilastoihin.

Osaston saavuttama luottamus niin työnantajien kuin työnhakijoiden puolelta lisääntyi jatkuvasti kertomusvuoden aikana. Tämä tuli, kuten aikaisemminkin näkyviin erikoisesti konttorialan naistyövoiman välityksessä, mikä toiminta nykyään täyttää huomattavan korkeat vaatimukset.

Osasto toimi koko kertomusvuoden Aleksanterinkadun 21:ssä.

Kuten taulukko-osastosta selviää oli osastolle tehtyjen työnhakemusten kokonaismäärä kertomusvuonna 11 478, joista miesten työnhakemuksia 4 536 eli 39.5 % ja naisten 6 942 eli 60.5 %.

Alla oleva asetelma osoittaa, että miesten työnhakemukset vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna huomattavasti, mikä johtui siitä, että kertomusvuonna ei kotiutettujen asemiesten ilmoittautumisia erorahan saantia tai ylimääräisiin virastotöihin sijoittamista

varten enää ollut. Naisten työnhakemusten lisääntyminen taasen osoittaa, että osaston työ on jatkuvasti tehostunut. Työnhakemusten kokonaisvähennys oli 1 407. Edellisenä vuonna oli lisäys 6 574.

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	4 536	39.5	7 089	55.0	— 2 553	— 36.0
Naisten työnhakemukset	6 942	60.5	5 796	45.0	+ 1 146	+ 19.8
Yhteensä	11 478	100.0	12 885	100.0	— 1 407	— 10.9

Työnhakemuksista oli, kuten taulukko-osastosta selviää, eniten eli 44.5 % konttoriapulaisten tekemiä. Ryhmässä Muu ammattiala oli työnhakemuksia toiseksi eniten eli 15.3 % johtuen siitä, että ammattiryhmityksen puutteellisuuden takia kyseiseen ryhmään on täytynyt sisällyttää sellaisia ammattialoja, joita ei ole voinut sovittaa muihin ryhmiin, esim. ylioppilasvälityksen ja monien akateemisen oppiarvon saavuttaneiden työnhakemukset.

Osaston työnhakijoina oli kertomusvuonna 5 807 henkilöä (edellisenä vuonna 6 704), joista miehiä 2 110 ja naisia 3 697.

Työnhakijoiden lukumäärä kuukausittain ilmenee seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Työssä			Ilman työtä			Työnhakijoita kaikkiaan		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tammikuu	92	356	448	304	318	622	396	674	1 070
Helmikuu	99	375	474	468	410	878	567	785	1 352
Maaliskuu	92	266	358	484	374	858	576	640	1 216
Huhtikuu	103	112	215	607	469	1 076	710	581	1 291
Toukokuu	103	220	323	621	456	1 077	724	676	1 400
Kesäkuu	65	164	229	340	237	577	405	401	806
Heinäkuu	82	201	283	221	185	406	303	386	689
Elokuu	107	312	419	227	296	523	334	608	942
Syyskuu	102	359	461	284	476	760	386	835	1 221
Lokakuu	88	318	406	291	543	834	379	861	1 240
Marraskuu	71	284	355	268	403	671	339	687	1 026
Joulukuu	57	192	249	269	348	617	326	540	866

Työssä olevia työnhakijoita oli keskimäärin 32.2 % kaikista työnhakijoista (edellisenä vuonna 22.8 %). Suhteellisesti pienin oli työssä olevien työnhakijoiden lukumäärä huhtikuussa, nimittäin 16.7 % ja suurin elokuussa, 44.5 %. Naispuolisista työnhakijoista oli suhteellisesti suurempi osa kuin miehistä työssä olevia. Tammi-, heinä- ja elokuussa heitä oli yli 50 %. Työssä olevien lukuisuus osoittaa työtilanteen edullisuutta työnhakijoille.

Muutokset työnhakijain kokonaismäärässä edelliseen vuoteen verraten selviävät seuraavasta asetelmasta:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 110	36.3	3 699	55.2	— 1 589	— 43.0
Naiset	3 697	63.7	3 005	44.8	+ 692	+ 23.0
Yhteensä	5 807	100.0	6 704	100.0	— 897	— 13.4

Miespuolisten työnhakijoiden vähennys johtuu siitä, että kertomusvuonna kotiutetut asevelvolliset olivat jo ehtineet suurin piirtein sijoittua työpaikkoihin tai ryhtyneet opiskelemaan.

Vieraskuntalaisten osuus osaston työnhakijamäärästä oli seuraava:

Kuukausi	Työnhakijoita kaikkiaan			Hakijoista vieraskuntalaisia					
				Kaikkiaan			%		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tammikuu	396	674	1 070	90	150	240	22.7	22.3	22.4
Helmikuu	567	785	1 352	228	250	478	40.2	31.8	35.4
Maaliskuu	576	640	1 216	217	179	396	37.7	28.0	32.6
Huhtikuu	710	581	1 291	307	246	553	43.2	42.3	42.8
Toukokuu	724	676	1 400	202	186	388	27.9	27.5	27.7
Kesäkuu	405	401	806	92	117	209	22.7	29.2	25.9
Heinäkuu	303	386	689	65	76	141	21.5	19.7	20.5
Elokuu	334	608	942	46	146	192	13.8	24.0	20.4
Syyskuu	386	835	1 221	99	241	340	25.6	28.9	27.8
Lokakuu	379	861	1 240	116	293	409	30.6	34.0	33.0
Marraskuu	339	687	1 026	134	226	360	39.5	32.9	35.1
Joulukuu	326	540	866	130	182	312	39.9	33.7	36.0

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä keskimäärin 30.6 % (edellisenä vuonna 35.8 %).

Työnhakijoiden jakaantuminen ammattialoittain selviää taulukko-osastosta. Työnhakijoista muodostavat suurimman ryhmän konttoriapulaiset, joita oli 46.8 % (edellisenä vuonna 53.1 %). Konttorialan työnhakijoita oli yhteensä 3 621 eli 62.4 % (4 262 eli 63.6 %), liike- ja myymäläalan 961 eli 16.5 % (994 eli 14.8 %) ja teollisuuden alojen 390 eli 6.7 % (623 eli 9.3 %).

Työpaikkatarjousten lukumäärä oli suurimmillaan tammikuussa, 716, ja aleni alenemistaan ollakseen joulukuussa vain 338. Työpaikkatarjouksia oli keskimäärin työpäivää kohden 14.3 (edellisenä vuonna 11.5). Muutokset työpaikkatarjousten luvussa edelliseen vuoteen verraten käyvät selville seuraavasta asetelmasta:

	1946		1945		Muutos	
	luku	%	luku	%	luku	%
Miesten paikat	977	22.7	1 503	42.8	— 526	— 35.0
Naisten paikat	3 326	77.3	2 006	57.2	+ 1 320	+ 65.8
Yhteensä	4 303	100.0	3 509	100.0	+ 794	+ 22.6

Miehille tarjottujen työpaikkojen luvun vähentyminen johtui siitä, että v. 1945 oli vapailla työmarkkinoilla tarjottujen paikkojen lisäksi osaston täytettävänä 636 paikkaa ylimääräisissä virastotöissä, v. 1946 ei yhtään. Naisille tarjottuja ylimääräisiä virastotyöpaikkoja oli v. 1945 99. Näin ollen on miehille tarjottujen työpaikkojen luku vapailla työmarkkinoilla vähentynyt 110, naisille tarjottujen noussut 1 419. Naistyövoiman puute onkin ollut osaston välitystoiminnan valossa huomattavasti suurempi.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 266.7 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1945 367.2 ja v. 1944 496.9.

Työpaikkatarjousten jakaantuminen ammattialoittain käy selville taulukko-osastosta. Työvoiman kysyntä oli suurin konttoriapulaisten ryhmässä, nimittäin 1 958 avointa työpaikkaa eli 45.5 % (edellisenä vuonna 1 815 eli 51.7 %). Koko konttorialan työpaikkoja tarjottiin täytettäväksi 2 899 eli 67.4 % (2 461 eli 70.1 %), liike- ja myymäläalan paikkoja 448 eli 10.4 % (368 eli 10.5 %) ja teollisuuden alojen paikkoja 183 eli 4.3 % (237 eli 6.8 %).

Osasto aikaansai yhteensä 2 582 työnvälitystä. Edelliseen vuoteen verrattuna tapahtuivat työnvälitysten määrässä seuraavat muutokset:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	618	23.9	1 217	45.4	— 599	— 49.2
Naisten välitykset	1 964	76.1	1 461	54.6	+ 503	+ 34.4
Yhteensä	2 582	100.0	2 678	100.0	— 96	— 3.6

Välitysmäärän aleneminen edellisestä vuodesta on näennäinen. Jos nimittäin vähennetään v:n 1945 välityksistä ylimääräisiin virastotöihin sijoitettujen luku 642, oli vapailla työmarkkinoilla tapahtuneiden välitysten määrä kohonnut 2 036:stä 2 582:een.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 60.0 välitystä (edellisenä vuonna 76.3) ja sataa työnhakemusta kohden 22.5 välitystä (20.8). Edellisen suhdeluvun alenemiseen ja jälkimmäisen kohoamiseen on vaikuttanut yhä kiristyvä työvoiman puute, mihin taasen huomattavalta osalta on syynä, paitsi maan yleistä työvoimatilannetta, kireä asuntopula.

Taulukko-osastossa on kuvattu työnvälitysten jakaantuminen ammattialottain, ja selviää siitä, että välityksiä tapahtui eniten konttoriapulaisten ryhmässä, nimittäin 1 359 eli 52.6 % (edellisenä vuonna 1 525 eli 56.9 %). Koko konttorialan välityksiä toimitettiin 1 808 eli 70.0 % (1 927 eli 72.0 %), liike- ja myymäläalan välityksiä 263 eli 10.2 % (257 eli 9.6 %) ja teollisuuden alojen välityksiä 107 eli 4.1 % (170 eli 6.3 %).

Mainittakoon, että 42 Helsingin kaupungin eri virastoa ja laitosta otti osaston välityksellä kertomusvuonna palvelukseensa yhteensä 399 henkilöä ja 72 valtion eri virastoa ja laitosta yhteensä 360 henkilöä.

Ylioppilasvälityksen välitysluvut sisältyvät edellä selostettuun osaston välitystilastoon. Ylioppilasvälitykselle tehtiin kertomusvuonna 957 työnhakemusta. Henkisen alan työpaikkatarjouksia ylioppilasvälitys sai 503, jotka jakaantuivat seuraavasti: liikealan työntekijät 296, opettajat 29 ja muut henkisen työn tekijät 178. Henkisen alan välityksiä ylioppilasvälitys suoritti 269, ja jakaantuivat ne seuraavasti: liikealan työntekijät 142, opettajat 13 ja muut henkisen työntekijät 114. Jos ottaa huomioon ylioppilasvälityksen tekemät välitykset myös ruumiillisen työn aloille, oli sen välitysten yhteissumma 399.

Nuoriso-osasto. (Nuorisovälitys ja ammatinvalinnan ohjaus.) Nuoriso-osaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina insinööri G. H. M. Burmeister ja johtaja E. V. P. Varanko, työntekijäin edustajina liittosihteeri T. A. Sumu ja toimitsija E. Salomaa sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana pastori A. A. W. Palmgren. Varajäseninä toimivat työnantajien edustajina varatuomari T. Sivula ja sosiaalijohtaja A. Kaskela, työntekijäin edustajina liittosihteeri V. Liljeström ja liittosihteeri O. Lindblom sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana Työväen akatemian johtaja R. H. Oittinen. Toimikunnan puheenjohtajana toimi työnvälityslautakunnan puheenjohtaja, varatuomari A. A. A. Anerio ja varapuheenjohtajana lautakunnan varapuheenjohtaja, toimittaja N. S. Teerimäki.

Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

Myönteinen suunta osaston harjoittamassa työnvälityksessä jatkui edelleen kertomusvuonna. Kehitys kuvastuu selvästi osaston tilastosta, joka osoittaa kauttaaltaan nousevia lukuja. Voidaan todeta osaston välitystoiminnassaan jo päässeen v:n 1939 tasolle, jopa useassa suhteessa ylittäneenkin mainitun vuoden lukuja. Huomioonottaen nuoren työvoiman suhteellisen vähyyden, joka kertomusvuonna oli jo sotaaedeltäneinä vuosina esiintyneeseen niukkuuteen verrattuna varsin tuntuva, kehitys on huomioitava merkittävänä osoituksena osaston saavuttamasta lisääntyneestä luottamuksesta nuoren työvoiman välittäjänä.

Varsinaisen työnvälityksen ohella osaston toiminta pääasiassa kohdistui ammatinvalinnan ohjauksen kehittämiseen, joka kertomusvuoden alussa tapahtuneitten järjestelyjen jälkeen entistä kiinteämmin liitettiin osaston toimintapiiriin, nuorisonvälityksen yhtenä toimintamuotona. Toiminnan suuntaviivoista sovittiin Helsingin kaupungin ammatinvalintakomiteassa, jossa olivat edustettuina sekä työnvälitystoimisto että kansakoululaitos ja kaupungin ammattikoulut kaupunginjohtaja J. W. Kedon toimiessa puheenjohtajana. Ammatinvalintakomitean alotteesta pidettiin m.m. kertomusvuoden huhtikuussa 3 päivää kestäneet opettajien valmennuskurssit, joilla perusteellisesti selvi-

tettiin ammatinvalinnanohjauskysymystä. Kursseilla pidetyt esitelmät julkaistiin sittemmin erillisenä julkaisuna, Nuorison ammatinvalinnan ohjaus, joka tulee hyvään tarpeeseen opettajien käsikirjana ammatinvalinnan ohjaustyötä toteutettaessa kansakouluissa.

Ammatinvalinnan ohjauksessa kiinnitettiin kertomusvuonna pääasiassa huomio kolmeen seikkaan, nimittäin tiedotustoiminnan tehostamiseen, soveltuvuuskokeitten valmistamiseen ja työhön sijoitetun nuorison jälkitarkkailuun. Tiedoitustoiminnan tuloksena mainittiin jo opettajille tarkoitettu julkaisu Nuorison ammatinvalinnan ohjaus. Kansakoululapsille jaettiin kuten aikaisempinakin vuosina VI luokkalaisille julkaisu Mihin nyt ja VIII luokkien oppilaille julkaisu Ammatinvalinnan opas. Työtä ammattikortiston kartuttamiseksi jatkettiin. Lähinnä olivat graafillisen teollisuuden ammatit ja metalliteollisuuden ammatit tutkimuksen alaisina. Graafillisen teollisuuden ammateista saatiin kertomusvuonna tutkimus loppuunsuoritetuksi.

Syksyllä laadittiin yksityiskohtainen suunnitelma jatkoluokilla olevien kansakoululaisten ammatinvalinnan ohjauksen järjestämiseksi. Kertomusvuoden kuluessa suunnitelman toteuttamisessa ennätettiin ryhtyä ainoastaan valmistaviin toimenpiteisiin, mm. tarpeellisten kaavakkeiden ym. suunnittelemiseen ja painattamiseen.

Tiedoitustoiminnan ohella kiinnitettiin myös soveltuvuustutkimusten tehostamiseen ja järjestelmälliseen käyttöön huomiota. Tämän johdosta suoritettiin valmisteluja sekä yksilö- että joukkotestien käyttöä varten jatkoluokilta pääsevien ammatinvalinnan ohjauksessa. Joukkokokeitten arvosteluperusteitten ja pistelaskujärjestelmän kiteyttämistä varten suoritettiin kansakoulujen jatkoluokilla vakaamiskokeita perustestistöllä. Aineisto muodostui verraten laajaksi; koehenkilöinä oli kouluissa 373 poikaa ja 162 tyttöä, joista kevätlukukaudella 192 poikaa ja 162 tyttöä, syyslukukaudella 181 poikaa. Joukkokokeita varten oli ammatinvalinnan ohjauksella lokakuusta alkaen käytettävissään koehuone Kaisaniemen kansakoululla kahtena iltapäivänä viikossa.

Myös yksilökokeita varten saatiin erillinen vastaanottohuone jakamalla ammatinvalinnan ohjauksen käytössä ollut suuri toimistohuone väliseinällä kahtia. Työkokeitten kehittämiseksi toimitettiin kertomusvuoden kuluessa huomattava osa psykologisten välineitten perushankinnasta.

Perustestistön ohella kiinnitettiin erikoista huomiota graafillisen alan ammattien erikoistesteihin. Edellä mainitun graafillisen alan ammattien luetteloinnin ja kuvausten yhteydessä suoritettiin erikoisesti näille aloille viittaavien kokeitten valmistustöitä. Laadittuja testistöjä käyttäen suoritettiin kontrollitarkastuksessa kokeita n. 30 graafillisen alan vanhemmalla työntekijällä ja oppilaalla.

Myös sekä nuorison työnvälityksen että ammatinvalinnan ohjauksen kannalta välttämättömään jälkitarkkailuun kiinnitettiin kertomusvuonna huomiota. Kokeilumielessä suoritettiin tutkimus keväällä ammattioppilaspaikkoihin välitettyjen nuorten menestyksestä ja pysyväisyydestä työpaikoissa. Kysymyksessä oli 146 tapausta, josta poikia 100 ja tyttöjä 46. Tutkimus osoitti, että puolen vuoden kuluttua jo 65 % pojista ja 50 % tytöistä oli ennättänyt siirtyä uusiin työpaikkoihin, mikä puolestaan erinomaisella tavalla todistaa perusteellisemman ammatinvalinnan ohjauksen ja soveltuvuuden tutkimisen tarpeellisuutta.

Yleisön vastaanotto jatkui ammatinvalinnan ohjauksessa häiriintymättä koko vuoden. Mainittakoon, että vastaanotolla käyneiden, perusteellista ammatinvalinnan ohjausta pyytävien asiakkaitten lukumäärä kertomusvuonna oli 116.

Osasto toimi kertomusvuonna entisessä huoneistossaan, Aleksanterinkadun talossa n:o 21. A.

Nuoriso-osastolle esitettiin kertomusvuonna yhteensä 4 186 työnhakemusta, joista poikien tekemiä 2 371 eli 56.6 % ja tyttöjen tekemiä 1 815 eli 43.4 %. Suurin osa, peräti 47 % työnhakemuksista, tehtiin huhti—kesäkuun aikana, jolloin koululaiset pyrkivät sijoittumaan työhön. Pienin määrä työnhakemuksia jätettiin maaliskuussa, jolloin nuoren työvoiman saanti oli erittäin vaikeata.

Työnhakemusten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1946 Luku	%	1945 Luku	%	Muutos Luku	%
Poikien työnhakemukset	2 371	56.6	2 205	64.0	166	+ 7.5
Tyttöjen työnhakemukset	1 815	43.4	1 239	36.0	+ 576	+ 46.5
Yhteensä	4 186	100.0	3 444	100.0	+ 742	+ 21.5

Työnhakemukset lisääntyivät 742 eli 21.5 %. Poikien kohdalla nousu oli ainoastaan 166 eli 7.5 %, tyttöjen kohdalla sen sijaan peräti 576 eli 46.5 %. Noususta huolimatta oli edelleenkin kertomusvuonna samoin kuin v. 1945 työhön pyrkiviä tyttöjä vähemmän kuin vastaavasti poikia.

Työnhakemusten jakaantuminen ammattialoittain ilmenee sekin kertomuksen taulukko-osastosta. Voidaan todeta, että poikien työnhaku edelleen voimakkaasti suuntautui teknillisille aloille. Teollisuuden ja käsityön kohdalla oli työnhakemuksia 1 091, mikä on 46.0 % kaikista poikien työnhakemuksista. Kaupan ja liikenteen eri ammattialoille oli 310 työnhakemusta eli vastaavasti 13.1 %. Tyttöjen kohdalla oli huomattavissa tavanmukainen pyrkimys konttori- ja liikealalle. 741 työnhakemusta eli 40.8 % tyttöjen kaikista työnhakemuksista osoittivat pyrkimystä näille aloille. Taulukossa on ryhmä Muu ammattiala huomattavan suuri, sisältäen kokonaista 28.1 % kaikista työnhakemuksista. Tämä johtuu siitä, että ryhmään on m.m. sijoitettu kaikkien niiden työnhakijoiden työnhakemukset, jotka osastolle ilmoittautuessaan eivät vielä voineet lausua mitään toivomusta tulevan työpaikan laatuun nähden.

Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuoden aikana 3 058, joista poikia 1 670 eli 54.6 % ja tyttöjä 1 388 eli 45.4 %. Huomioonottaen, että sama henkilö voi esiintyä työnhakijana eri kuukausina, työtä hakeneet henkilöt jakaantuivat eri kuukausille seuraavan taulukon mukaisesti, josta myöskin ilmenevät vieraskuntalaisten määrä ja suhteellinen osuus työnhakijalukuihin:

Kuukausi	Työnhakijoita kaikkiaan			Hakijoista vieraskuntalaisia					
				Kaikkiaan			%		
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Tammikuu	144	81	225	28	21	49	19.4	25.9	21.8
Helmikuu	169	93	262	29	17	46	17.2	18.3	17.6
Maaliskuu	144	55	199	27	7	34	18.8	12.7	17.1
Huhtikuu	267	293	560	34	31	65	12.7	10.6	11.6
Toukokuu	524	484	1 008	85	32	117	16.2	6.6	11.6
Kesäkuu	482	462	944	43	43	86	8.9	9.3	9.1
Heinäkuu	174	107	281	26	12	38	14.9	11.2	13.5
Elokuu	127	126	253	28	9	37	22.0	7.1	14.6
Syyskuu	157	122	279	26	15	41	16.6	12.3	14.7
Lokakuu	159	93	252	21	20	41	13.2	21.5	16.3
Marraskuu	138	112	250	15	16	31	10.9	14.3	12.4
Joulukuu	281	233	514	13	17	30	4.6	7.3	5.8

Vieraskuntalaisia oli kertomusvuonna keskimäärin ainoastaan 12.2 % osaston työnhakijoista. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 24.6 % ja v. 1944 27.3 %. Asunnonsäännöstelyn vaikutukset kuvastuvat selvästi näistä luvuista. On kuitenkin otettava huomioon, että liitosalueelta kotoisin olevat tässä tilastossa aikaisempina vuosina merkittiin vieraskuntalaisiksi.

Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1946 Luku	%	1945 Luku	%	Muutos Luku	%
Pojat	1 670	54.6	1 267	57.4	+ 403	+ 31.8
Tytöt	1 388	45.4	942	42.6	+ 446	+ 47.3
Yhteensä	3 058	100.0	2 209	100.0	+ 849	+ 38.4

Taulukosta ilmenee poikien lukumäärän nousseen 403 eli 31.8 % ja tyttöjen 446 eli 47.3 %. Kokonaisnousu oli 849, mikä vastaa 38.4 %.

Työnhakijoiden pyrkimys eri ammattialoille ilmenee taulukko-osastosta. Suhde eri ammattialojen välillä on suurin piirtein sama kuin työnhakemuksia esittävässä taulukossa. Taloustointen pienen vetovoiman kaupunkilaisnuorisoon osoittaa se seikka, että tytöistä ainoastaan 37 eli 2.7 % pyrki talousalalle. Näiden lukujen alhaisuuteen vaikuttivat tietenkin myös maalaistyttöjen kaupunkiinmuuttoa rajoittavat säännöstelymääräykset. Pojista pyrki lähinnä metalli- ja sähkö-alalle 710 eli 42.5 % sekä 207 eli 12.4 % kaupan ja liikenteen eri aloille, enimmäkseen meripalvelukseen. Etupäässä konttorialalle pyrki 585 tyttöä eli 42.1 % tyttöjen kokonaismäärästä. Lähetin toimiin pyrkivien kokonaismäärä, kokonaista 566 eli 18.5 % kaikista työnhakijoista, ei oikeuta vetämään sellaisia johtopäätöksiä, että lähettien tarjonnassa olisi tapahtunut merkittävää lisääntymistä. Lähetin toimia hakivat kertomusvuonna miltei yksinomaan kesäksi työhön pyrkivät koululaiset.

Nuoriso-osastolle tarjottiin kertomusvuonna yhteensä 3 351 työpaikkaa täytettäväksi. Näistä oli pojille tarjottuja 1 659 eli 49.5 % ja tytöille tarjottuja 1 692 eli 50.5 %. Työpaikkatarjouksista tehtiin 37.8 % huhti—kesäkuun aikana, jolloin osaston työpaikkojen hankintatoiminta oli koululaisten sijoittamista silmälläpitäen erityisen vilkasta. Työpaikkatarjousten lukumäärä vaihteli eri kuukausina 844:stä 333:een ja oli suurimmillaan toukokuussa.

Työpaikkatarjousten lukumäärässä tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien paikat	1 659	49.5	1 435	54.8	+ 224	+ 15.6
Tyttöjen paikat	1 692	50.5	1 184	45.2	+ 508	+ 42.9
Yhteensä	3 351	100.0	2 619	100.0	+ 732	+ 27.9

Työpaikkatarjoustenkin lisääntyminen oli huomattavan paljon suurempi tyttöjen kohdalla kuin poikien. Pojille tarjottujen työpaikkojen lukumäärän lisääntyessä 224 eli 15.6 % lisääntyivät tytöille tarjottujen työpaikkojen määrä 508 eli 42.9 %. Kokonaislisäys oli 732 eli 27.9 %.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 124.9 työnhakemusta. Tämä n.s. yleinen rasitusluku oli edellisenä vuonna 131.5. Suhteellisen korkea luku ei kuitenkaan osoita kertomusvuoden aikana vallinnutta oikeata tilannetta. Ainoastaan koulujen loppumisen aikaan keväällä ja joulukuussa, jolloin koululaisia pyrki runsaasti tilapäisiin lähetin- y.m. toimiin, oli pääkaupungin työmarkkinoilla näiltä osin tilapäisesti huomattavissa liikatarjontaa. Samanaikaisesti saattoi muilla aloilla työvoiman puute olla hyvinkin tuntuvaa. Yleinen rasitusluku pysyikin muina vuodenaikoina n. 50—60 paikkeilla.

Työpaikkatarjousten lisääntyminen jakaantui suhteellisen tasaisesti kaikille ammattialoille [1]). Poikia kysyttiin edelleen eniten teollisuuden ja käsityön eri ammattialoille, 655 työpaikkatarjousta eli 39.5 % pojille tarjotuista paikoista kuuluivat tähän ryhmään. Tyttöjen kohdalla on suurin ryhmä kauppa ja liikenne. Nimenomaan konttori- ja kauppa-alalle kysyttiin 846 tyttöä, mikä on 50.0 % tytöille tarjotuista työpaikoista. Lähetintoimia oli huomattavan monta, 985 eli 29.4 % kaikista tarjotuista työpaikoista.

Työnvälitysten yhteissumma oli 2 209, josta poikien välityksiä 1 208 eli 54.7 % ja tyttöjen välityksiä 1 001, 45.3 %. Muihin kuntiin toimitettuja välityksiä oli poikien kohdalla 36 ja tyttöjen kohdalla 32 eli yhteensä 68 välitystä, mikä on 3.1 % kokonaismäärästä. Tilapäisiin toimiin toimitettuja välityksiä oli poikien kohdalla 64 eli 5.3 % poikien kaikista välityksistä ja tyttöjen kohdalla 56 eli 5.6 % tyttöjen kaikista välityksistä, yhteensä 120 eli 5.4 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 110 eli 6.3 %). Välitysten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavan yhdistelmän mukaisesti:

[1]) Ks. taulukkoliitettä 2.

	1946 Luku	%	1945 Luku	%	Muutos Luku	%
Poikien välitykset	1 208	54.7	1 075	61.3	+ 133	+ 12.4
Tyttöjen välitykset	1 001	45.3	679	38.7	+ 322	+ 47.4
Yhteensä	2 209	100.0	1 754	100.0	+ 455	+ 25.9

Välitysten kokonaismäärä nousi edelliseen vuoteen verrattuna 455 eli 25.9 %. Tälläkin kohden oli nousu tyttöjen osalta huomattavasti suurempi, 322 eli 47.4 %, kun se poikien osalta jäi 133 eli 12.4 %:iin. Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 65.9 (edellisenä vuonna 67.0) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 52.8 (50.9) välitystä.

Taulukko-osastosta ilmenevä työnvälitysten jakaantuminen ammattialoille osoittaa, että poikia välitettiin maatalouden alalle 27 eli 2.2 %, teollisuuden- ja käsityönammatteihin 520 eli 43.1 %, kaupan ja liikenteen palvelukseen 122 eli 10.1 %, lähetintoimiin 361 eli 29.9 % ja muihin toimiin 178 eli 14.7 %. Vastaavasti tyttöjä välitettiin maatalouden palvelukseen 35 eli 3.5 %, teollisuuden- ja käsityönammatteihin 71 eli 7.1 %, kaupan ja liikenteen (konttori- ja liikealan) palvelukseen 594 eli 59.3 %, taloustoimiin 46 eli 4.6 %, lähetintoimiin 221 eli 22.1 % ja muihin toimiin 34 eli 3.4 %.

Käsityksen saamiseksi siitä, missä määrin työhön välitetyt pojat ja tytöt saavat työpaikoissaan käytännöllistä oppia tulevia ammattejaan varten, osastolla laadittiin kertomusvuonnakin tilasto n.s. oppipaikoista. Niiden määritteleminen ei aina ole itsestään selvä. Usein liittyy nimittäin työsopimukseen varaus, että ammattioppia ryhdytään antamaan vasta kun on todettu, että työhön otettu on jonkin aikaa palveltuaan osoittautunut sopivaksi kyseiselle alalle. Valinnassa on kuitenkin noudatettu suurta varovaisuutta, joten osaston antamat tiedot osoittavat mieluummin liian alhaisia lukuja kuin päinvastoin.

Seuraava taulukko näyttää työnvälitysten ja oppilaspaikkojen välisen suhteen kuukausittain:

Kuukausi	Välityksiä kaikkiaan			Välityksistä oppilaspaikkoihin toimitettuja					
				Kaikkiaan			%		
	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä
Tammikuu	53	49	102	42	36	78	79.2	73.5	76.5
Helmikuu	77	53	130	58	49	107	75.3	92.5	82.3
Maaliskuu	47	24	71	41	18	59	87.2	75.5	83.1
Huhtikuu	88	128	216	42	101	143	47.7	78.0	66.2
Toukokuu	253	179	432	99	68	167	39.1	38.9	38.7
Kesäkuu	177	165	342	49	78	127	27.7	47.0	37.1
Heinäkuu	80	59	139	25	32	57	31.3	54.3	41.0
Elokuu	72	63	135	46	49	95	63.9	77.8	70.4
Syyskuu	63	64	127	48	54	102	76.2	84.4	80.3
Lokakuu	98	43	141	54	32	86	55.1	74.4	61.0
Marraskuu	66	48	114	42	24	66	63.6	50.0	57.9
Joulukuu	134	126	260	17	62	79	12.7	49.2	30.4

Oppilaspaikkoja oli poikien kohdalla 563 eli 46.6 % poikien välityksistä (edellisenä vuonna 576 eli 53.6 %), tyttöjen kohdalla 603 eli 60.2 % tyttöjen välityksistä (304 eli 44.8 %). Yhteensä oli 1 166 oppilaspaikkaa, mikä on 52.8 % kaikista osaston välityksistä (880 eli 50.2 %).

Seuraava taulukko osoittaa, miten oppilaspaikat jakaantuivat ammattialoittain suhteessa työnvälityksiin:

Ammattiala	Välityksiä kaikkiaan			Välityksistä oppilaspaikkoihin toimitettuja					
				Kaikkiaan			%		
	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä
Maatalous	27	35	62	—	—	—	—	—	—
Teollisuus ja käsityö	520	71	591	493	66	559	94.8	93.0	94.6
Kauppa ja liikenne	122	594	716	57	521	578	46.7	87.7	80.7
Taloustoimet	—	46	46	—	5	5	—	10.9	10.9
Asiapojat ja -tytöt	361	221	582	6	10	16	1.7	4.5	2.7
Muut	178	34	212	7	1	8	3.9	2.9	3.8
Kaikkiaan	1208	1 001	2 209	563	603	1 166	46.6	60.2	52.8

Lähettien kysyntä oli liiketoiminnan suppeudesta huolimatta kertomusvuonna edelleenkin suuri, läheteiksi haluavia sen sijaan vähän. Allaoleva taulukko antaa kuvan lähettien välityksestä:

Kuukausi	Voimassa olleet työnhakemukset			Voimassa olleet työpaikkatarjoukset			Työnvälitykset		
	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä
Tammikuu	1	3	4	95	81	176	4	4	8
Helmikuu	3	—	3	93	81	174	8	2	10
Maaliskuu	2	2	4	87	69	156	3	1	4
Huhtikuu	38	62	100	147	100	247	22	29	51
Toukokuu	138	124	262	193	133	326	104	59	163
Kesäkuu	141	116	257	131	94	225	77	45	122
Heinäkuu	21	6	27	83	67	150	27	10	37
Elokuu	2	6	8	86	104	190	8	6	14
Syyskuu	5	4	9	95	100	195	4	6	10
Lokakuu	8	7	15	112	100	212	10	4	14
Marraskuu	7	3	30	110	105	215	4	5	9
Joulukuu	100	71	171	134	104	238	90	50	140
Koko vuosi	382	294	676	582	403	985	361	221	582

Suhteellisen lähettien niukkuuden osoittaa seuraava taulukko, jossa esitetään n.s. yleinen rasitusluku kultakin kalenterikuukaudelta ja koko vuodelta sekä välitysten suhde työpaikkatarjouksiin:

Kuukausi	Työnhakemuksia 100 työpaikkatarjousta kohden			Välityksiä 100 työpaikkatarjousta kohden		
	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä
Tammikuu	1.1	3.7	2.3	4.2	4.9	4.5
Helmikuu	4.2	—	1.7	8.6	2.5	5.7
Maaliskuu	2.3	2.9	2.6	3.4	1.4	2.6
Huhtikuu	25.9	62.0	40.5	15.0	29.0	20.6
Toukokuu	71.5	93.2	80.4	53.9	44.4	50.0
Kesäkuu	107.6	123.4	114.2	58.8	47.9	54.2
Heinäkuu	25.3	9.0	18.0	32.5	14.9	24.7
Elokuu	2.3	5.8	4.2	9.3	5.8	7.4
Syyskuu	5.3	4.0	4.6	4.2	6.0	5.1
Lokakuu	7.1	7.0	7.1	8.9	4.0	6.6
Marraskuu	6.4	21.9	14.0	3.6	4.8	4.2
Joulukuu	74.6	68.3	71.8	67.2	48.1	58.8
Koko vuosi	65.6	73.0	68.6	62.0	54.8	59.1

Yleinen rasitusluku lähettien kohdalla, joka v. 1945 oli 42.6, oli kertomusvuonna noussut 68.6:een. Työpaikkatarjouksista täytettiin keskimäärin 59.1 % (53.4). Nämä suhteellisen korkeat luvut aiheutuivat siitä, että, kuten taulukoista ilmenee, koululomien ajaksi voitiin täyttää hyvinkin paljon avoimia lähetinpaikkoja. Lukukausien aikana lähettien välitys oli sensijaan työnhakijapuutteen takia kovin vähäistä. Niinpä esim. vuoden ensimmäisen vuosineljänneksen aikana yleinen rasitusluku lähettien kohdalla vaihteli 1.7:stä 2.6:een.

Merimiesosasto. Merimiesosaston toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat varsinaiset jäsenet: työnantajain edustajina diplomimerikapteeni K. T. Päiviö ja merikapteeni S. J. Östling sekä työntekijäin edustajina asiamies G. R. Tuomikoski ja lämmittäjä A. M. Kangasmaa. Varajäseninä olivat työnantajan edustajina osastopäällikkö A. Heikkinen ja konetarkastaja K. A. Höök sekä työntekijäin edustajina alikonemestari V. R. Syrjänen ja asiamies V. L. Ahokki.

Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 6 kertaa.

Ankara tonnistopuute oli kertomusvuonna, niinkuin myös v. 1945, syynä suuren merimiesjoukon työttömyyteen, joka taasen aiheutti runsaasti työnhakemuksia merimiesosastolla. Olosuhteisiin nähden oli työnvälityksiä kohtalaisen paljon. Työnvälitysten lukumäärään vaikutti aina syyskuun loppuun asti laivakonttorien harjoittama oma työnvälitys. Jokaisella laivayhtiöllä oli nimittäin luetteloissaan runsaasti aikaisemmin yhtiön palveluksessa olleita merimiehiä, jotka odottivat vuoroaan päästä laivoihin. Lokakuun 1 p:stä lukien noudatettiin miehistöön kuuluvan merialan kansi-, kone- ja taloushenkilökunnan työnvälityksessä n.s. vuorojärjestelmää, joka työmarkkinaosapuolten tehtyä asiasta sopimuksen saatettiin voimaan kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön syyskuun 16 p:nä tekemällä päätöksellä merimiesten välityksen järjestelystä. Tarkemmat ohjeet annettiin ministeriön työvoimaosaston syyskuun 18 p:lle päivätyllä kiertokirjeellä n:o 51. Uuden järjestelmän mukaan työnhakijat merkitään ilmoittautumisajan perusteella merimiesten työnvälitystoimiston vuoroluetteloon ja heille tarjotaan työpaikkoja siinä järjestyksessä kuin heidät on tähän luetteloon merkitty, noudattaen kuitenkin työnvälityksen perusperiaatetta, että työnantajalle tarjotaan paras mahdollinen työvoima sekä työntekijälle hänelle sopivaa työtä. Merimiesten työnvälityksen uudelleen järjestelyn aikaan tehtiin Suomen laivanvarustajain ry:n ja Suomen Merimiesunioni ry:n välillä sopimus, jossa m.m. sitouduttiin ottamaan miehistöön kuuluvat merimiehet yksinomaan työnvälitystoimiston välityksellä sellaisessa satamassa, jossa on eri osasto tai asiamies merimiesten työnvälitystä varten. Vuorojärjestelmän voimaantulo ja mainittu sopimus vaikuttivat työnvälitysluvun huomattavaan suurenemiseen sekä myöskin siihen, että osapuilleen kaikki työttömät sekä maissa työssä olevat merimiehet ilmoittautuivat toimistoon. Vuorojärjestelmän valo- ja varjopuolia on tässä vaiheessa liian aikaista arvostella.

Vaikka vuorojärjestelmä ei koske laivapäällystöä on se kuitenkin välillisesti vaikuttanut sen, että päällystöä on entistä enemmän ruvettu tilaamaan työnvälitystoimistosta. Päällystön suhteen mainittakoon, että konemestareita oli suhteellisen paljon työnhakijoina.

Merimiesosastolla esitettiin kertomusvuonna yhteensä 4 469 työnhakemusta, joista miesten tekemiä 3 929 eli 87.9 % ja naisten tekemiä 540 eli 12.1 %. Työnhakemusten määrä pysyi pitkin vuotta huomattavan suurena, ollen kuitenkin loppupuolella vuotta uuden järjestelmän astuttua voimaan korkeampi kuin vuoden alkupuolella.

Työnhakemusten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	3 929	87.9	3 678	88.3	+ 251	+ 6.8
Naisten työnhakemukset	540	12.1	487	11.7	+ 53	+ 10.9
Yhteensä	4 469	100.0	4 165	100.0	+ 304	+ 7.3

Miesten työnhakemukset lisääntyivät 251 eli 6.8 % ja naisten 53 eli 10.9 %. Kokonaislisäys oli 304 eli 7.3 %. Lisäys aiheutui ilmeisesti uudesta vuorojärjestelmästä, jonka

mukaan merimiesten välitys laivoihin jokseenkin yksinomaan tapahtui työnvälitystoimistojen välityksellä.

Työnhakemusten jakaantuminen ammattialoittain ilmenee yksityiskohdittain kertomuksen taulukko-osastosta. Mainittakoon tässä kuitenkin, että suurimman ryhmän muodostivat kansimiesten työnhakemukset, 1 199 työnhakemusta eli 26.8 % kaikista työnhakemuksista. Seuraavaksi suurin ryhmä oli lämmittäjät, 1 012 eli 22.7 %, sen jälkeen keittiöhenkilökunta, 946 eli 21.2 % ja muut konemiehet 683 eli 15.3 %.

Työtä hakeneita henkilöitä merimiesosastolla oli kertomusvuonna 2 066, joista miehiä 1 822 eli 88.2 % ja naisia 244 eli 11.8 %. Huomioonottaen, että sama henkilö voi esiintyä työnhakijana eri kuukausina, työtä hakeneet henkilöt jakaantuivat eri kuukausille allaolevan taulukon mukaisesti, josta myöskin ilmenevät vieraspaikkakuntalaisten määrä ja suhteellinen osuus työnhakijoitten lukuihin.

Kuukausi	Työnhakijoita kaikkiaan			Hakijoista vieraskuntalaisia					
				Kaikkiaan			%		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tammikuu	321	42	363	95	8	103	29.6	19.0	28.4
Helmikuu	357	51	408	87	9	96	24.4	17.6	23.5
Maaliskuu	342	53	395	89	6	95	26.0	11.3	24.1
Huhtikuu	494	86	580	142	10	152	28.7	11.6	26.2
Toukokuu	584	99	683	176	17	193	30.1	17.2	28.3
Kesäkuu	617	69	686	191	12	203	31.0	17.4	29.6
Heinäkuu	461	63	524	158	9	167	34.3	14.3	31.9
Elokuu	511	71	582	186	6	192	36.4	8.5	33.0
Syyskuu	447	68	515	166	8	174	37.1	11.8	33.8
Lokakuu	526	71	597	173	9	182	32.9	12.7	30.5
Marraskuu	585	88	673	207	11	218	35.4	12.5	32.4
Joulukuu	547	75	622	200	11	211	36.6	14.7	33.9

Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät allaolevasta yhdistelmästä:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	1 822	88.2	1 652	88.0	+ 170	+ 10.3
Naiset	244	11.8	226	12.0	+ 18	+ 8.0
Yhteensä	2 066	100.0	1 878	100.0	+ 188	+ 10.1

Miesten lukumäärä nousi 10.3 % ja naisten 8.0 %. Kokonaismäärässä tapahtui nousua 10.1 %.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakaantuivat, kuten taulukkoliitteestä ilmenee, suurin piirtein samassa suhteessa kuin työnhakemukset. Niinpä oli kansimiesten ryhmä suurin, 573 eli 27.7 %. Seuraavina olivat lämmittäjien ryhmä 438 eli 21.2 %, keittiöhenkilökunta 406 eli 19.7 %, ja muut konemiehet 329 eli 15.9 %.

Merimiesosaston täytettäväksi tarjottiin kertomusvuonna 1 041 työpaikkaa, joista miesten paikkoja 929 eli 89.2 % ja naisten paikkoja 112 eli 10.8 %.

Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	929	89.2	692	86.9	+ 237	+ 34.2
Naisten paikat	112	10.8	104	13.1	+ 8	+ 7.7
Yhteensä	1 041	100.0	796	100.0	+ 245	+ 30.8

Työpaikkatarjousten lisääntyminen, 245 eli 30.8 % oli varsin huomattava vallitseviin olosuhteisiin nähden. Seurauksena olikin, että yleinen rasitusluku, työnhakemuksia 100 työpaikkatarjousta kohden, laski 429.8:een oltuaan edellisenä vuonna 523.2.

Työpaikkatarjousten lisääntyminen jakaantui suhteellisen tasaisesti kaikille ammatti-

aloille [1]). Kansimiehiä kysyttiin edelleen eniten, 323 eli 31.0 % kaikista työpaikkatarjouksista. Seuraavina ryhminä olivat keittiöhenkilökunta 251 eli 24.1 %, lämmittäjät 195 eli 18.7 % ja muut konemiehet 108 eli 10.4 %.

Työnvälitysten lukumäärä merimiesosastolla oli kertomusvuonna kaikkiaan 870, joista miesten välityksiä 773 eli 88.9 % ja naisten 97 eli 11.1 %. Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä miesten kohdalla 232 ja naisten kohdalla 15 eli yhteensä 247 välitystä, mikä on 28.4 % kokonaismäärästä. Tilapäisiin toimiin toimitettuja välityksiä oli miesten kohdalla 19 eli 2.5 % kaikista miesten välityksistä ja naisten kohdalla 2 eli 2.1 % naisten kaikista välityksistä, yhteensä 21 eli 2.4 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 70 eli 9.6 %). Välitysten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavan yhdistelmän mukaan:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	773	88.9	636	87.1	+137	+21.5
Naisten välitykset	97	11.1	94	12.9	+ 3	+ 3.2
Yhteensä	870	100.0	730	100.0	+140	+19.2

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 19.5 välitystä (edellisenä vuonna 17.5) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 83.6 (91.7) välitystä.

Välitysten ryhmittäinen jakaantuminen, joka yksityiskohdittain ilmenee taulukkoliitteistä, osoittaa, että kansimiehiä välitettiin 275 eli 31.6 % välitysten kokonaismäärästä, keittiöhenkilökuntaa 227 eli 26.1 %, lämmittäjiä 150 eli 17.2 %, muita konemiehiä 102 eli 11.7 %, koneenkäyttäjiä 64 eli 7.4 % sekä laivanpäälliköitä ja perämiehiä 52 eli 6.0 %.

Maatalousosasto. Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajain edustajina maatalous- ja metsätieteen kandidaatit J. W. M. Harju-Jeanty ja V. V. Korsbäck sekä työntekijäin edustajina toimitsija E. Antikainen ja toimittaja K. H. Lehti. Varajäseninä toimivat työnantajain edustajina maatalous- ja metsätieteen kandidaatti L. J. Kivivuori ja agronomi G. C. Karlberg sekä työntekijäin edustajina puutarhatyöntekijä G. V. Laine ja liittosihteeri U. A. Oras.

Maatalous poti, kuten yleisesti on tunnettua, työvoiman puutetta koko kertomusvuoden ajan. Tämä asiantila kuvastui myöskin maatalousosaston toiminnassa. Varsinkin oli työnhakijain vajaus suuri naispuolisen karjanhoitohenkilöstön kohdalla. Myöskin perheellisistä muonamiehistä oli ajoittain tuntuva puute, kun sen sijaan kaikille yksinäisille miehille ei aina voitu välittää heti työpaikkaa. Edelliseen vuoteen verraten sekä työnhakemusten että työtä hakeneiden eri henkilöiden samoin kuin työpaikkatarjousten lukumäärä jonkin verran nousi, mutta välitysten määrä siitä huolimatta laski. Tähän epäedulliseen tulokseen vaikutti osaksi se, että työnhakija-aines usein oli ammattitaidoltaan varsin heikkoa, eikä sitä sen vuoksi saatu sijoitetuksi tarjolla olleisiin työpaikkoihin. Mutta varsin huomattavalta osalta tämä vähennys välitysten kokonaismäärässä aiheutui myöskin siitä, että välityksiä metsätöihin, joihin lähtijät aina ovat suureksi osaksi olleet muiden osastojen työnhakijoita, kertomusvuonna oli tuntuvasti vähemmän kuin edellisenä vuonna. Edelleen useita osaston omista työnhakijoista lähetettiin metsätöihin valtakunnan vakanssiluettelon perusteella, ja nämä tapaukset näkyvät osaston tilastossa vain työnhakemusten kohdalla, kun ne taas välityksinä esiintyvät sen metsätyönvälitystoimiston tilastossa, joka on ilmoittanut kyseelliset työpaikat vakanssiluetteloon. Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 51.3 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli edellisenä vuonna 38.2.

Maatalousosastolle esitettiin kertomusvuonna yhteensä 632 työnhakemusta, joista miesten tekemiä 407 eli 64.4 % ja naisten tekemiä 225 eli 35.6 %. Työnhakemusten määrässä tapahtui edelliseen vuoteen verrattuna seuraavat muutokset:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	407	64.4	408	64.1	— 1	— 0.2
Naisten työnhakemukset	225	35.6	229	35.9	— 4	— 1.7
Yhteensä	632	100.0	637	100.0	— 5	— 0.8

[1]) Ks. taulukkoliitettä 2.

Työnhakemusten kokonaismäärässä tapahtui mitätön vähennys, 5 työnhakemusta, mikä vastaa 0.8 %. Vähennys oli miesten kohdalla 1 eli 0.2 % ja naisten kohdalla 4 eli 1.7 %. Työnhakemusten jakaantumista ammattialoittain esittävästä taulukosta [1]) ilmenee, että ryhmä muut maataloustyöntekijät, johon mm. kuuluvat kaikki muonamiehet, oli ehdottomasti suurin, 365 eli 57.8 % työnhakemusten kokonaismäärästä. Seuraavina ryhminä tulivat metsätyöntekijät 145 työnhakemusta eli 22.9 %, karjakot 58 eli 9.2 %, puutarhurit ja puutarhatyöntekijät 45 eli 7.1 % sekä tilanhoitajat ja työnjohtajat 14 eli 2.2 %.

Työtä hakeneita henkilöitä oli maatalousosastolla kertomusvuonna 507, joista miehiä 327 eli 64.5 % ja naisia 180 eli 35.5 %. Huomioonottaen, että sama henkilö voi esiintyä hakijana eri kuukausina, työtä hakeneet henkilöt jakaantuivat eri kuukausille alla olevan taulukon mukaan, josta myös ilmenevät vieraspaikkakuntalaisten määrä ja suhteellinen osuus työnhakijalukuihin:

Kuukausi	Työnhakijoita kaikkiaan			Hakijoista vieraskuntalaisia					
				Kaikkiaan			%		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tammikuu	38	11	49	23	10	33	60.5	90.9	67.3
Helmikuu	28	12	40	21	12	33	75.0	100.0	82.5
Maaliskuu	49	25	74	26	20	46	53.1	80.0	62.2
Huhtikuu	35	25	60	22	20	42	62.9	80.0	70.0
Toukokuu	35	21	56	25	17	42	71.4	81.0	91.3
Kesäkuu	15	15	30	12	11	23	80.0	73.3	76.7
Heinäkuu	28	24	52	12	14	26	42.9	58.3	50.0
Elokuu	29	12	41	12	8	20	41.4	66.7	48.8
Syyskuu	68	28	96	50	25	75	73.5	89.3	78.1
Lokakuu	55	40	95	31	30	61	56.4	75.0	64.2
Marraskuu	38	21	59	24	14	38	63.2	66.7	64.4
Joulukuu	23	14	37	10	10	20	43.5	71.4	54.1

Vieraspaikkakuntalaisia oli edelleen kertomusvuonna suhteellisen paljon, keskimäärin kokonaista 66.7 % osaston työnhakijoista (edellisenä vuonna 80.0 %).

Työta hakeneiden henkilöiden lukumäärässä tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	327	64.5	314	64.0	+ 13	+ 4.1
Naiset	180	35.5	177	36.0	+ 3	+ 1.7
Yhteensä	507	100.0	491	100.0	+ 16	+ 3.3

Miesten lukumäärä oli lisääntynyt 13 eli 4.1 %, naisten 3 eli 1.7 % ja kokonaismäärä 16 eli 3.3 %. Työnhakijoiden jakaantumista ammattialoittain koskevasta taulukosta [1]) ilmenee, että ryhmässä muut maataloustyöntekijät oli työnhakijoita 286 eli 56.4 %, ryhmässä metsätyöntekijät 128 eli 25.2 %, ryhmässä karjakot 42 eli 8.3 %, ryhmässä puutarhurit ja puutarhatyöntekijät 35 eli 6.9 %, ryhmässä tilanhoitajat ja työnjohtajat 11 eli 2.2 % ja ryhmässä metsätyönjohtajat 5 eli 1.0 %.

Kertomusvuoden aikana tarjottiin osaston täytettäväksi 1 231 työpaikkaa, joista miesten paikkoja 872 eli 70.8 % ja naisten paikkoja 359 eli 29.2 %. Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät allaolevasta yhdistelmästä:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	872	70.8	1 066	64.0	— 194	— 18.2
Naisten paikat	359	29.2	600	36.0	— 241	— 40.2
Yhteensä	1 231	100.0	1 666	100.0	— 435	— 26.1

[1]) Ks. taulukkoliitettä 2.

Työpaikkatarjouksissa tapahtui varsin huomattavaa vähennystä, miesten kohdalla 194 eli 18.2 %, naisten kohdalla 241 eli 40.2 % eli yhteensä 435 eli 26.1 %.

Työpaikkatarjoukset kuuluivat suurimmaksi osaksi ryhmään muut maataloustyöntekijät, 650 eli 52.8 %. Metsätyöntekijöiden ryhmään kuului 451 työpaikkatarjousta eli 36.6 %, puutarhurien ja puutarhatyöntekijöiden ryhmään 64 eli 5.2 %, karjakkojen ryhmään 62 eli 5.0 %, tilanhoitajien ja työnjohtajien ryhmään 3 eli 0.3 % ja metsätyönjohtajien ryhmään 0.1 %.

Maatalousosaston aikaansaamien työnvälitysten kokonaismäärä oli 658, joista miesten paikkoja 520 eli 79.0 % ja naisten paikkoja 138 eli 21.0 %. Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1946		1945		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	520	79.0	633	78.3	— 113	— 17.9
Naisten välitykset	138	21.0	175	21.7	— 37	— 21.1
Yhteensä	658	100.0	808	100.0	— 150	— 18.6

Miesten välitykset vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 113 eli 17.9 % ja naisten välitykset 37 eli 21.1 %. Kokonaismäärän vähennys oli 150 eli 18.6 %.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 104.1 (edellisenä vuonna 126.8) välitystä. Luvun suuruus aiheutui siitä, että kertomusvuonnakin välitettiin lähinnä metsätöihin muitten osastojen kirjoissa olevia työnhakijoita. Välityksiä 100 työpaikkatarjousta kohden oli 53.5 % (edellisenä vuonna 48.5).

Ammattiryhmittäin välitykset jakaantuivat [1]) siten, että metsätyöntekijäin ryhmään kuului 350 välitystä eli 53.2 % kaikista välityksistä. Muiden maataloustyöntekijäin ryhmään kuului 246 eli 37.4 %, puutarhurien ja puutarhatyöntekijöiden ryhmään 38 eli 5.7 %, karjakkojen ryhmään 22 eli 3.3 % tilanhoitajien ja työnjohtajien 1 eli 0.2 % ja metsätyönjohtajien ryhmään 1 eli 0.2 %.

Ravintolaosasto. (Ravintolatyönvälitys). Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Y. F. Lumi ja K. Koskinen sekä työntekijöiden edustajina toimitsijat Y. Karisalmi ja E. Kerman. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina toimitusjohtaja V. A. Heinonen ja ravintoloitsija M. P. Salmi sekä työntekijäin edustajina leipuri K. R. Lindholm ja järjestäjä V. R. Tuomioja.

Jo v:een 1940 mennessä oli majoitus- ja ravitsemisliike muodostunut Helsingissä ja koko maassa huomattavan tärkeäksi tekijäksi. Yksityisten ja osuusliikkeitten omistuksessa olevien hotellien ja ravintoloitten lukumäärä kasvoi jatkuvasti. V. 1940 arvioitiin majoitus- ja ravitsemiselinkeinon palveluksessa työskentelevien henkilöitten lukumäärä Helsingissä n. 10 000:ksi ja koko maassa n. 30 000:ksi. Nämä tosiasiat huomioiden kävi ilmeiseksi, että myöskin tämän alan kunnallinen työnvälitystoiminta oli saatava ajan vaatimuksia vastaavaksi. Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston kolmelle eri osastolle jakaantunut ravintola-alan työnvälitystoiminta ei ilmeisestikään voinut tässä muodossaan täyttää sille asetettuja vaatimuksia, vaan oli se suunnitelman mukaisesti keskitettävä erikoisosastoksi muodostettavan ravintolaosaston hoitoon. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö pyysi kesäkuun 17 p:lle 1941 päivätyllä kirjelmällään n:o 3 951 kaupunginvaltuustolta lausuntoa erillisen ravintolaosaston perustamisesta Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston yhteyteen. Lausunnon antaminen siirtyi kuitenkin sodan syttymisen takia myöhäisempään ajankohtaan. Asian jouduttua uudelleen esille kaupunginvaltuusto antoi siitä kesäkuun 13 p:nä 1945 myönteisen lausunnon, ja niinpä määräsikin kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö heinäkuun 2 p:nä 1945 ravintolaosaston perustettavaksi. Osasto aloitti toimintansa tammikuun 1 p:nä 1946.

Suomen ravintoloitsijain liiton lopetettua työnvälitystoimintansa keväällä 1946, keskittyi laillisella pohjalla toimiva ravintola-alan työnvälitystoiminta Helsingissä vastaperustetulle ravintolaosastolle.

Ravintolaosaston ensimmäistä toimintavuotta edeltäneenä aikana muodostivat työnvälitystoimiston ravintola-alan työnhakija-aineksen pääasiallisesti vähemmän vaativissa tehtävissä toimineet ravitsemisliikkeitten keittiöhenkilökunnan edustajat sekä ruoka-

[1]) Ks. taulukkoliitettä 2.

loiden tarjoilijattaret. Työvoiman tilaajina esiintyivät yleensä pienehköt ravintolat ja ruokalat sekä suuremmat yleensä vain silloin, kun oli kysymyksessä vähemmän vaativiin tehtäviin tarvittavat työntekijät. Saadakseen tässä suhteessa muutoksen aikaan ryhtyi osasto heti kertomusvuoden alkupuoliskolla Ravintolatyönvälitys-nimeä käyttäen mainostamaan toimintaansa sanomalehti-ilmoittelun, kiertokirjeiden ja työvoimatarjousten avulla. Henkilökohtaiset käynnit työnantajien luona olivat myöskin päiväjärjestyksessä. Kosketuksen saaminen Suomen ravintoloitsijain liiton ja Suomen hotelli- ja ravintolahenkilökunnan liiton edustajiin edisti myöskin osaston toimintamahdollisuuksia jo alkuvaiheessaan, sillä molemmat liitot lupautuivat tukemaan osaston pyrkimyksiä yhteyden saamisessa molempien liittojen jäseniin.

Edellä mainitut seikat loivat edellytykset osaston laajemmalle toiminnalle varsinkin huhti—toukokuussa, jolloin ravintola-alan työmarkkinat useimpien kesäravintoloiden avaamisen johdosta huomattavasti vilkastuivat. Nämä kuukaudet muodostivatkin osaston toiminnassa kertomusvuoden vilkkaimman ajankohdan. Sopiva sanomalehti-ilmoittelu juuri ennen kesäkauden alkamista lisäsi suuresti työnhakemusten ja työpaikkatarjousten lukumäärää. Paitsi lukumääräistä kasvua oli myöskin havaittavissa työnhakijoitten ja työpaikkatarjousten laadullista parantumista. Tästä johtuen osasto pystyikin sijoittamaan kertomusvuoden toukokuusta lähtien ensiluokkaisen ammattipätevyyden omaavia työntekijöitä lukuisiin I luokan hotelleihin ja ravintoloihin Helsinkiin ja maaseudulle.

Kesä- ja syyskuukausien aikana jatkui osaston toiminta tasaisena aina talvikuukausiin saakka, jolloin ilmeisesti rahamarkkinoiden yleinen kiristyminen ja siitä johtuva ravintolaelämän hiljentyminen aiheutti työpaikkatarjousten asteettaisen supistumisen nimenomaisesti tarjoilijoiden kohdalla. Asiakaspiirin vähentyminen ei pakottanut ravintoloita lisäämään tarjoiluhenkilökuntaansa ja niinpä eivät kaikki kesäravintoloista vapautuneet ammattitaitoisetkaan tarjoilijat onnistuneet saamaan työpaikkoja. Tarjoilijoiden kohdalla olikin työnhakemusten lukumäärä varsin suuri kertomusvuoden viimeisinä kuukausina.

Asutuskeskuksiin muuton säännöstely ja ilmeisesti sotavuosilta peräisin oleva osittainen teollisuuden palvelukseen siirtyminen lisäsivät jatkuvasti ravintola-apulaisten puutetta nimenomaisesti Helsingissä. Työpaikkatarjousten lukumäärä olikin näitten työntekijöiden kohdalla huomattavan suuri kertomusvuoden aikana. Ravintola-apulaisten puute vaikeutti tuntuvasti osaston työnvälitysmahdollisuuksia.

Suomessa kuten muissakin Pohjoismaissa esiintyvä ammattitaitoisten keittäjien ja kylmäkköjen kato rajoitti nimenomaisesti maaseudun asutuskeskuksiin suuntautuvia työnvälitystoimenpiteitä.

Miespuolisten työntekijöitten osuus osaston työnvälitystoiminnassa jäi kertomusvuonna vähäiseksi, sillä ainakin toistaiseksi muodostavat hotellien ja ravintoloitten henkilökunnan suurimman osan naispuoliset työntekijät.

Paitsi majoitus- ja ravitsemisliikkeisiin välitti osasto kertomusvuoden aikana emäntiä ja keittiöhenkilökuntaa myös sairaaloihin sekä työmaiden ja tehtaitten ruokaloihin.

Osasto muutti huhtikuun 8 p:nä Aleksanterinkadun 1:stä Mariankadun 5:een, jossa se oli koko kertomusvuoden.

Ravintolaosaston työnhakemusten yhteinen lukumäärä oli kertomusvuonna 3 650, joista naisten tekemiä 3 169 eli 86.8 % ja miesten tekemiä 481 eli 13.2 %. Voimassa olleiden työnhakemusten lukumäärä oli elokuussa suurin, nimittäin 582 (naiset 511, miehet 71), johtuen tämä siitä, että kesäravintoloitten työntekijät hakivat jo elokuussa itselleen ns. vuosipaikkoja.

Työnhakemusten jakaantumista ammattialoittain esittävässä taulukossa [1]), on siivoojien ryhmässä ainoastaan 1 työnhakemus, koska tämän, aivan kertomusvuoden alussa tehdyn työnhakemuksen jälkeen esiintyneet työpaikkatiedustelut merkittiin käytännöllisistä syistä edelleen työnvälitystoimiston puhdistus- ja aputyöläisten alaosaston kirjoihin. Taulukossa on ryhmä muut toimet huomattavan suuri. Ammattiryhmittelyn puutteellisuuden takia on tähän ryhmään täytynyt sijoittaa mm. kassanhoitajien työnhakemukset.

Työtä hakeneita henkilöitä oli ravintolaosastolla kertomusvuoden aikana 2 104, joista naisia 1 853 eli 88.1 % ja miehiä 251 eli 11.9 %. Huomioonottaen, että sama henkilö

[1]) Ks. taulukkoliitettä 2.

voi esiintyä työnhakijana eri kuukausina, työtä hakeneet henkilöt jakaantuivat eri kuukausille seuraavan taulukon mukaisesti:

Kuukausi	Työnhakijoita kaikkiaan			Hakijoista vieraskuntalaisia					
				Kaikkiaan			%		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tammikuu	5	65	70	—	11	11	—	16.9	15.7
Helmikuu	8	114	122	—	26	26	—	22.8	21.3
Maaliskuu	15	166	181	4	39	43	26.7	23.5	23.8
Huhtikuu	69	346	415	11	52	63	15.9	15.0	15.2
Toukokuu	91	366	457	15	72	87	16.5	19.7	19.0
Kesäkuu	52	214	266	16	53	69	30.8	24.8	25.9
Heinäkuu	54	239	293	19	61	80	35.2	25.5	27.3
Elokuu	49	394	443	9	64	73	18.4	16.2	16.5
Syyskuu	54	413	467	15	113	128	27.8	27.4	27.4
Lokakuu	50	393	443	12	115	127	24.0	29.3	28.7
Marraskuu	48	376	424	12	117	129	25.0	31.1	30.4
Joulukuu	39	272	311	15	95	110	38.5	34.9	35.4

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä keskimäärin 24.4 %.

Työnhakijoitten jakaantumista ammattialoittain esittävässä taulukossa [1]), muodostavat tarjoilijat, joita oli 1 034 eli 49.1 %, suurimman ryhmän. Miespuolisista työnhakijoista muodostivat suurimman ryhmän ovenvartijat (vahtimestarit ja portierit), joita oli 103 eli 41.0 % miespuolisten työnhakijoitten kokonaismäärästä. Keittiöapulaisten kohdalla on nais- ja miespuolisten työnhakijoitten välinen lukumääräinen ero huomattavan suuri johtuen tämä miespuolisten keittiöapulaisten yleensä vähäisestä tarjonnasta.

Tarjottujen työpaikkojen yhteissumma oli 2 874, joista naisille 2 673 eli 93.0 % ja miehille 201 eli 7.0 %. Uusia työpaikkatarjouksia oli työpäivää kohden keskimäärin 8.9. Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 127.0 työnhakemusta.

Työpaikkatarjousten jakaantumista ammattiryhmittäin esittävässä taulukossa [1]), ilmenee ovenvartijoitten ryhmässä työpaikkatarjousten suhteellisen pieni lukumäärä. Tähän vaikutti kaikesta päättäen se, että tämän ammattiryhmän edustajat hyvien ansiomahdollisuuksien takia yleensä harvoin vaihtavat työpaikkoja.

Ravintolaosaston täyttämistä 1 963 työpaikasta oli naisten paikkoja 1 803 eli 91.8 % ja miesten paikkoja 160 eli 8.2 %. Helsingin ulkopuolelle toimitettuja välityksiä oli 232 eli 11.8 %. Maassa vallitseva asuntopula on huomattavasti vaikeuttanut välityksiä muihin kuntiin ja erikoisesti suurehkoihin asutuskeskuksiin. Työnvälityksiä oli työpäivää kohden keskimäärin 6.5. Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 68.3 välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 53.8 välitystä.

Taulukosta, joka esittää välitysten jakaantumista ammattialoittain, ilmenee, että eniten tapahtui välityksiä tarjoilijoitten ryhmässä, nimittäin 923 eli 47.0 %. Näistä oli naisia 852 eli 92.3 % ja miehiä 71 eli 7.7 %. Mainittakoon, että tarjoilijavälitysten kokonaismäärästä oli 591 eli 64.0 % anniskeluravintoloihin. Ryhmän muut toimet välitysten lukumäärä oli 129 eli 6.6 % välitysten kokonaismäärästä. Tähän ryhmään sisältyivät mm. seuraavat välitykset: vastuunalaisia hoitajia 6 eli 0.3 %, hovimestareita 21 eli 1.1 % ja kassanhoitajia 89 eli 4.5 % osaston aikaansaamien välitysten kokonaismäärästä. Ryhmässä emännöitsijät oli välityksiä kaikkiaan 42 eli 2.1 % välitysten yhteissummasta. Tämän ryhmän välityksiin sisältyi miespuolisia keittiömestareita 9 eli 0.5 % kaikkien välitysten kokonaismäärästä.

[1] Ks. taul ukkoliitettä 2.

1. Kaupungin työnvälitystoimiston

	Osasto	1942	1943
1	Yleiset osastot	914 980	903 213
2	Henkisen työn osasto	434 532	474 553
3	Nuoriso-osasto	344 633	336 335
4	S:n työvelvollisuusmenot	—	257 926
5	Merimiesosasto	199 661	243 031
6	Maatalousosasto	162 478	178 511
7	Ravintolaosasto	—	—
8	Työvoimaosasto	1 567 963	6 207 877
9	Koko toimisto	3 624 247	8 601 446
10	Yleiset osastot	365 174	361 012
11	Henkisen työn osasto	216 570	237 059
12	Nuoriso-osasto	171 942	167 939
13	S:n työvelvollisuusmenot	—	257 926
14	Merimiesosasto	99 374	121 477
15	Maatalousosasto	121 486	132 942
16	Ravintolaosasto	—	—
17	Työvoimaosasto	1 425 533	6 013 308
18	Koko toimisto	2 400 059	7 291 663

2. Kaupungin työnvälitystoimiston kirjoihin rekisteröidyt työn-

	Ammattiala	Työtä hakeneet henkilöt					
		Mp.	%	Np.	%	Yht.	%
1	Maatalous	217	2.3	218	2.5	435	2.4
2	Metalliteollisuus	1 073	11.4	111	1.3	1 184	6.6
3	Kivi-, savi-, lasi- ja turveteollisuus	16	0.2	11	0.1	27	0.1
4	Kemiallinen teollisuus	6	0.1	—	—	6	0.0
5	Nahka-, kumi- ja karvateollisuus	13	0.1	3	0.0	16	0.1
6	Kehruu- ja kutomateollisuus	—	—	14	0.2	14	0.1
7	Pukutavara- ja puhdistusteollisuus	2	0.0	80	0.9	82	0.5
8	Paperiteollisuus	1	0.0	25	0.3	26	0.1
9	Puuteollisuus	196	2.1	6	0.1	202	1.1
10	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus	16	0.2	11	0.1	27	0.1
11	Valaistuslaitokset	273	2.9	8	0.1	281	1.6
12	Graafillinen teollisuus	41	0.4	20	0.2	61	0.3
13	Rakennusteollisuus	1 120	11.9	1	0.0	1 121	6.2
14	Luokittamattomat teknilliset toimet	428	4.5	63	0.7	491	2.7
15	Liikeala	1 659	17.6	3 948	45.7	5 607	31.1
16	Ravintola- ja hotelliliike	251	2.7	1 890	21.9	2 141	11.9
17	Meriliikenne	1 903	20.2	244	2.8	2 147	11.9
18	Kuormaus ja purkaminen	33	0.4	—	—	33	0.2
19	Maaliikennelaitokset	218	2.3	—	—	218	1.2
20	Opettajat ja edell. ryhmiin kuulumattomat henkisen työntekijät	441	4.7	394	4.6	835	4.6
21	Taloustoimet	—	—	558	6.5	558	3.1
22	Erinäist toimet (sekatyöt, lähetintoimet ym.)	1 511	16.0	1 038	12.0	2 549	14.1
23	Kaikkiaan	9 418	100.0	8 643	100.0	18 061	100.0

menot ja tulot vuosina 1942—46

1944	1945	1946	1942	1943	1944	1945	1946	
Kokonaismenot, mk			*Menot, joihin valtio osallistuu, mk*					
1 069 705	2 146 692	2 588 771	912 934	902 530	1 067 781	2 141 125	2 563 261	1
471 698	1 442 044	1 576 870	433 141	474 117	471 326	1 441 346	1 568 735	2
246 681	839 982	1 353 636	343 844	335 878	244 898	839 274	1 339 048	3
47 862	—	—	—	257 926	47 862	—	—	4
385 233	387 220	472 231	198 749	242 956	385 233	387 220	460 705	5
192 598	305 274	362 027	161 981	177 257	192 598	305 274	355 867	6
—	—	573 625	—	—	—	—	570 754	7
1 136 681	—	—	1 425 533	6 013 308	1 126 101	—	—	8
3 550 458	5 121 212	6 927 160	3 476 182	8 403 972	3 535 799	5 114 239	6 858 370	9
Valtion suorittama korvaus, mk			*Valtion suorittama korvaus %*					
427 112	856 450	•	40.0	40,0	40.0	40.0	•	10
282 796	720 673	•	50.0	50.0	60.0	50.0	•	11
122 449	419 637	•	40.0	50.0	150.0	50.0	•	12
47 862	—	—	—	100.0	00.0	—	—	13
192 616	193 611	•	50.0	50.0	50.0	50.0	•	14
144 448	228 955	•	75.0	75.0	75.0	75.0	•	15
—	—	—	—	—	—	—	—	16
1 126 101	—	—	100.0	100.0	100.0	—	—	17
2 343 384	2 419 326	—	69.0	86.8	66.3	47.3	—	18

hakijat, työnhakemukset ja välitykset ammattialoittain vuonna 1946

Työnhakemukset						Työpaikkatarjoukset						Välitykset						
Mp.	%	Np.	%	Yht.	%	Mp.	%	Np.	%	Yht.	%	Mp.	%	Np.	%	Yht.	%	
Koko työnvälitystoimisto																		
288	1.2	271	1.3	559	1.3	231	1.5	399	2.4	630	2.0	175	1.4	171	1.5	346	1.4	1
2 062	8.7	208	1.0	2 270	5.1	763	5.1	122	0.7	885	2.8	594	4.9	79	0.7	673	2.8	2
21	0.1	13	0.1	34	0.1	240	1.6	27	0.2	267	0.8	38	0.3	11	0.1	49	0.2	3
11	0.1	—	—	11	0.0	2	0.0	11	0.1	13	0.0	1	0.0	7	0.1	8	0.0	4
20	0.1	6	0.0	26	0.1	10	0.1	21	0.1	31	0.1	6	0.1	13	0.1	19	0.1	5
—	—	27	0.1	27	0.1	2	0.0	26	0.2	28	0.1	1	0.0	13	0.1	14	0.1	6
2	0.0	148	0.7	150	0.3	—	—	141	0.8	141	0.4	—	—	87	0.7	87	0.4	7
1	0.0	33	0.2	34	0.1	7	0.1	107	0.6	114	0.4	4	0.0	73	0.6	77	0.3	8
245	1.0	15	0.1	260	0.6	567	3.8	27	0.2	594	1.9	427	3.5	16	0.1	443	1.8	9
42	0.2	28	0.1	70	0.2	16	0.1	47	0.3	63	0.2	12	0.1	18	0.2	30	0.1	10
485	2.0	19	0.1	504	1.1	94	0.6	25	0.1	119	0.4	82	0.7	10	0.1	92	0.1	11
58	0.2	23	0.1	81	0.2	80	0.5	44	0.3	124	0.4	61	0.5	19	0.2	80	0.3	12
2 437	10.3	3	0.0	2 440	5.5	2 342	15.7	26	0.2	2 368	7.5	1 472	12.1	20	0.2	1 492	6.2	13
839	3.5	96	0.5	935	2.1	206	1.4	47	0.3	253	0.8	134	1.1	25	0.2	159	0.7	14
3 335	14.0	6 902	33.4	10 237	23.0	985	6.6	3 772	22.6	4 757	15.1	668	5.5	2 392	20.2	3 060	12.8	15
481	2.0	3 312	16.0	3 793	8.5	204	1.4	3 150	18.9	3 354	10.6	162	1.3	2 157	18.2	2 319	9.7	16
4 065	17.1	540	2.6	4 605	10.4	931	6.2	112	0.7	1 043	3.3	773	6.4	97	0.8	870	3.6	17
95	0.4	—	—	95	0.2	168	1.1	—	—	168	0.5	96	0.8	—	—	96	0.4	18
336	1.4	—	—	336	0.7	121	0.8	—	—	121	0.4	98	0.8	—	—	98	0.4	19
1 138	4.8	871	4.2	2 009	4.5	218	1.5	216	1.3	434	1.4	129	1.1	111	0.9	240	1.0	20
—	—	3 602	17.4	3 602	8.1	—	—	4 696	28.2	4 696	14.9	—	—	3 327	28.1	3 327	13.9	21
7 809	32.9	4 565	22.1	12 374	27.8	7 752	51.9	3 639	21.8	11 391	36.0	7 226	59.4	3 181	26.9	10 407	43.4	22
23 770	100.0	20 682	100.0	44 452	100.0	14 939	100.0	16 655	100.0	31 594	100.0	12 159	100.0	11 827	100.0	23 986	100.0	23

Jatkoa

	Ammattiala	Työtä hakeneet henkilöt					
		Mp.	%	Np.	%	Yht.	%
1	Insinöörit ja arkkitehdit	19	0.9	—	—	19	0.3
2	Teknikot ja piirtäjät..	128	6.1	29	0.8	157	2.7
3	Työnjohtajat	33	1.6	1	0.0	34	0.6
4	Rakennusmestarit	48	2.3	—	—	48	0.8
5	Varastonhoitajat	23	1.1	1	0.0	24	0.4
6	Muut teollisuuden ja käsityön aloilla työskentelevät	87	4.1	21	0.6	108	1.9
7	Konttoripäälliköt	68	3.2	1	0.0	69	1.2
8	Kirjanpitäjät ja kassanhoitajat	22	1.0	299	8.1	321	5.5
9	Kirjeenvaihtajat	4	0.2	117	3.2	121	2.1
10	Kone- ja pikakirjoittajat	—	—	392	10.6	392	6.7
11	Konttoriapulaiset	590	28.0	2 128	57.6	2 718	46.8
12	Kauppamatkustajat ja asiamiehet	43	2.0	—	—	43	0.7
13	Myymälänhoitajat	82	3.9	38	1.0	120	2.1
14	Myymäläapulaiset	43	2.0	188	5.1	231	4.0
15	Muut liikealan työntekijät	479	22.7	88	2.4	567	9.8
16	Opettajat ja kääntäjät	41	2.0	83	2.2	124	2.1
17	Sairaanhoitajat	2	0.1	5	0.1	7	0.1
18	Muusikerit	9	0.4	1	0.0	10	0.2
19	Muu ammattiala	389	18.4	305	8.3	694	12.0
20	Kaikkiaan	2 110	100.0	3 697	100.0	5 807	100.0
21	Maatalous	31	1.8	41	3.0	72	2.4
22	Teollisuus ja käsityö	710	42.5	37	2.7	747	24.4
23	Kauppa ja liikenne	207	12.4	585	42.1	792	25.9
24	Taloustoimet	—	—	37	2.7	37	1.2
25	Asiapojat ja -tytöt	331	19.9	235	16.9	566	18.5
26	Muu ammattiala	391	23.4	453	32.6	844	27.6
27	Kaikkiaan	1 670	100.0	1 388	100.0	3 058	100.0
28	Laivanpäälliköt ja perämiehet	117	6.4	—	—	117	5.7
29	Koneenkäyttäjät	202	11.1	—	—	202	9.8
30	Lämmittäjät	438	24.0	—	—	438	21.2
31	Muut konemiehet	329	18.1	—	—	329	15.9
32	Kansimiehet	573	31.4	—	—	573	27.7
33	Keittiöhenkilökunta	162	8.9	244	100.0	406	19.7
34	Muut (radiosähköttäjät)	1	0.1	—	—	1	0.0
35	Kaikkiaan	1 822	100.0	244	100.0	3 066	100.0
36	Tilanhoitajat ja työnjohtajat	11	3.4	—	—	11	2.2
37	Puutarhurit ja puutarhatyöntekijät	21	6.4	14	7.8	35	6.9
38	Karjakot	4	1.2	38	21.1	42	8.3
39	Muut maataloustyöntekijät	159	48.6	127	70.5	286	56.4
40	Metsätyönjohtajat	5	1.5	—	—	5	1.0
41	Metsätyöntekijät	127	38.9	1	0.6	128	25.2
42	Kaikkiaan	327	100.0	180	100.0	507	100.0
43	Emännöitsijät	10	4.0	76	4.1	86	4.1
44	Ovenvartijat	103	41.0	2	0.1	105	5.0
45	Tarjoilijat	79	31.5	955	51.5	1 034	49.1
46	Keittäjät	20	8.0	214	11.5	234	11.1
47	Keittiöapulaiset	8	3.2	443	23.9	451	21.4
48	Siivoojat	—	—	1	0.1	1	0.1
49	Muut toimet	31	12.3	162	8.8	193	9.2
50	Kaikkiaan	251	100.0	1 853	100.0	2 104	100.0

Työnhakemukset						Työpaikkatarjoukset						Välitykset						
Mp.	%	Np.	%	Yht.	%	Mp.	%	Np.	%	Yht.	%	Mp.	%	Np.	%	Ynt.	%	
Henkisen työn osasto																		
38	0.8	—	—	38	0.3	10	1.1	—	—	10	0.2	1	0.2	—	—	1	0.0	1
245	5.4	39	0.6	284	2.5	38	3.9	9	0.3	47	1.1	9	1.4	4	0.2	13	0.5	2
60	1.3	1	0.0	61	0.5	3	0.3	1	0.0	4	0.1	1	0.2	1	0.1	2	0.1	3
99	2.2	—	—	99	0.9	6	0.6	—	—	6	0.1	2	0.3	—	—	2	0.1	4
48	1.1	2	0.0	50	0.4	9	0.9	—	—	9	0.2	2	0.3	—	—	2	0.1	5
159	3.5	36	0.5	195	1.7	86	8.8	21	0.6	107	2.5	77	12.5	10	0.5	87	3.4	6
169	3.7	2	0.0	171	1.5	22	2.3	1	0.0	23	0.5	5	0.8	—	—	5	0.2	7
57	1.3	593	8.5	650	5.7	38	3.9	211	6.3	249	5.8	12	1.9	90	4.6	102	3.9	8
11	0.2	258	3.7	269	2.4	8	0.8	71	2.1	79	1.9	3	0.5	32	1.6	35	1.4	9
—	—	789	11.4	789	6.9	—	—	590	17.7	590	13.7	—	—	307	15.6	307	11.9	10
1 259	27.8	3 846	55.4	5 105	44.5	360	36.8	1 598	48.1	1 958	45.5	276	44.7	1 083	55.1	1 359	52.6	11
91	2.0	—	—	91	0.8	51	5.2	—	—	51	1.2	11	1.8	—	—	11	0.4	12
207	4.6	48	0.7	255	2.2	9	0.9	7	0.2	16	0.4	6	1.0	5	0.3	11	0.4	13
119	2.6	318	4.6	437	3.8	21	2.2	125	3.8	146	3.4	10	1.6	67	3.4	77	3.0	14
836	18.4	139	2.0	975	8.5	89	9.1	146	4.4	235	5.5	68	11.0	96	4.9	164	6.4	15
85	1.9	138	2.0	223	1.9	54	5.5	55	1.7	109	2.5	25	4.0	14	0.7	39	1.5	16
5	0.1	5	0.1	10	0.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
15	0.3	1	0.0	16	0.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
1 033	22.8	727	10.5	1 760	15.3	173	17.7	491	14.8	664	15.4	110	17.8	255	13.0	365	14.1	19
4 536	100.0	6 942	100.0	11 478	100.0	977	100.0	3 326	100.0	4 303	100.0	618	100.0	1 964	100.0	2 582	100.0	20
Nuoriso-osasto																		
39	1.6	49	2.7	88	2.1	30	1.8	49	2.9	79	2.4	27	2.2	35	3.5	62	2.8	21
1 091	46.0	56	3.1	1 147	27.4	655	39.5	144	8.5	799	23.8	520	43.1	71	7.1	591	26.8	22
310	13.1	741	40.8	1 051	25.1	171	10.3	846	50.0	1 017	30.3	122	10.1	594	59.3	716	32.4	23
—	—	46	2.5	46	1.1	—	—	170	10.1	170	5.1	—	—	46	4.6	46	2.1	24
382	16.1	294	16.2	676	16.2	582	35.1	403	23.8	985	29.4	361	29.9	221	22.1	582	26.3	25
549	23.2	629	34.7	1 178	28.1	221	13.3	80	4.7	301	9.0	178	14.7	34	3.4	212	9.6	26
2 371	100.0	1 815	100.0	4 186	100.0	1 659	100.0	1 692	100.0	3 351	100.0	1 208	100.0	1 001	100.0	2 209	100.0	27
Merimiesosasto																		
198	5.0	—	—	198	4.4	61	6.6	—	—	61	5.9	52	6.7	—	—	52	6.0	28
429	10.9	—	—	429	9.6	103	11.1	—	—	103	9.9	64	8.3	—	—	64	7.4	29
1 012	25.8	—	—	1 012	22.7	195	21.0	—	—	195	18.7	150	19.4	—	—	150	17.2	30
683	17.4	—	—	683	15.3	108	11.6	—	—	108	10.4	102	13.2	—	—	102	11.7	31
1 199	30.5	—	—	1 199	26.8	323	34.8	—	—	323	31.0	275	35.6	—	—	275	31.6	32
406	10.3	540	100.0	946	21.2	139	14.9	112	100.0	251	24.1	130	16.8	97	100.0	227	26.1	33
2	0.1	—	—	2	0.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
3 929	100.0	540	100.0	4 469	100.0	929	100.0	112	100.0	1 041	100.0	773	100.0	97	100.0	870	100.0	35
Maatalousosasto																		
14	3.5	—	—	14	2.2	3	0.4	—	—	3	0.3	1	0.2	—	—	1	0.2	36
29	7.1	16	7.1	45	7.1	23	2.6	41	11.4	64	5.2	15	2.9	23	16.7	38	5.7	37
5	1.2	53	23.6	58	9.2	1	0.1	61	17.0	62	5.0	1	0.2	21	15.2	22	3.3	38
210	51.6	155	68.9	365	57.8	394	45.2	256	71.3	650	52.8	153	29.4	93	67.4	246	37.4	39
5	1.2	—	—	5	0.8	1	0.1	—	—	1	0.1	1	0.2	—	—	1	0.2	40
144	35.4	1	0.4	145	22.9	450	51.6	1	0.3	451	36.6	349	67.1	1	0.7	350	53.2	41
407	100.0	225	100.0	632	100.0	872	100.0	359	100.0	1 231	100.0	520	100.0	138	100.0	658	100.0	42
Ravintolaosasto																		
12	2.5	133	4.2	145	4.0	14	7.0	69	2.6	83	2.9	12	7.5	30	1.7	42	2.1	43
205	42.6	3	0.1	208	5.7	27	13.4	1	0.0	28	1.0	22	13.8	—	—	22	1.1	44
138	28.7	1 791	56.5	1 929	52.9	78	38.8	999	37.4	1 077	37.5	71	44.3	852	47.2	923	47.0	45
46	9.6	339	10.7	385	10.5	31	15.4	411	15.4	442	15.4	21	13.1	209	11.6	230	11.7	46
19	3.9	645	20.4	664	18.2	15	7.5	1 032	38.6	1 047	36.4	12	7.5	604	33.5	616	31.4	47
—	—	1	0.0	1	0.0	—	—	3	0.1	3	0.1	—	—	1	0.1	1	0.1	48
61	12.7	257	8.1	318	8.7	36	17.9	158	5.9	194	6.7	22	13.8	107	5.9	129	6.6	49
481	100.0	3 169	100.0	3 650	100.0	201	100.0	2 673	100.0	2 874	100.0	160	100.0	1 803	100.0	1 963	100.0	50

3. Työnhakijain luku kaupungin työnvälitystoimistossa kunkin viikon päättyessä (lauantaina klo 11.00) v. 1946

Viikko n:o	Päivämäärä	Työnhakijoita kaikkiaan			Niistä					
					Työssä olevia			Vieraskuntalaisia		
		Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1	5/1	438	214	652	45	95	140	99	55	154
2	12/1	476	263	739	60	110	170	106	70	176
3	19/1	504	330	834	60	130	190	106	66	172
4	26/1	521	301	822	49	129	178	119	74	193
5	2/2	566	320	886	36	153	189	111	75	186
6	9/2	675	407	1 082	57	142	199	177	140	317
7	16/2	688	394	1 082	53	127	180	183	151	334
8	23/2	699	393	1 092	66	125	191	180	127	307
9	2/3	668	383	1 051	46	107	153	286	217	503
10	9/3	792	381	1 173	73	91	164	190	128	318
11	16/3	854	319	1 173	54	84	138	195	107	302
12	23/3	888	393	1 281	73	119	192	223	123	346
13	30/3	915	330	1 245	72	90	162	338	182	520
14	6/4	1 094	419	1 513	88	117	205	275	133	408
15	13/4	1 168	529	1 697	77	114	191	273	154	427
16	18/4	1 055	446	1 501	75	74	149	241	120	361
17	27/4	1 234	607	1 841	97	110	207	303	170	473
18	4/5	1 104	622	1 726	77	95	172	345	227	572
19	11/5	1 188	726	1 914	69	117	186	376	227	603
20	18/5	1 117	767	1 884	86	105	191	375	241	616
21	25/5	1 086	729	1 815	75	103	178	281	153	634
22	1/6	936	623	1 559	58	70	128	233	140	373
23	8/6	977	453	1 430	71	90	161	178	135	313
24	15/6	788	337	1 125	56	92	148	180	108	288
25	22/6	517	254	771	58	79	137	119	78	197
26	29/6	394	180	574	45	57	102	78	58	136
27	6/7	428	183	611	62	67	129	102	38	140
28	13/7	367	160	527	65	63	128	82	32	114
29	20/7	377	169	546	65	76	141	80	39	119
30	27/7	386	208	594	66	99	165	81	52	133
31	3/8	410	260	670	68	111	179	102	67	169
32	10/8	407	298	705	63	130	193	103	82	185
33	17/8	430	290	720	68	129	197	112	68	180
34	24/8	483	369	852	79	174	253	125	81	206
35	31/8	489	387	876	91	183	274	120	90	210
36	7/9	479	413	892	82	162	244	144	110	254
37	14/9	491	465	956	99	188	287	144	131	275
38	21/9	399	501	900	82	185	267	125	180	305
39	28/9	417	485	902	86	173	259	143	187	330
40	5/10	549	509	1 058	86	139	225	153	128	281
41	12/10	619	485	1 104	88	135	223	203	100	303
42	19/10	687	494	1 181	102	138	240	225	163	388
43	26/10	726	471	1 197	98	133	231	249	162	411
44	2/11	720	452	1 172	106	122	228	240	179	419
45	9/11	744	554	1 298	114	159	273	256	201	457
46	16/11	796	515	1 311	110	145	255	278	200	478
47	23/11	832	528	1 360	112	158	270	288	211	499
48	30/11	775	525	1 300	99	119	218	264	198	462
49	7/12	804	532	1 336	91	118	209	326	282	608
50	14/12	832	499	1 331	94	136	230	345	268	613
51	21/12	847	424	1 271	96	109	205	340	260	600
52	28/12	590	160	750	77	52	129	191	51	242

18. Urheilu- ja retkeilylautakunta

Urheilu- ja retkeilylautakunnan kertomus toiminnastaan v. 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Kaupunginvaltuuston valitsemana urheilu- ja retkeilylautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna jaostosihteeri E. V. Peuhkuri sekä jäseninä sosiaalijohtaja A. Kaskela, toimittaja P. F. Lindholm, tarkastaja U. T. J. Siivonen, toimistopäällikkö A. A. Tynell ja suutari V. A. Tähkä. Varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi toimistopäällikkö Tynellin [1]) ja sihteerikseen apulaistoimistopäällikkö V. I. Koivulan [2]). Kaupunginhallitusta edusti rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Urheilu- ja retkeilylautakunnalla oli vuoden aikana 22 kokousta. Pöytäkirjain pykäläluku oli 336. Saapuneita kirjeitä oli 420 ja lähetettyjä kirjeitä 133.

Henkilökunta. Kaupunginhallitus määräsi [3]) liikemies C. af Enehjelmin virkaatoimittavana hoitamaan Korkeasaaren eläintarhan valvojan virkaa kesäkuun 1 p:stä lukien. Korkeimman hallinto-oikeuden hylättyä sittemmin valitukset, jotka koskivat liikemies af Enehjelmin valitsemista mainittuun valvojan virkaan urheilu- ja retkeilylautakunta katsoi [4]) liikemies af Enehjelmin tulleen marraskuun 15 p:nä valvojan viran vakinaiseksi hoitajaksi.

Retkeilyasiamiehen virkaan valittiin filosofian maisteri E. Koroma [5]) syyskuun 1 p:stä lukien ja urheilunohjaajan virkaan voimistelunopettaja A. E. Numminen [6]) toukokuun 1 p:stä lukien.

Korkeasaaren eläintarhan eläintenhoitajan virkaan valittiin K. E. Saarikko [7]), Mustikkamaan kansanpuiston kaitsijan virkaan syyskuun 1 p:stä lukien Kivinokan kansanpuiston kaitsija A. R. Hägg [8]), Kivinokan kansanpuiston kaitsijan virkaan samasta ajankohdasta lukien A. Koivula [9]), soutustadionin vahtimestarin virkaan kesäkuun 1 p:stä lukien tointa hoitanut P. V. Granqvist [10]), ratsastushallin talonmiehen ja lämmittäjän virkaan maaliskuun 1 p:stä lukien T. Lehtolainen [11]) ja Haagan retkeilymajan vahtimestariksi otettiin tammikuun 23 p:stä lukien A. Hagelin [12]).

Urheilu- ja retkeilylautakunnan toimistoon päätettiin [13]) perustaa v:n 1947 alusta lukien uusi 41 palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka ja 40 palkkaluokkaan kuuluva vahtimestarin virka.

Mustasaaren kansanpuiston kaitsijan virka lakkautettiin [14]) syyskuun 1 p:stä lukien.

Pallokentän tilapäisen vahtimestarin toimi päätettiin [15]) v:n 1947 alusta lukien muuttaa 38 palkkaluokkaan kuuluvaksi sääntöpalkkaiseksi viraksi ja nimitettiin siihen toimen tilapäinen hoitaja L. Kuosmanen.

Toimistaan erosivat vuoden varrella Haagan retkeilymajan vartija O. F. F. Lindström [16]) tammikuun 22 p:stä lukien ja hänen seuraajansa vartija A. Hagelin [17]) kesäkuun 1 p:stä lukien sekä Mustikkamaan kaitsija V. Hellsten [18]) heinäkuun 1 p:stä lukien.

Korkeasaaren rehumestarille V. Lehtoselle myönnettiin [19]) Korkeasaaren valvojan teh-

---

[1]) Urh. retk. lk. 18 p. tammik. 14 §. — [2]) S:n 18 p. tammik. 15 §. — [3]) S:n 13 p. kesäk. 194 §. — [4]) S:n 28 p. jouluk. 331 §; — [5]) S:n 13 p. kesäk. 180 §; — [6]) S:n 17 p. huhtik. 120 §. — [7]) S:n 17 p. huhtik. 121 §. — [8]) S:n 18 p. heinäk. 208 §. — [9]) S:n 12 p. elok. 229 §. — [10]) S:n 15 p. toukok. 154 §; — [11]) S:n 20 p. helmik. 50 §. — [12]) S:n 6 p. helmik. 36 §. — [13]) S:n 18 p. heinäk. 210 § ja 12 p. elok. 226 §; — [14]) S:n 18 p. heinäk. 209 §; ks. myös tämän kert. I osan s. 66. — [15]) Urh. retk. lk. 12 p. elok. 227 §; ks. myös tämän kert. I osan s. 66. — [16]) Urh. retk. lk. 18 p. tammik. 27 §. — [17]) S:n 13 p. kesäk. 188 §. — [18]) S:n 13 p. kesäk. 187 §. — [19]) S:n 6 p. syysk. 240 § ja 9 p. lokak. 257 §.

tävien hoitamisesta 1 250 mk:n suuruinen lisäpalkkio kuukaudessa tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta.

Haagan retkeilymajan vahtimestarille päätettiin [1]) maksaa aikaisemmin myönnettyjen etujen lisäksi yleisön käyttöön luovutettujen huoneiden lämmittämisestä ja n. 10 km:n pituisen hiihtoreitin avoinnapitämisestä tammi-, helmi- ja maaliskuun ajalta 4 000 mk:n suuruinen kuukausipalkkio. Sittemmin tehtiin [2]) retkeilymajan vahtimestarin A. Hagelinin kanssa huhtikuun 1 p:stä lukien sopimus, jonka mukaan vahtimestarille ei suoritettu toistaiseksi lainkaan rahapalkkaa, vaan annettiin hänelle vapaa asunto valoineen ja lämpöineen sekä hänen vaimolleen lisäksi oikeus harjoittaa korvike- ja virvoketarjoilua; vahtimestarin velvollisuuksiin kuului rakennuksen ja alueen vartioinnin ohella yleisön käyttöön luovutettujen huoneiden siivous.

Virkalomaa täysin palkkaeduin myönnettiin [3]) Korkeasaaren virkaatoimittavalle valvojalle C. af Enehjelmille kahden viikon ajaksi ulkomaanmatkaa varten.

Sairaslomaa myönnettiin vuoden varrella toimistoapulaiselle E. S. Rantaselle [4]) marraskuun 23 p:stä v:n 1947 tammikuun 15 p:ään, rehumestari V. Lehtoselle [5]) lokakuun 30 p:stä marraskuun 23 p:ään, eläintenhoitaja K. E. Saarikolle [6]) elokuun 14 p:stä syyskuun 2 p:ään, kaitsija-vartija T. Ahlbergille [7]) maaliskuun 30 p:stä huhtikuun 7 p:ään, vartija E. Lohelle [8]) tammikuun 1 p:stä kesäkuun 1 p:ään, kirvesmies O. Leskiselle [9]) tammikuun 1 p:stä maaliskuun 1 p:ään, kirvesmies T. Pystölle [10]) maaliskuun 16 p:stä huhtikuun 26 p:ään ja aputyöntekijä H. Toivoselle [11]) helmikuun 11 p:stä 20 p:ään.

Toimiston kalusto ja tekniset apuneuvot. Korkeasaaren valvojalle hankittiin [12]) konekirjoituspöytä.

Geodeettiosastolta hankittiin [13]) pitäjänkartoista koottu Suur-Helsinkiä esittävä kartta, johon oli merkitty urheilukentät, kansanpuistot ym. lautakunnan toimintapiiriin kuuluvat alueet ja laitokset.

Avustusten jako. Lasten ja varhaisnuorison voimistelu- ja leikkityön edistämiseen varatulla 150 000 mk:n määrärahalla sekä voimisteluseurojen työn tukemiseen varatulla 300 000 mk:n määrärahalla avustettiin [14]) yhteensä 94 seuraa. Uimakoulujen avustuksiksi varattu 100 000 mk:n suuruinen määräraha jaettiin [15]) säännöllistä uimakoulua pitäneille uimaseuroille siten, että Helsingfors simsällskap, Helsingin työväen uimarit ja Vetehiset saivat kukin 23 300 mk sekä Helsingin uimarit 21 356 mk. Loppuerä, 8 744 mk, suoritettiin Moottorinkuljettajat yhdistykselle Mustikkamaan uimakoululaisten kuljetusmaksuina. Luistinseurojen apumaksuiksi varattu 200 000 mk:n suuruinen määräraha jaettiin [16]) eri yhdistysten kesken siten, että Helsingin luistelijat yhdistys sai 69 000 mk, Kallion luistelijat 45 500 mk, Helsingfors skridskoklubb 23 200 mk, Idrottsföreningen Kamraterna 22 300 mk, Kronohagens idrottsförening 18 000 mk, Tapanilan Erä ja Tarmo yhteisesti 12 000 mk sekä Pakilan ja Pirkkolan demokraattinen yhdistys 10 000 mk.

Sekalaisia asioita. Urheilu- ja retkeilylautakunta päätti [17]) oikeuttaa toimiston vuokraamaan soutustadionin toimistorakennuksen kerhohuoneen yhdistyksille yleisiä kokoustilaisuuksia varten harkinnan mukaisesta maksusta ollen kuitenkin alin maksu 100 mk kokoukselta. Mikäli kerhohuonetta haluttiin vuokrata illanviettoihin, oli siitä tehtävä anomus kussakin tapauksessa erikseen.

Lautakunta vahvisti [18]) Pallokentän uuden vuokrasopimuskaavakkeen.

Lautakunta päätti [19]), että Korkeasaaren ravintolarakennuksen Helsingin ilmasuojelukeskuksen määräyksestä keväällä 1944 rakennettu sirpalesuoja, jonka kustannuksista kaupunki maksoi 45 000 mk ja Korkeasaaren ravintola oy. 15 000 mk, puretaan tilanahtauden vuoksi ja puutavaran saamiseksi. Työn suorittaa Korkeasaaren ravintola oy. joka saa puolet täten vapautuvasta puutavarasta. Toinen puoli käytetään Korkeasaaren korjaustöihin.

Lautakunta päätti [20]) Kivinokan, Satamasaaren, Lauttasaaren ja Varsasaaren leiri-

[1]) Urh. retk. lk. 8 p. tammik. 2 §. — [2]) S:n 3 p. huhtik. 94 §. — [3]) S:n 18 p. heinäk. 224 §. — [4]) S:n 18 p. jouluk. 313 §. — [5]) S:n 18 p. jouluk. 323 §. — [6]) S:n 18 p. jouluk. 322 §. — [7]) S:n 17 p. huhtik. 115 §. — [8]) S:n 18 p. tammik. 25 §, 6 p. helmik. 39 §, 20 p. maalisk. 76 § ja 3 p. toukok. 128 §. — [9]) S:n 18 p. tammik. 24 § ja 20 p. helmik. 47 §. — [10]) S:n 3 p. huhtik. 93 §. — [11]) S:n 6 p. maalisk. 58 §. — [12]) S:n 12 p. elok. 232 § ja khn jsto 18 p. jouluk. 6 895 §. — [13]) Urh. retk. lk. 8 p. helmik. 41 §. — [14]) S:n 3 p. huhtik. 96 §. — [15]) S:n 3 p. toukok. 125 § ja 20 p. marrask. 290 §. — [16]) S:n 13 p. kesäk. 179 §. — [17]) S:n 6 p. helmik. 32 §. — [18]) S:n 20 p. maalisk. 82 §. — [19]) S:n 3 p. huhtik. 90 §. — [20]) S:n 3 p. huhtik. 97 §.

kansanpuistojen asukkaiden anomusten johdosta, että vakinaisille leirialueille saadaan rakentaa korkeintaan 312 cm:n pituisia, 250 cm:n levyisiä ja 175 (räystäs)—240 (katonharja) cm:n korkuisia majoja ja telttoja. Majoja saa toistaiseksi rakentaa myös puulevyistä noudattamalla talorakennusosaston antamia ohjeita. Virallisen leiriajan pituuden päättää lautakunta vuosittain.

Lautakunta päätti [1]), että leirikansanpuistojen majat saadaan omistajien vastuulla jättää paikoilleen ensi talveksi.

Lautakunta päätti [2]) oikeuttaa Hylkysaaren asukkaat matkustamaan maksutta Korkeasaaren reitillä Korkeasaaren moottoriveneissä niinä vuodenaikoina, jolloin s/s J. L. Runeberg ei liikennöinyt, vastavuoroisuutena Korkeasaaren asukkaiden maksuttomaan kulkuun Hylkysaaren rantamoottoriveneessä kelirikon aikana. Sama oikeus myönnettiin niille Palosaaressa asuville henkilöille, joilla oli alennuslippuoikeus s/s J. L. Runebergissä.

Päätettiin [3]), että koska Kivinokan kaitsijan tähänastinen asunto oli liian pieni 7-henkiselle perheelle ja talviasunnoksi kelpaamaton, oli Gunnarstorp nimistä rakennusta käytettävissä olevan määrärahan puitteissa ryhdyttävä korjaamaan kaitsijan uudeksi asunnoksi.

Lautakunta valitsi [4]) eri urheilujärjestöjen toimesta perustettuun urheilutalotoimikuntaan edustajikseen toimistopäällikkö A. A. Tynellin ja suutari V. A. Tähkän.

Merkittiin [5]) tiedoksi, että kaupunginhallituksen osittain evättyä lautakunnan anomuksen saada varoja kaluston hankkimiseksi Pirttimäen retkeilymajaan, oli ryhdytty toimenpiteisiin kaluston hankkimiseksi kaupungin omista laitoksista sekä että täten oli saatu väestönsuojelutoimiston entisestä varastosta 15 kaksikerroksista sänkyä, 30 patjapussia, 30 tyynypussia, 10 sankoa, 10 pesuvatia ja 10 vesikannua sekä Korkeasaaresta 5 pöytää ja 20 tuolia.

Vuokrausasioita. Merkittävimmistä vuokrauksista mainittakoon seuraavaa:

Lautakunta päätti:

oikeuttaa [6]) rouva K. Virran huolehtimaan omaan laskuunsa kenkien maksullisesta säilytyksestä Messukentän luistinradalla talvella 1946 500 mk:n kausivuokrin;

vuokrata [7]) Mustikkamaan itäisessä kärjessä olevan huvilan Sosialidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle kesäkuun 1 p:stä 1946 toukokuun 31 p:ään 1948 2 500 mk:n vuosivuokrin;

määrätä [8]) Helsingin Osuuskaupan indeksivuokran Seurasaaren ravintolarakennuksesta kertomusvuoden huhtikuun 1 p:n ja v:n 1947 maaliskuun 31 p:n väliseltä ajalta 66 000 mk:ksi;

vuokrata [9]) Helsingin Osuuskaupalle uimastadionin katsomorakennuksen kellarin ja ensimmäisen kerroksen 12 000 mk:n, kävelyhallin 2 000 mk:n ja hyppyallasta kiertävän putkikanavan 1 500 mk:n kuukausivuokrin kertomusvuoden huhtikuun 1 p:n ja v:n 1947 maaliskuun 30 p:n väliseksi ajaksi;

luovuttaa [10]) Helsingin työväentalon ravintola oy:lle yksinoikeuden ravintolan pitoon Mustikkamaan kansanpuistossa, yhtiön omissa rakennuksissa kertomusvuoden toukokuun 1 p:n ja v:n 1949 huhtikuun 30 p:n väliseksi ajaksi 5 000 mk:n vuosivuokrin, joka tammikuun 1 p:stä 1947 lukien oli riippuvainen virallisesta elinkustannusindeksistä, niin kauan kuin ravintolassa ei harjoitettu anniskelua;

vuokrata [11]) Hietarannan ravintolakioskin elintarvikekeskukselle kesäksi 1946 30 000 mk:n kausivuokrin;

määrätä [12]) Eläintarhan urheilukentällä oleville seurojen omistamille pukusuojille 300 mk:n kausivuokran kertomusvuoden tammikuun 1 p:stä lukien;

hyväksyä [13]) Eläintarhan urheilukentän virvoitusjuomakioskin vuokrattavaksi kesäkaudeksi 1946 pidetyn huutokaupan perusteella rouva H. L. Laaksoselle 17 200 mk:n kausivuokrin;

vuokrata [14]) Seurasaaren uimalaitoksen kesäkaudeksi 1946 kirvesmies H. Nyströmille 45 000 mk:n kausivuokrin;

---

[1]) Urh. retk. lk. 6 p. syysk. 238 §. — [2]) S:n 9 p. lokak. 268 §. — [3]) S:n 29 p. lokak. 275 §. — [4]) S:n 18 p. jouluk. 319 §. — [5]) S:n 18 p. jouluk. 330 §. — [6]) S:n 6 p. helmik. 33 §. — [7]) S:n 20 p. helmik. 45 §. — [8]) S:n 6 p. maalisk. 60 §. — [9]) S:n 20 p. maalisk. 69 §. — [10]) S:n 20 p. maalisk. 70 §. — [11]) S:n 3 p. huhtik. 86 §. — [12]) S:n 3 p. huhtik. 88 §. — [13]) S:n 3 p. huhtik. 95 §. — [14]) S:n 17 huhtik. 110 §.

myöntää [1]) Moottorinkuljettajat yhdistykselle 35 000 mk:n kausivuokrasta yksinoikeuden ylläpitää matkustajaliikennettä Mustikkamaan kansanpuistoon Vilhonvuorenrannasta ja Hakaniemen rannasta ja takaisin, astuen sopimus voimaan toukokuun 5 p:nä ja jatkuen kalenterivuoden kerrallaan, mikäli sitä ei kummaltakaan puolen irtisanottu ennen edellisen vuoden joulukuun 1 p:ää;

vuokrata [2])Tuurholman kahvilakioskin ja kaksi pientä kioskia rouva K. H. Laaksoselle kesäksi 1946 4 500 mk:n kausivuokrin;

vuokrata [3]) Varsasaaren kioskin kesäksi 1946 yhteisesti rouva H. Grönbergille ja rouva K. Salmelle 7 000 mk:n kausivuokrin;

myöntää [4]) rouva H. Joelle uimatarvikkeiden vuokraus- ja sanomalehtien myyntioikeuden Hietarannalla omistamassaan kioskissa kesällä 1946 6 000 mk:n kausivuokrin;

vuokrata [5]) Pihlajasaaren ravintolarakennuksen, rantakioskin ja varapukusuojan yläkerran 3 huonetta rouva I. Saloselle kesäkausiksi 1946—48 70 000 mk:n kausivuokrin, joka tammikuun 1 p:stä 1947 lukien oli riippuvainen virallisesta elinkustannusindeksistä;

vuokrata [6]) Seurasaaren kaitsijan asuinrakennuksen yläkerran Helsingin Osuuskaupalle kertomusvuoden kesäkuun 1 p:stä v:n 1947 huhtikuun 30 p:ään 10 000 mk:n kausivuokrin;

vuokrata [7]) Korkeasaaren uimarannan kesäksi 1946 rouva M. Saarikolle 3 000 mk:n kausivuokrin;

vuokrata [8]) Mustikkamaan uimarannan tarjoilukioskin Helsingin työväentalon ravintola oy:lle kesäksi 1946 4 000 mk:n kausivuokrin;

myöntää [9]) rouva A. Tillylle virvokkeiden myyntioikeuden Oulunkylän Pikkukosken uimarannalla kesällä 1946 6 000 mk:n kausivuokrin;

myöntää [10]) rouva R. Laineelle oikeuden harjoittaa kesällä 1946 uimapukujen vuokraamista Pihlajasaaren kansanpuistossa 300 mk:n kausivuokrin;

vuokrata [11]) Pallokentän pukusuojarakennuksen kioskin Helsingin Osuuskaupalle kesäksi 1946 5 000 mk:n kausivuokrin;

myöntää [12]) rouva E. Lindqvistille oikeuden harjoittaa kioskikauppaa Oulunkylän urheilukentän kioskissa kesällä 1946 500 mk:n kausivuokrin;

vuokrata [13]) Koulumatkailutoimisto oy:lle Pallokentän pukusuojarakennuksesta 490 m^2 huonetilaa asuntotarkoituksiin marraskuun 1 p:stä lukien toistaiseksi, kuitenkin enintään toukokuun 15 p:ään 1947 asti;

oikeuttaa [14]) rouva T. Salmen huolehtimaan kenkien ja päällysvaatteiden maksullisesta säilytyksestä Messukentän luistinradalla talvella 1946—47 1 000 mk:n kausivuokrin.

Lisäksi vuokrattiin mm. eräitä kesäasuntoja ja valokuvauspaikkoja.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: Pallokentän kaapeliverkoston ja äänenvahvistuslaitteiden korjausta [15]); pienoisluistinradan rakentamista Malmin torialueelle Päätien 5:n kohdalle [16]); 350 m:n juoksuradalla varustetun urheilukentän suunnittelemista Marjaniemeen ottaen huomioon myös talvikäytön [17]); Pallokentän verkkopallopelialueen vuokraamista 10 vuodeksi Helsingfors Lawn-Tennisklubb yhdistykselle [18]); ehdotuksen laatimista uimarannan rakentamismahdollisuuksista Marjaniemeen [19]); korvauksen myöntämistä ratsumestari T. H. Elfvingille ratsastushallin ravintolahuoneen ja kerhohuoneitten lattian laudoittamisesta [20]); urheilukentän sijoittamista Suomenlinnan alueelle [21]); kellukkeiden kiinnittämistä kallioon lyötyihin ankkuripultteihin Uunisaaren uimalaitoksella [22]); Paavo Nurmen patsaan sijoittamista Messukentän ja stadionin väliselle kukkulalle [23]); Pasilan palloilukentän uudelleen kunnostamista ja jo aikaisemmin suunnitellun pukusuojarakennuksen rakentamista sille [24]); koripallopelialueen rakentamista Pitäjänmäen urheilukentän viereen ja pienoishyppyri-

---

[1]) Urh. retk. lk. 17 p. huhtik. 113 §. — [2]) S:n 17 p. huhtik. 118 §. — [3]) S:n 17 p. huhtik. 119 §. — [4]) S:n 3 p. toukok. 127 §. — [5]) S:n 3 p. toukok. 135 §. — [6]) S:n 28 p. toukok. 169 §. — [7]) S:n 28 p. toukok. 175 §. — [8]) S:n 28 p. toukok. 176 §. — [9]) S:n 28 p. toukok. 177 §. — [10]) S:n 13 p. kesäk. 184 §. — [11]) S:n 13 p. kesäk. 196 §. — [12]) S:n 3 p. heinäk. 202 §. — [13]) S:n 6 p. syysk. 243 §. — [14]) S:n 28 p. jouluk. 333 §. — [15]) S:n 18 p. tammik. 23 §. — [16]) S:n 18 p. tammik. 28 §. — [17]) S:n 20 p. helmik. 42 §. — [18]) S:n 20 p. helmik. 49 §. — [19]) S:n 6 p. maalisk. 52 §. — [20]) S:n 20 p. maalisk. 79 §. — [21]) S:n 17 p. huhtik. 103 §. — [22]) S:n 17 huhtik. 104 §. — [23]) S:n 17 huhtik. 124 §. — [24]) S:n 3 p. toukok. 139 §.

mäen rakentamista Pitäjänmäen aseman läheisyyteen ns. Talin kalliolle [1]); urheilu- ja retkeilytoimiston oikeuttamista kiinteistötoimiston autojen satunnaiseen käyttöön [2]); urheilukentän sijoittamista Puotinkylään, ottaen huomioon mahdollisuuden vireillä olevan Marjaniemen urheilukenttäkysymyksen yhdistämisestä tähän sekä määrärahan myöntämistä rakennustoimistolle Puotinkylän kartanon alueella sijaitsevan uimarannan kunnostamiseksi [3]); vapaalippujen ja alennuskorttien antamista Korkeasaaren laivareitillä [4]); suunnitelmaa 300 tai 350 m:n juoksuradalla varustetun urheilukentän sijoittamisesta kaupungin eteläpuolelle [5]); suunnitelmaa 100×64 m:n suuruisen hiekkakentän rakentamisesta Pallokentän alueelle Nordenskiöldin- ja Urheilukadun kulmaukseen ottaen huomioon, että aluetta käytettäisiin talvisin luistinratana [6]); 20 000 mk:n suuruisen avustuksen myöntämistä Helsingfors roddklubb seuralle sen Kaisaniemessä olevan majarakennuksen kunnostamiseksi [7]); n. 300 henkeä kantavan höyrylautan tilaamista Korkeasaaren linjaa varten ja entisen Pihlajasaari—Rönnskär nimisen laivan kaltaisen, n. 200 henkeä kantavan höyrylaivan tilaamista Pihlajasaaren liikennettä varten [8]); Korkeasaaren eläintarhan ja kansanpuiston yhdistämistä hallinnollisesti yhdeksi kokonaisuudeksi, Korkeasaaren kaitsijapuutarhurin toimen lakkauttamista sekä Korkeasaaren rehumestarin ja vartijan toimien siirtämistä ylempiin palkkaluokkiin [9]); Palosaaren yhdistämistä talousarviossa Korkeasaareen [10]); korvausvelkomuksen esittämistä majoituslautakunnalle Käpylän ravirata-alueelle sotilaskäytöstä aiheutuneista vahingoista [11]); Espoon pitäjän Bodomin kylässä sijaitsevan n. 52 ha:n suuruisen Dahlsbackan tilan hankkimista Helsingin kaupungille retkeilyalueeksi [12]); Käpylän raviradan ympärillä olevan alueen kunnostamista niityksi urheilijain harjoituskäyttöä varten [13]); Puotinkylän kartanon päärakennuksen varaamista retkeilytarkoituksiin ja siirtämistä kiinteistölautakunnan hallinnosta urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon [14]); Hesperianpuistossa sijaitsevan kaupungin omistaman vanhan ravintolarakennuksen varaamista retkeilytarkoituksiin [15]); kaupungin omistamien jääkiekkoratalaitteiden lainaamista seurayhtymälle jääkiekkoradan pystyttämistä varten Hesperian pesäpallokentälle [16]); käsi- ja koripalloilun kilpailuhallin järjestämistä Helsinkiin [17]); kaupungin omistukseen siirtyvällä Dahlsbackan tilalla olevan irtaimiston ostamista kaupungille [18]); Pirttimäen majanhoitajan palkkaamista [19]); Dahlsbacka RN 1:15 ja Seppälä RN 1:30 nimisten tilojen rajojen selvittämistä ja merkitsemistä [20]); majoitusvälineiden hankkimista Pirttimäen retkeilymajaan [21]); sekä Pirttimäen ulkoilualueen järvien kalanviljelysmahdollisuuksien tutkimista ja ryhtymistä näissä järvissä kalanistutukseen [22]).

Talousarvioehdotuksen yhteydessä esitettiin [23]) 27 uudistus-, korjaus- ym. työtä, jotka olisi tehtävä kaupungin urheilukentillä ja -laitoksilla v. 1947.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat:

Suomen soutuliiton avustusanomusta soutustadionin toimistorakennuksen melontaallashuoneessa olevien, hakijan omistamien melontalaitteiden kunnostamista varten [24]); valtion luonnonsuojeluvalvojan ehdotusta kaupungin luonnonsuojeluasiain hoitamisen erottamisesta Korkeasaaren valvojan tehtävistä ja järjestämistä erityiseksi sivutoimeksi [25]); Suomen voimistelu- ja urheiluliiton, Työväen urheiluliiton ym. liittojen anomusta Hesperian pienoisstadionin rakentamisesta [26]); Vetehiset yhdistyksen anomuksia merijäähän tehdyssä avannossa suoritettavien hengenpelastus- ja hyppynäytösten taloudellisesta tukemisesta [27]); Suomen luonnonsuojeluyhdistyksen anomusta apurahan myöntämisestä luonnontieteellisen kurssi- ja retkeilytoiminnan järjestämiseen yleisölle Helsingissä kuluvana vuonna [28]); kiinteistölautakunnan ehdotusta kansanpuistojen puuston antamien tulojen huomioimisesta urheilu- ja retkeilytoimiston kirjoissa sekä kiinteistötoimiston metsäosaston tileissä [29]); Drumsö skyddsföreningen för sjöfågel nimisen yhdistyksen ehdotusta Lauttasaaren Taxnäsgrundin (Tirgrundin), Lemisholmin ja Bruksvi-

[1]) Urh. retk. lk. 3 p. toukok. 138 §. — [2]) S:n 3 p. toukok. 144 §. — [3]) S:n 15 p. toukok. 152 §. — [4]) S:n 15 p. toukok. 157 §. — [5]) S:n 28 p. toukok. 158 §. — [6]) S:n 28 p. toukok. 159 §. — [7]) S:n 28 p. toukok. 160 §. — [8]) S:n 28 p. toukok. 174 §. — [9]) S:n 3 p. heinäk. 199 §. — [10]) S:n 18 p. heinäk. 215 §. — [11]) S:n 12 p. elok. 233 §. — [12]) S:n 6 p. syysk. 248 §. — [13]) S:n 9 p. lokak. 252 §. — [14]) S:n 9 p. lokak. 269 §. — [15]) S:n 9 p. lokak. 270 §. — [16]) S:n 29 p. lokak. 281 §. — [17]) S:n 29 p. lokak. 283 §. — [18]) S:n 29 p. lokak. 285 §. — [19]) S:n 20 p. marrask. 300 §. — [20]) S:n 20 p. marrask. 301 §. — [21]) S:n 20 p. marrask. 304 §. — [22]) S:n 18 p. jouluk. 329 §. — [23]) S:n 18 p. heinäk. 217 §. — [24]) S:n 8 p. tammik. 4 §. — [25]) S:n 8 p. tammik. 5 §. — [26]) S:n 6 p. helmik. 34 §. — [27]) S:n 20 p. helmik. 48 § ja 29 p. lokak. 276 §. — [28]) S:n 6 p. maalisk. 55 §. — [29]) S:n 20 p. maalisk. 80 §.

kenin muodostamisesta luonnonsuojelualueeksi [1]); Helsingin—Korkeasaaren laivaliikenteessä tulevana kesänä perittäviä maksuja sekä s/s J. L. Runebergin sijoittamista viikonloppumatkoja varten reitille Helsinki—Kitö ja tällä reitillä perittäviä maksuja [2]); oulunkyläläisten nuorisotyötä harrastavien eri kansalaispiirien kirjelmää Oulunkylän urheiluolojen parantamisesta [3]); Suomen luonnonsuojeluyhdistyksen anomusta toimenpiteistä pikkulintujen viihtyisyyden lisäämiseksi pääkaupungin puistoissa lähinnä hankkimalla niihin sopivia pesimäpönttöjä [4]); radikaalisen kansanpuolueen esitystä uusien uimahallien järjestämisestä Sörnäisiin, Töölöön ja Kruununhakaan [5]); Helsingin Jyryn anomusta avustuksen saamisesta Tukholman kaupungin lahjavaroista seuran lasten kesäleiriä varten [6]); kiinteistölautakunnan lausuntoa pienoisuimalaitoksen rakentamisesta Marjaniemeen [7]); Mannerheimin lastensuojeluliiton anomusta vapaauimarannan järjestämisestä Munkkiniemeen tai Tarvon saareen [8]); Työväen urheiluliiton anomusta avustuksen myöntämisestä liiton Helsingissä kesäkuun 27—30 p:nä 1946 pidettävien voimistelu- ja urheilujuhlien tappion peittämiseen [9]); Helsingfors roddklubb yhdistyksen anomusta avustuksen myöntämisestä seuran Kaisaniemessä olevan majarakennuksen kunnostamiseen [10]); Suomen raviurheilun ystäväin anomusta Käpylän ravirata-alueen aitaamisesta ja lopulliseen kuntoon saattamisesta [11]); Malmin urheilijain anomusta uimarannan kunnostamisesta Vantaanjoessa Pukinmäen kohdalla [12]); eräiden kaupunginvaltuutettujen aloitetta kunnallisen nuorisotyölautakunnan perustamisesta Helsinkiin [13]); Suomen väestönsuojelujärjestön anomusta hikoilusaunojen pystyttämisestä Helsingin uimarannoille [14]); Raittiusyhdistys Koiton anomusta Lammassaaren leikkikentän korjaamisesta sekä uimapaikan ja -rannan puhdistamisesta ja hiekoittamisesta [15]); Helsingfors idrottsklubb-seuran anomusta pienoiskivääriradan järjestämisestä Kaarlonkadun talon n:o 11 ullakolle [16]); Suomen raviurheilun ystäväin, Helsingin ravikerhon ja Uudenmaan raviseuran johtokuntien jäsenten A. Malmstenin, Y. Eskolan ja L. Ahteen tarkoitusta varten perustettavan osakeyhtiön nimissä tekemää tarjousta kunnostaa Käpylän ravirata sekä rakennuttaa sille aita ja muut tarvittavat rakennukset siinä tapauksessa, että osakeyhtiö saisi kaupungilta vuokraoikeuden raviratalaan [17]); satamalautakunnan esitystä venelaiturien korjauksesta ja kunnossapidosta aiheutuvien menojen ja venepaikoista saatavien tulojen erotuksen korvaamisesta merkitsemällä se satamalaitoksen tulona ja rasittamalla vastaavalla määrällä urheilu- ja retkeilymenoja [18]); Pakilan—Pirkkolan demokraattisen yhdistyksen kunnallisasiain jaoston anomusta Pakilan urheilukentän kunnostamisesta ja luistinradan rakentamisesta [19]); Pirkkolan Vireen anomusta normaalisen jääpalloradan suuruisen luistinradan järjestämisestä Pirkkolaan sekä luovuttamista seuran käyttöön ja kunnossa pidettäväksi [20]); Helsingin Uimarit, Helsingfors simsällskap ja Vetehiset nimisten yhdistysten anomusta niiden heinäkuun 20—21 p:nä 1946 järjestämän uintiottelun Helsinki—Oslo tuottaman taloudellisen tappion korvaamisesta [21]); viranhaltijain palkkauksessa ilmenneiden epäkohtien poistamista [22]); Suomen uimaliiton ja Työväen urheiluliiton anomusta Helsingin uimastadionin saattamisesta jo ensi kesänä käyttökelpoiseksi varsinaiseen tarkoitukseensa [23]); Finlands svenska centralidrottsförbund liiton avustusanomusta v:ksi 1947 [24]); eräiden luistelujärjestöjen anomusta kaupungin toimenpiteistä pikaluisteluolojen parantamiseksi [25]); Suomen voimisteluja urheiluliiton anomusta Messukentän ja sen viereisen Mäntymäen luovuttamisesta sille v:n 1947 kesäkuun 21 p:n ja heinäkuun 6 p:n välisenä aikana Suomen Suurkisojen tivolialueena ja muonituspaikkana käytettäviksi [26]); Helsingin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan anomusta ulkoilutoiminnan järjestämisestä [27]); sekä opetusministeriön retkeilylautakunnan esitystä retkeily- ja leiriytymisalueiden hankkimisesta ja järjestämisestä kaupungin lähiympäristössä [28]).

---

[1]) Urh. retk. lk. 20 p. maalisk. 83 §. — [2]) S:n 3 p. huhtik. 89 §. — [3]) S:n 3 p. huhtik. 91 §. — [4]) S:n 3 p. huhtik. 92 §. — [5]) S:n 17 p. huhtik. 105 §. — [6]) S:n 3 p. toukok. 129 §. — [7]) S:n 3 p. toukok. 136 §. — [8]) S:n 3 p. toukok. 137 §. — [9]) S:n 15 p. toukok. 147 §. — [10]) S:n 28 p. toukok. 160 §. — [11]) S:n 28 p. toukok. 167 §. — [12]) S:n 13 p. kesäk. 182 §. — [13]) S:n 13 p. kesäk. 186 § ja 6 p. syysk. 239 §. — [14]) S:n 3 p. heinäk. 200 §. — [15]) S:n 3 p. heinäk. 201 §. — [16]) S:n 3 p. heinäk. 204 §. — [17]) S:n 18 p. heinäk. 221 §. — [18]) S:n 6 p. syysk. 246 §. — [19]) S:n 9 p. lokak. 259 §. — [20]) S:n 9 p. lokak. 273 §. — [21]) S:n 29 p. lokak. 279 §. — [22]) S:n 29 p. lokak. 280 §. — [23])S:n 29 p. lokak. 284 §. — [24]) S:n 20 p. marrask. 291 §. — [25]) S:n 20 p. marrask. 294 §. — [26]) S:n 18 p. jouluk. 310 §. — [27]) S:n 18 p. jouluk. 327 §. — [28]) S:n 18 p. jouluk. 328 §.

Urheilutoiminta

Talvikausi. Talvi 1945/46 oli sangen edullinen sekä luistelijoille että hiihtäjille. Luistelukausi alkoi marras—joulukuun vaihteessa ja jatkui yhtämittaisesti maaliskuun 7 p:ään saakka. Merkittävänä tapauksena on mainittava, että Herttoniemen hyppyrimäki oli kunnossa jo marraskuun 17 p:nä, joskin seuraavana päivänä alkanut suoja sulatti lumen mäestä. Varsinainen ensimmäinen hyvä hiihtopäivä oli uudenvuodenpäivä, jolloin hiihtäjiä oli kaupungin ympäristössä suurin joukoin liikkeellä. Herttoniemen hyppyrimäki avattiin uudelleen vasta tammikuun 10 p:nä ja suljettiin maaliskuun 26 p:nä. Arkisin kävi hyppyrimäessä vain noin 15 hyppääjää, mihin vaikutti luonnollisesti aikainen pimeän tulo. Sunnuntaisin oli harjoittelijoita keskimäärin noin 25. Talven aikana saavutettiin uusi mäkiennätyskin, nimittäin 49 m. Mäkimiehet toivoivat hartaasti mäen valaisemista, mihin myös sittemmin ryhdyttiinkin seuraavaa vuotta silmällä pitäen. Kaupungin puolesta kunnostettiin n. 100 km viitoitettuja latuja. Haagan hiihtomajassa kävi sunnuntaisin keskimäärin 1 000—1 200 henkilöä, suurimman määrän ollessa 2 000 maaliskuun 3 p:nä. Maaliskuun 25 p:nä kävivät talven viimeiset hiihtäjät majalla.

Kunnan luistinratoja käytettiin hyvin ahkeraan, joskin jatkuva luistimien puute vaikeutti tilannetta. Kunnan suurimmilla radoilla, Messukentällä, Käpylässä, Vallilassa, Kulosaaressa ja Munkkiniemessä, pelattiin useita satoja jääpallo-otteluja. Varsinkin on huomattava Messukentän ja Munkkiniemen uusien luistinratojen vilkas käyttö.

Luistinratoja, hyppyri- ja pujottelumäkiä oli seuraavasti:

Kunnalliset luistinradat

Kanta-Helsingin alueella:			m²	*Liitosalueella*			m²
Haapaniemen urheilukenttä	35	× 115 =	4 025	Haaga	24 × 63 =		1 512
Hesperiankatu	26	× 37 =	962	Kulosaari	55 × 105 =		5 775
Kaivopuisto	20	× 20 =	400	Lauttasaari	24 × 31 =		744
Käpylä	60	× 110 =	6 600	Malmi	30 × 30 =		900
Liisanpuistikko	12	× 27 =	324	Munkkiniemi	48 × 97 =		4 656
Messukenttä	59.5	× 115 =	6 843	Pirkkola	25 × 54 =		1 350
Vuorimiehenpuistikko	29	× 39 =	1 131				
Niittykadun puistikko	28	× 38 =	1 064	Yksityiset luistinradat			
Runeberginkadun kenttä	36	× 50 =	1 800	Eläintarha			11 000
Sepänkadun puistikko	36	× 48 =	1 728	Johanneksen kenttä			3 700
Suomenlinna	20	× 40 =	800	Kaisaniemi			9 000
Vallila	50	× 90 =	4 500	Kallio			8 400
				Väinämöisen kenttä			6 500
				Pakila			2 400

Kunnallisten luistinratojen pinta-ala oli yhteensä 45 114 m², josta 30 177 m² Kanta-Helsingin alueella ja 14 937 m² liitosalueella, yksityisten ratojen pinta-ala oli 41 000 m² ja lisäksi on vielä mainittava stadionin rata, jonka pinta-ala oli 11 000 m².

Eläintarhan urheilukenttä luovutettiin kertomusvuodeksi ensi kerran yksityiselle seuralle luistinradan ylläpitoa varten. Kyseinen seura, Kronohagens idrottsförening, rakensi sinne täydellisen jääkiekkoradan valaisimineen. Helsingin toinen jääkiekkorata oli Kaisaniemessä, jonne kaupunki luovutti omat jääkiekkoratalaitteensa.

Seurojen omistamilla luistinradoilla kävi yhteensä 2 606 koululuokkaa ja 66 614 oppilasta jakautuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 1 224—33 978, Kaisaniemi 507—12 337, Väinämöisen kenttä 405—9 285, Johanneksen kenttä 345—8 157 ja Eläintarha 125—2 857.

Kunnan luistinradoilla Käpylässä, Kulosaaressa, Vallilassa ja Messukentällä suoritettiin yli 300 jääpallo-ottelua.

Alppilan pujottelumäkeen rakennettiin lähtölava.

Ratsastushallin hallista luovutettiin [1]) liikennelaitokselle vaunuhalliksi 3/5. Käpylän raviradalta vuokrattiin kiinteistölautakunnan toimesta varsinainen ravirata katsomoi-

[1]) Ks. tämän kert. I osan s. 66.

neen 10 vuodeksi Ravirata oy:lle, joka kertomusvuoden syksynä rakennutti rata-alueen ympärille lankkuaidan.

Kanta-Helsingin alueella oli kelkkamäkiä seuraavissa paikoissa: Haapaniemen kentällä, Hauhontien puistossa, Hesperiankadun puistossa, Kaisaniemessä, Kaivopuistossa (vastakkaismäet), Kapteeninkadun puistossa, Kallion kentällä, Katajanokalla, Käpylässä (kansakoulun luona), Lapinlahdenkadun puistossa, Niittykadun puistossa, Pääskylänrinteen puistossa, Runeberginkadun puistossa, Sepänkadun puistossa, Suvannontien puistossa, Telakanpuistikossa, Torkkelinkujan puistossa ja Vallilan kentällä.

Liitosalueella oli kelkkamäkiä Haagassa, Kulosaaressa, Lauttasaaressa, Munkkiniemessä 2 mäkeä ja Oulunkylässä.

Hyppyrimäkiä oli Herttoniemessä, Helsinginkadulla, Kaivopuistossa, Käpylässä ja Meilahdessa.

Pujottelumäkiä oli Alppilassa ja Lauttasaaressa.

Kesäkausi. Hiekkakentät avattiin huhtikuun 20 p:n paikkeilla ja olivat avoinna n. 6 kuukautta. Käpylän raviradan nurmikenttäalueesta käytettiin vain osaa, sillä toinen puoli oli kynnettävä sotilaskäytön jäljiltä uutta nurmitusta varten. Pallokenttä avattiin toukokuun 25 p:nä kilpailuja ja 30 p:nä harjoittelijoita varten. Alue oli kesän aikana hyvin ahkerassa käytössä. Kesäkuun 17 p:nä kävi kentällä lähes 700 palloilijaa. Alueen 6 ja 7 kentällä suoritettiin entiseen tapaan piirien otteluja, joita pelattiin yhteensä n. 350. Lisäksi suoritettiin niillä n. 80 puulaaki- yms. ottelua. 30 mk maksavia harjoituskortteja myytiin 848 ja kertalippuja à 2 mk 21 000. Pääsymaksullisia tilaisuuksia pidettiin ennätysmäärä, 88, yleisöluvun ollessa 54 915, josta 22 889 tuli Työväen Urheiluliittojuhlan osalle. Bruttotulot olivat 3 696 580 mk, mistä järjestöille maksettiin 2 935 949 mk, ja kaupungin puhtaaksi nettotuloksi jäi 682 331 mk.

Eläintarhan urheilukenttä oli jatkuvasti Helsingin yleisurheilijain mieluisin harjoituspaikka. Edellisistä vuosista saattoi huomata harjoittelijain lukumäärän nousua. Kesäkuun puolivälissä valmistuivat kentän uudet, ajanmukaiset kuulutuslaitteet. Pääsymaksullisia kilpailutilaisuuksia pidettiin 34, joissa oli 12 728 katsojaa.

Velodromilla järjestettiin 47 pääsymaksullista tilaisuutta, joista pyöräilykilpailuja 15 ja loput jalkapallo-otteluja. Katselijamäärä oli 16 962 henkilöä. Harjoittelijain kausikortteja à 30 mk myytiin 30 ja kertalippuja à 3 mk 395. Ratapyöräilyn kehitystä haittasi tarkoituksenmukaisten pyörien ja niiden osien puute. Katsomorakennuksen lämmitettävät huonetilat olivat jatkuvasti vuokrattuina asuintarkoituksiin.

Kaupungin muut kentät olivat heinäkuuta lukuunottamatta milteipä ylikuormitettuja lukuisten jalka- ja pesäpallo-ottelujen takia. Niillä pidettiin kesän aikana n. 2 500 jalkapallo-ottelua. Palloiluun sopivista harjoittelukentistä alkoi olla suurta puutetta. Lautakunnan taholta kiinnitettiinkin tähän seikkaan sen vaatimaa huomiota.

Liitosalueiden kentistä olivat Oulunkylän ja Pukinmäen kentät suurimmassa käytössä.

Soutu- ja melontaurheilu osoittivat elpymistä mm. harrastajajoukkojen kasvamisen muodossa.

Ratsastusta harjoitettiin pääasiassa samoissa puitteissa kuin aikaisemminkin.

Kaisaniemen verkkopallokentillä vuokrattiin 2 550 pelituntia ollen bruttotulot 129 580 mk.

Hesperian, Haagan, Lauttasaaren ja Tapanilan kenttiä kunnostettiin. Haagan, Kulosaaren, Lauttasaaren, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pakilan, Pukinmäen ja Tapanilan kentille rakennettiin uusia puku- ja varastosuojia sekä käymälöitä.

Vuoden huomattavin urheilutapahtuma oli Työväen urheiluliiton kesäkuun 27—30 p:nä pidetty kolmas liittojuhla, jonka pääesitykset, suuret yhteisvoimistelunäytökset, suoritettiin Pallokentällä.

Urheilunohjaus. Kertomusvuoden tunnusomaisena piirteenä urheilunohjauksessa oli liikuntakasvatuksen eri alojen kurssien järjestely keväällä ja syksyllä sekä harjoituspaikoilla tapahtuva neuvonta talvella ja kesällä. Pääosaltaan kohdistui työ laajoihin nuorisojoukkoihin. Kolmen kesäkuukauden aikana toimi neljä apulaisohjaajaa kentillä suorittaen yleisurheilun, jalkapalloilun ja voimistelun neuvontaa. Yksi ohjaaja työskenteli yksinomaan varhaisnuorison parissa. Ohjausta saaneita oli Eläintarhan kentällä n. 250 yleisurheilijaa sekä eri kentillä yhteensä n. 300 jalkapalloilijaa ja voimistelijaa. Kallion ja Käpylän kentillä osallistui poikain urheilumerkkisuorituksiin 175 poikaa.

Hiihto- ja uintiviikkojen järjestelypuolen käytännöllisestä johdosta huolehti kunnan urheilunohjaaja. Urheilun teknillistä ja fysiologista puolta käsitteleviä luentotilaisuuksia pidettiin kevät- ja syyskauden kuluessa useissa tilaisuuksissa. Talviurheilijain voimisteluharjoitukset syksyllä ja kesäurheilijain vastaavat harjoitukset kevättalvella keräsivät innokkaita harrastajajoukkoja Aleksis Kiven koululle, jossa kunnan toimesta järjestettiin keskiviikkoisin eri seuroihin kuuluvien kilpaurheilijain yhteinen harjoitusilta.

Nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa pidettiin yhteisiä neuvotteluja työmuodoista ja toiminta-alueista. Nuorisolle annettiin tietoja kunnallisesta urheilunneuvonnasta mainoslehtisillä, joita jaettiin kansakoulujen välityksellä.

Vuoden varrella järjestettiin seuraavat kurssit:

helmikuun 13 p:n ja maaliskuun 13 p:n välisenä aikana nuortenohjaajakurssit, 30 osanottajaa; helmikuun 25—26 p:nä hiihtoneuvontakurssi kansakoulunopettajille, 35 osanottajaa; ja lokakuun 2 p:n ja 30 p:n välisenä aikana naisten voimistelukurssi, 43 osanottajaa.

Hiihtoneuvontaa annettiin tammikuun 15 p:n ja maaliskuun 15 p:n välisenä aikana n. 300 kansakoululaiselle ja 7 kansakoululuokalle. Hiihtoviikolla suoritti 35 000 helsinkiläistä määrätyt hiihtovaatimukset ja uintiviikolla vajaat 800 helsinkiläistä kansanuintimerkkivaatimukset.

Kertomusvuonna ryhdyttiin kunnan toimesta harjoittamaan uimakoulutoimintaa liitosalueilla, Herttoniemessä, Marjaniemessä, Lauttasaaressa, Oulunkylän Pikkukoskella ja Pakilassa. Parhaisiin tuloksiin päästiin Lauttasaaressa, jossa oppilaita oli 102. Niistä suoritti 6 uimamaisteri- ja 12 uimakandidaattivaatimukset.

Kansanpuistot ja uimarannat

Kaikki kansanpuistot olivat avoinna. Kesä oli kaunis, joskin varsinainen hellekausi jäi suhteellisen lyhyeksi.

Kansanpuistojen ja umarantojen käyttö ei ollut kaikkialla niin vilkasta kuin oli odotettu. Korkeasaarella oli kuitenkin jatkuvasti suuri vetovoima. Liikennettä Korkeasaareen välitti jatkuvasti s/sJ L. Runeberg, jolla sunnuntaisin oli apuveneitä, ja tällä tavoin voitiin saarelle kuljettaa kauniina sunnuntaipäivinä jopa 9 000 henkilöä. Kesän kuluessa kuljetti s/s J. L. Runeberg saarelle apualuksineen meno- ja paluuliput erikseen luettuina 415 559 aikuista ja 127 918 alle 12-vuotista lasta.

Mustikkamaalle kuljettivat moottoriveneet Vilhonvuoren ja Hakaniemen rannasta 184 000 aikuista ja 30 000 alle 12-vuotista lasta.

Pihlajasaaressa kävi kesän aikana n. 45 000 ihmistä.

Hietarannalla kävi yleisöä entistä vähemmän, ehkä n. 225 000 henkilöä. Pukusuojaa käytti 74 286 henkilöä, joista naisia 29 851. Hietarannalle rakennettiin kevätkesällä kaksi uutta uimalaituria, joista toinen erikoisesti lapsia varten ja toinen 25 m:n uimaratoineen. Ranta oli virallisesti avoinna toukokuun 30 p:stä syyskuun 2 p:ään. Henkilökunnan lukumäärä oli 19, josta pukusuojassa työskenteleviä 9, siivoojia 4, uimavartijoita 5 ja yövartijoita 1. Hukkumistapauksia oli yksi, joka aiheutui sydänhalvauksesta.

Uimakoulua pitäneet seurat antoivat seuraavat tilastotiedot hallussaan olleiden uimalaitosten käytöstä:

Uimalaitos	Kävijöitä suunnilleen			Uimakoulun oppilaita			
	Maksavia	Maksutta käyneitä	Yhteensä	Kaikkiaan	Uimamaisteri- ja kandidaatti tutkinnon suorittaneita		
					Mp.	Np.	Yhteensä
Humallahden	44 230	5 960	50 190	629	58	74	132
Mustikkamaan	16 236	6 183	22 419	443	100	87	187
Uunisaaren	57 966	9 914	67 880	446	40	51	91
Kalastajatorpan	•	•	•	191	10	13	23
Yhteensä	118 432	22 057	140 489	1 709	208	225	433

Yllä mainitut uimalaitokset olivat kertomusvuonna seuraavien uimaseurojen hallussa: Humallahti Helsingin uimarien, Mustikkamaa Helsingin työväen uimarien, Uunisaari Helsingfors simsällskap yhdistyksen ja Kalastajatorpan merikylpylä Vetehiset yhdistyksen.

Seurasaaren uimalaitoksella kävi n. 25 000 ja Korkeasaaren uimalaitoksella n. 4 000 ihmistä.

Leirialueilla oli vakinaisia telttoja seuraavasti: Kivinokassa 576, Varsasaaressa 227, Lauttasaaressa 170 ja Satamasaaressa 122. Viikonvaihteissa oli lisäksi kymmenittäin tilapäistelttoja.

Retkeily

Retkeilytoiminnasta antoi retkeilyasiamies seuraavat tiedot:

Syyskuun 1 p:nä astui virkaansa kaupungin retkeilyasiamies. Hänen ensimmäisenä tehtävänään oli tutustuminen retkeilytoiminnan kunnallisiin mahdollisuuksiin.

Pääkaupunkilaisretkeily. Pääkaupunkilaisten retkeily tarkoituksiin kaupunki osti Espoon pitäjän Bodomin kylästä Dahlsbacka ja Seppälä nimiset tilat, jotka luovutettiin urheilu- ja retkeilylautakunnan haltuun marraskuun 1 p:nä. Tiloilla on 5 huonetta ja keittiön käsittävä päärakennus, viikonloppumaja, sauna ja halkovaja. Majassa on yöpymistiloja 30 henkilölle. Siitä huolimatta, että majaan saatiin kalustoa vasta joulukuussa, kävi siellä viikonloppuina retkeilijöitä kaikkiaan toista sataa.

Haagan hiihto- ja retkeilymajaa pääkaupunkilaisretkeilijät ja -suunnistajat käyttivät vilkkaasti. Talvikautena kävi siellä n. 9 000 hiihtäjää ja muina vuodenaikoina n. 3 000 retkeilijää ja suunnistajaa. Majalla järjestettiin useampia suunnistamiskilpailuja. Vuoden lopulla tehtiin majalla muutamia korjaustöitä, mm. tarjoiluhuoneen uunit uusittiin. Saunaa ei sen huonon kunnon vuoksi voitu retkeilijöiden tarpeiksi käyttää.

Kun Puotinkylän kartanorakennus lokakuun 1 p:nä vapautui huoltolautakunnan käytöstä, ryhdyttiin toimenpiteisiin sen varaamiseksi retkeilytarkoituksiin. Kaupunginhallituksen päätöksellä se luovutettiin Koulumatkailutoimisto oy:n ja Suomen retkeilymajajärjestön haltuun retkeilytarkoituksiin käytettäväksi.

Osa Lauttasaaressa sijaitsevasta kansanpuistosta oli edelleen vuokrattuna Suomen retkeilymajajärjestölle käytettäväksi retkeilytarkoituksiin.

Degerön saaresta Hevossalmen rannalta oli pienehkö maa-alue jatkuvasti vuokrattuna Helsingin retkeilykerhoille.

Syksyn aikana piti retkeilyasiamies useampia esitelmiä Uudenmaan retkeilykerhojen aluejärjestön neuvottelupäivillä sekä Helsingin yleisen matkailijayhdistyksen opaskursseilla. Lisäksi toimi retkeilyasiamies eräiden retkeilijäryhmien oppaana.

Maaseutulaisretkeily. Siitä huolimatta, että maaseutulaisretkeilijöille ei yleisesti mainostettu Helsingin kunnallista retkeilytoimintaa, huolehdittiin joittenkin retkeilijöiden majoittamisesta ja opastuksesta Helsingissä.

Korkeasaaren eläintarha

Korkeasaaren toiminnasta antoi sen valvoja seuraavat tiedot:

Uudisrakennus- ja korjaustyöt. Ainoa uudisrakennus oli uusi halkovaja, 15×8 m, joka pystytettiin kaatopaikan viereen. Suurin korjaustyö oli laivasillan korjaaminen. Talouspaikalle johtavalle tielle vedettiin lyhyt oikotie, jota käyttämällä lanta voitiin kuljettaa yleisöä häiritsemättä.

Eläinkanta oli kertomusvuoden päättyessä seuraava:

	Kpl.	Eri lajeja
Imettäväisiä	184	31
Lintuja	135	44
	319	75

Eläinten yhteinen arvo oli 484 618 mk.

Vuoden kuluessa saatiin lahjaksi ostamalla tai vaihtamalla muutamia eläimiä, joista mainittakoon: nuori uroshirvi, kuusipeurauros, 2 karhunpentua, 1 saukko, 3 mäyrää,

3 hilleriä, 3 punakettua, 2 maakotkaa, 4 kalasääskeä, 2 kanahaukkaa, 2 poutahaukkaa, 1 hiirihaukka, 2 sarvipöllöä, 1 kurki, 1 metso, 2 riikinkanaa, 4 helmikanaa ja 2 papukaijaa.

Tarhassa syntyneistä eläimistä mainittakoon: 1 aasi, 3 karakullammasta, 1 alppikauris, 1 saksanhirvi, 2 muflonlammasta, 8 hopeakettua, 14 hilleri-frettiä, 2 jänistä, 2 hopeafasaania ja lisäksi joukko kaniineja, merisikoja, valkoisia hiiriä ja muutamia ankkoja.

Kuolemantapauksista ikävin oli laamatamman kuolema. Se oli juuri synnyttänyt naarasvarsan, mutta sekä emo että varsa kuolivat. Toinen ikävä tapaus oli edellä mainitun uroshirven kuolema. Se katkaisi jalkansa ja oli lopetettava, samoin nuori muflonpässi. Sitä paitsi kuoli mm. nuori maakotka, 4 kalasääskeä ja vanha riikinkukkouros. Yksi kurki katkaisi jalkansa ja oli lopetettava.

Leijonalinnassa kävi vuoden kuluessa 223 292 henkilöä. Pääsymaksuista kertyi 904 196 mk. Näkötornissa kävi 24 267 henkeä ja pääsymaksutulot olivat 61 467 mk. Huviajelut ja ratsastukset eläintarhan aaseilla tuottivat 34 519 mk, ajajien luvun ollessa yhteensä 10 859.

Korkeasaaren oma moottorivene oli liikenteessä pääasiallisesti silloin, kun vakinaisesta liikenteestä huolehtiva s/s J. L. Runeberg oli talviteloilla. Se kuljetti 7 236 henkilöä ja tulot tästä olivat 94 308 mk.

Menot ja tulot

Menot olivat kokonaisuudessaan 20 926 825 mk, josta 1 122 189 mk tuli urheilu- ja retkeilylautakunnan ja-toimiston, 7 111 268 mk kansanpuistojen, 11 866 720 mk urheilulaitosten ja urheilunohjauksen sekä 826 648 mk avustusten osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 5 645 411 mk, josta kansanpuistoista 2 451 475 mk ja urheilulaitoksista 3 193 936 mk.

19. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunnan kertomus toiminnastaan v. 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Kansanhuoltolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuusto valitsi lautakuntaan v:ksi 1946 puheenjohtajaksi johtaja F. J. Laakson, varapuheenjohtajaksi kauppaneuvos V. Mattisen sekä jäseniksi kaupungineläinlääkäri O. W. Ehrströmin, kipsityöntekijä Y. Forsströmin, valistussihteeri A. L. Laurikaisen, ylitarkastaja U. L. Nurmisen, ent. maaherra B. G. W. Sarlinin, varatuomari A. O. Stenvallin, johtaja K. A. Wendelinin, toimitsija S. A. Winterin ja johtaja J. V. Vuortaman.

Jaostot. Lautakunnan keskuudestaan valitsemaan keskusjaostoon kuuluivat v:n 1946 aikana puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja Laakso, varapuheenjohtajana lautakunnan varapuheenjohtaja Mattinen, sekä valittuina jäseninä herrat Nurminen, Sarlin, Stenvall ja Winter sekä heidän varamiehinään rouva Laurikainen sekä herrat Ehrström ja Vuortama.

Kaupunginhallituksen edustajana oli apulaiskaupunginjohtaja J. W. Keto ja siirtoväen edustajana johtaja J. Heitto.

Kokoukset ym. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 20 kertaa ja pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 140.

Kertomusvuoden aikana lautakunnan kirjeenvaihto käsitti 54 979 saapunutta ja 179 887 lähtenyttä kirjettä, joista kiertokirjeitä 9 578.

Keskusjaosto kokoontui vuoden aikana yhteensä 19 kertaa ja pöytäkirjain yhteenlaskettu pykälämäärä oli 230.

Lautakunnan ja keskusjaoston sihteerinä toimi kesäkuun 30 p:ään 1946 varatuomari A. Ilomäki ja sen jälkeen hovioikeuden auskultantti E. U. Louhio.

Päätökset. Kansanhuoltolautakunta teki kertomusvuoden aikana seuraavat lopulliset päätökset, jotka koskivat elinkeinonharjoittajiin kohdistettua hallintopakkoa [1]), suomukalan vapauttamista säännöstelystä [2]), heinän pakko-ottoa koskevan jakoluettelon hyväksymistä [3]), korsirehun pakkotilausten täytäntöönpanijan määräämistä [4]), hevosajoneuvoilla ja käsirattailla suoritettavien kuljetusten ylimpien maksujen vahvistamista [5]), pilkkeiden ylimpien myyntihintojen vahvistamista [6]), polttopuiden katkomis-, pilkkomis- ja kotiinajopalkkioiden vahvistamista [7]), pastöroidun maidon hinnan määräämistä [8]), kananmunien, marjojen, vihannesten ja kalan kuljetuskustannusten vahvistamista [9]), kotimaisten tuoreitten omenien, luumujen ja kirsikoiden kuljetuskustannusten vahvistamista [10]), perunan kuljetuskustannusten vahvistamista [11]), matkustajakotien huonemaksujen vahvistamista [12]), saunaliikkeiden luokittamista [13]) ja vaatturiliikkeiden luokittamista [14]).

---

[1]) Kansanh. lk. 29 p. tammik. 13 ja 14 §. — [2]) S:n 9 p. toukok. 58 §. — [3]) S:n 7 p. marrask. 122 §. — [4]) S:n 19 p. jouluk. 140 §. — [5]) S:n 7 p. maalisk. 31 §. — [6]) S:n 28 p. toukok. 65 §. — [7]) S:n 7 p. lokak. 109 §. — [8]) S:n 27 p. kesäk. 75 § ja 23 p. elok. 88 §. — [9]) S:n 23 p. elok. 90 §. — [10]) S:n 5 p. syysk. 98 §. — [11]) S:n 26 p. syysk. 104 §. — [12]) S:n 14 p. helmik. 25 §. — [13]) S:n 29 p. tammik. 12 §, 11 p. huhtik. 43 § ja 9 p. toukok. 53 §. — [14]) S:n 11 p. heinäk. 83 §.

Kansanhuoltolautakunnan keskusjaosto teki kertomusvuonna lopulliset päätökset, jotka koskivat matkustajakotien huonemaksujen vahvistamista [1]), saunaliikkeiden luokittamista [2]), ompelimojen luokittamista [3]), kampaamo- ja parturiliikkeiden luokittamista [4]), ravitsemisliikkeiden hinnoitteluryhmän määräämistä [5]), vaatturiliikkeiden luokittamista [6]), valohoitoloiden maksujen määräämistä [7]), virvoitusjuomakioskien luokittamista [8]), syytteeseenpanoilmoituksia [9]) sekä kirjallisten varoitusten antamista [10]).

Esitykset. Kansanhuoltolautakunta teki kaupunginhallitukselle seuraavat esitykset asioista, jotka koskivat: eräiden määrärahojen ylittämistä [11]), poikkeamista kansanhuoltolautakunnan talousarviosta [12]), laitos- ja ravintolaosaston yhdistämistä [13]), maito- ja leipäkauppojen aukioloaikoja [14]), syväjäähdyttämön rakentamisen kiirehtimistä [15]) sekä, määrärahojen myöntämistä moottoriajoneuvojen käyttölupatoimikuntaa varten [16]).

Kansanhuoltoministeriölle tehtiin seuraavat esitykset asioista, jotka koskivat autojen renkaiden myöntämistä maitoa kuljettaville autoille [17]), moottoriajoneuvojen käyttölupatoimikunnan jäseniä [18]), ylimääräistä lihan jakelua Helsingissä [19]), pilkkeiden hintoja [20]) sekä jakamatta jääneiden maitoannosten korvaamista [21]).

Keskusjaoston kaupunginhallitukselle tekemät esitykset koskivat lisämäärärahojen myöntämistä [22]), määrärahojen ylittämistä [23]) ja palkkauksessa olevien epäkohtien korjaamista [24]).

Lausunnot. Lautakunta antoi seuraavat lausunnot kaupunginhallitukselle: kansanhuollonjohtajan viran hakijoista [25]), teurastuslaitosta koskevien määräysten soveltamisesta liitosalueella [26]), kansanhuoltolautakunnan sihteerin viran hakijoista [27]), sekä apulaiskansanhuollonjohtajan viran hakijoista [28]).

Keskusjaosto antoi kansanhuoltoministeriölle lausuntonsa seuraavista asioista: ravitsemisliikkeiden hinnoitteluanomuksista [29]) sekä vaatturiliikkeiden luokitteluanomuksista [30]).

Kansanhuollonjohtajan kertomusvuonna antamista lausunnoista mainittakoon Elinkeinotoiminnan säännöstelytoimikunnalle annetut lausunnot 1 746 toimilupa-anomuksesta.

Kansanhuoltotoimisto

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana kuului kansanhuoltotoimiston henkilökuntaan keskimäärin 320—330 virkailijaa, mikä määrä kuitenkin vaihteli suuresti lukuisten irtisanoutumisten ja uusien virkanimitysten vuoksi. Kertomusvuoden alussa tapahtuneen alueliitoksen johdosta siirtyivät Malmin ja Oulunkylän kansanhuoltotoimistojen henkilökunnat samoinkuin Munkkiniemen, Lauttasaaren, Haagan ja Kulosaaren kansanhuoltotoimistojen henkilökunnat kansanhuoltotoimiston palvelukseen.

Toimiston henkilökunnassa tapahtuivat kertomusvuoden aikana seuraavat tärkeimmät muutokset: kansanhuollonjohtaja varatuomari I. Rauhaselle myönsi kaupunginval-

---

[1]) Kansanh. lk:n keskusj. 26 p. syysk. 137 §, 24 p. lokak. 163, 164 ja 166 §, 7 p. marrask. 191 § ja 5 p. jouluk. 217 §. — [2]) S:n 27 p. kesäk. 83 ja 90 §, 23 p. elok. 113 ja 118 §, 5 p. syysk. 133 §, 26 p. syysk. 136 § ja 21 p. marrask. 204 §. — [3]) S:n 23 p. elok. 115 §. — [4]) Kansanh. lk. 7 p. maalisk. 33 §, kansanh. lk:n keskusj. 23 p. elok. 122 §, 7 p. lokak. 151 §, 24 p. lokak. 165 ja 167 § ja 7 p. marrask. 192 §. — [5]) Kansanh. lk:n keskusj. 23 p. elok. 121 §. — [6]) S:n 28 p. toukok. 66 §, 27 p. kesäk. 85 ja 92 §, 23 p. elok. 112, 114, 117, 119 ja 120 §, 7 p. lokak. 150 §, 24 p. lokak. 168, 170 ja 172 §, 31 p. lokak. 183 §, 7 p. marrask. 189 ja 190 §, 21 p. marrask. 201, 202 ja 205 §, 19 p. jouluk. 223—225 §. — [7]) S:n 5 p. jouluk. 218 §. — [8]) S:n 9 p. toukok. 61 §. — [9]) S:n 21 p. maalisk. 23 §, 9 p. toukok. 58 §, 28 p. toukok. 72 §, 26 p. syysk. 138 §, 31 p. lokak. 182 §, 21 p. marrask. 194 §, ja 19 p. jouluk. 226 §. — [10]) S:n 11 p. huhtik. 45 §, 9 p. toukok. 57 §, 28 p. toukok. 71 §, 23 p. elok. 110 §, 24 p. lokak. 160 §, 21 p. marrask. 195 § ja 19 p. jouluk. 227 §. — [11]) Kansanh. lk. 29 p. tammik. 10 §. — [12]) S:n 9 p. toukok. 57 §. — [13]) S:n 27 p. kesäk. 79 §. — [14]) S:n 23 p. elok. 95 §. — [15]) S:n 21 p. marrask. 125 §. — [16]) S:n 19 p. jouluk. 138 §. — [17]) S:n 27 p. kesäk. 76 §. — [18]) S:n 26 p. syysk. 106 §. — [19]) S:n 31 p. lokak. 115 §. — [20]) S:n 7 p. marrask. 120 §. — [21]) S:n 19 p. jouluk. 137 §. — [22]) Kansanh. lk:n keskusj. 11 p. huhtik. 43 § ja 24 p. lokak. 174 §. — [23]) S:n 9 p. toukok. 55 § ja 26 p. syysk. 140 §. — [24]) S:n 31 p. lokak. 187 §. — [25]) Kansanh. lk. 9 p. toukok. 56 §. — [26]) S:n 28 p. toukok. 62 §. — [27]) S:n 13 p. kesäk. 69 §. — [28]) S:n 27 p. kesäk. 74 §. — [29]) Kansanh. lk:n keskusj. 9 p. toukok. 56 ja 62 §, 27 p. kesäk. 88, 89, 91, 93 ja 94 §, 23 p. elok. 111 ja 130 §, 26 p. syysk. 141 §, 24 p. lokak. 169, 171 ja 178 §, 21 p. marrask. 203 §, 5 p. jouluk. 211 ja 212 §. — [30]) S:n 23 p. elok. 116 §, 24 p. lokak. 168 § ja 31 p. lokak. 185 §.

tuusto maaliskuun 27 p:nä 1946 hänen omasta pyynnöstään eron kansanhuollonjohtajan virasta huhtikuun 15 p:stä lukien, josta ajankohdasta apulaiskansanhuollonjohtaja varatuomari E. K. Sirviö hoiti kansanhuollonjohtajan viransijaisuutta kunnes kaupunginvaltuusto toukokuun 28 p:nä nimitti hänet kansanhuollonjohtajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien. Kauppatieteiden kandidaatti A. H. Willbergin saatua eron toisen apulaiskansanhuollonjohtajan virasta heinäkuun 14 p:nä, valitsi kaupunginhallitus heinäkuun 4 p:nä apulaiskansanhuollonjohtajan virkoihin kenraalimajuri V. V. Svanströmin ja varatuomari P. Riikosen. Kansanhuoltolautakunnan sihteerin varatuomari A. Ilomäen saatua pyynnöstään eron virastaan valitsi kaupunginhallitus kesäkuun 20 p:nä mainitun viran haltijaksi apulaissihteeri, hovioikeuden auskultantti E. U. Louhion ja kansanhuoltotoimiston apulaissihteerin varatuomari H. Munsterhjelmin saatua pyynnöstä eron virastaan huhtikuun 16 p:nä, valitsi kansanhuoltolautakunta heinäkuun 11 p:nä kansanhuoltotoimiston apulaissihteereiksi varatuomari A. Varanteen ja hovioikeudenauskultantti K. Väisäsen. Osastonjohtajan virkoihin nimitettiin kertomusvuoden aikana seuraavat henkilöt: herra L. Heikkilä ostokorttiosaston osastonjohtajaksi tammikuun 1 p:stä 1946 lukien, kapteeni O. P. Thusberg laskentaosaston osastonjohtajaksi helmikuun 1 p:stä lukien, hovioikeuden auskultantti P. V. Honkavaara tarkkailuosaston osastonjohtajaksi huhtikuun 1 p:stä lukien, herra S. A. Ehrnrooth laitos- ja ravintolaosaston osastonjohtajaksi elokuun 1 p:stä lukien ja herra A. Keponen vaatetusosaston osastonjohtajaksi elokuun 9 p:stä alkaen.

Huoneistot. Kansanhuoltotoimiston pääosa, kansanhuollonjohtajat, kanslia-, tarkkailu, laskenta-, laitos- ja ravintola-, maatalous-, tukku- ja vähittäismyynti- ja polttoaineosastot, polttoainepäällikön osasto sekä moottoriajoneuvojen käyttölupatoimikunta, sijaitsi edelleen Hallituskadun talossa n:o 17 (Mikonkadun talossa n:o 9). Ostokortti- ja vaatetusosastot olivat Ritarihuoneella, minkä lisäksi toimistolla oli seuraavat sivukansliat: Sörnäisten kanslia Kulmavuorenkadun 2:ssa, Munkkiniemen kanslia Laajalahdentien 12:ssa, Lauttasaaren kanslia Klaarantien 9:ssä, Kulosaaren kanslia Kulosaarentien 9:ssä, Malmin kanslia Päätien 6:ssa, Oulunkylän kanslia Juhannusmäen 11:ssa ja Haagan kanslia Asematien 38:ssa. Kertomusvuoden aikana suoritettiin yleiset ostokorttien jakelut Erottajan kalliosuojassa ja kaupungin kansakoulussa Lapinlahdenkadun 10:ssä. Erottajan kalliosuojaa käytettiin myös jalkineosastolupien jakelupaikkana.

Osastojen ja kanslioiden toiminta. *Tarkkailuosasto.* Kertomusvuonna oli kansanhuoltotoimiston tarkkailuosaston palveluksessa 1 osastonjohtaja, 2 apulaisosastonjohtajaa, kirjaaja ja 2 konekirjoittajaa sekä 24 tarkkailijaa, joista 2 erikoista ravintolatarkkailijaa, 2 liha-alan erikoistarkkailijaa ja 4 vaatetusalan erikoistarkkailijaa. Tarkkailijat suorittivat kaupungin alueella säännöstelyn alaisten tarvikkeiden tarkkailua sekä yleistä säännöstelymääräysten noudattamisen valvontaa. Tehokkaan tarkkailun aikaansaamista haittasi henkilökunnan vähälukuisuus sekä myös tarkkailijoiden melkoisen runsas siirtyminen muille aloille.

Osasto oli läheisessä ja kiinteässä yhteistoiminnassa poliisilaitoksen rikospoliisiosaston säännöstelyryhmän ja kansanhuoltoministeriön tarkkailuosaston kanssa. Toimiston tarkkailijat olivat myös asiantuntijoina rikospoliisiosaston takavarikoitujen tarvikkeiden hintoja arvioitaessa.

V:n 1946 aikana käsiteltiin tarkkailuosastolla yhteensä 2 473 säännöstelyrikosilmoitusta, joista 622 tapauksessa tehtiin ilmoitukset rikospoliisille syytetoimenpiteitä varten. Kirjallisia varoituksia annettiin 411 tapauksessa sellaisille säännöstelymääräyksien rikkojille, joiden suhteen ei katsottu sillä kertaa olevan syytä ryhtyä enempiin toimenpiteisiin. Rankaisutoimenpiteitä aiheuttaneet ilmoitukset koskivat suurimmaksi osaksi vahvistettujen tai kohtuullisten hintojen ja maksujen ylittämisiä sekä myös huomattavalta osalta tarvikkeiden myyntiä niille säädettyä hinnanvahvistusta hakematta. Elinkeinonharjoittajien luona sekä eri alojen liikkeissä ja myymälöissä toimeenpannuissa tarkastuksissa kiinnitettiin huomiota erikoisesti hintoihin ja maksuihin. Myöskin liikkeitten varastoissa olleiden säännösteltyjen tarvikkeiden hankintaa tarkkailtiin suoritettujen tarkastusten yhteydessä.

Sanomalehti-ilmoitusten nojalla myytäviksi tarjottujen tarvikkeiden hintoja, jotka useissa tapauksissa olivat kohtuuttoman korkeat, tarkkailtiin jatkuvasti ja tuloksena olikin useiden ylihinnoilla ostettavaksi tarjottujen tarvikkeiden takavarikoiminen sekä ylihintoja vaatineen henkilön ilmoittaminen syytteeseen pantavaksi.

Tarkkailutoiminnalle antoi runsaasti työtä liikkeiden myymälöissä ja varastoissa tapahtuneiksi ilmoitetut lukuisat murrot ja varkaudet, joiden johdosta suoritettiin anastettujen tarvikkeiden luettelointeja. Nämä sitoivat suuressa määrin tarkkailuosaston tarkkailuvoimia ja siten osaltaan vähensivät mahdollisuuksia suorittaa tarkkailua varsinaisessa säännöstelymääräysten noudattamisessa.

Toimiston tarkkailijat suorittivat myös epäselvissä tapauksissa toimiston eri osastoilla elinkeinonharjoittajien jättämien tilitysten ja muiden selvitysten tarkastuksia. Näin saatuja tuloksia vertaamalla liikkeessä suoritetun tarkastuksen osoittamiin tuloksiin, tarkkailijat useissa tapauksissa selvittivät säännöstelymääräysten rikkomistapauksia.

Laitos- ja ravintolaosasto. Kertomusvuoden alusta toimivat ravintola- ja laitososastot erillisinä osastoina, kunnes ne elokuun 1 p:nä 1946 yhdistettiin laitos- ja ravintolaosastoksi. Osaston päätehtävänä on antaa ostoluvat laivoille, sairaaloille, erinäisille laitoksille, kuten lastentarhoille, talouskouluille jne. ravitsemisliikkeille sekä tilapäistarkoituksiin. V:n 1946 aikana annettiin ostolupia seuraavassa taulukossa ilmeneville tarvikemäärille:

Tarvikelaji	Sairaalat	Laitokset	Laivat	Tilapäiset ostoluvat	Ravitsemis-liikkeet	Apteekit
Eläinrasvaa, kg	—	—	—	—	1 990	—
Hunajaa, kg	—	—	—	127	—	
Juustoa, kg	1 347	212 060	3 611	66	—	—
Kahvia, kg	62	—	168	13	—	—
Kahvimaitoa, ltr	—	—	—	—	2 330 058	—
Kalaa, kg	—	—	18 981	100	—	—
Kananmunia, kg	—	—	—	1 732	—	—
Kuorittua maitoa, kg	340	—	—	—	—	—
Lihaa, mk	4 116 903	2 210 500	5 437 213	5 859	42 366 265	—
Luurasvaa, kg	—	—	—	—	648	—
Maitoa, ltr	1 461 384	1 262 091	97 043	46 511	4 058 176	—
Margariiniä, kg (tilitystä vastaan)	—	—	—	—	19 106	—
Omenia, kg	—	—	—	109	—	—
Perunajauhoja, kg	470	—	473	—	—	—
Perunoita, kg	590 595	403 065	—	—	3 300 038	—
Rusinoita, kg	—	227	19	—	—	—
Saippuaa, kg	—	—	121 801	—	—	—
Sakariinia, gr	52 431	14 313	—	4 282	—	21 706
Sokeria, kg	73 067	27 782	10 277	5 604	—	19 264
Suklaalevyjä, kpl	—	—	—	320	—	—
Suolaa, kg	51 791	42 964	11 011	494	—	—
Tupakkaa, pist.	22	51 771	86 786	3 037	1 257	—
Kahvinvastiketta, kg	9 836	2 640	2 197	1 915	194 926	—
Viljaa, kg	995 592	703 231	234 112	23 548	4 905 718	—
Voita ja margariinia, kg.	84 352	22 622	16 888	42	13 362	—

Maatalousosasto. Kertomusvuoden alussa tapahtuneen alueliitoksen jälkeen lisääntyi osaston työmäärä suuresti sen vuoksi, että alueliitoksen johdosta siirtyi kaupungin alueelle lukuisia omavaraistalouksia ja viljelystiloja.

V:n 1946 aikana jaettiin erilaisia ostolupia seuraavat määrät: leipäkortteja 2 007, maatilaleipäkortteja 735, rasvakortteja 10 882, maitokortteja 4 956, maatilamaitokortteja 1 415, ostojärjestyskortteja 507, lihakortteja 1 634, yleisostokortteja 229, ravintolakortteja 82, jauhatuskortteja 2 590 ja kengityskortteja 2 017 ,yhteensä 27 054.

Pitoeläimiä oli osaston luetteloissa seuraavat määrät: hevosia 1 227, nautakarjaa 1 716 (joista lehmiä 1 308), lampaita 2 608, vuohia 375, sikoja 2 174, kanoja 5 179, muuta siipikarjaa 110 ja mehiläisyhdyskuntia 50. Vuoden aikana annettiin 4 855 ostolupaa 5 294 porsaan hankkimista varten.

Vaatetusosasto. Kertomusvuoden aikana annettiin seuraavat määrät tekstiili- ja nahkatarvikkeiden ostolupia:

Kuluttajat ilman tilitysvelvollisuutta:	Tavalliset ostoluvat, kpl	pisteitä	Lisäpistekortit, kpl	pisteitä
Tulipalossa yms. tekstiilitarv. menettäneet	1 902	66 082	2 074	84 414
Siirtolaiset	2 064	75 586	—	—
Reserviläiset	—	—	1 169	50 722
Invalidit	—	—	1 085	43 700
Pikkulapset	33 502	744 404	7 642	460 620
Kodin perustajat	33 954	1 105 284	—	—
Lumpun luovuttajat	—	—	3 290	60 114
Kumiromun luovuttajat	106	1 134	—	—
Kansanhuoltoministeriön määräyksestä	1 824	487 541	—	—
Yhteensä	73 352	2 480 031	15 260	699 570

Ostolupia ja lisäpistekortteja annettiin yhteensä 88 612, vastaten 3 179 601 pistettä.
Lisäksi annettiin 13 956 ostolupaa ja irroitettiin korteista niitä vastaavat pisteet yhteensä 431 939.

Elinkeinonharjoittajat ym. tilitysvelvolliset:	Ompelulangan ostoluvat, kpl	pisteitä	Muut ostoluvat, kpl	pisteitä
Kulkupauppiaat	—	—	336	36 680
Ompelimot	1 206	52 341	72	6 371
Yksityiset ompelijat	2 206	45 865	1	50
Vaatturit	973	24 768	386	24 180
Jalkinekorjaamot	2 115	37 214	4 472	379 889
Laitokset, järjestöt ja liikkeet	—	—	2 794	1 469 373
Muut	104	5 597	2	250
Yhteensä	6 604	165 785	8 063	1 916 793

* Ostolupia annettiin yhteensä 14 667, joka määrä vastaa 2 082 578 pistettä.
Vaatetusosasto sai 124 561 jalkinevakuutusostolupaa, joista 87 675 jaettiin anojille ja 36 886 siirrettiin v:een 1947.
Yhteenveto v:n 1946 aikana jaetuista ostoluvista:

Tekstiili- ja nahkatarvikkeiden ostoluvat:	Kpl	Pisteitä
Kuluttajille ilman tilitysvelvollisuutta jaetut	102 568	3 611 540
Elinkeinonharjoittajille tilitysvelvollisuuksin jaetut	14 667	2 082 578
Jalkinevakuutusostoluvat	87 675	876 750
Yhteensä	204 910	6 570 868

Vuoden aikana jaettiin 11 560 suojapukua ja 7 000 pistevapaata valkoista työtakkia, 14 046 kappaleen Donkey-pukukiintiöstä n. 2 500 kpl ja 4 960 kpl:n kumiteräkiintiöstä 4 680 kpl. Työjalkineita jaettiin ministeriön määräyksestä 1 590 paria.
Kertomusvuoden aikana tilittivät liikkeet 38 711 477 pistettä sekä 180 352 ostolupaa, pist:arvoltaan 10 760 899 pistettä siis yhteensä 49 472 376 pistettä.
Jalkineostolupia tilitettiin (J 274, J 275, J 276, J 276 a sekä J 351) 140 136 kpl ja J 269 ostokuponkeja 16 602 kpl yhteensä 156 738 kpl.

Liikkeiden varastot olivat:	Pisteitä
tammikuun 1 p:nä 1946	33 727 158
joulukuun 31 p:nä 1946	32 051 116
Erotus	1 676 042

Ostokorttiosasto käsitteli vuoden aikana paitsi yleisiä ostokorttien jakeluja, seuraavan määrän muita asioita, jotka koskivat:

Vastasyntyneiden annoksia	8 625	Korttien vaihtoja	30 000
Raskaana olevien naisten annoksia	10 174	Ulkomaalaisten ostokortteja	8 287
Imettävien naisten annoksia	45 976	Maaseutukorttien leimauksia	60 000
Äidinmaidon luovuttajien annoksia	723	Kadonneita kortteja	27 460
Verenluovuttajien annoksia	8 390	Palstaviljelijäin sokeriannoksia	10 899
Sairaitten annoksia	43 600	Perunan ostolupia	9 300

Polttoaine- ja kuljetusosasto. Kertomusvuoden aikana osasto jakoi eri tarvikkeita seuraavat määrät:

Anodiparistoja, kpl	72	Polkupyöriä, uusia, renkaineen, kpl	150
Antrasiittia, hl	684	Polttopuuta, m³	216 365
Bensiinialkoholia, ltr	22 190	Saippuaa, kg	20 625.75
Bensiiniä, ltr	193 858	Seissiä, kg	6 742.5
Hartsiöljyvernissaa, kg	4 946.85	Sisärenkaita, kpl	2 284
Kaasuöljyä (naftaa), kg	7 910	Sisäväriä, kg	2 807
Karbidia, kg	12	Suodatinpusseja, pist.	8 475
Kivihiiltä, tonnia	103	Suopaa, kg	196.5
Koksia, tonnia	30 728.2	Suutarinnauloja, kg	4 312.25
Kuonakoksia, tonnia	1 474	Säästövernissaa, kg	2 032.5
Lankanauloja, kg	32 461	Tärpättiä, kg	1 860.2
Lattiamaalia, kg	2 144	Ulkorenkaita, kpl	5 964
Moottoriöljyä, kg	10 073.5	Ulkovernissaa, kg	227.5
Pellavaöljyvernissaa, kg	19	Ulkoväriä, kg	1 181
Petroolia, ltr	85 715	Voiteluaineita, ei moottoriöljyä, kg	14 487.15
Polkupyöriä, käytettyjä, renkaineen, kpl	175		

Laskentaosaston toimesta laskettiin kertomusvuoden aikana seuraava määrä kuponkeja:

Maitokuponkeja	46 782 000	Viljakuponkeja	32 895 000
Lihakuponkeja	61 453 000	Vastikekuponkeja	12 205 000
Sokerikuponkeja	54 246 000	Saippuakuponkeja	6 225 000
Tupakkakuponkeja	49 817 000	Suolakuponkeja	17 061 000
Rasvakuponkeja	42 310 000	Tekstiilikuponkeja	68 211 000
		Yhteensä	391 205 000

Tukku- ja vähittäiskauppaosasto myönsi kertomusvuoden aikana ostolupia seuraaville tarvikemäärille:

Eri tarkoituksiin myönnettyjen ylimääräisten saippua-annosten määrä:

	Ostolupia, kpl	Tarvikemäärä, kg
Teollisuuslaitokset	5 472	80 333
Ravitsemisliikkeet	4 354	12 051
Pesulat	2 474	22 289
Saunat	1 038	11 442
Kampaamot ja parturiliikkeet	8 460	20 063
Sairaalat ja apteekit	1 264	35 168
Elintarvikemyymälät	980	2 631
Koulut, yhdistykset ym.	1 584	5 128
Yhteensä	25 626	189 105

Vähittäisliikkeille ja leipomoille myönnettiin 64 530 ostolupaa, joilla saatiin seuraavat määrät eri elintarvikkeita.

	Vähittäisliikkeet	Leipomot
Vehnätuotteita, kg	7 175 493	2 822 498
Muita viljatuotteita, kg	15 698 607	10 218 935
Suolaa, kg	1 721 237	345 919
Siirappia, kg	—	146 044
Marmelaadia, kg	—	116 778
Pesusaippuaa, kg	334 773	—
Hienosaippuaa, kg	29 790	—
Partasaippuaa, kg	8 463	—
Yhteensä	25 968 363	13 650 174

Seuraavasta taulukosta ilmenee viljatuotteiden kulutus sekä Helsinkiin saapunut lihamäärä ja makkaran valmistus kuukausittain v:n 1946 aikana:

Kuukausi	Viljatuotteiden kulutus, kg	Lihan tuonti, kg	Makkaran valmistus, kg
Tammikuu	3 255 846	398 918	189 385
Helmikuu	3 246 721	299 585	138 661
Maaliskuu	3 239 747	379 720	212 263
Huhtikuu	3 024 868	303 440	293 550
Toukokuu	3 184 505	364 171	219 249
Kesäkuu	2 826 873	347 941	177 657
Heinäkuu	2 619 801	291 270	147 683
Elokuu	2 913 135	490 606	120 731
Syyskuu	3 308 841	591 442	120 529
Lokakuu	3 257 850	3 032 022	187 957
Marraskuu	3 227 005	1 084 405	325 420
Joulukuu	3 305 574	602 356	187 741
Yhteensä	37 410 766	8 185 876	2 320 826

Maitoa tuotiin ja kulutettiin Helsingissä v:n 1946 aikana seuraavasti (numeroihin sisältyy myös suurliikkeiden jakelu lähiympäristössä):

Kuukausi	Saapunut, ltr	Jaettu maitona, ltr	Jaettu kermana, ltr	Käytetty homog. maitona ltr	Käytetty voin valmistukseen ltr	Maidottomia päiviä
Tammikuu	4 568 731	3 298 616	712 943	246 715	181 296	3
Helmikuu	3 947 880	2 797 787	674 241	202 590	56 745	8
Maaliskuu	4 203 047	2 925 915	723 293	246 348	31 533	18
Huhtikuu	4 683 810	3 251 007	729 143	203 787	217 378	4
Toukokuu	4 842 786	3 275 968	732 776	207 052	358 481	2
Kesäkuu	5 652 766	2 950 048	639 741	205 656	1 611 441	—
Heinäkuu	5 485 205	2 708 214	583 297	195 892	1 800 425	—
Elokuu	5 201 798	2 944 060	623 720	205 697	1 163 579	—
Syyskuu	5 592 974	3 342 240	662 313	209 286	1 175 220	2
Lokakuu	5 047 356	3 454 736	713 639	213 121	477 628	4
Marraskuu	4 611 971	3 287 119	708 281	212 890	233 920	8
Joulukuu	4 864 642	3 498 557	720 994	214 696	265 997	5
Yhteensä	58 702 966	37 734 267	8 224 381	2 563 730	7 573 643	54

Ylimääräisiä jakeluja oli Helsingissä v:n 1946 aikana:

Elintarvike ja korttilaji	Tarvikemäärä	Jakeluaika
Juusto, O1—O2 gr kk	250	1. 2—30. 4
	250	16.6 —15. 7
	250	1—31.12
Tanskalainen sianliha, O1—O2, mk:sta	12	11—13. 7
Tanskalaiset kananmunat, O1—O2, kpl	3	26. 7—15. 8
S:n A1—A2 1 kpl lapsille	5	23—30. 9
S:n O2 1 kpl lapsille	5	5—30.11
Tanskalaiset omenat, O2, kg lapsille	1	25.11— 5.12
	1	20.12. 46.— 4. 1. 47.
Ruotsalainen uutisperuna, O1—O2, gr	500	24—31. 7
Ruotsalainen veripalttu, O2, gr lapsille	500	1. 4—30. 6
Amerikkalainen hunaja, O2, gr lapsille	500	16—30. 9
Amerikkalaiset suklaalevyt, O2, kpl lapsille	2	16—30. 9
Mallas ärvin, O2, tölkki lapsille	1	1—30. 4
Marmelaadi, O1—O2, tölkki	1	7. 5—15. 6
Marmelaadi—ravitoli, O2, tölkki lapsille	1	16—31. 7

Kalaa tuotiin Helsinkiin seuraavasti:

	Tuoretta, kg	Suolattua, kg	Kaikkiaan, kg
Kotimaista	5 338 243	1 693 919	7 032 162
Ulkomaista	1 157 603	1 578 701	2 736 304
Yhteensä	6 495 846	3 272 620	9 768 466

Perunatilanne näkyy alla olevasta yhdistelmästä:

	Perunoita, kg		Perunoita, kg
Alkuvarasto tammikuun 1 p:nä 1946	9 152 526	toukokuussa	1 915 581
		kesäkuussa	524 964
Saapui:		syyskuussa	3 097 723
		lokakuussa	33 358 333
tammikuussa	1 485 701	marraskuussa	19 995 866
helmikuussa	782 289	joulukuussa	6 637 217
maaliskuussa	1 481 449		
huhtikuussa	1 204 938	Varasto joulukuun 31 p:nä 1946	10 885 432

Tärkeimmät korttiannokset olivat v. 1946 seuraavan suuruisia:

Elintarvike ja korttilaji	Tarvike-määrä	Jakeluaika
Peruna, kg:		
A, B ja C	5	1—30. 9
»	18	1—31.10
»	24	1—30.11
»	18	1—31.12
D ja E	10	1—30. 9
	24	1—31.10
	30	1—30.11
	24	1—31.12
Viljatuotteet, kg:		
A1	4.5	1. 1—31.12
A2	6.0	1. 1—31.12
B	9.0	1. 1—31.12
C	10.5	1. 1—31.12
D	12.0	1. 1—31.12
E	13.0	1. 1—31.12
Tupakka, pist. kk:	10	1. 1—31. 3
	12	1. 4—31.12
Meijerivoi gr, kk:		
F1	250	1. 1—28. 2
	500	1—31. 3
	250	1. 4—31. 5
	500	1. 6—31.10
	250	1.11—31.12
F2	500	1. 1—31.12

Elintarvike ja korttilaji	Tarvikemäärä	Jakeluaika
Margariini, gr kk:		
F1	250	1. 1—28. 2
	250	1. 4—31. 5
	250	1.11—31.12
Maito, dl päivässä:		
M1	1	1. 1—31.12
M2	6	1. 1—31.12
M3	9	1. 1—31.12
Kerma, dl päivässä:		
M1	½	1. 1—31.12
Liha, mk:sta kk	24	1—31. 1
	16	1—28. 2
	24	1. 3—30. 4
	16	1. 5—30. 6
	28	1—31. 7
	16	1—31. 8
	32	1—30. 9
	56	1.10—30.11
	40	1—31.12
Perunajauhot, gr	250	1—30.11
	500	1—31.12

Elintarvike ja korttilaji	Tarvikemäärä	Jakeluaika
Sokeri, gr kk:		
Y1	250	1. 1—31. 5
	500	1—30. 6
	750	1. 7—31. 8
	500	1. 9—31.10
	250	1—30.11
	750	1—31.12
Y2	500	1. 1—31. 5
	750	1—30. 6
	1 000	1. 7—31. 8
	750	1. 9—31.10
	500	1—30.11
	1 000	1—31.12
Suola	250	1. 1—28. 2
	500	1. 3—31. 7
	1 000	1. 8—30. 9
	500	1.10—31.12
Sakariini, 2 gr tai 100 tabl.	2	1. 7—31.10
Kahvi, gr	250	4. 4—10. 5
	250	6. 6— 6. 7
	250	16.12. 46—18. 1. 47.

Sivukansliat. Alla oleva taulukko esittää seuraavien sivukanslioiden käsittelemien asioiden lukumäärän:

Käsittely koski	Haagan	Lauttasaaren	Malmin	Munkkiniemen	Oulunkylän	Sörnäisten
Vastasyntyneitten annoksia	163	230	563	215	250	5 500
Raskaana olevien naisten annoksia	208	240	780	230	220	5 000
Imettävien naisten annoksia	269	445	502	390	500	5 000
Äidinmaidon luovuttajien annoksia	27	42	39	22	50	800
Verenluovuttajien annoksia	67	115	138	180	—	2 500
Sairaitten annoksia	748	700	2 697	1 200	900	10 600
Korttien vaihtoja	1 218	1 200	5 481	1 250	600	5 800
» leimauksia	70	2 000	684	1 500	300	10 000
Syyteilmoituksia	10	—	8	—	2	—
Kasvissyöjien annoksia	—	—	—	—	—	300
Perunan ostolupia	—	—	—	—	—	1 100
Viljatuotteiden ostolupia	—	—	—	—	—	3 150
Lasten lisäsokeria	—	—	—	—	—	5 000

Moottoriajoneuvojen käyttölupatoimikunta. Kansanhuoltolautakunnan yhteyteen asetettiin, moottoriajoneuvojen käyttöluvista ja tunnuksista syyskuun 5 p:nä 1946 annetun kansanhuoltoministeriön päätöksen nojalla, lokakuun 1 p:stä lukien moottoriajoneuvojen käyttölupatoimikunta, jonka tehtävänä on antaa säädetty käyttölupa yksityisliikenteeseen rekisteröidyille henkilö- ja pakettiautoille sekä moottoripyörille, lukuunottamatta valtion omistamia moottoriajoneuvoja. Käyttölupatoimikuntaan kuuluivat Helsingin kansanhuoltopiirin määräämänä puheenjohtajana apulaiskansanhuollonjohtaja V. V. Svanström ja varapuheenjohtajana apulaiskansanhuollonjohtaja P. Riikonen sekä Uudenmaan lääninhallituksen määräämänä jäsenenä johtaja A. O. Nummelin, varamiehenään apulaisjohtaja A. O. Tyllinen ja Helsingin kaupungin polttoainepäällikön määräämänä jäsenenä osastonjohtaja L. Saloranta, varamiehenään metsänhoitaja A. Kaivola. Toimikunnan sihteerinä toimi herra S. Inberg.

Käyttölupatoimikunta aloitti työskentelynsä lokakuun 1 p:nä 1946. Alkuaikoina saapui sille pääasiallisesti moottoriajoneuvojen tilapäiskäyttöä koskevia anomuksia sekä liikenteessä olevien moottoriajoneuvojen vaihtoa tai käyttörajoitusten muuttamista tarkoittavia anomuksia, jotka yleensä heti voitiin ratkaista. Liikenteessä olevien moottoriajoneuvojen käyttölupien uusimisanomuksia sekä uusia käyttölupa-anomuksia saapui sitä vastoin hitaasti ja harvalukuisesti, ollen niiden lukumäärä lokakuun 29 p:nä yhteensä 558 ja marraskuun 26 p:nä yhteensä 904. Kansanhuoltoministeriön liikennejaosto myönsi v:ksi 1946 Helsinkiä varten käyttölupia 1 051 henkilöautoa, 497 pakettiautoa ja 96 moottoripyörää varten sekä ns. keltaisia koenumeroita 53 eli siis yhteensä 1 697 moottoriajoneuvoa varten.

Kun oli ilmeistä, etteivät kaikki käyttölupien haltijat olleet määräaikaan eli lokakuun 14 p:ään mennessä jättäneet käyttölupien uusimista tarkoittavia anomuksiaan, niin liikennejaosto määräsi eri moottoriajoneuvoille uudet supistetut kiintiöt, joiden puitteissa uudet käyttöluvat oli myönnettävä. Tämän mukaisesti vähennettiin käyttölupien lukumäärää 332:lla, joten se tuli olemaan yhteensä 1 365. Nämä käyttöluvat jakaantuivat siten, että henkilöautoja varten niitä oli 800, pakettiautoja varten 430, moottoripyöriä varten 100 ja keltaisia koenumeroita varten 35.

Kun liikennejaosto antoi toimikunnalle sellaiset ohjeet, että sen oli käsiteltävä kaikki eri moottoriajoneuvoryhmät ja alaryhmät rinnakkain käyttölupien oikeudenmukaista jakoa sekä käyttölupaehtojen yhdenmukaistamista varten, ei toimikunta voinut ilman anomuksien asiallista vertailua myöntää käyttölupia kaikille niille anojille, jotka olivat ehtineet määräajassa lähettää anomuksensa, koska oli odotettavissa vielä sen jälkeen suuri määrä kokonaan uusia anomuksia. Tämän johdosta ja kun liikennejaosto pidensi v. 1946 myöntämiensä käyttölupien voimassaoloajan tammikuun 31 p:ään 1947 tai toistaiseksi, vaan se valmisteli ja ryhmitteli käsiteltäväksi saapuneet anomukset, joka työ vaati paljon sekä aikaa että harkintaa. Käyttölupia myönnettiin yleensä vain sellaisille moottoriajoneuvoille, joille sen antaminen kaikissa olosuhteissa oli pidettävä ehdottomasti välttämättömänä.

Kertomusvuoden loppuun mennessä olivat käyttölupaluokat ja bensiiniannokset määrätyt yhteensä 1 090 moottoriajoneuvolle, joista henkilöautoja oli 687, pakettiautoja 319, moottoripyöriä 49 ja keltaisia koenumeroautoja 35.

Näille moottoriajoneuvoille voitiin käyttöluvat kirjoittaa valmiiksi vasta tammikuun puoliväliin v. 1947 mennessä, koska henkilökuntaa ei ollut riittävästi käytettävissä. Kertomusvuoden loppuun mennessä oli sitä paitsi myönnetty tilapäisiä käyttölupia 167 moottoriajoneuvolle sekä jatkuvia lupia 35:lle ns. keltaisilla koenumeroilla varustetuille autoille.

Käyttölupatoimikunta kokoontui lokakuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana 52 kertaa.

Polttoainepäällikön osasto. Kansanhuoltotoimiston yhteydessä oli kertomusvuoden aikana edelleen polttoainepäällikön osasto johtajanaan Helsingin kaupungin polttoainepäällikkö, metsänhoitaja H. J. Willman ja hänen varamiehenään metsäneuvos P. B. Mansner. Osaston toimesta tarkkailtiin jatkuvasti sekä teollisuuslaitosten että keskuslämmityksellä varustettujen kiinteistöjen polttoaineiden käyttöä sekä suoritettiin kivihiilen ja koksin ostolupien jakelu.

Ostokorttijakelut. Kertomusvuoden aikana jaettiin yleisissä korttijakeluissa ostokortteja seuraavat määrät: helmikuun 1 p:nä voimaantulleita leipäkortteja 385 637 kpl, rasvakortteja 356 334 kpl, maitokortteja 354 668 kpl, lihakortteja 345 248 kpl ja yleisostokortteja 357 404 kpl; kesäkuun 1 p:nä voimaantulleita leipäkortteja 1 378 204 kpl, rasvakortteja 1 443 432 kpl, vaatetuskortteja 361 355 kpl, maitokortteja 1 445 564 kpl, lihakortteja 1 415 948 kpl ja yleisostokortteja 362 357 kpl; lokakuun 1 p:nä voimaantulleita leipäkortteja 2 179 327 kpl, rasvakortteja 2 105 008 kpl, maitokortteja 2 108 779 kpl, lihakortteja 2 098 424 kpl ja yleisostokortteja 353 793 kpl.

Edellä mainittuihin lukuihin nähden on huomattava, että helmikuun 1 p:nä ja kesäkuun 1 p:nä voimaantulleet ostokortit jaettiin neljää ja lokakuun 1 p:nä voimaantulleet kuutta kuukautta varten sekä, että kesäkuun 1 p:nä ja lokakuun 1 p:nä voimaantulleitten ostokorttien lukumäärässä on kunkin kuukauden voimassa oleva kortti huomioitu eri korttina.

Tekstiilitilanne pysyi kertomusvuoden aikana edelliseen vuoteen verrattuna suurin-

piirtein muuttumattomana. Liikkeitten hallussa olevien tekstiilivarastojen pistearvo vuoden varrella vähentyi 4.97 %, mikä johtui kuitenkin siitä, että eräitä tarvikkeita vapautettiin säännöstelystä.

Pistearvojen alennuksia tapahtui eräitten jalkinelaatujen kohdalla ja ns. B-luokan jalkineet vapautettiin ostoluvista. Karstalankatuotteet vapautettiin säännöstelystä samoin käytetyistä tekstiiliraaka-aineista valmistetut tuotteet.

Jalkineostolupakiintiöt osoittautuivat kertomusvuoden alkupuolella riittämättömiksi, mutta oli tilanne siinä suhteessa vuoden loppupuolella kuitenkin jo parempi.

Tekstiilitarvikkeiden laatu parantui vuoden kuluessa jonkin verran. Niinpä pahvivälipohjaisten jalkineitten valmistus lopetettiin, taloustekstiilejä alettiin valmistaa sekoittamattomasta puuvillasta tai sekoitettuna sillan kanssa, kun niitä aikaisemmin valmistettiin yksinomaan sillasta. Pukukankaitten sillapitoisuutta vähennettiin ja joku määrä valmistettiin pelkästä villasta. Ompelulankaa alettiin niinikään valmistaa pelkästä puuvillasta. Ulkomailta saatiin pieniä määriä hyvälaatuisia kankaita, ompelulankaa ja pohjanahkaa.

Kesäkuun 1 p:nä tuli käytäntöön uusi vaatetuskortti, josta kertomusvuoden aikana oli voimassa 70 pistettä.

Ravitsemistilanne kertomusvuoden aikana pysyi niinikään edelliseen vuoteen verrattuna pääpiirteissään ennallaan. Korteilla jaettavat määrät pystyttiin yleensä jakamaan häiriöittä, lukuunottamatta maitoa, jonka kohdalla vuoden aikana oli 54 ns. mustaa päivää, aikuisten maitoannosta ei voitu silloin jakaa. Tämä aiheutui lähinnä suurkarjojen hävittämisestä ja kuljetusvaikeuksista. Saamatta jääneiden maitoannosten korvauksina toimeenpantiin viisi ylimääräistä juustonjakelua. Lihanjakelussa tapahtui myös pienempiä häiriöitä. Syyskuun 15 p:nä toimeenpannusta perunan säännöstelystä aiheutui aluksi tyytymättömyyttä kuluttajien keskuudessa, mutta laimeni se kuitenkin sen jälkeen kun todettiin peruna-annosten riittävyys ja että annokset voitiin saada ostetuksi. Perunan säännöstely päättyi kesäkuun 30 p:nä, mutta säännösteltiin sen hankinta ja kulutus uudelleen syyskuun 15 p:stä lukien. Kalan säännöstelystä vapauttamisesta huolimatta oli tuoreen kalan, varsinkin silakan saanti yleensä niukkaa ja hinnat huomattavan korkeat. Suomukala vapautettiin sekä kortti- että hintasäännöstelystä toukokuun 1 p:nä, silakka korttisäännöstelystä kesäkuun 20 p:nä ja syyskuun 1 p:nä vapautettiin kala kokonaan säännöstelystä lukuunottamatta lohen ja silakan hintoja. Kahvinvastike vapautui säännöstelystä toukokuun 23 p:nä.

Lämmitystilanne oli kertomusvuonna parempi kuin edellisinä vuosina. Vuoden alussa oli kulutusta varten täällä varastoituna polttopuita n. 650 000 m³. Samaan aikaan oli Helsingin polttopuun hankintajärjestön toimesta kaukokuljetusreittien varsille varastoituna polttopuita n. 440 000 m³ ja metsäpinoissa n. 1 580 000 m³. Kun kaupungin polttoainetarve (kaasu- ja sähkölaitoksen tarvetta lukuunottamatta) laskettuna normaalista 70 %:ksi supistettua lämmitystä varten oli polttopuiksi muunnettuna n. 2 800 000 m³, oli polttoainetilanne tyydyttävä, vaikka koksien jakeluun ei sanottavasti ollutkaan mahdollisuuksia. Lisäksi oli polttoainepäällikön käytettäväksi puunjalostusteollisuudelta ostettua ns. teollisuuspuuta n. 36 000 m³. Polttopuuhankintojen ennakkorahoitusta vaikeuttavana tekijänä alkoi kertomusvuonna kuitenkin yhä enemmän vaikuttaa kiinteistöjen kiristyvä taloudellinen asema.

Huhtikuun alussa olivat polttoainevarastot alimmillaan, mutta olivat ne syyskuun 1 p:ään mennessä jälleen nousseet polttopuuksi muunnettuina n. 1 350 000 m³:ksi. Tällöin oli kesän kuluessa saatu Helsinkiä varten mm. n. 25 000 tonnia tuontikoksia, jota jaettiin pienkuluttajille 60 % ja suurkuluttajille 10 % kunkin vuositarpeesta. Tämän jakelun edellytyksenä oli kuitenkin 40 %:n polttopuuvarastointi. Kivihiililämmitteiset talot saivat tyytyä yksinomaan puulämmitykseen.

Vuoden päättyessä olivat polttopuuvarastot n. 750 000 m³, josta polttoainepäällikön alainen keskusvarasto n. 6 500 m³.

Polttopuiden hinnat kohosivat kertomusvuoden kuluessa kahdesti. Koivuhalkojen rajahinta oli vuoden alussa vapaasti rautatievaunussa tai varastossa 500 mk/m³, kesäkuun 1 p:stä lukien 580 mk/m³ ja lokakuun 12 p:stä lukien 595 mk/m³. Viimeksi mainittuna ajankohtana nousi myös pilkkomispalkkio 106 mk:ksi m³:ltä.

Pakkolämmitystä sovellettiin kertomusvuoden aikana kolmeen kiinteistöön, mutta myös lukuisille muille kiinteistöille annettiin toistuvia kehoituksia lämmityksen tehostamiseksi minimivaatimuksia vastaavaksi.

Kaasulaitos toimi edelleen kertomusvuonna kansanhuoltoministeriön jakaman kivihiilen varassa. Vuoden alussa oli tilanne sen kohdalta erittäin vaikea, sillä varastoissa oli ajoittain vain n. 240 tonnia kivihiiliä, viikkokulutuksen ollessa n. 1 000 tonnia. Vuoden aikana parani kivihiilitilanne kuitenkin huomattavasti ja varastot olivat vuoden lopussa lähes 19 000 tonnia.

Kun sähköenergian tarve kasvoi kertomusvuoden aikana huomattavasti oli sähkölaitoksen höyryvoima-aseman tehostettava toimintansa äärimmilleen. Tästä oli seurauksena, että höyryvoima-aseman polttoainetarve nousi polttopuiksi muunnettuna n. 277 000 m³:ksi, mikä osaltaan vaikutti muuhun lämmitystilanteeseen. Vuoden lopussa oli sähkölaitoksen varastossa polttoaineita polttopuuksi muunnettuna n. 278 000 m³.

Polttoainetilanteen parannuttua voitiin keväällä toimeenpanna muutamia lämpimänveden jakeluja kunnes joulukuun 1 p:stä lukien tämä jakelu määrättiin pakolliseksi kerran viikossa. Valitettavasti oli tästä järjestelystä kuitenkin luovuttava sen vuoksi, ettei kiinteistöjen omistajien kanssa päästy yksimielisyyteen lämpimästä vedestä suoritettavasta korvauksesta.

Kustannukset. Kertomusvuoden aikana nousivat kansanhuoltolautakunnan ja kansanhuoltotoimiston kaupungille aiheuttamat kustannukset 37 396 006 mk:ksi, jotka jakautuivat seuraavasti:

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	134 500	99 600	+ 34 900
Tilapäinen työvoima	24 709 093	25 009 835	— 300 742
Kesälomasijaiset	350 000	464 750	— 114 750
Vuokra	1 323 396	1 182 141	+ 141 255
Valaistus	95 000	87 541	+ 7 459
Siivoaminen	34 000	79 593	— 45 593
Kaluston hankinta	290 000	241 251	+ 48 749
Painatus ja sidonta	300 000	861 990	— 561 990
Tarverahat	941 529	1 857 171	— 915 642
Kuljetus- ja matkakustannukset	50 000	63 934	— 13 934
Ostokorttien jakelu	4 050 000	7 322 879	— 3 272 879
Toimenpiteet kaupungin polttoainetarpeen tyydyttämiseksi	10 000 000	125 321	+ 9 874 679
Yhteensä	42 277 518	37 396 006	+ 4 881 512

Kansanhuoltoministeriö osallistui tarkkailutoiminnasta aiheutuneisiin menoihin ainoastaan 882 688 mk:lla sekä kansanhuoltoministeriön kivihiilen ja koksin hinnantasauskassa polttoainetarkkailijain palkkamenoihin 300 000 mk:lla.

20. Väestönsuojelu

Kertomus väestönsuojelulautakunnan toiminnasta v. 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat alkuvuodelta 1946 puheenjohtajana filosofian tohtori B. R. Nybergh, varapuheenjohtajana asiamies T. A. Hänninen, sekä jäseninä dosentti O. A. Eklund, varatuomari R. V. Rönnholm, toimittaja J. A. Savola, keskusvarastonhoitaja K. W. Saxell ja kansliasihteeri N. G. E. Schauman sekä varajäseninä autonkuljettaja E. Juden, lakitieteen kandidaatti R. G. I. Kallia ja lääketieteen lisensiaatti U. E. Tötterman. Tässä kokoonpanossaan kokoontui lautakunta yhden kerran.

Kokouksessaan tammikuun 9 p:nä 1946 kaupunginvaltuusto valitsi lautakunnan puheenjohtajaksi edelleenkin filosofian tohtori B. R. Nyberghin, varapuheenjohtajaksi keskusvarastonhoitaja K. W. Saxellin, jäseniksi varatuomari R. V. Rönnholmin, kirvesmies T. Saarisen, liittosihteeri L. P. Sauraman, toimittaja J. A. Savolan, kirvesmies J. P. Savolaisen ja keskusvarastonhoitaja K. W. Saxellin sekä varajäseniksi kansakoulunopettaja M. J. Lahtisen, sähköasentaja E. Mäkisen ja kansliasihteeri N. G. E. Schaumanin, jotka kuuluivat lautakuntaan v:n 1946 loppuun saakka.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa koko vuoden kaupunginjohtaja E. H j. Rydman. Lautakunnan esittelijänä toimi majuri T. Hannus ja sihteerinä varatuomari S. Hellevaara.

Väestönsuojelulautakunnalla ei ollut v:n 1946 aikana sihteerin ohella muita toimihenkilöitä kuin majuri T. Hannus, jonka tehtävänä oli hoitaa väestönsuojeluun kuuluvien suunnitelmien valmistelutyötä, toimia lautakunnan kokouksissa esittelijänä, huolehtia lautakunnan päätösten ja suunnitelmien täytäntöönpanosta, antaa yleisölle sen pyytämiä ohjeita väestönsuojelua koskevista asioista ja hoitaa muut lautakunnan hänen suoritettavikseen antamat tehtävät. Majuri Hannukselle maksettiin mainituista tehtävistä 4 000 mk:n suuruinen kuukausipalkkio.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 6 kertaa ja oli pöytäkirjain pykälien lukumäärä 135. Kirjeitä saapui lautakunnalle 108 ja niitä lähetettiin 28.

Lautakunta teki kertomusvuoden aikana seuraavat lopulliset päätökset asioista, jotka koskivat:

ilmoitusten ja kuulutusten julkaisemista, niiden noudattamisesta samojen periaatteiden mukaan, joita kaupunginhallitus helmikuun 28 p:nä 1946 pöytäkirjan 730 §:n kohdalla tekemänsä päätöksen mukaan noudattaa [1]);

varastossa olevien 16 nahkaisen kaasutiedustelulaukun myymistä Suomen väestönsuojelujärjestölle 400 mk:n hinnasta kappaleelta [2]);

lunastusmaksujen kannannan suorittamisen määräämistä väestönsuojelulautakunnan osalta väestönsuojelupäällikkö T. Hannuksen tehtäväksi [3]);

lautakunnan varastossa olevien 279 erilaisen kaasunaamarin myymistä Yleinen kumivarasto oy. nimiselle osakeyhtiölle ilman naamarilaukkuja 22: 10 mk:n hinnasta kappaleelta [4]);

Munkkiniemen ja Lauttasaaren yhdyskunnilta kaupungille siirtyneistä väestönsuojeluvälineistä väestönsuojelulautakunnalle luovutetun 6 nahkaisen tiedustelulaukun ja 5 nahkaisen ensiapulaukun myymistä Suomen väestönsuojelujärjestölle 400 mk:n hinnasta kappaleelta [5]);

---

[1]) Väestöns. lk. 26 p. maalisk. 62 §. — [2]) S:n 26 p. maalisk. 71 §. — [3]) S:n 8 p. toukok. 82 §. — [4]) S:n 8 p. toukok. 94 §. — [5]) S:n 8 p. toukok. 95 §.

lautakunnan puheenjohtajan oikeuttamista hyväksymään lautakunnan laskut ja muut asiakirjat, joihin maksumääräys perustuu [1]);

lautakunnan puheenjohtajan oikeuttamista ottamaan tarpeelliset henkilöt lautakunnan arkiston kuntoonpanoa varten [2]);

lautakunnan päätöstä, mitä väestönsuojeluvälinevaraston välineitä säilytetään vastaisen varalle [3]); sekä

eräiden laskujen ja palkkioiden maksamista [4]).

Lautakunta teki kertomusvuoden aikana kaupunginhallitukselle seuraavat esitykset asioista, jotka koskivat: hälytyssireenien poistamista katoilta ja muista paikoista, joihin niitä oli asennettu [5]); Bostads ab. Rocca nimisen yhtiön Pormestarinrinteen 3:ssa omistaman talon ullakkokerroksen kunnostamista tai vaihtoehtoisesti 39 500 mk:n suuruisen korvauksen myöntämistä [6]); ehdotusta väestönsuojelulautakunnan v:n 1947 talousarvioksi [7]); varastossa olevien tavarain myymistä, siirtämistä toisille virastoille ja laitoksille sekä eräiden esineiden poistamista kalustoluetteloista [8]) sekä tilin ylittämistä ja määrärahojen myöntämistä [9]).

Kertomusvuoden aikana lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnot seuraavista asioista: Helsingin puhelinyhdistyksen anomuksesta saada vaihtaa Korkeavuorenkadun kalliosuojaan asentamansa 23 vedenpitävää kaapelirasiaa kuiturasioihin [10]); kaupunginarkiston kirjelmän johdosta, joka koskee väestönsuojelu- ja ilmasuojeluviranomaisten arkistoainesten järjestelyä [11]); tilastotoimiston kirjelmän johdosta, joka koskee väestönsuojelulautakunnan vuosikertomusten laatimista [12]).

---

[1]) Väestöns. lk. 20 p. jouluk. 133 §. — [2]) S:n 20 p. jouluk. 134 §. — [3]) S:n 8 p. tammik. 25 § ja 26 p. maalisk. 72 §. — [4]) S:n 8 p. helmik. 48 §, 26 p. maalisk. 74 ja 75 §, 8 p. toukok. 93 ja 97 § sekä 20 p. jouluk. 130 ja 131 §. — [5]) S:n 8 p. tammik. 23 §. — [6]) S:n 8 p. helmik. 50 §. — [7]) S:n 18 p. syysk. 110 §. — [8]) S:n 8 p. tammik. 9 §, 8 p. helmik. 49 §, 26 p. maalisk. 72 ja 73 § ja 8 p. toukok. 96 §. — [9]) S:n 8 p. tammik. 22 § ja 8 p. helmik. 51 §. — [10]) S:n 26 p. maalisk. 76 §. — [11]) S:n 26 p. maalisk. 77 §. — [12]) S:n 18 p. syysk. 109 §.

21. Asutuslautakunta

Helsingin kaupungin asutuslautakunnan kertomus toiminnastaan v. 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Asutuslautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: puheenjohtajana maatalousneuvos S. O. Österberg, varapuheenjohtajana agronoomi R. Karlsson, jäseninä veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, toimitsija O. Jokinen, toimittaja S. N. Manninen ja varatuomari A. Tuurna sekä varajäseninä agronoomi U. H. Forss, toimittaja A. Rönnqvist, toimitsija T. Bryggari ja agronoomi U. Kähönen. Kaupungin edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara. Lautakunnan sihteerinä toimi hovioikeudenauskultantti A. Hannus.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 74 kertaa, kokouksissa käsiteltiin maansaantihakemuksia.

Toiminta. Lautakunnan toiminnan muodosti pääasiallisesti toukokuun 5 p:nä 1945 annettuun maanhankintalakiin perustuvien sotainvalidien, sotaleskien, sotaorpojen ja perheellisten rintamasotilaiden maansaantihakemusten käsittely ja lausuntojen antaminen niistä. V:n 1945 loppuun mennessä ehdittiin käsitellä 3 115 hakemusta. V:n 1946 aikana käsiteltyjen hakemusten lukumäärä nousi 7 350:een, joten lautakunta viime vuoden päättyessä antoi lausuntonsa 10 465 hakemuksesta ja lähetti ne edelleen määräysten mukaisesti maatalousministeriön asutusasiainosastolle. Näistä 10 465 hakemuksesta puollettiin 6 237 hakemusta. Asuntotontti esitettiin annettavaksi Helsingistä 5 548:lle hakijalle, lähikunnista 532:lle ja muualta 71:lle. Asuntotiloja esitettiin annettavaksi 27:lle lähikunnista ja 15:lle muualta, kalastustiloja 2:lle lähikunnista ja 3:lle muualta, asuntoviljelystiloja 16:lle lähikunnista ja 18:lle muualta, sekä viljelystiloja 5:lle muualta. Hylättäviksi esitettiin 3 494 hakemusta. Määräajan umpeenkuluttua ja laillista estettä näyttämättä jätettyinä esitettiin käsittelemättä jätettäviksi 241 hakemusta. Eri syistä ei lausuntoa lainkaan annettu 493 hakemuksesta. Niistä hakijoista, joille lautakunta lausunnossaan esitti maata annettavaksi, oli sotainvalideja 870, sotaleskiä perheineen 187, sotaorpoja 4 sisarusparia ja perheellisiä rintamasotilaita 5 176.

Maansaantihakemusten valmistava käsittely suoritettiin tarkoitusta varten keväällä 1945 perustetussa asutuslautakunnan alaisessa maansaantitoimistossa. Toimistolla oli vuoden 1946 alkaessa käytettävissään huoneisto Katariinankadun 4:ssä sekä myöskin Sofiankadun 1:ssä. Sen jälkeen kun pääasiassa kortistonjärjestely- ja diarioimistöitä varten kolmen kuukauden ajaksi joulukuun alusta 1945 palkatut 2 toimistoapulaista olivat helmikuun lopussa 1946 vapautuneet, missä yhteydessä Sofiankadun 1:ssä ollut huoneisto myös luovutettiin maansaantitoimiston käytöstä, muodostivat maansaantitoimiston henkilöstön 2 lakimiestä, 5 toimistoapulaista ja vahtimestari. Kevättalven 1946 ja kevään aikana henkilökuntaa vähennettiin sitä mukaa kuin maansaantihakemusten käsittely läheni loppuaan ja kesäkuun 20 p:nä 1946 toimisto kokonaisuudessaan lopetti toimintansa.

Maansaantihakemusten lisäksi oli lautakunnan käsiteltävänä 2 tiheissä asumusryhmissä olevaa vuokra-alueiden lunastamisvaatimusta, jotka perustuivat helmikuun 18 p:nä 1936 annettuun ja lailla maaliskuun 22 p:nä 1946 muutettuun lakiin tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamisesta, sekä 1 vuokra-alueen vuokran määrääminen, mikä perustui kesäkuun 22 p:nä 1946 annettuun lakiin maanvuokrasuhteiden pidentämisestä eräissä tapauksissa.

22. Raittiusvalistuslautakunta

Kertomus Helsingin kaupungin raittiusvalistuslautakunnan toiminnasta v. 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Raittiusvalistuslautakunnan jäsenet ja toiminta. Raittiusvalistuslautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana professori A. V. Laitakari, varapuheenjohtajana koneenkäyttäjä K. A. Saarinen sekä jäseninä rakennusmestari P. Astikainen, tullipäällysmies G. E. Ellmén, insinööri K. F. Kreander, toimitsija U. Miettinen ja lehtori H. Vilkemaa. Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa toimittaja K. Y. Räisänen. Sihteerinä toimi hallitusneuvos J. H. Konttinen ja lähinnä maajuopottelun torjuntatyötä varten palkattuna neuvojana herra M. M. Merilinna. Viimeksi mainittu, joka astui virkaansa lokakuun 1 p:nä, hoiti sitä päätoimena.

Vuoden aikana lautakunta piti yhteensä 20 (edellisenä vuonna 21) kokousta, joissa tehtyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 244 (275) eli keskimäärin 12 pykälää kussakin kokouksessa. Kokouksissa käsiteltiin, paitsi juoksevia asioita ja kaupunginhallituksen lautakunnalta pyytämiä lausuntoja, niitä ehdotuksia, joita lautakunnalle oli pääkaupungin raittiusjärjestöjen taholta tehty, samoin kuin myös lautakunnan oma-aloitteisia toimenpiteitä pääkaupunkimme raittiustilanteen parantamiseksi. Lautakunnalle saapui kaikkiaan 187 (151) kirjettä ym. asiakirjaa, jotka esiteltiin lautakunnan kokouksissa ja asianmukaisen käsittelyn jälkeen vietiin diarioihin ja arkistoitiin. Menneiden kirjeiden diariossa oli 738 (360) kirjettä ja postikirjassa yhtä monta postilähetystä.

Raittiusvalistuslautakunnan toimintaohjeina oli sille v. 1936 vahvistettu ja marraskuun 22 p:nä 1944 uusittu johtosääntö, jonka mukaan lautakunnan tehtävänä on mm.: edistää raittiusvalistustoimintaa kaupungissa sekä sitä harjoittavien yhdistysten ja järjestöjen työtä, tehdä kaupunginvaltuustolle juoppouden ja sen turmiollisten vaikutusten ehkäisemistä ja muita lautakunnan toimialaan kuuluvia asioita koskevia esityksiä sekä antaa kaupunginvaltuustolle vuosittain ennen huhtikuun loppua kertomus toiminnastaan lähinnä edellisenä vuotena.

Toimenpiteet raittiustyön edistämiseksi. Saadakseen selville eri kansalaispiireissä liikkuvat toivomukset lautakunnan työhön nähden, järjesti lautakunta kaksi neuvottelukokousta, toisen maaliskuun 1 p:nä, johon oli kutsuttu Suur-Helsingin eri raittiusjärjestöjen, uskonnollisten ja kirkollisten piirien, urheilupiirien, sivistys- ja ammattijärjestöjen sekä työväen ja naisjärjestöjen edustajia. Kutsu oli lähetetty 52 eri järjestölle tai yhdistykselle ja niistä oli kokouksessa 51 edustajaa. Toinen kokous oli maaliskuun 13 p:nä ja siihen lähetettiin kutsu pääkaupungin kaikkien oppikoulujen, so. 34 suomenkielisen ja 14 ruotsinkielisen oppikoulun rehtorille sekä kaikille näissä kouluissa toimiville raittiusyhdistyksille ja teinikunnille. Näissä kokouksissa pohdittiin toimenpiteitä pääkaupungin raittiustilanteen parantamiseksi lautakunnan toimivallan ja taloudellisten mahdollisuuksien puitteissa.

Näissä kokouksissa lausuttuja toivomuksia ja ehdotuksia pyrittiin sittemmin pitkin vuotta harkiten toteuttamaan. Niinpä jälkimmäisessä kokouksessa tehdyistä ehdotuksista lähetettiin yhteenveto kaikkien oppikoulujen rehtoreille, teinikunnille, raittiusyhdistyksille ja vanhempainneuvostoille.

Raittiusvalistustyö. Lautakunta päätti [1]) syksyllä järjestää päteviä raittiusesitelmiä kaikkiin Helsingin oppikouluihin, mikäli asianomaiset rehtorit antoivat siihen luvan. Puhujana oli teologian professori A. Voipio, joka ehti pitää 11 esitelmää eri oppikouluissa.

Lautakunta levitti ilmaiseksi raittiuskirjallisuutta ja raittiuslehtiä sellaisille nuorille lukijoille, jotka olivat elämänsä ratkaisuvaiheessa. Niinpä se jakoi Naisten raittiuskeskuksen julkaisemaa Elämäsi edessä nimistä kirjaa Helsingin suomalaisten seurakuntien papiston välityksellä kaikille syksyllä rippikoulusta päässeille tytöille. Se tilasi [2]) kaikille Helsingin kansakoulujen VI luokkien oppilaille, jotka silloin olivat päättäneet kansakoulukurssin, sekä VIII luokkien oppilaille, jotka olivat päättäneet jatkokoulukurssin, jonkun nuorten raittiuslehden heidän oman valintansa mukaan. Tällä tavoin tilattiin heille 684 Nuorten päivä nimistä, 351 Sarastus nimistä ja 40 Raitis kansa nimistä raittiuslehteä eli yhteensä 1 075 vuosikertaa mainittuja raittiuslehtiä. Edelleen lautakunta tilasi Pohjantähti nimisen raittiuslehden kaikille Helsingin oppikoulujen ylioppilaskokelaille.

Lautakunta pyrki valistamaan myöskin ylioppilasnuorisoa ja lähetti [3]) Helsingin ylioppilaskunnalle sekä kaikille osakunnille erikseen kirjelmän, jossa pyydettiin, että ylioppilasjuhlat järjestettäisiin raittiiksi, koska ylioppilasnuorison antama esimerkki on erinomaisen vaikuttava muuhunkin nuorisoon ja kokemus on osoittanut, että esim. työläisnuoriso mielellään matkii sivistyneen nuorison juomatapoja.

Lautakunta toimitti pääkaupungin raittiusyhdistyksille ja muillekin järjestöille paitsi esitelmänpitäjiä myöskin valmiita alustuksia raittiustyön alalta. Niinpä lautakunta tilasi [4]) toimittaja V. Karpiolta 2 keskustelukysymysten alustusta: Raittiustyö Suur-Helsingissä ja Pääkaupungin raittiustilanne ja kansalaisyhdistykset, edellisen raittiusyhdistyksiä ja jälkimmäisen kansalaisjärjestöjä, erityisesti työväen järjestöjä varten. Nämä alustukset jaettiin monistettuina lukuisille yhdistyksille ja järjestöille ja ovatkin ne sen jälkeen olleet useiden yhdistysten kokouksissa keskustelun alaisina.

Raitis-Helsinki lehti. Lautakunta jatkoi edellisenä vuonna alullepantua Raitis-Helsinki lehden julkaisemista. Lehteä ilmestyi kaikkiaan 4 (3) numeroa, nimittäin 2 suomenkielistä numeroa, kumpikin 10 000 kappaleen painoksena, ja 2 ruotsinkielistä Ett nyktert Helsingfors nimistä numeroa 5 000 kappaleen painoksena. Näissä julkaisuissa oli yhteensä 48 (40) kaksipalstaista sivua pääkaupungin raittiusoloja ja yhdistysten toimintaa koskevia artikkeleita ja uutisia. Julkaisut jaettiin yleisölle ilmaiseksi osaksi raittiusjärjestöjen, osaksi kansakouluoppilaiden avulla.

Muita toimenpiteitä pääkaupungin raittiustilanteen parantamiseksi. Lautakunta harkitsi toimenpiteitä, miten raittiusopetus saataisiin tehostetuksi. Siinä tarkoituksessa se kääntyi Helsingin kansakoulujen Toivonliittotoimikunnan puoleen ehdottaen, että toimikunta kutsuisi kaikki pääkaupungin kansakoulujen opettajat kokoon neuvottelemaan sopivista toimenpiteistä, miten sekä opettajat että oppilaat saataisiin valistetuiksi raittiustyötä varten [5]). Samoihin aikoihin kääntyi lautakunta kirjelmällä Helsingin kaupungin sekä suomenkielisten että ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntien puoleen pyynnöllä, että ne kehoittaisivat alaisiaan kansakoulujen johtajaopettajia ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että opettajat tekisivät kaiken voitavansa raittiin elämäntavan juurruttamiseksi jo lapsesta pitäen nuorisoon ja että opettajat velvoitettaisiin entistä enemmän antamaan raittiusopetusta oppilailleen [6]).

Pohdittuaan, miten opettajia valmistavat elimet saataisiin ottamaan opettajain valmistuksessa raittiusopetus entistä enemmän huomioon, kääntyi [7]) lautakunta kirjelmällä maamme kaikkien opettajaseminaarien puoleen pyynnöllä, että opettajiksi valmistuville henkilöille annettaisiin mahdollisimman tehokasta raittiusopetusta. Samalla lautakunta kääntyi myöskin kouluhallituksen puoleen pyynnöllä, että se vahvistaessaan koulujen opetussuunnitelmia antaisi niissä erikoisen ja entistä huomattavamman sijan raittiusopetukselle, jotta valmistuvat opettajat pystyisivät myöhemmin sitä opetusta vuorostaan jakamaan myöskin oppilailleen. Samansisältöisen kirjelmän lähetti lautakunta myöskin Jyväskylän korkeakoululle sekä Helsingin ja Turun yliopistoille, pyytäen, että korkeakouluissa opettajiksi valmistuville henkilöille annettaisiin mahdollisimman tehokasta raittiusopetusta.

---

[1]) Raitt. v. lk. 9 p. lokak. 7 §. — [2]) S:n 14 p. elok. 6 §. — [3]) S:n 28 p. elok. 11 §. — [4]) S:n 28 p. elok. 6 §. — [5]) S:n 15 p. toukok. 11 §. — [6]) S:n 15 p. toukok. 13 §. — [7]) S:n 15 p. toukok. 12 §.

Lautakunta huolestuneena pohti myöskin nuorison ajanvietekysymyksiä yhteistoiminnassa kaupungin nuorisotyötoimikunnan kanssa sekä teki urheilu- ja retkeilylautakunnan kanssa esityksiä kaupunginvaltuustolle nuorten vapaa-ajan käytön hoitamiseksi entistä paremmalla tavalla[1]). Toimenpiteistä nuorison hyväksi mainittakoon vielä, että lautakunta ehdotti kaupunginhallitukselle, että pääkaupunkiin rakennettaisiin kaupungin toimesta nuorisotalo.

Raittiusviikon vietto. Lautakunta seurasi kiinteästi raittiusviikon viettoa pääkaupungissa ja oli sihteerinsä kautta edustettuna viikon viettoa järjestäneissä toimikunnissa. Niinpä pidettiin raittiusviikon avajaispäivänä, marraskuun 3 p:nä vanhan, ylioppilastalon juhlasalissa Raittiusvalistuslautakunnan ja helsinkiläisten raittiusyhdistysten yhteinen raittiusviikon alkajaisjuhla erittäin arvokkaalla ohjelmalla salin täyteiselle yleisölle. Lautakunta oli mukana myöskin järjestämässä Messuhallissa marraskuun 5 p:nä pidettyä raittiusviikon suurjuhlaa, jonka järjestelyyn otti osaa 38 eri yhdistystä ja järjestöä. Tässä juhlassa oli läsnä n. 3 000 osanottajaa ja sen arvokkaasta ohjelmasta mainittakoon ministeri L. A. Heljaksen juhlapuhe.

Lautakunnan keräämien tilastotietojen mukaan pidettiin raittiusviikon aikana Helsingissä yhteensä 15 (edellisenä vuonna 22) raittiustilaisuutta, joista suomenkielisiä 12 (15) ja ruotsinkielisiä 3 (7). Näissä tilaisuuksissa oli yleisöä yhteensä 11 285 (8 075) henkilöä, niistä suomenkielisiä n. 10 935 (7 000) ja ruotsinkielisiä 350 (1 075) henkilöä.

Työmaajuopottelun torjunta. Erikoisesti raittiusvalistuslautakuntaa kiinnosti Suur-Helsingin alueella olevilla yli tuhannen nousevilla työmailla rehoittava työmaajuopottelu, ja onkin lautakunta sen torjumiseksi ryhtynyt yhdessä Kansalaisjärjestöjen raittiustoiminnan keskusliiton, Tapaturmantorjuntayhdistyksen, Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön ja Suomen sosialidemokraattisen raittiusliiton kanssa tarmokkaisiin toimenpiteisiin. Niinpä on näiden viiden järjestön kesken perustettu yhteinen Työmaajuopottelun torjuntatoimikunta, jonka puheenjohtajana oli raittiusvalistuslautakunnan sihteeri hallitusneuvos J. H. Konttinen sekä sihteerinä Kansalaisjärjestöjen raittiustoiminnan keskusliiton sihteeri toimittaja E. Kiviranta. Tämä toimikunta, joka käyttää nimilyhennystä TTT, tilasi tarkoitukseen sopivia mainostauluja, joita asetettiin kaikille Suur-Helsingin alueella oleville työmaille. Samalla lautakunta kaupunginvaltuustolta sitä varten saamillaan varoilla palkkasi erikoisen neuvojan, joka TTT:n toimitsijana päätoimenaan hoiti juuri työmaajuopottelun torjuntatyötä. Lautakunnan vahvistaman ohjesäännön mukaan tämän toimitsijan tehtäviin kuuluu mm. raittiusvalistus- ja neuvontatoiminta työmailla sekä huolehtiminen TTT:n julkaisemien mainostaulujen levityksestä ja niiden neljännesvuosittain tapahtuvasta vaihdosta.

Edustus. Kuten edellä jo mainittiin, oli lautakunta edustettuna raittiusviikon viettoa järjestäneissä toimikunnissa. Sitä paitsi oli lautakunta sihteerinsä kautta edustettuna Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunnassa ja sen kokouksissa, ja voi siten välittömästi seurata sanottuun keskusjärjestöön kuuluvien raittiusyhdistysten työtä. Mainittakoon myös, että lautakunta oli edustettuna joko joidenkin jäsentensä tai sihteerinsä kautta lukuisissa eri raittiusjärjestöjen järjestämissä kokouksissa tai neuvottelutilaisuuksissa.

Esitykset. Lautakunta teki edellä jo selostettujen esitysten sekä kaupunginhallitukselle tekemiensä talousarvio- ym. määrärahaesitysten lisäksi mm. seuraavat esitykset: kaupungin nuorisotyötoimikunnalle, Toivonliittotoimikunnalle ja Suomen opiskelevan nuorison raittiusliitolle suuren nuorisojuhlan järjestämisestä [2]); Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunnalle, Helsingin sosialidemokraattiselle raittiuspiirijärjestölle ja Helsingin kaupungin urheilu- ja retkeilylautakunnalle virkistysleirien perustamisesta Helsingin ympäristöihin [3]); sekä joukon alkoholipoliittisia esityksiä Helsingin kaupunginhallitukselle ja alkoholiliikkeen johdolle [4]).

Lausunnot. Raittiusvalistuslautakunta antoi toimintavuoden kuluessa kaupunginhallitukselle lausuntoja mm. seuraavista asioista: kaksi lausuntoa raittiusmäärärahasta jaettavista avustuksista; raittiusvalistuslautakunnan muuttamisesta väkijuomalain mukaiseksi raittiuslautakunnaksi [5]); nuorisotalon rakentamisesta kaupungin toimesta [6]);

---

[1]) Raitt. v. lk. 13 p. marrask. 3 §. — [2]) S:n 26 p. maalisk. 9 §. — [3]) S:n 4 p. kesäk. 11 §. — [4]) S:n 23 p. lokak. 7—10 §, 13 p. marrask. 10 § ja 20 p. jouluk. 11 §. — [5]) S:n 13 p. huhtik. 4 §. — [6]) S:n 13 p. huhtik. 5§.

Suomen sosialidemokraattisen raittiusliiton anomuksesta 200 000 mk:n määrärahan ottamisesta talousarvioon [1]) ja raittiuslehtien tilaamisesta kansakoulujen oppilaille.

Loppusanat. Edellä on selostettu ne tärkeimmät toimenpiteet, joihin lautakunta on ryhtynyt pääkaupungin raittiustilanteen parantamiseksi. Kuten niistä näkyy, pyrki lautakunta toiminnassaan joko itse tekemään aloitteita tai kehittämään sille annettuja muulta taholta tulleita aloitteita siten, että se pani valvontansa alla olevat raittiusyhdistykset työhön tai antoi aloitteiden edelleen kehittämisen muille kunkin kysymyksen toimialaa hoitavalle järjestölle, puuttumatta itse varsinaiseen työhön, mikä olisi ollutkin mahdotonta siitä syystä, ettei lautakunnalla ollut omaa toimistoa eikä edes omaa huoneistoakaan, koska sen täytyi pitää kokouksiansa terveydenhoitolautakunnan huoneistossa. Siten lautakunta pyrki olemaan pääkaupungin raittiustyön tukijana yrittäen mahdollisuuksien mukaan sekä ohjata että valvoa raittiusyhdistysten työtä sekä vaikuttamaan myöskin muiden järjestöjen mielipiteisiin.

[1]) Raitt. v. lk. 9 p. lokak. 10 §.

23. Ammattioppilaslautakunta

Ammattioppilaslautakunnan toiminnasta v:lta 1946 saatiin seuraavat tiedot:

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna insinööri E. E. Söderman puheenjohtajana sekä työnantajain edustajina kultaseppämestari F. O. Lindroos ja talousneuvos L. N. Tuomi sekä työntekijäin edustajina maalari A. A. Grönlund ja ilmajarrutarkastaja J. V. Laine. Edellisten varajäseninä olivat insinööri K. I. Kreander ja kirjapainonjohtaja J. K. V. Paasio sekä jälkimmäisten peltiseppä A. R. Enqvist ja hitsaaja O. K. Korhonen. Sihteerinä toimi varatuomari T. S. Törnblom ja toimistoapulaisena rouva T. Törnblom.

Kertomusvuonna luetteloitiin 241 oppisopimusta ja edellisiltä vuosilta oli jäljellä 850 sopimusta. Vuoden kuluessa päättyi 78 sopimusta ja eri syistä purettiin 32 sopimusta. Voimassa olevia oppisopimuksia oli vuoden lopussa kaikkiaan 981, joista 794 koski miehiä ja 187 naisia.

24. Kotitalouslautakunta

Kotitalouslautakunta antoi toiminnastaan v. 1946 seuraavan selostuksen:

Vuosi 1946 aloitti uuden jakson kotitalouslautakunnan toiminnassa Helsingin kotien ja perheenemäntien parhaaksi. Alueliitoksen kautta kasvoi toiminta suuresti, uusia opettajavoimia otettiin lautakunnan palvelukseen ja uusia työmuotoja oli keksittävä ja käytännössä koeteltava.

Lautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1946 kansanedustaja, rouva E. Nurminen puheenjohtajana, talousopettaja A. Nissinen varapuheenjohtajana, talousopettaja A. Jansson, rouvat S. Lehtivuori, A.-L. Manninen, I. Salomaa ja E. Tavaila jäseninä. Vuoden aikana pidettiin 10 kokousta. Kaupunginhallitusta edusti kunnallisneuvos M. Hannula. Sihteerinä toimi opettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjelmien luku oli 127, saapuneiden 114, laskuja hyväksyttiin 420.

Lautakunnan toimihenkilöt. Vakinaisista kotitalousneuvojista toimivat käsityönopettaja I. Grotenfelt ja talousopettaja L. Virki Mäkelänkadun 45:ssä talousopettaja M. Koivisto ja käsityönopettaja H. Löfgrén Helsinginkadun 26:ssa ja talousopettaja K. Vöry Fredrikinkadun 16:ssa sijaitsevissa opetushuoneistoissa sekä talousopettaja V. Saraoja liitosalueella. Ylimääräisinä käsityöneuvojina olivat rouva L. Lehtonen ja neiti A. Kautonen sekä kotitalousneuvojina neuvojat A. Kaukiainen ja M. Möttönen. Apuopettajina talouskursseilla olivat talousopettajat H. Järveläinen, A. Karhimaa, T. Lindroos, A.-L. Meriluoto ja D. Schönholtz, käsityöneuvojana rouva H. Huolman. Tyttökerhojen ohjaajana toimi lastentarhanopettaja T. Nurminen syyskuun loppuun ja sen jälkeen ylioppilas T. Järvelä, laulua ohjasi kaikissa kerhoissa rouva R. Hangasjärvi.

Toiminta. Lautakunnan opetustoiminta tapahtui seuraavissa paikoissa: opetuskeittiössä Helsinginkadun 26:ssa, kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä, sekä opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa. Kun ensinmainitussa paikassa ei ole erikoista käsityöhuonetta, sai lautakunta kaupunginhallituksen luvalla käyttää suomenkielisen työväenopiston käsityösalia käsityönopetusta varten. Lisäksi on Käpylän kansakoulussa järjestetty ruoanlaiton- ja käsityönopetusta sekä kerhotoimintaa. Liitosalueella on opetusta ja neuvontaa annettu Haagassa, Herttoniemessä, Lauttasaaressa, Malmilla, Mellunkylässä, Munkkiniemessä, Oulunkylässä, Pakilassa, Pitäjänmäellä, Puistolassa ja Tapanilassa. Opetushuoneistoina olivat kansakoulut ja äitiys- tai lastenneuvolat, Pitäjänmäellä lisäksi Invaliidikylän kerhohuoneisto. — Kaupunginhallituksen suostumuksella pidettiin kasvatusopillisen talouskoulun jatkokurssit kansakoulunopettajille syyslukukaudella opetuskeittiössä Helsinginkadun 26:ssa. Helsingfors hushållsskola järjesti päiväkursseja Fredrikinkadun 16:n opetuskeittiössä ja Vallilan demokratian pioneerit pitivät kerhokokouksia kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä.

Alueliitoksen mukana liittyi lautakunnan toimintapiirin neuvontatyö äitiys- ja lastenneuvoloissa, joissa sopivasti päästiin yhteyteen niiden piirien kanssa, jotka tarvitsivat kotitaloudellista ohjausta. Tämä uusi työmuoto keräsi paljon kuulijoita. Uutta on myöskin pesunopetus Helsinginkadun 26:n opetuskeittiön opetuspesulassa, jonka kuntoonpanoa varten kaupunki myönsi lähes 300 000 mk:n määrärahat.

Marraskuun 1 ja 3 p:n välisenä aikana järjestettiin *luento- ja neuvottelupäivät*, joille kutsuttiin osanottajiksi maamme toisten kotitalouslautakuntien edustajat. Runsas ohjelma esitelmineen, keskustelukysymyksineen ja retkeilyineen herätti vilkasta mielenkiintoa osanottajissa. Tarkoitusta varten myönsi kaupunginhallitus 21 746 mk:n avustuksen.

Talousopetuksessa ja kodinhoidossa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Kurssiin sisältyviä opetustilaisuuksia	Oppilaita
Ruoanlaittokursseja	30	5—12	435
Morsiankursseja	29	20	394
Jouluruokakursseja	4	5	53
Pesukursseja	4	3	31
Saippuanvalmistuskursseja	4	1	79
Yhteensä	71	—	992

Havainto-opetusta ja neuvontaa ruoanlaitossa, kodinhoidossa, säilöönpanossa ja kasvitarhan hoidossa annettiin eri keittiöissä ja opetuspaikoissa kaupungissa 31 kertaa 561 kuulijalle, liitosalueella 116 kertaa 1 788 kuulijalle ja neuvoloissa 130 kertaa 3 116 kuulijalle, yhteensä siis 5 365 henkilölle. Suullisen neuvonnan lisäksi tiedusteli yleisö runsaasti puhelimitse ohjeita ja neuvoja erilaisissa asioissa. Tätä varten oli opettaja päivittäin määräaikana tavattavissa opetuskeittiössä, Helsinginkadun 26:ssa. — Ruotsinkielisillä kursseilla, jotka pidettiin opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa oli 63 osanottajaa ja kursseja järjestettiin 4.

Käsityönopetuksessa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Kurssiin sisältyviä opetustilaisuuksia	Oppilaita
Yleisessä käsityöneuvonnassa	29	16	900
Hattujen valmistuksessa	7	5	90
Tallukoiden valmistuksessa	4	5	38
Joululahjakurssia	2	5	29
Yhteensä	42	—	1 057

Kerran kuukaudessa järjestettiin kurssilaisille ja kerholaisille, vuorotellen eri opetuspaikoissa, yhteisiä ohjelmallisia koti-iltoja, joihin oli vapaa pääsy. Ohjelma käsitti esitelmiä, soittoa, laulua ym. Koti-oltoja pidettiin 6 ja oli niissä 690 osanottajaa.

Kerhotyötä harjoitettiin lasten, nuorten tyttöjen ja äitien keskuudessa. Lasten- ja tyttökerhot sijaitsivat Mäkelänkadun 45:n huoneistossa. Tytöt jaettiin iän perusteella ryhmiin, joita oli yhteensä 9 ja joihin kuului keväällä 60 ja syksyllä 63 tyttöä. He saivat ohjausta askarteluissa, laululeikeissä ja käsitöissä. Lisäksi harrastettiin urheilua ja retkeilyä. Aikuisia varten oli 3 kerhoa, joissa jäseniä yhteensä n. 200. Ohjelmana oli kirjallisuus, laulu, esitelmät, retket ja juhlat.

Menot. Seuraava taulukko osoittaa, missä määrin lautakunnan käytettävissä olevia määrärahoja käytettiin:

Menoerä	Määräraha, mk	Todelliset menot, mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	20 100	20 100	—
Sääntöpalkkaiset virat	846 456	846 456	—
Tilapäistä työvoimaa	550 800	499 440	+ 51 360
Vuokra	116 140	116 140	—
Lämpö	37 214	46 681	— 9 467
Valaistus	13 547	13 547	—
Siivoaminen	10 000	14 575	— 4 575
Kaluston kunnossapito	16 625	50 758	— 34 133
Painatus ja sidonta	5 000	9 073	— 4 073
Tarverahat	20 000	43 779	— 23 779
Tarveaineet talous-, havainto- ja käsityön opetusta varten	100 000	306 192	— 206 192
Yhteensä	1 735 882	1 966 741	— 230 859

Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus lisäksi myönsi 37 368 mk sähkötöiden suorittamiseen opetuskeittiössä Helsinginkatu 26:ssa sekä 21 746 mk opinto ja neuvottelupäivien kulujen peittämiseksi.

Tuloja kertyi talous- ja käsityökursseista 273 508: 40 mk.

25. Kaupunginkirjasto

Kirjastolautakunnan kertomus v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Kirjastolautakunta

Lautakunnan kokoonpano ym. Lautakuntaan kuuluivat huoltopäällikkö K. L. Kulo puheenjohtajana, pankinjohtaja H. Paloheimo varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä filosofianmaisterit E. Bruun ja H. Kannila sekä arkistonhoitaja H. Raatikainen. Kaupunginhallituksen edustajana kirjastolautakunnassa oli sosiaali- ja opetusasiainjohtaja J. W. Keto. Kirjastolautakunta kokoontui kertomusvuonna 7 kertaa. Pöytäkirjan pykälien lukumäärä oli 75, saapuneiden kirjeiden lukumäärä 190 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 196.

Lainaussääntöjen muuttaminen. Lautakunta päätti [1]) hyväksyä kirjaston lainaussääntöjen 7 §:n kohdan muuttamisen siten, että palauttamattomien kirjojen noutamisesta saatu palkkio, joka tähän asti on ollut 2 mk kirjasta lainaajalta ja 2 mk kirjastolta, korotettaisiin 50 mk:ksi lainaajalta riippumatta kirjojen luvusta ja siinä tapauksessa, ettei maksua saada lainaajalta, kirjasto maksaa 20 mk.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat 117 200 mk:n suuruisen määrärahan myöntämistä valaisimien hankkimiseksi Kallion haarakirjastoon [2]); puhelimien hankkimista Lauttasaaren, Munkkiniemen, Haagan, Oulunkylän, Malmin, Tapanilan, Puistolan ja Kulosaaren haarakirjastoon [3]); kahden 35 palkkaluokkaan kuuluvan kirjastoapulaisenviran ja 43 palkkaluokkaan kuuluvan lähetintoimen perustamista Marian sairaalahaarakirjastoon syyskuun 1 p:stä lukien sekä määrärahan myöntämistä mainittua kirjastoa varten, 468 180 mk v:ksi 1946 ja 619 540 mk v:ksi 1947 [4]); 149 760 mk:n lisämäärärahan myöntämistä kesälomasijaisten palkkaamiseksi [5]); kolmen uuden järjestelyapulaisenviran ja kahden konekirjoittajanviran perustamista tammikuun 1 p:stä lukien sekä 102 000 mk:n määrärahan myöntämistä heidän palkkaamiseensa [6]); opintosalin ja lasten lainausosaston perustamista Töölön haarakirjastoon v:n 1947 alusta lukien sekä sitä varten tarvittavan määrärahan, 545 800 mk:n, myöntämistä [7]); Lauttasaaren ja Munkkiniemen haarakirjaston irtaimiston palovakuuttamatta jättämistä [8]); v:n 1947 talousarvioehdotusta [9]); v:n 1946 talousarvion erinäisten tilien ylittämistä yhteensä 1 041 825 mk [10]); kirjastoalan palkkauksessa ilmenneiden epäkohtien poistamista siirtämällä kirjastonjohtajanviran 15 palkkaluokasta 10 palkkaluokkaan, apulaisjohtajanvirat ja Kallion haarakirjastonhoitajanviran 23 palkkaluokasta 18 palkkaluokkaan, Töölön, Käpylän, Vallilan ja sairaalahaarakirjaston hoitajien virat 31 palkkaluokasta 23 palkkaluokkaan, Eteläisen, Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Malmin haarakirjaston hoitajien virat 31 palkkaluokasta 26 palkkaluokkaan, kirjastoapulaisenvirat

---

[1]) Kirj. lk. 21 p. maalisk. 23 §. — [2]) S:n 21 p. maalisk. 21 §. — [3]) S:n 21 p. maalisk. 24 §. — [4]) S:n 21 p. maalisk. 25 §. — [5]) S:n 24 p. toukok. 32 §. — [6]) S:n 24 p. toukok. 33 §. — [7]) S:n 24 p. toukok. 34 §. — [8]) S:n 21 p. maalisk. 18 §. ja 31 p. lokak. 46 §. — [9]) S:n 31 p. elok. 43 §. — [10]) S:n 31 p. loka. 47 §.

Huom.: Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1948.

35 palkkaluokasta 29 palkkaluokkaan sekä Töölön, Käpylän ja Vallilan siivooja-vahtimestarintoimet 49 palkkaluokasta 47 palkkaluokkaan [1]); apulaiskirjastonjohtajien, Kallion ynnä kahdeksan muun haarakirjastonhoitajan ja 60 kirjastoapulaisen virkojen siirtämistä voimassa olevasta ylempään palkkaluokkaan [2]); Munkkiniemen haarakirjaston aukioloaikojen pidentämistä samoiksi kuin muidenkin suurehkojen haarakirjastojen aukioloajat sekä mainitun haarakirjaston laajentamista niin, että siihen sisältyisivät tarkoitustaan vastaava opintolukusali ja erillinen lasten lainausosasto ja lukusali [3]); viiden kirjastoapulaisenviran, kahden järjestelyapulaisenviran ja siivooja-vahtimestarinviran perustamista Munkkiniemeen sekä 1 023 800 mk:n määrärahan sisältymistä v:n 1947 talousarvioon mainitun haarakirjaston laajentamista varten [2]); sekä osastonhoitajan- ja opiskeluneuvojan virkojen perustamista [4]).

Lausuntoja annettiin asioista, jotka koskivat amanuenssi H. Kinoksen viran hoitamista hänen sairaslomansa aikana [5]); valtion kirjastotoimiston pyyntöä saada tietoja kirjaston määrärahoista ja kirjastohuoneistojen pinta-aloista [6]); Työväen arkiston, Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin sekä Kirjoja sokeille ja Brage nimisten yhdistysten avustusanomuksia [7]); sairaalahaarakirjaston laajentamista Marian sairaalaa varten [8]); liitosalueiden kirjastojen huoneistoja [9]); Lauttasaaren säätiön anomusta, että Lauttasaaren haarakirjaston aukioloaikoja pidennettäisiin samoiksi kuin muidenkin suurehkojen haarakirjastojen ja että saataisiin Lauttasaaren kirjastoon opintolukusali ja lasten osastot erikseen [10]); Malmin asukkaiden anomusta, että Malmin haarakirjaston aukioloaikoja pidennettäisiin samoiksi kuin muidenkin suurehkojen haarakirjastojen ja että lähitulevaisuudessa perustettaisiin kirjastoon opintolukusali ja lasten- ja nuoriso-osasto [11]); sekä koulurakennuskomitean oikeuttamista ottamaan käytettäväkseen Käpylän yläkerrasta vapautuvan lastentarhan entiset huonetilat, kunnes uusi koululisärakennus valmistuu [12]).

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Maaliskuun 8 p:nä erosi kirjastoapulainen H. Tukiainen, kesäkuun 15 p:nä siivooja A. Etelämäki, heinäkuun 1 p:nä kirjastoapulainen E.-M. Hirn, lokakuun 1 p:nä kirjastonhoitaja H. Kinos ja joulukuun 31 p:nä vahtimestari Y. Aaltonen. Lautakunta nimitti toukokuun 24 p:nä uuteen haarakirjastonhoitajanvirkaan filosofiankandidaatti T. Liukon sekä kuuteen avoinna olleeseen kirjastoapulaisenvirkaan ylioppilaat R. Kaupin, M. Laukkasen, A. Ruuskasen, I. Tähtisen, V. Wigellin sekä rouva I. Turusen. Joulukuun 23 p:nä avoinna olleeseen sairaalahaarakirjastonhoitajanvirkaan valittiin filosofianmaisteri S.-L. Meri ja yhteen avoinna olleeseen ja kuuteen uuteen kirjastoapulaisenvirkaan ylioppilaat M. Aalto, E. Airamo, K. Hägglund, M. Kauppila, L. Lano, M. Laurinmäki ja P. Vilkama.

Virkavapautta nauttivat vuoden aikana seuraavat viranhaltijat: apulaiskirjastonjohtaja H. Hirn huhtikuun 1 p:stä toukokuun 30 p:ään ja syyskuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään, kirjastonhoitajat H. Kinos helmikuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:ään ja S.-L. Meri marraskuun 1 p:stä vuoden loppuun sekä kirjastoapulaiset V. Koponen syyskuun 1 p:stä joulukuun 15 p:ään, A. Laurila heinäkuun 15 p:stä heinäkuun 31 p:ään ja I. Margelin tammikuun 21 p:stä maaliskuun 3 p:ään.

Sairaslomaa myönnettiin 61 viranhaltijalle 139 eri tapauksessa yhteensä 7 934 työtuntia. V. 1945 vastaavat luvut olivat 58, 130 ja 4 936.

Kallion haarakirjastossa saatiin kesään mennessä suoritetuksi edellisenä syksynä alkaneet pommitusvauriokorjaukset. Opintolukusali pääsi helmikuun alkupuolella muuttamaan laajennettuun saliinsa kahden vuoden tilapäismajoituksen jälkeen lasten lukusalissa ja maaliskuun puolivälissä avattiin myös entinen sanomalehtisali kirjaston käyttöön pyörösaliin yhdistettynä kaunokirjallisuusosastona. Huoneistouudistus jäi kuitenkin vielä keskeneräiseksi ja kalusto tilapäisleimaa kantavaksi, mm. kaunokirjallisuus sijoitettiin lasten osaston lainaamiin hyllykköihin.

---

[1]) Kirj. lk. 31 p. lokak. 51 §. — [2]) S:n 31 p. lokak. 52 §. — [3]) S:n 29 p. marrask. 63 §. — [4]) S:n 23 p. jouluk. 72 ja 73 §. — [5]) S:n 19 p. tammik. 11 §. — [6]) S:n 21 p. maalisk. 20 §. — [7]) S:n 21 p. maalisk. 22 §. — [8]) S:n 21 p. maalisk. 25 §. — [9]) S:n 29 p. marrask. 60 ja 61 §. — [10]) S:n 23 p. jouluk. 68 §. — [11]) S:n 23 p. jouluk. 69 §. [12]) S:n 23 p. jouluk. 74 §.

Töölön haarakirjastossa jatkettiin v:n 1946 aikana edellisenä vuonna aloitettua kirjojen esittelyä yleisölle erityisen, osittain kirjaston luokitusjärjestelmän mukaisesti vaihtuvan, osittain kulttuurimerkkipäivien tai vuodenajasta johtuvan ajankohtaisuuden perusteella vaihtuvan kirjanäyttelyn avulla. Näyttelyssä esiteltiin yleisölle kirjallisuutta seuraavilta aloilta: filosofia, psykologia, kasvatusoppi, taidehistoria, valtio- ja yhteiskuntaoppi, kansatiede, logistiikka, opintokerhotyö, sosiologia, kasvitiede, eläintiede, henkilöhistoria, puutarhanhoito, Suomen maantiede, urheilu ja retkeily sekä kalastus. Lisäksi pidettiin seuraavat erikoisnäyttelyt: Runebergin päivänä Runebergnäyttely, Kalevalanpäivänä Kalevalanäyttely, Snellmanin päivänä Snellman-näyttely, lastenpäivänäyttely, kirjanpäivänäyttely ja raittiusviikkonäyttely. Tämän kirjaesittelyn lisäksi oli edelleen käytännössä erillinen tietokirjallisuusuutuuksia esittelevä näyttely. Kummallakin näyttelyllä pyrittiin tehokkaampaan yleisöpalveluun herättämällä harrastusta eri tiedonalojen kirjallisuuteen ja tulemalla yleisön avuksi kirjallisuuden valinnassa ja voitiin todeta näyttelyn herättäneen tyytyväisyyttä yleisön keskuudessa ja osoittautuneen tarkoituksenmukaiseksi.

Vallilan haarakirjaston toiminta v. 1946 rakentui kokonaan tulevaisuuden varaan. Vuoden alussa siirrettiin kirjastonhoitajan työhuoneessa sijainnut käsikirjasto aikuisten lainausosastolle. Sen käyttöä haittaa kuitenkin opintolukusalin puute. Sanomalehtilukusalin ahtaus tuottaa niinikään jatkuvaa hankaluutta. Mainittujen vajavaisuuksien korjaamiseksi tehtiin aloite, joka tarkoitti nykyisen sanomalehtilukusalin seinän siirtämistä n. 4 m aikuisten lainausosastolle päin ja uuden oviaukon puhkaisemista näin syntyneestä salista suoraan kadulle. Siten saataisiin syntymään yhdistetty opintolukusali ja sanomalehtilukusali, johon ei tarvittaisi kuten nykyiseen sanomalehtihuoneeseen kulkea lainausosastojen kautta. Salin aukioloaika tulisi myös riippumattomaksi lainausosatojen aukiolotunneista. Hartaasti odotetaan myös v:n 1944 helmikuun ilmapommituksesn aiheuttaman kirjamäärän menetyksen korvaamista.

Käpylän haarakirjaston toiminta v:n 1946 aikana laajeni suuresti. Vuoden alusta lainausosaston aukioloaika pidennettiin kymmentuntiseksi, oltuaan siihen saakka vain kolme tuntia iltaisin. Samalla lisättiin virkailijakuntaa neljällä kirjastovirkailijalla ja yhdellä järjestelyapulaisella. Koko kirjavarasto siirrettiin uuden luokitusjärjestelmän mukaiseen järjestykseen. Lokakuun 1 p:nä avattiin kirjastossa opintolukusali entisen sanomalehtisalin tilaan. Sitä varten saatiin uusi kalusto. Käsikirjastossa oli n. 250 teosta, joista oli yleisökortsito.

Pasilan haarakirjasto. Kirjaston lainausosastossa otettiin elokuun loppupuolella käytäntöön avohyllyjärjestelmä. Lainausosaston ja aikuisten sanomalehtisalin huoneet vaihdettiin keskenään. Täten voitiin hyllyt tarkoituksenmukaisemmin sijoittaa, ja lainauspuoli tuli valoi ammaksi kuin ennen. Kirjahyllyjä saatiin lisää pääkirjastosta. Korjaamalla ja parantamalla saatiin ne käyttökuntoisiksi. Lainausosasto käsitti kaksi pienehköä perättäistä huonetta, joiden väliseinä oli poistettu. Takimmaiseen huoneeseen sijoitettiin aikuisten sekä suomen- että ruotsinkielinen kirjallisuus, etummaiseen taas lastenja nuorison kirjallisuus sekä lainauspöytä. Lasten sanomalehtisalin aukioloaikaa, joka aikaisemmin oli klo 17—20, pidennettiin vuoden kuluessa olemaan klo 10—20.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 7 004 loppuunkulunutta nidosta, joista 2 662 oli kuulunut pääkirjastoon, 2 845 Kallion haarakirjastoon, 395 Töölön haarakirjastoon, 533 Vallilan haarakirjastoon, 225 Käpylän haarakirjastoon, 39 Pasilan haarakirjastoon ja 305 Eteläiseen haarakirjastoon.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 28 770 uutta nidosta. Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 306 735 nidosta ja vuoden lopussa 328 501 nidosta. Viimeksi mainituista oli 187 527 eli 57.1 % suomenkielistä, 126 419 eli 38.5 % skandinaavista ja 14 555 eli 4.4 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 8 266 140 mk:ksi ja vuoden päättyessä 11 608 870 mk:ksi.

Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka		Nidoksia	%
000.	Ensyklopedia	2 898	0.9
100.	Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	3 304	1.0
200.	Uskonnot, mytologia	2 960	0.9
300.	Yhteiskuntatieto	5 626	1.7
400.	Maantiede, matkat, kansatiede	4 053	1.2
500.	Matematiikka, luonnontieteet	3 302	1.0
600.	Lääketiede, tekniikka, talous	7 543	2.3
700.	Taide, liikuntakasvatus	4 543	1.4
800.	Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	5 057	1.5
900.	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	8 009	2.4
0—9.	Kaunokirjallisuus	53 778	16.4
I.	Uskonnot	8 741	2.7
II.	Historia, arkeologia ja elämäkerrat	24 643	7.5
III.	Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	13 242	4.0
IV.	Romaanit, kertomukset ja sadut	73 557	22.4
V.	Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuudenhistoria ja taide	28 238	8.6
VI.	Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	14 517	4.4
VII.	Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	16 222	4.9
VIII.	Kielitiede	3 832	1.2
IX.	Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	15 242	4.7
X.	Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	29 194	8.9
		328 501	100.0

Pääkirjaston ja haarakirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

Lainauspaikka	1946 Nidoksia	%	1945 Nidoksia	%	Lainauspaikka	1946 Nidoksia	%	1945 Nidoksia	%
Pääkirjasto	169 943	51.7	166 530	54.3	Pitäjänmäen	1 213	0.4	420	0.1
Haarakirjasto:					Oulunkylän	1 492	0.4	74	0.0
Kallion	68 515	20.9	68 165	22.2	Pakilan	1 229	0.4	438	0.2
Töölön	25 627	7.8	22 663	7.4	Malmin	3 692	1.1	1 173	0.4
Vallilan	18 134	5.5	17 464	5.7	Tapanilan	1 474	0.4	461	0.2
Käpylän	11 802	3.6	10 794	3.5	Puistolan	1 254	0.4	433	0.1
Pasilan	7 151	2.2	7 183	2.4	Vartiokylän	1 004	0.3	403	0.1
Eteläinen	7 951	2.4	7 139	2.3	Herttoniemen	976	0.3	314	0.1
Lauttasaaren	336	0.1	1	0.0	Kulosaaren	214	0.1	1	0.0
Munkkiniemen	355	0.1	1	0.0	Sairaala-	5 235	1.6	2 998	1.0
Haagan	904	0.3	80	0.0	Yhteensä	328 501	100.0	306 735	100.0

Kirja-ym. lahjat. Kertomusvuonna merkittiin kirjalahjoituksia seuraavilta henkilöiltä ja laitoksilta: neiti E. Airamo, rouvat Dahlström ja L. Enqvist, Grankullan kauppalanhallitus, merikapteeni W. A. Heikel, laborantti G. ja rouva Lagus, herra H. Mietula, liikemies Å. Pomoell, Waston A. Price (California), Oy. Savo-Karjalan tukkuliike, herra E. Selin, apteekkarinleski A. Smedslundin kuolinpesä, Suomen muinaismuistoyhdistys, Suomen sahanomistajain yhdistys, Suomen teollisuusliitto, osastonhoitaja M. Taubert, Turun kaupunginhallitus, herra J. Törmä, majuri K. Vaarnas. Arabia oy. lahjoitti kukkaruukunalusia.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa aikuisten lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20 ja lasten osastot klo 12—20. Sunnuntaisin lainausosastot olivat avoinna klo 16—19. Opintosali ja lukusalit olivat avoinna arkipäivisin ja sunnuntaisin klo 10—22. Pyhä- ja juhlapäivinä kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkänäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaipäivänä lukusalit klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä kiinni, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin. Töölön, Vallilan, Käpylän ja Eteläisen haarakirjaston lainausosastot olivat avoinna klo 10—20, Pasilan klo 17—20 arkisin ja klo 16—19 sunnuntaisin, Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Malmin klo 15—20 arkipäivisin ja klo 16—19 sunnuntaisin, Pitäjänmäen ja Tapanilan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 17—20, Oulunkylän tiistaisin ja perjantaisin klo 15—20, Pakilan maanantaisin ja torstaisin klo 17—20, Puistolan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18—20, Vartiokylän maanantaisin ja perjantaisin klo 16—18, Haagan tiistaisin ja perjantaisin klo 14—19, Herttoniemen maanantaisin ja torstaisin klo 15—19, Kulosaaren tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 13—16 ja 18—20 ja lauantaisin klo 13—18 sekä sairaalahaarakirjasto potilaita varten joka päivä klo 11—16 ja henkilökuntaa varten keskiviikkoisin klo 18—21.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1946 ja 1945 oli seuraava:

Lainauspaikka	1946 Lainauspäiviä	1946 Kirjalainoja kaikkiaan	1946 Kirjalainoja lainauspäivää kohden	1945 Lainauspäiviä	1945 Kirjalainoja kaikkiaan	1945 Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	355	381 504	1 075	355	370 960	1 045
Haarakirjasto:						
Kallion	355	227 970	642	353	204 224	578
Töölön	355	79 934	225	355	59 914	169
Vallilan	355	79 659	224	356	69 614	196
Käpylän	355	51 247	144	342	33 121	97
Pasilan	354	13 580	38	342	11 079	32
Eteläinen	355	38 108	107	355	32 448	91
Lauttasaaren	352	18 195	52	—	—	—
Munkkiniemen	353	23 816	67	—	—	—
Haagan	99	4 462	45	—	—	—
Pitäjänmäen	116	3 945	34	—		
Oulukylän	50	3 754	75	—	—	—
Pakilan	90	3 317	37	—	—	—
Malmin	335	18 546	55	—	—	—
Tapanilan	129	4 808	37	—	—	—
Puistolan	139	3 500	25	—	—	—
Vartiokylän	90	1 189	13	—	—	—
Herttoniemen	72	1 221	17	—	—	—
Kulosaaren	201	5 598	28	—	—	—
Sairaala-	301	23 397	78	288	24 067	83
Yhteensä	—	987 750	3 018	—	805 427	2 291

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 4 604 oltuaan v. 1945 4 205.

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat: Kaunokirjallisuus Luku	%	Tietokirjallisuus Luku	%	Yhteensä	Lasten ja nuorison kirjalainat: Kertomakirjallisuus Luku	%	Tietokirjallisuus Luku	%	Yhteensä	Kirjalainat kaikkiaan: Kauno- ja kertomakirjallisuus Luku	%	Tietokirjallisuus Luku	%	Yhteensä
Pääkirjasto	186 764	59.1	129 485	40.9	316 249	44 653	68.4	20 602	31.6	65 255	231 417	60.7	150 087	39.3	381 504
Haarakirjasto:															
Kallion	106 079	64.0	59 698	36.0	165 777	45 291	72.8	16 902	27.2	62 193	151 370	66.4	76 600	33.6	227 970
Töölön	39 894	67.9	18 828	32.1	58 722	17 451	82.3	3 761	17.7	21 212	57 345	71.7	22 589	28.3	79 934
Vallilan	34 445	68.0	16 223	32.0	50 668	23 405	80.7	5 586	19.3	28 991	57 850	72.6	21 809	27.4	79 659
Käpylän	21 349	67.9	10 074	32.1	31 423	14 619	73.7	5 205	26.3	19 824	35 968	70.2	15 279	29.8	51 247
Pasilan	4 902	65.0	2 645	35.0	7 547	4 302	71.3	1 731	28.7	6 033	9 204	67.8	4 376	32.2	13 580
Eteläinen	15 606	66.6	7 834	33.4	23 440	11 161	76.1	3 507	23.9	14 668	26 767	70.2	11 341	29.8	38 108
Lauttasaaren	9 539	75.2	3 142	24.8	12 681	5 514	100.0	—	—	5 514	15 053	82.7	3 142	17.3	18 195
Munkkiniemen	10 392	69.3	4 612	30.7	15 004	8 812	100.0	—	—	8 812	19 204	80.6	4 612	19.4	23 816
Haagan	1 874	80.5	453	19.5	2 327	1 759	82.4	376	17.6	2 135	3 633	81.4	829	18.6	4 462
Pitäjänmäen	1 522	74.5	520	25.5	2 042	1 848	97.1	55	2.9	1 903	3 370	85.4	575	14.6	3 945
Oulunkylän	1 514	83.0	309	17.0	1 823	1 691	87.6	240	12.4	1 931	3 205	85.4	549	14.6	3 754
Pakilan	1 415	81.1	330	18.9	1 745	1 498	95.3	74	4.7	1 572	2 913	87.8	404	12.2	3 317
Malmin	7 720	64.5	4 250	35.5	11 970	6 221	94.6	355	5.4	6 576	13 941	75.2	4 605	24.8	18 546
Tapanilan	1 515	63.4	875	36.6	2 390	2 314	95.7	104	4.3	2 418	3 829	79.6	979	20.4	4 808
Puistolan	1 282	68.1	600	31.9	1 882	1 568	96.9	50	3.1	1 618	2 850	81.4	650	18.6	3 500
Vartiokylän	352	70.5	147	29.5	499	673	97.5	17	2.5	690	1 025	86.2	164	13.8	1 189
Herttoniemen	284	76.1	89	23.9	373	817	96.3	31	3.7	848	1 101	90.2	120	9.8	1 221
Kulosaaren	2 629	79.0	697	21.0	3 326	2 057	90.5	215	9.5	2 272	4 686	83.7	912	16.3	5 598
Sairaala-	13 054	55.8	10 343	44.2	23 397	—	—	—	—	—	13 054	55.8	10 343	44.2	23 397
Yhteensä	462 131	63.0	271 154	37.0	733 285	195 654	76.9	58 811	23.1	254 465	657 785	66.6	329 965	33.4	987 750

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat,%	Lasten ja nuorison kirjalainat,%	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat,%	Lasten ja nuorison kirjalainat,%
Pääkirjasto	82.9	17.1	Pitäjänmäen	51.8	48.2
Haarakirjasto:			Oulunkylän	48.6	51.4
Kallion	72.7	27.3	Pakilan	52.6	47.4
Töölön	73.5	26.5	Malmin	64.5	35.5
Vallilan	63.6	36.4	Tapanilan	49.7	50.3
Käpylän	61.3	38.7	Puistolan	53.8	46.2
Pasilan	55.6	44.4	Vartiokylän	42.0	58.0
Eteläinen	61.5	38.5	Herttoniemen	30.5	69.5
Lauttasaaren	69.7	30.3	Kulosaaren	59.4	40.6
Munkkiniemen	63.0	37.0	Sairaala-	100.0	—
Haagan	52.2	47.8	Yhteensä	74.2	25.8

V. 1945 lainattiin kaikkiaan 513 781 nidosta eli 63.8 % kaunokirjallisuutta sekä 291 646 nidosta eli 36.2 % tietokirjallisuutta. Aikuisten sekä lasten ja nuorison kesken kirjalainat jakaantuivat siten, että edellisille lainattiin 617 618 nidosta eli 76.7 % ja jälkimmäisille 187 809 nidosta eli 23.3 %. Lainatun kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde muuttui siis kertomusvuonna jonkin verran edellisen eduksi. Kun otetaan huomioon, että romaani luetaan muutamassa päivässä, kun sen sijaan tietokirjan lukemiseen menee viikkoja ja sitä luetaan kertaillenkin, ei tämä prosenttiluku tietenkään ilmaise tieto- ja kaunokirjallisuuden harrastuksen välistä todellista suhdetta.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	228 788	60.0	132 002	34.6	20 714	5.4	381 504	38.6
Kallion haarakirjasto	205 829	90.3	21 577	9.5	564	0.2	227 970	23.1
Töölön »	57 699	72.2	21 330	26.7	905	1.1	79 934	8.1
Vallilan »	64 244	80.6	15 187	19.1	228	0.3	79 659	8.1
Käpylän »	43 211	84.3	7 960	15.5	76	0.2	51 247	5.2
Pasilan »	11 617	85.5	1 963	14.5	—	—	13 580	1.4
Eteläinen »	28 464	74.7	9 643	25.3	1	0.0	38 108	3.9
Lauttasaaren »	13 197	72.5	4 879	26.8	119	0.7	18 195	1.8
Munkkiniemen »	17 164	72.1	6 395	26.8	257	1.1	23 816	2.4
Haagan »	3 544	79.4	917	20.6	1	0.0	4 462	0.4
Pitäjänmäen »	3 449	87.4	496	12.6	—	—	3 945	0.4
Oulunkylän »	3 201	85.3	553	14.7	—	—	3 754	0.4
Pakilan »	3 074	92.7	243	7.3	—	—	3 317	0.3
Malmin »	17 016	91.8	1 530	8.2	—	—	18 546	1.9
Tapanilan »	4 648	96.7	160	3.3	—	—	4 808	0.5
Puistolan »	3 372	96.3	128	3.7	—	—	3 500	0.3
Vartiokylän »	1 067	89.7	122	10.3	—	—	1 189	0.1
Herttoniemen »	846	69.3	375	30.7	—	—	1 221	0.1
Kulosaaren »	2 340	41.8	3 181	56.8	77	1.4	5 598	0.6
Sairaala- »	19 608	83.8	3 704	15.8	85	0.4	23 397	2.4
Yhteensä	732 378	74.2	232 345	23.5	23 027	2.3	987 750	100.0

Kaikilta lainausosastoilta lainattiin v. 1945 suomenkielistä kirjallisuutta 598 582 nidosta eli 74.3 %, skandinaavista kirjallisuutta 185 985 nidosta eli 23.1 % ja muunkielistä kirjallisuutta 20 860 nidosta eli 2.6 %.

Kirjavaraston eri kirjallisuusluokista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Kirjallisuusluokka	Kirjalainoja Kaikkiaan	%
000.	Ensyklopedia	19 955	2.0
100.	Filosofia, kulttuurihistoria, kasvatustiede	19 918	2.0
200.	Uskonnot, mytologia	10 358	1.1
300.	Yhteiskuntatieto	15 619	1.6
400.	Maantiede, matkat, kansatiede	55 116	5.6
500.	Matematiikka, luonnontieteet	33 028	3.3
600.	Lääketiede, tekniikka, talous	45 414	4.6
700.	Taide, liikuntakasvatus	35 039	3.6
800.	Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	32 945	3.3
900.	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	62 573	6.3
0—9.	Kaunokirjallisuus	657 785	66.6
	Yhteensä	987 750	100.0

Lainaajat. Kotilainoja sai kaikkiaan 54 799 henkilöä, joista uusia lainaajia oli 17 825. Suomenkielisiä lainaajia oli 42 795, ruotsinkielisiä 11 887 ja muunkielisiä 117, aikuisia oli 44 371 sekä lapsia ja nuorisoa 10 428. V. 1945 oli lainaajien lukumäärä 48 308, josta 36 886:lla eli 76.4 %:lla oli äidinkielenä suomi, 11 311:llä eli 23.4 %:lla ruotsi ja 111:llä eli 0.2 %:lla jokin muu kieli. Vastaavat kertomusvuotta koskevat prosenttiluvut ovat 78.1, 21.7 ja 0.2. Suomenkielisten lainaajien lukumäärä lisääntyi siis 1.7 % ruotsinkielisten suhteellisesti vähentyessä saman verran. Aikuisten ja nuorten lainaajien suhdeluku muuttui nuorten eduksi; aikuisten prosenttiluku oli 81.0 (84.3 v. 1945) ja nuorten 19.0 (15.7 v. 1945). Miesten ja naisten lukumäärää osoittavat prosenttiluvut pysyivät muuttumattomina edellisten 44.4 ja jälkimmäisten 55.6. Nuorista lainaajista oli 56.8 (57.5 v. 1945) poikia ja 43.2 (42.5 v. 1945) tyttöjä.

Lukusalit. Pääkirjaston opintosali oli avoinna 361 päivänä, yleinen lukusali 347 päivänä, sanomalehtisali 361 päivänä ja lasten lukusali 359 päivänä. Kallion haarakirjastossa olivat aikuisten lukusali ja lasten lukusali avoinna 361 päivänä, sanomalehtisali 359 päivänä. Töölön haarakirjastossa oli sanomalehtisali avoinna 361 päivänä ja lasten lukusali 331 päivänä. Vastaavat aukiolopäivät olivat Vallilassa 355, Käpylässä 361, Pasilassa 361 sekä Eteläisessä haarakirjastossa 361.

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1946 ja v. 1945 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opintosali		Aikuisten lukusalit		Sanomalehti-salit		Lasten luku-salit		Käyntejä			
									kaikkiaan		päivää kohden	
	1946	1945	1946	1945	1946	1945	1946	1945	1946	1945	1946	1945
Pääkirjasto	48 241	43 333	43 660	48 742	147 564	131 822	37 077	31 028	276 542	254 925	771	746
Haarakirjasto:												
Kallion	—	—	38 436	33 052	125 309	118 297	54 458	51 978	218 203	203 327	606	565
Töölön	—	—	—	—	35 818	32 387	13 498	15 039	49 316	47 426	140	131
Vallilan	—	—	29 223	—	38 165	45 501	37 224	22 207	104 612	67 708	295	206
Käpylän	—	—	—	—	116 638	84 584	23 138	30 822	139 776	115 406	387	320
Pasilan	—	—	—	—	11 224	11 340	6 078	5 018	17 302	16 358	48	45
Eteläinen	—	—	—	—	50 159	46 712	6 363	6 457	56 522	53 169	156	147
Yhteensä	48 241	43 333	111 319	81 794	524 877	470 643	177 836	162 549	862 273	758 319	2 403	2 160

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraava määrä:

	Aikakauslehtiä luku	Aikakauslehtiä kpl	Sanomalehtiä luku	Sanomalehtiä kpl		Aikakauslehtiä luku	Aikakauslehtiä kpl	Sanomalehtiä luku	Sanomalehtiä kpl
Pääkirjasto	398	465	66	102	Haagan	16	16	—	—
Haarakirjasto:					Pitäjänmäen	13	13	—	—
Kallion	201	251	38	55	Oulunkylän	14	14	—	—
Töölön	87	99	24	30	Pakilan	13	13	—	—
Vallilan	98	112	23	46	Malmin	45	45	1	1
Käpylän	72	81	21	23	Tapanilan	14	14	—	—
Pasilan	65	70	20	21	Puistolan	13	13	—	—
Eteläinen	69	79	20	35	Vartiokylän	13	13	—	—
Lauttasaaren ...	18	18	—	—	Herttoniemen	15	15	—	—
Munkkiniemen .	24	24	—	—	Kulosaaren	16	16	—	—

Opintokerhotyö. Kirjaston yhteydessä toimivat sen kirjastokasvatuksellisen toiminnan tukemiseksi seuraavat opintokerhot: pääkirjastossa filosofinen kerho, matemaattinen kerho, sosiologinen kerho, englannin kielen ja kulttuurin kerho, esperantokerho sekä nuorten ja lasten kerhot, Kallion haarakirjastossa lastenkerho, Vallilan haarakirjastossa yleinen kulttuurikerho, Malmin haarakirjastossa kirjallisuuskerho sekä Kivelän sairaalassa englanninkielen kerho.

Filosofisen kerhon puheenjohtajana toimi kirjastonjohtaja, dosentti U. Saarnio. Kerhoon ilmoittautui 224 jäsentä. Vuoden aikana pidettiin 2 yleiskokousta ja 29 tavallista kokousta. Tampereen kaupunginkirjaston filosofinen kerho vieraili yleiskokouksessa toukokuun 4 p:nä. Seuraavana päivänä oli yhteinen kokous ja keskustelutilaisuus Alppilassa.

Filosofisessa kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofianmaisteri T. Telakivi Conradin typologiasta yleiskokouksessa tammikuun 24 p:nä, filosofianmaisteri E. Therman Pahuuden probleemasta mytologisessa ajattelussa helmikuun 7 p:nä, filosofianmaisteri T. Telakivi Sjöbringin karakterologiasta helmikuun 21 p:nä, dosentti U. Saarnio Relatioiden intransitiivisuudesta maaliskuun 7 p:nä ja aiheesta Mitä on logistiikka huhtikuun 25 p:nä, ylioppilas S. Sivenius aiheista Lausekalkyylin aritmetisointi ja Täsmällisen ajattelun kieli yleiskokouksessa toukokuun 4 p:nä, ylioppilas R. Kauppi Demokritoksen filosofiasta toukokuun 5 p:nä. Ylioppilas S. Sivenius piti esitelmäsarjan aiheesta Lausekalkyylin aritmetisointi toukokuun 16, 23 ja 30 p:nä, kesäkuun 6, 13 ja 20 p:nä ja heinäkuun 25 p:nä, esitelmän Vapaudesta ja yhteistyöstä heinäkuun 18 p:nä ja esitelmäsarjan Hilbertin lausekalkyylistä elokuun 1, 8, 15 ja 22 p:nä. Filosofianmaisteri S.-L. Meri esitelmöi Alkoholinkäytöstä psykologisena probleemana syyskuun 19 p:nä, dosentti U. Saarnio Intransitiivisesta relatiosta lokakuun 10 p:nä, filosofianmaisteri T. Telakivi Teoriakalkyylistä lokakuun 17 p:nä, ylioppilas S. Sivenius Kaksiarvoisen logiikan perusteista lokakuun 31 p:nä, filosofianmaisteri A. Laurila aiheesta Arvid Järnefelt eetillisenä persoonallisuutena marraskuun 14 p:nä, ylioppilas S. Sivenius Relaatioteoriasta ajatuskalkyylin valossa marraskuun 28 p:nä ja filosofianmaisteri E. Poukka Älykkyystutkimuksesta joulukuun 12 p:nä. Esitelmiä seuranneessa keskustelussa tarkastettiin käsiteltävää asiaa eri näkökannoilta ja kehiteltiin kirjastokasvatuksellisessa hengessä kerholaisten esittämiä ajatuksia.

Matemaattisen kerhon puheenjohtajana toimi kevätkaudella dosentti U. Saarnio ja syyskaudella ylioppilas R. Kauppi. Kerho kokoontui 28 kertaa ja siinä oli 72 jäsentä. Kevätkaudella opiskeltiin lukuteoriaa käyttäen oppikirjana F. Nevanlinnan teosta Johdatus lukuteoriaan ja algebraan. Kevätkaudella toimi lisäksi differentiali- ja integralilaskun harjoituskerho, jonka johtajana toimi ylioppilas R. Kauppi ja jossa seurattiin P. Myhrbergin Differentiali- ja integralilaskennan oppikirjaa. Syyskaudella otettiin opiskeluaiheeksi matematiikan historia, josta pidettiin seuraavat esitelmät: ylioppilas R. Kauppi Egyptiläisten matematiikasta syyskuun 12 p:nä, ylioppilas E. Pösö Babylonialaisten matematiikasta syyskuun 26 p:nä, ylioppilas R. Kauppi Pythagoraan koulukunnasta lokakuun 10 p:nä, filosofianmaisteri H. Rasku Platonin koulukunnan matematiikasta lokakuun 24 p:nä, ylioppilas A. Ruuskanen Eukleideksesta marraskuun 7 p:nä, ylioppilas R. Kauppi Arkimedeksesta marraskuun 21 p:nä ja ylioppilas N. Kaila Apollonioksesta joulukuun 5 p:nä. Esitelmiä seuranneessa keskustelussa selviteltiin esiintulleita matemaattisia ja historiallisia kysymyksiä.

Sosiologian opintokerho aloitti toimintansa helmikuun 1 p:nä 1946. Opintokerho kokoontui kevätkaudella 5 ja syyskaudella 4 kertaa osanottajamäärän ollessa keskimäärin 14 henkilöä. Kerhon puheenjohtajana toimi filosofianmaisteri E. Wirla. Kerhossa pidettiin kevätkaudella seuraavat alustukset ja esitelmät: Mitä on sosiologia; Katsaus sosiologian syntyyn, nykyisiin pääsuuntiin ja niiden metoodeihin; Katsaus yhteiskuntatieteellisen ajattelun historiaan; Eräitä tärkeitä sosiologisia peruskäsitteitä; Mitä sosiologiassa tarkoitetaan nimityksellä yhteiskunnallinen vietti; sekä Yhteiskunnallisen järjestäytymisen alkumuodot sosiologian mukaan. Syyskauden ohjelmassa olivat seuraavat: Yhteiskunnan syntyä käsittelevät teoriat sosiologiassa; Yhteiskuntaluokkien synty ja luokkaeroituksen alkuperä; Uskonnon osuus yhteiskunnan synnyssä; ja Omistusoikeuden käsite sosiologian valossa. Alustuksia ja esitelmiä seuranneissa keskusteluissa pyrittiin monipuolisesti valaisemaan kulloinkin käsiteltävinä olevia kysymyksiä varsinkin yhteiskunta-käsitettä tarkastelemalla luonnonkansojen yhteiskuntia ja niiden elämää sekä yhteiskunnan syntyä yhteiskunnallisen elämän kehitysvaiheiden pohjalla.

Englannin kielen ja kulttuurin kerho aloitti toimintansa vuoden alusta. Sen johtajana toimi filosofianmaisteri I. Vesikari ja se kokoontui joka tiistai kevät- ja syyslukukauden aikana. Kerhoon ilmoittautui 23 jäsentä, jotka joko olivat aikaisemmin opiskelleet englannin kieltä eri pitkiä aikoja tai ei ollenkaan. Amatööriopiskelun hengessä nämä eri kehitystasoilla olevat kerholaiset yhdessä syventyivät harrastamansa vieraan kielen ja kulttuurin ominaisuuksiin. Opiskelun pohjana käytettiin Vieraita kieliä radiossa VIII, josta käytiin läpi englanninkieliset lukukappaleet. Kerhon johtaja piti esitelmiä Englannin kirjallisuudesta ja eräiden huomattavien kirjailijoiden teoksista luettiin näytteitä.

Esperantokerhossa toimi kevätlukukaudella alkavien kerho opettaja S. Koivun johdolla ja jatkavien puheharjoituskerho, jota johti opettaja H. Koivu. Molemmat kokoontuivat kerran viikossa. Alkavien kerhossa oli 8 jäsentä ja siellä seurattiin V. Setälän Esperanto-kurso-nimistä oppikirjaa. Jatkavien kerhossa oli n. 15 vakinaista jäsentä. Jäsenet pitivät esperantonkielisiä esitelmiä eri aiheista, näistä keskusteltiin ja pöytäkirjat pidettiin esperanton kielellä. Syyskaudella toimi kerhon johtajana filosofianmaisteri V. Setälä. Kerho kokoontui edelleen viikoittain ja siinä oli 12 jäsentä. Aleksis Kiven teosta Seitsemän veljestä luettiin esperantonkielellä ja samalla tarkastettiin teoksen käännös, jotta se saataisiin painokuntoon.

Nuorten kerho ja lasten kerho kokoontuivat joka toinen viikko. Kerholaiset pitivät itse esitelmiä, joiden johdosta virinneisiin keskusteluihin otettiin innokkaasti osaa. Lisäohjelmana kerhoilloissa oli mm. erilaisia kilpatehtäviä, tietokilpailuja ym. Lasten tutustuttamiseksi tietokirjallisuuteen järjestettiin lasten lukusalissa kävijöille kysymyssarja ns. viikon kysymys. Jokaiseen tehtävään oli osanotto vilkasta. Suosittuja olivat myös Viikon laskutehtävä sekä Viikon paras piirustus. Lasten toiminnan ohjaajana toimi filosofianmaisteri I. Margelin.

Kallion haarakirjastossa toimi kevätlukukaudella ruotsinkielinen lastenkerho, jonka tarkoituksena oli lähinnä pitää yllä ruotsinkielentaitoa sekä lisätä Ruotsin maan ja kansan tuntemusta niiden lasten keskuudessa, jotka pakolaisina Ruotsissa oleskellessaan olivat oppineet ruotsinkieltä. Kerhossa luettiin Selma Lagerlöfin kirjaa Nils Holgerssons underbara resa ja keskusteltiin. Kerhon osanottajiksi ilmoittautui 18 7—14 vuotiasta lasta ja kokoontui se yhteensä 9 kertaa, osanottajain luvun ollessa keskimäärin 9. Kerhon johtajana toimi filosofianmaisteri R. Engman-Enari.

Vallilan opintokerho kokoontui filosofianmaisteri E. Seppälän johdolla 4 kertaa. Esitelmiä pidettiin seuraavasti: M. Eloranta aiheesta Raittiuskysymys ja yhteiskunta; M. Laurinmäki aiheesta Käsiala luonteen ilmaisijana; E. Seppälä Imre Madachin Ihmisen murhenäytelmästä; ja A. Ruuskanen aiheesta Yksinopiskellen ylioppilaaksi. Kerhossa kävi yhteensä 33 osanottajaa.

Kerhotoiminta Kivelän sairaalahaarakirjastossa alkoi syyskuussa 1946, jolloin sairaalan sisätautienosastolle kroonillisesti sairaiden naispotilaiden keskuuteen perustettiin ensimmäinen The English Club englanninkielestä ja kulttuurista kiinnostuneita varten. Tämän ensimmäisen kerhon perustaminen aikaansai sen, että useiden sairaalan henkilökunnan taholta tulleiden pyyntöjen johdosta lokakuun 21 p:nä aloitettiin henkilökuntaan kuuluvien piirissä The English Club, joka kokoontui kolmena ryhmänä. Näistä kaksi oli suomenkielistä, yksi ruotsinkielinen. Välittömästi tämän jälkeen aloitettiin kerho mielitau-

tien osaston kroonillisesti sairaiden keskuudessa myöskin potilaiden pyynnöstä. Kukin kerho kokoontui kerran viikossa. Sisätautiosaston potilaskerhoa ja henkilökunnan suomenkielisiä kerhoryhmiä johti kirjastoapulainen E. Vauhkonen, mielisairaalan kerhoa kirjastoapulainen U. Hasselblatt sekä ruotsinkielistä kerhoryhmää filosofianmaisteri M. Nyberg.

Malmin haarakirjaston opintokerholla oli kevätkaudella 17 opintokokousta ja vuosikokous, syyskaudella syyskokous ja 14 opintokokousta. Jäseniä oli kevätkaudella 10, syyskaudella 12. Kevätkaudella jatkettiin syksyllä 1945 aloitettua Aleksis Kiven elämän ja teosten opiskelua. Oppikirjana oli V. Tarkiaisen julkaisema teos Aleksis Kivestä. Opintokokouksissa esitettiin Kiven teoksia sekä luentona että vuorolukuna. Lisäksi tutustuttiin v. 1920—42 ilmestyneeseen kaunokirjallisuuteen H. Kannilan laatiman Kansanvalistusseuran kirjeopiston kurssin Nykyajan kaunokirjallisuus mukaan. Syyskaudella otettiin opintoaineeksi Kalevala, jonka opiskelun suunniteltiin jatkuvan keväällä 1947. Oppikirjana oli V. Salmisen Kalevala-kirja. Kalevalaa esitettiin opintokokouksissa kuoro- ja vuorolausuntana. Tämän lisäksi tutustuttiin v. 1943—46 ilmestyneeseen kaunokirjallisuuteen käyttäen apuneuvona valtion kirjastotoimiston julkaisemaa Arvostelevaa luetteloa.

Tulot. Kirjaston tulot nousivat 754 900 mk:aan oltuaan v. 1945 360 319 mk. Pääkirjaston ja eri haarakirjastojen osalle tuli v. 1946 seuraavat määrät:

Lainauspaikka	Sakkoja, mk	Erääntyneitä vakuuksia, mk	Sekalaisia tuloja, mk	Yhteensä, mk
Pääkirjasto	426 574	3 270	25 609	455 453
Haarakirjasto:				
Kallion	119 328	850	5 741	125 919
Töölön	50 912	—	1 479	52 391
Vallilan	36 869	—	2 108	38 977
Käpylän	16 614	—	230	16 844
Pasilan	3 468	50	2 644	6 162
Eteläinen	18 556	150	1 935	20 641
Lauttasaaren	9 523	—	44	9 567
Munkkiniemen	5 685	—	—	5 685
Haagan	1 920	—	29	1 949
Pitäjänmäen	652	—	—	652
Oulunkylän	1 141	—	—	1 141
Pakilan	1 378	—	—	1 378
Malmin	8 781	—	470	9 251
Tapanilan	1 044	—	—	1 044
Puistolan	1 385	—	35	1 420
Vartiokylän	263	—	—	263
Herttoniemen	407	—	—	407
Kulosaaren	5 756	—	—	5 756
Sairaala-	—	—	—	—
Yhteensä	710 256	4 320	40 324	754 900

Eri kuukausien kesken tulot jakaantuivat seuraavasti:

	Mk		Mk		Mk
Tammikuu	80 336	Toukokuu	72 160	Syyskuu	52 921
Helmikuu	47 793	Kesäkuu	55 685	Lokakuu	64 522
Maaliskuu	67 931	Heinäkuu	62 853	Marraskuu	72 585
Huhtikuu	57 298	Elokuu	56 345	Joulukuu	64 471
				Yhteensä	754 900

Kadonneiden ja vahingoittuneiden kirjojen korvausrahoja kertyi lisäksi 16 042 mk.

Menot [1]). V:n 1946 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 11 982 372 mk, johon vuoden aikana myönnettiin lisämäärärahoja 7 895 860 mk, joten käytettävissä oli 19 878 232 mk. Todelliset menot nousivat 21 306 297 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkat, palkkiot ja sairasapu	[2]) 11 938 640	12 090 352	[6])— 151 712
Vuokrat	[3]) 1 010 108	1 032 257	— 22 149
Lämpö	659 500	647 473	+ 12 127
Valaistus	[4]) 255 400	332 549	[6])— 77 149
Siivous	87 000	147 195	[6])— 60 195
Vedenkulutus	2 644	4 089	[6])— 1 445
Puhtaanapito	35 840	56 074	[6])— 20 234
Kalusto	820 000	860 572	[6])— 40 572
Sidonta ja painatuskulut	2 000 000	[5]) 2 297 085	[6])— 297 085
Tarverahat	69 000	138 915	[6])— 69 915
Kirjallisuus	3 000 000	3 699 736	[6])— 699 736
Yhteensä	19 878 232	21 306 297	—1 428 065

Kaupungin avustamat yhdistykset. Kaupunginhallitukselta avustusta saaneiden Kirjoja sokeille ja Brage nimisten yhdistysten sekä Suomen työväen arkiston ja Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin apurahojen käyttö oli kirjastolautakunnan valvonnan alainen.

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut. — [2]) Tähän sisältyy lisämäärärahoja 7 774 171 mk. — [3]) S:n 36 950 mk. — [4]) S:n 117 200 mk. — [5]) Sidontaan käytettiin 2 054 767 mk ja painatuksiin 242 318 mk. — [6]) Kaupunginvaltuuston sallima ylitys.

26. Kaupunginmuseo

Helsingin kaupunginmuseon indentin laatima kertomus v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Museolautakunnan muodostivat professori A. Hämäläinen puheenjohtajana, professori V. Voionmaa varapuheenjohtajana sekä tohtori T. Stjernschantz. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli toimittaja Y. Räisänen. Kaupunginmuseon intendentti, arkkitehti A. W. Rancken toimi museolautakunnan sihteerinä.

Museolautakunta piti v:n 1946 kuluessa 5 kokousta.

Ensimmäisessä kokouksessa tammikuun 23 p:nä 1946 intendentti ilmoitti, että museo oli museolautakunnan lausumaa toivomusta noudattaen jälleen avattu yleisölle tammikuun 2 p:nä 1946.

Samana päivänä oli museon vastanimitetty amanuenssi, filosofian maisteri H. Helminen ryhtynyt hoitamaan virkaansa.

Sanomalehdistön edustajille järjestettiin ennen museon avaamista tilaisuus perehtyä museon kokoelmiin intendentin opastamana.

Museon uusista nähtävyyksistä voidaan mainita Perignon v. 1853 Aurora Karamsinista maalaama suuri muotokuva, jonka museo sai vastaanottaa sijoituksena vapaaherratar B. Stjernvallilta Lindnäsin kartanosta. Tämä arvokas taideteos asetettiin yläkerran juhlasaliin samalle paikalle, missä aikaisemmin oli näytteillä jäljennös alkuperäisestä taulusta. Kulosaaren huvilayhdyskunnan perustajat, ns. Brändö pionjärer, lahjoittivat museolle taiteilija Vilho Sjöströmin v. 1917 maalaaman suurikokoisen öljymaalauksen, joka esittää mainittuja perustajia kokoontuneina huvilayhdyskuntansa 10-vuotisjuhlaan. Museo sai myös lahjoituksena vastaanottaa pienen kokoelman esineitä ja pukuja, jotka valaisevat kaupungin palolaitoksen kehitystä. Tätä kokoelmaa varten kunnostettiin komerosta näytteillepanohuone.

Myös muita kiintoisia lisiä kokoelmiin saatiin osaksi lahjoituksina, osaksi ostamalla. Nämä uudet esineet voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin: valokuvia 158 numeroa, arkistoainesta 16 numeroa, kirjoja 27 numeroa, maalauksia ja piirroksia 24 numeroa, talouskaluja 3 numeroa, sekä pukuja ja univormunosia 3 yhteensä 231 numeroa.

Erikoisesti vuoden alkupuolella museossa oli hyvin runsaasti kävijöitä, koko vuonna yhteensä 12 236 henkilöä, joista 8 622 maksavaa ja 3 614 ilmaista kävijää. Varsinaisen aukioloajan ulkopuolella museossa opastetuista seuroista ja ryhmistä mainittakoon: Helsinki seura maaliskuun 11 ja 12 p:nä, Helsingin autoteknikot marraskuun 5 p:nä ja Torkkelin kilta marraskuun 7 p:nä. Sitäpaitsi museon kokoelmia esiteltiin ja selostettiin Helsingissä vieraileville Moskovan kunnallismiehille ja Ruotsin museomiehille.

Museo oli avoinna muina päivinä klo 12—15, pääsymaksun ollessa 10 mk, paitsi torstaisin, jolloin kokoelmat ovat maksutta yleisön nähtävissä klo 17—20. Lauantaisin museo oli suljettu.

27. Musiikkilautakunta

Musiikkilautakunnan toiminnastaan v. 1946 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano ja toiminta. Kaupunginvaltuusto valitsi v:ksi 1946 musiikkilautakunnan puheenjohtajaksi päätoimittaja L. Ahon sekä jäseniksi filosofian tohtori E. M. von Frenckellin, pääkonsuli E. Hirvosen, ministeri R. Sventon, toimittaja O. Virtasen, vaatturi T. Hiekkarannan ja pääjohtaja J. Hämäläisen. Varapuheenjohtajana toimi vaatturi Hiekkaranta ja kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli lautakunnan puheenjohtaja päätoimittaja Aho. Lautakunnan sihteerinä toimi vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm.

Vuoden aikana lautakunta kokoontui 12 kertaa. Kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 237 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 252. Intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon kirjeiden lukumäärä oli 230.

Kaupunginorkesterin kansliahenkilökunta. Orkesterin intendenttinä toimi filosofianmaisteri N.-E. Ringbom ja taloudenhoitajana rouva E. Zilliacus.

Orkesterin järjestysmiehenä toimi vuoden alussa orkesterin jäsen H. Aure ja hänen pyydettyä vapautusta, toimi järjestysmiehenä maaliskuun 1 p:stä lukien orkesterin jäsen A. Karsti.

Kaupunginorkesterin valtuuskunta. Orkesterin jäsenet valitsivat keskuudestaan orkesterin valtuuskunnan jäseniksi soittokaudeksi 1946/47 muusikot A. Viljavan, joka toimi puheenjohtajana, sekä H. Fransmanin ja V. Arjavan. Varajäseniksi valittiin professori Y. Selin ja muusikko E. Rautasuo.

Kaupunginorkesterin kokoonpano. Kaupunginorkesterin miesvahvuus v. 1946 oli kaikkiaan 76, joista kaikki yhtä lukuunottamatta olivat vakinaisten soittajien hoidettavina. Orkesterin jäsenistä 2, Saksan kansalaisina, oli välirauhan solmimisen jälkeen joutunut turvasäilöön, mutta vapautettu v:n 1946 alussa. Kolmas Saksan kansalainen orkesterissa oli sodan aikana lähtenyt kesälomalle kotimaahansa ja pyrkimyksistään huolimatta edelleen estynyt saapumasta hoitamaan virkaansa, joten virkaa hoiti viransijainen.

Kaupunginorkesterin johtajan virka. V:n 1946 alusta toimi kaupunginorkesterin johtajana kapellimestari M. I. Similä, jonka kaupunginhallitus oli joulukuun 20 p:nä 1945 nimittänyt tähän toimeen viisi-vuotiskaudeksi 1946/47—1950/51.

Kaupunginorkesterin konserttimestarina toimi v:n 1946 alusta 10 v:ksi virkaan nimitetty I-viulun soittaja N. Levin.

Kaupunginorkesterin toiminta. Vuoden aikana annettiin kaksikymmentä varsinaista sinfoniakonserttia, joista yksi oli V. Raition muistokonsertti. Sinfoniakonserteista Martti Similä johti 13, Toivo Haapanen 2, Jussi Jalas, Giovanni di Bella, Carl Garaguly, Clarence Raybould ja Antonia Brico kukin yhden. V. Raition muistokonsertin johti Martti Similä. Lisäksi annettiin 15 kansansinfoniakonserttia ja 21 kansankonserttia. Kansansinfoniakonsertteja johti Martti Similä 2, Jussi Jalas 2, Giovanni di Bella 2, Carl Garaguly yhden, Antonia Brico yhden, Clarence Raybould yhden, Nicolai van Gilse van der Pals yhden, Benjamin Grosbayne yhden, Georg Schnéevoigt yhden, Matti Rubinstein yhden, Bengt Carlson yhden ja Sten Frykberg yhden. Kansankonsertteja johti Martti Similä 15, Leo Funtek 2, Erik Cronvall 2 ja Nils-Erik Fougstedt yhden. Yhdessä kansankonsertissa esitettiin kamarimusiikkia. Vappu-matinean johti Martti Similä.

Edellä mainituissa sinfoniakonserteissa esiintyivät seuraavat solistit: Pentti Rautavaara, Guido Vecchi ja Yrjö Selin (sello); Ilmari Hannikainen, Rolf Bergroth, Jakov Zak, Lea Isotalo, Merete Söderhjelm, Kurt Walldén ja Maire Halava (piano); Aune Antti, Lea Piltti, Elsa Larcén ja Aulikki Rautawaara (laulu) sekä Lilia d'Albore, Naum Levin ja Miguel Candela (viulu).

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: a) kotimaisia sävellyksiä: Sibelius: Pohjolan tytär, Aallottaret, Yöllinen ratsastus ja Auringonnousu sekä Sinfonia V, Es-duuri; Madetoja: Sinfonia II, c-molli; Melartin: Sinfonia V, a-molli; Merikanto: Kyllikin ryöstö; Kajanus: Sinfonietta, B-duuri; Raitio: Sinfonia, g-molli, Runoelma sellolle ja orkesterille, Fantasia estatica, Le Ballet grotesque ja Lemminkäisen äiti; Pingoud: Ikuinen liekki, sinfooninen runo; Pylkkänen: Kullervon sotaanlähtö, sinfooninen runo; Sonninen: Juhannusyö, laulusarja.

b) ulkomaisia sävellyksiä: Beethoven: Sinfonia II, E-duuri, Sinfonia VI, F-duuri ja Pianokonsertti V, Es-duuri; Grieg: Pianokonsertti, a-molli; Nystroem: Sinfonia espressiva (Sinfonia III) ja Sånger vid havet; Skrjabin: Le poeme de l'Extase, sinfooninen runo; Roussel: Hämähäkin pidot, sinfooninen runo; Berlioz: Absence ja L'Ile inconnue, lauluja; Georges: Nuages ja Hymne au Soleil, lauluja; Brahms: Sinfonia IV, e-molli ja Pianokonsertti I, d-molli; Franck: Sinfonia, d-molli ja Les Eolides, sinfooninen runo; Mozart: Sinfonia n:o 40, g-molli ja Konsertti 2 pianolle, Es-duuri; Wassilenko: Kuoleman puutarha, sinfooninen runo; Walton: Sinfonia ja Scapino alkusoitto; Liszt: Kuolontanssi, sinfooninen runo; Williams: Ampiaiset, sarja ja Sinfonia, D-duuri; Schubert: Sinfonia IV, C-duuri; Mendelssohn-Bartholdy: Viulukonsertti; Debussy: La Mer, sinfooninen runo; Dvorak: Sinfonia V, e-molli; Schostakovitsh: Sinfonia I, f-molli ja Kultainen aika, sarja; Khatshaturian: Sinfonia I; Berwald: Symphonie sérieuse (Sinfonia); Tschaikovsky: Viulukonsertti, B-duuri, Sinfonia IV, f-molli, Rokokomuunnelmia ja Francesca da Rimini, sinfooninen runo; Barber: Essay for Orchestra; Händel: Concerto grosso n:o 16, D-duuri; Saint-Saëns: Viulukonsertti III, h-molli; Ravel: Tzigane, viululle ja orkesterille; Mjaskovski: Sinfonia X, f-molli; Schumann: Pianokonsertti, a-molli; Wagner: Brünhilden loppukohtaus oopperasta Götterdämmerung; Mahler: Sinfonia I, D-duuri; Elgar: Enigma; Verdi: Alkusoitto oopperasta Kohtalon voima.

Vuoden aikana kaupunginorkesteri avusti 161 oopperanäytännössä ja 18 yksityisessä konsertissa, joihin viimeksimainittuihin orkesteri luovutettiin tariffinmukaisesta maksusta. Orkesteri luovutettiin maksutta myös moneen hyväntekeväisyystilaisuuteen.

Taloudelliset tulokset. Kaupunginorkesterin toiminnan taloudellisista tuloksista esitetään seuraavat tiedot:

Tulot kaupunginorkesterin työstä olivat v. 1946 2 836 895 mk, edellisenä vuonna 1 812 670 mk, josta 1 741 925 oli tuloja orkesterin omista konserteista ja 1 094 970 mk tuloja avustamisesta oopperanäytännöissä ja konserteissa sekä nuottien vuokrauksesta. Talousarviossa tulot oli arvioitu 1 700 000 mk:ksi. Menot nousivat 11 882 619 mk:aan, edellisenä vuonna 8 994 716 mk:aan, josta sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkkauksia 10 606 493 mk, muita palkkauksia 30 000 mk, konserttikuluja 1 026 484 mk ja muita kuluja 219 642 mk.

Sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 14 119 henkilöä ja kansankonserteissa (sunnuntaikonsertit) 18 502 henkilöä sekä yhdessä ylimääräisessä konsertissa 697 henkilöä. Konserttiyleisön kokonaismäärä oli siten 33 318, vastaava luku edellisenä vuonna 33 730.

Tilintarkastukset. Taloudenhoitajan toimintaan kuuluvat tilintarkastukset johtosäännön mukaisesti toimitettiin kuukausittain lautakunnan puolesta.

Teoston ja lautakunnan välinen sopimus. Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teoston ja lautakunnan välillä tehtiin sopimus kalenterivuodeksi 1946 entisin ehdoin paitsi, että kaupungin suoritettavaksi määrätty korvaus korotettiin 25 000 mk:sta 37 500 mk:aan. Lokakuun 25 p:nä 1946 tehtiin uusi sopimus kalenterivuodeksi 1947, jossa mainittu korvaus korotettiin 50 000 mk:aan.

Suomalaisen oopperan ja lautakunnan välinen sopimus. Suomalaisen oopperan ja musiikkilautakunnan kesken tehtiin huhtikuun 26 p:nä uusi sopimus, jonka mukaan oopperan tuli suorittaa kaupungille orkesterin luovuttamisesta oopperanäytäntöihin 80 000 mk:sta 125 000 mk:aan kuukautta kohti korotetun maksun sekä yksin kustantaa soittimien kuljetuksen orkesterin harjoitushuoneesta oopperaan ja sieltä takaisin. Entisten sopimusten mukaan oli ooppera velvollinen suorittamaan soittimien kuljetuskustannukset vain

mikäli soittimia oli kuljetettava syystä, joka johtui oopperan omasta harjoitusjärjestelystä. Viimeksimainittu sopimuksen muutos vähensi orkesterin soittimien kuljetuskustannuksia n. 100 000 mk:lla vuodessa.

Uusi sopimus astui voimaan syyskuun 1 p:stä ja on, kuten aikaisemmatkin sopimukset, molemminpuolisen irtisanomisen varassa. Tämän uudenkin sopimuksen mukaan tulee oopperan suorittaa lautakunnan vahvistama ylityömaksu orkesterin jäsenille, jos tavallinen harjoitus kestää enemmän kuin 3 tuntia; ollen sanottu maksu Suomen muusikkeriliiton tariffin mukainen.

Konserttien radiointi. Käytyjen neuvottelujen pohjalla solmittiin huhtikuun 13 p:nä uusi sopimus Oy. Suomen yleisradio ab:n kanssa yhtiön suoritettavista maksuista kaupunginorkesterin konserttien radioinnista. Kun entisessä sopimuksessa, joka oli voimassa vielä v. 1945 ja v:n 1946 alussa, yhtiön suoritettava maksu oli riippumaton kulloinkin radioitavan ohjelman pituudesta, asetuttiin mainitussa uudessa sopimuksessa, joka astui voimaan maaliskuun 1 p:nä, sikäli uudelle kannalle radioinnin korvausperusteiden suhteen, että sekä sinfonia- että kansankonserttien (sunnuntaikonserttien) radiointimaksu määräytyy sen mukaan, kuinka suuri osa konsertista radioidaan. Sopimuksen mukaan Oy. Suomen yleisradio ab. suorittaa koko sinfoniakonsertin radioinnista 10 000 mk sekä konsertin ensimmäisen tai toisen osan radioinnista 7 000 mk, jolloin kuitenkin maksu suoritetaan koko konsertin perusteella kun enemmän kuin puolet konsertista radioidaan. Koko kansan- tai sunnuntaikonsertin radioinnista suorittaa yhtiö 6 000 mk ja konsertin osalta (maksuraja n. 30 min:lta) 4 000 mk. Jos konserttia johtaa ulkomaalainen vierailujohtaja tai siinä esiintyy ulkomaalainen solisti, suorittaa yhtiö lisämaksun. Myös kotimaisen solistinesiintyminen sinfoniakonserteissa aiheuttaa lisämaksun.

Ulkoilmakonsertit. V. 1946 musiikkilautakunta järjesti menoarvioon tarkoitusta varten otetun määrärahan puitteissa kesän aikana 47 ulkoilmakonserttia sekä kaupungin keskieettä laitaosissa. Konserteista huolehtivat Helsingin työväenyhdistyksen torvisoittokunta, Helsingin palokunnan soittokunta, Viipurin työväen soittajat, Pääkaupungin karjalaisten soittokunta, Helsingin työväen mieskuoro, Helsingin työväenyhdistyksen sekakuoro ja Suomen laulajain- ja soittajain liiton (Sulasol) kuorot. Tämän lisäksi antoi Helsingin Torvisoittokunta sopimuksen mukaiset ulkoilmakonserttinsa kolmekymmentä kertaa.

Konserttien ohjelmaselostukset. Kuten edellisinä vuosina huolehti kaupunginorkesterin intendentti lautakunnan päätöksen mukaisesti v. 1946 sinfonia- ja sunnuntaikonserttien ohjelmien selostuksesta käsiohjelmiin liitetyissä painetuissa lisälehtisissä.

Konserttiohjelmien julkaisuoikeus päätettiin antaa syyskuun 1 p:n 1946 ja syyskuun 1 p:n 1947 väliseksi ajaksi oopperalaulaja Sulo Räikköselle 20 000 mk:n maksua vastaan, ohjelmahinnan ollessa 5 mk.

Orkesterin luovuttaminen hyväntekeväisyyskonsertteihin. Musiikkilautakunnan esityksestä kaupunginhallitus tammikuun 10 p:nä myönsi lautakunnalle oikeuden v:n 1946 aikana harkintansa mukaan luovuttaa kaupunginorkesterin maksutta hyväntekeväisyystilaisuuksiin.

Musiikkilautakunnan ja kaupunginorkesterin henkilökunnan palkat. Huhtikuun 26 p:nä musiikkilautakunta kaupunginhallitukselle lähettämässään esityksessä mm. lausui, että ilmeinen epäsuhde jo vuosikausia oli lautakunnan mielestä vallinnut kaupunginorkesterin henkilökunnan ja eräiden muiden kaupungin viranhaltijaryhmien palkkojen välillä etenkin sen jälkeen kun orkesterin henkilökunta oli jäänyt v:n 1945 joulukuussa suoritetun palkkajärjestelyn ulkopuolelle. Todeten, että orkesterin jäseniin nähden oli alunperin sovellettu aivan liian alhaista palkka-asteikkoa, koska ensiluokkaiselta muusikolta oli vaadittava monivuotista ja suuria rahamenoja kysyvää opiskelua ja ammattikoulutusta sekä, että kaupunginorkesterin jäsenyys useimmissa tapauksissa oli korkein yhteiskunnallinen ja taloudellinen asema, johon ensi luokan muusikko pääsee, lautakunta teki yksityiskohtaisen ehdotuksen orkesterin palkkaluokkien uudesta järjestelystä. Samalla lautakunta ehdotti myöskin orkesterin intendentin ja taloudenhoitajan palkkojen korottamista.

Kaupungin viranhaltijain yleisessä palkkojen järjestelyssä, josta kaupunginhallitus sittemmin teki kaupunginvaltuustolle esityksen ja jonka valtuusto helmikuun 22 p:nä 1947 hyväksyi, musiikkilautakunnan ehdotus ei sellaisenaan läpäissyt, mutta on kuitenkin todettava, että huomattavimmat lautakunnan esittämät epäkohdat saatiin tämän palkkojen järjestelyn yhteydessä poistetuiksi.

Kaupunginorkesterin taloudenhoitajan ennakkovarat. Lautakunnan esityksestä kaupunginhallitus tammikuun 17 p:nä päätti korottaa taloudenhoitajan ennakkovaroja käteismaksujen suorittamista varten 30 000 mk:sta 60 000 mk:aan. Syyskuun 20 p:nä lautakunta esitti kaupunginhallitukselle mainittujen ennakkovarojen korottamista 100 000 mk:aan, mutta oli asia vielä ratkaisematta v:n 1946 kuluessa.

Konserttien lippujen hinnat, orkesterin vuokratariffi ja nuottien lainaustariffi. Kesäkuun 14 p:nä lautakunta päätti syyskuun 1 p:stä alkaen korottaa sinfoniakonserttien lippujen hinnat 80, 60 ja 40 mk:sta 100, 75 ja 50 mk:aan sekä sunnuntaikonserttien lippujen hinnat 20 mk:sta 25 mk:aan ja erikoistapauksissa 30 mk:aan. Sinfoniakonserttien tilauslippujen hinnat määrättiin 900, 675 ja 450 mk:n suuruisiksi.

Samana päivänä lautakunta päätti tuntuvasti korottaa myös orkesterin vuokratariffia.

Joulukuun 20 p:nä lautakunta korotti nuottien launaustariffia 100 %:lla, jolloin määräävänä tekijänä oli nuottien pikainen kuluminen ja välistä turmeleminenkin niitä lainattaessa.

Konserttitalokysymys. Musiikkilautakunnan puheenjohtaja päätoimittaja L. Aho, teki kaupunginvaltuuston kokouksessa syyskuun 4 p:nä aloitteen konserttitalon aikaansaamisesta, jossa aloitteessa ehdotettiin, että kaupunginhallitus saisi tehtäväkseen ryhtyä niihin valmistaviin selvittelyihin ja toimenpiteisiin, jotka olivat tarpeellisia vanhan konserttitaloajatuksen toteuttamiseksi kun materiaali- ja rahoitustilanne soivat siihen mahdollisuuden. Musiikkilautakunta, jolta kaupunginhallitus pyysi lausuntoa asiassa selosti lokakuun 25 p:nä antamassaan lausunnossaan ensin konsertti- ja kongressitalokysymyksen aikaisempia vaiheita, joista mainittakoon, että kaupunginhallitus toukokuun 12 p:nä 1938 asetti 8-jäsenisen toimikunnan konsertti- ja kongressitalon piirustuskilpailun ohjelmaa laatimaan. Tämä toimikunta, johon kuului myöskin valtioneuvoston valitsemia jäseniä, kokoontui kuitenkin vain yhden kerran ja konserttitalohanke jäi sen jälkeen suunnitteilla olevien olympiakisojen varjoon, eikä asia ymmärrettävistä syistä myöskään sodan aikana edistynyt.

Puheenaolevassa lausunnossaan musiikkilautakunta ehdotti uuden toimikunnan asettamista valmistaviin selvittelyihin ja toimenpiteisiin ryhtymiseksi konserttitalon aikaansaamista varten sekä teki myöskin yksityiskohtaisen ehdotuksen tuolle toimikunnalle annettavista tehtävistä ja sen kokoonpanosta.

28. Yleiset työt

Kaupungin yleisten töiden lautakunnan v:lta 1946 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Yleisten töiden lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1946 puheenjohtajana toimitsija E. H. Härmä, varapuheenjohtajana yli-insinööri H. O. Backman sekä jäseninä liikennetarkastaja V. J. Laitinen, toimitsija V. A. Laitinen, kivityöntekijä V. Riipinen, varatuomari P. T. Virkkunen ja yliarkkitehti M. Välikangas. Kaupunginhallituksen edustajaksi oli määrätty kaupungin teknillinen johtaja insinööri R. J. M. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi hovioikeuden auskultantti J. J. Partanen ja elokuun 12 p:stä lukien varatuomari R. O. Parviainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 48 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 735 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 611.

Lautakunta teki v:n 1946 aikana seuraavat lopulliset päätökset, joihin ei kuitenkaan ole sisällytetty henkilökuntaa koskevia päätöksiä:

Lopulliset päätökset. Puutalo oy:n 10 320 000 mk:n suuruinen lisävelotus Koskelaan pystytettävän kymmenen pikatalon hankinnasta päätettiin [1]) hyväksyä.

Vieraanvaraisuuden osoittamista varten kaupungin puutarhurien seuran vuosikokouksen osanottajille myönnettiin [2]) 700 mk.

Sukeltajille erittäin raskaista ja likaisista töistä suoritettavan 15 %:lla korotetun palkan perusteeksi vahvistettiin [3]) tammikuun 20 p:stä lähtien sukeltajien yleisten palkkaehtojen mukaisesti seuraavat työt:

a) työskentely virtaavassa vedessä, jossa sukeltaja ei voi työskennellä normaalisesti, joko huonon suojapadon tai kovan virran vuoksi;

b) kaivojen ja pilariperustusten kaivaminen;

c) työskentely sitkeässä savessa, jossa on ilmeinen vaara juuttua kiinni;

d) työskentely likaviemärikanaalissa, jolloin sukeltajalle pumpattavaan ilmaan sekaantuu epäterveellisiä kaasuja; sekä

e) kallion louhiminen ja rusnaaminen.

Eräiden työmäärärahoista palkattujen ylimääräisten arkkitehtien palkat korotettiin [4]) helmikuun 1 p:stä lukien.

Varasto-osasto oikeutettiin [5]) tilaamaan Oy. Machinery ab:lta Lovener-merkkisen pikasorvin siihen kuuluvine lisälaitteineen 27 275 Tanskan kruunun hintaan sähkömoottorista aiheutuvine 26 000 mk:n lisämenoineen edellytyksin, että hankkija huolehtii tarvittavan valuutan saannista.

Sähkölaitokselle luovutetut kaupungin vaihtovirta- ja tasavirtamoottorit päätettiin [6]) jättää toistaiseksi sähkölaitoksen varastoon.

Päätettiin [7]), ettei rakennustoimiston konepajalaisten ammattiosaston esitys suojapukujen hankkimisesta antaisi aihetta toimenpiteisiin.

---

[1]) Yl. t. lk. 15 p. tammik. 54 §. — [2]) S:n 22 p. tammik. 125 §. — [3]) S:n 29 p. tammik. 159 §. — [4]) S:n 29 p. tammik. 169 §. — [5]) S:n 5 p. helmik. 253 §. — [6]) S:n 5 p. helmik. 254 §. — [7]) S:n 12 p. helmik. 258 §.

Kulosaaren polttoainekunnan käytettäväksi luovutettiin [1]) Kulosaaren kunnan aikaisemmin omistama sirkkelisaha moottoreineen ym. laitteineen tammikuun 17 p:stä alkaen 25 mk:n vuorokausivuokrasta.

Kulkutautisairaalan uuden tarkastusosaston saniteettityöt päätettiin [2]) antaa Oy. Vesijohtola ab:n suoritettaviksi 658 500 mk:n kustannuksin.

Katurakennusosasto oikeutettiin [3]) ottamaan Helsingin yleisen sairaalan rakenteilla olevan silmä- ja korvaklinikan viemärin yhdistämisen kaupungin viemäritunneliin laskutyönä tehtäväksi.

Katurakennusosaston palveluksesta päätettiin [4]) vapauttaa työntekijöitä enintään 200 sitä mukaa, kuin työnvälitystoimisto voi heidät sijoittaa muihin töihin tai he muuten voivat saada uuden työpaikan ja ottaen huomioon, että vapauttaminen koskee lähinnä viimeksi kaupungin palvelukseen tulleita, etupäässä perheettömiä työntekijöitä.

Ab. Granit oy:n tehtäväksi annettiin [5]) Ilmatar ja Sotka nimisen patsaan jalustan teko ja pystyttäminen 149 000 mk:n kustannuksin. Katurakennusosaston oli samalla tutkittava, olisiko patsaan kirjaimet edullisempi jättää kiilloittamatta.

Varasto-osasto oikeutettiin [6]) tilaamaan valtion polttoainetoimistolta 6 000 ratapölkkyä sekä suorittamaan kaupan päättämishetkellä ennakkona 5 000 000 mk.

Keskuslämpö oy:n 446 000 mk:aan päättyvä tarjous Kivelän sairaalan korva-, nenä- ja kurkkutautiosaston keskuslämmityslaitteista päätettiin [7]) hyväksyä lämpöjohtojen osalta.

Katurakennusosasto oikeutettiin [8]) ottamaan laskutyönä rakentaakseen eräitä teitä maatalousneuvos V. Suonion omistamalla maalla Mellunkylässä 1 090 000 mk:aan päättyvän kustannusarvion mukaisesti.

Insinööri G. W. Berg & K:ni nimisen toiminimen 338 000 mk:aan päättyvä tarjous pesukoneen hankkimisesta kulkutautisairaalaan hyväksyttiin [9]).

Katurakennusosasto oikeutettiin [10]) ostamaan Oy. Colas ab:ltä 63 tonnia ja Asfaltti oy. Lemminkäiseltä 30 tonnia asfalttiemulsiota hintaan 13: 25 kilolta, astiavuokran ollessa 250 mk kerralta.

Tampereen Pellava ja rautateollisuus oy:lle vuokrattiin [11]) käsikäyttöinen Vesterås-merkkinen 2 tonnin nosturi n. 3 kuukauden ajaksi 100 mk:n suuruista vuorokausivuokraa vastaan.

Varasto-osasto oikeutettiin [12]) tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä kolme valtion lentokonetehtaan valmistamaa kiinteää ilmapuristajaa, kansanhuoltoministeriön vahvistettavasta n. 400 000 mk:ksi arvioidusta kappalehinnasta. Varasto-osaston oli samalla pyydettävä Sotakorvausteollisuuden valtuuskuntaa (Sotevaa) kiirehtimään tilauksen toimittamista [12]).

Keskuslämpö oy:n tekemä 584 000 mk:aan päättyvä tarjous Koskelan puistoalueen saunarakennuksen vesi- ja lämminvesilaitteiden asentamisesta hyväksyttiin [13]).

Katurakennusosasto oikeutettiin [14]) tekemään sopimus v. 1946 suoritettavista katujen asfalttipäällysteiden korjauksista Rakennus oy. Cultorin kanssa.

Savilan pumppulaitoksen konemestari G. Romström oikeutettiin [15]) pitämään kesän aikana taloussikaa pumppulaitoksen alueella ja ylikonemestari K. E. Kauhanen pitämään lammasta kesän aikana Kyläsaaren alueella, mikäli terveydenhoitolautakunta antaa siihen luvan.

Päätettiin [16]) periaatteessa, että kaikki satamarakennusosaston työmäärärahoista palkatut konemestarit asetetaan kuukausipalkalle. Palkkaluokituksesta oli satamarakennusosaston tehtävä uusi esitys.

Rakennustoimisto oikeutettiin [17]) tarjoamaan lounas kaupungissa vierailevalle Roskilden kaupungininsinöörille.

Silta ja satama oy:n Mellunkylän kansakoulun rakentamisesta tekemä 2 330 000 mk:aan päättyvä tarjous hyväksyttiin [18]). Näihin kustannuksiin oli vielä lisättävä sähkötöitä varten 90 000 mk sekä kellarin järjestelyä, työn valvontaa ym. tehtäviä varten 69 000 mk, kokonaiskustannusten noustessa siis 2 489 000 mk:aan.

---

[1]) Yl. t. lk. 19 p. helmik. 314 §. — [2]) S:n 19 p. helmik. 322 §. — [3]) S:n 26 p. helmik. 351 §. — [4]) S:n 11 p. maalisk. 418 §. — [5]) S:n 11 p. maalisk. 433 §. — [6]) S:n 18 p. maalisk. 486 §. — [7]) S:n 15 p. huhtik. 606 §. — [8]) S:n 15 p. huhtik. 614 §. — [9]) S:n 29 p. huhtik. 670 §. — [10]) S:n 6 p. toukok. 691 §. — [11]) S:n 13 p. toukok. 715 §. — [12]) S:n 13 p. toukok. 716 §. — [13]) S:n 3 p. kesäk. 809 § ja 25 p. kesäk. 919 §. — [14]) S:n 3 p. kesäk. 828 §. — [15]) S:n 3 p. kesäk. 829 §. — [16]) S:n 11 p. kesäk. 849 §. — [17]) S:n 11 p. kesäk. 867 §. — [18]) S:n 25 p. kesäk. 929 §.

Herttoniemen perunavaraston lattian uusimistyö annettiin [1]) Oy. Constructorille urakalla suoritettavaksi 1 070 000 mk:n hinnasta.

Kaupunginpuutarhuri B. Schalin oikeutettiin [2]) pitämään kaupunginpuutarhassa lehmää ja mahdollisesti muitakin kotieläimiä ja vuokraamaan siinä tarkoituksessa kaupungin puutarhassa tyhjänä oleva 66 m²:n suuruinen ankkahuone 12 mk:n suuruista m² vuokraa vastaan.

Rakennustoimisto oikeutettiin [3]) järjestämään vaatimaton juhlatilaisuus, jossa mittausteknikko N. Niklanderille ja rakennusmestari E. Hanssonille ojennettiin heille myönnetyt ansiomerkit.

Talorakennusosaston tehtäväksi päätettiin [4]) antaa ruokailuhuoneiston suunnittelu ja rakentaminen lähinnä varasto-osaston, katurakennusosaston ja vesijohtolaitoksen työntekijöitä varten päävaraston ja vesijohtolaitoksen alueelle Malminkadun tontille n:o 5, ja käyttöoikeus kyseiseen ruokalaan myönnettiin kaikille niille työntekijöille, joille työmaan sijainnin vuoksi oli siihen tilaisuus. Ruokalaan päätettiin asettaa kautta vuoden käyttökelpoinen vesijohto.

Rakennustoimiston työajaksi määrättiin [5]) syyskuun aikana arkisin klo 8.45—15.45 ja lauantaisin klo 8.45—14.45.

Toukolan pikataloalueelle rakennettavan saunan lämpö- ja vesijohtotyöt päätettiin [6]) tilata Oy. vesijohtoliike Huber ab:ltä, jonka tarjous päättyi 580 000 mk:aan .

Keskuslämpö oy:n 845 000 mk:aan päättyvä tarjous eräiden Nikkilän sairaalan rakennusten ullakkotilojen saniteettitöistä hyväksyttiin [7]).

Varasto-osasto oikeutettiin [8]) luovuttamaan kiinteistötoimiston maatalousosastolle 14 kW:n sähkömoottorin ja poistamaan sen kalustoluettelosta sekä vastaanottamaan maatalousosastolta 10 kW:n sähkömoottorin ja kirjaamaan sen kalustoluetteloon.

Korjauspajan tuotantokomitean jäseniksi valittiin [9]) insinööri O. Lehtonen, kaupungininsinööri A. Linnavuori ja varasto-osaston päällikkö M. Pulkkinen sekä heidän varamiehikseen apulaisinsinööri E. Gallen, katurakennuspäällikkö W. Starck ja apulaisvarastopäällikkö P. Spets.

Päätettiin [10]), että koska rakennustoimiston eri työmaiden koneenhoitajien ei voida katsoa kuuluvan korjauspajan palvelukseen, ei heidän voida katsoa olevan oikeutettuja ottamaan osaa korjauspajan tuotantokomitean työntekijäjäsenten valitsemiseen.

Katurakennusosasto oikeutettiin [11]) maksamaan rakennusmestari I. Homin kurssimaksun osanotosta Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen betonikurssiin.

Katurakennusosasto oikeutettiin [12]) tekemään sopimus Pellonraivaus oy:n kanssa eräiden tietöiden suorittamisesta Laajalahden alueella.

Wärtsilä-yhtymän tarjous ruoppauskaluston telakoimisesta talvella 1946/47 197 000 mk:n hinnasta hyväksyttiin[13]), samoin Valtion metallitehtaiden Helsingin telakan 750 000 mk:aan päättyvä tarjous hinaaja s/s H I:n rungon korjaamisesta.

3-henkinen jaosto, johon määrättiin lautakunnan puheenjohtaja Härmä, jäsenet Backman ja Riipinen sekä varamiehenä jäsen Laitinen, asetettiin [14]) antamaan lausuntonsa Kyläsaaren puhdistuslaitoksen käyttötilaston mahdollisesta virheellisyydestä ym.

Varasto-osasto oikeutettiin [15]) ostamaan Oy. Nikolajeff ab:ltä Chevrolet-merkkinen kuorma-auto enintään 410 000 mk:n hinnasta.

Haato oy:n 252 540 mk:aan päättyvä tarjous kolmen sähköpaistinuuniryhmän hankkimisesta kulkutautisairaalaan hyväksyttiin [16]).

Teollisuus- ja rakennus oy. Teoralle suoritettiin vuokranpalautuksena 28 450 mk, siitä kuitenkin vähentäen kesäkuun 22 p:nä päivätyn laskun määrä, 12 714 mk, joten palautuksena maksettiin 15 736 mk [17]).

Rakennustoimisto oikeutettiin [18]) käyttämään 18 000 mk Tehostaja nimisen aikakauslehden työtehon kohottamista koskevan erikoisnumeron hankkimista varten jaettavaksi rakennustoimiston työmailla.

---

[1]) Yl. t. lk. 8 p. heinäk. 982 §. — [2]) S:n 12 p. elok. 1 091 §. — [3]) S:n 19 p. elok. 1 118 §. — [4]) S:n 26 p. elok. 1 137 §. — [5]) S:n 9 p. syysk. 1 179 §. — [6]) S:n 9 p. syysk. 1 185 §. — [7]) S:n 16 p. syysk. 1 210 §. — [8]) S:n 30 p. syysk. 1 267 §. — [9]) S:n 30 p. syysk. 1 269 §. — [10]) S:n 30 p. syysk. 1 270 §. — [11]) S:n 7 p. lokak. 1 325 §. — [12]) S:n 14 p. lokak. 1 340 §. — [13]) S:n 28 p. lokak. 1 418 §. — [14]) S:n 4 p. marrask. 1 463 §. — [15]) S:n 18 p. marrask. 1 539 §. — [16]) S:n 18 p. marrask. 1 540 §. — [17]) S:n 18 p. marrask. 1 541 §. — [18]) S:n 25 p. marrask. 1 589 §. —

Herttoniemen saha oy:n kanssa päätettiin [1]) tehdä kaupunginhallituksen marraskuun 7 p:nä hyväksymä sahaussopimus.

Oy. Vesijohtola ab:n 298 500 mk:aan päättyvä tarjous uuden keskuslämmityskattilan hankkimisesta tuberkuloosisairaalaan hyväksyttiin [2]).

Varasto-osasto oikeutettiin [3]) tilaamaan Oy. Algol ab:ltä tasohöylä hintaan 227 000 mk.

Satamarakennusosaston toimenpiteet Herttoniemen teollisuusalueen katujen perustamiseksi päätettiin [4]) hyväksyä ja satamarakennusosasto oikeutettiin [4]) edelleen käyttämään syväojitusmenetelmää Herttoniemen itäisen teollisuusalueen katujen ja raidekujien perustamisessa.

Katurakennusosasto oikeutettiin [5]) käyttämään syväojitusmenetelmää Paciuksenkadun penkereen perustamisessa Vähä-Huopalahden kohdalla.

Varasto-osasto oikeutettiin [6]) tekemään Sotakorvausteollisuuden valtuuskunnalle (Sotevalle) tarjous huovanjohtotelojen valmistamisesta varasto-osaston korjauspajalla [6]).

Lausunnot ja esitykset. Lautakunta antoi v:n 1946 aikana kaupunginhallitukselle ja eräille lautakunnille lausuntoja ja esityksiä allaolevan ryhmityksen mukaisesti seuraavasti:

Työntekijäin palkkauksesta ja työsuhteista annettiin lausuntoja, jotka koskivat: 15 %:n urakkakorvauksen suorittamista kivityössä tuntipalkalla oleville työntekijöille, rakennusalan työntekijöille, maankaivausta vedessä suorittaville työntekijöille sekä opinkäyneille maalareille [7]), kaupungin työntekijäin lomasäännön muutosta [8]), etusijan antamista omia vaunujaan ajaville autonkuljettajille työnsaannissa ja työssä pysyttämisessä [9]), autonkuljettajien palkkauksen uudelleen järjestelyä [10]), julkisoikeudellisessa työsuhteessa olevien linja- ja kuorma-autonkuljettajien palkkojen tarkistamista [11]), työntekijäin eläkesäännön muuttamista [12]), töiden järjestämistä uhkaavan työttömyyden johdosta [13]), työntekijäin palkkatariffin tarkistamista [14]), 5 %:n yleisen tasokorotuksen myöntämistä rakennusalan työntekijöille ja heihin rinnastettaville [15]), sukeltajien palkkojen ja työehtojen järjestämistä [16]), yleisten työehtosopimusten ja palkkahinnoittelujen mukaisten hinnoittelujen ja määräysten käytäntöönottamista kaupungin rakennusalan töissä [17]), tuntipalkkaisten vuorotyöntekijäin eläkeikärajan alentamista 53 vuoteen [18]), ns. häkälisän maksamista kaupungin palveluksessa oleville häkäkaasukäyttöisten jyrien kuljettajille [19]), arkipäiviksi sattuneiden kirkollisten juhlapäivien ja vapunpäivän vähentämistä viikoittaisesta työtuntimäärästä Tervalammen työlaitoksessa [20]), ns. hyvän miehen lisän maksamista prosenttiurakkatöissä [21]), ja konemestarien oikeuttamista lukemaan hyväkseen kauppalaivastossa palvelemansa aika [22]).

Satamarakennusalaan kuuluvista asioista annettiin lausuntoja, jotka koskivat: rautatieraiteen rakentamista kaasulaitoksen turpeen hiiltomolle Malmin asemalla [23]), virutuslauttojen kunnostamista ja lauttojen rakentamista [24]), Katajanokan pohjoisrannan siistimistä [25]), Hernesaaren liikenneväyliä [26]), uuden satama- ja teollisuusalueen suunnittelua [27]), kappaletavara-aseman rakennusohjelmaa [28]), rautatieraiteiston uudistamisohjelmaa [29]), sekä rautatien rakentamista Herttoniemestä Koirasaareen [30]).

Talorakennusalaan kuuluvista asioista annettiin lausuntoja, jotka koskivat: uuden potilasosaston sisustamista tuberkuloosisairaalaan [31]), opetuskeittiön sisustamista Porthaninkadun apukoulussa [32]) ja koulun muutostöitä [33]), Kivelän sairaalaan perustettavan korva-, nenä- ja kurkkutautien osaston muutos- ja korjaustöi-

[1]) Yl. t. lk. 25 p. marrask. 1 603 §. — [2]) S:n 2 p. jouluk. 1 633 §. — [3]) S:n 2 p. jouluk. 1 636 §. — [4]) S:n 9 p. jouluk. 1 661 §. — [5]) S:n 16 p. jouluk. 1 684 §. — [6]) S:n 23 p. jouluk. 1 708 §. — [7]) S:n 15 p. tammik. 48 § ja 4 p. maalisk. 369 §. — [8]) S:n 26 p. helmik. 432 §. — [9]) S:n 11 p. maalisk. 417 §. — [10]) S:n 11 p. maalisk. 427 §. — [11]) S:n 26 p. maalisk. 509 §. — [12]) S:n 1 p. huhtik. 542 §. — [13]) S:n 8 p. huhtik. 574 §. — [14]) S:n 24 p. huhtik. 624 §. — [15]) S:n 11 p. kesäk. 866 §. — [16]) S:n 8 p. heinäk. 961 §. — [17]) S:n 7 p. lokak. 1 308 §. — [18]) S:n 21 p. lokak. 1 374 §. — [19]) S:n 4 p. marrask. 1 464 §. — [20]) S:n 11 p. marrask. 1 503 §. — [21]) 25 p. marrask. 1 585 §. — [22]) S:n 25 p. marrask. 1 586 §. — [23]) S:n 18 p. maalisk. 579 §. — [24]) S:n 6 p. toukok. 693 § ja 20 p. toukok. 762 §. — [25]) S:n 20 p. toukok. 763 §. — [26]) S:n 17 p. kesäk. 892 §. — [27]) S:n 8 p. heinäk. 983 §. — [28]) S:n 11 p. marrask. 1 516 §. — [29]) S:n 2 p. jouluk. 1 644 §. — [30]) S:n 30 p. jouluk. 1 731 §. — [31]) S:n 15 p. tammik. 55 §. — [32]) S:n 15 p. tammik. 58 § ja 4 p. maalisk. 373 §. — [33]) S:n 22 p. tammik. 138 §. 11 p. maalisk. 424 § ja 3 p. kesäk. 810 §.

tä [1]), Herttoniemeen perustettavan poliisivartiokonttorin muutostöitä [2]), eräiden sisustustöiden suorittamista Leppäsuon lastentarhassa [3]), tuberkuloosihuoltotoimistossa suoritettavia muutostöitä [4]), Oulunkylän poliisiasemalla suoritettavia muutostöitä [5]), uusien paloasemien perustamista liitosalueelle [6]), eräiden muutostöiden suorittamista Arkadiankadun desinfioimislaitoksella [7]), Malmille sijoitettavan poliisiaseman aiheuttamia muutostöitä [8]), Lapinlahdenkatu 6:n kansakoulun käyttöä [9]), Kivelän sairaalan keittiön putkiston uusimista [10]), erään Ryttylän koulukodin rakennuksen lämmityskattilan korjausta [11]), satamatyöntekijäin oleskelusuojia [12]), Lauttasaaren, Kulosaaren ja Munkkiniemen paloasemilla suoritettavia muutos- ja korjaustöitä [13]), Pormestarinrinteen talon n:o 3 ullakkokomerojen uusimista [14]), uuden koulutalon rakentamista Mellunkylän alakansakoulua varten [15]), 7 kokeilutalon rakentamista [16]), 20 pukukaapin valmistamista Sofianlehdon lastenkotiin [17]), säilytyskomeron tekemistä sielullisesti sairaiden vastaanottokotiin [18]), Marian sairaalan poliklinikan [19]) ja kirurgisten osastojen [20]) muutostöitä, eräitä Kivelän sairaalassa suoritettavia sähkötöitä [21]), kulkutautisairaalan pesukoneen uusimista [22]), Virastotalon toimistoaulan lasikaton korjaamista [23]), kulkutautisairaalan keittopatojen uusimista [24]), Kivelän sairaalan työnjohtajien asuntoja [25]), uimastadionin käyttöä Työväen urheiluliiton liittojuhlissa [26]), Tervalammen työlaitoksen pikkunavetan muuttamista asunnoiksi [27]), tulenkestävien rakennusaineiden käyttämistä Marian sairaalan asuntolarakennuksen seinärakenteisiin [28]), pesulaitteiden ja pukeutumistilojen järjestämistä [29]), Hotelli Andrea oy:n kabinettihuoneen muuttamista matkustajahuoneeksi [30]), Kivelän sairaalan sairaanhoitajatarkoulun oppilasasuntolaa [31]), uuden jäähdytysveden poistokanavan rakentamista sähkölaitoksen höyryvoima-asemalle [32]), Korkeavuorenkatu 39:n autovajojen sisustamista palomiesten asunnoiksi [33]), pienoiskiväärirадan järjestämistä Helsingfors telefonförenings idrottsklubb nimiselle yhdistykselle [34]), asuntoloiden rakentamista Nikkilän sairaalaan [35]), elintarvikekeskuksen huoneiston muutoksia [36]), valmistavan poikien ammattikoulun työpajan muutostöitä [37]), Nikkilän sairaalan alilääkärin asunnon muutostöitä [38]), valmistavan tyttöjen ammattikoulun korjauksen viivästymistä [39]), Malmin sairaalan pääjakotaulun uusimista [40]), erään Ryttylän koulukodin oppilasrakennuksen muuttamista toimihenkilökunnan asunnoiksi [41]), uuden käymälän rakentamista Sarkapelto I:een [42]), kaupunginpuutarhurin asuntokysymystä [43]), Toivoniemen koulukodin lattian korjausta [44]), uuden pesukoneen hankkimista Reijolan lastenkotiin [45]), sairaaloiden [46]) ja suomenkielisten kansakoulujen [47]) korjausohjelmaa v. 1947, kunnalliskodin lämpö- ja vesijohtojen rakennus- ja korjaustöitä v. 1947 [48]), uusien kansakoulujen rakentamista [49]), Tehtaankadun kansakoulun uudistussuunnitelmaa [50]), pienoisuimalaitoksen rakentamista Marjaniemeen [51]), Kalasataman uuden laatikkosuojan ja suolakalavaraston rakentamista [52]), kaappien hankkimista Marian sairaalaan [53]), Malmin sairaalan muutos- ja korjaustöitä [54]), työväenopiston pihamaan kuntoonsaattamista [55]), Snellmaninkadun kansakoulun jälleenrakentamista [56]), pidätettyjen säilytystilan lisäämistä [57]), varastosuojan rakentamista tililtä poistettujen tavaroiden säilytystä varten [58]), teurastamon ja kalasataman erinäisiä korjaus-, muutos- ja uudis-

[1]) Yl. t. lk. 22 p. tammik. 138 § 11 p. maalisk. 424 § ja 3 p. kesäk. 810 §. — [2]) S:n 22 p. tammik. 139 §. — [3]) S:n 22 p. tammik. 140 §. — [4]) S:n 22 p. tammik. 141 §. — [5]) S:n 22 p. tammik. 142 §. — [6]) S:n 5 p. helmik. 246 §. — [7]) S:n 5 p. helmik. 248 §. — [8]) S:n 19 p. helmik. 319 §. — [9]) S:n 19 p. helmik. 320 §. — [10]) S:n 19 p. helmik. 323 §. — [11]) S:n 19 p. helmik. 324 §. — [12]) S:n 19 p. helmik. 328 §. [13]) S:n 26 p. helmik. 355 §. — [14]) S:n 26 p. helmik. 356 §. — [15]) S:n 4 p. maalisk. 374 §. — [16]) S:n 11 p. maalisk. 419 §. — [17]) S:n 11 p. maalisk. 420 §. — [18]) S:n 11 p. maalisk. 421 §. — [19]) S:n 11 p. maalisk. 422 §. — [20]) S:n 11 p. maalisk 423 §. — [21]) S:n 11 p. maalisk. 426 §. — [22]) S:n 26 p. maalisk. 511 §. — [23]) S:n 8 p. huhtik. 575 §. — [24]) S:n 8 p. huhtik. 576 §. — [25]) S:n 8 p. huhtik. 577 §. — [26]) S:n 29 p. huhtik. 651 §. — [27]) S:n 29 p. huhtik. 668 § ja 8 p. heinäk. 966 §. — [28]) S:n 29 p. huhtik. 669 §. — [29]) S:n 6 p. toukok. 694 §. — [30]) S:n 13 p. toukok. 717 §. — [31]) S:n 13 p. toukok. 718 §. — [32]) S:n 13 p. toukok. 721 §. — [33]) S:n 11 p. kesäk. 855 §. — [34]) S:n 11 p. kesäk. 856 §. — [35]) S:n 11 p. kesäk. 857 §. — [36]) S:n 17 p. kesäk. 887 §. — [37]) S:n 17 p. kesäk. 888 §. — [38]) S:n 17 p. kesäk. 889 §. — [39]) S:n 17 p. kesäk. 890 §. — [40]) S:n 25 p. kesäk. 930 §. — [41]) S:n 8 p. heinäk. 984 §. — [42]) S:n 12 p. elok. 1 086 §. — [43]) S:n 26 p. elok. 1 146 §. — [44]) S:n 9 p. syysk. 1 180 §. — [45]) S:n 9 p. syysk. 1 184 §. — [46]) S:n 23 p. syysk. 1 244 §. — [47]) S:n 23 p. syysk. 1 245 §. — [48]) S:n 23 p. syysk. 1 246 §. — [49]) S:n 30 p. syysk. 1 280 §. — [50]) S:n 30 p. syysk. 1 281 §. — [15]) S:n 30 p. syysk. 1 282 §. — [52]) S:n 30 p. syysk. 1 286 §. — [53]) S:n 30 p. syysk. 1 287 §. — [54]) S:n 30 p. syysk. 1 288 §. — [55]) S:n 30 p. syysk. 1 291 §. — [56]) S:n 7 p. lokak. 1 313 §. — [57]) S:n 7 p. lokak. 1 314 §. — [58]) S:n 14 p. lokak. 1 338 §.

töitä [1]), suomenkielisen työväenopiston erinäisiä korjaus- ja muutostöitä [2]), ja eräiden poliisilaitoksen väestönsuojien purkamista [3]).

Katurakennusalaan kuuluvista asioista annettiin lausuntoja, jotka koskivat: Asunto oy. Arlalle suoritettavia korvauksia [4]), Vantaanjoen ja Siltamäen maantiesiltojen kunnossapitoa [5]), Mäkelänkadun ja Koskelantien risteyksen järjestelyä [6]), Pakilan lyijymalmiesiintymän tutkimussuunnitelmaa [7]), eräiden kortteleiden korkeustasoehdotuksia [8]), Vähä-Huopalahden katupenkereen ja sillan rakennussuunnitelmaa [9]), kaupungin rajoja osoittavien taulujen pystyttämistä [10]), Munkkiniemen raitiotiesillan itäpäähän rakennettavan raitiotiesilmukan täyttämistöitä [11]), Kaisaniemen ravintolan viemärin uusimista [12]), Damaskuksentien itäpään järjestelyä [13]), Koskelan pikataloalueen nimitystä [14]), Töölön kirkon eteläpuolella olevan tien sulkemista [15]), Herttoniemen teollisuusalueen laajentamista [16]), 11.5 tonnin linja-autojen käyttöä [17]), eräiden teiden kunnossapitoa [18]), Telakkakadun ja Pursimiehenkadun välisen tunnelin ja sillan rakentamista [19]), Pukinmäellä olevan laskuojan avaamista [20]), tulotien rakentamista Tammelundiin [21]), Laajalahden alueen töiden suunnittelua [22]), kadun rakentamista Mannerheimintieltä kortteliin n:o 623 [23]), suojateiden merkitsemistä [24]) Malmin sairaalan tien kunnossapitoa [25]), eräiden Tapanilassa olevien tieojien aukaisemista [26]), Pakilan teiden ottamista kaupungin hoitoon [27]), Lammassaaren urheilu- ja leikkikentän kunnostamista [28]), Tehtaankadun rautatieristeyksen tiepuomien uusimista [29]), suojateiden merkitsemistä posliinilla [30]), eräiden valtaojien perkaamista [31]), Hämeentien itäpuolen leventämistä [32]), Tapanilan urheilukentän kunnostamista [33]), Paciuksenkadun jatkeen poikkileikkausta [34]), erään Vantaanjokeen johtavan ojan perkaamista [35]), Käpylän ravirata-alueen kunnostamista [36]), Sofianlehdon eräiden alueiden aitaamista ja oikotien rakentamista [37]), puhdistuslaitoksen rakentamista [38]), Pakinkylän tiehoitokunnan veloittamia tiemaksuja [39]), kelkkamäen ja pienoisluisteluradan rakentamista Santahaminaan [40]), tulvavahinkojen korvaamista [41]), Oulunkyläntien rakennustöiden jatkamista [42]), maanhankintalain aiheuttamia katu- ja tietöitä [43]), v:n 1947 katurakennusohjelmaa [44]), Pallokentän alueen kunnostamista [45]), Munkkiniemen uimarannan järjestämistä [46]), uimarannan järjestämistä Vartiokylään [47]), kuorma-auton käyttöä [48]), Pasilassa olevan tasoylikäytävän sulkemista [49]), katujen talviaurausta [50]), Pirkkolan erään korttelin salaojituksen korjaamista [51]), Oy. yleisradio ab:n esitystä ajotien rakentamisesta ja Fabianinkadun erään osan korottamista [52]), sekä liitosalueen likavesiviemärien ym. hoitovelvollisen määräämistä [53]).

Puisto-osaston ja sen toiminta-alaan kuuluvista asioista annettiin lausuntoja, jotka koskivat: huonekasvien lainausta [54]), yleisen sairaalan II osaston ryhmän pihamaan istutusten hoitoa [55]), ja Lauttasaaren sankarihaudan kunnostamista [56]).

Lautakunnan muista asioista antamat lausunnot ja esitykset koskivat: Vaasan höyrymylly oy:lle luovutettavan tontin vuokraehtoja [57]), sirkkelisahan käyttöoikeutta [58]), puolustuslaitokselle luovutettua, kadonnutta omaisuut-

---

[1]) Yl. t. lk. 21 p. lokak. 1 385 §. — [2]) S:n 4 p. marrask. 1 467 §. — [3]) S:n 11 p. marrask. 1 505 §. — [4]) S:n 15 p. tammik. 76 §. — [5]) S:n 15 p. tammik. 77 §. — [6]) S:n 15 p. tammik. 78 §. — [7]) S:n 15 p. tammik. 79 §. — [8]) S:n 29 p. tammik. 177 §, 6 p. toukok. 686 §, 12 p. elok. 1 094 § ja 30 p. syysk. 1 272 §. — [9]) S:n 12 p. helmik. 291 §. — [10]) S:n 12 p. helmik. 292 § ja 7 p. lokak. 1 322 §. — [11]) S:n 19 p. helmik. 330 §. — [12]) S:n 19 p. helmik. 331 §. — [13]) S:n 11 p. maalisk. 431 §. — [14]) S:n 1 p. huhtik. 543 §. — [15]) S:n 8 p. huhtik. 587 §. — [16]) S:n 15 p. huhtik. 607 §. — [17]) S:n 15 p. huhtik. 612 §. — [18]) S:n 15 p. huhtik. 613 §, 11 p. kesäk. 864 §, 11 p. kesäk. 865 §, 25 p. kesäk. 917 § ja 19 p. elok. 1 116 §. — [19]) S:n 29 p. huhtik. 652 §. — [20]) S:n 6 p. toukok. 688 §. — [21]) S:n 13 p. toukok. 726 § ja 12 p. elok. 1 095 §. — [22]) S:n 13 p. toukok. 727 § .— [23]) S:n 20 p. toukok. 767 §. — [24]) S:n 3 p. kesäk. 827 § ja 11 p. marrask. 1 519 §. — [25]) S:n 11 p. kesäk. 861 §. — [26]) S:n 11 p. kesäk. 862 §. — [27]) S:n 11 p. kesäk. 863 §. — [28]) S:n 25 p. kesäk. 918 §. — [29]) S:n 25 p. kesäk. 922 §. — [30]) S:n 8 p. heinäk. 968 §. — [31]) S:n 8 p. heinäk. 969 § ja 16 p. jouluk. 1 683 §. — [32]) S:n 8 p. heinäk. 970 §. — [33]) S:n 8 p. heinäk. 971 §. — [34]) S:n 8 p. heinäk. 972 §. — [35]) S:n 12 p. elok. 1 096 §. — [36]) S:n 19 p. elok. 1 115 § ja 14 p. lokak. 1 343 §. — [37]) S:n 26 p. elok. 1 145 §. — [38]) S:n 9 p. syysk. 1 186 §. — [39]) S:n 9 p. syysk. 1 187 §. — [40]) S:n 9 p. syysk. 1 190 §. — [41]) S:n 16 p. syysk. 1 201 §. — [42]) S:n 16 p. syysk. 1 202 §. — [43]) S:n 16 p. syysk. 1 203 §. — [44]) S:n 23 p. syysk. 1 239 §. — [45]) S:n 23 p. syysk. 1 242 §. — [46]) S:n 30 p. syysk. 1 283 §. — [47]) S:n 30 p. syysk. 1 284 §. — [48]) S:n 14 p. lokak. 1 341 §. — [49]) S:n 4 p. marrask. 1 475 §. — [50]) S:n 18 p. marrask. 1 534 §. — [51]) S:n 2 p. jouluk. 1 632 §. — [52]) S:n 16 p. jouluk. 1 680§. — [53]) S:n 16 p. jouluk. 1 682 §. — [54]) S:n 19 p. helmik. 313 §. — [55]) S:n 18 p. maalisk. 473 §. — [56]) S:n 21 p. lokak. 1 393 §. — [57]) S:n 15 p. tammik. 71 §. — [58]) S:n 22 p. tammik. 127 §.

ta [1]), kaupungin virastojen työn rationalisointia [2]), eräiden kaminahellojen luovuttamista huoneenvuokralautakunnalle [3]). satamarakennusosaston siirtä-mistä satamalautakunnan alaiseksi ja puhtaanapitolaitoksen siirtämistä yleisten töiden lautakunnan alaiseksi [4]), avustuksen myöntämistä Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnalle [5]), koirien aiheuttaman epäsiisteyden poistamistoimenpiteitä [6]), ja erinäisen kaluston hankkimista ja asentamista työväenopistolle [7]).

Rakennustoimisto

Lautakunnan alaisena toimi kaupungininsinööri A. Linnavuoren johdolla rakennustoimisto, joka jakaantui kanslia-, satama-, talorakennus-, katurakennus-, puisto- ja varasto-osastoihin sekä tilivirastoon. Rakennustoimiston lähettämien kirjeiden luku oli 324.

Rakennustoimiston viranhaltijat: Rakennustoimiston palveluksesta erosivat kertomusvuonna satamarakennusosastolta insinööri E. Böök tammikuun 31 p:nä, insinööri E. Suhonen toukokuun 31 p:nä ja insinööri M. Ruoho lokakuun 31 p:nä, talorakennusosastolta insinööri H. Koivula maaliskuun 1 p:nä ja insinööri K. Laine marraskuun 10 p:nä, katurakennusosastolta insinööri E. Toivola toukokuun 1 p:nä, konemestari H. Kähö toukokuun 15 p:nä, mittausteknikko M. Luoto kesäkuun 1 p:nä, kemisti Y. Immonen heinäkuun 1 p:nä, insinööri E. Sirpoma lokakuun 1 p:nä, laboraattori T. Kouta ja toimistoapulainen I. Tammisto joulukuun 1 p:nä ja kemisti T. Veijola joulukuun 31 p:nä, puisto-osastolta piirtäjä T. Sallila heinäkuun 31 p:nä sekä varasto-osastolta toimistoapulainen K. Barman toukokuun 15 p:nä.

Kaupunginhallitus valitsi kaupunginpuutarhurin virkaan puutarha-arkkitehti B. Schalinin heinäkuun 1 p:nä, minkä lisäksi yleisten töiden lautakunta on valinnut seuraavat viranhaltijat:

Satamarakennusosastolle: 12 palkkaluokan toimistoinsinöörinvirkaan insinööri P. Dunckerin huhtikuun 1 p:stä, 13 palkkaluokan insinöörinvirkaan insinööri B. Backbergin toukokuun 1 p:stä, kolmeen 14 palkkaluokan insinöörinvirkaan insinöörit T. Andersinin ja P. Kivekkään huhtikuun 1 p:stä sekä E. Aaltosen heinäkuun 1 p:stä, kahteen 15 palkkaluokan insinöörinvirkaan insinöörit L. Lehtosen ja V. Rantapihlan toukokuun 1 p:stä, 16 palkkaluokan insinöörinvirkaan insinööri V. Rahikaisen lokakuun 16 p:stä, 17 palkkaluokan insinöörinvirkaan insinööri E. Böökin, ylimääräiseen insinöörinvirkaan insinööri M. Ruohon helmikuun 1 p:stä, 26 palkkaluokan mittausteknikonvirkaan rakennusmestari H. Mäen tammikuun 1 p:stä 1947 sekä 31 palkkaluokan piirtäjänvirkaan rakennusmestari E. Forsbergin tammikuun 1 p:stä 1947.

Talorakennusosastolle: 12 palkkaluokan toimistoarkkitehdinvirkaan arkkitehti H. Harmian kesäkuun 1 p:stä, kolmeen 15 palkkaluokan arkkitehdinvirkaan arkkitehdit Y. Dunderfeltin heinäkuun 1 p:stä, V. Rosendahlin ja E. Toiviaisen tammikuun 1 p:stä 1947, ylimääräiseen rakennusinsinöörinvirkaan insinöörit A. Koivulan helmikuun 1 p:stä ja K. Laineen kesäkuun 1 p:stä, 28 palkkaluokan piirtäjänvirkaan rakennusmestari W. Gottkampin heinäkuun 1 p:stä sekä 29 palkkaluokan piirtäjänvirkaan rakennusmestari A. Rantasen lokakuun 1 p:stä.

Katurakennusosastolle: 14 palkkaluokan insinöörinvirkaan insinööri I. Variksen toukokuun 1 p:stä, neljään 15 palkkaluokan insinöörinvirkaan insinöörit E. Aaltosen helmikuun 16 p:stä, V. Markkasen ja R. Nurmisalon kesäkuun 1 p:stä ja K. Heinisen elokuun 1 p:stä, seitsemään 16 palkkaluokan insinöörinvirkaan insinöörit K. Heinisen maaliskuun 1 p:stä, V. Markkasen ja R. Nurmisalon helmikuun 1 p:stä, E. Saariahon ja E. Sirpoman elokuun 1 p:stä, A. Forsblomin syyskuun 1 p:stä ja A. Siiralan marraskuun 1 p:stä, kolmeen 17 palkkaluokan insinöörinvirkaan insinöörit V. Marjasen ja E. Saariahon huhtikuun 1 p:stä ja A. Siiralan syyskuun 1 p:stä, kahteen 18 palkkaluokan insinöörinvirkaan insinöörit A. Forsblomin huhtikuun 1 p:stä ja E. Sirpoman toukokuun 16 p:stä, 20 palkkaluokan kemistinvirkaan insinööri H. Cajanderin, kahteen 25 palkkaluokan mittausteknikonvirkaan mittausteknikko O. Hämäläisen ja rakennusmestari T. Säilän kesäkuun 1 p:stä, 26 palkkaluokan mittausteknikonvirkaan rakennusmestari J. Suvannon elokuun

[1]) Yl. t. lk. 22 p. tammik. 128 § ja 19 p. helmik. 315 §. — [2]) S:n 5 p. helmik. 244 §. — [3]) S:n 20 p. toukok. 765 §. — [4]) S:n 3 p. kesäk. 803 §. — [5]) S:n 3 p. kesäk. 807 §. — [6]) S:n 3 p. kesäk. 820 §. — [7]) S:n 17 p. kesäk. 883 §.

1 stä, 29 palkkaluokan piirtäjänvirkaan piirtäjä T. Juutilaisen lokakuun 1 p:stä, 29 palkkaluokan laboraattorinvirkaan laboraattori H. Höijerin helmikuun 1 p:stä 1947, kahteen 29 palkkaluokan konemestarinvirkaan ylikonemestari T. Pasasen maaliskuun 16 p:stä, ylikonemestari K. Rosenqvistin huhtikuun 16 p:stä, kahteen 39 palkkaluokan toimistoapulaisenvirkaan rouvat C. Laguksen ja G. Strömbergin tammikuun 1 p:stä, kolmeen 41 palkkaluokan toimistoapulaisenvirkaan neidit H. Luukkasen tammikuun 1 p:stä 1947, R. Rombergin ja V. Halmeen helmikuun 1 p:stä, 42 palkkaluokan toimistoapulaisenvirkaan neiti I. Hedmanin maaliskuun 1 p:stä ja tilapäiseen toimistoapulaisenvirkaan rouva S. Reposen tammikuun 1 p:stä.

Puisto-osastolle: 36 palkkaluokan piirtäjänvirkaan piirtäjä P. Malmstedtin tammikuun 1 p:stä 1947 ja ylimääräiseen piirtäjänvirkaan puutarhateknikko A. Sallilan helmikuun 1 p:stä sekä

Varasto-osastolle: 40 palkkaluokan toimistoapulaisenvirkaan revisioapulaisen E. Parrelan kesäkuun 15 p:stä.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraava taulukko osoittaa rakennustoimiston eri osastojen työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Satama-rakennus-osasto	Talora-kennus-osasto	Katura-kennus-osasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Kaikki osastot
Tammikuu	488	288	1 293	66	168	2 303
Helmikuu	481	280	1 274	66	166	2 267
Maaliskuu	475	279	1 264	70	166	2 254
Huhtikuu	475	283	1 283	138	166	2 345
Toukokuu	479	278	1 242	243	164	2 406
Kesäkuu	475	294	1 214	232	186	2 401
Heinäkuu	460	308	1 177	223	184	2 352
Elokuu	454	290	1 150	215	166	2 275
Syyskuu	442	285	1 116	209	175	2 227
Lokakuu	429	279	1 097	204	174	2 183
Marraskuu	420	285	1 072	187	172	2 136
Joulukuu	420	290	1 060	169	174	2 113

Edellä oleviin lukuihin sisältyvät myös puolustuslaitoksen kirjoissa olleet työntekijät.

Työntekijäin kesälomat. Kesälomaa myönnettiin 2 408 työntekijälle yhteensä 46 443 päivää seuraavasta taulukosta tarkemmin ilmenevin tavoin:

Lomapäivien luku	Satama-rakennus-osasto	Talora-kennus-osasto	Katura-kennus-osasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Kaikki osastot
1	—	11	—	10	3	24
2	—	9	1	7	—	17
3	2	8	4	3	2	19
4	1	5	1	5	1	13
5	5	8	7	21	3	44
6	2	5	7	5	2	21
7	1	5	6	3	1	16
8	—	—	2	2	1	5
9	11	3	8	28	10	60
10	3	3	6	5	2	19
11	4	3	16	1	4	28
12	32	40	133	30	11	246
14	—	—	4	—	—	4
15	—	—	—	1	—	1
16	1	—	1	—	—	2
17	—	—	—	1	—	1
18	128	81	477	54	43	783
21	99	66	233	38	44	480
22	—	—	—	1	—	1
28	188	67	299	23	47	624
Lomaa nauttineita yhteensä	477	314	1 205	238	174	2 408
Lomapäiviä yhteensä	10 274	5 468	23 980	3 366	3 355	46 443

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 363 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta yhteensä 982 146 mk. Invalideiksi joutuneiden 5 työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 565 511 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä 1 547 658 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutus oy. Pohjolassa siten, että kaupunki on lopulta vastannut kaikista vakuutuksesta aiheutuneista menoista.

Satamarakennusosasto

Satamarakennusosaston henkilökuntaan kuuluivat osastonpäällikkö ja apulaisosastonpäällikkö, 9 insinööriä, 2 vaakitsijaa ja 5 piirtäjää. Toimistoinsinöörin virka täytettiin, mutta 3 muuta vakinaista insinöörinvirkaa oli avoinna. Palveluksesta erosi 1 vakinainen insinööri. Yhdellä insinöörillä oli virkaloma. Kirjanpidosta ja kirjaamistyöstä huolehti alikamreeri ja 5 toimistoapulaista. Lähettejä oli 2 ja siivoojia 1.

Suoranaista työnjohtoa satamarakennusosaston työmailla hoiti 19 rakennusmestaria, 1 ylikonemestari, 11 apulaistyönjohtajaa ja ruoppausmestari. 1 rakennusmestari erosi ja 1 ruoppausmestari siirtyi eläkkeelle.

Satamarakennusosaston kirjoissa olevien työntekijäin lukumäärä oli vuoden alussa 495, heinäkuussa 470 ja vuoden lopussa 420. Työntekijöistä oli sotapalveluksessa 3—2. 8 työntekijää kuoli ja 14 siirtyi eläkkeelle.

Yleisten töiden lautakunnalle esitettiin 211 asiaa, joista 44 koski uudistuksia tai rakennustöitä ja 167 hallinnollisia tai henkilö- ja palkka-asioita. Lausuntoja annettiin mm. asioista, jotka koskivat: pesulauttojen kunnostamista ja uusien pesulauttojen sijoittamista Humallahteen ja Taivallahteen, Munkkisaaren myllyn alueen suurentamista, Hernesaareen johtavien katujen liikenteen järjestelyä, Tehtaankadun rautatieristeyksen puomien uudistamista, Kaivopuiston tontin n:o 9 korkeuksia, Katajanokan pohjoisrannan siistimistä, Sörnäisten rantatien raiteiston uudelleen järjestämistä, Sörnäisten sähköaseman jäähdytysveden poistojohdon uudistamista, Sörnäisten sataman työntekijäin huoltorakennuksen uudistamista, Herttoniemen teollisuusalueen laajentamista, Herttoniemen töiden suorituksen arvostelua, Oy. Saseka ab:n Nordsjön kylässä sijaitsevien alueiden lunastamista, raiteen rakentamista Malmin asemalle kaasulaitoksen esityksestä, töiden järjestämistä rakennusalan työntekijöille, sekä satamarakennusosaston siirtämistä satamahallinnon alaisuuteen. Esitykset koskivat mm. Munkkiniemen ajosiltaa, Lauttasaaren siltaa, Kalliolinnan laiturista saadun romuraudan myyntiä, Katajanokan sataman uudistamisohjelmaa, Kulosaaren siltaa, Kulosaaren uutta siltaa, Herttoniemen katujen perustamista, mullan myyntiä Herttoniemestä, rikkoutuneen kuorma-auton korjausta, uivan kaivurin tarjousta, vesiproomun n:o 25 arviointia, ruoppauskaluston talvikorjauksia, v:n 1945 väestönsuojelutöitä, sekä lisämäärärahojen myöntämistä eri tileille.

Satamalautakunnalle annettiin 87 lausuntoa, joista 76 koski vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 11 sataman rakentamista ja kunnossapitoa. Kaupunginhallitukselle, rakennustoimistolle, kiinteistötoimistolle ja muille viranomaisille annettiin useita lausuntoja.

Lauttasaaren sillan kunnossapitokustannukset ja läppäsillan käyttökustannukset olivat 247 566 mk, mistä valtio maksaa puolet. Purjehduskausi kesti toukokuun 6 p:stä joulukuun 14 p:ään. Läppäsilta avattiin 475 kertaa.

Satamien korjausta ja kunnossapitoa ei vieläkään ollut mahdollista suorittaa rakennusaineiden puutteen tähden niin laajalti kuin satamalaitteiden huonokuntoisuus sotavuosien jälkeen olisi edellyttänyt. Rahan arvon huononemisen johdosta menosääntöön merkityt korjausmäärärahat, jotka olivat yhteensä 13 529 304 mk, eivät riittäneet. Kokonaiskustannukset olivat 17 347 465 mk.

Laiturien korjauksia suoritettiin säästäväisesti. Laiturien suojalaitteet ja Sörnäisten sataman eräitä puulaitureita oli kuitenkin korjattava. Sitäpaitsi korjattiin Munkkisaaren laiturin sortunut eteläkulma, Rahapajanrannan nosturien raide ja Pohjoisrannan Halkolaiturin eteläinen vedenvaihtoaukko. Kustannukset olivat kaikkiaan 1 655 175 mk.

Katujen kunnossapitoa tehostettiin jonkin verran, kun saatiin asfalttia. Itämerenkatu, Matalasalmenkatu ja Kruunuvuorenkatu korjattiin. Kustannukset olivat 1 072 327 mk.

Viemärien puhdistus- ja kunnossapitotöiden kustannukset olivat 196 669 mk.

Siltojen kunnossapitoa ja korjausta suoritettiin säästäväisesti, mutta Herttoniemen siltaa ja Oulunkylässä Herttoniemen radan yli vievää maantiesiltaa oli korjattava melkoisesti. Kustannukset olivat 828 945 mk.

Tilapäisten purkauslaiturien kunnossapitoa supistettiin siirtämällä suurenlaisia korjauksia seuraavaan vuoteen ja lopettamalla eräiden laiturien liikenne. Ainoastaan Sörnäisten rantatien varrella sijaitsevat laiturit n:o 2 ja 5 (ent. Andsténin laituri) oli korjattava. Kustannukset olivat 490 987 mk.

Tilapäisten höyrypursilaiturien kunnossapitoa suoritettiin säästeliäästi. Ainoastaan Pohjoisrannan höyrypursilaiturit korjattiin perusteellisesti. Kustannukset olivat 327 525 mk.

Venelaiturien kunnossapitokustannukset olivat suuret, koska melkein kaikki laiturit olivat joutuneet huonoon kuntoon jo sodan aikana. Kustannuksiin, jotka olivat 1 792 239 mk, vaikutti myös jääsuhteiden epäedullisuus. Venepaikkoja oli 2 038, joista 1 508 ulkopaalullista tai aitauksellista. Alueliitoksen johdosta joutui kaupungin huostaan 114 venepaikkaa.

Satamaradan ja Hietalahden, Merisataman, Eteläsataman ja Katajanokan raiteiden kiveyksen ja vaihteensiltojen kunnossapito maksoi kaupungille 79 068 mk. Kaupungin alueella olevien muiden raiteiden kunnossapito, joka kuului kokonaan kaupungille, maksoi 2 307 853 mk. Tästä määrästä kului 1 505 224 mk varsinaisilla satama-alueilla olevien raiteiden korjaamiseen. Herttoniemen radan, öljysataman raiteiden ja aseman rakennusten kunnossapito maksoi 706 356 mk. Teollisuusalueiden raiteiden kunnossapito maksoi 232 801 mk. Herttoniemen radan liikennöimiskustannukset olivat 478 339 mk. Kustannukset olivat yhteensä 3 804 417 mk.

Ruoppurilla ruopattiin tavanomaisesti kaikkien suurten viemäreiden suiden edustat. Nämä ruoppaamiset maksoivat 450 497 mk. Sitäpaitsi ruopattiin Kaasutehtaan laiturin edustaa, mikä maksoi 67 490 mk. Ruoppurilla ruopattiin lisäksi Linnanlaiturin edustaa sekä Sörnäisten satamaan rakennettavan hiililaiturin paikkaa, mutta kustannukset suoritettiin uudisrakennusten määrärahoista. Ruoppuri oli käytössä toukokuun 21 p:stä heinäkuun 12 p:ään ja elokuun 16 p:stä lokakuun 29 p:ään eli 108 työpäivää. Kaikkiaan 108 työvuorossa ruopattiin sillä 67 200 m^3 eli 622 m^3 työvuoroa kohden. Ruoppa vietiin Suomenlinnan ulkopuolelle. Kaivurilla ruopattiin viemärien suiden edustoja, sähkölaitoksen jäähdytysveden tulokanavan edusta sekä Rahapajanrannan itäkulman edustaa. Kustannukset olivat kaikkiaan 723 916 mk.

Mittauksia ja tutkimuksia tehtiin Merisataman ja Hernesaaren rannoilla, Siltavuorensatamassa sekä Herttoniemen teollisuusalueella ja Herttoniemen väylällä. Kustannukset olivat 1 099 323 mk.

Sataman kiinteiden laitteiden korjauskustannukset olivat yhteensä 11 991 523 mk. Kalliinajanlisien määrärahasta saatiin 1 560 000 mk:n lisämääräraha ja tiliä saatiin ylittää 2 431 523 mk.

Poijut, tihtaalit ja merimerkit pidettiin välttävässä kunnossa. Kompassin tarkistuspoijun korjaus maksoi 57 732 mk. Kustannukset olivat yhteensä 118 219 mk.

Satamanosturien kunnossapitokustannukset olivat edelleen suuret hintojen nousun tähden. Sitäpaitsi tehtiin melkoisia korjauksia. Kustannukset olivat 497 701 mk.

Hengenpelastuvälineiden ja -veneiden kunnossapito tuli kalliiksi sen tähden, että välineitä edelleen varastettiin yhtenään. Kustannukset olivat 202 498 mk.

Tavaralavoja tehtiin 200 uutta. Lavojen ym. kunnossapito maksoi 325 437 mk.

Ruoppuri ja 4 rautaista proomua olivat talven telakoituina Kone ja sillan telakalla. Nosturialukset ja puiset proomut korjattiin kaupungin telakalla Jätkäsaaressa. Proomut n:o 12, 13, 16, 21 ja 22 korjattiin. Työkoneiden korjaukset maksoivat 2 235 097 mk.

Satama-alueiden aidat korjattiin. Kustannukset olivat 11 542 mk.

Sataman irtonaisten laitteiden kunnossapitokustannukset olivat yhteensä 3 390 496 mk. Kalliinajanlisien määrärahasta saatiin 450 000 mk:n lisämääräraha. Varoja säästyi 59 504 mk.

Jäälleajosiltoja rakennettiin ainoastaan kävelyliikenteelle. Rantojen ja railojen viereisiä aitoja tehtiin 8 900 m. Lautakäytävä Suomenlinnaan oli käytännössä helmikuun 1 p:stä huhtikuun 5 p:ään. Kustannukset olivat 257 789 mk.

Pesulauttoja tehtiin 2 uutta ja 1 joutui Lauttasaaren liittämisen tähden kaupungin hoitoon. Yhteensä 10 pesulautan kunnossapito maksoi 186 646 mk.

Sataman erinäisten laitteiden korjaaminen maksoi yhteensä 450 331 mk. Kalliinajanlisien määrärahasta saatiin 60 000 mk:n lisämääräraha. Varoja säästyi 9 669 mk.

Tavarain ja uponneiden veneiden ym. poistaminen satama-alueelta maksoi 100 000 mk. Kalliinajanlisien määrärahasta saatiin 20 000 mk:n lisämääräraha.

Liitosalueilla olevista satamalaitteista korjattiin Stansvikin laituri sekä Lauttasaaren ja Kulosaaren venelaiturit. Kustannukset olivat 65 811 mk ja säästö 634 189 mk.

Satamien uudisrakennuksiin käytettäväksi oli merkittynä menosääntöön 58 864 300 mk, josta 551 988 mk oli käytetty v. 1945. V:sta 1945 siirtyi määrärahoja 17 783 062 mk ja kalliinajanlisäysten määrärahasta saatiin 200 000 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 76 847 362 mk, käytettiin 41 018 881 mk, siirtyi v:een 1947 35 702 765 mk ja palautui 125 716 mk. V:n 1947 määrärahoista käytettiin 842 826 mk.

Länsisataman rakennustöitä jatkettiin. Hietasaarenkatua ja Melarinkatua pengerrettiin ja korttelin n:o 265 länsiosaa louhittiin. Hietasaarenkadun viemäriä jatkettiin etelään päin. Kustannukset olivat 3 177 504 mk.

Hernesaaren satama-alueen rakennustöitä jatkettiin, Oy. Ford ab:n tontin eteläpuolella olevaa osaa Pihlajasaarenkadusta pengerrettiin. Matalasalmenkatu levennettiin Munkkisaaren kohdalla olevalta osalta ja sen tiellä ollut rakennus purettiin. Henry Fordin kadun katu- ja käytäväpäällysteet tehtiin valmiiksi. Töihin kului 672 506 mk.

Eteläsataman Makasiinirannan töitä jatkettiin. Vanhan puulaiturin arkku purettiin ja kiviä poistettiin lokeroista niin, että uuden laiturin takaisen alueen paaluttamista voitiin jatkaa. Paalujen välille otettiin täytettä. Paalutuslaite siirrettiin meriaseman kohdalle. Laiturikenttää levennettiin edelleen. Kustannukset olivat 2 468 946 mk.

Katajanokan uudisrakennustyöt keskittyivät edelleenkin Rahapajanrannan varastorakennusten n:o 10 ja 11 paikan varrella olevan laiturin uudistamiseen. Itse laituri ja nosturien radan perustukset saatiin valmiiksi, mutta nosturin kiskojen kiinnittäminen jäi kesken. Varastorakennusten n:o 7 ja 8 varrelle rakennettavan uuden laiturin paikkaa ruopattiin kaivurilla ja peruspenkereen täyttäminen aloitettiin. Satama-altaan syventämistä jatkettiin. Varastorakennuksen n:o 10 länsikulman kohdalle tuleva viemäri tehtiin. Määräraha käytettiin kokonaan ja v:n 1947 määrärahasta 529 895 mk. Kustannukset olivat 9 653 553 mk.

Sörnäisten uuden hiilisataman työt aloitettiin. Hanasaaren laiturin paikka ruopattiin Kanasaaren itäpuolelta. Täyttämistä tehtiin Kanasaaren pohjoispuolelle. Kustannukset olivat 1 012 931 mk, mistä 12 931 mk myönnettiin v:n 1947 määrärahasta.

Herttoniemen rakennustöitä jatkettiin melkoisella voimalla. Läntisellä teollisuusalueella tasotettiin Raidekuja n:o 51 ja Valajankadun eteläpuolella oleva osa Herttoniementien paikalliskatua sekä Valajankadun eteläpuolisko ja aloitettiin Lämmittäjänkadun itäpään tasotus. Raidekujan n:o 51 viemäri ja vesijohto sekä Asemakadun sadevesikaivot tehtiin. Asemakatua ja Konemestarinkatua sepelöitiin. Ratapihan itäpuolella olevalla teollisuusalueella jatkettiin Raidekujan n:o 57, Kirvesmiehenkadun, Sorvaajankadun ja Porolahdentien pengertämistä ja aloitettiin Raidekujan n:o 65 pengerrystyöt. Raidekujan n:o 57, Kirvesmiehenkadun, Sorvaajankadun ja Porolahdentien viemärien rakentamista jatkettiin. Puusepänkatua, Kirvesmiehenkatua ja Sorvaajankatua sepelöitiin. Herttoniemen työt maksoivat 14 956 246 mk.

Kuusisaaren kohdalle rakennettu Arabian radan sivuutusraide sorastettiin ja tarkastettiin. Kustannukset olivat 429 816 mk.

Kaupungin telakan itäinen laituri rakennettiin. Työt maksoivat 349 864 mk.

Täytettä otettiin Itämerenkadun eteläpuolelle, Saukon hiilisataman poikkikaduille, Haapaniemen rantaan ja Verkkosaaren eteläpuolelle. Kustannukset olivat 674 812 mk. Kalliinajanlisäysten määrärahasta saatiin lisämääräraha 200 000 mk, josta säästyi 125 188 mk.

Laiturien uudistamismääräraha käytettiin Siltavuorenrannan ns. Jauholaiturin uudistamiseen, joka suoritettiin loppuun, sekä Pohjoisrannan halkolaiturin keskiosan valmistamiseen. Kustannukset olivat yhteensä 455 666 mk.

Liitosalueen laiturien uudistamiseen varattu määräraha 500 000 mk siirtyi kokonaisuudessaan v:een 1947.

Pommitusvaurioiden määrärahasta käytettiin 115 907 mk eräiden pienten vaurioiden korjaamiseen. Määräraha muutettiin siirtomäärärahaksi ja 384 093 mk siirtyi v:een 1947.

Lauttasaarenrantaa ja Tallberginkatua tasotettiin sepelillä. Kustannukset olivat 245 531 mk.

Eteläsatamaan Kaivopuiston ja Valkosaarten välitse johtavaa väylää ruopattiin kaivurilla. Kustannukset olivat 180 822 mk.

Makasiinirannalle hankitut nosturit maalattiin hankkijan toimesta hankinnan lopputyönä.

Uusien mukavuuslaitosten rakentaminen satama-alueelle siirtyi edelleen.

Katajanokan vuota- ja öljyvarastorakennuksen perustustöiden jäljellä oleva osa jäi edelleen tekemättä.

Katajanokan aallonmurtajan rakentaminen lykättiin.

Humallahden jaalasatama jäi vielä ennalleen.

Munkkisaaren laiturin pohjoispuolella olevan karin louhimista jatkettiin talvella. Kustannukset olivat 1 332 510 mk, josta 300 000 mk siirtyi v:een 1947. Työt keskeytyivät toistaiseksi.

Eteläsataman Makasiinirannan pohjoisen varastorakennuksen töitä ei aloitettu.

Tehdaskorttelien n:o 272—278 ja Verkkosaaren rakennustöistä suoritettiin ainoastaan Verkkosaarenkadun viemärin täydennystöitä. Kustannukset olivat 42 023 mk.

Katujen ja teiden uudisrakennuksiin oli satamarakennusosaston käytettävissä määrärahoja 14 400 000 mk, josta 927 080 mk oli käytetty v. 1945. V:sta 1945 siirtyi 552 098 mk. Kalliinajanlisien määrärahasta saatiin 1 200 000 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 15 225 018 mk, käytettiin 8 571 804 mk, siirtyi v:een 1947 6 556 312 mk ja palautui 96 902 mk. V:n 1947 määrärahoista käytettiin 465 360 mk.

Kaivopuiston rantatien rakentamista jatkettiin. Tie tasotettiin Siltatien eteläpuolelta ja viemäri tehtiin tontin n:o 10 kohdalle. Muurikivien hakkaamista varastoon jatkettiin. Kustannukset olivat 199 597 mk.

Kulosaaren sillan korjaaminen ja vahvistaminen suoritettiin loppuun. Tällöin korjattiin kääntösillan pilarit ja uudistettiin Sörnäisten ja Kuoresaaren välinen osa. Kuoresaaren ja Kulosaaren välinen osa korjattiin. Kustannukset olivat 4 703 099 mk. Kalliinajanlisäysten määrärahasta saatiin 700 000 mk, josta 96 901 mk palautettiin.

Kulosaaren ja Kuoresaaren välin pengertämiseksi tehtiin ruoppauksia kaivurilla. Täyttämiset aloitettiin. Kustannukset olivat 169 108 mk.

Munkkiniemen ajosilta uudistettiin kokonaan. Tämän yhteydessä silta levitettiin ja vahvistettiin. Kustannukset olivat 3 965 360 mk. Kalliinajanlisien määrärahasta saatiin 500 000 mk ja v:n 1947 määrärahasta käytettiin 465 360 mk.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin lisäksi seuraavaa:

V:sta 1945 maksettiin palkankorotuksia eräille työryhmille 89 456 mk.

Kaksi uutta pesulauttaa tehtiin, toinen Humallahteen ja toinen Taivallahteen. Kustannukset olivat 300 000 mk. Lauttojen kunnossapitoon saatiin 24 000 mk.

Tukholman ja Helsingin kaupunkien väliseen työntekijäin vaihtoon osallistuneiden palkat ja matkakustannukset olivat 8 266 mk.

Muiden viranomaisten sekä yksityisten laskuun suoritettiin töitä 8 391 169 mk:n arvosta. Näistä mainittakoon Uunisaaren kellukkeiden kiinnittäminen talorakennusosaston laskuun, Eteläsataman nosturien käyttö satamaliikenneosaston laskuun, Laivarannan ja Saukonrannan nosturien raiteiden korjaaminen varastoimisosaston laskuun, Herttoniemen Lämmittäjänkujan, Raidekujan n:o 51, Sorvaajankadun ja Porolahdentien sekä Makasiinirannan uuden osan vesijohtojen kaivantotyöt ja Sörnäisten Herttoniemen vesijohdon lopputyöt Sörnäisten niemen ja Kulosaaren välisen salmen osalta vesijohtolaitoksen laskuun, Raidekujan n:o 51 kaasujohdon kaivantotyöt kaasulaitoksen laskuun, Salmisaaren sähköaseman tontin louhiminen, Sörnäisten sähköaseman jäähdytysveden tulokanavaa lämmenneen veden pääsyltä suojaavat johteet ja uudet vedenpoistojohdon pohjatutkimiset sekä halkojen purkausraiteen tarkistus Kyläsaaren täytealueella sähkölaitoksen laskuun, Pihlajasaaren laiturin, Hietasaaren uimalaiturien sekä Herttoniemen uimarannan ja Kivinokan vene- ja kanoottilaiturien korjaaminen urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun, teurastamon raiteiden kunnossapito ja kalasataman kellukelaiturin hoito teurastamon laskuun, lumenluontia satama-alueelta ja kaupungin kaduilta puhtaanapitolaitoksen laskuun sekä moottoriveneen korjaaminen palokunnan laskuun. Korvauksena laitureille, silloille ja rautateille aiheutuneiden vaurioiden korjaamisesta saatiin 203 319 mk. Puhelinyhdistyksen laskuun laskettiin kaapeleita Lehtisaarelta ja Sökön

niemeltä Penttalaan ja tehtiin kaivantoja Saukonkatuun, Neptuninkatuun, Degeröntiehen ja Herttoniementiehen, Oy. Ford ab:n laskuun suoritettiin erinäisiä töitä Hernesaaren korttelin n:o 235 alueella, Suomen silkki oy:n ja Suomen kalastus oy:n laskuun tehtiin perustutkimuksia kortteleissa n:o 52 ja 61, Helsingfors segelsällskap nimisen purjehdusseuran laskuun korjattiin Sirpalesaaren telakat, Moottorinkuljettajat yhdistyksen laskuun tehtiin kiinnityslaitureita Mustikkamaalle, Oy. Paulig ab:n laskuun rakennettiin viemäreitä Herttoniemen kortteliin n:o 53 ja Helsingin tukikohdan laskuun korjattiin proomu n:o 15.

Satamarakennusosaston yleiskulut olivat 4 548 659 mk, josta sääntöpalkkaisten virkojen palkkaukset olivat 3 871 872 mk, tilapäisen työvoiman palkkaukset 395 952 mk, kesälomasijaiset 4 170 mk, vuokra 117 000 mk, valaistus 3 636 mk, siivous 14 927 mk, painatus ja sidonta 18 045 mk ja tarvikkeet 123 057 mk.

Työntekijäin nauttimat edut, tapaturmavakuutusmaksuja lukuunottamatta, nousivat rahassa arvioituna 6 553 087 mk, jakautuen seuraavasti: kesälomat 4 044 120 mk, sairasapu 2 177 966 mk, hautausapu 54 140 mk, vapaapäivän palkka (joulukuun 6 p:nä) 123 103 mk ja sotapalvelukseen kutsuttujen palkkaus 153 758 mk.

Laskuun suoritettujen töiden yleiskulujen korvauksena laskutettiin 479 618 mk. Lauttasaaren sillan kustannuksista v. 1945 valtio maksoi 102 423 mk. Sekalaiset tulot olivat 89 520 mk.

Osaston kokonaismenot olivat 84 513 086 mk, josta oli virkailijain ja työnjohtajain palkkoja 9 849 098 mk, työntekijäin palkkoja 50 378 909 mk, laskuun teetettyjen töiden kustannuksia 1 433 918 mk, urakalla suoritettujen töiden kustannuksia 1 409 775 mk, varaston laskutuksia 15 776 507 mk, rakennustoimiston muiden osastojen laskutuksia 573 361 mk, kaupungin muiden laitosten laskutuksia 1 711 293 mk ja muita laskutuksia 3 380 225 mk. Tuloja oli kaikkiaan 12 587 981 mk.

Talorakennusosasto

Talorakennusosaston henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuonna kaupunginarkkitehti, apulaiskaupunginarkkitehti, toimistoarkkitehti, lämpöteknikko, rakennusinsinööri, 2 arkkitehtia 14 ja 3 15 palkkaluokassa,apulaisarkkitehti, 2 piirtäjää, osastonkamreeri ja 5 toimistoapulaista. Lisäksi oli osaston palveluksessa 3 ylimääräistä arkkitehtia melkein koko vuoden sekä yksi ylimääräinen rakennusinsinööri kesäkuun 1 p:n ja marraskuun 10 p:n välisen ajan. Heidät palkattiin työmäärärahoista samoin kuin 19 rakennusmestaria, jotka huolehtivat johdosta työmailla.

Pula-aika ja kireä rakennusainetilanne lamauttivat jatkuvasti osaston toimintaa. Mitään mainittavaa helpotusta edellisten vuosien olosuhteisiin verrattuna ei ollut havaittavissa. Vuoden alussa rakennusainetilanne hieman parani, ja rakennuslupajärjestelmä saatiin muutettua sellaiseksi, että korjaustöitä varten myönnettiin määrätty kiintiö rakennusaineita 3 kuukauden ajaksi kerrallaan, jolloin päästiin nopeammin aloittamaan töitä ja hoitamaan niitä joustavammin. Uudisrakennustoiminta oli aivan vähäistä, ja myös muutos- ja korjaustyöt viivästyivät. Jatkuva inflaatio sai kuitenkin aikaan, että määrärahat suurin piirtein kulutettiin ja osittain ylitettiinkin.

Työvoima vaihteli ollen 274 työntekijää tammikuun ensimmäisellä ja 290 joulukuun viimeisellä viikolla. Suurin miesvahvuus, 308 työntekijää, oli heinäkuun lopussa. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 258 työntekijää (278 v. 1945).

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty 21 134 345 mk:n suuruinen määräraha, johon vuoden varrella lisättiin 2 443 694 mk työntekijäin palkkojen korottamista varten. Käytettävissä oleva määräraha siis nousi 23 578 039 mk:aan kun taas kustannukset nousivat 24 847 497 mk:aan. Kunnallisten työväenasuntojen korjausmäärärahaa ylitettiin 900 000 mk, kauppahallien määrärahaa 60 000 mk, sairaalain määrärahaa 150 000 mk, kansakoulujen määrärahaa 400 000 mk, liitosalueen kansakoulurakennusten määrärahaa 200 000 mk sekä lämpö- ja vesijohtojen korjausmäärärahaa 200 000 mk. Kun muista töistä jäänyt säästö oli 640 542 mk, ylitettiin siis käytettävissä olevaa määrärahaa 1 269 458 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli kertomusvuoden talousarviossa yhteensä 75 651 019 mk:n suuruinen määräraha ja lisämäärärahaa saatiin 9 848 222 mk työntekijäin palkkojen korottamista varten, lisäksi 10 236 062 mk, joka oli siirretty v:sta 1945

sekä 13 949 778 mk, joka otettiin huomioon v:n 1947 talousarviossa, joten käytettävissä oleva määräraha nousi 109 685 081 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 87 099 983 mk:aan. Tervalammen työlaitoksen sikalan rakentamista varten myönnetty 440 000 mk:n määräraha asetettiin Tervalammen työlaitoksen käytettäväksi ja virkamiesruokalan sisustamista varten kaupungintaloon myönnetyn määrärahan säästö 1 112 317 mk siirrettiin kiinteistölautakunnalle. Seuraavia määrärahoja ylitettiin: Asuntojen kunnostaminen talossa Kruunuvuorenkatu 11—13 1 935 304 mk, Saunan rakentaminen Pasilan paloasemalle 19 690 mk, Kulkutautisairaala; laboratorion laajentaminen 220 788 mk, Marian sairaala; henkilökunnan asuntojen sisustaminen desinfioimisrakennukseen 391 729 mk, Väliaikaisen desinfioimislaitoksen rakentaminen Viipurin- ja Kotkankadun kulmaukseen 771 613 mk, Kansakoulu Porthaninkatu n:o 8; opetuskeittiön järjestäminen 278 656 mk, sekä Erinäisiä töitä liitosalueen urheilukentillä ja uimarannoilla 809 112 mk. Vajausta oli siis yhteensä 4 426 892 mk. Säästöä oli 25 899 673 mk, josta 24 551 900 mk siirrettiin v:een 1947 ja 1 347 773 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Edellisinä vuosina myönnettyjä siirtomäärärahoja oli käytettävissä yhteensä 58 799 246 mk, johon lisättiin 26 773 mk työntekijäin palkkojen korottamista varten, kokonaismäärärahan siis noustessa 58 826 019 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 762 341 mk:aan. Säästöstä 49 998 864 mk siirrettiin v:een 1947 ja 8 064 815 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin lisäksi töitä, joita varten määräraha oli myönnetty etukäteen v:n 1947 talousarviosta, sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen käyttövaroilla, yhteensä 19 770 997 mk:lla. Käytettävänä olleesta 23 147 360 mk:n määrärahasta 3 376 364 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Edellä mainittujen lisäksi suoritettiin töitä yksityisten laskuun yhteensä 8 576 248 mk:lla, joista toimistolle kertyi voittoa 690 142 mk.

Talorakennusosaston v. 1946 suorittamien töiden kokonaiskustannukset nousivat 126 823 661 mk:aan (110 232 997 mk v. 1945). Säästöstä siirrettiin 74 550 764 mk v:een 1947 ja 8 895 060 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Pommituksissa vaurioituneiden kiinteistöjen korjauksia jatkettiin. Suoritetuista töistä mainittakoon Kruunuvuorenkadun talon n:o 11—13 ja Aleksanterinkadun 28:ssa olevan huoneenvuokralautakuntien huoneiston uudelleenrakentaminen. Suurimmaksi osaksi tuhoutunut Snellmaninkadun kansakoulurakennus ja pahoin vaurioitunut Tehtaankadun kansakoulu, jotka on tarkoitettu kokonaan uudelleenrakennettaviksi, saivat sensijaan odottaa kunnostamistaan.

Vaikka maalaus-, lattianpäällystys- ja katonkattamisaineiden ym. puutteen vuoksi vuosikorjausten suunnitelmaa ei voitu kokonaisuudessaan toteuttaa, sitä varten varatut määrärahat kuitenkin hintojen noususta johtuen melkein kokonaan kulutettiin. Työmaita oli yhteensä 301.

Olosuhteiden vaatimat kunnallisten virastojen ym. siirrot aiheuttivat myös useita huomattavia muutosrakennustöitä. Suurimmat näistä olivat Helenankadun talon n:o 2, Helsinginkadun talon n:o 24 ja Siltasaarenkadun talon n:o 3—5 sisustaminen vastaavasti poliisilaitoksen, huoltolautakunnan ja ulosottolaitoksen tarpeisiin.

Sairaaloissa suoritettiin useita muutosrakennustöitä, joista tässä mainittakoon tärkeimmät: kulkutautisairaalan röntgenosasto valmistui vuoden aikana; Marian sairaalan entinen desinfektiorakennus sisustettiin henkilökunnan asunnoiksi; tuberkuloosisairaalaan sisustettiin uusi potilasosasto; Kivelän sairaalan paviljonki VI:n sisustaminen korva-, nenä- ja kurkkutautisairaalaksi valmistui suurimmaksi osaksi ja sairaalan röntgenosaston muutostyöt aloitettiin; ja Nikkilän sairaalan kahden paviljongin korottaminen yhdellä henkilökunnan asuntoja sisältävällä kerroksella aloitettiin, mutta rakennusaineiden puutteen vuoksi ei työtä voitu saada loppuunsuoritetuksi kertomusvuoden aikana.

Urheilulaitosten korjaus ja kunnossapito oli myös osaston huollettavana ja vaati runsaasti työtä etenkin liitosalueella.

Myös kansakouluja varten suoritettiin muutosrakennustöitä, joista mainittakoon Lapinlahdenkadun 6:ssa sijaitsevan koulutalon uudelleen sisustaminen.

Ryttylän koulukodissa sisustettiin useita uusia asuinhuoneistoja, oppilaskoti Toimela muutettiin asunnoiksi, Runeberginkadun 3:ssa sijaitsevan tiilirakennuksen muuttaminen pienasuntotaloksi aloitettiin sekä Herttoniemen keskusperunavarastossa suoritettiin

huomattavia korjauksia. Lisäksi suoritettiin talousarvion ulkopuolelle merkityillä määrärahoilla lukuisia töitä teknillisten laitosten, varsinkin sähkölaitoksen laskuun.

Useat liitosalueella suoritetut muutosrakennustyöt olivat välttämättömiä; mm. järjestettiin poliisivartiotoimistoja varten huoneistoja Oulunkylään, Malmille ja Herttoniemeen. Muutamilla paloasemilla tehtiin muutosrakennustöitä.

Niinkuin viime vuosina yleensä oli uudisrakennustoiminta kertomusvuonnakin vähäistä. Suurin uudisrakennuksista on kulkutautisairaalan ruotsalainen lahjapaviljonki, joka vuoden aikana saatiin rakennetuksi vesikattoon asti ja rapattiin. Ruotsista tulevien tavaralähetysten myöhästymisen vuoksi täytyi työ loppusyksyllä keskeyttää. Sörnäisten sähkölaitoksen suurehko lisärakennus kuului myös rakennusohjelmaan ja vuoden vaihteessa saatiin betonirunko ja muuraustyöt tehdyksi. Vielä rakennettiin vuoden aikana uusi kansakoulurakennus Mellunkylään.

Koskelan 200 puistotaloa saatiin vuoden aikana valmiiksi, osaksi osaston omalla johdolla, osaksi yksityisten urakoitsijain toimesta Lisäksi. rakennettiin vuoden kuluessa pesutupa- ja saunarakennukset sekä tälle alueelle että Toukolan ja Kumpulan puistokyliin. Kymin- ja Limingantien varrelle tulevien kunnallisten asuintalojen rakennustyöt aloitettiin. Vuoden aikana valmistuivat korttelissa n:o 859 b perheasuintalot, jotka tehtiin talorakennusosaston laatimien suunnitelmien mukaan ja sen ylivalvonnan alaisina, mutta ne rakensi yksityinen urakoitsija Helsingin perheasunnot oy:n toimeksiannosta. Yksityinen urakoitsija rakensi myös halkotoimiston toimistotalon Heinolaan sekä 3 sähkölaitoksen muuntaja-asemaa.

Osasto käsitteli 552 diaarioon vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnallisille laitoksille. Niiden yhteydessä laadittiin lukuisia piirustusehdotuksia, joista mainittakoon Snellmaninkadun kansakoulun muutospiirustukset, sähkölaitoksen Malminkadun varrelle suunnitellun uudisrakennuksen luonnokset, tyyppipiirustukset lastentarhoja ja -seimiä sekä paloasemia ja urheilukenttien rakennuksia varten, liitosalueen koulurakennusten, sairaalain henkilökuntain asuinrakennusten, Katajanokan tavara-aseman, satamatyöntekijäin ruokalarakennuksen, halkotoimiston Heinolan konttorin ja poliisitalon pihasiiven korotuksen suunnitelmat, elintarvikekeskuksen muutospiirustukset sekä piirustukset Tervalammelle ja Toivoniemeen rakennettavia asuinrakennuksia, Töölön haarakirjaston uudelleensisustamista sekä useita muuntaja-asemia varten.

Lisäksi osasto laati pää- ja työpiirustuksia vuoden aikana rakenteilla olleita rakennuksia varten.

Mikäli tilaisuutta oli, osasto jatkoi luonnosten laatimista uutta poliisitaloa, Siltasaarelle rakennettavaa sosiaalista virastotaloa, Reijolaan ja Käpylään suunniteltuja perheasuintaloja, valmistavaa poikien ammattikoulua ym. varten. Koska osaston arkkitehtityövoima oli liian harvalukuinen suorittaakseen alituisesti kasvavan työmäärän, täytyi tulevien tarpeiden varalta välttämätöntä suunnittelu- ja selvittelytyötä laiminlyödä juoksevien asiain käsittelyn vuoksi.

Kesälomaa myönnettiin 314 työntekijälle (316 v. 1945) yhteensä 5 468 päivää. Mainittujen lomien aiheuttamat kustannukset nousivat 2 362 226 mk:aan (1 835 562 mk). Sairaslomien kustannukset nousivat 968 877 mk:aan (1 133 739 mk). Hautausapua maksettiin 29 580 mk (30 094 mk). Itsenäisyyspäivän viettämisestä aiheutuneet kustannukset nousivat 98 420 mk:aan (77 034 mk) ja kustannukset reserviharjoituksiin kutsuttujen palkkauksesta 58 505 mk:aan (71 099 mk).

Kustannukset sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkkaamisesta nousivat yhteensä 3 324 093 mk:aan ja tilapäisen työvoiman 277 813 mk:aan, yhteensä 3 601 906 mk:aan, edellisenä vuonna 2 591 129 mk:aan.

Lämpöteknikon ylivalvontaan kuului vuoden lopussa 120 erillistä laitosta. Niiden luku lisääntyi 19:llä, käsittäen 39 kattilaa, joiden yhteinen tulipinta oli 432 m^2. Lisäys johtuu yksinomaan vuoden alussa tapahtuneen alueliitoksen sekä Helsingin makasiini oy:n kunnallistamisen johdosta. Kattilain lisäys oli 18.8 %, mutta tulipinnan lisäys vain 9.0 %, koska nämä uudet kattilat ovat normaalisia keskuslämmityskattiloita. Kattilat jakaantuivat laatunsa puolesta seuraavasti:

	Luku	Tulipinta, m², yhteensä	Tulipinta, m², keskimäärin kattilaa kohden
Höyrykattilat			
Korkeapainekattilat, työpaine > 0.5 kg/cm²	19	1 325	69.7
Matalapainekattilat, työpaine < 0.5 kg/cm²	94	1 765	18.8
Yhteensä	113	3 090	27.3
Lämminvesikattilat	142	2 160	15.2
Kaikkiaan	255	5 250	20.6

Vuoden kuluessa suoritetuista tärkeimmistä tehtävistä mainittakoon seuraavat: Kruunuvuorenkadun 11:ssä asennustöitä valvottiin ja niiden lopputarkastus suoritettiin; Koskelan pikatalojen saunan sekä kaupungin sähkölaitoksen ruokalarakennuksen saniteettilaitteiden työselitys laadittiin, hankintatarjouksia tarkastettiin, työtä valvottiin ja lopputarkastus suoritettiin; kulkutautisairaalan uuden tarkkailuosaston sekä Nikkilän sairaalan paviljonkien n:o 4 ja 8 saniteettilaitteiden hankintatarjouksia tarkastettiin ja työtä valvottiin; Kivelän sairaalan korva-, nenä- ja kurkkutautien osaston saniteettilaitteiden hankintatarjouksia tarkastettiin, työtä valvottiin ja lopputarkastus suoritettiin; sekä Heinolassa olevan halkotoimiston rakennuksen saniteettilaitteiden työselitys laadittiin.

Edellisten lisäksi suoritettiin useita suurehkoja uudis- ja muutostöitä, esim. kulkutautisairaalan röntgenosaston ja Marian sairaalan poliklinikan laajentaminen, sekä lukuisia alustavia suunnitelmia yhteistyössä osaston arkkitehtien kanssa.

Polttoainekulutusta koskevasta tilastosta selviää, että lämpöteknikon valvonnan alaisissa laitoksissa kulutettiin kertomusvuonna 86 096 m³ halkoja, 316 m³ turvetta ja 3 353.6 tonnia koksia eli yhteensä koksiksi redusoituna 15 910.7 tonnia. Edelliseen vuoteen verrattuna lisääntyi kulutus 2 517.4 tonnia. Entisen makasiini oy:n ja liitosalueella sijaitsevien laitosten aiheuttama lisäys oli n. 1 400 tonnia, joten muut syyt aiheuttivat 1 100 tonnin lisäyksen. Polttopuut olivat useissa laitoksissa halkaisemattomia ja aivan tuoreita, mikä on varsin epäedullista tavallisissa valurautaisissa keskuslämmityskattiloissa. Valinnan varaa ei kuitenkaan ollut, sillä laitosten oli pakko ottaa vastaan sellaisia puita, joita halkotoimisto kulloinkin voi toimittaa. Koksi oli laadultaan huonoa, murskaista ja kosteaa, mikä seikka tuntuvasti lisäsi polttoainekulutusta. Tässäkään suhteessa ei ollut valinnan varaa.

Katurakennusosasto

V:n 1946 alussa tapahtuneen esikaupunkiliitoksen takia laajeni osaston toiminta-alue suuresti. Osastolle kuuluvien tehtävien valvonnan tehostamiseksi sekä paremman yhteyden aikaansaamiseksi yleisön ja osaston välille, perustettiin liitosalueelle kaksi piirikonttoria, toinen Malmille Hämeentien 25:een ja toinen Haagaan Asematien 38:aan. Näiden piirikonttorien henkilökunnan muodostivat piiri-insinööri ja yksi toimistoapulainen. Kaupungille siirtyi esikaupunkiliitoksen kautta liitosalueen entisille kunnille kuuluneet tehtävät, joista katurakennusosastolle tuli teiden ja viemäreiden kunnossapito siellä, missä kunta oli niistä aikaisemmin huolehtinut. Täten joutui osaston tehtäväksi teiden kunnossapito Kulosaaressa, Oulunkylän entisen kunnan alueella ja Haagassa, kun taas Helsingin maalaiskunnan alueella ei ollut yhtään kunnan kunnossapidettäväksi kuulunutta yleistä tietä. Samaten joutuivat osaston kunnossapidettäviksi Kulosaaren ja Haagan viemärit. Liitosalueella olevat maantiet, yhteensä n. 49.4 km, joutuivat maantiejatkeina osaston hoitoon valtiolta saatavaa korvausta vastaan. Näistä oli osasto aikaisemmin pitänyt kunnossa n. 11.5 km valtion kanssa tehtyjen sopimusten mukaan. Lisäksi piti osasto kaupunginhallituksen päätöksen mukaan kunnossa ne liitosalueen tiet, jotka joutuivat raskaan linja-autoliikenteen alaisiksi, samoin joutuivat osaston hoitoon liitosalueen yleiset urheilukentät.

Henkilökunta. Katurakennusosaston muodostivat katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, toimistoinsinööri, 7 piiri-insinööriä, 13 insinööriä, 3 ylimääräistä apulaisinsinööriä, 2 kemistiä, 6 mittausteknikkoa, 1 ylimääräinen mittausteknikko, 5

piirtäjää, 2 laboraattoria, osastonkamreeri, 15 toimistoapulaista, 4 ylimääräistä toimistoapulaista, tilapäinen toimistoapulainen, ylikonemestari, asemakonemestari ja 7 konemestaria. Näistä oli vuoden alussa avoinna: 4 insinöörin virkaa, 1 ylimääräisen insinöörin virka, 1 mittausteknikon virka, 2 toimistoapulaisenvirkaa ja 1 konemestarin virka. Ylimääräisistä apulaisinsinöörin viroista vakinaistettiin kaksi 20 palkkaluokan virkaa ja kolmas korotettiin21 palkkaluokkaan maaliskuun 1 p:stä 1946 alkaen. Kertomusvuoden aikana erosi osaston palveluksesta 5 insinööriä, 2 kemistiä, 2 mittausteknikkoa, 2 piirtäjää, 1 laboraattori, 1 toimistoapulainen, 1 tilapäinen toimistoapulainen, mikä virka sitten lakkautettiin vuoden vaihteessa, sekä 1 konemestari. Osaston palvelukseen tuli ulkopuolelta 4 insinööriä, 1 kemisti, 2 mittausteknikkoa, 1 laboraattori, joka astui palvelukseen vasta v. 1947, 3 toimistoapulaista, joista 1 astui palvelukseen tammikuun 1 p:nä 1947, sekä 2 konemestaria. Kertomusvuoden lopussa oli osastolla avoinna 6 insinöörin, 1 kemistin, 1 mittausteknikon, 2 piirtäjän ja 1 toimistoapulaisen virka.

Välitöntä työnjohtoa varten oli osaston työmailla v:n 1946 alussa 69 rakennusmestaria ja 6 työnjohtajaa sekä 4 tuntikirjuria. Kertomusvuoden aikana siirtyi heistä pois 8 rakennusmestaria ja 1 uusi rakennusmestari otettiin, joten v:n 1946 lopussa oli osaston palveluksessa 62 rakennusmestaria ja 6 työnjohtajaa sekä 4 tuntikirjuria. Sitäpaitsi oli osaston palveluksessa puhdistuslaitoksilla 3 koneenkäyttäjää ja Nikkilän puhdistuslaitoksessa 1 puhdistuslaitoksen hoitaja.

Osaston kirjoissa olleiden työntekijöiden lukumäärän pieneneminen, joka alkoi v. 1945, jatkui koko kertomusvuoden. Kirjoissa olleiden työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 1 303, tammikuun alussa ja pienimmillään, 1 060, joulukuun lopussa. Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä oli suurin, 1 200, tammikuun lopussa ja pienin 663, heinäkuun puolivälissä. Sotavammaisia, jotka saivat reserviläispalkkaa, oli vuoden alusta huhtikuun loppuun 3 ja sen jälkeen 2.

Vuosilomaa oli osaston työntekijöillä yhteensä 23 980 työpäivää. Varsinaisena lomaaikana, toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana, oli lomalla olleiden keskimäärä 181 ja suurin 472, heinäkuun 14—20 p:n välisenä aikana.

Sairaustapausten aiheuttamilla sairaslomilla oli vuoden aikana keskimäärin 78 työntekijää. Alle keskimäärän oli sairaslomalla olleita toukokuun alusta lokakuun alkuun ja lokakuun puolivälistä joulukuun puoliväliin. Sairaslomia oli eniten tammi—huhtikuun välisenä aikana, jolloin sairaslomalla olleiden keskimäärä oli 94. Prosenteissa laskettuna oli sairaslomalla olleita kirjoissa olevasta vahvuudesta 6.5 % (7.6 % v. 1945) sekä työssä olevasta vahvuudesta 7.5 % (9.1 %).

Työntekijäin keski-ikä oli 46 (42).

Tapaturmien kokonaismäärä oli 175 eli 16.9 % (19.8 %) työssä olleiden työntekijöiden keskimäärästä, joka oli 1 036. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 0.65 % (0.74 %) laskettuna keskimääräisen työntekijäluvun mukaisesta, säännöllisten työpäivien luvusta, säännöllisiä työpäiviä oli v. 1946 302.

Eläkkeelle siirtyi kertomusvuoden aikana 35 työntekijää.

Osastolle tuli kaikkiaan 745 kirjelmää, joista 297 oli yleisten töiden lautakunnan lähettämiä, 86 kaupunginhallituksen, 35 kaupungininsinöörin tai muiden rakennustoimiston osastojen, 177 kaupungin eri laitosten, 31 valtion virastojen, 8 vieraiden kuntien ja 111 yksityisten liikkeiden tai yksityishenkilöiden lähettämiä.

Osastolta lähetettiin kaikkiaan 1 376 kirjelmää, joista 295 lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle, 275 kaupungininsinöörille tai rakennustoimiston muille osastoille, 269 kaupungin muille laitoksille, 20 valtion virastoille, 8 muille kunnille sekä 509 yksityisille henkilöille tai liikkeille.

Saapuneita laskuja oli 4 541 ja lähetettyjä laskuja 537. Lisäksi vietiin kirjoihin 53 päivätyöliistojen viikkoyhdistelmää ja 53 tarveainevaraston laskua sekä tehtiin kuukausittain laskut katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista. Sairasavustusten maksumääräyksiä oli 1 549, lopputilejä 271, vuosilomia 907, reserviläispalkkoja 46, hautausavustuksia 19, muita ylimääräisiä maksuja 11, tapaturmailmoituksia 175 sekä eläkeselvityksiä 35.

Toimistossa laadittiin 145 piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 210. Viemäri-ilmoituksia tonttikarttoja varten annettiin 33 ja vesijohtolaitosta varten 139.

Katujen ja teiden kunto oli edellisinä vuosina vallinneen tarveaineiden ja työvoiman puutteen takia päässyt suuresti huononemaan. Kertomusvuonna haittasi asfaltin ja as-

falttiemulsion puute edelleenkin katujen ja teiden kunnossapitoa. Asfalttiemulsiota, jota osasto ennen sotaa käytti teiden korjaukseen ja kunnossapitoon vuosittain n. 300—350 tonnia, saatiin v. 1946 käytettäväksi vain 226.6 tonnia. Tästä syystä ja koska useana vuonna ei oltu saatu emulsiota ollenkaan käytettäväksi, voitiin emulsiopeitteisillä teillä suorittaa etupäässä vain kuoppien korjausta, eikä emulsioteiden pintakäsittelyä voitu suorittaa kuin vähäisessä määrässä. Emulsiopintaa korjattiin n. 50 000 m². Kestopäällystystä saatiin myöskin jonkun verran käytettäväksi ja suoritettiin sillä etupäässä tällä aineella päällystettyihin katuihin kaivettujen kanavain kohtien päällystämistä, jota tehtiin 4 970 m². Myöskin käytettiin paikkaustöissä, kuten edellisenäkin vuonna, padassa kuumennettua vanhaa emulsiopäällystystä. Tällä tavalla korjattiin n. 3 000 m². Katujen ja teiden päällystysten uusimista ei voitu suorittaa.

Katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon entisellä kaupunkialueella oli talousarviossa varattu 16 350 000 mk ja liitosaluetta varten vastaavasti 3 220 000 mk eli yhteensä 19 570 000 mk. Ylitysoikeutta myönnettiin 1 289 660 mk. Kustannukset nousivat yhteensä 20 859 660 mk:aan jakautuen seuraaviin eriin: kanta-Helsingin katujen ja yleisten paikkojen korjaus 6 405 537 mk, teiden korjaus 4 378 877 mk, maantiejatkeiden kunnossapito 136 995 mk, sopimukseen perustuva yksityisten katuosuuksien kunnossapito Hämeentiellä 24 266 mk, kaupungin katuosain viereiset kaiteet 789 120 mk, katukilpien uudistus 95 414 mk, mittaukset ja tutkimukset 793 301 mk ja täytemaan vastaanotto 524 182 mk sekä liitosalueen katujen ja teiden korjaus 1 991 216 mk, maantiejatkeiden kunnossapito 4 999 284 mk, katukilpien uudistus 34 mk ja mittaukset ja tutkimukset 721 434 mk.

Liikennejärjestelyyn sekä katujen ja teiden päällystysten uusimiseen kaupunginhallituksen määräyksen mukaan oli talousarviossa varattu 202 000 mk. Edellisistä vuosista siirtyneitä määrärahoja oli 806 498 mk. Päällystysten uusimista ei suoritettu ensinkään. Liikennejärjestelyistä johtuneet kustannukset olivat 102 025 mk, joten v:een 1947 siirtyi käyttämättöminä 906 473 mk.

Tielaboratoriossa suoritettiin katujen ja teiden päällystysten korjaamiseen käytettyjen asfalttiemulsioitten ja kestopäällysteiden tutkimuksia jatkuvaa laatutarkkailua silmällä pitäen. Muista tutkimustöistä mainittakoon kaupungin omistamilta mailta otettujen hiekka- ja maanäytteiden tutkimusten jatkaminen, mikä työ aloitettiin jo v. 1945. Näiden tutkimusten tarkoituksena oli selvittää missä määrin kaupungin omilta mailta olisi saatavissa rakennustarkoituksiin sopivia maalajeja. Sitäpaitsi tutkittiin laboratoriossa pari maalajinäytettä silmällä pitäen niiden sopivaisuutta verkkopallokenttien rakentamiseen sekä Arabian tehtaan valmistamia suojateiden merkintään tarkoitettuja klinkkerilaattoja. Laboratorion henkilökunta vaihtui kertomusvuoden aikana kokonaisuudessaan, joten laboratorio joutui aloittamaan toimintansa v. 1947 alusta kokonaan uusitun henkilökunnan hoitamana.

Kanta-Helsingin katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapitokustannukset olivat kertomusvuonna 20 747 500 mk ja liitosalueen vastaavat kustannukset 800 000 mk. Katuvalaistuskustannukset nousivat kanta-Helsingin osalta 7 363 454 mk:aan ja liitosalueen osalta 1 162 872 mk:aan. Yleisten vesipostien ja suihkukaivojen kustannukset nousivat 392 021 mk:aan.

Menoarvioon sisältyvillä tai edellisistä vuosista siirtyneillä määrärahoilla suoritettiin seuraavia katu- ja tierakennustöitä: Leppäsuon tasoitustyöt aloitettiin 1 054 764 mk:n kustannuksin; Reijolan asuntoalueen katutöiden jatkamiseen käytettiin 1 299 619 mk; Vähä-Huopalahden ylitse rakennettavan sillan työt aloitettiin, mitkä työt etupäässä käsittivät vesijohdon siirron, väliaikaisen kävelysillan rakentamisen ja syväsalaojituksen, ja niistä oli kustannuksia 3 455 891 mk; edellisenä vuonna aloitettu Sysmänkujan tasoitustyö lopetettiin ja siihen käytettiin 1 036 541 mk; Hämeentien tasoitusta korttelin n:o 919 kohdalla jatkettiin 73 680 mk:n kustannuksin; Kimmon- ja Koskelantien välisen Tursontien tasoitusta jatkettiin 131 847 mk:n kustannuksin ja Mäkelänkadun ja Tursontien välisen Koskelantien pohjoispuolen tasoitukseen käytettiin 295 523 mk; Limingantie rakennettiin Sofianlehdonkadulle saakka 181 870 mk:n kustannuksin ja Sofianlehdonkadun leventämiseen käytettiin 1 853 947 mk; Toukolantien töitä jatkettiin tasoittamalla kävelytie Toukolan puistokylää varten kustannusten noustessa 72 115 mk:aan; Oulunkylän- ja Käpyläntien risteyksessä olevan puistikon tasoitukseen käytettiin 89 226 mk; Pitäjänmäen teollisuusalueen katutöitä jatkettiin 9 346 429 mk:n kustannuksin; Tuomarin-

kylän omakotialueen katujen tasoitus aloitettiin ja siihen käytettiin 1 670 815 mk; Pakilan omakotialueen katujen tasoitusta jatkettiin ja työ saatiin melkein valmiiksi kustannusten ollessa 1 292 454 mk; Pirkkolan omakotialueen katujen tasoitukseen käytettiin 741 832 mk; Maunulan asuntoalueen katuverkoston laajentamiseen käytettiin 5 534 420 mk; Herttoniemen asuntoalueen katujen rakentamista jatkettiin 3 074 022 mk:n kustannuksin; sekä Ilmatar ja sotka nimisen patsaan jalusta valmistettiin 168 254 mk:n kustannuksin.

V:n 1947 talousarvioon sisältyvillä ennakkomäärärahoilla aloitettiin kadun tasottaminen Mannerheimintieltä korttelin n:o 623 luoteispuolelle (Lehtikuusitie), kustannukset olivat 808 269 mk, sekä maanhankintalain kaupungille aiheuttamia tietöitä Laajalahden alueella, johon käytettiin 7 114 190 mk. Kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämällä määrärahalla suoritettiin Mechelininkadun ratsastustien muuttaminen polkupyörätieksi korttelin n:o 508 kohdalla, kustannukset olivat 155 000 mk.

Kaikkiaan oli katu- ja tietöihin käytettävissä v:n 1946 ja aikaisempien vuosien talousarvioissa myönnettyjä määrärahoja 81 065 990 mk sekä eräitä konehankintoja ja kaupungin sitoumuksia varten 2 557 393 mk, v:n 1947 talousarvioon merkittyjä ennakkomäärärahoja 32 960 000 mk sekä kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 155 000 mk eli yhteensä 116 738 383 mk. Talousarvioihin merkityistä määrärahoista käytettiin 31 373 284 mk ja ennakkomäärärahoista 7 922 459 mk sekä kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 155 000 mk eli yhteensä 39 450 743 mk.

Talousarviossa oli varattu 6 000 250 mk kanta-Helsingin ja 500 000 mk liitosalueen viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon. Kustannukset nousivat kanta-Helsingin osalta 4 350 333 mk:aan, mistä 4 187 032 mk viemäreiden kunnossapidosta, 71 436 mk täydennystöistä, 11 615 mk viemäreiden huuhtelusta ja 80 250 mk putkivalimon vuokrasta, sekä liitosalueen osalta 262 609 mk:aan eli yhteensä 4 612 942 mk:aan.

Puhdistuslaitosten kustannuksiin oli menoarviossa varattu 5 917 140 mk. Määrärahaa oikeutti kaupunginvaltuusto tammikuun 22 p:nä 1947 ylittämään työpalkkojen nousun ja tarveaineiden kallistumisen sekä Rajasaaren puhdistuslaitoksen lietejohtojen uusimisen tähden 326 529 mk. Menot olivat yhteensä 7 817 490 mk, jakaantuen seuraavasti: Alppilan puhdistuslaitoksen käyttökustannukset 119 429 mk sekä korjauskustannukset 51 186 mk; Nikkilän puhdistuslaitoksen käyttökustannukset 143 980 mk sekä korjauskustannukset 14 218 mk; Savilan pumppuaseman käyttökustannukset 478 773 mk, korjauskustannukset 49 009 mk sekä varsinaisen henkilökunnan palkkaus 144 024 mk; Rajasaaren puhdistuslaitoksen käyttökustannukset 2 832 600 mk, korjauskustannukset 482 302 mk, tontin vuokra 31 500 mk sekä varsinaisen henkilökunnan palkkaus 689 522 mk; ja Kyläsaaren puhdistuslaitoksen käyttökustannukset 1 775 323 mk, korjauskustannukset 229 710 mk, tontin vuokra 35 640 mk sekä varsinaisen henkilökunnan palkkaus 740 275 mk. Tuloja oli Alppilan, Rajasaaren ja Kyläsaaren puhdistuslaitoksista yhteensä 2 375 082 mk jakaantuen seuraavasti: Alppilan puhdistuslaitos, lietteestä 810 mk; Rajasaaren puhdistuslaitos, kaasusta 1 218 591 mk ja lietteestä 193 120 mk; sekä Kyläsaaren puhdistuslaitos, kaasusta 826 121 mk ja lietteestä 136 440 mk. Talousarviossa oli tulot arvioitu 2 000 000 mk:ksi.

Alppilan puhdistuslaitoksen puhdistusteho oli hyvä. Hiekanerottimeen ja saostuskaivoihin jäi saostuvista aineista 91.6 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan oli mekaanisen osaston puhdistusteho keskimäärin 55.6 %, biologisen suodattimen 76.0 % ja koko laitoksen 90.0 %. (Arvot ovat 8 kuukauden keskiluvut.) Huomattavimmat korjaustyöt olivat lietelavojen puuseinien ja lietekourujen sekä vesimittarikaivon kannen uusiminen.

Nikkilän puhdistuslaitoksen puhdistusteho oli myös hyvä. Saostuskaivoihin jäi saostuvista aineista 97.7 %. Huomattavin korjaustyö oli katon kunnostaminen ja tervaus.

Savilan pumppuasemalla pumputtiin vuoden aikana Rajasaaren puhdistuslaitokseen 2 383 530 m³ likavettä ja Töölönlahteen sadevesisäiliön kautta 25 850 m³ sadevettä eli yhteensä 2 409 380 m³. Sähkövirran kokonaiskulutus oli 166 130 kWh. Viemäriveden pumppuaminen maksoi 28 penniä/m³. Huomattavin korjaustyö oli hiekanerotinrakennuksen kunnostaminen ja tervaus.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tuli likavettä gravitatiojohdoissa 2 658 570 m³ ja Savilasta pumputtiin 2 383 530 m³. Likavettä puhdistettiin mekaanisesti 5 042 100 m³ ja biologisesti 3 258 200 m³. Saostuvista aineista jäi saostuskaivoihin 95.0 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan oli saostuskaivojen puhdistusteho

keskimäärin 37.9 % ja biologisen osaston keskimäärin 84.9 %. Huomioonottaen laitokseen pumputun kokonaisvesimäärän, josta osa puhdistettiin vain mekaanisesti, oli laitoksen kokonaispuhdistusteho 71.4 %. Laitos oli ylikuormitettu. Mekaanisesti puhdistetun veden viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 122 mg/ltr ja biologisesti puhdistetun veden 18 mg/ltr. Laitoksesta mereen johdetun veden viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 58 mg/ltr.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 385 641 m³, mistä määrästä toimitettiin kaasulaitokselle 267 537 m³ ja autojen polttoaineeksi 82 096 m³. Loppuerä käytettiin lämmitykseen ja laboratorion tarpeisiin. Kaasun toimittaminen autojen polttoaineeksi päättyi maaliskuun 31 p:nä 1946. Lannoitusaineeksi myytiin märkää lietettä 1 780 m³ ja kuivunutta lietettä 3 332.5 m³.

Sähköä kulutettiin 465 903 kWh. Polttopuita käytettiin laitoksen lämmitykseen 1 639 m³ ja koksia 23.1 tonnia. Laitoksen kustannukset, huomioonottamatta korkoja ja kuoletusta, olivat 4 035 924 mk. Puhdistettua vesikuutiometriä kohden tekee tämä 80 p. Ottaen huomioon laitoksen tulot, olivat kustannukset 2 624 213 mk eli 52 p. puhdistettua vesikuutiometriä kohden.

Rajasaaren puhdistuslaitoksen ja Savilan pumppuaseman yhteiset kustannukset olivat 4 707 730 mk. Puhdistettua vesikuutiometriä kohden tekee tämä 93 p. Ottaen huomioon Rajasaaren tulot olivat yhteiset kustannukset 3 296 019 mk eli 65 p. puhdistettua likavesikuutiometriä kohden.

Huomattavimmat korjaustyöt olivat saostuskaivojen rikkisyöpyneiden lietejohtojen uusiminen sekä kaupungin kaasuverkkoon johtavan kaasujohdon korjaus.

Kyläsaaren puhdistuslaitoksessa puhdistettiin vuoden aikana likavettä mekaanisesti 2 609 938 m³ ja biologisesti 2 066 292 m³. Saostuvista aineista jäi laitokseen keskimäärin 85.8 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan oli mekaanisen osaston puhdistusteho 38.9 % ja biologisen puolen eri osastojen 89.3—93.0 %. Laitoksen kokonaispuhdistusteho oli 84.0 %, laskettuna laitokseen pumputulle kokonaisvesimäärälle, josta osa puhdistettiin vain mekaanisesti. Laitos oli ylikuormitettu. Mekaanisesti puhdistetun veden viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 195 mg/ltr ja biologisesti puhdistetun veden eri biologisissa osastoissa 14—20 mg/ltr. Laitoksesta mereen johdetun veden viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 53 mg/ltr.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 235 396 m³, mistä määrästä toimitettiin kaasulaitokselle 208 044 m³ ja autojen polttoaineeksi 27 352 m³. Kaasun luovuttaminen autoille päättyi maaliskuun 31 p:nä 1946. Lannoitusaineeksi myytiin kuivunutta lietettä 2 984.5 m³.

Sähköä kulutettiin 520 191 kWh. Polttopuita käytettiin laitoksen lämmitykseen 1 005 m³ ja koksia 38.7 t. Kaasua käytettiin 1 774 m³. Laitoksen kustannukset, huomioonottamatta korkoja ja kuoletusta, olivat 2 780 948 mk. Puhdistettua vesikuutiometriä kohden tekee tämä 107 p. Ottaen huomioon laitoksen tulot olivat kustannukset 1 818 387 mk eli 70 p. puhdistettua vesikuutiometriä kohden.

Huomattavimmat korjaustyöt olivat voimakoneiden ja pumppujen sekä kaasun talteenottolaitteiden ja lietelavojen korjaukset.

Menoarvioon sisältyvillä tai edellisistä vuosista siirtyneillä määrärahoilla suoritettiin seuraavia viemäritöitä: kokoojajohdon rakentamista Vuorimiehenkadulta Kauppatorille jatkettiin 2 039 183 mk:n kustannuksin; kokoojajohdon rakentamiseen Hietalahdesta Merisatamaan, joka aloitettiin edellisenä vuonna, käytettiin 2 840 698 mk; edellisenä vuonna aloitettu Sysmänkujan viemärin v:n 1946 rakentamiskustannukset nousivat 451 798 mk:aan; Reijolan asuntoalueen viemäritöihin käytettiin 2 094 347 mk; korttelin n:o 804 kuivattamiseen käytettiin 83 217 mk; Hämeentien viemärin rakentaminen Somerontien ja Toukolantien välisellä osalla aloitettiin 24 452 mk:n kustannuksin; Tervasaaren puhdistuslaitoksen louhintatöitä jatkettiin 2 387 030 mk:n kustannuksin; Meilahden viemäriolojen järjestelyyn kirjattiin kustannuksia 338 mk; Marttilan omakotialueen viemäröintiä jatkettiin ja käytettiin työhön 6 196 039 mk; Pitäjänmäen teollisuusalueen viemärityöt olivat edelleen käynnissä ja käytettiin niihin 3 100 980 mk; Vähä-Huopalahden tulevalle puhdistuslaitokselle Pirkkolasta johtavan kokoojajohdon rakentaminen aloitettiin 1 623 057 mk:n kustannuksin; Pirkkolan omakotialueen viemäreiden rakentamiseen käytettiin 1 738 mk; Maunulan asuntoalueen viemäriverkoston laajentamiseen käytettiin 5 130 123 mk; Herttoniemen läntisen asuntoalueen viemäritöitä jatkettiin

3 626 318 mk:n kustannuksin; sekä vanhojen rikkinäisten viemäreitten uusimisia suoritettiin monessa paikassa, mistä työstä oli kustannuksia 9 817 863 mk.

V:n 1947 talousarvioon sisältyvällä ennakkomäärärahalla suoritettiin Ruohotieltä Vantaaseen johtavan viemäriojan syventämistä 352 746 mk:n kustannuksin ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä varoilla viemärin rakentaminen Läntiseltä rantatieltä Linnankoskenkadulle korttelin n:o 511 kohdalle, kustannukset olivat 277 585:10 mk.

Kaikkiaan oli viemäriuudistustöitä ja viemäreiden uusimista varten käytettävissä v:n 1946 ja aikaisempien vuosien talousarviossa myönnettyjä määrärahoja 139 918 537 mk, v:n 1947 talousarvioon sisältyvää ennakkomäärärahaa 850 000 mk ja kaupunginhallituksen käyttävaroistaan myöntämiä varoja 350 000 mk eli yhteensä 141 118 537 mk. Talousarvioihin merkityistä määrärahoista käytettiin 39 417 182 mk, ennakkomäärärahoista 352 746 mk ja kaupunginhallituksen käyttävaroistaan myöntämistä varoista 277 585 mk eli yhteensä 40 047 513 mk.

Kanta-Helsingin urheilulaitteiden korjausta ja kunnossapitoa varten oli v:n 1946 talousarviossa myönnetty 4 140 000 mk, ylitysoikeutta myönnettiin 345 196 mk ja kaupunginhallituksen käyttövaroista 35 789 mk. Käytettävänä oli siis kaikkiaan 4 520 985 mk. Liitosalueen urheilulaitteiden korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarviossa varattu 2 000 000 mk ja kaupunginhallituksen käyttövaroista myönnettiin 1 757 mk. Käytettävissä oli siis liitosalueen urheilulaitteiden korjausta ja kunnossapitoa varten 2 001 757 mk ja vastaavasti koko kaupunkialueen 6 522 741 mk. Kustannukset jakaantuivat kanta-Helsingin osalta seuraavasti: urheilukentät 1 720 171 mk; Töölön pallokentät 508 160 mk; Käpylän ravirata ja pallokentät 391 655 mk; velodromin rata ja kentät 86 030 mk; maratonrata 41 410 mk; hiihto- ja kelkkamäet 562 650 mk; Kaisaniemen verkkopallokentät 45 019 mk; Mustikkamaan juhlakenttä 37 760 mk; maaluistinradat 968 198 mk; pesäpallokentät 30 252 mk; Laakson ja Ruskeasuon ratsastuskentät ja -tiet 29 945 mk; vedenkulutus kenttien kastelua ja kahlaamoa varten 34 454 mk; Talin laukkarata 14 985 mk; maastorata 9 926 mk; ja Lammassaaren urheilukenttä 40 369 mk; sekä liitosalueen osalta: urheilukentät 1 263 539 mk; kelkkamäet 193 872 mk; Lauttasaaren pujottelumäki 14 252 mk; ja luistinradat 530 094 mk.

V:n 1946 tai aikaisempien vuosien talousarvioihin sisältyvillä määrärahoilla suoritettiin seuraavia urheilulaitteiden uudistöitä: Herttoniemen hyppyrimäen valaistuslaitteet ja sille johtavan polkutien rakentaminen saatiin melkein valmiiksi 137 355 mk:n kustannuksin; Alppilan pujottelumäelle rakennettiin lähtölava 32 345 mk:n kustannuksin; Suomenlinnan luistinradan valaistuslaitteisiin käytettiin 2 331 mk; Vallilan urheilukentän viereisen leikkikentän tasottaminen luistinrataa varten aloitettiin ja siihen käytettiin 151 042 mk; pienoisluistinratojen pukusuojia rakennettiin 3 kpl 233 244 mk:n kustannuksin; maastoradan rakentamista jatkettiin ja käytettiin siihen 6 632 mk; pallokentän pelialueen n:o 3 ja 6 salaojitustöitä jatkettiin 33 789 mk:n kustannuksin; jääkiekkoalueen aitoihin ja valaistuslaitteisiin käytettiin 6 600 mk; pienoisluistinratojen pukusuojien valaistuslaitteiden rakentamiseen käytettiin 2 774 mk; Kaisaniemen verkkopallokenttien laajentaminen aloitettiin 708 375 mk:n ja Soratien rakentamista velodromilta Käpylän raviradalle jatkettiin 19 750 mk:n kustannuksin; uimastadionilla suoritettiin kunnostamistöitä 1 882 mk:n kustannuksin.

Näiden töiden lisäksi suoritettiin liitosalueella seuraavia urheilulaitteiden uudistustöitä: Haagan leikkikentän laajentaminen ja kunnostaminn urheilukentäksi aloitettiin ja työhön käytettiin 439 001 mk; Tapanilan urheilukentän rakentamista jatkettiin 236528 mk:n kustannuksin; Munkkiniemen urheilukentän kunnostamiseen käytettiin 387 099 mk; Lauttasaaren Pyrinnön kentän laajentamistyöt aloitettiin, kustannusten ollessa 26 0692 mk, ja kelkkamäkien rakentamiseen liitosalueelle käytettiin 81 853 mk.

Edellisten töiden lisäksi käytettiin kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja leikkikentän rakentamiseen Maunulaan 119 180 mk.

Kaikkiaan oli v. 1946 ja aikaisempien vuosien talousarviossa myönnettyjä varoja urheilulaitteiden uudistustöitä varten 10 441 551 mk, joista käyttöoikeutta ei ollut myönnetty 3 705 000 mk:lle. Käytettävissä oli siis 6 736 551 mk talousarviossa varattuja määrärahoja ja 260 000 mk kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja eli yhteensä 6 996 551 mk. Näistä käytettiin talousarvioihin merkittyjä määrärahoja 2 741 299 mk ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 119 180 mk eli yhteensä 2 860 479 mk.

Paitsi edellä mainittuja töitä suoritettiin v:n 1946 talousarvioon merkityillä määrärahoilla Oulunkylän siirtolapuutarhan leikkikenttien, teiden ja uimarannan kunnostamista, kustannusten ollessa 309 919 mk, josta 265 499 mk oli käytetty jo v. 1945, ja aloitettiin Pakilan siirtolapuutarhan perustamistyöt, johon käytettiin 2 360 729 mk. Aikaisemmilta vuosilta siirtyneillä varoilla suoritettiin kunnostamistöitä Erottajan väestönsuojassa 81 737 mk kustannuksin.

Kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä varoilla suoritettiin Temppeliaukion kalliosuojan sisustamistöitä kaupunginarkiston käyttöön 281 029 mk:n kustannuksin; Suojahaudan täyttäminen Alppikadun 1:n pihalla 5 000 mk:n kustannuksin; Herttoniemen siirtolapuutarhan salaojituksen kunnostamistöitä 199 040 mk:n kustannuksin; Senaatintorin väestönsuojan Unioninkadun puoleisen sisäänkäytävän sulkeminen, johon käytettiin 216 690 mk, sekä väestönsuojelulaitteiden poistamista eräistä tunneleista, johon käytettiin 20 513 mk.

V:n 1947 menoarvioon sisältyvillä ennakkomäärärahoilla suoritettiin Marjaniemen siirtolapuutarhan kuntoonpanotöitä 334 233 mk:n kustannuksin.

Sitäpaitsi suoritti osasto kiinteistötoimiston määrärahoilla Vallilan siirtolapuutarhan siltojen uusimisen, mistä oli kustannuksia 10 785 mk, sekä Pakilan lyijymalmilöydön tutkimustöitä, joiden kustannukset nousivat 478 543 mk:aan.

Kaikkiaan oli näitä erinäisiä töitä varten käytettävissä kertomusvuoden talousarvioon sisältyviä määrärahoja 5 016 146 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 940 513 mk, v:n 1947 talousarvioon sisältyviä ennakkomäärärahoja 335 000 mk sekä kiinteistötoimiston maksamia laskuja 586 327 mk eli yhteensä 6 877 986 mk. Näistä käytettiin vastaavasti 2 752 385 mk, 722 272 mk, 334 233 mk ja 586 327 mk eli yhteensä 4 395 218 mk. Varatöitä suoritettiin keväällä 1946 n. kuukauden ajan ja niitä varten osoitetusta 10 000 000 mk:n määrärahasta käytettiin 44 449 mk. Varatöihin oli määrä ottaa 250 miestä, mutta niihin ilmoittautuneiden luku nousi enimmillään ollessaan 14 miehene.

Edellä mainittujen töiden lisäksi osasto suoritti töitä tilauksesta kaupungin muille laitoksille, Helsingin puhelinyhdistykselle ja yksityisille laitoksille ja henkilöille, mm. vesijohtotunnelin louhinnan Käpylästä Haagaan, Toukolan, Kumpulan ja Koskelan puistokylien tie-, viemäri- ja vesijohtotyöt, katu- ja viemäritöiden yhteydessä suoritettava, vesijohto- ja kaasujohtokanavatyöt sekä sähkö- ja puhelinkaapelikanavatyöt. Näiden tilaustöiden kustannukset olivat 93 177 820 mk.

Betoniputkivalimossa saatiin helmikuun alussa käyntiin muhviputkien valmistuskone joka on Apollo-merkkiä. Muhviputkien valmistusta varten oli alussa käytettävissä vain 6″:n, 9″:n ja 12″:n putkimuotit. Mutta tanskalaisten 15″:n, 18″:n ja 21″:n putkimuottien saavuttua toukokuussa voitiin omassa valimossa valmistaa kaikkia osaston käyttämiä muhviputkikokoja.

Betoniputkivalimossa käytettiin kertomusvuoden aikana n. 500 000 kg sementtiä ja valmistettiin siellä seuraavat määrät erilaisia betonituotteita: erikokoisia muhviputkia (6″—18″) 7 848 kpl, uurreputkia, joiden koko vaihteli 60—90 cm, 1 640 kpl, sadevesikaivon osia 365 kpl, mittarikaivon osia 84 kpl, kaatokaivon osia 56 kpl ja jalkakäytävälaattoja 104 kpl sekä 540 kg kylmänä käytettävää asfalttiliuosta.

Alkupuolella vuotta, jolloin betoniputkivalimossa ei vielä voitu valmistaa kaikkia muhviputkilaatuja, ostettiin yksityisiltä 1 103 4″—18″:n suuruista muhviputkea.

Betoniputkivalimon kustannukset yksityisiltä ostettuine muhviputkineen olivat 5 801 258 mk.

Pasilan kivilouhimossa valmistettiin 1 032.5 m 20 cm:n reunakiveä, 25 sadevesikaivon kivisarjaa ja koneellisesti valmistettiin 547.5 m^2 noppakiviä. Kalliorinnasta poistettiin tiellä olevat hylkykivet ja se saatettiin muutenkin parempaan kuntoon. Louhimon kustannukset olivat 2 343 567 mk.

Vesilinnan, Tilkan, Tervasaaren ja Herttoniemen sepelimurskaamoissa valmistettiin sepeliä yhteensä 10 925.8 m^3. Kustannukset sepelin valmistamisesta olivat 3 645 718 mk.

Tarveaineiden valmistuskustannukset olivat yhteensä 11 790 542 mk.

Kaikkien edellä mainittujen töiden kustannukset olivat, talousarvioon sisältyviä palkkoja sekä työntekijöiden ja työmäärärahoista palkattujen viranhaltijoiden erinäisiä etuja, (kesäloma, sairausapu ym.), lukuunottamatta, yhteensä 260 573 649 mk.

Osaston töitä haittasi vielä kertomusvuonna tarveaineiden puute. Samaten vaikeutti

insinöörien puute varsinkin osastolla suoritettavissa suunnittelutehtävissä, joita esikaupunkiliitoksen takia on tullut osaston suoritettavaksi entistä runsaammin.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökuntaan kuuluivat kaupunginpuutarhuri B. M. Schalin heinäkuun 1 p:stä lähtien sekä apulaiskaupunginpuutarhuri L. Saarela, joka hoiti heinäkuun 1 p:ään saakka kaupunginpuutarhurin tehtäviä ja erosi marraskuun 1 p:nä virastaan, toimistoapulainen ja ylimääräinen toimistoapulainen, työnjohtajien esimies, kasvihuonepuutarhuri, taimistopuutarhuri sekä 7 työmäärärahoista palkattua piirityönjohtajaa ja talonmies.

Puutarhaharjoittelijoita oli vuoden aikana 20, joille karttui yhteensä 111 harjoittelukuukautta. Puistovahteja oli talvella 4, kesällä 18, sekä lisäksi yövahti. Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan toukokuun kolmannella viikolla, jolloin heitä oli 257 ja pienimmillään helmikuun alkupuolella, jolloin työssä oli 64 henkilöä. Työntekijäin keskimääräinen viikottainen lukumäärä oli 167.9.

Työntekijäin työtuntien määrä 339 051 lisääntyi edelliseen vuoteen verraten 1 384.5 tunnilla. Työtunneista miehet tekivät 178 250, naiset 141 396 ja hevosajurit 11 599.5. Kuorma-autojen työtunteja oli palkkalistalla 7 805.5.

Alkuvuosi oli lauhaa. Alhaisin lämpötila —19° oli helmikuun 8 p:nä. Maaliskuun puolenvälin jälkeen ei enää sanottavasti havaittu pakkasia. Touko—kesäkuussa oli keskilämpö +17° — +20°, heinäkuussa ei lämpö laskenut alle +20° lainkaan. Ensimmäiset syyspakkaset ilmaantuivat marraskuun 20 p:nä, jolloin lämpötila päivälläkin oli —1° — —4°, joskin jo syyskuun 14 p:nä oli lievä yöhalla. Heinäkuu oli erittäin vähäsateinen (30 mm), kun taas syyskuussa sademäärä nousi aina 115 mm:iin. Lokakuu oli varsin kuiva, vettä satoi 16 mm.

Talven aikana osastolla suoritettiin tavanomaisia työkalujen, lavaikkunain ja lasten hiekkalaatikkojen ym. korjausta. Edellisen vuoden 15 hiekkalaatikon vajaus täytettiin. Lisäksi valmistettiin kanto- ja kuljetuslaatikoita ym. Teiden aukipito kaupunginpuutarhan alueella, samoin kuin Läntisellä hautausmaalla osaston hoidossa olevien hautakumpujen sekä Vanhan kirkon puiston sankarihautojen ja puistoissa olevien patsaiden puhtaanapito lumesta kuului osaston talvitehtäviin. Metsän harvennus ja viallisten puiden kaataminen saatiin kertomusvuoden osalta loppuun. Katupuiden latvusten harvennusta suoritettiin kuten aikaisempinakin vuosina. Kasvihuoneissa istutettiin uudelleen ruukuissa talvehtineet kasvit sekä monistettiin kukkaryhmiin tarvittavat taimet, joiden hoito tapahtui talvella kasvihuoneissa ja keväällä ja kesällä lavoissa. Lantapohjaisten lavojen laskeminen aloitettiin maaliskuun 15 p:nä ja lopetettiin toukokuun 15 p:nä.

Putkilavoissa pantiin ensimmäinen ryhmä lämpenemään maaliskuun 28 p:nä, toinen ryhmä huhtikuun 19 p:nä ja kolmas huhtikuun 26 p:nä. Käytössä oli kesän aikana 455 ikkunaa lantapohjaisilla lavoilla ja putkilavoilla 171 ikkunaa. Talin taimistossa, jossa lisätään puut ja pensaat sekä perennakasvit, on lisäksi 179 ikkunaa käsittävä lavatarha.

Maan sulattua ja kuivettua aloitettiin puistojen kevätpuhdistus sekä sen yhteydessä nurmikenttien kunnostaminen. Samanaikaisesti siirrettiin puistoihin penkkejä, paperikoreja ja lasten hiekkalaatikoita. Kuoppaisia, laskeutuneita kenttiä tasotettiin ja ruohottuneita käytäviä kunnostettiin kesän aikana kaikkialla puistoissa. Toukokuussa aloitettiin kukkaryhmien istuttaminen. Myöhempinä tehtävinä oli nurmikenttien niittäminen, pensasaitojen leikkaaminen, puiden tukeminen ja kukkaryhmien hoito. Puiden ja pensaiden täydennysistutuksia suoritettiin sekä keväällä että syksyllä.

Syksyllä istutettiin kukkasipuleita 13 eri puistikkoon yhteensä 8 547 kpl, joiden arvo oli 85 470 mk.

Keväällä istutettiin edellisten vuosien tapaan ensimmäisinä kukkina belliksiä 1 408 kpl, lemmikkejä 936 kpl, sekä orvokkeja 2 776 kpl. Kesäkukkien taimia istutettiin 45 eri puiston kukkaryhmiin yhteensä 31 077 kpl. Kukkaryhmät olivat muuten samat kuin edellisenä vuonna, paitsi, että lisäksi oli Ensikodin sekä Malminkadulla vesijohtolaitoksen varastorakennuksen pihalla begoniaryhmät.

Vanhoja perennaryhmiä täydennettiin tai istutettiin uudelleen 17 puistikkoon. Monivuotisia kasveja istutettiin kaikkiaan 1 893 kpl.

Koristepuita ja pensaita istutettiin vanhojen täydennykseksi 53 eri puistoon ja 9 uuteen

puistikkoon kaikkiaan 6 488 kpl. Suurimmat täydennysistutukset tehtiin Kaisaniemeen, Kaivopuistoon, Siltavuorenrantaan, Alli Tryggin puistoon ja Runebergin esplanaadille. Edellä mainittujen istutettujen kukkien ja koristekasvien hinnaksi arvioitiin 981 984 mk.

Talvipuutarha pidettiin yleisölle avoinna kuten ennenkin. Kertomusvuonna oli siellä runsaasti kävijöitä.

Kasvihuoneiden polttoainekulutus oli kertomusvuonna 31.45 tonnia koksia ja 1 108.75 m³ halkoja.

Runebergin ja Lönnrotin patsaat koristettiin kuusenhavuaitauksin sekä Snellmanin patsas ruukkukasveilla.

Koska puistoista vuokratuista perunapalstoista oli edelleen vilkas kysyntä, luovutti osasto vielä perunapalstoiksi useita sellaisiksi sopivia vanhoja nurmikenttiä, jotka olisi joka tapauksessa pitänyt perusparannusta varten syksyllä muokata. Vuokralla oli yli 800 palstaa, yhteensä 93 350 m².

Kaupunginpuutarhan alueella ja molemmissa taimistoissa viljeltiin edellisten vuosien tapaan jonkun verran vihanneksia ja perunoita.

Puistojen heinän niitossa noudatettiin alkukesästä edeltäneitten vuosien menettelytapaa. Heinä ja ruoho myytiin paikkakunnan ajureille. Loppukesällä niitettiin kuitenkin useat nurmikot puistoissa ruohonleikkuukoneilla.

Kasvitautien ja tuholaisten torjunta rajoittui kasvihuonekasveihin ja joihinkin avomaalle istutettuihin ryhmäkukkiin.

Vedenkulutus oli vesilaskujen mukaan 19 105 m³. Ruokamultaa ajettiin puistoihin yhteensä 8 467.5 m³ varastoalueiksi vuokratuilta pelloilta Mäkelänkadun varrelta sekä Oulunkylästä ja Pitäjänmäeltä. Käytävähiekkaa ostettiin 764 m³.

Puistoissa oli kesällä penkkejä 1 685 kpl, lisäksi 57 kiintonaista istuinta. Lasten hiekkalaatikoita oli eri puistoissa yhteensä 128. Kiikkuja oli käytössä 32 lokakuuhun saakka. Nervanderin puistikkoon tehtiin uusi kiikku ja Kaisaniemen kiikku pystytettiin uudelleen. Eläintarhantien kulmaukseen tehtiin kolmiosainen voimisteluteline rekkeineen ja Kangasalan puistikkoon renkaat.

Pääskylän puistikon keskeneräiseksi jäänyt kivikehikko tehtiin valmiiksi.

Istutuksiin kohdistuneita vahingontekoja todettiin ainakin 270 tapausta, joista melkoinen osa oli näpistelyjä tai varkauksia. Autot aiheuttivat huomattavasti vahinkoja ajamalla kujannepuita poikki. Korvauksia vaurioista ja vahingonteoista onnistuttiin saamaan 28 375 mk.

Työvoiman puute, niukat määrärahat ja tärkeiden tarveaineiden esim. heinänsiemenen puute vaikeuttivat edelleen kertomusvuonnakin suuresti osaston tehtävien edistymistä ja rajoittivat välttämättömienkin perusparannusten suorittamista.

Varsinaisiin menoihin kuuluvia puistomäärärahoja oli talousarviossa 12 342 070 mk ja uudistyömäärärahoja 6 421 000 mk.

Varsinaiset kunnossapitomenot olivat kertomusvuonna yhteensä 14 214 188 mk, josta 7 945 736 mk oli puistojen ja istutusten kunnossapitokustannuksia. Kunnossapitokustannukset jakautuivat osaston kirjanpidossa 146 menoerään.

Erinäisten kaupungin laitosten istutusten menot olivat 562 853 mk ja jakautuivat 24 eri menoerään.

Sopimuksen perusteella hoidettavien istutusten menot olivat 612 216 mk.

Määrärahaa satunnaisia istuttamis- ja puhdistustöitä varten käytettiin siten, että Eiran puistikkoon istutettiin omasta taimistosta otettujen perennakasvien lisäksi 17 000 mk:lla ostettuja taimia. Talin taimiston uudemman osan ympärille istutettiin kuusiaita 19 690 mk:n kustannuksin, Viherniemenkadulle istutettiin saarnia, josta työstä kustannukset nousivat 61 098 mk:aan.

Lisämäärärahoja ja ylitysoikeuksia myönnettiin kunnossapitotileille 2 430 700 mk sekä tileille tuloa tuottamattomat pääomamenot yhteensä 94 200 mk. Kymmenelle tilille jäi säästöä yhteensä 553 406 mk.

Tuloa tuottamattomia pääomamenoja istutuksia varten oli menoarviossa varattu kaikkiaan 6 421 000 mk. Tästä summasta jäi kuitenkin erinäisistä syistä kokonaan käyttämättä yhteensä 1 574 000 mk. Edellisestä vuodesta siirtyi kertomusvuoteen uudistyömäärärahoja 4 699 324 mk. Keväällä suoritettiin istutustyöt soutustadionin luona, Pihlajatien puistikossa ja Untamontien varrella korttelissa n:o 838 olevassa puistikossa, joten nämä puistot voitiin katsoa lopullisesti valmistuneiksi. Kesän kuluessa valmistuivat taso-

tustyöt Väinölänkadun päässä, Munkkiniemenkadun päässä, Untamontien ja Koskelantien välisessä puistossa, samoin Urheilukadun ja Reijolankadun välinen pieni puistikko sekä suurin osa eteläisen Kaivopuiston uusittavasta alueesta, joten nämä syksyllä voitiin istuttaa melkein valmiiksi. Kaivopuistoon istutettiin n. 150 runkopuuta, joista suurin lukumäärä eli 60 kpl tammia, sitäpaitsi saarnia, lehtikuusia ja vaahteroita. Samanaikaisesti istutettiin sinne n. 200 kukkapensasta. Kesällä jatkettiin mullanajoa Torkkelinkadun ja Pengerkadun väliselle puisto-alueelle, krematorion luona olevalle arboretum-alueelle ja puistotalojen alueelle, mutta määrärahojen puutteessa näitä ajoja ei voitu suorittaa loppuun. Vasta syksyllä voitiin irroittaa enemmän väkeä uudistöihin. Pienehköjä töitä tehtiin velodromin luona, korttelissa n:o 585 olevassa leikkikentässä, Tähtitorninmäellä, Elimäenkadulla ja Niittykadulla. Marraskuun alussa, kun siivoustyöt kaupungilla oli suoritettu loppuun, siirrettiin suuri osa työvoimasta, ajoittain yli 80 työntekijää, Eläintarhan metsäalueelle, josta raivattiin roskainen alakasvullisuus pois, vioittuneet puut kaadettiin ja käytäviä laitettiin alueelle. Työskentely jatkui vuoden loppuun ja sitä varten myönnetystä 1 420 000 mk:n suuruisesta määrärahasta käytettiin 1 003 082 mk.

Katurakennusosaston tiliin kunnostettiin ja istutettiin Oulunkyläntien ja Käpyläntien välinen puistokolmio.

Vuoden aikana suoritettiin lisäksi töitä, joita varten varat oli myönnetty ennakolta v:n 1947 menoarviosta. Tuloa tuottamattomien pääomamenojen istutusten määrärahasta Kolmikulman kuntoonpano käytettiin 98 827 mk ja Yleisten töiden istutusten määrärahasta Vanhojen nurmien ja käytävien uudistus 295 740 mk.

Kesälomaa nautti kertomusvuonna 238 työntekijää yhteensä 3 366 päivää. Lomarahaa maksettiin heille yhteensä 856 060 mk.

Sairaslomaa myönnettiin 57 miehelle ja 44 naiselle vastaten rahassa yhteensä 449 151 mk.

Hautausapua maksettiin yhdelle perikunnalle 7 420 mk.

Myynti kaupunginpuutarhasta ja -taimistosta tuotti yhteensä 1 168 134 mk. Tästä summasta tulee ruukkukasvien ja leikkokukkien osalle 460 747 mk, taimistotuotteiden osalle 121 246 mk, kurkkujen ja tomaattien osalle 66 954 mk ja pikkutaimien osalle 74 579 mk. Kasvien vuokraus tuotti 89 869 mk, ruohon ja heinän myynti 192 585 mk. Vahingonkorvauksia perittiin 27 170 mk ja sitäpaitsi oli sekalaisia tuloja 134 984 mk.

Vuoden lopussa oli talvipuutarhassa kasveja 3 641 kpl, kasvihuoneissa 19 505 kpl, kellareissa, kylmissä lavoissa ja kaitioissa 15 421 kpl ja avomaalla 1 062 kpl. Talin ja Reijolan taimistoissa oli 24 063 istutuskelpoista puuta ja pensasta, 6 250 keskenkasvuista puuta ja pensasta sekä 23 736 perennaa.

Varasto-osasto

Varasto-osaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat varastopäällikkö, apulaisvarastopäällikkö, kirjanpitäjä, inventtaaja, 3 vakinaista ja 4 ylimääräistä toimistoapulaista. Toimistoapulainen K. K. Barman erosi osaston palveluksesta toukokuun 15 p:nä ja hänen sijalleen nimitettiin E. I. Parrela kesäkuun 15 p:stä lukien.

Päävarastossa, Malminkadun 5:ssä, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastoesimies, varastokirjuri ja 2 toimistoapulaista. Kullakin sivuvarastolla oli varastoesimies ja tarpeellinen määrä varastoapulaisia. Korjauspajassa oli korjauspajainsinööri, apulaisinsinööri, 2 piirtäjää, toimistoesimies, 3 toimistoapulaista sekä 2 työnjohtajaa. Korjauspajainsinööri U. K. Riipola erosi toimestaan tammikuun 16 p:nä ja virka oli sen jälkeen täyttämättä. V.t. korjauspajainsinöörinä toimi tammikuun 16 p:stä tammikuun 31 p:ään apulaisinsinööri E. Galle ja helmikuun 1 p:stä helmikuun 14 p:ään toimistoesimies N. V. Nyström sekä helmikuun 15 p:stä lähtien vuoden loppuun insinööri L. O. Lehtonen. Ylimääräiseksi toimistoapulaiseksi korjauspajan toimistoon nimitettiin O. V. Hynynen tammikuun 2 p:stä lähtien. Korjauspajan työnjohtaja T. E. Toivonen erosi tammikuun 1 p:stä ja hänen tilalleen nimitettiin työnjohtajaksi teknikko J. O. Kivistö helmikuun 16 p:stä lukien. Korjauspajan ylimääräisen piirtäjän virkaan nimitettiin teknikko T. E. Mattila elokuun 1 p:stä lukien.

Osasto hoiti ja kunnossapiti rakennustoimistolle kuuluvien tarveaineiden, työkoneiden ja työkalujen varastoa sekä korjauspajaa. Edellä mainitun Malminkadun 5:ssä sijaitsevan

päävaraston lisäksi oli varastoja Ruoholahdessa, Hakaniemessä ja Toukolassa, jossa myös korjauspaja sijaitsi.

Kesäkuun 21 p:nä 1946 tuotantokomiteoista annetun lain nojalla valittiin korjauspajalle tuotantokomitea, johon työnantajan edustajaksi yleisten töiden lautakunta määräsi insinööri O. Lehtosen, kaupungininsinööri A. Linnavuoren ja varastopäällikkö M. Pulkkisen sekä heidän varamiehikseen apulaisinsinööri E. Gallen, katurakennuspäällikkö W. Starckin ja apulaisvarastopäällikkö P. K. Spetsin. Työntekijät valitsivat edustajikseen viilaaja V. Vanhasen, sorvaaja A. Lindqvistin, puuseppä J. Aavakosken, autonasentaja U. Sipiläisen ja viilaaja H. Halisen sekä heidän varamiehikseen viilaaja A. Rantasen, peltiseppä E. Naukkarisen, levyseppä Y. Kauppisen, puuseppä O. Hännisen ja sorvaaja E. Astikaisen. Toimihenkiölt valitsivat edustajikseen toimistoesimies N. V. Nyströmin ja esimies H. Hurtan sekä heidän varamiehikseen teknikko V. Virtasen ja toimistoapulaisen O. Kinnusen.

Tammikuun 1 p:nä 1946 oli varastossa rakennustarpeita ja muita tarvikkeita 20 240 127 mk:n arvosta. Vuoden aikana niitä ostettiin 92 603 631 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 72 670 639 mk:n arvosta. V:een 1947 siirtyneen varaston arvo oli 40 173 119 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennustoimiston eri osastojen, kaupungin muiden laitosten sekä yksityisten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti:

	Konepajatöiden raha-arvo, mk	Varastosta luovutettujen tarveaineiden raha-arvo, mk
Rakennustoimisto	9 457	—
Satamarakennusosasto	1 804 077	13 914 562
Talorakennusosasto	2 785 373	14 148 407
Katurakennusosasto	3 448 309	31 663 557
Puisto-osasto	41 922	314 961
Varasto-osasto	10 287 696	2 834 647
Korjauspaja	359 548	6 439 488
Muut kaupungin laitokset	2 927 936	2 091 258
Yksityiset	187 281	1 263 758
Yhteensä	21 851 600	72 670 638

Tiliviraston

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, kirjanpitäjä, apulaiskirjanpitäjä ja 6 toimistoapulaista.

Tilitodistuksia oli vuoden aikana 24 758, laskutuksia 3 059 ja lähetettyjä kirjelmiä 1 710.

Tiliviraston toiminnan laajuus selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Debet, mk	Kredit, mk
Edellisistä vuosista siirtyneet työmäärärahat	84 053 924	300 071 452
Kertomusvuoden talousarviotyöt	466 157 094	579 164 034
Kaupunginkassan tilit	875 496 634	598 111 665
Kaupungin muiden laitosten tilit	136 877 239	136 877 239
Ylimääräiset työt	231 562 273	200 716 855
Tarveaineet ja konepajat	132 077 075	91 903 956
Verohuoltotoimisto	8 571 848	8 571 848
Leski- ja orpokassa	229 843	229 843
Kansaneläkelaitos	2 379 631	2 379 631
Tuloveroennakko	23 368 372	23 368 372
Menojäämät	26 696 700	49 413 257
Tulojäämät	19 067 697	6 380 163
Rakennustoimiston tulot	22 333 073	31 683 088
Yhteensä	2 028 871 403	2 028 871 403

Rakennustoimiston käsikassan rahanvaihto vuoden aikana nousi 56 569 042 mk:aan.

Tilivirastoa varten myönnettyjä määrärahoja oli yhteensä 1 291 112 mk ja menot nousivat 1 176 751 mk:aan. Painatusta ja sidontaa varten myönnettyjä määrärahoja ylitettiin 9 897 mk ja momentille Korvaus kannannasta sisältyvää määrärahaa 9 mk, jota vastoin tilapäistä työvoimaa varten varatuista määrärahoista kertyi säästöä 122 284 mk ja tarverahoja varten varatuista määrärahoista 1 983 mk.

Vuoden aikana oli osastolla vuokratuloja lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista 1 171 314 mk.

Rakennusainetilanne maassa oli kertomusvuoden aikana kireä, minkä johdosta teknillisten osastojen tarpeiden tyydyttäminen tuotti varasto-osastolle vaikeuksia.

29. Puhtaanapito

Puhtaanapitolaitoksen kertomus v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Puhtaanapitolautakunta

Kaupungin puhtaanapitotoimen ylin johto kuuluu voimassa olevan johtosäännön mukaan puhtaanapitolautakunnalle. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana osastonpäällikkö A. Valta, varapuheenjohtajana kamreeri A. G. R. Estlander sekä jäseninä veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, autonasentaja Y. Lehtonen, pankinjohtaja H. K. Paloheimo, kirvesmies O. J. Leskinen ja lämmittäjä M. A. Uuskoski. Kaupunginhallituksen edustajana oli filosofian tohtori B. R. Nybergh. Sihteerinä toimi tammikuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään varatuomari S. Hellevaara ja syyskuun 1 p:stä lähtien varatuomari E. K. Uski.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 16 kertaa. Sen pöytäkirjojen pykäläluku oli 267, diaarioon vietyjen asioiden lukumäärä 179 ja lähetettyjen kirjeiden luku 62. Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle 19 asiasta, nimittäin liitosalueiden tieolojen järjestelystä [1]); Kulosaaren polttoainekunnan halkojen jakelusta [2]); puhtaanapitoa koskevasta maistraatin kirjelmästä [3]); omia autojaan ajavien autonkuljettajien etusijaa työnsaantiin [4]) ja autonkuljettajien palkkojen tarkistamista [5]) koskevista kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan koskevista esityksistä; työehtosopimuksen uudesta palkkatariffista [6]); autoilija A. Aurin anomuksesta saada korvausta syystä, että hänen autonsa liukkaan kelin takia oli joutunut junan alle [7]); raatojen polttamista koskevasta terveydenhoitolautakunnan esityksestä [8]); puhtaanapitolaitoksen liittämistä osastona rakennustoimistoon koskevasta komiteanmietinnöstä [9]); Vartiokylän ja Marjaniemen tieosuuksien talviaurauksesta [10]); työnjohtajavirkojen vakinaistamista koskevasta Helsingin kunnanteknikot ja työnjohtajat nimisen yhdistyksen esityksestä [11]); kaatopaikkojen järjestämistä liitosalueelle koskevasta terveydenhoitolautakunnan kirjelmästä [12]); Katajanokan pohjoisrannan siistimistä koskevasta Bostads ab. Hamngatan 4 nimisen yhtiön kirjelmästä [13]); ratatyöntekijän R. B. Vikstedtin anomuksesta saada korvausta sen johdosta, että hänen tyttärensä liukkaalla kadulla oli taittanut jalkansa [14]); Porvoon tieltä Marjaniemeen johtavan tien auraamista kaupungin toimesta tarkoittavasta Marjaniemen asukkaiden anomuksesta [15]); ajoteiden aurauksen ja lumen kuljetuksen siirtämistä kokonaan kaupungin suoritettavaksi koskevasta vt L. Ahvan esityksestä [16]); sekä kolmesta ylimääräisen eläkkeen myöntämistä koskevasta anomuksesta.

Koska eräät talousarvion tilit osoittautuivat riittämättömiksi, lautakunta anoi tilien ylittämisoikeutta ja lisämäärärahoja yhteensä 56 088 238: 85 mk, joka jakautui talousarvion eri tileille seuraavasti: Luvun Puhtaanapitolautakunta ja puhtaanapitolaitos mo-

[1]) Puht. p. lk. 8 p. tammik. 1 §. — [2]) S:n 21 p. tammik. 23 §. — [3]) S:n 18 p. helmik. 45 §. — [4]) S:n 12 p. maalisk. 62 §. — [5]) S:n 18 p. maalisk. 75 §. — [6]) S:n 24 p. huhtik. 107 §. — [7]) S:n 13 p. toukok. 116 §. — [8]) S:n 13 p. toukok. 117 §. — [9]) S:n 13 p. toukok. 118 §. — [10]) S:n 18 p. kesäk. 147 §. — [11]) S:n 18 p. kesäk. 149 §. — [12]) S:n 18 p. kesäk. 150 §. — [13]) S:n 18 p. kesäk. 151 §. — [14]) S:n 28 p. lokak. 204 §. — [15]) S:n 28 p. lokak. 205 §. — [16]) S:n 15 p. marrask. 234 §.

menteille Palkkiot 15 750 mk, Sääntöpalkkaiset virat 1 047 565 mk, Tilapäistä työvoimaa 2 410: 50 mk, Siivoaminen 526: 05 mk, Painatus ja sidonta 1 730 mk, Tarverahat 8 903: 40 mk, luvun Tilivirasto momenteille Sääntöpalkkaiset virat 551 056 mk, Painatus ja sidonta 10 021: 90 mk, Tarverahat 7 639: 10 mk, Korvaus kannannasta 10 987: 75 mk, luvun Katujen ja kiinteistöjen puhtaanapito momenteille Vuokrat 84 026: 50 mk, Kaluston hankinta 188 839: 25 mk, Kaluston kunnossapito 3 850 514: 60 mk, Tarverahat 228 541: 15 mk, Työpalkat 45 469 959: 90 mk, Tarveaineet 1 136 568: 70 mk, Yleisten laitteiden kunnossapito 528 230: 90 mk, sekä Työntekijäin erinäiset edut 2 944 968: 15 mk. Näistä määrärahoista oli kalliinajanlisäyksiä 33 638 318: 40 mk. Luvun Katujen ja kiinteistöjen puhtaanapito momentille Uudishankinnat syntynyttä säästöä 7 879 631: 45 mk anottiin siirrettäväksi v:lle 1947. Huomattavat ylitykset johtuivat kaikkien tarveaineiden ym. hintojen noususta sekä erittäin lumirikkaasta talvesta, jolloin työkoneiden puutteessa työt oli suoritettava miltei yksinomaan käsivoimin. Lisäksi asettivat poliisiviranomaiset kertomusvuoden talvikautena erittäin ankaria vaatimuksia katupuhtaanapitoon nähden.

Kertomusvuonna käsiteltiin 408 työntekijäin sairasapuanomusta, 6 hautausapuanomusta ja 21 eläkeanomusta.

Puhtaanapitolaitos

Toimisto. Puhtaanapitolaitoksen toimiston henkilökunnan muodostivat toimitusjohtaja, apulaisjohtaja, joka samalla toimi tarkastajana, toimistoinsinööri, katujen ja teiden puhtaanapidon esimies, toimentaja sekä 3 toimistoapulaista.

Sekä puhtaanapitolautakunnan että puhtaanapitolaitoksen tilejä hoiti laitoksen tilivirasto. Sen kassavirastona oli rahatoimisto.

Tiliviraston henkilökunnan muodosti kamreeri, kirjanpitäjä, 4 toimistoapulaista ja vahtimestari. Tiliviraston kamreeri toimi samalla koko toimiston konttoripäällikkönä. Henkilökunnan kokoonpanossa tapahtui kertomusvuonna seuraavat muutokset: toimistoinsinööri M. Santaholma erosi maaliskuun 15 p:nä ja hänen tilalleen valitsi lautakunta maaliskuun 27 p:nä insinööri A. Myhrmanin, joka astui palvelukseen huhtikuun 15 p:nä. Toimistossa v:sta 1919 palvellut toimistoapulainen A. Ståhlberg siirtyi eläkkeelle heinäkuun 1 p:stä ja v:sta 1930 palvellut toimistoapulainen M. Ekroos erosi joulukuun 31 p:nä siirtyäkseen yksityisen palvelukseen. Viimeksi mainittuja virkoja ei kertomusvuonna täytetty.

Toimistosta lähetettiin kertomusvuonna 915 kirjettä ja annettiin 11 660 laskua suoritetuista töistä.

Katujen puhtaanapito. Alueliitoksen kautta lisääntyi kertomusvuoden alusta katuosaston työt huomattavasti. Kulosaaren, Haagan ja Oulunkylän tiet joutuivat kokonaan osaston hoitoon, niin myös suurin osa Lauttasaaren ja Munkkiniemen teistä. Näiden huvilaesikaupunkien lisäksi joutui laitoksen hoitoon laaja maantieverkosto. Maanteiden aurauksesta huolehti, kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaan, Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri, laitoksen laskuun. Tasoittaminen, hiekoittaminen ja kesäpuhtaanapito jäi laitoksen suoritettavaksi.

Varsinainen kaupunkialue oli jaettuna kahdeksaan puhtaanapitopiiriin siten, että 13, 14, 15 ja 16 kaupunginosat sekä Pasila kuuluivat ensimmäiseen piiriin, 4 ja 20 kaupunginosat Jätkäsaarta lukuunottamatta toiseen piiriin, 5 ja 6 kaupunginosat sekä puolet 7 kaupunginosasta kolmanteen piiriin, 3 kaupunginosa, puolet 7 kaupunginosasta ja 9 kaupunginosa neljänteen piiriin, 1, 2 ja 8 kaupunginosat viidenteen piiriin, 10, 11 ja 12 kaupunginosat kuudenteen piiriin, 21, 22, 23, 25 ja 26 kaupunginosat seitsemänteen piiriin ja Jätkäsaari kahdeksanteen piiriin.

Joka piirissä toimi vastuunalainen piirityönjohtaja ja suuremmissa lisäksi apulaistyönjohtaja.

Liitosalueista yhdistettiin Munkkiniemi ensimmäiseen piiriin ja Oulunkylä seitsemänteen piiriin. Muista alueista muodostettiin kolme puhtaanapitopiiriä nimittäin, Kulosaaren, Lauttasaaren ja Haagan piirit, joihin otettiin näiden kuntien entiset työnjohtajat ja työntekijät.

Kesätyöt suoritettiin yksinomaan käsivoimin, kun laitoksen automaattisesti kerääviin lakaisukoneisiin ei saatu harjoja. Kauppatorien puhdistukseen otettiin kertomusvuonna

jälleen käytäntöön kasteluautot. Ne olivat v:sta 1939 olleet poissa käytöstä bensiinin puutteen takia. Katurikkoja kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille yhteensä 16 360 m³.

Talvikausi oli erittäin lumirikas ja tuotti laitokselle suuria vaikeuksia. Laitoksen aurauskalusto oli sotavuosien jälkeen heikossa kunnossa ja työt oli suoritettava käsivoimin. Lunta kuljetettiin kaatopaikoille autoilla 144 587 m³ ja hevosilla 61 739 m³ eli yhteensä 206 326 m³. Käytävien ja kadunristeyksien sorastamiseen käytettiin 2 495 m³ soraa.

Erilaatuisten työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden käy ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

	Kesätöissä	Talvitöissä
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	130	389
» naisia	7	59
Autonkuljettajia, laitoksen autoin	8	11
» omine autoineen	2	17
Ajomiehiä, laitoksen hevosin	1	1
» omine hevosineen	—	18
	148	495

Katujen puhtaanapitoon kului henkilöpäivätöissä 655 285 työtuntia, hevospäivätöissä 19 346 työtuntia ja autopäivätöissä 43 303 työtuntia, kuten seuraavista luvuista lähemmin ilmenee:

Työn laatu	Henkilöpäivätyöt, työtunteja	Hevospäivätyöt, työtunteja	Autopäivätyöt, työtunteja
Lakaisu	201 144	175	6 904
Lumenluonti	375 290	—	—
Lumenauraus	14 960	4 742	9 705
Lumenkuljetus	—	12 525	20 598
Lumenkaatopaikkojen hoito	39 406	—	212
Hiekoitus	15 582	1 904	5 708
Sekalaiset työt	8 903	—	176
Yhteensä	655 285	19 346	43 303

Kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten puhtaanapito. Kiinteistöjen puhtaanapito oli jaettu kolmeen työjohtajapiiriin. Piiriasemat sijaitsivat Länsisatamassa, Kyläsaaren luona ja Huopalahden kaatopaikalla. Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä käy ilmi seuraavasta:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Talot	108	Vuosisopimukselliset	2 177
Yleiset käymälät	28	Ylimääräiset	141
Vedenheittopaikat	61	Uudisrakennukset	23

Jätteitä kuljetettiin 212 076 m³, josta rikkoja, talous- ja paperijätteitä 200 110 m³, makkilantaa 2 627 m³, hajoituskaivojätteitä 2 260 m³, tuhkaa 6 852 m³ sekä rakennusym. jätteitä 227 m³. Kokonaismäärästä käytettiin maantäytteeksi 181 541 m³ kun taas kaupungin ympäristössä asuville tilanomistajille lähetettiin 11 103 m³, muualle maaseudulle lähetettiin rautateitse 18 688 m³ ja suoraan ostajien ajoneuvoihin kuormattiin 744 m³. Laitoksen toimesta kuljetettiin Tuomarinkylään ja kuopattiin siellä 120 koiran- ja 9 kissanraatoa.

Osaston eri työntekijäin keskimäärä viikkoa kohden näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Ajomiehiä, omine hevosineen	3	Autonapumiehiä	100
Autonkuljettajia, laitoksen autoin	43	Vaunu- ja kasamiehiä	10
» omine autoineen	26	Siivoojia	7
		Yhteensä	189

Hajoituskaivojen tyhjennys. Kertomusvuonna suoritettiin 772 talossa hajoituskaivojen normaalityhjennys. Perinpohjainen tyhjennys korjausta varten toimitettiin 95 talossa. Sitä paitsi tyhjennettiin 135 sadevesikaivoa.

Kiinteistöjen puhtaanapitoon käytettiin seuraava määrä työtunteja:

Työn laatu	Henkilöpäivätyöt, työtunteja	Autopäivätyöt, työtunteja	Hevospäivätyöt, työtunteja
Kiinteistöjen jätteiden kuljetus ja kuormaus	234 398	117 185	7 114
Mukavuuslaitosten hoito	17 250	1 024	—
Hajoituskaivojen tyhjennys	22 154	10 952	—
Yhteensä	273 802	129 161	7 114

Korjaamo. Korjaamo käsitti yleisen työkalukorjaamon, auto- ja rengaskorjaamot, pajan ja maalaamon. Sen henkilökuntana oli 1 työnjohtaja, 1 tuntikirjuri sekä keskimäärin 35 työntekijää, joista 25 oli ammattimiehiä, 8 aputyöläistä ja 2 naista. Työtuntien lukumäärä oli 76 895.

Hevostalli. Alueliitoksen yhteydessä siirtyi laitokselle Kulosaaren kunnan hevonen, jota käytettiin erinäisissä töissä Kulosaaressa. Hevosen suorittama työtuntimäärä oli 2 334.5, josta 1 610 jätteiden kuljetusta kiinteistöistä, 316 katupuhtaanapitoa ja 408.5 sekalaista työtä. Hevosen ruokintaan käytettiin 6 180 kg heinää ja 96 kg kauroja.

Varastossa tammikuun 1 p:nä olleet tarveaineet arvioitiin 1 618 908 mk:ksi, vuoden varrella ostettiin tavaraa 8 097 186: 30 mk:n arvosta ja käytettiin 6 190 764 mk:n arvosta, joten varasto joulukuun 31 p:nä arvioitiin 3 525 330: 30 mk:ksi.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liiketilinpäätös joulukuun 31 p:nä osoitti menot seuraaviksi:

Menoerät	Katujen puhtaanapito			Kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten puhtaanapito			Kaikkiaan
	Yleinen	Sopimusten mukainen	Yhteensä	Yleinen	Sopimusten mukainen	Yhteensä	
	Markkaa						
Hallintokulungit	1 895 039	240 415	2 135 454	56 568	636 394	692 962	2 828 416
Vuokra	642 367	76 575	718 942	34 640	160 595	195 235	914 177
Lämpö	293 487	46 142	339 629	54 800	148 522	203 322	542 951
Valaistus	19 221	3 018	22 239	5 611	6 167	11 778	34 017
Vedenkulutus	396	44	440	14 637	—	14 637	15 077
Kaluston hankinta	202 213	40 640	242 853	33 286	203 100	236 386	479 239
Kaluston kunnossapito [1]	4 102 660	485 406	4 588 066	676 748	2 085 701	2 762 449	7 350 515
Tarverahat	202 194	23 897	226 091	23 751	113 699	137 450	363 541
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	323	48	371	54	126	180	551
Työpalkat [2]	51 006 227	6 448 074	57 454 301	2 546 397	17 469 262	20 015 659	77 469 960
Työntekijäin erinäiset edut [3]	3 492 591	459 338	3 951 929	367 742	2 225 297	2 593 039	6 544 968
Tarveaineet	2 180 182	284 821	2 465 003	385 612	2 285 954	2 671 566	5 136 569
Yleisten laitteiden kunnossapito	215 223	35 106	250 329	369 078	79 824	448 902	699 231
Käyttövoima	6 885	1 147	8 032	1 147	2 295	3 442	11 474
Vakuutusmaksut	58 963	9 824	68 787	9 824	19 628	29 452	98 239
Uudistyöt	3 030 640	—	3 030 640	—	—	—	3 030 640
Yhteensä	67 348 611	8 154 495	75 503 106	4 579 895	25 436 564	30 016 459	105 519 565

Tuloja oli kaikkiaan 105 519 565 mk, josta yleisen puhtaanapidon osalle tuli 71 928 507 mk ja sopimusten mukaisen puhtaanapidon osalle 33 591 058 mk, kuten seuraavasta yhdistelmästä tarkemmin selviää:

[1]) Tähän sisältyvät työpajan työntekijäin palkat. — [2]) Työnjohtajien palkat mukaanluettuina; ks. alav. 1. — [3]) Työnjohtajien edut mukaanluettuina.

Tuloerät	mk
Yleinen puhtaanapito	
Valtion tieosuudet	87 276
Kadut, torit ja yleiset paikat	55 705 938
Satama-alueet	6 188 101
Lumenkaatopaikat	2 079 896
Sekalaiset työt	256 761
Maksut mukavuuslaitosten käyttämisestä	6 529
Kuormaus- ja kaatopaikkojen kustannukset	3 216 173
Mukavuuslaitosten kustannuknukset	1 357 193
Uudishankinnat	3 030 640
Yhteensä	71 928 507
Sopimusten mukainen puhtaanapito	
Yksityisten katuosuudet	5 612 833
Kaupungin katuosuudet	2 317 274
Yksityisten kiinteistöt	22 068 204
Kaupungin kiinteistöt	1 070 759
Lannan myynti	577 191
Sekalaiset tulot	671 917
Tappio	1 272 880
Yhteensä	33 591 058
Kaikkiaan	105 519 565

Vajaus johtuu siitä, että hinta- ja palkkaneuvosto vahvisti uudet puhtaanapitomaksut niin myöhään v. 1945, ettei sopimuksia saatu muutetuksi vuoden alusta, vaan vasta toisen neljänneksen alusta huhtikuun 1 p:stä 1946.

Hallinnollisen kirjanpidon mukaan menot nousivat 105 519 565: 45 mk:aan ja tulot 57 094 784 mk:aan, talousarvioon merkittyjen määrien ollessa vastaavasti 91 360 570: 35 mk ja 45 834 800 mk.

Työntekijäin erinäiset edut. Alla oleva taulukko osoittaa työntekijöille myönnetyt erinäiset edut v. 1942—46.

Vuosi	Kesälomat								Sairasavut		Tapaturma-avut		Hautausapua saaneita kuolinpesiä
	5	9	12	18	21	28	Yhteensä	Loma-tunteja yhteensä	Apua saaneita	Sairastunteja	Apua saaneita	Sairastunteja	
	lomapäivää saaneita												
1942	67	90	50	42	99	68	416	48 735	406	36 992	36	3 828	9
1943	11	81	39	53	78	81	343	46 137	277	32 029	27	1 745	10
1944	30	48	79	64	96	106	423	58 039	296	33 490	34	4 472	7
1945	38		93	71	79	107	388	55 595	397	38 460	52	4 797	—
1946	61		63	118	63	140	445	65 380	358	38 140	50	7 151	6

Työntekijöille suoritettiin palkkoina [1]) kaikkiaan 77 644 359: 25 mk ja erinäisinä etuina [1]) 6 117 956: 15 mk, josta 3 200 633: 75 mk kesälomapalkkoja, 1 297 071 mk sairasavustusta, 286 335: 50 mk tapaturmavakuutusmaksuja, 40 360 mk hautausapua, 630 884 mk vaatetusapua, 135 007: 90 mk vapaapäiväpalkkoja, 21 881 mk sotapalvelukseen kutsuttujen työntekijäin palkkoja sekä 505 783 mk vakuutusmaksuja kansaneläkelaitokselle.

[1]) Työnjohtajien palkat ja edut on jätetty tämän laskelman ulkopuolelle.

30. Liikennelaitos

Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimintakertomus v:lta 1946 oli seuraanvan sisältöinen:

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat v. 1946 puheenjohtajana rahatoimenjohtaja E. von Frenckell ja varapuheenjohtajana varatuomari E. Tulenheimo sekä muina jäseninä toimitussihteeri H. Ahokanta, maalari K. Broström, filosofian tohtori B. Nybergh, professori H. Schybergson, kunnallisneuvosmies Y. Similä, professori E. Suolahti ja konepuuseppä J. V. Turunen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 28 ja pöytäkirjain pykälien 877. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 702 ja lähetettyjen kirjeiden ja otteiden 960. Kokoukset pidettiin joka toinen arkiperjantai klo 16. Pöytäkirjoja tarkasti lautakunnan puheenjohtaja.

Lautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat, jolloin ei ole selostettu lähete- ja väliastepäätöksiä ei kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen lähettämiä päätöksiä eikä enimmäkseen vähäisemmissä asioissa tehtyjä päätöksiä, jotka koskivat laitoksen sisäistä työskentelyä samoin ei myöskään henkilökuntaa koskevia päätöksiä, paitsi mikäli ne ovat olleet periaatteellista laatua.

Lautakunnan lopulliset päätökset: Insinööri M. Jauhon anomus saada ostaa eräitä raitiotieyhtiön julkaisuja evättiin [1]).

Sähkötarkastuslaitoksen määräyksen johdosta tarvittavat sähkölaitteet Töölön korjauspajaa varten tilattiin [2]).

Laitoksen nafta- ja bensiinikäyttöisiä omnibusautoja päätettiin [3]) kiireisesti ryhtyä kunnostamaan ja osa kuorma-autoiksi muutettuja omnibusautoja jälleen muuttamaan omnibusautoiksi.

Autonrenkaiden ja polttoaineiden puutteen vuoksi päätettiin [4]), ettei vielä voitu avata uusia linja-autolinjoja.

Liikennelaitoksen puusepille, jotka joutuvat työssään käyttämään omia työkalujaan, päätettiin [5]) suorittaa korvauksena tästä toistaiseksi 500 mk neljännesvuodessa.

Laitoksen tilinpäätös päätettiin [6]) hyväksyä valmistettavaksi ehdotuksen mukaisena.

Päätettiin [7]) laitoksen lääkärin virkojen uudelleenjärjestelystä.

Helsingin Autokoritehtaalta tilattiin [8]) raitiovaunujen kuljetusvaunu 165 000 mk:n hinnasta.

Oy. AEG:lle myytiin [9]) 4 vanhaa raitiotievaunumoottoria kunnostettuna 86 000 mk:n hinnasta.

Päätettiin [10]), ettei vapaata lääkärinhoitoa anneta niiden viranhaltijain perheenjäsenille, jotka ovat tulleet liikennelaitoksen palvelukseen tammikuun 1 p:n 1945 jälkeen ja

---

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1948. — [1]) Liik. l. lk. 8 p. tammik. 18 §. — [2]) S:n 8 p. tammik. 19 §. — [3]) S:n 8 p. tammik. 28 §. — [4]) S:n 18 p. tammik. 55 §. — [5]) S:n 18 p. tammik. 62 §. — [6]) S:n 18 p. tammik. 65 §. — [7]) S:n 18 p. tammik. 68 §. — [8]) S:n 1 p. helmik. 92 §. — [9]) S:n 1 p. helmik. 99 §. — [10]) S:n 1 p. helmik. 107 §.

ettei eläkkeen laskemisessa tästälähin huomioida virkapukuoikeutta luontoisetuna, vaan katsotaan virkapuku työtarvikkeisiin kuuluvaksi sekä että rahastajia sijoitettaessa nykyisin suoritetut kehoitusrahat jätetään pois palkkauksesta.

Yösiivoojien palkkaustapa muutettiin [1]) tammikuun 1 p:stä lukien siten, että heille suoritetaan tuntipalkka neljän peräkkäisen työpäivän ohella myös seuraavalta vapaapäivältä 4 ½ työtunnin mukaan laskettuna kultakin.

Liikennelaitoksen liikennettä koskevien ilmoitusten julkaisemisesta päätettiin [2]).

Liikennelaitoksen tarkastajien anomus saada toimia tilapäistarkastajina Linja-autoliikennöitsijäin liiton autoissa evättiin [3]).

Rata-osaston vaihdemiesten ja puhdistusryhmän anomus työvuorojen uudelleenjärjestelystä hylättiin [4]).

Lautakunta päätti [5]) tilata työkaluja ja koneita konepajoja varten.

Päätettiin [6]), että rahastajien tulee edelleen suorittaa 500 mk:n suuruinen talletus kassansa vakuudeksi.

Kööpenhaminassa pidettävään pohjoismaiseen paikallisliikennekongressiin päätettiin [7]) lähettää 7 edustajaa ja esittää virallinen kutsu seuraavaan pohjoismaiseen paikallisliikennekongressiin Helsingissä v. 1948.

Päätettiin [8]) sotapalveluksessa olleiden liikennelaitoksen konepajaoppilaiden asemasta.

Työntekijöille, joille v. 1945 oli jaettu vain yksi suojapuku päätettiin [9]) suorittaa korvauksena 500 mk.

Sotasokeille opaskoirineen myönnettiin [10]) oikeus matkustaa raitiovaunujen takasillalla ja poistua takaoven kautta.

Liikennelaitoksen käyttöön sopimaton auto päätettiin [11]) myydä.

S/S J. L. Runebergin henkilökunnalle päätettiin [12]) antaa purjehduskaudeksi virkalakit.

Päätettiin [13]), että sylikoirien kuljettaminen omnibusvaunuissa ilman maksua on sallittu niin hyvin kaupunki- kuin esikaupunkiliikenteessä.

Omnibusautonkuljettajien ja rahastajien lukumäärää oikeutettiin [14]) lisäämään tarpeen vaatiessa.

Tikkurilassa olevat omnibusautojen koreja varten rakennetut varastosuojat päätettiin [15]) myydä julkisella huutokaupalla.

Tehtiin [16]) päätös tilapäiskäyttöön luovutettujen omnibusautojen hinnoittelun muuttamisesta.

Päätettiin [17]) tilata useita koneita liikennelaitoksen konepajoihin.

Lautakunnan ja laitoksen toimintakertomus v:lta 1945 hyväksyttiin [18]).

Stockholms Spårvägar ab:n yli-insinööri Larsen kutsuttiin [19]) asiantuntijana antamaan lausuntonsa vaunuhallikysymyksessä.

Laitoksen molempien korjaamoiden ruokailuhuoneisiin päätettiin [20]) hankkia radiovastaanottimet.

Järjestysmiesjärjestelmä päätettiin [21]) edelleen pitää raitiotie- ja omnibusliikenteessä voimassa.

Tehtiin [22]) päätös raitiotieauravajan uudelleenrakentamisesta.

Ensimmäiset johdinautot (trolleybussit) päätettiin [23]) hankkia liikennelaitokselle.

Linjaliikenne linjalla Malmin hautausmaa — Vallila päätettiin [24]) lopettaa.

Tehtiin [25]) päätös teräsromun myynnistä.

Kaupungin edustajiksi liikennelaitoksen konepajan tuotantokomiteaan valittiin [26]) v:ksi 1946 toimitusjohtaja H. Sahlberg, apulaisjohtaja N. Koskinen ja ratainsinööri H. Relander sekä v:ksi 1947 herrat Koskinen ja Relander uudelleen ja herra Sahlbergin tilalle insinööri V. Martola.

---

[1]) Liik. l. lk. 8 p. tammik. 36 § ja 1 p. helmik. 108 §. — [2]) S:n 22 p. helmik. 120 §. — [3]) S:n 22 p. helmik. 127 §. — [4]) S:n 22 p. helmik. 128 §. — [5]) S:n 1 p. maalisk. 159 §. — [6]) S:n 1 p. maalisk. 174 § ja 29 p. maalisk. 238 §. — [7]) S:n 15 p. maalisk. 190 §. — [8]) S:n 15 p. maalisk. 192 §. — [9]) S:n 15 p. maalisk. 196 §. — [10]) S:n 29 p. maalisk. 221 §. — [11]) S:n 29 p. maalisk. 234 §. — [12]) S:n 12 p. huhtik. 260 §. — [13]) S:n 7 p. kesäk. 375 §. — [14]) S:n 7 p. kesäk. 376 §. — [15]) S:n 21 p. kesäk. 411 §. — [16]) S:n 21 p. kesäk. 422 §. — [17]) S:n 12 p. heinäk. 440 §. — [18]) S:n 12 p. heinäk. 442 §. — [19]) S:n 1 p. elok. 482 §. — [20]) S:n 1 p. elok. 490 §. — [21]) S:n 23 p. elok. 517 §. — [22]) S:n 23 p. elok. 518 §. — [23]) S:n 27 p. syysk. 587 §. — [24]) S:n 27 p. syysk. 594 §. — [25]) S:n 8 p. lokak. 637 §. — [26]) S:n 8 p. lokak. 646 § ja 13 p. jouluk. 819 §.

Tehtiin [1]) päätös uuden kilpijärjestelmän käytäntöönottamisesta.

Päätettiin [2]) antaa tavanmukaiset ansiomerkit 20, 30 tai 40 vuotta laitoksen palveluksessa olleille.

Itäisten omnibuslinjojen pääteasema sijoitettiin [3]) Rautatientorille. Kaarelan ja Puotinkylän omnibusliikenne päätettiin [3]) aloittaa.

Tehtiin [4]) päätös Oy. Karia Ab:lle myytävistä raitiotiekiskoista.

Päätettiin [5]) jatkaa kaupungin ja Helsingin raitiotie ja omnibus oy:n yhteistä valitusta yhtiötä v:lta 1944 kohdanneesta tulo- ja omaisuusverotuksesta ja II omaisuudenluovutusverotuksesta.

Liikennelaitoksen kuukausipalkalla työskentelevien autonkuljettajien palkkoihin päätettiin [6]) tehdä kaupunginvaltuuston päätöksen mukaiset korjaukset.

Tehtiin [7]) päätös viiden kuorma-auton ostamisesta rataosastolle.

Muut asiat. Lisäksi lautakunta ratkaisi lukuisia asioita, jotka koskivat vuosilipun osto-oikeuden, vapaalippujen ja alennuslippujen myöntämistä, liikenteessä sattuneiden vahinkojen korvaamista, uusien pysäkkien käytäntöönottamista tai vanhojen poistamista tai siirtämistä, liikennettä koskevia asioita, tilapäisen liikenteen järjestämistä sekä henkilökunnan aiheuttaman vahingon korvausmäärän määräämistä yms.

Lautakunnan kaupunginhallitukselle ja muille laitoksille lähettämät esitykset koskivat omnibusauton luovuttamista maksutta arkkitehtiylioppilaiden opetusmatkoja varten [8]), linja-aikataulujen vahvistamista [9]), omnibuslinjojen ajomaksujen muuttamista [10]), liikennehenkilökunnan palkkojen korottamista ja liikennelaitoksen viranhaltijain asemaa [11]), ehdollisen eläkkeen sijasta myönnettävää palkallista sairaslomaa [12]), liikennelaitoksen palovakuutuksia [13]), Helsingin raitiotie ja omnibus oy:n johtokunnan joulukuun 1 p:nä 1944 tekemän päätöksen vahvistamista ja löytötavaroista kertyneiden varojen käyttöä [14]), raitiotiesilmukan rakentamista Munkkiniemen raitiotiesillan itäpäähän [15]), vuosivapaalippujen myöntämistä sotasokeille [16]), lisämäärärahan myöntämistä palkkamenoja varten [17]), toimintakertomuksen julkaisemista [18]), kassavajausrahojen suorittamista kassanhoitajille [19]), määrärahan myöntämistä työkalujen ja koneiden hankkimista varten [20]), konttorihenkilökunnan ylityökorvausta [21]), liikennemaksujen vahvistamista [22]), 11.5 tonnin autojen käyttöä [23]), alueen luovuttamista vaunuhallia varten [24]), määrärahan myöntämistä trolleyvaunujen ja ilmajohtojen hankkimista varten [25]), 2 kuorma-auton käyttöä mainoskulkueessa [26]), Lauttasaaren ym. linjojen pidentämistä [27]), omnibusliikenteen aloittamista eri linjoilla [28]), lisämäärärahan myöntämistä S/S J. L. Runebergin korjauskustannuksia varten [29]), Käpylän liikenneolojen parantamista [30]), omnibusauton luovuttamista teknillisten laitosten urheiluseuran käyttöön [31]), tilin ylittämistä Vallilan omnibuskorjaamon rakennustöiden johdosta [32]), viirien asettamista raitiovaunujen katoille [33]), määrärahan myöntämistä vaunuhallien ja niihin kuuluvien laitteiden rakentamista ja hankkimista varten [34]), määrärahan myöntämistä konepajojen ja ratojen uudishankintoja varten [35]), määrärahan myöntämistä röntgenkoneen hankkimista varten [36]), v:n 1947 talousarviota [37]), Jollaksen—Hakaniemen linjaliikenteen jatkamista ympäri vuoden [38]), linja-auton luovuttamista maksutta Raajarikkoisten huoltolaitoksen käyttöön [39]), itäisten omnibuslinjojen pääteaseman väliaikaista järjestämistä [40]), eräiden miesten lähettämistä yleisille hitsauskurs-

[1]) Liik. l. lk. 18 p. lokak. 658 §. — [2]) S:n 18 p. lokak. 663 §. — [3]) S:n 18 p. lokak. 679 §. — [4]) S:n 22 p. marrask. 784 §. — [5]) S:n 13 p. jouluk. 809 §. — [6]) S:n 13 p. jouluk. 828 §. — [7]) S:n 13 p. jouluk. 854 §. — [8]) S:n 8 p. tammik. 4 § ja 10 p. toukok. 329 §. — [9]) S:n 8 p. tammik. 41 §. — [10]) S:n 8 p. tammik. 43 §. — [11]) S:n 8 p. tammik. 7 §. — [12]) S:n 18 p. tammik. 67 §. — [13]) S:n 18 p. tammik. 70 §. — [14]) S:n 1 p. helmik. 88 § ja 18 p. lokak. 656 §. — [15]) S:n 1 p. helmik. 90 § ja 6 p. syysk. 551 §. — [16]) S:n 1 p. helmik. 106 §. — [17]) S:n 1 p. helmik. 107 § ja 22 p. helmik. 124 §. — [18]) S:n 22 p. helmik. 122 §. — [19]) S:n 22 p. helmik. 123 §. — [20]) S:n 1 p. maalisk. 159 § ja 28 p. lokak. 706 §. — [21]) S:n 15 p. maalisk. 193 §. — [22]) S:n 15 p. maalisk. 194 § ja 197 § ja 12 p. huhtik. 256 §. — [23]) S:n 15 p. maalisk. 200 §. — [24]) S:n 29 p. maalisk. 222 § ja 26 p. huhtik. 286 §. — [25]) S:n 26 p. huhtik. 273 §. — [26]) S:n 26 p. huhtik.276 §. — [27]) S:n 26 p. huhtik. 287 §, 7 p. kesäk. 388 § ja 18 p. lokak. 651 §. — [28]) S:n 26 p. huhtik. 288 ja 300 §, 10 p. toukok. 312 ja 323 §, 21 p. kesäk. 421 §, 23 p. elok. 508, 509 ja 510 § 6 p. syysk. 564 § ja 8 p. lokak. 635 §. — [29]) S:n 10 p. toukok. 308 §. — [30]) S:n 10 p. toukok. 310 §. — [31]) S:n 7 p. kesäk. 381 § ja 8 p. lokak. 640 §. — [32]) S:n 21 p. kesäk. 410 §, 12 p. heinäk. 456 § ja 1 p. elok. 484 §. — [33]) S:n 12 p. heinäk. 461 §. — [34]) S:n 1 p. elok. 481 §. — [35]) S:n 1 p. elok. 483 §. — [36]) S:n 1 p. elok. 485 §. — [37]) S:n 6 p. syysk. 547 §. — [38]) S:n 27 p. syysk. 593 §. — [39]) S:n 27 p. syysk. 608 §. — [40]) S:n 18 p. lokak. 652 §.

seille [1]), alennuksen myöntämistä omnibusautojen vuokrasta Virkamiesyhdistykselle [2]), apulaisvarastonhoitajan toimen perustamista [3]), talousarviomäärärahojen ylitystä [4]), toimitusjohtaja Sahlbergin pysyttämistä laitoksen palveluksessa Suur-Helsingin liikennesuunnitelman edelleen kehittämistä varten [5]), liikenteessä sattuneiden vahinkojen korvaamista [6]). Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle 65 eläkeasioita koskevaa esitystä.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle ja muille laitoksille asioista, jotka koskivat Puodinkylän, Mellunkylän ja Vanhankaupungin omnibuslinjan avaamista [7]), raitiotiepysäkin siirtämistä [8]), liitosalueen liikenne- ja tieolojen järjestelyä [9]), liikenneluvan myöntämistä [10]), liikenteen ja ajomaksujen järjestelyä [11]), liikenteen väliaikaista järjestelyä Munkkiniemeen [12]), autonkuljettajien ja autonapumiesten palkkojen tarkistusta [13]), omia vaunujaan ajavien autonkuljettajien oikeuksia [14]), työehtosopimuksen tarkistusta [15]), aikaisemman palveluksen hyväksi lukemista [16]), yhteistoiminnan järjestämistä kaupungin sisäisessä henkilölinjaliikenteessä [17]), yksityisten linja-autoliikennöitsijäin linjoja Suur-Helsingin alueella [18]), uusien laivojen hankkimista kansanpuistojen liikenteeseen [19]), vahingonkorvauksen suorittamista [20]), apteekkari Miettisen valitusta [21]), omnibusautojen asettamista maksutta Valistuskeskuksen käyttöön [22]), toimitusjohtaja Sahlbergin oikeuttamista jäämään toimeensa eroamisiän saavutettuaan [23]), omnibusautojen vuokraamista [24]), valaistusmerkin järjestämistä Pohj. Esplanadi- ja Katariinankadun kulmaan [25]), Hietalahden sulkutelakan työntekijäin ammattiosaston kirjelmää [26]), Nissas oy:n anomusta [27]), vahingonkorvausten määriä [28]), eräiden työntekijäin ottamista kaupungin palvelukseen [29]), vuosilipun myöntämistä [30]), rynnäkköaikaliikennettä linja-autolinjoilla [31]).

Liikennelaitos

Hallinto ja organisatio ym.

Laitoksen toimitusjohtaja, filosofian maisteri, diplomi-insinööri H. F. Sahlberg erosi täysinpalvelleena toimestaan joulukuun 25 p:nä, jolloin toimitusjohtajaksi marraskuun 8 p:nä 1946 valittu diplomi-insinööri H. A. Relander astui toimeensa. Insinööri Sahlberg sai kaupunginhallitukselta tehtäväkseen toimia liikennelaitoksessa erikoistehtävissä sekä edelleen kehittää laatimaansa Helsingin tulevaa paikallisliikennettä koskevaa suunnitelmaa.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1945 päättyessä 2 657 henkilöä ja v:n 1946 päättyessä 3 035 henkilöä, ryhmitettyinä seuraavasti:

	1945	1946		1945	1946
Pääkonttori, liikennekonttori, lippukassat	81	83	Vaatehtimo	16	20
Raitiotieliikenne	1 461	1 509	Sairashoito	4	5
Omnibusliikenne	129	326	Hiiltämö ja pilkevalmistus	8	25
Rataosasto	227	259	Laivaliikenne	2	1
Vaunuhalli ja korjauspajat	729	807	Yhteensä	2 657	3 035

[1]) Liik. l. lk. 1 p. marrask. 725 §. — [2]) S:n 1 p. marrask. 729 §. — [3]) S:n 8 p. marrask. 739 §. — [4]) S:n 22 p. marrask. 797 §. — [5]) S:n 20 p. jouluk. 875 §. — [6]) S:n 22 p. helmik. 138, 140 ja 142 §, 26 p. huhtik. 294 §, 10 p. toukok. 317 §, 23 p. elok. 525 §, 8 p. lokak. 636 ja 11 p. marrask. 763 §. — [7]) S:n 18 p. tammik. 56 §, 24 p. toukok. 339 § ja 22 p. marrask. 768 §. — [8]) S:n 1 p. helmik. 85 §, 15 p. maalisk. 186 § ja 27 p. syysk. 596 §. — [9]) S:n 1 p. helmik. 91 §, 26 p. huhtik. 272 §, 24 p. toukok. 338 § ja 340 §. — [10]) S:n 22 p. helmik. 117 §; 15 p. maalisk. 179 §, 7 p. kesäk. 371 § ja 1 p. elok. 480 §. — [11]) S:n 22 p. helmik. 157 § ja 158 §, 1 p. maalisk. 161 §, 29 p. maalisk. 237 §, 26 p. huhtik. 271 §, 15 p. maalisk. 182 §, 10 p. toukok. 311 §, 24 p. toukok. 341 §, 7 p. kesäk. 372 §, 23 p. elok. 511 §, 8 p. lokak. 634 §, 18 p. lokak. 677 §, 28 p. lokak. 698 § ja 700 sekä § 22 p. marrask. 767 § ja 799 §. — [12]) S:n 1 p. maalisk. 160 §. — [13]) S:n 15 p. maalisk. 180 § ja 29 p. maalisk. 220 §. — [14]) S:n 15 p. maalisk. 181 §. — [15]) S:n 26 p. huhtik. 270 §. — [16]) S:n 10 p. toukok. 318 § ja 22 p. marrask. 792 §. — [17]) S:n 24 p. toukok. 347 §. — [18]) S:n 7 p. kesäk. 370 §. — [19]) S:n 21 p. kesäk. 405 §. — [20]) S:n 21 p. kesäk. 423 §. — [21]) S:n 12 p. heinäk. 439 §. — [22]) S:n 27 p. syysk. 597 §. — [23]) S:n 4 p. lokak. 626 §. — [24]) S:n 8 p. lokak. 633 §, 638 § ja 639 § ja 28 p. lokak. 704 §. — [25]) S:n 18 p. lokak. 650 §. — [26]) S:n 28 p. lokak. 705 §. — [27]) S:n 22 p. marrask. 778 §. — [28]) S:n 22 p. marrask. 782 ja 783 §. — [29]) S:n 13 p. jouluk. 801 §. — [30]) S:n 13 p. jouluk. 830 §. — [31]) S:n 13 p. jouluk. 859 §.

Eläkkeensaajia oli kertomusvuoden päättyessä 291 oltuaan v:n 1945 lopussa 238.

Kesälomien aikana työskenteli liikenneosastolla sitäpaitsi toukokuun — syyskuun aikana tarpeellinen lukumäärä ylimääräistä henkilökuntaa ja purjehduskautena laivamiehistöön kuuluvaa 15 henkilöä.

Lääkärien toiminta. Laitoksen poliklinikassa oli käyntien lukumäärä kertomusvuoden aikana 21 283; v:n 1945 aikana 17 774. Kotikäyntien luku oli 443, joista lääkärien suorittamia 67. Useimmat sairausilmoitukset tapahtuivat lokakuussa, harvimmat kesäkuussa.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli jäsenmäärä 2 700. Tilillepanojen yhteismäärä oli 33 383 720: 60 mk, ja ottojen 26 491 193: 60 mk. Talletettuja varoja oli vuoden päättyessä 6 892 527 mk. Vuoden kuluessa myönnettiin lainoja 1 033, ja lainamäärä nousi 3 252 600 mk:aan. Kirjausvientien lukumäärä oli n. 130 000.

Löytötavaratoimisto. Toimintavuoden aikana otti laitoksen löytötavaratoimisto talteen 8 913 esinettä, joista 2 714 esinettä voitiin toimittaa takaisin asianomaisille omistajille.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa annetaan tietoja v:n 1946 raitiotie- ja omnibusliikenteestä v:n 1945 vastaaviin lukuihin verrattuina:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [1]	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä
V. 1945	13 507 022	157 603 742	272 322 119	264 605 220	273 088 526	236 136 748
V. 1946	14 558 526	144 646 956	486 804 520	474 561 323	471 272 304	389 075 497
Erotus	+ 1 051 504	— 12 956 786	+214 482 401	+209 956 103	+198 183 778	+152 938 749
%	+7.8	—8.2	+78.8	+79.3	+72.6	+64.8

Laivaliikenteestä oli tuloja 4 706 966 mk. V:n 1945 vastaava määrä oli 2 189 846 mk, joten lisäys oli 2 517 120 eli 114.9 %. Saman liikenteen menot nousivat 1 527 337 mk:sta 3 462 919 mk:aan lisäyksen siis ollessa 1 935 582 eli 126.7 %.

Raitiotie

Liikenne. Raitiotielinjoilla kulkivat junat vuorotiheyksin, jotka ilmenevät seuraavasta taulukosta (yövuoroja lukuunottamatta):

Linja	1.1.—31.5. Minuuttia	1.6.—31.8. Minuuttia	1.9.—31.10. Minuuttia	1.11.—31.12. Minuuttia
1. Vallila—Eira	5	6	6	6
2. Arkadia—Harjutori	7	7	7	6½
3. Töölö—Eira—Kallio, kiertolinja	5	6	5	5
4. Meilahti—Hietalahti	6	6	6	5
5. Katajanokka—Etu-Töölö	5	6½	5	5
6. Arabia—Maria	5	6	5	5
7. Kirurgi—Diakonissalaitos	6	6	6	6
8. Salmisaari—Vallila	6	6	6	6
9. Ruskeasuo—Erottaja	12	12	12	—
10. Pasila—Nordenskiöldinkatu	10	12	10	10
12. Tilkka—Erottaja	6	7	6	6
K. Käpylä—Kauppatori	5	6	5	5
M. Munkkiniemi—Erottaja	12	12	12	12
H. Haaga—Ruskeasuo	12	12	12	—
H. Haaga—Erottaja	—	—	—	12
KB. Kulosaari—Kauppatori	20	20	20	20

Junien lukumäärä oli tammikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään 118, kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään 105, syyskuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään 116 ja marraskuun 1 p:stä vuoden loppuun saakka taas 118.

[1] Laskettuun vaunukilometrimäärään sisältyvät moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. Tavaraliikenne on myös huomioitu numeroihin.

Marraskuun 22 päivänä lopetettiin liikenne linjalla 9 Ruskeasuo—Erottaja ja pendelilinjalla H Haaga—Ruskeasuo, ja samasta päivästä alkaen aloitettiin liikenne koko linjalla H Haaga—Erottaja 12 minuutin väliajoin.

Useimmilla linjoilla oli liikenne iltapäivisin klo 19.30 jälkeen ja sitäpaitsi sunnuntaisin ja pyhäpäivinä ennen klo 15 jonkin verran harvennettuna.

Toimintavuoden aikana oli vaunupula yhtä vaikea kuin edellisenä vuotena, jonka tähden järjestyksen ylläpitäminen asemilla ja pysäkeillä yhä edelleen oli vilkasliikenteisinä aikoina uskottu järjestysmiesten huoleksi. Helmikuun aikana vaikeutui tilanne lumimyrskyjen johdosta, joten vaunupula yhä kärjistyi. Liikenteeseen ei voitu enää asettaa ylimääräisiä vaunuja ja lopuksi täytyi vakinaisiakin vuoroja jättää ajamatta. Vaunupulasta johtui myöskin se, että vuoroja harvennettiin etupäässä lyhyillä linjoilla, jotta vuorot voitaisiin pitää täysilukuisina pitkillä linjoilla. Raitiotieliikenne keskeytettiin kokonaan maaliskuun 26 ja huhtikuun 18 päivien välisenä aikana linjalla 5 Katajanokka—Etu-Töölö ja liikenteeseen asetettiin omnibusvaunuja linjalle Katajanokka, (Satamakatu)—Arkadiankatu—Runeberginkatu Museokadulle saakka, 3 ½ ja 7 minuutin vuoroväliajoin.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia raitiotieliikennettä koskevia tilastollisia tietoja v:lta 1945 ja 1946:

	Laskettu vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk	
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden
V. 1945	12 324 982	150 046 620	12.17	231 431 866	18: 78	193 847 555	15: 73
V. 1946	12 538 211	132 485 659	10.57	406 417 155	32: 41	302 088 093	24: 09
Erotus	+ 213 229	—17 560 961	—1.60	+174 985 289	+13: 63	+108 240 538	+8: 36
%	+1.7	—11.7	—13.1	+75.6	+72.6	+55.8	+53.1

Liikkuva kalusto. Kertomusvuonna Kaipio oy., Tampere, toimitti laitokselle 4 raitioperävaunua ja Oy. Karia ab., Karjaa 3 moottorivaunua. Laitoksen omassa konepajassa valmistettiin 1 nelipyöräinen raitiotiekärkiaura. Vaunustoon kuului vuoden päättyessä seuraavat 188 moottori- ja 224 perävaunua:

Moottorivaunuja

Ruotsalaisia puoliumpinaisia vanhanmallisia	67
Amerikkalaisia umpinaisia	20
Saksalaisia umpinaisia	30
Ruotsalaisia umpinaisia	42
Kotimaisia umpinaisia	21
Ruotsalaisia umpinaisia boggie	8
Yhteensä	188

Perävaunuja

Ruotsalaisia umpinaisia	30
Saksalaisia umpinaisia	44
Kotimaisia umpinaisia	20
Puoliumpinaisia vanhanmallisia	70
Avonaisia	29
Avonaisia, joihin oli rakennettu vaneriseinät	31
Yhteensä	224

Tämän lisäksi kuului vaunustoon 1 vaunu kiskojen hiontaa ja 2 niiden puhdistusta varten, 1 uuttausvaunu perävaunuineen, 1 työvaunu, 2 ratahöylää, 1 erikoisjäähöylä, 6 lumenkuljetusvaunua ja 31 lumiauraa eli yhteensä 46 kiskoilla kulkevaa työvaunua, sekä 5 asennus- ja kuorma-autoa ja 3 henkilöautoa.

Raiteet. Haagan raitiotielinjan pääteasemalle Haagaan rakennettiin 158.5 ratametrin pituinen raidesilmukka.

Kuluneita kiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkkoa uusiin ja käytettyihin, mutta käyttökelpoisiin kiskoihin, yhteensä 2 466 m:n pituudelta juoksevaa kiskopituutta. Raiteita nostettiin ja tuettiin uudelleen keskikaupunkialueella 27 543 m:n matkalla sekä laitakaupunkialueella 2 490 m eli yhteensä 30 033 m yksinkertaista raidepituutta. Ratapölkkyjä vaihdettiin 1 320 kpl. Tarpeetonta kiskoa poistettiin 760 j.m. osaksi rautatieosaksi urakiskoa eli 380 m yksinkertaista raidepituutta.

Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 80 900 m sekä ratapiha- ja halliraiteiden 8 145 m yksinkertaista raidepituutta.

Kuluneiden vaihteiden tilalle asennettiin 13 uutta ja 9 käytettyä, mutta kunnostettua vaihdetta. Lautatarhankadulle asetettiin 1 uusi vaihde ja 1 uusi vaihde Haagan päätesilmukkaan sekä 1 vaihde poistettiin Lautatarhankadulta. Kuluneita raideristikoita vaihdettiin uusiin 3 kpl. Vuoden päättyessä oli vaihteita radoilla 138, joista sähkövirralla käännettäviä oli 21. Rata- ja hallipihoissa oli 90 vaihdetta. Risteyksiä oli radoilla 39 ja hallipihoilla 2.

Katuosuuksia korjattiin nupu-, noppa- ja kenttäkivillä 34 500 m²:n ja bitumipäällystyksellä 62 099 m²:n suuruisella alalla.

Kivimurskaamossa valmistettiin 554 m³ kivimurskaa.

Pylväitä pystytettiin uudistöitä varten 57. Käyttämättömiä pylväitä poistettiin 33, joista 27 Bulevardilta. 5 vikaantunutta pylvästä vaihdettiin uusiin.

Ilmajohtoa asennettiin Haagan päätesilmukkaa varten 130 m uutta johtolankaa. Ilmajohtoa vaihdettiin uuteen johtoon sitäpaitsi 2 712 m:n pituudelta. Meilahden voimaaseman ja Johannesbergin väliltä poistettiin 660 m ilmajohtoa ja tämä korvattiin asentamalla 330 m:n pituinen maakaapeli. Ilmajohtojen yhteenlaskettu pituus oli vuoden päättyessä 92 510 m, maakaapelien 1 900 m ja syöttöjohtojen 1 200 m.

Aleksanterinkadulla siirrettiin 2 sähköllä toimivaa varoitusvalolaitetta Mikonkadun kulmasta Kluuvikadun kulmaan. Tehtaan- ja Kapteeninkadun kulmaan asennettiin 1 varoitusvalolaite ja Pohj. Esplanaadi- ja Katariinankadun kulmaan 1. Varoitusvalolaitteita oli vuoden päättyessä 26.

Kondensaattoreja radiohäiriöiden estämiseksi asennettiin 4 paikkaan, joten näiden lukumäärä oli vuoden päättyessä 72.

Johtovikoja sattui vuoden kuluessa 23 kertaa, joista 6 aiheutti liikennehäiriöitä, nimittäin: kerran 1 tunnin ajan Sturen- ja Aleksis Kivenkadun kulmassa, kerran ¾ tunnin ajan Mäkelänkadulla, 2 kertaa ½ tunnin ajan Porthaninkadulla ja Kaisaniemenkadulla sekä 2 kertaa ¼ tunnin ajan Lapinlahdenkadulla ja Kaisaniemenkadulla.

Koko ilmajohtoverkko oli vuoden kuluessa yleisen tarkastuksen ja korjauksen alaisena

Omnibuslinjat

Liikenne sisäisillälinjoilla oli seuraava: linja 14 Eira—Töölöntori 7 minuutin väliajoin — klo 21 jälkeen14 minuutin väliajoin vuoden alusta kesäkuun 5 p:ään asti, jolloin harvempi iltaliikennə muutettiin samaksi kuin päivällä — sekä joulukuun 2 p:stä alkaen 5 ½ minuutin väliajoin vuoden loppuun asti; linja 15 Naistenklinikka—Erottaja toukokuun 20 p:stä alkaen 10 minuutin väliajoin joulukuun 3 p:ään asti, jolloin vaunujen väliaika muutettiin 6 minuutiksi; linja 16 Kruununhaka—Erottaja lokakuun 1 p:stä alkaen 10 minuutin väliajoin marraskuun 11 p:ään asti, jolloin linja pidennettiin ulottumaan Kruununhaasta Eiraan asti liikennetiheyden jäädessä muuttumatta; linja 21 Humallahti—Erottaja toukokuun 15 p:stä alkaen 30 minuutin väliajoin heinäkuun 11 p:ään asti, jolloin linjan päätekohta muutettiin ulottumaan Arkadianaukion luota Seurasaaren sillan luo liikennetiheyden jäädessä entiselleen; sekä linja 50 Käpylä—Kaisaniemi 10 minuutin väliajoin rynnäkköaikoina huhtikuun 20 p:stä vuoden loppuun asti. Lisäksi liikennöitiin linjalla 5 Katajanokka—Etu-Töölö maaliskuun 26 p:stä 144 vuoroa päivässä huhtikuun 2 p:ään ja tämän jälkeen 192 vuoroa päivässä huhtikuun 19 p:ään asti, jolloin liikenne sanotulla linjalla muutettiin tapahtuvaksi jälleen raitiovaunuilla.

Esikaupunkilinjat olivat seuraavat: linja 20 Lauttasaari, Vulcan—Ruoholahti 56 vuoroa arki- ja 35 vuoroa pyhäpäivinä vuoden alusta toukokuun 15 p:ään asti, jolloin linjan päätekohta siirrettiin Ruoholahdesta Erottajalle, tämän jälkeen 56 vuoroa arki- ja 48 vuoroa pyhäpäivinä vuoden loppuun asti; linja 23 Lauttasaari, Sankarihaudat—Ruoholahti 55 vuoroa arki- ja 36 vuoroa pyhäpäivinä vuoden alusta toukokuun 15 p:ään ja tämän jälkeen Erottajalle asti 56 vuoroa arki- ja 48 vuoroa pyhäpäivinä vuoden loppuun asti; linja 24 Lauttasaari, Klaarantie—Ruoholahti 16—17 vuoroa arki- ja 13 vuoroa pyhäpäivinä vuoden alusta toukokuun 15 p:ään asti, jolloin linja muutettiin kulkemaan Lauttasaaren Vattuniementieltä Erottajalle asti, tämän jälkeen arkipäivisin rynnäkköaikoina 11—13 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; linja 25 Kaarela—Arkadianaukio marraskuun 1 p:stä 14 vuoroa arki- ja 11 vuoroa pyhäpäivinä vuoden loppuun asti; linja 32 Herttoniemi—Sörnäisten apteekki arkipäivinä 2 vuoroa päivässä tammikuun 12

p:stä alkaen heinäkuun 7 p:ään, tämän jälkeen Herttoniemestä Hakaniemeen viikon kaikkina päivinä 12—14 vuoroa päivässä heinäkuun 22 p:ään ja siitä lähtien 8—14 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; linja 33 Marjaniemi—Hakaniemi ja linja 37 Hevossalmi—Hakaniemi 12—14 vuoroa päivässä vuoden alusta vuoden loppuun asti; linja 35 Degerö—Hakaniemi arkipäivinä 8 vuoroa päivässä vuoden alusta vuoden loppuun asti; linja 36 Jollas—Hakaniemi kesäkuun 6 p:stä 8—12 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; linja 51 Koskela—Kaisaniemi kesäkuun 12 p:stä 52 vuoroa päivässä marraskuun 1 p:ään asti ja siitä lähtien 70 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; linja 52 Pirkkola—Hakaniemi vuoden alusta arkipäivinä rynnäkköaikoina 6 vuoroa päivässä maaliskuun 14 p:ään ja siitä lähtien 14 vuoroa päivässä marraskuun 11 p:ään asti, jolloin liikenne muutettiin jokapäiväiseksi kokopäivänliikenteeksi vaunujen kulkiessa 21 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; linja 53 Itä-Pakila—Hakaniemi heinäkuun 1 p:stä 14 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; sekä linja 61 Malmin hautausmaa—Vallila torstaipäivinä 4 vuoroa päivässä toukokuun 23 p:stä lokakuun 1 p:ään, jolloin liikenne sanotulla linjalla tarpeettomana lopetettiin.

Marraskuun 1 p:nä siirrettiin omnibuslinjojen 32, 33, 35, 36, 37, 52 ja 53 Hakaniemessä ja linjan 51 Kaisaniemenkadulla ollut päätekohta Rautatientorille.

Lisäksi ajettiin yölinjalla 25 Lauttasaari—Erottaja lauantai- ja pyhäiltoina yksi edestakainen matka vuoden alusta toukokuun 15 p:ään asti ja tämän jälkeen linjan numeron muuttuessa n:o 23:ksi samoin lauantai- ja pyhäiltoina kaksi matkaa päivässä vuoden loppuun asti.

Kulosaaren sillan korjaamisen vuoksi kulkivat linjojen 32, 33, 35, 36 ja 37 vaunut syyskuun 19 p:stä saman kuukauden 28 p:ään asti Vanhankaupungin—Viikin kautta. Sanottuna aikana ajettiin, etupäässä koululaisia silmälläpitäen, arkipäivinä 4 vuoroa Herttoniemestä Kulosaareen.

Juhlapäiviksi järjestettiin ylimääräistä omnibusliikennettä Veikkolaan, Nummelaan, Hyrsylään ja Boxiin.

Viranomaisten luvalla liikennelaitos vuokrasi omnibusvaunuja häitä, hautajaisia ym. varten kaupungin alueella ja poikkeustapauksissa pitempiäkin tärkeitä matkoja varten.

Alla olevat luvut valaisevat omnibusautoliikennettä v. 1945 ja 1946.

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk	
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden
				Matkustajaliikenne			
V. 1945	941 182	7 557 122	8.03	27 713 508	29: 45	30 657 189	32: 57
V. 1946	1 829 142	12 161 297	6.65	64 465 879	35: 24	75 876 429	41: 48
Erotus	+ 887 960	+ 4 604 175	— 1.38	+ 36 752 371	+ 5: 79	+ 45 219 240	+ 8: 91
%	+ 94.3	+ 60.9	— 17.2	+ 132.6	+ 19.7	+ 147.5	+ 27.4
				Tavaraliikenne			
V. 1945	240 858	—	—	5 459 846	22: 67	11 632 004	48: 29
V. 1946	191 173	—	—	3 678 289	19: 24	11 110 975	58: 12
Erotus	— 49 685	—	—	— 1 781 557	— 3: 43	— 521 029	+ 9: 83
%	— 20.6	—	—	— 32.6	— 15.1	— 4.5	+ 20.4

Omnibus- ja kuorma-autovaunusto. Omnibusvaunusto käsitti vuoden päättyessä 54 suurta, 24 keskikokoista ja 4 pientä omnibusautoa, 42 suurta, 5 keskikokoista ja 3 pientä kuorma-autoiksi muutettua omnibusautoa sekä 7 suurta kuormaomnibusautoa, joista istuimet on poistettu, eli 82 omnibusautoa ja 57 omnibusalustalle rakennettua kuorma-autoa, yhteensä 139 vaunua. Auton etuauroja oli 2 kärki- ja 6 siipiauraa.

Pakettien kuljetus, pilkkeen valmistus ym.

Pakettien kuljetus esikaupunkeihin. Vuoden kuluessa lähetettiin laitoksen pakettitoimistojen kautta yhteensä 8 938 lähetystä.

Pilkkeen ym. hankinta. Askolasta toimitettiin vuoden kuluessa yhteensä 39 158 hl pilkettä, 9 927 m³ sekahalkoja ja 85 Std. sahattua puutavaraa.

Laivaliikenne

Laitoksen höyryalus J. L. Runeberg oli purjehduskautena liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä ja kuljetti yhteensä 532 676 matkustajaa, joista 126 907 oli 4—12 vuotiaita lapsia.

Rakennukset

Töölön korjaamon käämitysosastoon yhdistettiin 34 m² suuruinen varastohuone, johon myös järjestettiin työnjohtajan konttorihuone. Työkaluosaston yhteyteen järjestettiin huone osastotyönjohtajille. Uusi paja rakennettiin kattilahuoneen ja vanhan pajan väliin. Varasto III:ssa suoritettiin muutostöitä. Konttorirakennuksen kellarikerrokseen järjestettiin työhuone sähkövastuksien korjaamista varten.

Vallilan vanhassa vaunuhallissa n. 400 m² kulunutta puulattiaa uusittiin rakentamalla betonilattia. Uusi betonipäällystys vedenpoistokanavineen rakennettiin hallin edustalle. Kaikki vesikatot korjattiin.

Omnibuskorjaamoon sisustettiin kaksi huonetta moottorien ja auto-osien pesuhuoneiksi ja omnibushalliin huone huolto-osaston työhuoneeksi. Puusepäntyöhuone suurennettiin kaksinkertaiseksi. Omnibushalliin johtavan pihamaan tukiseinä rakennettiin kokonaan uudelleen.

Mannerheimintien 76:n alakerroksessa järjestettiin entisen ravintola Rosan huoneistoon keittiö ja ruokala henkilökuntaa varten. Konttorirakennuksen alakerroksessa ollut keittiö ja ruokasali muutettiin konepajahenkilökunnan pukuhuoneeksi.

Töölön hallialueella uusittiin ja laajennettiin puinen auravaja, pituus 60 m, leveys 4 m ja korkeus 2.7 m. Takapihalla uusittiin vaunuvaja ja suolavarasto. Auramiehistöä varten rakennettiin 2 siirrettävää puutaloa lämmityslaitteineen, toinen näistä sijoitettiin Töölöön, toinen Vallilaan. Siirrettäviä työkaluvajoja lämmityslaitteineen rakennettiin 6. Käymälärakennus rakennettiin Vallilaan linjojen 1 ja 8 pääteasemalle. Töölössä erotettiin väliseinällä pieni uuttausosasto rataosaston korjauspajasta ja pihalle rakennettiin vaja korjauspajan yhteyteen uuttauskonetta varten. Liikennelaitoksen Kolmannen linjan 4:stä vuokraamassa piharakennuksessa sisustettiin konttorihuone ja työntekijäin oleskeluhuone, johon hankittiin lämmitys-, kuumavesi- ja pesulaitteet sekä 25 vaatekaappia. Lokakuussa aloitettiin Ruskeasuon ratsastushalliin johtavan raitiotieradan louhinta- ja pengerrystyöt. Huopalahden raitiotiesillan itäisessä päässä suoritettiin täyttämistyöt raitiotiesilmukkaa varten.

Kaksi Nordenskiöldinkadulla sijaitsevaa raitiotiekoroketta uusittiin ja Sturenkadulta poistettiin puukorokkeet ja tilalle rakennettiin kivikorokkeet. Käpylän linjan päätesilmukkaan rakennettiin kivikoroke. Hevossalmen päätepysäkille rakennettiin odotussuoja omnibuslinjaa varten. Hietalahden odotussuoja purettiin ja Ruskeasuon ja Haagan raitiotielinjan päätepysäkeille rakennettiin odotussuojat. Raitiotie- ja omnibuskorokkeille pystytettiin 49 jonotuspylvästä.

Korjauspajat

Korjauspajat olivat kertomusvuoden aikana edelleenkin ylikuormitettuja, johtuen vanhasta ja heikosta vaunustosta ja yhä edelleen vallitsevasta vaunupulasta. Kunnollisten tarveaineiden saanti vaikeutti korjaustöitä.

Raitiovaunuista korjattiin perusteellisesti 162 moottorivaunua ja 94 perävaunua. 522 moottorivaunun ja 22 perävaunun puolikorjaus suoritettiin. 51 vaunua maalattiin kokonaan, 6 vaunussa toimitettiin puolimaalaus ja 35 vaunua puhdistettiin ja maalattiin osittain. Vuoden kuluessa korjattiin yhteensä 546 yhteenajoissa vahingoittunutta vaunua.

Omnibus- ja kuorma-autoista korjattiin perusteellisesti 48 omnibus- ja 8 kuorma-autoa sekä 1 henkilöauto ja 47 omnibus- ja kuorma-auton puolikorjaus suoritettiin.24 omnibusautoa maalattiin kokonaan ja 7 omnibusauton puolimaalaus suoritettiin. Yhteenajojen aiheuttamien vaurioiden johdosta korjattiin 63 autoa.

Kiinteä rahastajanpaikka asennettiin 38 moottori- ja 27 perävaunuun. 16 perävaunuun rakennettiin umpinainen etusilta. Laitteet vain yhteen suuntaan kulkemista varten laitettiin 38 moottori- ja 26 perävaunuun. Kiinteä rahastajanpaikka oli vuoden päättyessä

56 moottori- ja 53 perävaunussa ja umpinainen etusilta 38 perävaunussa. 1 perävaunussa molemmat sillat olivat umpinaisia.

Omnibusvaunuista, jotka oli muutettu kuorma-autoiksi, rakennettiin 5 uudestaan puukaasukäyttöisiksi ja 14 naftakäyttöisiksi omnibusautoiksi. Kuormaomnibusautoina käytetyistä vaunuista muutettiin 6 jälleen naftakäyttöisiksi omnibusautoiksi. Naftakäyttöisiksi muutettiin 21 omnibusautoa ja bensiinikäyttöisiksi 1 omnibusauto, 2 kuormaautoa ja 1 henkilöauto.

Höyryalus J. L. Runeberg nostettiin syksyllä Hietalahden telakalle, jossa pohjamaalauksen ja tavallisten vuosikorjausten lisäksi suoritettiin viranomaisten määräämät runko- ja konekorjaustyöt.

Ajomaksut

Tammikuun 1 p:nä otettiin uudet korotetut hinnat käytäntöön, jolloin seuraavat ajomaksut astuivat voimaan:

Sisäiset raitiotielinjat sekä Munkkiniemen ja Kulosaaren raitiotielinjat kuin myös Haagan—Erottajan yöjuna: 4 mk 1 matkasta sekä 20 mk 6 matkaan ja 50 mk 17 matkaan oikeuttavasta lipusta, ilman siirto-oikeutta; yöliikenteessä kaksinkertainen maksu.

Pasilan raitiotielinja: 4 mk 1 matkasta tai 20 mk 6 matkaan oikeuttavasta lipusta, siirto-oikeus kerran linjalle 3.

Haaga—Ruskeasuo, pendelivaunu: 1 mk 1 matkasta tai 5 mk 5 matkaan oikeuttavasta lipusta, ilman siirto-oikeutta.

Sisäiset omnibuslinjat sekä Lauttasaaren ja myöhemmin Seurasaaren ja Käpylän omnibuslinjat: 7 mk 1 matkasta, 20 mk 4 matkaan ja 50 mk 11 matkaan oikeuttavasta lipusta, ilman siirto-oikeutta; Lauttasaaren yöliikenteessä maksettiin 1 matkasta 15 mk toukokuun 15 p:ään saakka ja siitä lähtien kaksinkertainen päivämaksu.

Esikaupunkiomnibuslinjat: tammikuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään 12 mk 1 matkasta linjoilla Marjaniemi—Hakaniemi, Hevossalmi—Hakaniemi ja Degerö—Hakaniemi sekä 9 mk linjoilla Herttoniemi—Hakaniemi ja Pirkkola—Hakaniemi, helmikuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään 6 mk linjalla Kulosaari—Hakaniemi, kesäkuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään 10 mk 1 matkasta linjalla Degerö Uppby —Hakaniemi sekä toukokuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään 8 mk 1 matkasta linjalla Malmin hautausmaa—Vallila.

Marraskuun 1 p:nä siirrettiin itäisten esikaupunkiomnibuslinjojen pääteasema Rautatientorille. Samalla otettiin näillä linjoilla käytäntöön yhtenäinen vyöhykehinnoittelu, jonka mukaan seuraavat ajomaksut astuivat voimaan:

Hevossalmi, Jollas, Marjaniemi, Itä-Pakila, Kaarela—Rautatientori 16 mk 1 matkasta tai 50 mk 5 matkaan oikeuttavasta lipusta.

Degerö Uppby, Kasapelto, Oulunkylä, Pirkkola, Pitäjänmäki—Rautatientori 13 mk 1 matkasta tai 50 mk 6 matkaan oikeuttavasta lipusta.

Herttoniemi, Koskela, Käpylä, Haaga—Rautatientori 10 mk 1 matkasta tai 50 mk 7 matkaan oikeuttavasta lipusta.

Kulosaari, Vallila, Ruskeasuo—Rautatientori 7 mk 1 matkasta.

Koululiput. Koululaisia varten oli 20 mk:n lippu, joka oikeutti 12 matkaan kaikilla linjoilla ilman siirto-oikeutta (72 matkaa kuukaudessa).

Invaliidiliput. Invaliidi sai lunastaa 20 mk:n lipun, joka oikeutti 18 matkaan kaikilla linjoilla ilman siirto-oikeutta (108 matkaa kuukaudessa).

Sokeiden liput. Sokeille henkilöille myytiin 10 mk:n liput, jotka oikeuttivat 9 matkaan kaikilla raitiotielinjoilla, ilman siirto-oikeutta (108 matkaa kuukaudessa).

Kuukausiliput. Kuukausilippuja myytiin tammikuussa—joulukuussa seuraaviin hintoihin: 300 mk:n lippuja linjoille M Munkkiniemi—Erottaja, KB Kulosaari—Kauppatori, K Käpylä—Kauppatori ja H 9 Haaga—Erottaja, tammikuussa—toukokuussa 450 mk:n lippuja linjoille 20 ja 4 Lauttasaari—Meilahti ja 20 ja 8 Lauttasaari—Vallila, tammikuussa—lokakuussa 500 mk:n lippuja linjoille 33 Marjaniemi—Hakaniemi ja 37 Hevossalmi—Hakaniemi, kesäkuussa—joulukuussa 400 mk:n lippuja linjoille 20, 23 ja 24 Lauttasaari—Erottaja, marraskuussa—joulukuussa 700 mk:n lippuja linjoille 25 Kaarela — Arkadianaukio, 33 Marjaniemi—Rautatientori, 37 ja 36 Degerö—Rautatientori ja 53 Itä-Pakila—Rautatientori, 600 mk:n lippuja linjalle 52 Pirkkola—Rautatientori ja 550 mk:n lippuja linjalle 51 Koskela—Rautatientori.

Vuosiliput. Henkilökohtaisia vuosilippuja kaupungin laitokset saivat lunastaa 2 400 mk:sta ja valtion laitokset ja muut järjestöt lautakunnan harkinnan mukaan 3 600 mk:n hinnasta.

Laivaliikenne Korkeasaari—Pohjoissatama. Laivalinjalla Korkeasaari—Pohjoissatama aikuiset maksoivat 10 mk yksinkertaisesta ja 20 mk edestakaisesta matkasta, 4—12 vuotiaat lapset vastaavasti 10 mk ja 5 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta, aikuiset 2: 50 mk ja lapset 1: 50 mk. Retkeilyryhmään osallistuvat lapset ja invaliidit maksoivat edestakaisesta matkasta 5 mk.

Kuukausi-, vuosi-, koulu- ja invaliidilippujen myynti. Kuukausilippuja myytiin vuoden kuluessa yhteensä 8 142, nimittäin seuraaville linjoille: Munkkiniemen 1 276, Kulosaaren 306, Käpylän 1 181, Haagan 427, Lauttasaaren 2 847, Marjaniemen 1 168, Hevossalmen ja Degerön 914, Kaarelan 0, Itä-Pakilan 1, Pakilan ja Pirkkolan 1 ja Koskelan 21. Vuosilippuja myytiin 1 356.

Koululippujen ostoon oikeuttavia kortteja annettiin kevätlukukaudella 10 850 ja syyslukukaudella 10 857 oppilaalle sekä invaliidilippujen ostoon oikeuttavia kortteja vuoden kuluessa 5 011.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 474 735 222: 80 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset menot:			
Hallinto		3 951 426: 45	
Kassa- ja tilivirasto		6 973 263: 90	
Yhteiset sekalaismenot:			
Verot	4 344 800: —		
Vuokrat	959 243: —		
Vakuutusmaksut	2 397 562: 60		
Työkalujen ja kaluston hankinta	1 840 217: 50		
Eläkkeet	15 104 984: —		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	4 490 259: —		
Virkapuvut, liput ym.	8 892 472: 85		
Lautakunnan käyttövarat	293 773: 25	38 323 312: 20	49 248 002: 55
Raitiotieliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		126 159 518: 65	
Sairasapu		12 400 247: 15	
Sähkövoima		20 374 542: —	
Raitiovaunuston kunnossapito		87 437 754: 40	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito		47 289 859: 75	
Muut menot		8 426 171: 45	302 088 093: 40
Omnibusliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		21 288 476: 25	
Sairasapu		1 638 949: 35	
Vaunusto, renkaat		9 253 118: 80	
» kunnossapito		33 467 034: 60	
Polttoaine, öljy, pilke		15 427 252: —	
Käyttörakennusten kunnossapito		4 119 589: —	
Autoverot ja vakuutukset		1 792 984: —	86 987 404: —
Laivaliikennemenot			3 462 919: 25
Pilketehtaan menot			2 610 934: 80
Asuntokiinteistöjen menot			1 793 384: 85

Korot ja kuoletukset:		
Korot	5 869 483: 95	
Poistot	22 675 000: —	28 544 483: 95
Nettoylijäämä		16 776 262: 45
		Yhteensä mk 491 511 485: 25

Raitiotieliikenteen laskettu vaunukilometrimäärä oli yhteensä 12 538 211 ja omnibusliikenteen 2 020 315, yhteensä 14 558 522. Jos yhteiset menot, 55 117 486: 50 mk, korot mukaanluettuina, jaetaan suhteessa vaunukilometrimäärään, tulee raitiotieliikenteen osalle 48 100 347: 75 mk ja omnibusliikenteen osalle 7 017 138: 75 mk. Raitiotieliikenteen kokonaismenot, poistot mukaanluettuina, nousivat 367 156 009: 90 mk:aan ja omnibusliikenteen 98 776 937: 35 mk:aan.

Menoerät vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitiotieliikenne mk/vkm		Omnibusautoliikenne mk/vkm	
Palkkaus	10.062		10.537	
Sairasapu	0.989		0.812	
Käyttövoima	1.625		—	
Radat ja ilmajohdot	3.772		—	
Renkaat	—		4.580	
Vaunusto	6.974		16.565	
Polttoaine, öljy, pilke	—		7.636	
Käyttörakennusten kunnossapito	0.672	24.094	2.039	42.169
Autoverot ja -vakuutukset		—		0.888
Osuus yhteisiin kustannuksiin		3.836		3.473
Poistot		1.353		2.362
Yhteensä mk		29.283		48.892

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 491 511 485: 25 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:		
Raitiotieliikenteestä	406 417 154: 50	
Omnliikenteestä	68 144 168: —	
Laivaliikenteestä	4 706 965: 50	479 268 288: —
Pilketehtaan tulot		5 014 963: —
Asuntokiinteistötulot		1 613 459: 50
Sekalaiset tulot		5 614 774: 75
		Summa mk 491 511 485: 25

Omaisuustase joulukuun 31 p:nä 1946

Vastaavaa:			
Rahaa, osakkeet, saatavat:			
Kassat:			
Pääkassa	167 610: 25		
Sivukassat	22 000: —	189 610: 25	
Puhelinosakkeet		253 220: —	
Tili- ym. saatavat		63 313 389: 55	63 756 219: 80
Nostamattomat määrärahat			75 968 506: —
Tarveaineet ja valmisteet			69 991 612: 65
Uudishankinnat			4 292 785: 50
		Siirto	214 009 123: 95

		Siirto	214 009 123: 95
Laitoksen pääoma-arvo:			
Liikennekiinteistöt:			
Töölön raitiovaunuhallit	1 848 200: —		
Vallilan raitiovaunuhallit	3 769 665: —		
Ruskeasuon vaunuvajat ja Talin halli	2 110 700: —		
Töölön raitiovaunutyöpajat	889 550: —		
Vallilan raitiovaunutyöpajat	608 000: —		
Töölön työpajakonttorirakennus	1 039 185: —		
Vallilan omnibushallit	6 119 820: —		
Vallilan omnibustyöpaja	1 776 000: —		
Liikennekioskit	290 800: —	18 451 920: —	
Pilketehdas		100: —	
Asuntokiinteistöt:			
Mannerheimintie 76	3 276 350: —		
Töölönkatu 49	8 365 680: —		
Porvoonkatu 12	1 179 000: —		
Hämeentie 54	4 473 300: —		
Kulosaaren tontit	11 770: —		
Lauttasaaren huvila	33 600: —	17 339 700: —	
Rataverkko:			
Raiteet	1 658 600: —		
Ilmajohdot ja kaapelit	694 600: —	2 353 200: —	
Raitiovaunusto:			
Moottorivaunut	4 541 649: —		
Perävaunut	8 850 358: —		
Aurat, työvaunut ja -autot	458 937: —	13 850 944: —	
Omnibusvaunusto:			
Omnibusvaunut	366 350: —		
Henkilöautot	51 470: —	417 820: —	
Alus J. L. Runeberg		2 200 000: —	
Kalusto		2 180 712: —	56 794 396: —
		Yhteensä mk	270 803 519: 95

Vastattavaa:			mk
Tili- ym. velat			44 754 909: 85
Siirtyvät määrärahat			75 968 506: —
Lainat:			
Velkavekseli		7 000 000: —	
Konttokuranttivelka rahatoimistolle		69 509 445: 65	76 509 445: 65
Pääomavelka kaupungille 1. 1. 1946		62 000 000: —	
V:n 1946 uudishankinnat	2 500 000: —		
Raitiotie ja omnibus oy:ltä siirtyneet uudishankinnat	19 951 853: 30	22 451 853: 30	
		84 451 853: 30	
Pääoma-arvon ja pääomavelan erotus siirretty konttokuranttitilille rahatoimistoon	4 982 457: 30		
Poistot	22 675 000: —	27 657 457: 30	56 794 396: —
V:n 1946 voitto			16 776 262: 45
		Yhteensä mk	270 803 519: 95

Liikennelaitoksen pääoma-arvon muutokset v. 1946

	Arvo 1. 1. 1945, mk	Arvonlisäys uudishankintojen kautta v. 1945—46, mk	Poistot v. 1946, mk	Arvo 1. 1. 1947, mk
Liikennekiinteistöt	19 679 100: —	380 600: —	1 607 680: —	18 452 020: —
Asuntokiinteistöt	17 974 736: 65	—	635 036: 65	17 339 700: —
Radat	903 000: —	2 470 000: —	1 714 400 —	1 658 600: —
Ilmajohdot ja kaapelit ..	889 000: —	180 000: —	374 400: —	694 600: —
Raitiovaunusto	10 580 200: —	15 996 222: —	12 725 478 —	13 850 944: —
Omnibusvaunusto	4 902 000: —	—25 900: —	4 458 280 —	417 820: —
Alukset	—	2 500 000: —	300 000 —	2 200 000: —
Kalusto	2 089 506: 05	950 931: 30	859 725: 35	2 180 712: —
Yhteensä	57 017 542: 70	22 451 853: 30	22 675 000: —	56 794 396: —

31. Satamahallinto

Satamalautakunnan v:lta 1946 antama toimintakertomus oli seuraavan sisältöinen:

Satamalautakunta ja sen alainen satamahallintotoimisto

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat v. 1946 kauppaneuvos I. Lindfors puheenjohtajana, professori P. R. Korpisaari varapuheenjohtajana sekä jäseninä osastonpäällikkö J. M. Ekebom, tullivirkailija B. Engman, vahtimestari U. L. Ilmanen, professori K. Kauppi, varastomies P. Lagerstam, johtaja G. M. Tengström ja varatuomari O. A. Tuurna. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist.

Lautakunta asetti [1]) keskuudestaan sellaisen 5-jäsenisen jaoston, josta säädettiin satamalautakunnan johtosäännön 2 a §:ssä, käsittelemään varastoimista ja laiturihuoltoa koskevia asioita, pidättäen itselleen sellaiset varastomakasiineista kuukausivuokralla vuokrattavat vuokraukset, joiden vuokra-aika ylittää yhden vuoden. Samalla lautakunta päätti, että jaoston tehtäviin kuuluu makasiinien korjauksia ja kunnossapitoa koskevien asioiden käsittely sekä muiden jaoston alaisten, lautakunnan käsiteltäväksi tulevien asiain valmisteleminen lautakunnan kokouksiin. Jaoston puheenjohtajaksi valittiin lautakunnan puheenjohtaja Lindfors sekä jäseniksi lautakunnan jäsenet Korpisaari, Ilmanen, Tengström ja Engman. Jaosto valitsi [2]) varapuheenjohtajakseen professori Korpisaaren.

Lautakunnan ja sen jaoston kokoukset ym. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 17 kertaa. Pöytäkirjan pykäläluku oli 704, diaarioon merkittyjen asioiden luku 828 ja lähetettyjen kirjeiden luku 617. Pöytäkirjanotteita annettiin 956.

Jaosto kokoontui 7 kertaa ja oli sen pöytäkirjain pykäläluku 15.

Satamahallintotoimiston ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta ja satamahallintotoimistoa johti satamalaitoksen toimitusjohtaja K. W. Hoppu ja osastonpäällikköinä toimivat satamaliikenneosastolla satamakapteeni J. A. Lehtonen, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen johtaja E. W. Ehnberg sekä satamakannantaosastolla satamakamreeri E. U. Candolin.

Satamarakennusosaston liittäminen satamalaitokseen. Satamalautakunnan tehtyä [3]) kaupunginhallitukselle esityksen komitean asettamisesta selvittämään kysymystä rakennustoimiston satamarakennusosaston siirtämisestä yleisten töiden hallituksen alaisuudesta satamalautakunnan alaiseksi, kaupunginhallitus päätti helmikuun 28 p:nä asettaa ehdotetun komitean. Komiteanmietinnöstä antamassaan [4]) lausunnossa lautakunta yhtyi komitean esittämiin näkökohtiin esittäen, että tämä jo v:sta 1920 alkaen useita kertoja vireillä ollut kysymys satamahallinnon keskittämisestä toteutettaisiin. Kaupunginvaltuusto päätti kesäkuun 19 p:nä, että satamarakennusosasto siirretään satamalautakunnan alaiseksi tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen.

Satamalautakunnan ja satamalaitoksen johtosäännöt. Helsingin makasiini oy:n toiminnan liittäminen satamalaitokseen oli osoittanut tarpeelliseksi tehdä muutoksia satama-

---

[1]) Sat. lk. 22 p. tammik. 4 §. — [2]) Sat. lk:n jsto 29 p. tammik. 1 §. — [3]) Sat. lk. 12 p. helmik. 54 §. — [4]) S:n 10 p. toukok. 250 §.

lautakunnan ja sen alaisten laitosten johtosääntöihin. Lautakunta jättäessään [1]) kaupunginhallitukselle ehdotukset uusiksi johtosäännöiksi esitti satamalaitoksen eri osastoille annettavaksi itsenäisemmän aseman, minkä mukaisesti lautakunta oli laatinut kullekin osastolle erilliset johtosääntöehdotukset. Kaupunginvaltuuston kesäkuun 19 p:nä päätettyä satamarakennusosaston siirtämisestä satamalautakunnan alaisuuteen, lautakunta teki [2]) ehdotuksen satamarakennustoimiston johtosäännöksi. Kaupunginhallitus valtuustolle jättämässään ehdotuksessa ei pitänyt tarpeellisena, että satamalaitoksen eri osastoille olisi kullekin annettava oma johtosääntönsä, vaan oli yhdistänyt nämä johtosäännöt yhteen johtosääntöön. Kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuun 18 p:nä kaupunginhallituksen ehdotukset satamalautakunnan ja satamalaitoksen uusiksi johtosäännöiksi

Satamajärjestyksen muuttaminen. Esikaupunkiliitoksen toimeenpaneminen aiheutti satamalaitoksen osalta, että satama-aluetta oli jossain määrin laajennettava. Kun sataman vesialueen raja oli määritelty sisäasiainministeriön toukokuun 18 p:nä 1926 vahvistaman satamajärjestyksen 1 §:ssä, satamalautakunta ehdotti [3]) sanotun pykälän muutettavaksi. Kaupunginvaltuuston päätettyä joulukuun 19 p:nä 1945 hyväksyä satamalautakunnan ehdotuksen sanotun §:n muuttamiseksi, sisäasiainministeriö tammikuun 28 p:nä 1946 vahvisti kaupunginvaltuuston päätöksen.

Satamalaitoksen talousarvioasetelma. Satamalaitoksen tehtyä esityksen satamalaitoksen talousarvioasetelman muuttamisesta kaupunginhallitus heinäkuun 19 p:nä 1945 asetti komitean kysymystä selvittelemään. Kaupunginhallitus hyväksyi komitean ehdotuksen toukokuun 29 p:nä 1946. Uuden talousarvioasetelman mukaan huomioidaan kaikki satamalaitoksen tulot samassa osastossa ja kaikki menot samassa pääluvussa, joten aina on saatavana oikea yleiskuva satamalaitoksen taloudellisesta merkityksestä. Satamaomaisuuden arviointi on myöskin suoritettu ja talousarviossa sille lasketaan korko ja kuoletus. Kaupunginhallitus lokakuun 16 p:nä hyväksyi satamalautakunnan tekemän [4]) ehdotuksen satamaomaisuuden arvoiksi sekä kaupunginvaltuusto lokakuun 16 p:nä ehdotuksen satamaomaisuuden kuoletussuunnitelmaksi.

Taksojen korotukset. Elokuun 8 p:nä 1924 vahvistetun *satamamaksutariffin* 1—4 §:ssä sekä toukokuun 24 p:nä 1939 vahvistetussa *liikennemaksutaksassa* tarkemmin määrättyjen maksujen korottamisesta tammikuun 1 p:stä alkaen 400 % satamalautakunta teki [5]) esityksen kaupunginhallitukselle. Kaupunginvaltuusto vahvisti joulukuun 18 p:nä maksujen korotuksen alistaen päätöksensä sisäasiainministeriön hyväksyttäväksi.

Kun kansanhuoltoministeriö kesäkuun 30 p:nä tekemällään päätöksellä oli suostunut ahtaajien veloittamien ns. maatyömaksujen korottamiseen 10 %, tehtiin [6]) esitys näistä maksuista riippuvan *laiturihuoltotariffin* korottamisesta vastaavasti, jolloin kansanhuoltoministeriön hintaosasto heinäkuun 15 p:nä oikeutti satamalautakunnan korottamaan syyskuun 18 p:nä 1945 vahvistettuun laiturihuoltotariffiin sisältyviä maatyömaksuja keskimäärin 8 %. Korotettu taksa otettiin käytäntöön heinäkuun 15 p:stä alkaen.

Purkaus- ja lastaustyön siirtymisen johdosta urakkatyöksi tehtiin [7]) esitys kansanhuoltoministeriön hintaosastolle laiturihuoltotariffin maatyömaksujen korottamisesta 12—12.5 %, minkä esityksen hintaosasto hylkäsi lokakuun 30 p:nä.

Satamajäänsärkijä-hinaajan hankinta. Kun satamalaitoksen v:n 1944 maaliskuussa valmistunut satamahinaaja-jäänsärkijä Turso oli helmikuussa v. 1945 luovutettu sotakorvauksena Neuvostoliitolle, oli Helsingin satama jäänyt ilman voimakasta satamahinaaja-jäänsärkijää. Uuden aluksen rakentamisesta käytiin kertomusvuoden aikana neuvotteluja, joiden tuloksena Wärtsilä-yhtymä oy. Hietalahden telakka tarjoutui aluksen rakentamaan. Satamalautakunnan esityksestä [8]) kaupunginhallitus syyskuun 12 p:nä päätti merkitä v:n 1947 talousarvioehdotukseen 30 milj. mk:n lisämäärärahan aluksen hankkimiseksi sekä kaupunginvaltuusto päätti, että Tursosta saatu korvaus, 25 178 497 mk, joka oli merkitty v:n 1946 talousarvioon uuden satamajäänsärkijän hankkimista varten, muutetaan siirtomäärärahaksi.

Satamalautakunnan tekemästä [8]) esityksestä kaupunginhallitus lokakuun 24 p:nä oikeutti satamalautakunnan tilaamaan Wärtsilä-yhtymä oy. Hietalahden telakalta sen tarjouksen mukaisen satamahinaaja-jäänsärkijän 54.4 milj. mk:n ja 225 000 Ruotsin

---

[1]) Sat. lk. 19 p. maalisk. 150 §. — [2]) S:n 19 p. marrask. 572 §. — [3]) S:n 30 p. lokak. 1945 488 §. — [4]) S:n 13 p. elok. 405 ja 406 §. — [5]) S:n 19 p. marrask. 593 §. — [6]) S:n 13 p. elok. 390 §. — [7]) S:n 22 p. lokak. 517 §. — [8]) S:n 22 p. lokak. 516 §.

kruunun hankintahinnasta sekä oikeutti lokakuun 31 p:nä satamalautakunnan ottamaan insinööri K. A. Johanssonin aluksen rakentamistöiden valvojaksi ja suorittamaan hänelle tästä tehtävästä palkkiona 1 %:n aluksen Suomen markan määräisestä hankintahinnasta. Ruotsista tilattavien aluksen moottorien hankinta-ajan lyhentämisestä neuvottelemaan lautakunta päätti [1]) lähettää satamajohtaja K. W. Hopun Tukholmaan.

Nosturinhoitajien palkkauksen järjestely. Kaupunginhallitus helmikuun 21 p:nä hyväksyi satamalautakunnan, Helsingin makasiini oy:n palveluksesta siirtyneiden, kuukausipalkkaa nauttivien nosturinhoitajien anomuksen johdosta tekemän esityksen [2]),

että sanottujen nosturinhoitajien palkkaus tammikuun 1 p:stä 1946 alkaen suoritetaan tuntipalkkana saman työehtosopimuksen mukaisesti kuin kaupungin palveluksessa ennestään olevien nosturinhoitajien palkka maksetaan;

että nosturinhoitajille taataan tammikuun 1 p:stä 1946 alkaen samat vuosilomat kuin mitä on voimassa työehtosopimuksen mukaisesti kaupungin palveluksessa oleviin nosturinhoitajiin nähden; sekä

että heidät oikeutetaan saamaan sellaista maksutonta lääkärinhoitoa, johon he olivat oikeutettuja Helsingin makasiini oy:n palveluksessa ollessaan.

Tullivartijain vartiokojut. Suomen tullimiesliiton Helsingin osaston tehtyä esityksen erityisten vartiokojujen rakentamisesta satamaan lautakunta päätti [3]) ilmoittaa yhdistykselle, ettei kaupunki voimassaolevan tullilain määräysten mukaan ole velvollinen kustantamaan sanottuja vartiokojuja, mutta kun sataman liikenteen kannalta niistä voi olla hyötyä, lautakunta, niin pian kuin rakennusainetilanne sen sallii, ottaa asian uudelleen harkittavaksi.

Vesiproomun arviohinta. Puolustusministeriön korvauslautakunnan huhtikuun 23 p:nä päätettyä [4]) vahvistaa puolustusvoimien käyttöön otetun satamalaitoksen omistaman HKS 1 nimisen vesiproomun arviohinnaksi 2 112 000 mk, kaupunginhallitus kesäkuun 13 p:nä päätti tyytyä korvauslautakunnan päätökseen. Vahvistetun arviohinnan perusteella Helsingin tukikohdan oli aluksesta satamalaitokselle suoritettava 679 mk:n suuruinen vuokra päivässä.

Maa-alueiden vuokraukset. Kertomusvuoden alussa siirryttiin myöskin lyhytaikaisissa vuokrauksissa elinkustannusindeksistä riippuviin vuokriin. Alueiden vuokramaksut ovat riippuvaisia tilastollisen päätoimiston samalla tavoin kuin v. 1933 laskemasta virallisesta elinkustannusindeksistä ollen perusindeksinä 1 000. V:n 1945 keskimääräisen indeksiluvun 3 058 perusteella kannettiin perusvuokrat 200 % korotettuina.

Kertomusvuoden aikana satamalautakunta teki seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m^2	Vuokrakausi	Perusvuokra vuodessa, mk/m^2
Elanto, osuusliike r.l. [5])	Verkkosaaren halkovarasto-alue	1 000	$^1/_1$ 1946 alk. 1 kk. irtis. alue a.	8
Kalansavustamo, om. Ekroos—Rosqvist [6])	Verkkosaaren alue	1 250	$^1/_1$ 1947 alk. 6 kk. irtis.	8
Koulutarpeiden keskusliike oy. [7])	Länsisataman korttelin n:o 249 alue a	1 000	$^1/_4$ 1946 alk. 6 kk. irtis.	14
Sama [7])	Länsisataman korttelin n:o 249 sivussa oleva alue	15	$^1/_4$ 1946 alk. 3 kk. irtis.	15
Nax oy. [8])	Katajanokan varastoalue H 4	746	$^1/_{12}$ 1946 alk. 6 kk. irtis.	15
Nobel-Standard oy., ab. [9])	Sörnäisten niemen öljyvarasto-alue	25 880	$^1/_1$ 1947 alk. 6 kk. irtis.	10
Nieminen, S. G. oy. [10])	Katajanokan korttelin n:o 190 alue f	885	$^1/_4$ 1946 alk. 6 kk. irtis.	15
Paperi-Huolto oy. [11])	Länsisataman korttelin n:o 269 sivussa oleva alue	10	$^{15}/_2$ 1946 alk. 3 kk. irtis.	15
Rosqvist, L. E. [12])	Verkkosaaren alue	1 000	$^1/_3$ 1946 alk. 3 kk. irtis.	8

[1]) Sat. lk. 19 p. marrask. 617 §. — [2]) S:n 12 p. helmik. 53 §. — [3]) S:n 19 p. marrask. 574 §. — [4]) S:n 4 p. kesäk. 277 §. — [5]) S:n 22 p. tammik. 15 §. — [6]) S:n 10 p. jouluk. 645 §. — [7]) S:n 16 p. huhtik. 226 §. — [8]) S:n 19 p. marrask. 608 §. — [9]) S:n 10 p. jouluk. 638 §. — [10]) S:n 12 p. maalisk. 106 §. — [11]) S:n 12 p. helmik. 85 §. — [12]) S:n 12 p. helmik. 86 §.

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m²	Vuokrakausi	Perus-vuokra vuodessa, mk/m²
Shell oy., ab. [1]	Sörnäisten niemen öljyvarasto-alue	26 020	1/1 1947 alk. 6 kk. irtis.	10
Sama [1]	Sörnäisten öljyjohtojen alue	2 080	1/1 1947 alk. 6 kk. irtis.	10
Suomen kaapelitehdas oy. [2]	Salmisaaren varastoalue	6 700	1/6 1946 alk. 3 kk. irtis.	15
Suomi-Filmi oy. [3]	Munkkisaaren varastoalue	490	1/1 1946 alk. 3 kk. irtis.	20
Sähkölaitos [4]	Ruoholahden varastoalue	900	1/7 1946 alk. 3 kk. irtis.	15
Tottijärven lautatarha oy. [5]	Sörnäisten varastoalue n:o 3	635	1/12 1946 alk. 6 kk. irtis.	8
Tuva oy. [6]	Katajanokan varastoalue H 3	595	1/12 1946 alk. 3 kk. irtis.	15
Vaasan höyrymylly oy. [7]	Munkkisaaren alue	2 400	1/4 1946—30/6 1985	20
Valtameri oy. [8]	Katajanokan varastoalue n:o 13	640	1/4 1946 alk. 6 kk. irtis.	15
Yleinen huolinta oy. [9]	Katajanokan varastoalue H 2	550	1/12 1946 alk. 6 kk. irtis.	15

Oy. Nobel-Standard ab:lle ja Oy. Shell ab:lle vuokrattiin [10] edelleenkin tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen Ruoholahdessa sijaitsevat bensiininjakeluaseman alueet 12 000 mk:n vuotuisesta perusvuokrasta, johon tulee indeksin osoittama korotus vuokrasopimusten jatkuessa vuoden kerrallaan, ellei niitä jommaltakummalta puolen irtisanota ennen lokakuun 1 päivää.

Puhtaanapitolaitoksen kuormausasemaa varten luovutettiin [11] Länsisataman kortteli n:o 263, pinta-alaltaan 4 618 m² tammikuun 1 p:stä 1946 alkaen 20 mk:n vuosivuokrasta m²:ltä.

Sähkölaitokselle luovutettiin [12] polttopuun varastoimista varten Verkkosaaren täytemaalla sijaitseva 5 000 m²:n suuruinen alue heinäkuun 1 p:stä alkaen 1: 50 mk:n vuosivuokrasta m²:ltä.

Sörnäisten öljyvarastoalueet. Kaupunginvaltuusto päätti maaliskuun 6 p:nä, että Sörnäisten niemellä sijaitsevat ns. siniset alueet, jotka käsittävät Oy. Nobel-Standard ab:lle ja Oy. Shell ab:lle vuokratut varsinaiset öljyvarastoalueet, tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen siirretään satamalautakunnan hallintoon ja muutetaan ns. punaisiksi alueiksi sekä että satamalautakunnan on hallinnossaan olevien alueiden vuokralleannosta 5 vuotta pidemmäksi ajaksi kuultava kiinteistölautakunnan mielipidettä.

Päättyneet maa-alueiden vuokraukset. Kertomusvuoden aikana irtisanottiin päättyviksi allamainitut vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokrasuhde päättyi
Cyklop Rakennus oy. [13]	Hernesaaren varastoalue	31/7 1946
Ek, Victor ab.,oy. [14]	Katajanokan korttelin n:o 190 alue f	30/6 1946
Hall, E. [15]	Länsisataman ruokailukojun alue	12/5 1946
Konetuote oy. [16]	Länsisataman korttelin n:o 249 alue a	31/3 1946
Sama [16]	Länsisataman korttelin n:o 249 sivussa oleva alue	31/3 1946
Koskenranta, E. [17]	Sörnäisten ruokailukojun alue	28/2 1947
Rosqvist, L. [18]	Verkkosaaren alue	31/12 1946
Soiva, M. [19]	Katajanokan varastoalue n:o 13	31/3 1946
Suomen Petrooli oy. [20]	Salmisaaren varastoalue	30/11 1946
Tektor oy. [21]	Länsisataman korttelin n:o 264 varastoalue g	30/4 1946
Sama [22]	Länsisataman korttelin n:o 256 varastoalue a	31/12 1946
Uusi Suomi oy. [23]	Ruoholahden varastoalue n:o 42	30/6 1947

[1]) Sat. lk. 10 p. jouluk. 639 §. — [2]) S:n 4 p. kesäk. 292 §. — [3]) S:n 12 p. helmik. 58 §. — [4]) S:n 28 p. kesäk. 322 §. — [5]) S:n 19 p. marrask. 590 §. — [6]) S:n 19 p. marrask. 587 §. — [7]) Kvsto 6 p. maalisk. 163 §. ja sat. lk. 16 p. huhtik. 178 §. — [8]) Sat. lk. 16 p. huhtik. 215 §. — [9]) S:n 19 p. marrask. 588 §. — [10]) S:n 10 p. jouluk. 640 ja 641 §. — [11]) S:n 22 p. tammik. 16 §. — [12]) S:n 28 p. kesäk. 342 §. — [13]) S:n 10 p. toukok. 241 §. — [14]) S:n 22 p. tammik. 14 §. — [15]) S:n 12 p. maalisk. 108 §. — [16]) S:n 16 p. huhtik. 226 §. — [17]) S:n 10 p. jouluk. 642 §. — [18]) S:n 10 p. jouluk. 645 §. — [19]) S:n 16 p. huhtik. 215 §. — [20]) S:n 4 p. kesäk. 292 §. — [21]) S:n 16 p. huhtik. 178 §.— [22]) S:n 28 p. kesäk. 337 §. — [23]) S:n 10 p. jouluk. 657 §.

Oy. Algol ab:n vuokrasopimuksen muuttaminen. Oy. Algol ab:n anottua, että Länsisataman korttelissa n:o 265 vuokrattua aluetta koskevaan vuokrasopimukseen tehtäisiin sellainen muutos, että yhtiö saisi siirtää vuokrasopimuksen kolmannelle henkilölle, jotta yhtiö voisi kiinnittää tontilla olevan rakennuksen pankilta saatavan jatkuvan luoton vakuudeksi, lautakunta päätti [1]) suostua anomukseen ehdoin, että vuokraoikeuden siirrosta on kuukauden kuluessa sen tekemisestä tehtävä ilmoitus satamalautakunnalle.

Venelaiturit. Humallahdessa sijainneen venelaiturin vartiokojun tuhouduttua helmikuun 2 p:nä tapahtuneessa tulipalossa kaupunginhallitus toukokuun 2 p:nä oikeutti lautakunnan poistamaan kirjoistaan mainitun vartiokojun.

Suomen moottorivene klubi r.y:lle vuokrattiin [2]) tätä seuraa varten aikaisemmin rakennettu Pohjoissatamassa sijaitseva moottorivenesatama 500 mk:n vuosivuokrasta paikkaa kohden siten, että yhdistyksen on suoritettava vuokra kaikista 53 paikasta sekä että yhdistyksellä on yksinoikeus käyttää tähän venelaituriin kuuluvaa paviljonkia.

Makasiinitilojen vuokraukset. Leima- ja valmisteverokonttorille vuokrattiin [3]) tammikuun 21 p:stä alkaen III. tullikamarin toimisto-osastosta 98 m²:n suuruinen osa 8 000 mk:n kuukausivuokrin ehdoin, että konttori hoitaa itse huoneistonsa puhtaanapidon ja suorittaa valaistuskustannukset mittarin osoittaman kulutuksen mukaan.

Oy. Axel Holmström ab:lle vuokrattiin [4]) III. tullikamarin toisesta kerroksesta 120 m²:n suuruinen varastotila helmikuun 12 p:stä alkaen 9 000 mk:n kuukausivuokrin, mihin sisältyy varastotilan valaistuskustannukset. Kun varastotila tarvittiin satamaliikenteen käyttöön, irtisanottiin sopimus päättyväksi huhtikuun 30 p:nä.

P. M. Dreckila oy:lle vuokrattiin [5]) Katajanokan varastorakennuksesta n:o 1 550 m²:n suuruinen varastotila kesäkuun 1 p:stä alkaen 6 875 mk:n kuukausivuokrin sekä Paperitukku oy:lle Katajanokan varastorakennuksesta n:o 6 405 m²:n suuruinen varastotila toukokuun 1 p:stä alkaen 6 075 mk:n kuukausivuokrin. Ravintoloitsijain keskusvarasto oy:lle vuokrattiin [6]) Katajanokan varastorakennuksesta n:o 6 204 m²:n suuruinen varastotila 7 140 mk:n kuukausivuokrin sekä 423 m²:n suuruinen varastotila 8 460 mk:n kuukausivuokrin syyskuun 1 p:stä alkaen.

Ent. Helsingin makasiini oy:n varastorakennuksista vuokrattujen varastotilojen sopimukset irtisanottiin [7]) päättyviksi joulukuun 31 p:nä 1946 sekä päätettiin uudistaa sopimukset siten, että ne ovat voimassa tammikuun 1 p:stä alkaen kuuden kuukauden irtisanomisajoin.

Munkkisaaren rakennukset. Lautakunnan päätettyä [8]) irtisanoa Helsingin Säilyke oy:n, Lämpöuuni oy:n ja Suomi-Filmi oy:n Munkkisaaren ison tehdasrakennuksen huoneistoja koskevat vuokrasopimukset päättyviksi toukokuun 31 p:nä, uudistettiin [9]) sopimukset kesäkuun 1 p:stä alkaen siten, että vuokrat ovat 15 mk m²:ltä kuukaudessa, mihin vuokriin ei sisälly lämpökustannuksia, jotka korvataan erikseen todellisten lämmitysmenojen mukaan.

Panu oy:n luovutettua käytöstään Munkkisaaren alueella sijaitsevat satamalautakunnalta vuokraamansa rakennukset, vuokrattiin [10]) Suomi-Filmi oy:lle varastorakennus n:o 8 f 6 500 mk:n kuukausivuokrin sekä Wilko oy:lle samalla alueella sijaitseva vajarakennus 600 mk:n kuukausivuokrin lokakuun 1 p:stä alkaen kolmen kuukauden irtisanomisajoin.

Munkkisaaren alueella sijaitsevan rakennustoimiston puisto-osaston käytössä olevan varastorakennuksen sodan aikana vaurioitunut osa myytiin huutokaupalla 6 000 mk:n hinnasta ostajan toimesta purettavaksi ja pois kuljetettavaksi kaupunginhallituksen syyskuun 12 p:nä annettua myyntiin suostumuksensa.

Hyväksytyt piirustukset. Satamalautakunta omalta osaltaan hyväksyi kertomusvuoden aikana seuraavat piirustukset: Oy. Concrete ab:n Ruoholahden vuokra-alueella sijaitsevan varastorakennuksen muutospiirustukset [11]); Oy. Huolintakeskus ab:n Länsisataman vuokra-alueelle suunnitellun varastorakennuksen piirustukset [12]); Jätekeskus oy:n Länsisataman vuokra-alueelle suunniteltujen varastokatosten piirustukset [13]); Kalansavustamo om. Ekroos—Rosqvist nimisen toiminimen Verkkosaaren vuokra-alueelle suunnitellun

---

[1]) Sat. lk. 10 p. toukok. 242 §. — [2]) S:n 10 p. toukok. 243 §. — [3]) S:n 12 p. helmik. 52 §. — [4]) S:n 12 p. helmik. 83 §. — [5]) S:n 10 p. toukok. 260 §. — [6]) S:n 11 p. syysk. 454 §. — [7]) S:n 3 p. syysk. 444 §. — [8]) S:n 12 p. helmik. 75 §. — [9]) S:n 10 p. toukok. 240 §. — [10]) S:n 8 p. lokak. 503 §. — [11]) S:n 22 p. tammik. 45 §. — [12]) S:n 19 p. marrask. 591 §. — [13]) S:n 3 p. syysk. 433 § ja 8 p. lokak. 475 §.

kalansavustamorakennuksen piirustukset [1]); Kemo oy:n Kellosaaren vuokra-alueelle suunnitellun varastorakennuksen piirustukset [2]); Nax oy:n Katajanokan vuokra-alueelle suunnitellun varastorakennuksen piirustukset [3]); Paperi-Huolto oy:n Länsisataman vuokra-alueelle suunnitellun varastorakennuksen piirustukset [4]); Rauta- ja konetarve oy:n Katajanokan vuokra-alueella olevan varastorakennuksen muutospiirustukset [5]); Oy. Renlund ab:n Ruoholahden vuokra-alueella olevan varastorakennuksen muutospiirustukset [6]); kalastaja L. E. Rosqvistin Verkkosaaren vuokra-alueelle suunnitellun kalansavustamorakennuksen piirustukset [7]); Suomen leipurien tukkuliike oy:n Katajanokan vuokra-alueelle suunnitellun varastorakennuksen piirustukset [8]); Suomen puuliiton myynti oy:n Länsisataman vuokra-alueelle suunnitellun toimistorakennuksen piirustukset [9]); Suomi-Filmi oy:n Munkkisaaren vuokra-alueelle suunnitellun varastorakennuksen piirustukset [10]); Tottijärven lautatarha oy:n Sörnäisten vuokra-alueelle suunnitellun halkaisusaharakennuksen piirustukset [11]); Valtameri oy:n Katajanokan vuokra-alueelle suunnitellun varastorakennuksen piirustukset [12]); Varta oy:n Ruoholahden vuokra-alueelle suunnitellun aidan piirustukset [13]); ja Yleinen huolinta oy:n Katajanokan varastoalueelle suunnitellun varastorakennuksen piirustukset [14]).

Länsisatamassa tapahtunut tulipalo. Länsisatamassa oli elokuun 24 p:nä Oy. Huolintakeskus ab:n ja Polttoaine osuuskunta i.l:n vuokra-alueilla tuhoisa tulipalo, joka aiheutti mainittujen vuokralaisten rakennuksille ja tavaravarastoille huomattavia vahinkoja.

Sataman mainostus. Mainosilmoituksia julkaistiin Suomen Paperi- ja Puutavaralehdessä sekä Suomen ulkomaankauppaliiton ranskan- ja englanninkielisissä julkaisuissa.

Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja satamalautakunnan jäsenille järjestettiin lokakuun 23 p:nä tutustumiskäynti satamaan.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle seuraavista asioista, jotka koskivat: satamahallintotoimiston siivoojan J. I. Pihlströmin palkan korottamista [15]); satamalaitoksen toimitusjohtajan v:n 1945 aikana pitämättä jääneen kesäloman myöntämistä v:n 1946 aikana [16]); nosturinhoitajien palkkauksen järjestelyä [17]); komitean asettamista harkitsemaan kysymystä satamarakennusosaston siirtämisestä satamalautakunnan alaiseksi [18]); vuosikertomuksen julkaisemista ruotsin-, englannin- ja venäjänkielisinä satamalaitoksen toiminnasta [19]); varastoimis- ja laiturihuolto-osaston viranhaltijain viransijaisten, kesälomakorvausten, sairaslomapalkkojen ja hautausavun järjestämistä [20]); Helsingin makasiini oy:ltä siirtyneen omaisuuden vakuutusarvojen korottamista [21]); satamalautakunnan ja sen alaisten osastojen johtosääntöehdotuksia [22]); varastoimis- ja laiturihuolto-osaston henkilökunnan vakinaistamista [23]); osastonhoitaja A. Sundmanin kesälomaa [24]); apulaisjohtaja F. I. A. Wiedmerin kesälomaa [25]); eräiden virkojen perustamista satamalaitokseen [26]); alusten korjausmahdollisuuksien edistämistä Helsingissä [27]); pommituksissa vaurioituneiden makasiinien korjaamista [28]); yleisen talletusvaraston prokuravaltuuden myöntämistä v.t. apulaisjohtaja T. V. J. Teräkselle [29]); venäläisistä aluksista veloitettujen hinaus- ja vesimaksulaskujen suorittamista [30]); matka-apurahan myöntämistä poliisimestarin lainopilliselle apulaiselle varatuomari V. Hietalahdelle [31]); tilapäisen työvoiman palkkaamista v:ksi 1947 [32]); satamalaitoksen talousarvion muutoksia [33]); satamakapteeni J. A. Lehtosen pysyttämistä virassaan 67 vuotta täytettyään [34]); satamaomaisuuden kuoletussuunnitelmaa [35]); satamaomaisuuden kuoletuksen ja koron määräämistä v:n 1947 talousarviossa [36]); Suomen partiotyttöjärjestön vapauttamista makasiinivuokran maksamisesta [37]); määrärahan ottamista tilapäisen työvoiman palkkaamiseksi [38]); satamahallintotoimiston vahtimestarin palkkauksen muuttamista [39]); eräiden varastoimis- ja lai-

[1]) Sat. lk. 10 p. jouluk. 645 §. — [2]) S:n 4 p. kesäk. 297 §. — [3]) S:n 19 p. marrask. 609 §. — [4]) S:n 12 p. helmik. 84 §. — [5]) S:n 19 p. marrask. 612 §. — [6]) S:n 10 p. jouluk. 650 §. — [7]) S:n 12 p. helmik. 87 § ja 12 p. maalisk. 138 §. — [8]) S:n 8 p. lokak. 497 §. — [9]) S:n 19 p. marrask. 604 §. — [10]) S:n 10 p. toukok. 244 §. — [11]) S:n 27 p. jouluk. 696 §. — [12]) S:n 11 p. syysk. 461 §. — [13]) S:n 22 p. tammik. 17 §. — [14]) S:n 10 p. jouluk. 661 §. — [15]) S:n 22 p. tammik. 18 §. — [16]) S:n 22 p. tammik. 22 §. — [17]) S:n 12 p. helmik. 53 §. — [18]) S:n 12 p. helmik. 54 §. — [19]) S:n 12 p. maalisk. 104 §. — [20]) S:n 12 p. maalisk. 116 §. — [21]) S:n 12 p. maalisk. 124 §. — [22]) S:n 19 p. maalisk. 150 §. — [23]) S:n 19 p. maalisk.151 §. — [24]) S:n 16 p. huhtik. 217 §. — [25]) S:n 10 p. toukok. 234 §. — [26]) S:n 4 p. kesäk. 281 §. — [27]) S:n 4 p. kesäk. 288 §. — [28]) S:n 4 p. kesäk. 289 §. — [29]) S:n 4 p. kesäk. 306 §. — [30]) S:n 4 p. kesäk. 308 §. — [31]) S:n 28 p. kesäk. 331 §. — [32]) S:n 28 p. kesäk. 338 §. — [33]) S:n 13 p. elok. 399 §. — [34]) S:n 13 p. elok. 400 §. — [35]) S:n 13 p. elok. 405 §. — [36]) S:n 13 p. elok. 406 §. — [37]) S:n 13 p. elok. 408 §. — [38]) S:n 13 p. elok. 418 §. — [39]) S:n 13 p. elok. 423 §.

turihuolto-osaston virkojen vakinaistamista [1]); Munkkisaaren tehdasrakennuksen alueella sijaitsevan sodan aikana vaurioituneen rakennuksen toisen pään purkamista [2]); satamajäänsärkijä-hinaajan hankkimiseksi otetun määrärahan muuttamista siirtomäärärahaksi [3]); laskuttaja M. M. Kauppalan oikeuttamista seuraamaan luentoja yliopistossa virka-aikana [4]); satamarakennusosaston johtosääntöehdotusta [5]); Helsingin läheisyydessä tapahtuneita karilleajoja [6]); puhelimen hankkimista varastoalueiden tarkastajalle [7]); alueen vuokraamista Hernesaaresta Oy. Ford ab:lle [8]); Jätekeskus oy:n anomusta saada asentaa nostureita kaupungin Länsisatamassa omistamaan varastorakennukseen [9]).

Lausuntoja annettiin kertomusvuonna yhteensä 40, joista 26 kaupunginhallitukselle, 12 kiinteistölautakunnalle, 1 revisiotoimistolle ja 1 Suomen satamaliitolle.

Kaupunginhallitukselle annettiin lausunnot asioista, jotka koskivat: V tullikamarin väliaikaista lakkauttamista [10]); Suomen kaapelitehdas oy:n Salmisaaren vuokra-alueelle johtavan raiteen liikennöimistä [11]); Länsisataman raideolojen parantamista [12]); jäänsärkijä Otson henkilökunnan työajan ym. järjestelyä [13]); Tieaine oy:n varastoalueiden vuokramaksujen järjestelyä [14]); johtaja H. Bitten vuokraoikeuden jatkamista Länsisataman korttelissa n:o 261 sijaitsevaan alueeseen [15]); ent. siivoojan E. Blomin eläkeanomusta [16]); komiteanmietintöä rakennustoimiston satamarakennusosaston siirtämiseksi satamalautakunnan alaiseksi [17]); ent. parmaajan Y. Vainion eläkeanomusta [18]); jäänsärkijä Otson henkilökunnan palkkauksen järjestelyä [19]); asentaja H. F. Langerin anomusta saada kaupungilta avustusta internoimisajalta [20]); Katajanokan ranta-alueen siistimistä [21]); kalastusta Vanhankaupunginlahden rauhoitetulla vesialueella [22]); suunnitelmaa Marian sairaalan henkilökunnan asuntorakennukseksi [23]); Kulosaaren sillan liikennöimistä [24]); tavaranmerkitsijäin virkojen siirtämistä ylempään palkkaluokkaan [25]); eräiden tavaranmerkitsijäin anomusta palvelusajan laskemiseksi ikäkorotusten saantia varten [26]); komitean asettamista laatimaan ehdotuksia satama- ja varastoalueiden paloturvallisuuden edistämiseksi [27]); Suomen merimieslähetysseuran avustusanomusta [28]); Helsingin makasiini oy:n palveluksesta siirtyneiden viranhaltijain anomusta vapaan lääkärinhuollon järjestämiseksi [29]); ylikonemestarien ja konemestarien palvelusajan laskemista eläkettä varten [30]); komiteanmietintöä Katajanokan uudeksi tavara-asemaksi [31]); varastomiehenlesken D. Dammertin eläkeanomusta [32]); komiteanmietintöä Sörnäisten satamatyöväen ruokailuja odotushuoneeksi [33]); kojun sijoittamista Eteläsataman tullipaviljonkiin kansanhuoltovirkailijoita varten [34]); Suomenlinnan talviliikenteen järjestelyä [35]).

Kiinteistölautakunnalle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: alueen vuokraamista Kyläsaaren alueelta liikkeenharjoittaja A. E. Koskiselle [36]); Oy. Renlund ab:lle vuokratun alueen vuokra-ajan jatkamista [37]); Ruoholahden tehdaskorttelin n:o 173 myymistä Oy. L. M. Ericsson ab:lle [38]); alueen vuokraamista Herttoniemestä kaupungin halkotoimistolle [39]); Vaahtobetoni oy:n, Hakaniemen kauppa oy:n ja Metalliseppo oy:n anomuksia saada vuokrata varastoalueita Kyläsaaren alueelta [40]); alueen vuokraamista Kyläsaaren alueelta Kaukjärven Saha oy:lle [41]); alueen vuokraamista Herttoniemestä kaupungin halkotoimistolle [42]); lisäalueiden vuokraamista Herttoniemen öljysatamasta Trustivapaa bensiini oy:lle ja Suomen petrooli oy:lle [43]); Suomen väri- ja vernissatehdas oy:n vuokra-ajan jatkamista Pohjois-Uunisaaren alueeseen [44]); alueen vuokraamista Kyläsaaren alueelta rakennustoimisto Juho L. Aallolle [45]); rautatien rakentamista Työpajankadun poikki Tukkukauppojen oy:n vuokra-alueelle [46]).

---

[1]) Sat. lk. 3 p. syysk. 425 §. — [2]) S:n 3 p. syysk. 443 §. — [3]) S:n 3 p. syysk. 445 §. — [4]) S:n 29 p. lokak. 561 §. — [5]) S:n 19 p. marrask. 572 §. — [6]) S:n 19 p. marrask. 597 §. — [7]) S:n 19 p. marrask. 602 §. — [8]) S:n 27 p. jouluk. 673 §. — [9]) S:n 27 p. jouluk. 701 §. — [10]) S:n 22 p. tammik. 34 §. — [11]) S:n 12 p. helmik. 78 §. — [12]) S:n 12 p. maalisk. 113 §. — [13]) S:n 12 p. maalisk. 114 §. — [14]) S:n 16 p. huhtik. 174 §. — [15]) S:n 16 p. huhtik. 208 §. — [16]) S:n 16 p. huhtik. 214 §. — [17]) S:n 10 p. toukok. 250 §. — [18]) S:n 10 p. toukok. 252 §. — [19]) S:n 4 p. kesäk. 279 §. — [20]) S:n 4 p. kesäk. 280 §. — [21]) S:n 4 p. kesäk. 316 §. — [22]) S:n 28 p. kesäk. 334 §. — [23]) S:n 13 p. elok. 394 §. — [24]) S:n 13 p. elok. 395 §. — [25]) S:n 13 p. elok. 398 §. — [26]) S:n 13 p. elok. 401 §. — [27]) S:n 8 p. lokak. 477 §. — [28]) S:n 8 p. lokak. 478 §. — [29]) S:n 29 p. lokak. 523 §. — [30]) S:n 29 p. lokak. 524 §. — [31]) S:n 29 p. lokak. 525 §. — [32]) S:n 29 p. lokak. 526 §. — [33]) S:n 19 p. marrask. 571 §. — [34]) S:n 27 p. jouluk. 671 §. — [35]) S:n 27 p. jouluk. 672 §. — [36]) S:n 22 p. tammik. 13 §. — [37]) S:n 12 p. helmik. 66 §. — [38]) S:n 19 p. maalisk. 153 §. — [39]) S:n 16 p. huhtik. 175 §. — [40]) S:n 10 p. toukok. 266 §. — [41]) S:n 4 p. kesäk. 300 §. — [42]) S:n 11 p. syysk. 455 §. — [43]) S:n 8 p. lokak. 472 ja 473 §. — [44]) S:n 8 p. lokak. 506 § — [45]) S:n 19 p. marrask. 607 §. — [46]) S:n 10 p. jouluk. 623 §.

Revisiotoimistolle annettiin [1]) lausunto, joka koski v.t. apulaissatamakapteeni K. J. Gentzin virkamääräystä.

Suomen satamaliitolle annettiin [2]) lausunto, joka koski satamatyöväen odotus- ja ruokailuhuoneiden rakentamista kaupungin toimesta.

Henkilökunta. Satamahallintotoimisto. Lautakunnan määrättyä [3]) sihteeri T. V. J. Teräksen hoitamaan varastoimis- ja laiturihuolto-osaston apulaisjohtajan virkaa apulaisjohtaja F. A. I. Wiedmerin virkavapauden aikana, määrättiin [3]) laskuttaja V. K. Mielonen hoitamaan sihteerin virkaa mainitusta päivästä alkaen. Kaupunginvaltuuston perustettua satamalaitokseen toukokuun 28 p:nä kirjaajan viran, nimitettiin [4]) virkaan toimistoapulainen M. D. T. Kilpinen marraskuun 1 p:stä alkaen. Kaupunginvaltuuston vakinaistettua kesäkuun 19 p:nä toimiston siivoojan viran nimitettiin [5]) virkaan tilapäisenä siivoojana toiminut neiti J. I. Pihlström. Kaupunginvaltuuston syyskuun 4 p:nä tekemällä päätöksellä siirrettiin vahtimestarin virka 40 palkkaluokasta 38:nteen.

Satamaliikenneosasto. Pyynnöstä myönnettiin ero virastaan satamakonstaapeli V. V. Vesalle [6]) helmikuun 15 p:stä alkaen, toimistoapulainen B. Hallavuolle [7]) toukokuun 1 p:stä alkaen ja satamakonstaapeli L. A. R. Makkoselle [8]) syyskuun 1 p:stä alkaen. V.t. apulaissatamakapteenina toiminut merikapteeni K. J. A. Gentz erosi marraskuun 1 p:stä alkaen, jolloin kaupunginhallituksen tammikuun 17 p:nä virkaan valitsema [9]) merikapteeni G. J. I. Häggström ryhtyi hoitamaan virkaansa [10]). Satamakonstaapeli A. W. Blomqvistille, jolle saavutetun eroamisiän perusteella myönnettiin [11]) ero virastaan tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen, kaupunginhallitus myönsi marraskuun 6 p:nä 1 720 mk:n suuruisen peruseläkkeen kuukaudessa. Satamakonstaapeli K. E. Grönbergille, jolle myönnettiin [12]) saavutetun eroamisiän perusteella ero virastaan helmikuun 8 p:stä 1947 alkaen, kaupunginhallitus myönsi joulukuun 18 p:nä 1 590 mk:n suuruisen peruseläkkeen kuukaudessa maaliskuun 1 p:stä 1947 alkaen.

Avoinna olevia satamakonstaapelin virkoja määrättiin [13]) hoitamaan merimies E. A. Ståhlberg ja laivuri J. N. Oivo tammikuun 1 p:stä alkaen, laivuri R. Vaittinen huhtikuun 1 p:stä alkaen sekä perämies V. Karhu toukokuun 16 p:stä alkaen. Rouva J. H. Hurme määrättiin [14]) hoitamaan toimistoapulaisen virkaa toukokuun 1 p:stä alkaen. Satamakonstaapelin virkoihin nimitettiin [15]) toukokuun 1 p:stä alkaen laivuri A. W. Holmberg ja vedenantomies V. Pukki sekä marraskuun 1 p:stä alkaen v.t. satamakonstaapelit Å. E. Jansson, V. Karhu, J. N. Oivo, R. Vaittinen ja E. A. Ståhlberg. Laivuri A. Koli nimitettiin [16]) kaupunginvaltuuston kesäkuun 19 p:nä tekemällä päätöksellä perustettuun satamatarkastajan virkaan tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen.

Lautakunnan tekemästä [17]) esityksestä kaupunginhallitus elokuun 22 p:nä oikeutti satamakapteeni J. A. Lehtosen pysymään virassaan 67 vuotta täytettyään v:n 1947 loppuun. Satamakonstaapeli A. W. Ekbomin oikeuttamisesta jäämään virkaansa 67 vuotta täytettyään v:n 1947 loppuun tehtiin [18]) esitys kaupunginhallitukselle.

Satamakonstaapelien kesälomasijaisena toimivat merimiehet R. V. Kokki, A. Kostiainen, K. O. Linden, E. A. Saarinen, A. Rapeli ja J. Väyrynen.

Kaupunginvaltuuston toukokuun 28 p:nä tekemällä päätöksellä muutettiin tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen tarkastuskonstaapelien virat satamatarkastajien ja satamakonstaapelien virat satamavalvojien viroiksi.

Satamakannantaosasto. Toimentaja O. Hiltuselle [19]) myönnettiin pyynnöstä ero lokakuun 1 p:stä ja toimistoapulaiselle O. E. V. Cronhjelmille [20]) sairauden perusteella tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen. Rouva A. Tammelainen [21]) määrättiin v.t. siivoojaksi tammikuun 1 p:stä alkaen, toimistoapulainen S. M. Ståhlberg [22]) viransijaisena hoitamaan laskuttajan virkaa toukokuun 1 p:stä alkaen ja neiti T. K. Tarvonen [23]) v.t. toimistoapulaiseksi toukokuun 1 p:stä alkaen sekä v.t. toimentajaksi marraskuun 1 p:stä alkaen. Opiskelija C. A. Candolin, joka määrättiin [22]) v.t. toimistoapulaiseksi toukokuun 16 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi, erosi elokuun 31 p:nä. Vahtimestari A. R. Ingman [24]) nimitettiin 40

[1]) Sat. lk. 19 p. maalisk. 152 §. — [2]) S:n 8 p. lokak. 498 §. — [3]) S:n 16 p. huhtik. 180 §. — [4]) S:n 29 p. lokak. 544 §. — [5]) S:n 28 p. kesäk. 344 §. — [6]) S:n 12 p. helmik. 74 §. — [7]) S:n 10 p. toukok. 233 §. — [8]) S:n 13 p. elok. 416 §. — [9]) Khs 17 p. tammik. 235 §. — [10]) Sat. lk. 29 p. lokak. 527 §. — [11]) S:n 29 p. lokak. 528 §. — [12]) S:n 19 p. marrask. 578 §. — [13]) S:n 22 p. tammik. 20 § ja 16 p. huhtik. 182 §. — [14]) S:n 10 p. toukok. 251 §. — [15]) S:n 16 p. huhtik. 181 § ja 8 p. lokak. 480 §. — [16]) S:n 29 p. lokak. 543 §. — [17]) S:n 13 p. elok. 400 §. — [18]) S:n 27 p. jouluk. 688 §. — [19]) S:n 13 p. elok. 382 §. — [20]) S:n 27 p. jouluk. 680 §. — [21]) S:n 22 p. tammik. 19 §. — [22]) S:n 10 p. toukok. 232 §. — [23]) S:n 10 p. toukok. 232 § ja 8 p. lokak. 509 §. — [24]) S:n 4 p. kesäk. 285 §.

palkkaluokkaan kuuluvaan vahtimestarin virkaan heinäkuun 1 p:stä alkaen ja konemestari O. J. Paronen[1]) 36 palkkaluokkaan kuuluvaan lämpöjohtomekaanikon virkaan heinäkuun 1 p:stä alkaen. Vahtimestari J. E. Cedervallin määräys virkaa toimittavana hoitaa 38 palkkaluokkaan kuuluvan vahtimestarin virkaa peruutettiin[2]) lokakuun 1 p:stä alkaen.

Kaupunginvaltuuston toukokuun 28 p:nä tekemällä päätöksellä perustettiin kesäkuun 1 p:stä alkaen 26 palkkaluokkaan kuuluva pääkirjanpitäjän virka, 32 palkkaluokkaan kuuluva apulaispääkirjanpitäjän virka, 32 palkkaluokkaan kuuluva pääkassanhoitajan virka, kaksi 37 palkkaluokkaan kuuluvaa apulaiskassanhoitajan virkaa sekä 35 palkkaluokkaan kuuluva rahastajan virka. Helsingin makasiini oy:n palveluksesta siirtyneet, kirjanpitäjä E. A. E. Schneidler nimitettiin[3]) pääkirjanpitäjäksi, kirjanpitäjä S. L. A. Granberg apulaispääkirjanpitäjäksi, kassanhoitaja E. Ekblom pääkassanhoitajaksi, kassanhoitajat A. E. Bergman ja K. M. Sandberg apulaiskassanhoitajiksi sekä rahastaja L. R. Bergman rahastajaksi.

Kaupunginvaltuuston toukokuun 28 p:nä tekemällä päätöksellä muutettiin vaakamestarin ja apulaisvaakamestarin virat vastaavasti varastorakennusten isännöitsijän ja apulaisisännöitsijän viroiksi ja siirrettiin nämä virat tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen isännöitsijän virka 29 palkkaluokasta 27:nteen ja apulaisisännöitsijäin virat 35 palkkaluokasta 33:nteen. Edelleen kaupunginvaltuusto päätti, että satamakannantaosastolta siirretään tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen varastoimis- ja laiturihuolto-osastoon varastorakennusten isännöitsijän ja kolmen apulaisisännöitsijän virat, yksi jäähdytyslaitoksen konemestarin, viisi lämpöjohtomekaanikon, kahdeksan hissilaitoksen koneenhoitajan, neljä talonmiehen ja viisi siivoojan virkaa.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Varastomies U. J. Jokilaakso kuoli maaliskuun 14 p:nä, varastomies S. V. Dammert elokuun 16 p:nä sekä laiturihuollon esimies E. T. Hartman elokuun 8 p:nä.

Tavaranmerkitsijä O. Lindbäckille, jolle myönnettiin[4]) saavutetun eroamisiän perusteella ero huhtikuun 27 p:stä alkaen, kaupunginhallitus myönsi 990 mk:n suuruisen perus-eläkkeen kuukaudessa toukokuun 1 p:stä alkaen. Tavaranmerkitsijä H. V. Kvickille, jolle sairauden perusteella myönnettiin[5]) ero maaliskuun 15 p:stä alkaen, kaupunginhallitus maaliskuun 20 p:nä myönsi 680 mk:n suuruisen peruseläkkeen kuukaudessa. Vaakamestari V. Kinnulalle, jolle sairauden perusteella myönnettiin[6]) ero kesäkuun 1 p:stä alkaen, kaupunginhallitus toukokuun 2 p:nä myönsi 610 mk:n suuruisen peruseläkkeen kuukaudessa. Varastomies E. E. Larsénille, jolle sairauden perusteella myönnettiin[7]) ero marraskuun 1 p:stä alkaen, kaupunginhallitus lokakuun 16 p:nä myönsi 1 670 mk:n suuruisen peruseläkkeen kuukaudessa. Laiturihuollon tarkastaja E. Salovaara erotettiin[8]) virastaan joulukuun 4 p:stä alkaen. Tavaranmerkitsijä G. A. Mannila irtisanottiin[9]) virastaan tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen.

Apulaisjohtaja F. I. A. Wiedmerille myönnettiin[10]) palkatonta virkavapautta toukokuun 1 p:stä vuoden loppuun sekä sijaiseksi määrättiin sihteeri T. V. J. Teräs. Apulaisjohtaja Wiedmerille myönnettiin[11]) pyynnöstä ero tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen, josta päivästä lukien määrättiin sihteeri Teräs hoitamaan virkaa kunnes se on täytetty.

Tilapäisiksi varastomiehiksi otettiin[12]) toukokuun 1 p:stä alkaen M. Kautto ja S. Nanhinen, joista viimeksi mainittu erosi marraskuun 30 p:nä.

Kaupunginvaltuuston toukokuun 28 p:nä päätettyä lautakunnan tekemän esityksen mukaisesti vakinaistaa Helsingin makasiini oy:n palveluksesta siirtyneen tilapäistä työvoimaa varten myönnetystä määrärahasta palkatun henkilökunnan nimitettiin[13]) kesäkuun 1 p:stä alkaen 7 palkkaluokkaan kuuluvaan varastoimistoimen johtajan virkaan diploomi-insinööri E. W. Ehnberg; 37 palkkaluokkaan kuuluviin toimentajain virkoihin H. D. M. Ekroth, G. A. Ekström, H. M. Forsskåhl, H. A. Henriksson, K. I. Hoppu, I. K. Koivistoinen, T. E. Lagerqvist, R. T. Lavast, T. J. Liljefors, A. M. Liljeros, A. M. Roos, A. O. H. Sandbäck, S. H. M. Ström, E. L. Sucksdorff, K. Sulin ja H. I. Sylvander; 32 palkkaluokkaan kuuluviin varastonesimiesten virkoihin B. I. Falck, A. V. Koskinen ja K. Å. Lindblad; 36 palkkaluokkaan kuuluviin varaston apulaisesimiesten

[1]) Sat. lk. 4 p. kesäk. 284 §. — [2]) S:n 11 p. syysk. 452 §. — [3]) S:n 28 p. kesäk. 328 § ja 13 p. elok. 371 §. — [4]) S:n 12 p. helmik. 72 §. — [5]) S:n 12 p. maalisk. 141 §. — [6]) S:n 16 p. huhtik. 221 §. — [7]) S:n 8 p. lokak. 483 §. — [8]) S:n 10 p. jouluk. 663 §. — [9]) S:n 27 p. jouluk. 677 §. — [10]) S:n 16 p. huhtik. 180 §. — [11]) S:n 10 p. jouluk. 626 §. — [12]) S:n 4 p. kesäk. 317 §. — [13]) S:n 28 p. kesäk. 328 § ja 13 p. elok. 371 §.

virkoihin T. J. Klingberg, E. Koivisto, G. A. Malm ja A. Suvinen; 38 palkkaluokkaan kuuluviin varastomiesten virkoihin S. V. Dammert, E. A. Enroos, A. H. Forsberg, E. R. Holmström, P. Huhta, V. A. Jafetsson, H. A. Koistinen, V. A. Koskinen, P. R. Lammensivu, E. E. Larsén, E. W. Lindqvist, K. A. Meriluoto, M. H. Merra, A. V. Nieminen, G. V. Nordström, V. Olli, A. V. Puhakainen, M. Pynnönen, V. I. Rantanen, J. Salmi, N. Terrikallio, K. A. Vendelius ja N. A. S. Viklund; 29 palkkaluokkaan kuuluvaan jäähdytyslaitoksen konemestarin virkaan G. H. Degerth; 36 palkkaluokkaan kuuluviin lämpöjohtomekaanikon virkoihin A. S. Holmberg ja M. Lavast; 38 palkkaluokkaan kuuluviin autonkuljettajan virkoihin K. A. Grönvall ja K. T. Suomensalo; 36 palkkaluokkaan kuuluvaan järjestysmiehen virkaan U. A. Tervanen; 50 palkkaluokkaan kuuluviin siivoojain virkoihin A. S. Aavameri, J. A. S. Pakalén, E. Tammelin, M. E. Tolvanen ja M. E. Vilen. 14 palkkaluokkaan kuuluvaan nosturi-insinöörin virkaan diploomi-insinööri A. E. Lagerqvist; 29 palkkaluokkaan kuuluviin nosturinesimiesten virkoihin G. B. Eklund, E. A. Granqvist, A. A. Åström ja T. A. Österberg; 32 palkkaluokkaan kuuluviin laiturihuollon esimiesten virkoihin P. Anttinen, S. B. Fernelius, E. A. Henriksson, E. E. Kumlin, S. E. Roos ja S. R. Salin; 36 palkkaluokkaan kuuluvaan laiturihuollon apulaisesimiehen virkaan M. E. Ryyppö; 39 palkkaluokkaan kuuluviin tavaranmerkitsijäin virkoihin V. I. Ahlroos, K. E. Andersson, R. A. Baarman, T. R. Blomqvist, J. J. Bäcksröm, H. O. Bärlund, G. E. Cavonius, C. E. Chojnacki, Å. A. Degerman, K. G. Fallström, B. Å. Forsell, E. A. Hallén, S. A. Hallavuo, J. G. Hamberg, B. A. Helsing, C. J. Helsing, S. V. Herlin, R. M. T. Holm, N. Jäger, E. T. Kolehmainen, A. A. Laakso, S. R. Liljeblom, B. T. Lindqvist, G. A. Mannila, K. O. Norrberg, H. S. Nyberg, B. S. Nyström, B. T. Pettersson, Å. B. Pettersson, H. M. Saxberg, S. O. Sohlberg, V. Spännäri, A. Suihkonen, H. A. Weckström, E. A. Vesterlund, S. A. Vikholm, O. A. Virman, B. Wnuk, Ö. Å. Åkerberg ja T. Öhman.

Kaupunginvaltuuston toukokuun 28 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti antoivat edellä mainittuihin sääntöpalkkaisiin virkoihin nimitetyt sitoumuksen siitä, että virkoihin vakinaiseksi nimittämisen tapahduttua kaupungin ja Helsingin makasiini oy:n välinen kauppasopimus ei heidän kohdaltaan enää ollut voimassa.

Kaupunginvaltuuston syyskuun 25 p:nä perustettua 20 palkkaluokkaan kuuluvan varastoalueiden tarkastajan viran satamalaitokseen, nimitettiin [1]) virkaan rakennusmestari A. K. Niklander marraskuun 1 p:stä alkaen. Kaupunginvaltuuston kesäkuun 19 p:nä tekemällä päätöksellä perustettiin kolme 41 palkkaluokkaan kuuluvaa vaakamestarin virkaa. Helsingin makasiini oy:n palveluksesta siirtyneet tilapäisen työvoiman määrärahasta palkatut vaakamestarit F. Avellan ja F. W. Westerlund nimitettiin [2]) vaakamestarin virkoihin tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen. Satamarakennusosaston palveluksesta varastoimis- ja laiturihuolto-osastolle tammikuun 1 p:stä 1947 siirtyvä tilapäisen työvoiman määrärahasta palkattu nosturiesimies B. W. Halme nimitettiin [3]) 29 palkkaluokkaan kuuluvaan nosturiesimiehen virkaan tammikuun 1 p:stä 1947 alkaen.

Kaupunginvaltuuston syyskuun 25 p:nä vakinaistettua laiturihuollon tarkastajan viran sekä kolme laiturihuollon konttorihoitajan virkaa, nimitettiin [4]) 26 palkkaluokkaan kuuluvaan laiturihuollon tarkastajan virkaan merikapteeni E. Salovaara ja 26 palkkaluokkaan kuuluviin konttorihoitajain virkoihin konttorinhoitajat A. A. Henriksson, B. W. Lindroos ja E. N. E. Raitinen.

Sairaslomat. Sairaslomaa nautti vuoden varrella 42 viranhaltijaa eli 16.3 % toimihenkilökunnan koko määrästä. Sairaslomapäivien lukumäärä oli 2 614, joista 1 415 päivää täysin palkkaeduin, 1 049 päivää $^2/_3$ palkkaeduin ja 150 päivää ½ palkkaeduin. Sairasloma-ajalta maksettiin palkkoja 611 350 mk ja virkavapaina olevien sijaisille suoritettiin 39 477 mk.

Työntekijäin sairasapua koskevien määräysten nojalla myönnettiin sairaslomaa täysin palkkaeduin 9 nosturinhoitajalle.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli vuoden päättyessä 56 500 m² ja katosten pinta-ala 2 025 m², yhteensä 58 525 m². Länsisataman varastorakennusten lattia-ala oli 42 025 m² ja koko satamassa lattia-ala yhteensä 100 550 m².

[1]) Sat. lk. 29 p. lokak. 542 §. — [2]) S:n 10 p. jouluk. 654 §. — [3]) S:n 10 p. jouluk. 656 §. — [4]) S:n 8 p. lokak. 504 §.

Kertomusvuoden aikana aloitettiin pommituksissa vaurioituneiden Länsisataman I makasiinin ja Katajanokan ison talletusmakasiinin korjaaminen kaupunginhallituksen kesäkuun 13 p:nä annettua tähän suostumuksensa.

Laituripituus, veden syvyyden ollessa vähintään 2 m, oli kertomusvuoden päättyessä 5 745 m. Nostureita oli satamassa vuoden päättyessä 45 ja hiilisataman siirtosiltoja 3. Satamaraiteiden pituus lisääntyi vuoden aikana 3 550 m ja oli vuoden lopussa yhteensä 65 990 m.

Vuoden aikana täytettiin vesialueita 16 980 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 10 380 m². Vesialue suureni lisäksi esikaupunkiliitoksen tapahduttua 501.25 ha. Vuoden päättyessä oli satamalautakunnan hallinnassa oleva maa-alue 131 ha ja vesialue 3 549.55 ha.

Tavarain purkaukseen käytettävien ns. laiturikenttien ala oli Eteläsatamassa ja Katajanokalla 44 500 m² ja Länsisatamassa 31 000 m². Kirjallisilla sopimuksilla vuokrattuja varastoalueita oli vuoden päättyessä 426 808 m². Satamaan kuuluvan kiinteän omaisuuden arvo oli joulukuun 31 p:nä 1945 suoritetun arvioinnin mukaan yhteensä 344 770 000 mk ja satamalaitoksen alusten ja kaluston arvo yhteensä 14 705 000 mk, ollen satamaomaisuuden kokonaisarvo yhteensä 359 475 000 mk.

Satamaliikenne

Liikenne Helsingin satamassa jatkui keskeytyksittä koko kertomusvuoden ajan.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 3 960 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 429 204 rekisteritonnia, ja satamasta lähti 3 951 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 411 389 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 4 052 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 139 997 rekisteritonnia, ja lähti 4 043 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 091 506 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä vähentyi 92 ja vetomäärä lisääntyi 289 207 nettorekisteritonnia eli 25.4 % sekä lähteneiden alusten lukumäärä vähentyi 92 ja vetomäärä lisääntyi 319 883 nettorekisteritonnia eli 29.3 %.

Viimeisenä rauhanvuonna 1938 saapui Helsingin satamaan 9 031 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 555 725 rekisteritonnia, ja satamasta lähti 9 012 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 550 803 rekisteritonnia. Kertomusvuoden liikenne oli siten saapuneisiin aluksiin nähden 43.8 % ja vetomäärään nähden 55.9 % sekä lähteneiden alusten lukumäärään nähden 43.8 % ja vetomäärään nähden 55.3 % v:n 1938 vastaavista luvuista.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Saapuneet alukset						Lähteneet alukset					
	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä		Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
Tammikuu ...	44	36 322	1	69	45	36 391	71	40 266	—	—	71	40 266
Helmikuu	11	10 918	—	—	11	10 918	6	4 476	—	—	6	4 476
Maaiiskuu	7	4 910	1	462	8	5 372	7	7 966	—	—	7	7 966
Huhtikuu	64	51 313	5	2 193	69	53 506	57	45 407	5	2 193	62	47 600
Toukokuu	165	155 186	294	9 549	459	164 735	158	137 446	287	9 629	445	147 075
Kesäkuu	209	168 072	392	11 850	601	179 922	212	174 953	390	11 811	602	186 764
Heinäkuu	203	169 735	455	15 056	658	184 791	208	179 987	446	14 777	654	194 764
Elokuu	251	199 387	323	12 082	574	211 469	220	192 454	338	12 582	558	205 036
Syyskuu	205	155 327	289	9 546	494	164 873	198	146 672	294	9 670	492	156 342
Lokakuu	171	126 806	345	14 153	516	140 959	179	140 106	329	13 175	508	153 281
Marraskuu	160	129 093	168	9 096	328	138 189	164	127 276	177	9 640	341	136 916
Joulukuu	130	133 270	67	4 809	197	138 079	130	125 584	75	5 319	205	130 903
Koko vuosi	1 620	1 340 339	2 340	88 865	3 960	1 429 204	1 610	1 322 593	2 341	88 796	3 951	1 411 389
Näistä H:stä kotoisin:												
kaikkiaan ...	394	299 590	359	20 787	753	320 377	392	294 924	358	20 718	750	315 642
%	24.3	22.4	15.3	23.4	19.0	22.4	24.3	22.3	15.3	23.3	19.0	22.4

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 308 eli 23.5 % ja vetomäärä 315 965 nettorekisteritonnia eli 30.8 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 308 eli 23.7 % ja vetomäärä 346 823 nettorekisteritonnia eli 35.5 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 400 eli 14.6 % ja vetomäärä 26 758 nettorekisteritonnia eli 23.1 % pienempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 400 eli 14.6 % ja vetomäärä 26 940 eli 23.8 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna ulkomailta merit e tavaraa 691 882 painotonnia ja lähti ulkomaille 144 566 painotonnia; koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 836 448 painotonnia. Edellisenä vuonna olivat vastaavat luvut 225 818, 25 244 ja 251 062 painotonnia. Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 466 064 painotonnia eli 206.4 % ja vienti 119 322 painotonnia eli 472.7 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 585 386 painotonnia eli 233.2 %.

Viimeisenä normaalivuonna 1938 saapui Helsingin sataman kautta tavaraa 1 293 174 painotonnia ja satamasta lähetettiin 287 720 painotonnia, joten kertomusvuonna tuonti oli 53.5 % ja vienti 50.2 % v:n 1938 vastaavista luvuista.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1938, 1945 ja 1946 seuraaviin pääryhmiin:

Tavaralaji	1938 Painotonnia	1945 Painotonnia	1946 Painotonnia
Kappaletavara	301 200	32 120	202 511
Vilja ja viljatuotteet	57 141	64 184	38 304
Kivihiili ja koksi	499 921	66 421	267 362
Öljyt	154 743	2 193	67 025
Lannoitusaineet	31 169	6 805	19 003
Metalli ja metalliteokset	137 511	8 470	18 597
Muu tavara	111 489	45 625	79 080
Yhteensä	1 293 174	225 818	691 882

Vientitavarat jakaantuivat v. 1938, 1945 ja 1946 seuraaviin pääryhmiin:

Tavaralaji	1938 Painotonnia	1945 Painotonnia	1946 Painotonnia
Kappaletavara	70 105	6 767	27 187
Paperi	38 911	2 348	31 725
Pahvi ja kartonki	8 249	2 287	12 245
Puuhioke ja selluloosa	60 360	903	11 813
Vaneri	16 019	764	12 282
Sahattu puutavara	48 932	12 029	24 414
Muu puutavara	33 395	—	15 068
Muu tavara	11 749	146	9 832
Yhteensä	287 720	25 244	144 566

Sahattua puutavaraa vietiin 8 719 standarttia, edellisenä vuonna 4 296 standarttia. Muuta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 25 090 m³, edellisenä vuonna ei lainkaan. Nämä määrät sisältyvät painotonneiksi muutettuina ylläolevaan tilastoon.

Tuonti ja vienti jakaantuivat v:n 1946 aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti, painotonnia	Vienti, painotonnia	Yhteensä, painotonnia
Tammikuu	9 669	15 048	24 717
Helmikuu	7 072	2 320	9 392
Maaliskuu	10 242	2 656	12 898
Huhtikuu	68 283	14 260	82 543
Toukokuu	100 396	15 186	115 582
Kesäkuu	53 311	9 095	62 406
Heinäkuu	90 093	14 617	104 710

Kuukaus	Tuonti, painotonnia	Vienti, painotonnia	Yhteensä, painotonnia
Elokuu	85 459	11 753	97 212
Syyskuu	69 969	15 802	85 771
Lokakuu	57 676	15 282	72 958
Marraskuu	56 481	15 906	72 387
Joulukuu	83 231	12 641	95 872
Koko vuosi	691 882	144 566	836 448

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 333 008 painotonnia eli 48.1 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 358 874 eli 51.9 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 68 061 painotonnia eli 47.1 % ja ulkomaiset alukset 76 505 painotonnia eli 52.9 %. Koko Helsingin ulkomaan tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 401 069 painotonnia eli 47.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 435 379 painotonnia eli 52.1 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 69.2 % ja ulkomaisilla 30.8 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 42.5 % ja ulkomaisilla 57.5 %, tullen koko tavaraliikenteestä suomalaisten alusten osalle 66.5 % ja ulkomaisten alusten osalle 33.5 %.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta vesitse tavaraa 213 421 painotonnia ja lähti 10 098 painotonnia. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 223 519 painotonnia. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 266 683, 21 070 ja 287 753. Vähennys koko liikenteestä oli 64 234 painotonnia eli 22.3 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavaralaji	1946 m³	1946 Painotonnia	1945 m³	1945 Painotonnia
Sahattu puutavara	3 310	1 986	6 605	3 963
Halot	116 166	69 700	102 598	61 559
Muu pyöreä puutavara	—	—	80	56
Hiekka	74 943	112 395	110 263	165 395
Kivihiili ja koksi	•	1 485	•	9 393
Tiilet	•	167	•	110
Kalkki ja sementti	•	21 787	•	24 268
Öljyt	•	4 003	•	465
Kasvikset	•	148	•	104
Kalat	•	554	•	469
Muu tavara	•	1 196	•	901
Yhteensä	•	213 421	•	266 683

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavaralaji	1946 Painotonnia	1945 Painotonnia
Kappaletavara	389	495
Kivihiili ja koksi	815	10 230
Öljyt	4 824	305
Puutavara	2 266	7 517
Muu tavara	1 804	2 523
Yhteensä	10 098	21 070

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui ulkomailta kertomusvuoden aikana 11 009 matkustajaa ja lähti 10 196 matkustajaa; edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 11 396 ja 5 829.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 54 655 ollen tuntimäärä 25 478 eli 87.3 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötuntien lisäys oli 11 114 eli 140.8 % ja Länsisataman nosturien osalta 14 364 eli 67.5 %. Eri kuukausien kesken jakaantuivat käyttötunnit seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsatama			Länsisatama		Yhteensä 44 kpl
	25 tonnin nosturi	2 1/2—5 tonnin nosturit, 8 kpl	2 1/2 tonnin nosturit, 8 kpl	Laivalaiturin nosturit, 16 kpl	Saukonsatamman nosturit, 11 kpl	
1946	Käyttötunteja					
Tammikuu	3	307	340	1 908	882	3 440
Helmikuu	3	319	167	115	299	903
Maaliskuu	—	77	102	378	470	1 027
Huhtikuu	36	691	566	1 831	985	4 109
Toukokuu	165	821	1 112	2 530	1 320	5 948
Kesäkuu	141	739	810	2 073	1 010	4 773
Heinäkuu	89	911	1 017	2 608	1 321	5 946
Elokuu	58	974	993	2 465	1 788	6 278
Syyskuu	77	928	897	771	1 381	4 054
Lokakuu	46	884	1 173	2 826	665	5 594
Marraskuu	47	1 088	1 159	3 034	1 127	6 455
Joulukuu	77	971	1 222	3 247	611	6 128
Koko vuosi	*742*	*8 710*	*9 558*	*23 786*	*11 859*	*54 655*
1945	315	4 273	3 308	10 091	11 190	29 177

Länsisataman Jaalalaiturilla sijaitseva 1.5 tonnin nosturi oli edelleenkin vuokrattuna Paraisten kalkkivuori oy:lle 60 000 mk:n vuosivuokrasta.

Rautatieliikenne. Helsingin satamien rautatieliikennettä valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja asema	Saapuneet vaunut		Lähteneet vaunut		Saapunut tavara		Lähetetty tavara	
	kuormattuina	tyhjinä	kuormattuina	tyhjinä	kaikkiaan	siitä täysinä vaunukuormina	kaikkiaan	siitä täysinä vaunukuormina
	kpl				painotonnia			
1946								
Länsisatama	41 569	4 336	27 179	23 378	528 403	525 046	300 426	298 430
Katajanokka	14 789	1 652	14 102	2 179	178 617	172 205	132 596	110 904
Sörnäinen	23 395	1 067	8 261	16 201	225 691	224 641	114 620	113 976
Vallila	19 300	451	12 810	6 918	162 957	130 446	58 994	19 471
Herttoniemi	5 597	192	3 492	2 297	54 721	49 553	33 587	29 254
Yhteensä	*104 650*	*7 698*	*65 844*	*50 973*	*1 150 389*	*1 101 891*	*640 223*	*572 035*
1945	91 786	4 603	45 307	42 322	927 754	862 153	403 491	355 751

Saapuneita vaunuja oli 112 348 ja lähteneitä 116 817, edellisistä oli kuormattuina 93.1 % ja jälkimmäisistä 56.4 %.

Pikatavaraa saapui mainituille asemille kaikkiaan 5 839 tonnia ja lähetettiin 9 487 tonnia.

Rautatielaitoksen veloitukset taulukoissa mainituilla asemilla nousivat 217 656 189 mk:aan ja liikennevarojen kanto 290 328 827 mk:aan.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 105 260 m³, josta 79 890 m³ myytiin aluksille, 3 522 m³ annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille ja Otso käytti 968 m³. Loppuosa oli hukkavettä, joka annettiin pakkassäällä juosta johdoista niiden jäätymisen ja halkeamisen estämiseksi. Vesiproomut olivat koko vuoden sotilasviranomaisten käytössä.

Jäänsärkijä. Kertomusvuoden aikana oli jäänsärkijä Otso kulussa 396 tuntia ja kulki tänä aikana 1 660 meripeninkulmaa. Se kulutti polttoöljyä 357 tonnia, halkoja 405 m³ ja koneöljyä 762 kg. Alus toimitti 132 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 2 272 425 mk. Maalis—huhtikuun aikana oli Otso aikarahdattu merenkulkuhallituksen käyttöön viideksi ri kerraksi yhteensä 203.5 käyttötunniksi, avustaen tällöin aluksia satama-alueen ulko-

puolella välistä Hankoonkin saakka. Tästä käytöstä, paitsi vapaata poltto- ja voiteluöljyä sekä ylityökorvauksia, merenkulkuhallitus suoritti 2 500 mk tunnilta.

Kompassien tarkistus. Kompassien tarkistuksessa oli 328 alusta kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 462 tarkistuspaalustoon.

Moottoriveneen käyttö. Moottorivene Matti suoritti 168 maksullista ajoa vieden redillä oleviin aluksiin satamaluotseja, määräyksiä, väestöä ym. Tästä toiminnasta veloitettiin 104 850 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena satama-alueella liikennöimään hyväksyttiin 12 vuokrasoutuvenettä ja 61 vuokramoottorivenettä.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneissa v. 1944—46 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	1944		1945		1946	
Vuosineljännes	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammikuu—maaliskuu	3 744	4 544	4 304	2 539	2 745	3 632
Huhtikuu—kesäkuu	1 205	2 907	3 196	2 835	2 762	3 624
Heinäkuu—syyskuu	3 021	3 677	3 924	2 297	2 685	3 029
Lokakuu—joulukuu	3 521	3 040	2 313	3 461	2 941	3 506
Koko vuosi	11 491	14 168	13 737	11 132	11 133	13 791

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 6 950 tonnia ja vuoden kuluessa otettiin siihen 11 133 tonnia, joten huollossa ollutta tavaraa oli yhteensä 18 083 tonnia. Varastosta annettiin 13 791 tonnia ja v:een 1947 jäi varastoon 4 292 tonnia. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 24 924 tonniin vastaten 24 869 tonnia v. 1945 ja 25 659 tonnia v. 1944.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 880 oltuaan edellisenä vuonna 1 029 ja v. 1944 1 227. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 4 152, 4 621 ja 5 170.

Yleisen varaston tallettajille annettiin varastoonottokuitteja 866, edellisenä vuonna 1 016 ja v. 1944 1 207. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastavaasti 14, 13 ja 20.

Vaunuvaakoja oli kertomusvuonna 3 ja v. 1945 3. Punnitustodistuksia annettiin v:n 1946 aikana kaikkiaan 48 586, edellisenä vuonna 27 989 ja v. 1944 48 285.

Seuraava taulukko valaisee laiturihuoltoa v:n 1944—46 aikana.

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti, tonneja	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1946					
Tammikuu—maaliskuu	12	894	862	10 841	7 842
Huhtikuu—kesäkuu	114	6 024	5 870	73 925	56 405
Heinäkuu—syyskuu	168	7 841	7 714	90 180	46 974
Lokakuu—joulukuu	153	10 080	9 937	89 918	74 187
Koko vuosi	*447*	*24 839*	*24 383*	*264 864*	*185 408*
1945	107	7 484	7 150	57 188	39 253
1944	84	25 621	24 896	177 792	109 736

Tullipakkahuoneen ulkopuolella tapahtuva tavarain punnitseminen. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettiin tavarain punnitsemisia 36 eri liikkeelle, joiden laskuun punnittiin 41 324 tonnia ja mittauksia suoritettiin 31 eri liikkeelle, joiden laskuun mitattiin 75 968 m³ puutavaraa. Näihin toimituksiin käytettiin kaikkiaan 9 625 tuntia, ja vaakamestarit kantoivat niistä korvauksia 768 267 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkkioikseen 161 202 mk, heidän 36 apulaisensa palkkioiksi 496 921 mk ja muihin kustannuksiin 110 144 mk.

Satamakannanta

Satamakannanta. Satamakannantaosasto veloitti satamatuloja kertomusvuoden aikana yhteensä 138 282 023: 70 mk, vastaavan määrän edellisenä vuonna ollessa 35 894 575: 20 mk. Lisäys oli siis 102 387 448: 50 mk eli 285.2 %.

Veloitettujen maksujen kokonaismäärä ylitti tai alitti tuloarviossa arvioidun määrän, kuten selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Arvioidut tulot, mk	Todelliset tulot, mk	Ylijäämä (+) tai vajaus (—), mk
Tuulaaki kaupunkiin osoitetuista tavaroista	9 000 000	35 102 196	+ 26 102 196
Tuulaaki muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista	300 000	219 513	— 80 487
Liikennemaksut	9 000 000	33 181 150	+ 24 181 150
Makasiinivuokrat	5 000 000	9 818 952	+ 4 818 952
Satamamaksut	3 000 000	7 510 605	+ 4 510 605
Nosturimaksut	3 000 000	7 187 904	+ 4 187 904
Tulot myydystä vedestä	450 000	1 658 847	+ 1 208 847
Paikanvuokrat	11 000 000	18 771 410	+ 7 771 410
Venelaiturimaksut	150 000	225 640	+ 75 640
Hinausmaksut	300 000	2 887 825	+ 2 587 825
Lentokoneiden satamamaksut	30 000	30 000	—
Erinäiset huoneistovuokrat	840 000	846 696	+ 6 696
Yleinen talletusvarasto	2 500 000	2 373 839	— 126 161
Työmaksut	1 000 000	1 442 666	+ 442 666
Laiturihuolto	3 000 000	16 541 625	+ 13 541 625
Automaattipuhelimet	1 000	4 128	+ 3 128
Sekalaiset tulot	250 000	479 028	+ 229 028
Yhteensä	48 821 000	138 282 024	+ 89 461 024

Kertomusvuoden talousarvioon verraten veloitus osoitti 89 461 023: 70 mk:n eli 183.2 %:n ylitystä. Kun veloitetusta määrästä vähennetään palautukset, 786 706 mk, ja laiturihuoltotulojen kohdalta ahtaajille menevät sekä tullivartiointikustannukset, 9 970 480: 50 mk, yhteensä 10 757 186: 50 mk, on veloitus 127 524 837: 20 mk mikä määrä on 78 703 837: 20 mk eli 161.2 % talousarvion määrää suurempi.

Tuulaakimaksut. Tuulaakimaksut kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 35 102 158 mk:aan ja vientitavaroista 38 mk:aan. Kaupunkiin osoitetusta tavarasta suoritettua tuulaakia palautettiin 222 459 mk, joten nettoveloitukseksi jää 34 879 737 mk, ollen summa 32 509 110 mk eli 1 371.3 % edellisen vuoden vastaavaa määrää suurempi.

Tuulaakimaksut muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista nousivat 219 513 mk:aan ollen summa 203 391 mk eli 1 261.5 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Kyseiset tuulaakimaksut jakaantuivat v. 1946 ja 1945 seuraavien kaupunkien kesken:

	1946 mk	1945 mk
Tampere	139 576	12 606
Lahti	66 203	3 459
Jyväskylä	13 734	57
Yhteensä	219 513	16 122

Liikennemaksut. Kokonaismäärä oli 33 181 150: 20 mk, josta ulkomailta tulleista tavaroista 31 033 120: 20 mk, maasta viedyistä tavaroista 1 704 926 mk ja oman maan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 443 104 mk. Palautukset, 45 719 mk, ja muille kaupungeille tulevat 30 % kauttakulkuliikennemaksut, 346 514 mk, huomioiden, jää nettoveloitukseksi 32 788 917: 20 mk, ollen määrä 27 984 202: 90 mk eli 582.4 % edellisen vuoden vastaavaa määrää suurempi.

30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja suoritettiin alla mainituille kaupungeille:

	mk		mk
Turku	239 416	Pori	3 650
Hanko	84 185	Kotka	1 066
Rauma	18 172	Vaasa	25
		Yhteensä	346 514

Seuraavat kaupungit suorittivat satamakannantaosastolle Helsingin kaupungille tulevia 30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja:

	mk		mk
Tampere	63 450	Vaasa	3 799
Pietarsaari	59 076	Kotka	1 303
Turku	27 379	Savonlinna	1 034
Lahti	19 732	Joensuu	385
Jyväskylä	3 885	Kokkola	352
Hanko	997	Pori	275
Loviisa	873	Porvoo	198
		Raahe	44
		Yhteensä	182 782

Tämä määrä sisältyy edellä mainittuun liikennemaksujen kokonaismäärään.

Satamamaksut nousivat 7 510 605 mk:aan, josta peruutukset ja alennukset, 158 762 mk, vähennettyinä, jää nettoveloitukseksi 7 351 843 mk, ollen se 4 964 838 mk eli 208.0 % edellisen vuoden vastaavaa määrää suurempi. Satamamaksujen veloitus jakautui erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomaille	6 528 492
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan	301 340
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkivat kotimaisessa liikenteessä	1 700
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkivat kotimaisessa liikenteessä	263 290
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä	32 410
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia	4 237
7) Jäämaksuja	379 136
Yhteensä	7 510 605

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakautuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsinkiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	1 573 163	777 525	4 177 804	6 528 492
2)	148 979	43 133	109 228	301 340
3)	110 248	60 720	208 168	379 136
Yhteensä	1 832 390	881 378	4 495 200	7 208 968

Satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 25.4 %, muille suomalaisille aluksille 12.2 % ja ulkomaisille aluksille 62.4 %.

Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten satamamaksut nousivat 301 637 mk:aan.

Makasiinivuokria saatiin 196.3 % enemmän kuin mitä kertomusvuoden talousarviossa oli arvioitu, ja oli nettoveloitus 8 789 251 mk eli 854.9 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Nosturimaksujen veloitus oli 7 187 904 mk ollen määrä 4 187 904 mk eli 139.6 % talousarvion määrää suurempi.

Tuloja myydystä vedestä kertyi 368.6 % yli arvioidun määrän nousten määrä 1 658 847 mk:aan eli 23.0 % suuremmaksi kuin edellisenä vuonna.

Paikanvuokrat ylittivät 70.6 %:lla tuloarviossa arvioidun määrän nousten 18 771 410 mk:aan, mikä on 14 066 046 mk eli 298.9 % edellisen vuoden vastaavaa määrää suurempi. Laitureille varastoidusta tavarasta kertyi vuokria 3 710 870 mk ja vuokratuista varastoalueista 15 060 540 mk.

Venelaiturimaksut ylittävät 150.4 %:lla talousarviossa arvioidun määrän ja olivat 59.2 % edellisen vuoden vastaavaa määrää suuremmat.

Yleinen talletusvarasto tuotti 2 373 839 mk, josta peruutukset vähennettyinä jää nettoveloitukseksi 2 362 147 mk ollen määrä 137 853 mk eli 5.5 % arvioitua määrää pienempi.

Työmaksut ylittivät talousarvion määrän 442 666 mk:lla eli 44.2 %:lla nousten määrä 1 442 666 mk:aan eli 29.0 % suuremmaksi kuin edellisenä vuonna.

Laiturihuoltomaksuja veloitettiin 16 541 624: 50 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ahtaajille menevät sekä tullivartiointikustannukset, jää nettoveloitukseksi 6 571 144 mk, mikä on 219.0 % tuloarvion määrää suurempi.

Nettoveloitus nousi kertomusvuonna 127 524 837: 20 mk:aan. Tämä määrä oli 91 791 362 mk eli 256.9 % edellisen vuoden vastaavaa määrää suurempi.

Veloituksia oli 105 715 eli 58 006 (121.6 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Keskimääräinen veloitettu määrä kutakin veloitusta kohden selviää seuraavasta:

Osasto	Veloitusten koko lukumäärä	Veloitettu bruttomäärä, mk	Keskimääräinen veloitettu määrä, mk
Pääkonttori	27 671	28 595 103	1 033
Alaosasto I	22 543	20 191 134	896
» II	7 406	89 753	12
Haaraosasto I	7 009	8 291 837	1 183
» II[1])	—	—	—
» III	17 149	32 777 561	1 911
» IV	23 937	48 336 636	2 019
Yhteensä	105 715	138 282 024	1 308

Maksuista vapautettuja veloitusilmoituksia oli 28 259.

Eri kuukausien kesken veloitus v. 1946 ja 1945 jakautui seuraavasti:

Kuukausi	1946 mk	1945 mk
Tammikuu	9 650 640	2 818 448
Helmikuu	3 125 334	1 960 197
Maaliskuu	9 161 716	1 004 136
Huhtikuu	9 377 553	3 763 965
Toukokuu	12 979 835	1 752 997
Kesäkuu	10 030 371	2 089 951
Heinäkuu	16 236 126	3 642 045
Elokuu	11 247 571	2 964 351
Syyskuu	11 130 512	2 392 517
Lokakuu	14 649 341	4 568 183
Marraskuu	12 665 484	2 442 373
Joulukuu	18 027 541	6 495 412
Koko vuosi	138 282 024	35 894 575

Saatavia edellisiltä vuosilta oli 1 616 991: 60 mk, kun summaan lisätään vuoden nettoveloitus, oli veloitettava määrä 129 141 828: 80 mk.

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 134 493 488: 95 mk ja edellisten vuosien veloituksia 1 179 681: 50 mk. Lähetetilin kautta perittiin kuluvan vuoden veloituksia 1 094 214: 75 mk ja edellisten vuosien veloituksia 16 321 mk. Poistoja edelli-

[1]) Suljettuna koko kertomusvuoden.

siltä vuosilta tehtiin 1 428: 10 mk. Palautukset ja peruutukset, kertomusvuoden veloituksista 10 757 186: 50 mk ja edellisten vuosien veloituksista 31 247: 10 mk eli yhteensä 10 788 433: 60, huomioiden jää nettokannannaksi 125 995 272: 60 mk ja saatavia seuraavaan vuoteen 3 113 881 mk, josta 2 694 320 mk kertomusvuodelta, 320 390 mk edelliseltä vuodelta, 3 680 mk v:lta 1944, 91 868 mk v:lta 1943 ja 3 623 mk v:lta 1942.

Satamalaitoksen menot

Satamalaitoksen menot käyvät selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Määräraha ja tilisiirrot yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Satamalautakunta ja satamahallintotoimisto	988 691	999 923	— 11 232
Satamakannanta	11 021 002	9 904 866	+ 1 116 136
Satamaliikenne	20 074 125	17 569 852	+ 2 504 273
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto	27 193 008	33 560 242	— 6 367 234
Korjaus ja kunnossapito	1 020 000	1 601 804	— 581 804
Avustukset	12 000	12 000	—
Käyttövarat	75 000	71 115	+ 3 885
Yhteensä	60 383 826	63 719 802	— 3 335 976

32. Teurastamo

(Yleinen teurastamo)

Teurastamon toimintakertomus [1]) v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Teurastamolautakunta. *Kokoonpano ja kokoukset.* Kokouksessaan tammikuun 9 p:nä 1946 kaupunginvaltuusto valitsi teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi isännöitsijä J. Mehton, sekä lautakunnan muiksi jäseniksi agronomi U. H. Forssin, ravintolantarkastaja S. Koskisen, kauppaneuvos J. H. Seppälän ja makkaratyöntekijä V. Vesterlundin. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli toimitusjohtaja K. Huhtala. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi kauppaneuvos J. H. Seppälä ja sihteerinä kaupunginhallituksen kansliasihteeri A. A. Blomberg.

Teurastamolautakunta kokoontui 15 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 178 sekä lähetettyjen kirjeiden luku 61.

Lausunnot ym. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle antamista lausunnoista ja esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: teurastajien sijoittamista sääntöpalkkaisiin virkoihin; kassaennakon koroitusta; lupaa saada ostaa teurastamolle hevonen lämpötiliä rasittaen; vuotien leimaaja A. Lahden palkanmaksun järjestäminen; teurastamon taloudenhoitajan osallistumista konttorirationalisoimiskursseille; konemestari A. F. Virtasen anomusta hänen palkkaluokkansa tarkistamiseksi; Maidontarkastusyhdistyksen konsulentin toimen hoitoa; tonttien varaamista teurastamon, elintarviketeollisuuden ja vihannes- ym. kaupan tarpeisiin; tilapäisen työvoiman tililtä palkattuja viranhaltijoita; talousporsaiden teurastusta ja tarkastusta liitosalueilla; kaupungin maatilojen teuraseläinten myyntiä sellaisille liikkeille, jotka käyttävät kaupungin teurastamoa; kalasataman laatikkosuojan ja suolakalavaraston rakennustöiden kiirehtimistä; yliesimies R. Åkermanin päivystystyön järjestelyä; Etel. Makasiinikadun 1:ssä tapahtuvan suolatun lihan tarkastuksen lopettamista; Kulosaarenkadun varrella olevan rautatieraiteen luovuttamista valtion rautateille; ylityökorvauksen suorittamista virkasäännöstä poiketen; palkoissa ilmenneiden kuoppien tasoittamista; Jeep-maastoauton hankkimista; sekä erinäisten tilapäisen työvoiman tililtä palkattujen toimien vakinaistamista.

Kalasatama. Kalasataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja H. Tallqvist sekä jäseninä johtaja A. K. Vainio, edustaen Kalakauppiaiden liittoa, kalastusneuvoss F. G. Gottberg Nylands fiskarförbund, tarkastaja S. Koskinen vähittäiskuluttajia ja agronomi U. H. Forss teurastamolautakunnan valitsemana. Helsingfors fiskhandlareförening ei nimennyt edustajaansa ja Suomen kalastusyhdistyksen edustajana oli kalastusbiologi V. H. Jääskeläinen syyskuuhun saakka, jolloin hän kuoli. Sihteerinä toimi varatuomari E. K. Sirviö.

Teurastamon toiminta

Henkilökunnassa tapahtuneet muutokset. Maaliskuun 1 p:stä alkaen perustettiin 8 sääntöpalkkaista teurastajan virkaa 35 palkkaluokkaan ja nimitettiin näihin virkoihin seuraavat tuntipalkkaiset teurastajat: A. A. Berghem, K. Hj. Berghäll, F. V. Koskinen,

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1948.

A. E. Luhtajärvi, O. H. Majalahti, Y. A. Pajula, L. O. Saarinen ja A. E. Virtanen. Tarkastuseläinlääkäri T. T. Troberg toimi toukokuun 15 p:stä alkaen Maidontarkastusyhdistyksen konsulenttina ja nautti lokakuun 15 p:stä alkaen palkatonta virkavapautta, II konemestari S. Rautiainen erosi heinäkuun 15 p:stä ja hänen tilalleen valittiin ylikonemestari F. G. Saarinen. Tarkastusapulainen O. V. Virkko vapautettiin toimestaan joulukuun 31 p:nä 1945. Näytteenottaja A. A. Lindholm erosi helmikuun 28 p:nä.

Tilapäisessä työvoimassa tapahtuivat seuraavat muutokset: vuotien leimaaja A. A. Lahti tuli töihin elokuun 12 p:nä oltuaan haavoittumisestaan 1942 alkaen sairaalahoidossa, apu- ja puhtaanapitomies K. Kallioheimo vapautettiin toimestaan joulukuun 31 p:nä 1945, apu- ja puhtaanapitomies E. Lindberg erosi elokuun 31 p:nä, ylioppilas H.-L. Vesihiisi toimi ylimääräisen toimistoapulaisen kesä- ja sairaslomasijaisena kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n sekä joulukuun 15 p:n ja joulukuun 31 p:n välisinä aikoina, tilapäisinä apu- ja puhtaanapitomiehinä otettiin palvelukseen H. Sandström lokakuun 23 p:nä, Fr. Eklund marraskuun 5 p:nä ja I. Joutsi marraskuun 7 p:nä. Teurastamolle saapuneiden halkovaunujen purkauksessa ja halkojen pinouksessa työskenteli kesäkuun 3 p:n ja syyskuun 14 p:n välisenä aikana 6 eri naista.

Sairaslomaa nautti henkilökunnasta 15 henkilöä yhteensä 277 vuorokautta ja tapaturman vuoksi oli työhön kykenemättöminä 8 henkilöä 138 vuorokautta.

Harjoittelijat. Lihantarkastusharjoittelijoina olivat seuraavat eläinlääkärit, jotka myös harjoittelivat laboratoriossa: S. Paatsama, E. Väyrynen, P.A. Lisitzin, K. B. Henriksson, P. G. Fredriksson, V. Ikkala ja A. Varpio. Laboratorioharjoittelijoina on ollut 19 naista.

Muu toiminta. Vuoden alussa tapahtuneen alueliitoksen yhteydessä siirtyi Malmin lihantarkastamo kaupungin hallintaan ja määräsi maatalousministeriön eläinlääkintöosasto sille nimeksi Helsinki 2. Lihantarkastajan tointa määrättiin hoitamaan kunnaneläinlääkäri A. G. Backman ja halliapulaiseksi S. Dahlgren. Tarkastamo on auki tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin klo 8—9.

Teurastamon tuotantokomiteaan valittiin v:ksi 1946 seuraavat henkilöt: työnantajan edustajiksi toimitusjohtaja H. Tallqvist ja käyttöpäällikkö K. V. Virtanen, varalle tarkastuseläinlääkäri B. O. Engdahl ja yliesimies R. Åkerman, työntekijäin edustajiksi teurastaja Y. A. Pajula, halliapulainen M. S. Tapola ja lämmittäjä E. Riutta, varalle vaakaaja H. Landén, teurastaja A. E. Virtanen ja lämmittäjä N. Lahti, toimihenkilöiden edustajaksi esimies H. R. Nordberg, varalle vaakaaja K. K. Carlander.

Teurastamon kassaennakko korotettiin tammikuun 1 p:stä alkaen 10 000 mk:sta 30 000 mk:aan. V:n aikana avattiin teurastamolle postisiirtotili n:o 5271, jota saadaan käyttää ainoastaan tulotilinä.

Teurastusosastot. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin v. 1942—46 seuraava määrä eläimiä:

	1942	1943	1944	1945	1946
Sonneja ja härkiä	182	452	1 592	958	648
Lehmiä	2 253	2 367	5 025	3 810	3 595
Hiehoja ja isoja vasikoita	548	1 678	3 616	2 009	1 877
Pikkuvasikoita	315	704	1 269	1 259	1 411
Lampaita ja vuohia	79	279	546	804	1 082
Sikoja	1 164	2 114	3 021	1 878	1 891
Porsaita	31	21	83	19	28
Hevosia ja hirviä	140	208	918	651	360
Yhteensä	4 712	7 823	16 070	11 388	10 892

Edellä luetellut v:n 1946 ruhot vastasivat 917 131 kg lihaa, josta 72.0 % oli nautakarjan 1.5 % lampaan, 17.1 % sian ja porsaan sekä 9.4 % hevosen lihaa.

Tarkastuksessa määrättiin erikoiskäsiteltäväksi 2 sonnin, 2 lehmän, 12 hiehon ja ison vasikan ruhoa, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja kpl	kg	Hylättyjä ruhonosia, kpl	kg	Kaikkiaan kg
Sonneja	2	183	—	—	183
Lehmiä	6	707.5	20	380.5	1 088
Hiehoja ja isoja vasikoita	9	328	1	1	329
Pikkuvasikoita	29	322	—	—	322
Lampaita	10	62	—	—	62
Sikoja	7	428	40	224.5	652.5
Porsaita	2	19	—	—	19
Hevosia	2	418	2	24	442
Yhteensä	67	2 467.5	63	630	3 097.5

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 5 303 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 8 400.5 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse kuten alla olevasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse saapuneita	Rautateitse saapuneita	Kaikkiaan
Raavaita	1 952	5 579	7 531
Lampaita ja vuohia	314	768	1 082
Sikoja ja porsaita	1 714	205	1 919
Hevosia	119	241	360
Yhteensä	4 099	6 793	10 892

Lihantuonti Helsinkiin rautateitse muille asemille kuin teurastamon raiteeseen ilmenee seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Vallila	Hietalahti	Yhteensä
Tammikuu	12 861	62 888	75 749
Helmikuu	6 844	66 047	72 891
Maaliskuu	26 658	58 872	85 530
Huhtikuu	21 120	47 682	68 802
Toukokuu	27 196	41 534	68 730
Kesäkuu	18 071	53 537	71 608
Heinäkuu	5 099	47 328	52 427
Elokuu	—	33 615	33 615
Syyskuu	—	28 755	28 755
Lokakuu	24 854	64 496	89 350
Marraskuu	18 229	95 846	114 075
Joulukuu	12 823	84 962	97 785
Koko vuosi	173 755	685 562	859 317

Karjatallien käyttö. Talleissa yötä olleiden eläinten määrä ilmenee seuraavista numeroista:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita	95	139	95	57	56	69	49	188	393	1 165	1 101	393	3 800
Vasikoita	23	22	9	42	30	27	23	40	61	209	110	30	626
Lampaita	12	8	5	3	6	5	4	11	24	236	247	29	590
Sikoja	8	16	2	21	4	6	5	14	4	46	116	254	496
Porsaita	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	31	4	39
Hevosia	11	5	2	41	1	1	—	1	3	28	135	32	260
Yhteensä	149	190	114	164	97	109	82	254	485	1 685	1 740	742	5 811

Kaikista teuraseläimistä oli yli yön tallissa keskimäärin 53.4 %. Raavaista oli yli yön 58.8 %, lampaista 54.5 %, hevosista 72.2 % sekä sioista ja porsaista 27.9 %.

Rehuja käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Olkia ja heiniä ..:.....kg	537	1 224	470	513	432	221	180	178	838	9 343	6 850	1 279	22 065

Suolipesimössä puhdistettiin eri kuukausina seuraavat määrät eri eläinten suolia ja mahoja:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavasten, kpl	240	222	205	111	224	179	[1])193	[1])654	668	1 595	1 271	608	[1])6 170
Sikojen ja hevosten, kpl	95	99	104	144	125	49	97	96	153	274	570	470	2 276
Pikkuvasikoiden, lampaiden ja porsaiden, kpl	72	48	44	80	115	84	81	221	302	737	502	195	2 481
Yhteensä	407	369	353	335	464	312	[1])371	971	1 123	2 606	2 343	1 273	[1])10 927

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu, kpl	Leimattu, kpl			Nylkyvikoja,		Luonnonvikoja,	
		I lk.	II lk.	III lk.	kpl.	%	kpl	%
Tammikuu	357	338	16	3	5	1.4	14	3.9
Helmikuu	286	260	24	2	9	3.1	17	5.9
Maaliskuu	283	255	26	2	5	1.8	23	8.1
Huhtikuu	209	174	28	7	2	1.0	33	15.8
Toukokuu	334	300	32	2	13	3.9	21	6.3
Kesäkuu	241	213	23	5	7	2.9	21	8.7
Heinäkuu	252	216	30	6	6	2.4	30	11.9
Elokuu	802	749	52	1	20	2.5	33	4.1
Syyskuu	981	942	38	1	26	2.7	13	1.3
Lokakuu	2 361	2 264	96	1	37	1.6	60	2.5
Marraskuu	1 955	1 861	93	1	33	1.7	61	3.1
Joulukuu	853	802	49	2	2	0.2	49	5.7
Yhteensä	8 914	8 374	507	33	[2])165	1.9	375	4.2

Lisäksi tarkastettiin seuraavat määrät maalaisvuotia:

	Tarkastettu. kpl	Leimattu, kpl			Hylkyjä
		I lk.	II lk.	III lk.	
Tammikuu	1 349	732	546	57	14
Helmikuu	1 057	547	382	68	60
Maaliskuu	1 510	827	600	75	8
Huhtikuu	2 090	1 166	768	132	24
Toukokuu	1 856	1 016	719	120	1
Kesäkuu	1 295	642	500	141	12
Heinäkuu	1 155	528	407	213	7
Elokuu	1 225	721	405	89	10
Syyskuu	1 190	650	387	144	9
Lokakuu	2 642	1 637	808	187	10
Marraskuu	2 358	1 391	757	180	30
Joulukuu	1 967	1 179	635	146	7
Yhteensä	19 694	11 036	6 914	1 552	192

[1]) Tähän sisältyy 25 maaseudulla teurastetun eläimen suolia. — [2]) Teurastustavasta johtuen on 165 juutalaisille teurastetun eläimen vuotaa merkitty II luokkaan.

Siipikarjateurastamo on edelleenkin ollut vuokrattuna muihin tarkoituksiin. Siipikarjan ja kaniinien teurastus, kyniminen ja nylkeminen on toimitettu saniteettiteurastamossa.

Siipikarjan ja kaniinien teurastus sekä metsänriistan leimaus selviää seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Teurastettuja tai kynittyjä kanoja	Teurastettuja tai nyljettyjä kaniineja	Nyljettyjä jäniksiä	Yhteensä	Leimattua metsänriistaa
	kpl				
Tammikuu	1	580	—	581	19 673
Helmikuu	2	445	—	447	16 768
Maaliskuu	—	310	—	310	6 021
Huhtikuu	—	366	—	366	5 349
Toukokuu	—	167	—	167	16
Kesäkuu	90	26	—	116	—
Heinäkuu	109	18	99	226	—
Elokuu	285	127	—	412	—
Syyskuu	190	103	—	293	16
Lokakuu	57	220	—	277	—
Marraskuu	—	298	—	298	24
Joulukuu	10	632	—	642	472
Koko vuosi	744	3 292	99	4 135	48 339

Lihantarkastamoissa (Helsinki 1 teurastamolla ja Helsinki 2 Malmilla) tarkastettiin v:n 1946 kuluessa 1 359 231 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 25 606 kiloon paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1945 vastaavat luvut:

	1945 Koko ruhoja, kpl	1946 Koko ruhoja, kpl		1945 Koko ruhoja, kpl	1946 Koko ruhoja, kpl
Sonneja	111	150	Lampaita ja vuohia	1 649	2 678
Lehmiä	3 637	4 997	Sikoja	1 188	1 421
Hiehoja ja isoja vasikoita	1 811	2 589	Porsaita	141	75
Pikkuvasikoita	15 061	17 623	Hevosia	870	702
			Yhteensä	24 468	30 235

Tarkastuksen johdosta erikoiskäsiteltiin 1 lehmän sekä 8 hiehon ja ison vasikan ruhoa, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhon osia hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja, kpl	Hylättyjä koko ruhoja, kg	Hylättyjä ruhonosia kpl	Hylättyjä ruhonosia kg	Kaikkiaan kg
Sonneja	1	108	5	150	258
Lehmiä	93	11 073	59	954.5	12 027.5
Hiehoja ja isoja vasikoita	32	1 056	7	107	1 163
Pikkuvasikoita	346	4 525	181	895	5 420
Lampaita ja vuohia	67	415	4	11	426
Sikoja	35	2 515	45	282.5	2 797.5
Porsaita	1	5	—	—	5
Hevosia	50	8 782	17	382	9 164
Yhteensä	625	28 479	318	2 782	31 261

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 17 129 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 48 390 kg.

Tukkumyyntihallin jäähdyttämön ja syväjäädyttämön sekä eri laitteiden käyttö.

Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöä ja syväjäädyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin												
Raavaita ..... kpl	765	558	803	532	601	488	281	627	824	2 142	2 726	1 419	11 766
Isoja vasikoita ..... »	287	228	420	350	449	393	256	571	908	1 429	1 273	485	7 049
Pikkuvasikoita ..... »	1 176	939	1 186	2 143	1 804	1 036	598	527	838	1 142	1 511	1 124	14 024
Lampaita ..... »	172	105	265	202	220	208	175	263	365	1 074	1 470	510	5 029
Sikoja ..... »	223	171	303	323	313	194	167	170	186	313	571	765	3 699
Porsaita ..... »	5	6	3	—	2	1	4	1	2	2	7	16	49
Hevosia ..... »	84	76	81	46	23	40	21	27	26	87	535	193	1 239
Yhteensä, kpl	2 712	2 083	3 061	3 596	3 412	2 360	1 502	2 186	3 149	6 189	8 093	4 512	42 855
Muuta tavaraa,..... kg	7 067	5 454	8 021	5 915	5 188	5 662	1 453	3 335	3 043	5 146	1 124	4 830	56 238

Kilogrammoiksi muunnettuina muuttuvat edellä esitetyt numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	170 018	Toukokuu	152 912	Syyskuu	179 617
Helmikuu	123 304	Kesäkuu	120 810	Lokakuu	412 400
Maaliskuu	173 026	Heinäkuu	74 659	Marraskuu	596 474
Huhtikuu	149 703	Elokuu	123 286	Joulukuu	327 630
				Koko vuosi	2 603 839

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin [1]:												
Raavaita ja isoja vasikoita ..... kpl	1 338	938	1 620	943	1 110	1 279	888	2 098	2 352	8 955	9 318	5 754	36 593
Pikkuvasikoita ..... »	1 922	1 512	2 328	2 840	2 355	2 083	886	799	1 041	3 628	3 357	1 993	24 744
Lampaita ... »	208	149	398	253	231	407	236	424	515	2 182	2 554	1 905	9 462
Sikoja ..... »	455	339	478	568	755	480	342	324	572	1 043	1 919	3 156	10 431
Porsaita ..... »	15	12	14	4	7	5	6	1	4	9	28	3	108
Hevosia ..... »	235	166	205	100	70	105	67	64	47	557	3 652	2 103	7 371
Yhteensä, kpl	4 173	3 116	5 043	4 708	4 528	4 359	2 425	3 710	4 531	15 374	20 828	14 914	88 709
Muuta tavaraa,kg	52 362	50 393	57 996	46 616	37 053	38 265	13 015	25 221	41 368	86 121	101 792	71 757	621 959
	Syväjäädyttämössä säilytettiin:												
Metsänriistaa kg	19 496	3 999	2 754	8 431	4 222	3 790	—	277	4 813	8 892	5 620	1 944	64 238
Kanoja ym. siipikarjaa . »	424	1 792	1 641	839	418	920	2 110	6 115	5 416	20 778	28 682	11 917	81 052
Kaniineja .... »	230	373	1 264	833	420	193	30	318	2 035	22 467	14 115	6 684	48 962
Lihaa ..... »	985	2 333	1 659	8 464	3 737	5 133	7 628	4 715	6 331	24 894	43 978	13 961	123 818
Muuta tavaraa »	—	2 544	—	2 600	—	48	130	577	465	255	—	—	6 619
Metsästäjäkokoeissa ..... »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27 400
Yhteensä, kg	21 135	11 041	7 318	21 167	8 797	10 084	9 898	12 002	19 060	77 286	92 395	34 506	352 089

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruhomäärää.

Lihantarkastamosta suoraan vietiin yhteensä 10 520 ruhoa ja 7 490 kg paloiteltua lihaa, kuten seuraavasta taulukosta lähemmin selviää:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Lihantarkastamosta suoraan vietiin:												
Raavaita ..... kpl	136	68	122	56	48	48	36	41	64	294	249	133	1 295
Pikkuvasikoita ..... »	765	554	822	1 206	1 001	616	444	335	364	734	757	626	8 224
Lampaita ..... »	14	19	40	19	17	28	19	26	26	123	113	59	503
Sikoja ..... »	23	33	44	28	24	17	14	11	13	27	41	56	331
Hevosia ..... »	18	10	7	6	2	5	6	2	2	15	71	23	167
Yhteensä, kpl	956	684	1 035	1 315	1 092	714	519	415	469	1 193	1 231	897	10 520
Paloiteltua lihaa, ... kg	605	717	709	1 350	1 569	910	247	20	132	130	451	650	7 490

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureja ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita ..... kpl	285	104	207	168	168	156	71	64	180	718	980	316	3 417
Isoja vasikoita ..... »	116	53	153	127	162	129	90	133	201	457	440	119	2 180
Pikkuvasikoita ..... »	488	299	443	766	694	464	222	139	281	494	583	321	5 194
Lampaita ..... »	68	21	95	97	107	102	102	75	84	468	704	159	2 082
Sikoja ..... »	87	44	131	100	94	76	44	23	47	90	129	102	967
Porsaita ..... »	2	1	1	—	—	—	1	1	1	1	4	16	28
Hevosia ..... »	37	43	30	11	10	20	5	11	3	24	167	43	404
Yhteensä, kpl	1 083	565	1 060	1 269	1 235	947	535	446	797	2 252	3 007	1 076	14 272
Muuta tavaraa ..... kg	1 240	1 153	2 160	1 559	472	1 264	505	65	122	444	1 941	14	10 939

Edellämainittu lihamäärä oli kiloissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	67 997	Toukokuu	52 771	Syyskuu	43 452
Helmikuu	32 693	Kesäkuu	45 932	Lokakuu	146 563
Maaliskuu	57 953	Heinäkuu	22 694	Marraskuu	210 330
Huhtikuu	51 468	Elokuu	20 917	Joulukuu	72 010
				Koko vuosi	824 780

Punnitseminen. Seuraavat numerot valaisevat laitoksessa suoritettua muuta punnitusta:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Vuotia ..... kpl	1 430	1 311	1 460	2 072	1 783	1 253	1 265	1 621	1 894	4 100	3 672	2 269	24 130
Lihaa:													
Hevosia, raavaita, sikoja ..... »	188	138	181	128	200	72	42	30	129	291	480	252	2 131
Vasikoita, lampaita, porsaita ..... »	381	289	384	698	520	378	275	155	360	776	766	652	5 634
Yhteensä, kpl	1 999	1 738	2 025	2 898	2 503	1 703	1 582	1 806	2 383	5 167	4 918	3 173	31 895
Muuta tavaraa, ... kg	7 924	5 582	8 060	609	271	728	10 395	106	50 553	520	43 480	1 040	129 268

Lihan hinnoittelussa on noudatettu kansanhuoltoministeriön määräämiä hintoja.

Laboratorio. Vuoden kuluessa tehtiin laboratoriossa 143 täydellistä bakteriologista tutkimusta keittokokeineen ja ph-määräyksineen, 11 pienempää bakteriologista, bakterioskopista ja histologista tutkimusta, 29 keittokoetta ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta sekä 3 415 sian ruhoa ja 12 495 kg paloiteltua lihaa koskevat trikiinikokeet.

Täydellisiä koko ruhoja koskevia bakteriologisia tutkimuksia valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Bakteeripitoisuus				Keittokokeen tulos				Toimenpide	
		+++ Hyvin runsaasti	++ Runsaasti	+ Vähän	— Bakteerittomia	+++ Hyvin voimakas vieras haju	++ Voimakas vieras haju	+ Heikko vieras haju	— Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	42	2	12	23	5	1	12	18	11	19	23
Hiehoja ja is. vasikoita	4	—	1	3	—	1	1	1	1	2	2
Pikkuvasikoita	31	6	10	13	2	2	4	8	17	17	14
Lampaita	3	—	—	3	—	—	2	1	—	3	—
Sikoja	22	4	5	12	1	—	5	4	13	8	14
Porsaita	2	—	—	2	—	—	—	1	1	1	1
Hevosia	7	—	1	4	2	1	2	2	2	3	4
Yhteensä	111	12	29	60	10	5	26	35	45	53	58
Rokkovasikat	32	—	1	19	12	—	—	—	—	—	32

Tutkituista ruhoista oli 17 teurastusosastolta ja 126 lihantarkastamolta. Kaikista teurastamolla teurastetuista ja tarkastetuista ruhoista ne tekivät 0.35 %.

Tutkituista ruhoista, rokkovasikoita lukuunottamatta, hylättiin 47.7 %. Hylkäämisen syy oli 14 tapauksessa (12.6 %) bakteeripitoisuus, 18 (16.2 %) keittokokeessa todettu vieras haju tai liian korkea ph-luku, 20 (18.0 %) sekä bakteeripitoisuus että vieras haju tai liian korkea ph-luku sekä 1 tapauksessa patologis-anatomiset muutokset.

Määriteltyjä verenmyrkytyksiä todettiin 13 pikkuvasikassa, joista 12 kolibakteerien ja 1 tapauksessa diplokokkien aiheuttamia, 6 siassa, joista 3 oli aiheutunut sikaruusubakteereista ja 3 kolibakteereista, 3 lehmässä, joista 2 kolibakteerien ja 1 streptokokkien aiheuttamia sekä 1 porsaassa, streptokokkien aiheuttamana. Ei määriteltyä verenmyrkytystä on usein vaikea erottaa pilaantumisesta. Syynä sanotunlaisiin muutoksiin oli mikro- ja streptokokit sekä koli-, anaeroba- ja subtilisbakteerit.

Tutkittavaksi otettiin seuraavista syistä: septikemian merkkejä 49 tapausta, rokkovasikat 32, maksatulehdus 16, keuhkokuume 10, utaretulehdus 8, sikaruusu 4, vieras haju 4, hätäteurastus 3, synnytysesteitä 3, vatsakalvontulehdus 3, traum-maha- ja sydänpussintulehdus 2, munuaistulehdus 2 ja muista syistä 7 tapausta.

Pienemmät bakteriologiset, bakterioskopiset ja histologiset tutkimukset koskivat 6 pernaruttokoetta, jotka kaikki olivat kielteisiä, 30 tuberkuloosikoetta, 1 bakteriologinen ja 4 histologista koetta. Kaikki tuberkuloosikokeet suoritettiin ainoastaan mikroskoopilla ja tulos oli 21 tapauksessa (70.0 %) myönteinen ja 9 tapauksessa (30.0 %) kielteinen. Tuberkuloosin tähden tutkituista, jotka kaikki olivat sikoja, oli 29 teurastusosastoilta ja 1 lihantarkastamosta.

Keittokokeita ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Tulos				Toimenpide	
		+++ Hyvin voimakas vieras haju	++ Voimakas vieras haju	+ Heikko vieras haju	— Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	17	3	2	6	6	6	11
Hiehoja ja isoja vasikoita	3	—	1	2	—	1	2
Pikkuvasikoita	3	—	1	1	1	1	2
Lampaita	1	1	—	—	—	1	—
Sikoja	2	—	1	1	—	—	2
Porsaita	1	1	—	—	—	1	—
Hevosia	2	—	—	2	—	—	2
Yhteensä	29	5	5	12	7	10	19

Tutkituista ruhoista oli 3 teurastusosastolta ja 26 lihantarkastamolta. Tutkimusten perusteella hyljättiin 10 ruhoa eli 34.5 % koko tarkastetusta määrästä. Tutkimusten syinä olivat 16 tapauksessa vieras haju, 3 maksatulehdus, 2 karjunvikaa, 2 munuaistulehdus, 2 keltatauti, 2 pullistustauti ja 2 tapauksessa joku muu tauti.

Trikiininäytteet olivat kaikki kielteisiä.

Sairasosasto. Sairasosastolla teurastettiin tai obdusoitiin 39 eläintä, nimittäin 3 raavasta, 6 isoa vasikkaa, 19 pikkuvasikkaa, 3 lammasta, 4 sikaa, 1 porsas ja 3 hevosta. Tarttuvia tauteja ei todettu.

Tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ja niistä johtuvat toimenpiteet käyvät selville taulukoista n:o I ja II.

Matorakkulataudin *(Cysticercus inermis)* ja nystyrätaudin *(Tuberculosis)* esiintymistä valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Matorakkula (Cysticercus inermis):

Tarkastuspaikka		Rakkuloiden luku		Rakkulat olivat		Rakkulat löytyivät			Ruhoja kaikkiaan
Teurastusosastot	Lihantarkastamo	Yksi	Useampia	Eläviä	Kuolleita	Ainoastaan päästä	Ainoastaan sydämestä	Useammista paikoista	
Absoluuttiset luvut									
16	9	13	12	18	7	14	3	8	25
Prosenttiluvut									
64.0	36.0	52.0	48.0	72.0	28.0	56.0	12.0	32.0	100.0

Nystyrätautia *(Tuberculosis)* ei vuoden aikana todettu ainoassakaan nautaeläimessä. Sioissa tavattiin muutoksia 2 tapauksessa ainoastaan nielurauhasissa ja 19 tapauksessa ainoastaan suolirauhasissa.

Matorakkulan *(Cysticercus inermis)* ja nystyrätaudin *(Tuberculosis)* esiintymiset vuosina 1934—46 ilmenevät allaolevasta yhdistelmästä:

	Cysticercus inermis		Tuberculosis			
Vuosi	Nautojen luku	%	Nautojen luku	%	Sikojen luku	%
1934	158	0.38	3	0.007	8	0.05
1935	140	0.36	12	0.03	30	0.17
1936	163	0.36	4	0.009	84	0.38
1937	165	0.32	1	0.002	119	0.45
1938	264	0.41	—	—	227	0.73
1939	273	0.41	1	0.0015	153	0.41
1940	70	0.08	—	—	11	0.05

Vuosi	Cysticercus inermis		Tuberculosis			
	Nautojen luku	%	Nautojen luku	%	Sikojen luku	%
1941	13	0.08	—	—	15	0.48
1942	1	0.02	[1])380	[1])6.26	6	0.34
1943	9	0.10	—	—	6	0.19
1944	23	0.05	—	—	14	0.28
1945	33	0.48	—	—	31	1.01
1946	25	0.18	—	—	21	0.63

Käyttöosasto. *Konekeskus* käsitti konehallin, korjauspajan, jäätehtaan varastoineen sekä kellarikerroksessa olevat ainesten ja voiteluöljyn varastot. Jäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten oli konehallissa kaksi turbojäähdytyskonetta à 240 000 ly/t — 8°C+25 °C, syväjäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten kaksi turbojäähdytyskonetta à 100 000 ly/t — 18°C+25°C tarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos, jonka vuorokautinen valmistusmäärä oli 400 kpl 25 kg:n painoista jääkuutiota. Jäähdytyshuoneiden lämpötilojen ja ilman kosteuden tarkkailua varten oli konehalliin sijoitettu kaukolämpömittarit. Eri koneiden ja laitteiden käyttö selviää seuraavasta taulukosta:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Kokovuosi
	Käyttöaika, tuntia ja minuuttia kaikkiaan												
Jäähdytyskoneet													
I	115.10	91.25	61.35	—	—	—	—	—	99.20	—	—	—	367.30
II	—	1.00	32.30	147.00	204.15	218.00	280.55	333.15	48.00	404.15	386.40	275.40	2 331.30
III	193.50	180.15	162.35	—	17.45	274.15	381.10	382.45	344.15	—	—	—	1 933.50
IV	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tyhjöpumput													
1	2.00	6.15	4.00	—	—	2.00	—	—	0.30	—	—	—	14.45
2	1.15	—	—	1.00	4.15	2.00	1.30	1.00	0.20	1.45	1.00	0.30	14.35
3	0.20	1.00	1.45	—	1.45	2.00	—	1.20	1.00	—	—	—	9.10
4	—	—	—	1.45	—	—	2.30	—	3.45	1.00	1.10	0.30	10.40
Suolaliuospumput													
1	—	—	35.00	147.00	204.15	79.00	145.45	333.45	333.00	405.00	386.40	275.40	2 345.05
2	117.50	91.30	59.05	—	—	139.00	135.10	—	—	—	—	—	542.35
3	—	—	30.00	160.05	236.10	274.15	381.10	382.45	—	—	196.45	272.40	1 933.50
4	193.50	180.30	122.35	—	—	—	—	—	340.00	351.15	137.15	—	1 325.25
Jäähdytysveden kiertopumput													
5	—	—	—	—	249.50	42.15	—	—	—	—	—	—	292.05
6	208.25	192.45	172.20	169.20	—	—	—	—	—	—	—	—	742.50
7	—	—	—	—	—	239.30	385.25	392.20	269.35	412.00	397.45	288.10	384.45
8	97.15	100.15	86.45	8.45	11.15	16.15	—	—	—	—	—	—	2 320.30
9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.00	210.00	131.10	366.10
Tuulettajat													3
1	188.30	175.40	156.35	153.55	225.15	258.10	363.35	365.15	320.50	342.10	330.00	270.55	2 150.50
2	116.40	95.30	91.20	143.40	171.00	137.40	238.20	297.45	303.15	395.50	381.55	273.55	2 646.50
3	29.05	21.30	25.15	72.05	119.30	160.55	239.30	292.15	219.00	320.15	347.55	258.15	1 105.30
4	3.10	5.30	18.00	44.25	54.00	109.25	171.15	230.15	189.45	158.15	62.15	47.00	3 093.15
5	190.30	175.05	154.50	153.55	220.40	260.55	356.40	357.00	316.50	335.25	319.30	251.25	3 092.45
6	190.30	175.05	156.20	152.55	221.40	260.55	358.10	357.00	317.10	335.25	315.15	253.10	1 093.35
7	53.15	51.30	47.35	75.25	21.45	98.00	105.30	200.15	109.40	180.00	160.50	150.40	1 254.25
8	—	—	—	—	65.40	85.40	92.30	160.00	220.10	201.30	80.45	110.10	016.25
Tornituulettajat													
1	—	—	—	—	—	118.40	288.45	263.45	152.40	—	—	—	823.50
2	—	—	—	—	—	132.10	178.30	140.45	69.30	—	—	—	520.55
3	—	—	—	—	—	139.10	280.00	332.00	167.00	—	—	—	918.10
4	—	—	—	—	—	61.45	220.30	270.00	169.45	—	—	—	722.00
Kloorikalsiumia käytetty	Kilogrammaa												
S I	600	400	400	800	1 600	1 400	3 000	2 000	2 200	1 600	1 600	1 400	17 000
S II	800	600	—	200	800	1 000	2 200	3 800	2 000	2 800	2 400	2 000	18 600
Jäätä valmistettu ...	4 400	6 800	18 800	16 800	37 600	66 400	62 400	64 000	68 400	21 200	12 800	10 800	390 400

[1]) Ulkomailta tuotuja.

Lämpökeskus. Eri rakennusten lämmittämistä ja tarvittavan lämpimän veden valmistamista varten on kaksi Babcock & Wilcox vesiputkikattilaa à 190 m², yhteensä 380 m² 10 kg:n työpaineella, varustettuna 160 m²:n suuruisella savukaasu-etulämmittäjällä sekä koneellisella hiilensyöttölaitteella (ketjuarinalla). Toinen kattila oli varustettu puulämmitykseen tarkoitetulla tulipesällä. Lämpökeskuksen käyttö kuukausittain selviää seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Höyrykattilat				Vettä kulutettu m³	Keskimääräinen käyttö vuorokaudessa		
	N:o I		N:o II					
	Lämmitetty, t. ja min.	Halkoja kulutettu, m³	Lämmitetty, t. ja min	Halkoja kulutettu, m³		Lämmitetty, t. ja min.	Halkoja kulutettu, m³	Vettä kulutettu m³
Tammikuu	340.00	418	—	—	53	10.58	13.5	1.71
Helmikuu	350.00	485	—	—	56	12.30	17.3	2.00
Maaliskuu	333.30	455	—	—	60	10.45	14.7	1.94
Huhtikuu	238.30	308	—	—	48	7.57	10.3	1.6
Toukokuu	232.30	237	—	—	30	7.30	7.6	0.97
Kesäkuu	173.00	121	—	—	32	5.46	4.03	1.07
Heinäkuu	153.00	96	—	—	28	4.56	3.10	0.903
Elokuu	6.00	5	150.00	118	30	5.02	3.97	0.97
Syyskuu	—	—	173.00	157	32	5.46	5.23	1.07
Lokakuu	217.00	321	22.00	27	42	7.43	11.2	1.35
Marraskuu	263.00	403	—	—	62	8.46	13.43	2.07
Joulukuu	279.00	394	—	—	41	9.00	12.7	1.32
Koko vuosi	2 585.30	3 243	345.00	302	514	8.02	9.71	1.41
Kattila I + II	2 930.30	3 545						

Vedenkulutus. Helsingin kaupungin vesijohtolaitokselta tulevan veden kulutus kuutiometreissä jakaantui eri osastoille kuukausittain seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak	Marrask.	Jouluk,	Koko vuosi
Lämpökeskus	53	56	60	48	30	32	28	30	32	42	62	41	514
Jäähdytyskoneet	113	53	112	96	162	411	660	366	195	141	119	89	2 517
Lämminvesisäiliö	748	425	614	542	592	494	584	638	721	1 263	1 380	896	8 897
Hallintorakennus	327	182	286	286	273	304	156	206	270	207	170	135	2 802
Ilmatiivistäjä	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Jäänvalmistus	42	6	36	23	68	101	100	91	90	47	26	23	653
Tukkumyyntihalli	109	45	117	126	140	149	125	109	139	143	253	213	1 668
Jäähdyttämöt	15	9	13	14	19	20	8	13	23	16	24	15	189
Sikateurastamo ja laborat.	59	34	6	99	61	50	41	44	64	97	115	109	779
Suolipesimö	942	548	888	729	1 708	990	940	2 764	1 935	2 818	2 832	1 930	19 024
Mahojen tyhjennysosasto	3 075	1 717	2 243	1 504	1 950	2 013	2 600	2 810	3 985	6 869	6 271	3 227	38 264
Suurkarjan teurastamo	492	282	380	355	353	301	396	354	355	472	458	364	4 562
Lihantarkastamo	2	2	2	2	8	6	6	15	12	9	12	5	81
Saniteettiteurastamo	10	—	—	22	18	33	31	15	7	2	1	—	139
Suurkarjan talli	65	33	26	21	26	28	29	23	23	54	44	42	414
Pienen karjan talli	1	—	—	3	—	10	13	1	3	7	4	1	43
Lantala	9	3	7	14	25	20	24	30	34	56	35	12	269
Viemäriveden puhd.lait.	267	119	340	257	24	23	8	23	52	215	600	290	2 218
Lihavaunujen pesimö	2	1	4	6	7	2	2	2	2	3	4	2	37
Karjavaunujen pesimö	10	6	5	8	14	14	10	37	31	59	58	38	290
Kanateurastamo	3	3	3	3	5	3	3	3	3	5	6	5	45
Kesänavetta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	60	—	100
Pihojen puhdistus	—	—	—	10	92	58	50	36	52	60	—	—	358
Kokonaiskulut, m³	6 344	3 524	5 142	4 168	5 576	5 062	5 814	7 610	8 028	12 625	12 534	7 437	83 864

Rautatievaunupesimöt. Teurastamolle kuuluu sinne saapuvien liha- ja karjavaunujen puhdistus ja desinfioiminen. Eri kuukausina puhdistettiin rautatievaunuja seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marask.	Jouluk.	Koko vuosi
Lihavaunuja	13	6	25	26	20	14	14	12	16	18	25	12	201
Karjavaunuja	32	23	10	15	35	22	24	66	64	151	103	70	615
Yhteensä	45	29	35	41	55	36	38	78	80	169	128	82	816

Vedenkulutus: Lämmintä vettä 172 m³, kylmää vettä 327 m³.

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saadaan Helsingin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa jännite alennetaan 500 ja 220/127 voltin jännitteiseksi. 500 voltin jännitteinen virta käytetään jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220 voltin jännite pienemmissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistukseen, ollen lamppujännite 127 volttia. Eri jännitteisen sähkövirran kulutus kilovattitunneissa kuukausittain näkyy alla olevista numeroista:

	Valaistusvirta, kWh	220 V:n voimavirta, kWh	500 V:n voimavirta, kWh	Koko kulutus, kWh
Tammikuu	6 369	15 600	21 600	43 569
Helmikuu	4 193	13 885	17 600	35 678
Maaliskuu	3 205	13 058	18 500	34 763
Huhtikuu	2 293	16 742	23 400	42 435
Toukokuu	2 144	22 021	33 900	58 065
Kesäkuu	1 548	22 755	43 000	67 303
Heinäkuu	1 426	29 474	58 600	89 500
Elokuu	2 053	34 055	64 200	100 308
Syyskuu	1 854	29 556	55 000	86 410
Lokakuu	5 987	37 093	48 900	91 980
Marraskuu	7 842	37 608	46 200	91 650
Joulukuu	6 548	28 222	36 400	71 170
Koko vuosi	45 462	300 069	467 300	812 831

Kalasatama. Kalasataman kautta tuotiin kaupunkiin kaikkiaan 1 799 672 kg kalaa eli 18.2 % koko vuoden aikana tapahtuneesta tuonnista. Mainitusta määrästä oli 1 060 892 kg eli 58.9 % silakkaa ja 738 780 kg eli 41.1 % muuta kalaa. Kalasta oli 1 623 775 kg tuoretta, 91 433 kg suolattua ja 84 464 kg savustettua. Rautateitse tuotiin satamaan 1 143 741 kg eli 63.6 %, autoilla 592 994 kg eli 32.9 % ja vesitse 62 937 kg eli 3.5 %. Tarkemmat tiedot kalantuonnista käyvät selville taulukoista IV, V ja VI.

Seuraavat numerot valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Jäähdytyskone käynyt tuntia ja min.	Jäähdytetty tavaraa, kg	Sähkövirran kulutus kWt			Halkojen	Koksin	Veden	Voiteluöljyn	Ammoniakin
			Valovirta	Voimavirta	Yhteensä	kulutus				
						m³	tonnia	m³	kg	kg
Tammikuu	11.35	332 909	260	119	379	2	2.5	92	1	—
Helmikuu	7.30	323 465	220	58	278	2	1.5	167	—	—
Maaliskuu	8.45	178 230	226	93	319	2	1.75	189	1	—
Huhtikuu	144.20	155 275	183	1 524	1 707	2	1.25	257	—	—
Toukokuu	627.45	319 744	140	5 785	5 925	1	—	530	10	43
Kesäkuu	701.35	309 465	81	6 563	6 644	—	—	996	1	—
Heinäkuu	726.35	356 908	84	6 917	7 001	—	—	2 032	1.5	—
Elokuu	725.15	329 089	178	6 450	6 628	—	—	2 827	1.5	—
Syyskuu	524.05	493 362	180	4 632	4 632	—	0.5	2 037	1	—
Lokakuu	267.10	464 711	286	2 267	2 553	1	1.0	832	1.5	—
Marraskuu	174.20	363 233	324	1 450	1 774	2	1.0	368	1.5	—
Joulukuu	82.35	438 421	371	708	1 079	2	1.88	295	—	—
Koko vuosi	4 001.30	[1])4 064 812	2 533	36 566	38 919	14	11.38	10 622	20	43

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Tulot ja menot. *Tuloja* oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 9 718 052 mk, josta teurastamon tuloja 9 340 012 mk ja kalasataman tuloja 378 040 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 9 585 881: 45 mk, josta teurastamon tuloja 9 191 747: 70 mk ja kalasataman tuloja 394 133: 75 mk. Tulot olivat siten teurastamon osalta 148 264: 30 mk arvioitua pienemmät ja kalasataman osalta 16 093: 75 mk arvioitua suuremmat. Kokonaisuudessa olivat tulot 132 170: 55 mk arvioitua määrää pienemmät.

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) tai vajaus (—), mk
Teurastusosastot	1 300 000: —	723 473: 50	— 576 526: 50
Lihantarkastusosasto	750 000: —	749 466: —	— 534: —
Tukkumyyntihalli	800 000: —	563 667: 95	— 236 332: 05
Kuljetusratojen ym. käyttö	250 000: —	348 254: 80	+ 98 254: 08
Jäähdyttämöt, teurastusosastot	3 566 000: —	3 650 629: 45	+ 84 629: 45
Jäähdyttämöt, kalasatama	134 000: —	154 023: —	+ 20 023: —
Suolipesimö	100 000: —	97 150: —	— 2 850: —
Navetta	75 000: —	138 426: —	+ 63 426: —
Rehut	21 000: —	167 515: —	+ 146 515: —
Lihojen, vuotien ym. punnitus	30 000: —	169 040: —	+ 139 040: —
Konttorien, ravintolan ym. vuokrat	1 000 000: —	904 324: 40	— 95 675: 60
Vaunujen puhdistus, hylkyliha, lanta ym.	865 000: —	777 187: —	— 87 813: —
Vuotavaraston vuokrat ja ostoluvat	320 000: —	350 620: 10	+ 30 620: 10
Siipikarjateurastamo	50 000: —	54 329: —	+ 4 329: —
Riistan merkintä	50 000: —	173 635: 50	+ 123 635: 50
Tulot kuljetuksista (auto)	75 000: —	224 864: 50	+ 149 864: 50
Kalasatama	244 040: —	240 110: 75	— 3 929: 25
Erikseen mainitsemattomat tulot	25 000: —	36 152: 50	+ 11 152: 50
Luontoisedut	63 012: —	63 012: —	—
Yhteensä	9 718 052: —	9 585 881: 45	— 132 170: 55

Alla olevat luvut osoittavat miten kokonaistulot jakautuivat eri kuukausille:

	mk		mk
Tammikuu	797 329: 45	Heinäkuu	582 102: 95
Helmikuu	691 300: 40	Elokuu	588 881: —
Maaliskuu	466 866: 55	Syyskuu	579 460: 50
Huhtikuu	760 871: 05	Lokakuu	1 704 054: 50
Toukokuu	589 627: 05	Marraskuu	1 184 486: —
Kesäkuu	396 375: 50	Joulukuu	1 244 526: 50
		Yhteensä	9 585 881: 45

Tässä tehdään vertailu v:n 1945 ja 1946 tulojen välillä sekä prosenttilaskelma, josta ilmenee v:n 1938, 1943—46 eri tuloryhmienosuus kokonaistulosta:

	1945	1946	1938	1943	1944	1945	1946
Tuloerä	Kokonaismäärä, mk	Kokonaismäärä, mk	%	%	%	%	%
Teurastusosastot	242 094: —	723 473: 50	26.4	4.9	7.5	5.0	7.5
Lihantarkastamot	309 636: —	749 466: —	12.4	6.1	7.1	6.3	7.8
Tukkumyyntihalli	299 563: 30	563 667: 95	25.3	5.9	7.7	6.1	5.9
Kuljetusradat	69 485: 80	348 254: 80	5.4	1.9	1.8	1.4	3.6
Jäähdyttämöt	2 099 804: 20	3 804 652: 45	14.4	53.7	42.3	42.8	39.7
Luontoisetujen korvaukset	59 237: —	63 012: —	0.8	1.5	1.2	1.2	0.7
Muut tulot	1 825 065: 50	3 333 354: 75	15.3	26.0	32.4	37.2	34.8
Yhteensä	4 904 885: 80	9 585 881: 45	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

V:n 1945 ja 1946 tuloja keskenään vertailtaessa on huomattava, että v. 1946 olivat voimassa uudet, koroitetut taksat.

Menot. Kaupungin v:n 1946 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 12 659 052 mk, johon kertomusvuonna myönnettiin ylitysoikeuksia, lisämäärärahoja sekä kalliinajanlisäyksiä yhteensä 4 310 513 mk. Kaikkiaan oli siis käytettävissä 16 969 565 mk, mistä käytettiin 16 292 038: 55 mk. Eri menoeriin jakaantuivat määrärahat seuraavasti:

Menoerä	Määräraha, mk	Tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	[1]) 44 850: —	44 850: —	—
Sääntöpalkkaiset virat	[2]) 5 896 109: —	5 896 109: —	—
Tilapäistä työvoimaa	584 012: —	518 387: 50	+ 65 624: 50
Kesälomasijaiset	235 189: —	70 282: —	+ 164 907: —
Vuokra	1 998 137: —	1 993 337: —	+ 4 800: —
Lämpö	2 919 550: —	3 242 114: —	— 322 564: —
Valaistus	110 900: —	83 903: 50	+ 26 996: 50
Siivoaminen	10 000: —	9 070: 80	+ 929: 20
Vedenkulutus	[3]) 327 708: —	327 708: —	—
Puhtaanapito	1 010 200: —	1 023 935: 50	— 13 735: 50
Painatus ja sidonta	90 000: —	119 523: —	— 29 523: —
Tarverahat	100 000: —	168 892: 65	— 68 892: 65
Vaatteiden pesu	10 000: —	9 409: —	+ 591: —
Koneiden ja työkalujen hankinta	144 800: —	80 551: 50	+ 64 248: 50
Yleisten laitteiden kunnossapito	500 000: —	467 661: 60	+ 32 338: 40
Tapaturmavakuutusmaksut	7 500: —	[4]) 3 360: —	+ 4 140: —
Käyttövoima	618 300: —	945 606: 50	— 327 306: 50
Rehut ja kuivikkeet	40 000: —	69 849: 70	— 29 849: 70
Tarveaineet	434 310: —	404 448: 30	+ 29 861: 70
Korjaus- ja muutostyöt	1 000 000: —	675 809: —	+ 324 191: —
Teurastajien käyttäminen erinäisissä teurastamon töissä	888 000: —	137 230: —	+ 750 770: —
Yhteensä	16 969 565: —	16 292 038: 55	+ 677 526: 45

Vuoden 1946/47 vaihteessa oli teurastamon varastossa 3 723 m³ halkoja à 750 mk eli 2 792 250 mk:n arvosta, 11 tonnia koksia à 4 340 mk eli 47 740 mk:n arvosta ja 2 000 kg klorkalciumia à 6: 90 mk eli 13 800 mk:n arvosta, kaikkiaan tavaraa 2 853 790 mk:n arvosta.

Selvemmän kuvan saamiseksi kokonaismenot on alla olevassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty seuraava prosenttilaskelma:

Menoerä	1945 Kokonaismäärä, mk	1946 Kokonaismäärä, mk	1944 %	1945 %	1946 %
Palkkausmenot	5 615 301: 40	7 166 522: 50	40.1	44.9	44.0
Palkkiot	34 550: —	44 850: —	0.3	0.3	0.3
Sääntöpalkkaiset virat	4 205 626: —	5 896 109: —	30.7	33.6	36.2
Tilapäistä työvoimaa	206 716: 40	518 387: 50	1.4	1.7	3.2
Kesäl masijaiset	112 253: 70	70 282: —	0.7	0.9	0.4
Puhtaanapito	499 874: 75	499 664: —	4.8	4.0	3.1
Teurastajien käyttäminen erinäisissä teurastamon töissä	556 280: 55	137 230: —	2.2	4.4	0.8
Vuokra	1 998 137: —	1 993 337: —	23.4	16.0	12.2
Käyttökustannukset	3 528 831: 25	5 003 780: 30	30.2	28.2	30.7
Lämpö	2 534 239: 85	3 242 114: —	20.8	20.3	19.9
Valaistus	80 496: 40	83 903: 50	0.9	0.6	0.5
Vedenkulutus	189 523: 70	327 708: —	2.3	1.5	2.0
Käyttövoima	542 477: —	945 606: 50	5.7	4.3	5.8
Tarveaineet	182 094: 30	404 448: 30	0.5	1.5	2.5

[1]) Siitä lisämäärärahaa 4 300 mk. — [2]) S:n 4 198 465 mk. — [3]) S:n 107 748 mk. — [4]) Laskelman ulkopuolelle on jätetty Pohjola vakuutus oy:n suorittamat korvaukset 9 010 mk.

Menoerä	1945 Kokonais-määrä, mk	1946 Kokonais-määrä, mk	1944 %	1945 %	1946 %
Jatkoa					
Kunnossapitokustannukset	1 172 400: 60	1 224 022: 10	4.5	9.4	7.5
Koneiden ja työkalujen hankinta	322 463: 05	80 551: 50	1.4	2.6	0.5
Yleisten laitteiden kunnossapito	212 137: 10	467 661: 60	0.5	1.7	2.9
Korjaus- ja muutostyöt	637 800: 45	675 809: —	2.6	5.1	4.1
Muut kustannukset	194 488: 85	904 376: 65	1.8	1.5	5.6
Hylkylihasta maksettu korvaus	—	524 271: 50	—	—	3.2
Siivoaminen	4 150: 85	9 070: 80	0.0	0.0	0.1
Painatus ja sidonta	68 816: 35	119 523: —	0.4	0.5	0.7
Tarverahat	84 168: 50	168 892: 65	0.6	0.7	1.1
Vaatteiden pesu	8 005: 90	9 409: —	0.1	0.1	0.1
Tapaturmavakuutusmaksut	5 305: 50	3 360: —	0.1	0.0	0.0
Rehut ja kuivikkeet	24 041: 75	69 849: 70	0.6	0.2	0.4
Menot yhteensä	12 509 159: 10	16 292 038: 55	100.0	100.0	100.0
Tulot yhteensä	4 904 885: 80	9 585 881: 45			
Vajaus	7 604 273: 30	6 706 157: 10			

I. Hylkäämiset, ryhmitettyinä niiden

	Hylkäämisen syy		Teurastus-											
			Sonneja ja härkiä			Lehmiä			Hiehoja ja isoja vasik.			Pikkuvasikoita		
			Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	—	—	1	—	1	26	—	1	2	—	—	—
2	Actinomycosis	Sädesienitauti	—	—	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—
3	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—
4	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussin- tai polvitulehdus	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
5	Bronchopneumonia inf. catarrhalis chron. suum	Porsasyskä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Cachexia	Nääntyminen	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
7	Contusiones, fracturae, haemorrhagia	Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	—	—	—	—	8	2	—	—	—	—	—	—
8	Cystae	Rakkokasvaimet	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
9	Cysticercus inermis	Matorakkulat	—	—	2	—	—	2	—	—	12	—	—	—
10	» tenuicollis	Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Distomatosis	Maksamadot	—	—	16	—	—	574	—	—	10	—	—	—
12	Erysipelas suis	Sikaruusu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Gastritis et pericarditis traumatica	Traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—
14	Icterus	Keltatauti	—	—	—	1	—	2	—	—	1	2	—	—
15	—	Kehittymättömyys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	—	Likaantuminen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Mastitis	Utaretulehdus	—	—	—	—	—	52	—	—	—	—	—	—
18	Metritis	Kohtutulehdus	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
19	Nephritis	Munuaistulehdus	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—
20	—	Pilaantuminen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
21	Pneumonia	Keuhkokuume	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—
22	—	Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	—	—	15	—	—	89	—	—	33	—	—	—
23	Septicaemia	Verenmyrkytys	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—
24	Tuberculosis	Nystyrätauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Tumores	Kasvannaiset	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
26	—	Vieras haju, väri, maku	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
27	Alii morbi	Muut taudit	2	—	—	3	6	26	7	—	3	25	—	2
28		Yhteensä	2	—	37	6	20	791	9	1	67	29	—	5

Huom.: Taulukkosarakkeeseen Elimiä y.m. merkityt luvut eivät osoita elinten lukua, vaan

syyn ja kohteiden mukaan vuonna 1946

osastot												Lihantarkastamo												
Lampaita			Sikoja			Porsaita			Hevosia			Sonneja ja härkiä			Lehmiä			Hiehoja ja isoja vasik.			Pikkuvasikoita			
Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	
—	—	—	2	21	8	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	15	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	6	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	3	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	4
—	—	—	—	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	5	—	—	8	—	—	6
—	—	—	—	4	7	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	20	4	—	1	1	—	3	—	7
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	8
—	—	5	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	8	—	—	—	9
—	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	307	—	—	5	—	—	—	10
—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	5	—	—	—	—	—	—	12
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	1	2	—	1	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8	10	7	15
—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	26	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	5	—	—	1	1	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	14	15	51	12	6	20	92	153	08	19
—	—	—	—	—	91	—	—	—	—	—	2	—	—	2	1	—	4	—	—	5	—	—	210	20
—	—	—	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	21	—	—	1	—	—	1	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	51	—	—	22
—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	7	6	5	—	—	14	7	3	25
6	—	14	5	4	120	1	—	2	2	1	7	—	2	—	24	8	2	9	—	7	45	7	18	26
10	—	69	7	40	359	2	—	2	2	2	11	1	5	11	93	59	516	32	7	52	346	181	249	27

eläinten lukua, joista ne on hylätty.

Jatkoa

	Hylkäämisen syy		Lihantarkastamo												Palotteitua lihaa, kg
			Lampaita			Sikoja			Porsaita			Hevosia			
			Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä y.m.	
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Actinomycosis	Sädesienitauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussin- tai polvitulehdus	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
5	Bronchopneumonia catarrhalis chron. suum	Porsasyskä	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
6	Cachexia	Nääntyminen	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Contusiones, fracturae, haemorrhagia	Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	1	—	—	—	8	1	—	—	—	10	8	1	—
8	Cystae	Rakkokasvaimet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Cysticercus inermis	Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	» tenuicollis	Matorakkulat	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
11	Distomatosis	Maksamadot	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Erysipelas	Sikaruusu	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—
13	Gastritis et pericarditis traumatica	Traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Icterus	Keltatauti	1	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—
15	—	Kehittymättömyys	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	—	Likaantuminen	—	—	—	—	2	1	—	—	—	1	1	1	—
17	Mastitis	Utaretulehdus	—	—	1	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—
18	Metritis	Kohtutulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Nephritis	Munuaistulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
20	—	Pilaantuminen	9	3	10	5	22	7	—	—	—	9	6	4	—
21	Pneumonia	Keuhkokuume	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	1	—
22	—	Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	1	—
23	Septicaemia	Verenmyrkytys	1	—	—	7	—	—	—	—	—	4	—	1	—
24	Tuberculosis	Nystyrätauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Tumores	Kasvannaiset	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
26	—	Vieras haju, väri, maku	2	1	—	2	1	—	—	—	—	11	—	2	—
27	Alii morbi	Muut taudit	22	—	1	15	5	15	—	—	—	12	1	7	—
28		Yhteensä	67	4	34	35	45	40	1	—	—	50	17	18	—

Huom.: Ks. edell. siv. huomautusta.

II. Tukkumyyntihallin ja jäähdyttämön käyttö vuosina 1937—46

Vuosi	Ruhoja, kpl: Raavaita	Isoja vasikoita	Pikkuvasikoita	Lampaita	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Hirviä, poroja	Kettuja	Muuta tavaraa, kg	Yhteensä, kg
					Tukkumyyntihallissa myytiin						
1937	35 605	43 519	14 470	28 500	44 997	860	1 173	—	—	97 859	12 636 933
1938	49 026	61 550	29 730	53 082	48 266	485	508	—	—	110 764	14 233 103
1939	50 422	65 123	31 600	51 288	53 060	261	421	—	—	75 017	15 053 801
1940	66 215	57 985	36 065	40 455	30 396	115	3 025	—	—	99 235	15 104 154
1941	10 450	13 067	11 388	5 017	6 546	130	1 464	—	—	228 894	3 377 678
1942	5 381	5 006	7 552	1 622	2 474	39	976	—	—	82 359	1 571 026
1943	5 533	8 703	14 472	2 841	4 657	66	1 037	—	—	91 229	2 266 066
1944	13 815	11 993	13 863	5 157	9 542	217	2 426	—	—	119 762	3 945 627
1945	12 377	6 165	13 678	3 970	3 320	133	1 839	—	—	167 372	2 925 794
1946	11 766	7 049	14 024	5 029	3 699	49	1 239	—	—	56 238	2 603 839
1937—46	260 590	280 160	186 842	196 961	206 957	2 355	14 108	—	—	1 128 729	73 718 021
					Jäähdyttämössä säilytettiin						
1937	79 124		14 470	28 500	44 997	860	1 173	—	—	97 859	•
1938	99 238		10 838	35 441	54 072	753	1 356	—	—	166 400	•
1939	138 106		15 539	34 421	62 324	1 075	1 064	—	—	142 289	•
1940	171 091		34 042	39 766	33 204	708	8 806	—	—	188 206	•
1941	37 144		14 968	6 719	9 363	378	3 627	—	—	171 335	•
1942	20 053		11 586	2 060	3 533	397	2 204	116	84	160 160	•
1943	36 456		24 833	5 505	16 407	323	3 161	129	228	349 768	•
1944	37 903		25 737	5 117	21 290	629	7 199	—	—	545 414	•
1945	33 751		17 787	5 384	7 676	173	4 895	—	—	441 670	•
1946	36 593		24 744	9 462	10 431	108	7 371	—	—	621 959	•
1937—46	689 459		194 544	172 375	263 297	5 404	40 856	245	312	2 885 060	•

III. Syväjäädyttämön käyttö vuosina 1937—46

Vuosi	Syväjäädyttämössä säilytettiin: Metsänriistaa	Kanoja y. m. siipikarjaa	Kaniineja	Lihaa	Muuta tavaraa	Metsästäjäkopeissa	Yhteensä
				Kilogrammaa			
1937	21 172	7 104	—	48 452	200	—	76 928
1938	17 882	12 032	—	53 262	4 527	—	87 703
1939	8 568	24 520	—	44 630	55	—	77 773
1940	2 775	28 134	—	350 842	165	—	381 916
1941	42 057	123 936	—	9 663	11 527	—	187 183
1942	178 737	39 112	—	82 566	12 487	19 000	331 902
1943	165 329	51 853	8 831	236 139	50 581	23 700	536 433
1944	103 576	54 309	28 267	153 702	30 943	23 400	394 197
1945	127 124	67 085	34 481	70 770	43 776	27 200	370 436
1946	64 238	81 052	48 962	123 818	6 619	27 400	352 089
1937—46	731 458	489 137	120 541	1 173 844	160 880	120 700	2 796 560

IV. Kalantuonti Helsinkiin rautateitse, autoilla ja meritse kuukausittain v. 1946

Kuukausi	Rautateitse			Autoilla			Meritse			Kaikkiaan,
	Tuoretta,	Suolattua,	Savustettua,	Tuoretta,	Suolattua,	Savustettua,	Tuoretta,	Suolattua,	Savustettua,	
	kalaa kg									
Tuonti kalasatamaan										
Tammikuu	125 119	1 904	—	2 227	54	—	—	—	—	129 304
Helmikuu	95 622	205	468	4 926	—	—	—	—	—	101 221
Maaliskuu	72 910	6 298	—	884	—	—	83	—	—	80 175
Huhtikuu	100 848	1 200	—	28 103	—	—	—	—	—	130 151
Toukokuu	229 281	2 140	10 812	167 607	—	1 169	35 130	—	—	446 139
Kesäkuu	154 855	—	11 157	155 965	168	42 356	17 455	—	—	381 956
Heinäkuu	44 644	1 244	3 323	93 502	—	—	—	—	—	142 713
Elokuu	28 449	—	1 886	32 660	—	—	—	—	—	62 995
Syyskuu	35 113	35	7 326	10 232	5 022	5 129	8 253	2 016	—	73 126
Lokakuu	75 892	49 405	90	19 271	7 094	871	—	—	—	152 623
Marraskuu	33 094	6 049	—	6 593	—	—	—	—	—	45 736
Joulukuu	36 718	7 654	—	8 153	1 008	—	—	—	—	53 533
Koko vuosi	1 032 545	76 134	35 062	530 123	13 346	49 525	60 921	2 016	—	1 799 672
Tuonti kalasatamaan ulkopuolelle										
Tammikuu	183 743	40 572	29	846	—	—	60 796	111 927	—	397 913
Helmikuu	117 006	16 365	800	3 381	—	—	38 281	37 284	—	213 117
Maaliskuu	121 825	17 862	1 805	116	—	—	12 500	108 990	—	263 098
Huhtikuu	207 966	16 800	—	9 054	—	—	190 651	225 700	573	650 744
Toukokuu	360 241	56 877	10 321	213 834	—	—	900 944	255 228	—	1 797 445
Kesäkuu	134 161	188 319	3 764	84 404	—	—	747 032	38 390	—	1 196 070
Heinäkuu	48 965	45 624	800	21 589	—	—	320 324	406 490	—	843 792
Elokuu	53 109	16 253	70	6 316	—	—	166 602	22 043	—	264 393
Syyskuu	41 128	93 724	—	12 028	2 240	—	119 884	—	—	269 004
Lokakuu	71 129	71 687	—	4 960	1 512	—	158 246	885 356	—	1 192 890
Marraskuu	69 052	26 606	—	56 089	1 792	—	142 561	458 928	—	755 028
Joulukuu	67 477	22 837	—	4 770	1 400	—	122 792	42 556	—	261 832
Koko vuosi	1 475 802	613 526	17 589	417 387	6 944	—	2 980 613	2 592 892	573	8 105 326
Koko tuonti	**2 508 347**	**689 660**	**52 651**	**947 510**	**20 290**	**49 525**	**3 041 534**	**2 594 908**	**573**	**9 904 998**

V. Kalantuonti Helsinkiin kuukausittain ja kalalajeittain vuonna 1946

Kuukausi	Silakka	Kilohaili	Hauki	Ahven	Kuha	Lahna	Säynävä	Särki	Lohi	Siika	Kolja	Vitlinki
	1000 kg											
Tammikuu	210.1	—	66.4	5.5	5.9	7.6	0.0	0.5	4.4	2.1	6.8	—
Helmikuu	122.0	—	45.5	9.0	3.8	6.9	1.6	0.0	3.4	3.8	—	—
Maaliskuu	146.2	—	20.6	8.3	2.8	2.0	0.6	1.1	2.7	9.2	—	—
Huhtikuu	169.7	127.8	54.2	31.1	6.5	25.3	19.0	8.5	5.2	3.0	17.3	13.8
Toukokuu	1 354.5	93.1	86.4	137.8	25.3	121.0	26.2	92.9	1.9	34.2	—	—
Kesäkuu	1 310.0	1.2	78.7	54.5	11.6	83.6	6.0	4.5	11.6	9.9	—	—
Heinäkuu	262.1	5.1	31.3	23.3	6.1	22.5	3.8	1.2	23.0	1.7	122.0	—
Elokuu	58.7	—	41.2	33.3	1.1	13.5	1.9	0.5	7.6	4.1	—	—
Syyskuu	127.5	7.2	46.5	17.9	2.1	8.2	1.5	1.1	2.8	12.7	—	—
Lokakuu	182.9	52.0	23.5	10.0	2.8	10.5	1.6	0.8	5.9	78.4	—	—
Marraskuu	94.7	4.1	23.8	18.2	4.9	6.8	1.0	0.7	21.9	27.7	—	—
Joulukuu	54.2	2.8	32.1	12.9	8.1	12.6	1.1	0.7	22.6	9.7	—	—
Koko vuosi	4 092.6	293.3	550.2	361.8	81.0	320.5	64.3	122.5	112.7	197.1	146.1	13.8
Siitä												
Tuoretta	3 139.1	17.5	550.2	361.8	81.0	320.5	64.3	122.5	99.6	191.1	146.1	13.8
Suolattua	851.2	275.8	—	—	—	—	—	—	13.1	6.0	—	—
Savustettua	102.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jatkoa

Kuukausi	Muikku	Kuore	Made	Turska	Kampela	Silli	Makrilli	Brislinki	Jääd. sekal.	Muu kala	Yhteensä	Siitä: Kalasatamaan tuotu	Siitä: Kalasataman ulkopuolelle tuotu
	1000 kg												
Tammikuu	5.1	2.9	39.0	52.3	0.0	111.9	—	—	—	6.7	527.2	129.3	397.9
Helmikuu	1.0	5.9	23.8	10.2	—	75.5	—	—	—	1.9	314.3	101.2	213.1
Maaliskuu	1.6	7.1	20.4	62.7	0.0	56.9	—	—	—	1.1	343.3	80.2	263.1
Huhtikuu	3.2	19.0	27.9	48.6	16.0	104.8	43.4	22.3	—	3.7	780.9	130.2	650.7
Toukokuu	—	14.4	1.3	6.6	36.6	168.6	—	25.9	—	16.9	2 243.6	446.1	1 797.5
Kesäkuu	—	4.0	0.0	0.2	0.6	—	—	—	—	1.9	1 578.0	381.9	1 196.1
Heinäkuu	—	1.3	0.1	78.4	3.1	400.0	—	—	—	1.5	986.5	142.7	843.8
Elokuu	—	—	0.0	1.4	2.5	21.7	—	—	139.7	0.5	327.4	63.0	264.4
Syyskuu	0.0	—	0.3	8.9	2.3	—	—	—	102.5	0.3	342.1	73.1	269.0
Lokakuu	9.6	—	2.8	30.2	1.2	815.0	—	—	117.1	1.2	1 345.5	152.6	1 192.9
Marraskuu	3.3	—	10.5	62.7	0.2	400.0	—	—	120.0	0.3	800.8	45.8	755.0
Joulukuu	3.9	0.9	20.6	9.0	0.0	—	—	13.1	110.0	1.1	315.4	53.6	261.8
Koko vuos[1]	27.7	55.5	146.7	371.2	62.5	2 154.4	43.4	61.3	589.3	37.1	9 905.0	1 799.7	8 105.3
Siitä													
Tuoretta	27.7	55.5	146.7	215.1	62.5	159.7	0.7	48.2	589.3	37.1	6 450.9	1 623.8	4 826.2
Suolattua	—	—	—	0.1	—	1 994.7	42.7	13.1	—	—	3 196.7	91.4	3 105.3
Savustettua tai kuivattua	—	—	—	156.0	—	—	—	—	—	—	258.3	84.5	173.8

VI. Kalantuonti Helsinkiin lähetyspaikkakuntien mukaan ja kalalajeittain v. 1946

Lähetyspaikkakunta	Silakka	Kilohaili	Hauki	Ahven	Kuha	Lahna	Säynävä	Särki	Lohi	Siika	Kolja	Vitlinki
	1000 kg											
Helsinki—Hanko	1 335.5	39.8	99.4	48.3	6.4	53.0	6.4	16.7	0.4	8.6	—	—
Helsinki—Loviisa—Kotka	1 183.4	18.6	28.2	22.2	16.1	88.1	2.2	58.2	0.0	1.2	—	—
Hanko—Turku	1 154.5	14.0	307.3	221.9	43.1	138.3	43.0	27.7	35.7	28.6	—	—
Pori	5.7	—	6.8	7.1	0.1	3.4	3.9	9.2	—	19.4	—	—
Kristiina—Vaasa—Oulu	7.8	—	46.2	23.1	0.5	14.1	4.0	2.6	71.9	138.4	—	—
Tampere—Hämeenlinna	—	—	2.6	0.5	11.2	0.8	0.0	0.3	—	—	—	—
Kuopio—Kajaani	—	—	0.0	—	0.7	—	0.1	—	—	0.1	—	—
Ahvenanmaa	283.1	—	59.7	38.7	2.9	22.8	4.7	7.8	0.5	0.8	—	—
Ruotsi	—	—	—	—	—	—	—	—	4.2	—	13.3	13.8
Tanska	—	220.9	—	—	—	—	—	—	—	—	132.8	—
Norja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Islanti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuljetusluvilla	122.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaikkiaan	4 092.6	293.3	550.2	361.8	81.0	320.5	64.3	122.5	112.7	197.1	146.1	13.8

Jatkoa

Lähetyspaikkakunta	Muikku	Kuore	Made	Turska	Kampela	Silli	Makrilli	Brislinki	Jääd. sekal.	Muu kala	Yhteensä	Siitä: Kalasatamaan tuotu	Siitä: Kalasatamaan ulkopuolelle tuotu
	1000 kg												
Helsinki—Hanko	0.0	2.0	9.0	61.2	8.2	—	—	—	—	1.8	1 696.7	585.7	1 111.0
Helsinki—Loviisa—Kotka	—	8.0	2.8	12.7	0.1	—	—	—	—	1.6	1 443.4	278.7	1 164.7
Hanko—Turku	1.1	29.6	47.6	18.7	3.2	—	—	—	—	16.1	2 130.4	639.7	1 490.7
Pori	0.2	14.7	0.7	0.1	—	—	—	—	—	0.2	71.5	3.9	67.6
Kristiina—Vaasa—Oulu	16.4	1.2	77.6	0.1	—	0.1	—	—	—	1.8	405.8	157.1	248.7
Tampere—Hämeenlinna	0.6	—	1.5	0.9	—	—	—	—	—	8.2	26.6	25.9	0.7
Kuopio—Kajaani	9.4	—	0.0	—	—	—	—	—	—	—	10.3	2.6	7.7
Ahvenanmaa	—	—	7.5	0.3	0.1	—	—	—	—	—	428.9	106.1	322.8
Ruotsi	—	—	—	46.2	5.1	241.9	0.7	1.8	—	—	327.0	—	327.0
Tanska	—	—	—	81.0	45.8	265.5	42.7	59.5	589.3	7.4	1 444.9	—	1 444.9
Norja	—	—	—	150.0	—	456.9	—	—	—	—	606.9	—	606.9
Islanti	—	—	—	—	—	1 190.0	—	—	—	—	1 190.0	—	1 190.0
Kuljetusluvilla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	122.6	—	122.6
Kaikkiaan	27.7	55.5	146.7	371.2	62.5	2 154.4	43.4	61.3	589.3	37.1	9 905.0	1 799.7	8 105.3

33. Elintarvikekeskus

Elintarvikeskuksen toiminnasta v. 1946 on sen johtokunta antanut seuraavan kertomuksen:

Johtokunta. Elintarvikekeskuksen johtokuntaan kuuluivat v. 1946 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana kotitalousneuvos, filosofian tohtori K. H. Laine, varapuheenjohtajana lääketieteen lisensiaatti U. E. Tötterman sekä muina jäseninä kirjaltaja A. E. Katra, hovioikeudenauskultantti L. P. Saurama ja taloudenhoitaja N. Väre.

Johtokunta piti kertomusvuonna 8 kokousta, joista pöytäkirjaan merkittiin 56 pykälää.

Toimitusjohtajana toimi E. Lähde, joka myös esitteli asiat johtokunnan kokouksissa. Pöytäkirjaa piti helmikuun 28 p:stä lähtien kirjanpitäjä Y. E. Laesmaa.

Johtokunnan käsittelemät ja päättämät asiat koskivat yleensä laitoksen hallinnollisia ja liikkeenhoidollisia kysymyksiä.

Henkilökunta. Vuoden päättyessä oli henkilökunnan lukumäärä 140, joista sääntöpalkkaisia 82.

Toimipaikat. Elintarvikekeskuksen toimipaikat olivat seuraavat: toimisto, keskusvarasto, keittiö ja myymälä Helsinginkadun 24:ssä, lihavarasto teurastamolla sekä juurikasvarasto Herttoniemessä. Ruokaloita oli 12, nimittäin Katariinankadun 2:ssa, Sofiankadun 1:ssä, It. Alppirinteen 1:ssä, Hämeentien 87:ssä sijaitsevassa konepajassa, Sörnäisten kaasutehtaassa, Sörnäisten sähkötehtaassa, missä toiminta aloitettiin heinäkuun 1 p:nä, raitiotiekonepajoissa Mannerheimintien 76:ssa ja Hämeentien 84—86:ssa, sähkölaitoksessa Pienen Roobertinkadun 1—3:ssa, huoltovirastossa Siltasaarenkadun 1—3:ssa, missä toiminta kuitenkin lopetettiin jo maaliskuun 7 p:nä, verotusvalmisteluvirastossa Pohj. Hesperiankadun 15:ssä, missä toiminta aloitettiin tammikuun 17 p:nä, ja Herttoniemessä. Hietarannassa oli kahvila, joka oli avoinna kesäkuun 2 p:stä elokuun 26 p:ään.

Herttoniemen juurikasvarasto. Syksyllä 1946 Herttoniemen varastoon hankittujen tavarain määrät esiintyvät kertomuksessa osastossa Tavarain hankintamäärät. Varaston työntekijäin lukumäärä vaihteli seuraavasti: vuoden alussa 9 henkilöä, syyskuun 15 p:nä 23 ja 30 p:nä 67, lokakuun 15 p:nä 43 ja 31 p:nä 21, marraskuun 15 p:nä 14 ja joulukuun 31 p:nä 10 henkilöä. Eri vuokraajien Herttoniemen varastossa syksyllä 1946 säilyttämät tavaramäärät näkyvät alla olevasta luettelosta:

	Kg		Kg
Kansaneläkelaitos	17 680	Ravintola Klaus Kurki	86 939
Näppärä oy.	19 708	Kauppias V. A. Piekkola	89 111
Sairaala Mehiläinen	21 299	Valtion viljavarasto	95 383
Henkivakuutusyhtiö Suomi	21 717	Kivelän sairaala	108 105
Suomen pankki	24 282	Kauppias L. A. Mikkola	137 929
Postisäästöpankki	30 920	Nikkilän sairaala	190 963
Hotelli Helsinki	57 000	Kauppias V. Leikas	211 216
Stockmann Oy	58 477	Kesko oy	309 097
Kalevalaiset naiset.	72 743	Alkon ravintolat oy.	327 681
Paul Bruun oy.	82 789	Yhteensä	1 963 039

Herttoniemen varastosta lähetettiin seuraavat määrät juurikkaita:

	1. 1.—31. 8., kg	1. 9.—31. 12., kg	Koko vuoden aikana, kg
Perunaa	1 133 852	432 285	1 566 137
Lanttua	97 799	19 299	117 098
Porkkanaa	13 345	16 723	30 068
Punajuuria	7 123	6 204	13 327
Kaalia	4 357	19 142	23 499
Yhteensä	1 256 476	493 653	1 750 129

Kokonaismäärästä lähetettiin 798 175 kg elintarvikekeskuksen omille toimipaikoille ja 362 444 kg kaupungin muihin laitoksiin. Perunamäärästä 52 710 kg oli siemenperunaa.

Raaka-aineiden jakelu kaupungin laitoksille ja muille ostajille. Entiseen tapaan elintarvikekeskus toimitti raaka-aineita 4 sairaalalle, 21 opetuskeittiölle, 5 lastenkodille, 41 lastentarhalle ja 20 kesäsiirtolalle. Kaupunginhallituksen suostumuksella myytiin raaka-aineita myös useille, etupäässä lahjavaroilla toimiville sosiaalisille laitoksille.

Valmiin ruoan valmistus ja jakelu. Ruokaa valmistettiin paitsi omia toimipaikkoja mm. 54 kansa-, 2 ammatti- ja 40 oppikoulua varten sekä myös eräille muille laitoksille. Koulukeittoja toimitettiin kertomusvuonna kaikkiaan 4 026 395 puolen litran annosta. V. 1945 oli vastaava määrä 2 399 328 annosta.

Tavarain hankintamäärät olivat seuraavat:

Tarvike	1946 kg	1945 kg	Tarvike	1946 kg	1945 kg
Ruokaleipää	92 592	82 239	Suolakalaa	22 192	12 540
Suurimoja ja hiutaleita	100 052	68 974	Tuoretta kalaa	12 288	12 882
Makarooneja	2 525	6 990	Marjoja	4 938	25 916
Jauhoja	38 174	38 830	Perunoita	1 594 976	1 626 817
Herneitä	42 995	71 528	Lanttuja	60 143	172 955
Sokeria	2 500	5 000	Punajuuria	26 541	30 752
Kahvinvastiketta	500	3 000	Porkkanoita	43 154	49 797
Lihaa	60 949	107 883	Kaalia	36 563	39 169
Ravintorasvoja	8 491	3 515			

Tulot ja menot. Elintarvikekeskuksen tulot v. 1946 voi ryhmitellä sen asiakkaiden ym. mukaan seuraavasti:

	1946 mk	%	1945 mk	%
Ruokalat	17 022 947	28.1	11 359 801	36.8
Kansakoulut	20 152 519	33.3	5 961 352	19.3
Sairaalat	812 563	1.3	2 280 797	7.4
Huoltotoimi	2 971 760	4.9	1 368 480	4.4
Muut kaupungin laitokset	4 146 892	6.9	2 306 612	7.5
Muu liikevaihto	14 718 943	24.3	7 000 065	22.7
Luontoisedut	731 700	1.2	592 218	1.9
Yhteensä	60 557 324	100.0	30 869 325	100.0

Raaka-aineiden ja valmiin ruoan myynnistä olivat seuraavat tulot:

	1946 mk	%	1945 mk	%
Valmiin ruoan toimitus kaupungin laitoksille	22 167 520	36.6	8 799 027	28.5
Raaka-aineiden toimitus kaupungin laitoksille	4 403 567	7.3	2 556 815	8.3
Valmiin ruoan toimitus muille ostajille	25 329 948	41.8	15 312 577	49.6
Raaka-aineiden toimitus muille ostajille	7 924 588	13.1	3 608 688	11.7
Luontoisedut	731 701	1.2	592 218	1.9
Yhteensä	60 557 324	100.0	30 869 325	100.0

Kuten edellä olevista taulukoista ilmenee, liikevaihto varsinkin kansakouluille toimitetun valmiin ruoan osalta kasvoi sekä markkamääräisesti että myös suhteellisesti. Kansakoulujen suhteellinen osuus oli v. 1946 $^1/_3$, kun se v. 1945 oli vain vajaa $^1/_5$ kokonaisliikevaihdosta. Ilmiö aiheutuu tammikuun 1 p:nä 1946 tapahtuneesta alueliitoksesta, josta lähtien elintarvikekeskus huolehti kouluruoan toimittamisesta liitosalueen kouluihin.

Eri menoeriin määrärahat ja kustannukset jakautuivat v. 1946 seuraavasti:

Menoerä	Määrärahat, mk	Kustannukset, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	18 900	18 900	—
Sääntöpalkkaiset virat	5 325 308	5 292 768	+ 32 540
Tilapäistä työvoimaa	3 500 000	5 406 819	— 1 906 819
Vuokra	1 517 364	1 461 650	+ 55 714
Vedenkulutus	104 115	104 115	—
Lämpö	800 000	2 069 665	— 1 269 665
Valaistus	116 068	116 068	—
Kaluston hankinta	1 500 000	2 315 103	— 815 103
Kaluston kunnossapito	300 000	813 379	— 513 379
Tavaraotot	18 000 000	35 052 949	—17 052 949
Käyttövarat	1 200 000	2 421 799	— 1 221 799
Korjaukset	100 000	191 863	— 91 863
Yhteensä	32 481 755	55 265 078	—22 783 323

Voittoa kertyi kertomusvuonna 5 292 246 mk.

Elintarvikekeskuksen v:n 1946 talousarviossa arvioitiin laitoksen tulot 29 500 000 mk:ksi, menot 28 555 969 mk:ksi sekä ylijäämä 944 031 mk:ksi. Kirjanpidon mukaan olivat tulot 60 557 324 mk, menot 55 265 078 mk sekä ylijäämä 5 292 246 mk.Liiketoiminnan suhteellisen suuri nousu, joka teki yli 100 % arvioidusta liikevaihdosta laskettuna, johtui suurelta osalta siitä, että elintarvikekeskus vuoden alusta ryhtyi toimittamaan kouluruokaa liitosalueen kouluille. Tästä aiheutuva liikevaihdon lisäys teki n. 15 milj. mk ja jäljellä oleva osa lisäyksestä, sekin n. 15 milj. mk, jää muiden liiketoiminnan alojen, kuten ruokalain osalle. Ylijäämän suhteen,joka edellisiin vuosiin verrattuna on tietenkin sinänsä huomattava, on sanottava, että sitä on pidettävä pikemminkin tuloksena monien suotuisien tekijäin yhteisvaikutuksesta, kuin tuloksena saavutetusta entistä leveämmästä voittomarginaalista. Esimerkiksi ruoanvalmistuksesta saatu voitto on epäedullisempi kuin edellisenä vuonna, luonnollisesti suhteellisesti ymmärrettynä. Ja mitä taas ruokaloihin tulee, niin on niiden voittoprosentti tosin jonkin verran parempi kuin edellisenä vuonna, mutta tämä taas johtuu siitä, että eräät suurehkot, ja siinä ominaisuudessa ruokalain yhteistulokseen ratkaisevasti vaikuttavat ruokalat tuottivat normaaliksi katsottavan ylijäämän, kun ne edellisenä vuonna sitävastoin toimivat hyvin heikoin tuloksin, täten alentaen oleellisesti ruokalain yhteistä lopputulosta. Ratkaiseva osuus edullisen tuloksen saavuttamisessa lankeaakin Herttoniemen varaston osalle. Tämä toimipaikka ei tosin kysymyksessä olevanakaan vuonna kyennyt osoittamaan voitollista tulosta, tappiohan oli n. 360 000 mk, mutta oli tappio kuitenkin jo aivan toista suuruusluokkaa kuin v. 1945, jolloin se oli 2.1 milj. mk. Tämä seikka onkin huomioitava oleellisimpana tekijänä v:n 1946 ja 1945 tuloksia verrattaessa toisiinsa.

HAKEMISTO

Sivu

Agroksen alueen vuokralleanto ... 15
Aikakauslehdet, niiden tilaaminen maatalousosastolle ... 30
Aistivialliset lapset, lastensuojelulautakunnan huostaan otetut ... 140
Ajomaksut, liikennelaitoksen ... 279, 280
Ajotieoikeuden myöntäminen ... 25
Alaikäiset lainrikkojat ... 136
Algol oy:n vuokrasopimus ... 288
Alkoholistihuolto ... 111
» sen alaiset henkilöt ... 121, 124, 125
» » alaisten ammatti ... 114
» » » ikä ... 113
» » » lukumäärä ... 111
» » » siviilisääty ja syntyperä ... 113
» » kustannukset ... 116
Alppilan puhdistuslaitos ... 256
Alueen vuokraaminen Osuusliike Elannolle ... 17
Aluevaihdot ... 6
Ammattiopintojen avustaminen ... 148
Ammattioppilaskoti ... 134, 153, 154, 155
Ammattioppilaslautakunnan vuosikertomus ... 219
Annalan kartano, sen työväenrakennuksen ullakon sisustaminen ... 38
Arkadiankadun katukahvila ... 24
Arkistojen seulominen ... 53
Arkistoneuvonta ... 54
Arkistot, ks. myös Kaupunginarkisto.
Asemakaavanmuutokset ... 32
Asemakaavat ... 32
Asuntoalue, Herttoniemen, sen tonttien vuokrat ja hinnat ... 7
» Laajalahden » » » » » ... 7
Asuntoalueet, niitä koskevien vuokrasopimusten pidentäminen ... 19—20
Asuntotontit ja -palstat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 7—13
» niitä koskevien vuokrasopimusten siirto ... 21—23
Asutuslautakunnan kokoonpano ja kokoukset ... 214
» vuosikertomus ... 214
Autokorjaamon rakentaminen ... 38
Autot, niiden hoidosta suoritettava korvaus ... 4
Autovajat, niiden vuokralleotto kaupungin laitosten käyttöön ... 37
Aviottomain lasten huoltotoimisto ... 131, 142
» » » sen tulot ja menot ... 145
Avunsaajat, köyhäinhoidolliset ... 93, 120
» » laitoshuollossa olevat ... 98
» » niiden ammatti ... 97
» » » asunto-olot ... 98, 120
» » » avuntarpeen syy ... 95
» » » avustuksen muoto ... 96, 120
» » » ikä ... 97
» » » siviilisääty ja syntyperä ... 97
Avustus- ja huvirahasto, palokunnan ... 81

Bengtsårin ent. koulukodin viljelysmaiden vuokralleanto ... 30
Bensiininjakeluasemat ... 20—21
Bensiininjakelulaitteen asettaminen ... 21

Bethel lastenkodin avustaminen ... 156
Betoniputkivalimon toiminta ... 259
Brage yhdistyksen avustaminen ... 232
Bredvik, puhdistuslaitoksen rakentaminen sinne ... 15

Canoa yhdistys, alueen vuokraaminen sille ... 18

Diaario, kiinteistölautakunnan ... 4

Edustussaunan rakentaminen ... 17
Elatusvelvollisuuden selvittäminen ... 144
Elimäenkadun kapearaide ... 24
Elintarvikekeskuksen henkilökunta ... 325
» johtokunnan kokoonpano ... 325
» järjestämä ruokinta ... 325, 326
» menot ... 327
» tulot ... 326
» vuosikertomus ... 325
Eläinkanta, Korkeasaaren ... 198
Erottajan maanalaisten kioskien vuokralleanto ... 39
» mukavuuslaitos ... 39
Esitykset, huoltolautakunnan tekemät ... 89
» kansanhuoltolautakunnan tekemät ... 201
» kaupunginarkiston tekemät ... 54
» kiinteistölautakunnan tekemät ... 5, 27, 30, 31, 32, 34, 42
» kirjastolautakunnan tekemät ... 222
» lastensuojelulautakunnan tekemät ... 129—130
» liikennelaitoksen lautakunnan tekemät ... 272
» palolautakunnan tekemät ... 75
» raittiusvalistuslautakunnan tekemät ... 217
» satamalautakunnan tekemät ... 289
» työnvälityslautakunnan tekemät ... 163
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät ... 192
» väestönsuojelulautakunnan tekemät ... 213
» yleisten töiden lautakunnan tekemät ... 243
Esplanaadikappelin vuokraaminen turkiseläinten näyttelyä varten ... 38

Fallkullan karjarakennus, sen muutospiirustusten hyväksyminen ... 30
Fazer, Karl, konditoria oy:lle Munkkiniemestä vuokratun alueen vuokrasopimuksen jatkaminen 20

Haagan kirjasto, huonetilan vuokraaminen sille ... 37
Hajoituskaivojen tyhjennys ... 268
Halkovarastopaikat, niiden vuokrat ... 27
Halot, niitä koskevat luontoisetuhinnat ... 30
Haltialan tilan kasvihuone ja sikalatallirakennus ... 28
Hautausmaan, koirien ym. seuraeläinten, laajentaminen ... 18
Hedelmällisyystutkimus, tilastotoimiston suorittama ... 50
Helenankadun 2:n taloa koskeva tilitys ... 37
Helsingfors kanotklubbin kerhorakennus ... 18
Helsingin Ensi koti, sen avustaminen ... 156
» kaupunkilähetyksen avustaminen ... 156
» kristillisen työväen nuoriso-osaston avustaminen ... 156
» lastenruokintakomitean avustaminen ... 156
» nuoret kotkat yhdistyksen avustaminen ... 156
» nuorisotyötoimikunnan avustaminen ... 156
» nuorten miesten kristillisen yhdistyksen avustaminen ... 156
» » naisten kristillisen yhdistyksen avustaminen ... 156
» osakepankin ja kaupungin välinen tilitys ... 27
» poikakotiyhdistyksen avustaminen ... 156
» sosialidemokraattisen nuorison aluetoimikunnan avustaminen ... 156
» » nuorisoyhdistyksen avustaminen ... 156
Herttoniemen asuntoalueen tonttien vuokrat ja hinnat ... 7
» juurikasvarasto ... 325
» museorakennus, huoneiston vuokraaminen sieltä ... 35
» saha oy., sille myönnetty vapaa siirto-oikeus vuokra-alueeseensa ... 23
Hevostalli, puhtaanapitolaitoksen ... 268
Hiihto- ja kelkkamäet ... 258
Hoitopäiväkustannukset, huoltolaitosten ... 89
Holhouslautakunnan toimintakertomus ... 72
Humallahden uimalaitos ... 197
Humallahti, edustussaunan rakentaminen sinne ... 17
Humalluodot, vahtimestarin asunnon sisustaminen siellä ... 18

Huoltolaitokset, niiden hoitopäiväkustannukset ... 89
Huoltolautakunnan edustus huoltojärjestöissä ... 89
» kirjeenvaihto ... 86
» kokoonpano ... 83
» kokoukset ... 85
» osastot ja jaostot ... 84
Huoltomuoto, köyhäinhoidollinen ... 96, 98, 120
Huoltotoimen aiheuttama korvausten periminen ... 118
» tulot ja menot ... 117
» virastoasioiden käsittelyjärjestyksen uudistaminen ... 86
» vuosikertomus ... 82
Huoltoviraston huoneistot ... 91
» kansliain toiminta ... 92, 127
» virat ja viranhaltijat ... 91
Huoneenvuokralautakunnat, niiden kokoukset ... 73
» » vuosikertomus ... 73
» » välittämät huoneistot ... 74
» niitä koskeva tilasto ... 48
Huoneenvuokralautakunta, Malmin, huonekaluvaraston vuokraaminen sille ... 36
Huoneiston luovuttaminen Aleksanterinkadun 20:stä ... 37
» » Kulosaaren yhteiskoulun käyttöön ... 37
» pakko-otto valtion käyttöön ... 38
Huoneistot, kiinteistölautakunnan vuokralle ottamat ... 34—35
» niiden luovuttaminen kaupungin virastojen ja laitosten käyttöön ... 35—36
Huonetilojen, eri virastojen, käyttö ... 35
Huvitilaisuudet, paikkojen vuokralleanto niitä varten ... 18
Hyppyrimäet ... 196, 258
Hyväntekeväisyyskonsertit, kaupunginorkesterin antamat ... 236
Hyvösen lastenkoti ... 157

Ilmajohdot ... 276
Imatran voima oy., alueen vuokraaminen sille ... 15
Indeksivuokrat ... 7
Intiankadun 13:n lastenhoidonneuvola ... 152
Invalidiliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 279, 280
Inventoimishinnat, maataloustuotteita koskevat ... 28
Irtolaishuolto ... 107
» sen alaiset henkilöt ... 121
» » alaisten ammatti ... 110
» » » henkilötiedot ... 122
» » » ikä ... 109, 122
» » » koulusivistys ... 109
» » » lukumäärä ... 107
» » » siviilisääty ja syntyperä ... 109
» » tulot ja menot ... 111

Johtosääntö, huoltolautakunnan viranhaltijain, sen muuttaminen alaisten ... 86
» satamalaitoksen ... 284
» satamalautakunnan ... 284
Joulukoristeiden myyntipaikat ... 41
Joulukuusien myyntipaikat ... 41
Julkaisuvarasto, tilastotoimiston ... 50
Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan vuosikertomus ... 71
Juopumuspidätykset ... 116, 126, 136
Juurikasvarasto, Herttoniemen ... 325
Jäiden otto Vantaanjoesta ... 30
Järviruo'on korjaaminen Vanhankaupungin lahdelta ... 31
Jäähdyttämö, teurastamon ... 321
Jäänsärkijät ... 297

Kaarelan tila, sen vuokraoikeuden siirto ... 29
Kaatopaikka, Malmin, osan vuokraaminen siitä ... 38
Kahvila Majan rakennuksia koskeva tilitys ... 37
Kaisaniemen ravintola, siellä tehtävät korjaustyöt ... 38
Kalantuonti Helsinkiin ... 322—324
Kalanviljelyksen ystävät yhdistyksen avustaminen ... 31
Kalasatama ... 313, 314
Kalastajatorpan uimalaitos ... 197
Kalastustarpeiden säilyttäminen, alueen vuokraaminen sitä varten ... 18
Kalavesien vuokralleanto ... 31
Kalliolan kannatusyhdistyksen avustaminen ... 156
» työkeskuksen avustaminen ... 156

Kallion haarakirjasto ... 223
Kalliosuojat ... 39
Kaluston, maatalousosaston, myynti ... 28
Kalustovajapaikka, Suursuon V.P.K:n ... 18
Kanoottien säilytys, alueiden vuokraaminen sitä varten ... 18
Kansakoulu, Mellunkylän ... 36
» Pukinmäen ... 29
Kansanhuoltolautakunnan jaostot ... 200
» kokoonpano ... 200
» kokoukset ... 200
» tekemät päätökset ... 200
» vuosikertomus ... 200
Kansanhuoltotoimiston henkilökunta ... 201
» huoneistot ... 202
» laitos- ja ravintola-osasto ... 203
» laskentaosasto ... 205
» maatalousosasto ... 203
» menot ja tulot ... 211
» osastot ja kansliat ... 202
» ostokorttiosasto ... 204
» polttoaine- ja kuljetusosasto ... 205
» polttoainepäällikön osasto ... 209
» sivukansliat ... 208
» tarkkailuosasto ... 202
» tukku- ja vähittäiskauppaosasto ... 205
» vaatetusosasto ... 203
Kansankonsertit ... 234—235
Kansanpuistot ... 197
Kansansinfoniakonsertit ... 234—235
Karjatallit, teurastamon ... 305
Karttalehdet ... 33
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset ... 145
Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin avustaminen ... 232
Kasvihuoneen rakentaminen ... 24
Katujen nimistö, Leppävaaran rakennussuunnitelma-alueen ... 32
» » Mäkkylän » » ... 32
» » Paloheinän asuntoalueen ... 32
» poikkileikkaukset ... 32
» puhtaanapito ... 266
Katukahvilat ... 24, 38
Katurakennusohjelma, v:n 1947 ... 6
Katurakennusosaston henkilökunta ... 253
» vuosikertomus ... 253
Kauppahallit ... 40
Kauppakirjat, tontteja koskevat ... 6
Kauppatilaston supistaminen ... 47
Kaupunginarkisto, asiakirjojen siirto sinne ... 53
» sen asema maakunta-arkiston tehtävien hoitajana ... 53
» » kirjasto ... 56
» » kirjeenvaihto ... 56
» » menot ... 56
» » suorittamat tarkastukset ... 54
» » toimisto- ja arkistotilat ... 52
» » tulot ... 56
» » virat ja viranhaltijat ... 52
» » vuosikertomus ... 52
» sille luovutettujen asiakirjojen hoito ... 55—56
Kaupungingeodeetin toimintakertomus ... 42
Kaupunginkirjaston lainaussääntöjen muuttaminen ... 222
» lainaustoiminta ... 226
» menot ... 231
» tulot ... 231
» virat ja viranhaltijat ... 223
» vuosikertomus ... 222
Kaupunginmuseon vuosikertomus ... 233
Kaupunginorkesterin henkilökunnan palkat ... 236
» hyväntekeväisyyskonsertit ... 236
» johtajan virka ... 234
» järjestysmies ... 234
» kansliahenkilökunta ... 234
» kokoonpano ... 234
» konserttien ohjelmaselostukset ... 236

Kaupunginorkesterin konserttien radiointi ... 236
» konserttilippujen hinnat ... 237
» konserttimestarit ... 234
» menot ... 235
» nuottien lainaustariffi ... 237
» taloudenhoitajan ennakkovarat ... 237
» tilintarkastukset ... 235
» toiminta ... 234—235
» tulot ... 235
» valtuuskunta ... 234
» vuokratariffi ... 237
Kaupunginpuutarhan tulot ... 262
Kaupunginvoudinkonttorit ... 67
Kaupunkipäivät ... 5
Kelkkamäet ... 196
Kengänkiilloituspaikat ... 41
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton avustaminen ... 156
» » » lastenlinnan neuvonta-aseman avustaminen ... 156
» » » Malmin osaston avustaminen ... 156
Kerhohuoneiston vuokralleanto ... 37
Kesäkoti, sotainvalidien, alueen vuokraaminen sille ... 14
Kesälomat, puhtaanapitolaitoksen työntekijäin ... 269
» rakennustoimiston työntekijäin ... 245, 250, 252, 254, 262
Kesämajat, niiden pystyttäminen Lauttasaareen ... 41
Kesävirkistystoiminta, lastensuojelulautakunnan ... 142
Kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten puhtaanapito ... 267
Kiinteistölautakunnan alaiset viranhaltijat ... 1—4, 30
» » » niiden toimintakertomukset ... 42
» diaario ... 4
» ilmoitukset ja kuulutukset ... 1
» kokoonpano ... 1
» kokoukset ... 1
» käyttövarat ... 5
» talousarvio ... 5
Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 32
» maanmittaus- ja kartastotöiden osaston toimialaan kuuluvat asiat ... 33
» maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 28
» metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 30
» päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 1
» talo-osaston hallintaan siirtyneet rakennukset ... 30
» » toimialaan kuuluvat asiat ... 34
» tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 6
» virkojen nimitykset ja luokittelu ... 4
Kioskit, niiden vuokralleanto ... 39
Kirjasto, kaupunginarkiston ... 56
Kirjastolautakunnan kokoonpano ... 222
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston ... 224
Kirjelmät, lastensuojeluviraston lähettämät ... 131
Kirjoja sokeille yhdistyksen avustaminen ... 232
Kivien louhinta ... 31
Kivimäki, H., sairaanhoitaja, hänen Leppävaarassa olevan pikkulastenkotinsa avustaminen ... 156
Kodinhoitajat, kunnalliset, niiden toiminnan järjestäminen ... 90
Koiratarha, alueen vuokraaminen sitä varten ... 18
Koiravaljakkoajot ... 25
Koirien ym. seuraeläinten hautausmaa-alueen laajentaminen ... 18
Kolmivuotiskatselmukset ... 25
Komiteat, lastensuojelulautakunnan edustus niissä ... 130
Kompassien tarkistus ... 298
Konserttiohjelmien julkaisuoikeus ... 236
Konserttitalokysymys ... 237
Korjaamo, puhtaanapitolaitoksen ... 268
Korjauspajat, liikennelaitoksen ... 278
Korkeasaaren eläintarha ... 198
» menot ... 199
» tulot ... 199
» uimalaitos ... 198
Korkeustasomääräykset ... 32
Korkokuva- ja kipsimallien säilyttäminen ... 35
Korvauksen periminen, annettua huoltoa koskeva ... 118
Koskelan puistokylä, alueen vuokraaminen sieltä Osuusliike Elannolle ... 17
» » sen talonmiehen palkkaus ... 39
Koteja kodittomille lapsille yhdistyksen avustaminen ... 156

Kotiavustukset, köyhäinhoidolliset ... 104
Kotieläinten pitäminen ... 42
Kotimainen tavaraliikenne ... 296
Kotipaikkaoikeus, köyhäinhoidollinen ... 86, 94
Kotitalouslautakunnan alainen opetustoiminta ... 220
» kokoonpano ... 220
» menot ... 221
» toimihenkilöt ... 220
» tulot ... 221
» vuosikertomus ... 220
Koulukodit ... 135, 153, 154, 155
» niiden hoidokit ... 135
» sairaushuolto niissä ... 136
Koululaisliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 279, 280
Kukanmyyntipaikat ... 40
Kullatorpan lastenkoti ... 139, 153, 154, 155
Kulosaaren kortteli n:o 119, alueen vuokraaminen sieltä ... 18
» yhteiskoulu, huoneiston vuokraaminen sille ... 37
Kumpulan litt. A ja B asuinrakennusten vuokralleanto ... 38
» perunakellari ... 40
» puistokylän talonmiehen palkkaus ... 39
Kunnalliset työväenasunnot, niiden menot ja tulot ... 43—44
» » » toimintakertomus ... 43
» » niitä koskevat vuokrat ... 39
Kunnalliskoti, henkinen huolto siellä ... 102
» sairaushuolto siellä ... 90, 102
» sen haaraosastojen lakkauttaminen ... 89
» » hoidokit ... 100, 101
» » maanviljelys ja puutarhanhoito ... 102
» » menot ... 101
» » myöntämät ahkeruusrahat ... 88
» » pesulaitos ... 102
» » sikala ... 91, 102
» » tulot ... 101
» » viljelysmaat ... 25
» » vuosikertomus ... 100, 120
Kunnallisten kodinhoitajattarien toiminnan järjestäminen ... 90
Kuukausiliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 279, 280
Kyläsaaren puhdistuslaitos ... 256, 257
Käpylän haarakirjasto ... 224
» kirjastotalo, huoneistotilan vuokraaminen sieltä ... 37
» nuoret kotkat yhdistyksen avustaminen ... 156
» ravirata ... 18
» urheilijat yhdistys, huoneiston vuokraaminen sille ... 37
Käymälät, tilapäiset, niiden sijoittaminen ... 24
Käyttöosasto, teurastamon ... 312
Käyttövarat, kiinteistölautakunnan ... 5
Köyhäinhoito, ks. myös Huoltotoimi.
» sitä tarkoittava ehkäisevä toiminta ... 86, 106

Laajalahden asuntoalue, asuntotonttien esittely siellä ... 25
» » sen tonttien vuokrat ja hinnat ... 7
Laboratorio, teurastamon ... 310
Laboratorioharjoittelijat, teurastamon ... 304
Lahjapaviljonki, kulkutautisairaalan ... 252
Lahjoitusrahastot, lastensuojelulautakunnan hallussa olevat ... 156
» niiden korkovarat, huoltotoimen hyväksi käytetyt ... 106
Lainaussäännöt, kaupunginkirjaston, niiden muuttaminen ... 222
Lainaustoiminta, kaupunginkirjaston ... 226
Laiturihuoltomaksut ... 301
Laituripituus ... 294
Laivaliikenne Korkeasaaren linjalla ... 280
» S/S Runebergin ... 278
Lasipalatsi oy:n vuokrasopimuksen jatkaminen ... 20
Laskuojan kaivaminen Pukinmäen alueella ... 30
Lastenhoidonneuvolat ... 152
Lastenhoitoyhdistykselle vuokratun tontin vuokrasopimuksen jatkaminen ... 20
Lastenkodit ... 138, 153, 154, 155, 157
» niiden hoidokit ... 139
» » valvonta ... 139
» yksityiset, niiden avustaminen ... 156
Lastenruokinnan keskustoimikunta, huoneiston vuokraaminen sille ... 37

Lastensuojelulautakunnan alaiset koulut, opetuksen tarkastus niissä ... 129
» huostaan otetut lapset ... 132
» kokoonpano ... 128
» kokoukset ... 129
» menot ... 153
» tulot ... 153
» vuosikertomus ... 128
Lastensuojelutoiminnan, yksityisen, tukeminen ... 156
Lastensuojeluviraston alaiset toimistot ... 131
» virat ja viranhaltijat ... 131
» yleinen toimisto ... 131
Lastentyökotiyhdistyksen avustaminen ... 156
Lataus oy:n vuokra-alueet ... 15
Lausunnot, asutuslautakunnan antamat ... 214
» huoltolautakunnan antamat ... 90
» kansanhuoltolautakunnan antamat ... 201
» katurakennusalaan kuuluvat ... 243
» kaupunginarkiston antamat ... 54
» kiinteistölautakunnan antamat ... 5, 27, 30, 31, 33, 34, 42
» kirjastolautakunnan antamat ... 223
» lastensuojelulautakunnan antamat ... 130
» liikennelaitoksen lautakunnan antamat ... 273
» palolautakunnan antamat ... 76
» puhtaanapitolautakunnan antamat ... 265
» puisto-osaston toiminta-alaan kuuluvat ... 243
» raittiusvalistuslautakunnan antamat ... 217
» satamarakennusalaan kuuluvat ... 290, 241, 246
» talorakennusalaan kuuluvat ... 241
» teurastamolautakunnan antamat ... 303
» työnvälityslautakunnan antamat ... 163
» urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat ... 193
» verotusvalmisteluviraston antamat ... 61
» väestönsuojelulautakunnan antamat ... 213
» yleisten töiden lautakunnan antamat ... 241—243
Lauttasaaren huvila-alueen n:o 7 vuokrauksen järjestäminen ... 14
Leijonalinna ... 199
Leirialueet, pelastusarmeijan ... 18
Leiritoiminta ... 18, 190—191, 198
Leppävaaran kartano, sen työnjohtajan rakennuksen hallintaoikeus ... 30
» rakennussuunnitelma-alueen katujen ja teiden nimistö ... 32
Leski- ja orpokassan johtokunta ... 63
» » jäsenet ... 63—65
» » menot ... 66
» » toimintakertomus ... 63
» » tulot ... 66
Lihan hinnoittelu, teurastamon noudattama ... 310
Lihantarkastamot ... 304, 307, 309, 318—320
Lihantuonti Helsinkiin ... 305
Liikennelaitoksen ajomaksut ... 279, 280
» hallussa olevat rakennukset ... 278
» henkilökunnan huoltokonttori ... 274
» » sairaushuolto ... 274
» henkilökunta ... 273
» korjauspajat ... 278
» lautakunnan kokoonpano ... 270
» » tekemät päätökset ... 270—272
» löytötavaratoimisto ... 274
» menot ... 280—281
» omaisuustase ... 281
» pääoma-arvon muutokset v. 1946 ... 283
» raidepituus ... 275
» tulot ... 281
» vuosikertomus ... 270
Liikennemaksut ... 299
Linja-autoasema ... 38
Lohkomistoimitukset ... 33
Lomakodin kannatusyhdistyksen avustaminen ... 156
Luistinradat ... 195, 258
Luistinseurojen avustaminen ... 190
Lukusalit, kaupunginkirjaston ... 228
Luontoisedut, niistä johtuvat halkojen hinnat ... 30

Lyijylöytöalue, Pakilan, sen valtausoikeuden hankkiminen ... 7
Lämpöteknikon vuosikertomus ... 252

Maa-alueiden, satamalautakunnan alaisten, vuokralleanto ... 286
» » » vuokrasopimusten irtisanominen ... 287
Maanvuokramaksut ... 30
Maatalouskerhotoiminnan uudelleenjärjestäminen ... 25, 30
Maatalousosaston kaluston myynti ... 28
Maataloustuotteiden inventoimishinnat ... 28
Mainonta ... 27
» satamaa koskeva ... 289
Mainosjulisteiden pystyttäminen ... 27, 41
Maitopisarayhdistyksen avustaminen ... 156
Makasiinitilojen vuokralleanto ... 288
Makasiinivuokrat ... 300
Maksujäämät, ulosottolaitoksen perimät ... 68
Maksunlykkäykset ... 27
Maksut, köyhäinhoitolain edellyttämät, niiden periminen ... 87
Malmin kaatopaikka, alueen vuokraaminen sieltä ... 38
» lastenkoti ... 139, 153, 154, 155
» lihantarkastamo ... 304
Marjaniemen melojat, alueen vuokraaminen sille ... 18
» siirtolapuutarha, alueen vuokraaminen sieltä Osuusliike Elannolle ... 17
» » sen rakennustyypit ... 27
Matkustajaliikenne, ulkomaita koskeva ... 296
Meilahden asuntoalue n:o 22, rajan siirto siellä ... 14
» viljelysalueen litt. B:n vuokrasopimuksen jatkaminen ... 20
Mellunkylän kansakoulun huoneiston käyttö ... 36
Metsätaloudellisen valistustoiminnan avustaminen ... 31
Missisippi oy:n vuokra-alueen vuokra ... 14
Moottoriajoneuvojen käyttölupatoimikunta ... 208
Moottoriajoneuvot, palokunnan ... 77
Moottorivene Matti ... 298
Mukavuuslaitokset ... 39
Munkkiniemen tallirakennus ... 30
Museolautakunnan kokoonpano ... 233
Museorakennus, Herttoniemen, huoneiston vuokraaminen sieltä ... 35
Musiikkilautakunnan alaisen henkilökunnan palkat ... 236
» kokoonpano ... 234
» vuosikertomus ... 234
Mustikkamaan uimalaitos ... 197
Muuntoasemat ... 24
Myydyt tontit ... 6
Mäkelän varastoalue, tieosuuden rakentaminen siellä ... 25
Mäkkylän rakennussuunnitelma-alue, sen katujen ja teiden nimistö ... 32

Niitto-oikeuden myöntäminen ... 27
Nikkilän puhdistuslaitos ... 256
Normaalikellot ... 41
Nosturimaksut ... 300
Nosturinhoitajien palkkauksen järjestely ... 286
Nosturit ... 296
Nuohoustoimi ... 78

Oikeusaputoimiston johtokunta ... 158
» vuosikertomus ... 158
Omaisuudenluovutusverotus v:lta 1944 ... 60
Omaisuustase, liikennelaitoksen ... 281
Omakotialueet, rakennustoiminta siellä ... 26
Omakotilainat ... 26
Omnibusautoliikenne ... 276—277
Omnibus- ja kuorma-autovaunusto, liikennelaitoksen ... 277
Opintokerhotyö, kaupunginkirjaston yhteydessä tapahtuva ... 229
Orpokassa, ks. Leski- ja orpokassa.
Ostokorttijakelut ... 209
Osuusliike Elanto, alueen vuokraaminen sille ... 17
Otso, jäänsärkijä ... 297

Paikanvuokrat satamissa ... 301
Pakettitoimistot, liikennelaitoksen ... 277
Pakilan lyijylöytöalue ... 7
Palkat, epäkohtien korjaaminen niissä ... 4

Palkat, niiden korottaminen ... 4
Paloheinän asuntoalue, sen katujen ja teiden nimistö ... 32
Palohälytysverkosto ... 78
Palokunta, sen avustus- ja huvirahasto ... 81
» vapaaehtoinen ... 81
Palolaitoksen menot ja tulot ... 80—81
» virat ja viranhaltijat ... 77
» vuosikertomus ... 75
Palolautakunnan kokoonpano ... 75
» käsittelemät asiat ... 75
Palopostit ... 78
Palotarkastukset ... 78
Palovahinkojen korvaaminen ... 80
Palovartiointi teattereissa ... 78
Parakkiasuntojen hankkiminen väliaikaista majoitusta varten ... 39
Parasta lapsille yhdistyksen avustaminen ... 156
Pasilan haarakirjasto ... 224
» kivilouhimon toiminta ... 259
» sikala-alueen vuokralleanto ... 18
» sotilasampumarata-alueen kalustovajapaikan luovuttaminen kaupungin hallintaan ... 18
Pauligin teollisuus oy:n vuokra-alueet ... 29
Pelastakaa lapset yhdistys, huoneiston luovuttaminen sille ... 37
Pelastusarmeijan avustaminen ... 156
Perhelisät ... 147
Perunakellarin vuokralleanto ... 40
Perunapalstojen vuokrat ... 18
Perämiehenkadun tunneli ... 24
Piirustukset, julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan tarkastamat ... 71
» katurakennusosaston laatimat ... 254
» kiinteistölautakunnan hyväksymät ... 25, 41
» rakennustarkastustoimiston vahvistamat ... 70
» satamalautakunnan hyväksymät ... 288
» talo-osaston laatimat ... 252
Pilkkeen ym. hankinta liikennelaitokselle ... 277
Poikakerhojen työparakin rakentaminen ... 17
Poliisihuoneistot ... 36
Polttoainepäällikön, kansanhuoltotoimiston, osasto ... 209
Polttoainetilanne, säännöstelyn alainen ... 210
Puhdistuslaitoksen rakentaminen Bredvikin tilan maille ... 15
Puhdistuslaitokset ... 256—257
Puhtaanapitolaitoksen henkilökunta ... 266
» hevostalli ... 268
» korjaamo ... 268
Puhtaanapitolaitoksen menot ... 268
» määrärahat ... 265
» tulot ... 269
» työntekijät ... 267
» varasto ... 268
» vuosikertomus ... 265
Puhtaanapitolautakunnan kokoonpano ... 265
Puistokylät, talonmiesten palkkaus niissä ... 39
Puisto-osaston henkilökunta ... 260
» vuosikertomus ... 260
Pujotteluhiihtomäet ... 195, 196, 258
Pukinmäen kansakoulurakennuksen ja sen tonttialueen vuokralleanto ... 29
Punamäki 14, sen määrääminen metsänvartijan virka-asunnoksi ... 30
Puutarha-alueiden vuokralleanto ... 29, 38

Raajarikkoiset lapset, lastensuojelulautakunnan huostaan otetut ... 140
Raiteen rakentaminen Elimäenkadun poikki ... 24
Raitiotieliikenne ... 274—276
Raitiotieliikenteen vaunusto ... 275
Raitis-Helsinki niminen lehti ... 216
Raittiusvalistuslautakunnan kokoonpano ... 215
» vuosikertomus ... 215
Raittiusvalistustoiminta ... 215—217
Rajasaaren puhdistuslaitos ... 256, 257
Rakennukset, liikennelaitoksen hallussa olevat ... 278
» satamalaitoksen » » ... 288
Rakennuspuun ym. myynti kaupungin metsistä ... 31
Rakennustarkastuskonttorin vastaanottopaikat liitosalueella ... 36
Rakennustarkastustoimiston vuosikertomus ... 70

Rakennusten osto Österbo nimiseltä huvila-alueelta ... 23
Rakennustoiminta omakotialueilla ... 26
Rakennustoimiston satamarakennusosaston vuosikertomus ... 246
» työntekijät ... 245
» viranhaltijat ... 244—245
Rakennustyypit, Marjaniemen siirtolapuutarha-alueen ... 27
» omakotialueiden ... 26
Rakentamisajan pidentäminen ... 6
Rakentamisluvat ... 4, 32
Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen ... 6
Rannikkoliikenne ... 295
Ranta-alueen vuokraaminen venevajan rakentamista varten ... 18
Ratsastushalli ... 195
Ratsastuskentät ... 258
Rautatieliikenne satamissa ... 297
Rautatievaunupesimöt ... 313
Ravintoavustukset, köyhäinhoidolliset ... 87
Ravintola Elite oy:n ulkotarjoilualue ... 24
» Kaisaniemen korjaustyöt ... 38
Ravintotilanne ... 210
Reijolan lastenkoti ... 138, 139, 153, 154, 155
Renlund oy:n vuokra-alue ... 15
Retkeilytoiminta ... 198
Ruokamulta, korvauksen vaatiminen sen luvattomasta ottamisesta ... 25
Ryssänsaaren vuokralleanto ... 23
Ryttylän koulukoti ... 135, 153, 154, 155

Sairaankuljetustoiminta, palokunnan ... 80
Sairaushuolto, lastensuojelulautakunnan alaisten hoidokkien ... 136, 142
Sairauslomat, satamalaitoksen henkilökunnan ... 293
» teurastamon henkilökunnan ... 304
Sairausosasto, teurastamon ... 311
Sanomalehtien myyntipaikat ... 41
Satamahallintotoimiston henkilökunta ... 291
» osastojen päälliköt ... 284
» päällikkö ... 284
Satamajärjestyksen muuttaminen ... 285
Satamajäänsärkijä-hinaajan hankinta ... 285
Satamakannanta ... 299
Satamakannantaosaston henkilökunta ... 291
Satamalaitoksen johtosääntö ... 284
» menot ... 302
» talousarvio ... 285
» varasto- ym. rakennukset ... 288, 293
Satamalautakunnan jaoston kokoukset ... 284
» johtosääntö ... 284
» kokoonpano ... 284
» kokoukset ... 284
» vuokralle antamat alueet ... 286
» vuosikertomus ... 284
Satamaliikenne ... 294
Satamaliikenneosaston henkilökunta ... 291
Satamamaksut ... 300
Satamarakennusosaston henkilökunta ... 246
» liittäminen satamalaitokseen ... 284
» menot ... 250
» tulot ... 250
Satamat, niihin saapuneet alukset ... 294
» niistä lähteneet alukset ... 294
Satamavesipostit ... 297
Savilan pumppuasema ... 256, 257
Savilankadun 3:n lastenhoidonneuvola ... 152
Sepelimurskaamot ... 259
Seurasaaren uimalaitos ... 198
Siipikarjateurastamo ... 307
Siirtolapuutarha-alue, Marjaniemen, sen rakennustyypit ... 27
Sikala-alueen vuokralleanto Pasilasta ... 18
Sinfoniakonsertit, kaupunginorkesterin ... 234—235
Sivutoimen pitäminen ... 4
Sofianlehdon ammattioppilaskoti ... 134
» pikkulastenkoti ... 138, 139, 153, 154, 155
» vastaanottokoti ... 134

Sokeiden liput, liikennelaitoksen myöntämät ... 279
Soratutkimukset, niitä koskevan aineiston käyttö ... 33
Sotainvalidien kesäkoti ... 14
Sotaleskien huolto ... 151
Sotaorpojen » ... 149
Soutustadionin kahvilarakennuksen vuokralleanto ... 38
Stadionin sisäjuoksuradan vuokralleanto ... 36
Stadion-säätiön vuokrasopimuksen pidentäminen ... 20
Stansvikin tilan maanvuokra ... 30
Suhdanneverotus v:lta 1944 ... 59
Suojelukasvatustoiminta, lastensuojelulautakunnan ... 134
Suojelukasvatustoimisto, lastensuojeluviraston ... 131
Suolipesimö ... 306
Suomalaisen oopperan ja musiikkilautakunnan välinen sopimus ... 235
Suomen demokraattisen nuorisoliiton Uudenmaan piirijärjestön avustaminen ... 156
» demokratian pioneerien liiton avustaminen ... 156
» lastenhoitoyhdistyksen avustaminen ... 156
» naisten demokraattisen liiton avustaminen ... 156
» punainen risti, huoneiston luovuttaminen sille ... 37
» työväenarkiston avustaminen ... 232
Suursuon V.P.K:n kalustovajapaikka ... 18
Svenska kristliga föreningen av unga män yhdistyksen avustaminen ... 156
Syväjäädyttämö, teurastamon ... 321
Sähköjohdon vetäminen ... 30
Sähkölinjan kartoitus ja vaakitus ... 33
» vetäminen ... 31
Sähkönkulutus, teurastamon ... 314
Sörnäisten öljyvarastoalueet ... 287

Taksoituslautakunnan jäsenet ... 57
» käsittelemät asiat ... 57—58
Taksojen korotukset, satamalaitosta koskevat ... 285
Talletusvarasto satamissa ... 301
Tallirakennuksen vuokralleanto ... 30
Tallskär, asumisoikeus siellä ... 31
Taloa Helenankatu n:o 2 koskeva tilitys ... 37
Talorakennusosaston henkilökunta ... 250
» menot ... 250—251
» vuosikertomus ... 250
Talousarvio, kiinteistölautakunnan ... 5
Talvipuutarha ... 262
Tanssilavat ... 24
Tapanilan sosialidemokraattisen työläisnuoriso-osaston avustaminen ... 156
» sosialidemokraattisten lasten raittiusosaston avustaminen ... 156
Tapaturmat, palotoiminnan yhteydessä sattuneet ... 77
» puhtaanapitotöissä sattuneet ... 269
» teurastamon töissä sattuneet ... 304
» yleisissä töissä sattuneet ... 246, 254
Tarkastuseläinlääkärien, teurastamon, toiminta ... 311
Tavarain punnitseminen, tullipakkahuoneen ulkopuolella tapahtuva ... 298
Tavaraliikenne, kotimaata koskeva ... 296
» ulkomaita koskeva ... 295
Tavolan koulukoti ... 135, 153, 155
Tehdastontit, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 14
Tehtaankadun 1:n lastenhoidonneuvola ... 152
Teiden nimistö ... 32
Tekokukkien myynti ... 41
Tekstiilitilanne ... 209
Teollisuusalueet, niitä koskevien vuokrasopimusten siirto ... 23
Teoston ja musiikkilautakunnan välinen sopimus ... 235
Tervalammen työlaitos, henkinen huolto siellä ... 103
» » sairaushuolto siellä ... 103
» » sen hoidokit ... 102, 103
» » » maatila ... 103
» » » menot ja tulot ... 103
» » » viljelyspalstojen vuokra ... 18
» » » vuosikertomus ... 102
Teurastamolautakunnan kokoonpano ... 303
Teurastamon henkilökunta ... 303
» jäähdyttämö ... 308, 321
» käyttöosasto ... 312
» laboratorio ... 310

Teurastamon laboratorioharjoittelijat 304
» menot 316
» sairausosasto 311
» suolipesimö 306
» suorittama punnitus 309
» syväjäädyttämö 308, 321
» sähkönkulutus 314
» teurastusosastot 304
» tukkumyyntihalli 321
» tulot 315
» tuotantokomitea 304
» vedenkulutus 314
» vuosikertomus 303
Tien rakentaminen Mäkelän varastoalueelle 25
» » Ruskeasuolle 25
Tilastotietojen antaminen viranomaisille ja yksityisille 48
Tilastotoimiston huoneisto 46
» julkaisut, niiden lähettäminen ulkomaille 51
» julkaisutoiminta 47
» julkaisuvarasto 50
» kirjasto 51
» menot ja tulot 51
» talousarvio 51
» virat ja viranhaltijat 45
» vuosikertomus 45
Tilivirasto, yleisten töiden lautakunnan 263
Toivolan koulukoti 135, 139, 153, 154, 155
» ladon siirto 30
Toivoniemen koulukoti 135, 153, 154, 155
Tontit, Herttoniemen asuntoalueen, niiden vuokrat ja myyntihinnat 7
» kiinteistölautakunnan myymät 6
» Laajalahden asuntoalueen, niiden vuokrat ja myyntihinnat 7
» niiden varaaminen 7, 14
» niitä koskevat kauppakirjat 6
Tontti n:o 3 a, korttelissa n:o 272, sitä koskevan vuokrasopimuksen purkaminen 14
Tonttijaonmuutokset 32, 33
Torikauppa 40
Toukolan puistokylän talonmiehen palkkaus 39
Trikiininäytteet, terastamossa otetut 311
Tuki- ja työ yhdistyksen vuokra-alue 29
Tukkien lastaaminen, alueen vuokraaminen sitä varten 18
Tukkumyyntihalli, teurastamon 321
» sen jäähdyttämö 308
» » syväjäädyttämö 308
Tulipalot 78, 289
Tullivartijain vartiokojut 286
Tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1945 59
Tulot myydystä vedestä satamissa 301
Tunnelin rakentaminen Perämiehenkadulle 24
Tuotantokomitea, teurastamon 304
Turvattomain lasten huoltotoimisto, lastensuojeluviraston 131
Tutkijalautakunnan jäsenet 58
» käsittelemät asiat 58
Tuulaakimaksut 299
Työehtosopimus, sen soveltaminen palkkauksessa 4
Työhuoltotoimisto 148
» sen toimihenkilöt 131
Työlaitos, kunnalliskodin yhteydessä oleva, sen menot ja tulot 101
» » » » » vuosikertomus 100, 120
Työlaitosten työtulospisteen raha-arvon vahvistaminen 88
Työmaajuopottelu, sen torjuminen 217
Työmaksut satamissa 301
Työnhakemukset, työnvälitystoimistolle osoitetut 165, 185, 187
Työnhakijat, työnvälitystoimiston 165, 184, 186, 188
Työntekijät, puhtaanapitolaitoksen 267
» rakennustoimiston töissä olevat 245, 246, 250, 254
» yleisissä töissä olevat, niiden palkkaus ja työsuhteet 241
Työnvälitykset, työnvälitystoimiston suorittamat 167, 185, 187
Työnvälityslautakunnan kokoonpano 162
» kokoukset 162
Työnvälitystoimiston henkisen työn osasto 168, 184, 186, 187
» huoneistot 164

Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto ... 164
» maatalousosasto ... 179, 184, 186, 187
» menot ja tulot ... 164, 184
» merimiesosasto ... 177, 184, 186, 187
» nuoriso-osasto ... 171, 184, 186, 187
» ravintola-osasto ... 181, 184, 186, 187
» virat ja viranhaltijat ... 164
» vuosikertomus ... 161
» yleiset osastot ... 163, 184, 185
Työpaikkatarjoukset, työnvälitystoimistolle tarjotut ... 166, 185, 187
Työparakin rakentaminen Kulosaareen poikakerhoja varten ... 17
Työtuvat, huoltolautakunnan alaiset ... 105
» » » niiden menot ja tulot ... 106
Työväenasunnot, kunnalliset ... 39
Tähtitieteellinen yhdistys Ursa, alueen vuokraaminen sille ... 20
Töölön haarakirjasto ... 224

Uimakoulut ... 190, 197
Uimalaitokset ... 197
Uimarannat ... 197
Uimaseurojen avustaminen ... 190
Ulkoilmajuhlat, lupa niiden järjestämiseen ... 27
» kahvilat ... 38
» konsertit ... 236
» teatteri, alueen vuokraaminen sille ... 17
Ulkomaan matkustajaliikenne ... 296
Ulkomainen merenkulku ... 295
» tavaraliikenne ... 295
Ulkomainonta ... 41
Ullakkohuoneiden rakentaminen ... 24, 38
Ulosottolaitoksen vuosikertomus ... 67
Urheilu- ja retkeilylautakunnan kokoonpano ... 189
» » » tekemät päätökset ... 190
» » » vuokralle antamat rakennukset, kioskit ym. ... 191
» » » vuosikertomus ... 189
Urheilu- ja retkeilytoimiston virat ja viranhaltijat ... 189
Urheilukentät ... 196
» niiden korjauskustannukset ... 258
Urheilunohjaus ... 196
Urheiluseurojen avustaminen ... 190
Ursa, tähtitieteellinen yhdistys, alueen vuokraaminen sille ... 20
Uudisrakennukset, vuoden aikana valmistuneet ... 70
Uunisaaren uimalaitos ... 197
» tehdasalueen vuokrasopimuksen pidentäminen ... 15

Vacuum Oil Company oy:n vuokraoikeuden siirto ... 29
Vajaamieliset lapset, lastensuojelulautakunnan huostaan otetut ... 140
Vakuusasiakirjojen tarkastus ... 4
Valiokunnat, lastensuojelulautakunnan edustus niissä ... 130
» viranhaltijain palkkausta käsittelevä ... 4
Vallilan haarakirjasto ... 224
» kerhokeskus, sen kerhohuoneiston vuokralleanto ... 37
» » » toiminnan tukeminen ... 42
» nuoret kotkat yhdistyksen avustaminen ... 156
» sosialidemokraattisen nuoriso-osaston avustaminen ... 156
» tontit, niitä koskevien vuokrasopimusten pidentäminen ... 20
Valokuvauspaikat ... 41
Valtausoikeus, Pakilan lyijylöytöaluetta koskeva ... 7
Valvontapiirit, köyhäinhoidolliset ... 84
Vapaan siirto-oikeuden myöntäminen Herttoniemen saha oy:lle ... 23
Varallisuusverotus v:lta 1944 ... 60
Varasto, puhtaanapitolaitoksen ... 268
Varastoalueet ... 19, 25
» uudet, niiden järjestäminen ... 5
Varastoimis- ja laiturihuolto-osaston henkilökunta ... 292
» » laiturihuoltotoiminta ... 298
Varasto-osaston, rakennustoimiston, henkilökunta ... 262
» » vuosikertomus ... 262
Varastorakennukset, satamalaitoksen hallussa olevat ... 288, 293
Varastosuojien ym. -tilojen vuokralleanto ... 40
Varastot, yleisten töiden lautakunnan ... 262—263
Vartiokojujen rakentaminen satamaan ... 286

Vartiokylä, alueiden vuokraaminen sieltä Lataus oy:lle ... 15
» » » » Pauligin teollisuus oy:lle ... 29
» sen kartanon päärakennuksen hallinta ... 30
» » » » vuokraaminen ... 38
» » » saunan käyttöoikeus ... 38
Vastaanottokoti ... 134, 139, 153, 154, 155
Vedenkulutus, teurastamon ... 313
Velodromi ... 196
Veloitukset, satamalaitoksen toimeenpanemat ... 301
Venelaiturimaksut ... 301
Venelaiturit ... 247, 288
Venepaikkamaksut ... 27
Venevajan rakentaminen, alueen vuokralleanto sitä varten ... 18
Verhoilija-ammattikoulun siirtäminen ... 37
Verkkopallokentät ... 196, 258
Verojäämät, ulosottolaitoksen perimät ... 67
Verolautakunnan jäsenet ... 58
» toiminta ... 59
Verotilasto, kunnallisverotusta koskeva ... 49
Verotusvalmisteluviraston asianvalvojan toiminta ... 62
» menot ... 62
» tarkkailijan kertomus ... 62
» uudet paikallistoimistot ... 61
» virat ja viranhaltijat ... 60
» vuosikertomus ... 57
Veroäyrin hinta ... 58
Vesilaboratorion, Imatran voima oy:n, rakentaminen ... 15
Vesiproomu HKS 1:n arviohinta ... 286
Viljelysalueet, niitä koskevien vuokrasopimusten pidentäminen ... 29
Viljelyspalstat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 15—17, 28
Viranhaltijat, kiinteistölautakunnan alaiset ... 1—4
» niiden palkkauksessa ilmenneet epäkohdat ... 4
Virvoitusjuomakioskit ... 40
Vuokralle annetut asuntotontit ja palstat ... 7—14
» » huoneistot ... 34
» » tehdastontit ... 14
» » viljelyspalstat ... 15, 28
Vuokrankorotukset, kaupungin virastoja ja laitoksia varten vuokrattuja huoneistoja koskevat ... 37
Vuokraoikeuden, Vacuum Oil Company oy:n, siirto ... 29
Vuokrasopimuksen irtisanominen ... 287
» vuokransäännöstelymääräysten vastainen irtisanominen ... 37
Vuokrasopimuskaavakkeen vahvistaminen ... 7
Vuokraveneet ... 298
Vuosikertomusten, kunnallisten viranomaisten laatimien, yhdenmukaistaminen ... 50
Vuosiliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 280
Vuotien tarkastus ... 306
Väestönsuojat ... 39, 90
Väestönsuojelulautakunnan kokoonpano ... 212
» tekemät päätökset ... 212
» vuosikertomus ... 212
Väestötilasto, kaupungin asukkaita koskeva ... 49
Wärtsilä-yhtymä oy:n vuokrasopimuksen jatkaminen ... 20

Yksityishoitoon sijoitetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 104
» » lapset ... 139, 141
Yleinen toimisto, lastensuojeluviraston ... 131
Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano ... 238
» » » tekemät päätökset ... 238—241
» » » vuosikertomus ... 238
Yömajat, yleisten väestönsuojien ... 90

Äitiysavustukset ... 146
Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, lastensuojeluviraston ... 131

Öljyvarastoalueet, Sörnäisten niemellä olevat ... 287
Österbo nimisen huvila-alueen rakennusten ostaminen ... 23

Julkaisujen luettelo

A. **Helsingin kaupungin tilasto.**
Ilmestyi aluksi erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina, sittemmin kaksikielisinä painoksina suomen- ja ruotsinkielisin rinnakkaistekstein. V. 1933 ja myöhemmin ilmestyneissä julkaisuissa on yksinomaan suomenkielinen teksti, mutta taulukoissa on ruotsinkieliset sekä — sarjoissa I, II, III ja VI — ranskankieliset otsakkeet; sarjasta VI on kuitenkin myös erillinen ruotsinkielinen painos, joka lukuvuoteen 1936/37 saakka sisältää vain ruotsinkielisten opetuslaitosten toimintakertomukset mutta siitä lähtien kaikki kyseiset kertomukset.

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—29. 1910—44. 30—31. Edellinen osa. 1945—46.

II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—11. 1916—26.

III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—3. 1915—26.

II—III. **Ulkomaan kauppa ja merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—13. 1927—48.

IV. **Helsingin kaupungin teknilliset laitokset.** Helsingin kaupungin teknillisten laitosten lautakunnan julkaisema.
1—33. 1916—48.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema.
1—33. 1916—48.

VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—15. 1916/17—1944/45.

B. **Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema. Taulukoissa on suomen- ja ruotsinkieliset otsakkeet; sisällysluettelo on laadittu myöskin ranskankielellä.
5—11. 1909—15.
12—39. 1919—50.

C. **Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Aikaisemmin julkaistu erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina, v:n 1932 kertomuksesta alkaen ainoastaan suomenkielisenä painoksena.
21—59. 1908—46.
Vanhempi sarja. Kaupunginvaltuusto.
1—3. 1875—87.
Henkilöhakemisto 1875—1930.

D. **Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.
1—9. 1911—32.
10—22. 1934—50.

E. **Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.
1—26. 1923—48.

F. **Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja.**
Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 1930.
Julkaistu erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.

G. **Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan suomen- ja ruotsinkielisin rinnakkaistekstein.
1—6. 1950.